

*«Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті
Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет хроникасы» сериясы*

Қазақстан Республикасының
Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев

ҚЫЗМЕТ ХРОНИКАСЫ 2012 жыл

МАЗМҰНЫ

АСТАНА 2013

Мазмұны

КІРІСПЕ	3
ҚАҢТАР	15
АҚПАН	31
НАУРЫЗ	45
СӘУІР	59
МАМЫР	73
МАУСЫМ	93
ШІЛДЕ	107
ТАМЫЗ	121
ҚЫРКҮЙЕК	135
ҚАЗАН	153
ҚАРАША	165
ЖЕЛТОҚСАН	183
ҚОСЫМШАЛАР	201
«Д.А. Қонаевтың 100 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі	202
Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мен мәслихаттарының алдағы сайлауына байланысты үндеуі	206
Қазақстан Республикасы Парламенті бесінші шақырылымы I сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі	209
«Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы	214
Қазақстан Республикасы Үкіметінің кеңейтілген отырысында сөйлеген сөзі	226
Қазақстанда тіркелген шетелдік дипломатиялық миссиялардың басшыларымен кездесуде сөйлеген сөзі	235
Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммитте сөйлеген сөзі	242
Қазақстан халқы Ассамблеясының XIX сессиясында «Қазақстан жолы: тұрақтылық, бірлік, жаңғырту» тақырыбында сөйлеген сөзі	244
Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің XXV пленарлық отырысында сөйлеген сөзі	252
V Астаналық экономикалық форумда сөйлеген сөзі	257
Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезінде сөйлеген сөзі	265

1932–1933 жылдардағы ашаршылық құрбандарына арналған Астана қаласындағы ескерткіштің салтанатты ашылуы рәсімінде сөйлеген сөзі	271
Индустрияландыру күніне арналған көрме-форумда сөйлеген сөзі	274
XXX жазғы Олимпиада ойындарының жеңімпаздарына құрмет көрсету салтанатты рәсімінде сөйлеген сөзі	282
«Ядролық сынақтарға тыйым салудан — ядролық қарусыз әлемге» атты халықаралық конференцияда сөйлеген сөзі	286
Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда сөйлеген сөзі	292
Қазақстан Республикасы Парламенті бесінші шақырылымы II сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі	297
Назарбаев университетінде «Қазақстан білім қоғамы жолында» тақырыбында оқыған дәрісі	302
АӨСШК 20 жылдығына арналған Кеңеске мүше мемлекеттер Сыртқы істер министрлері кеңесінің мерейтойлық отырысында сөйлеген сөзі	312
Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының IX форумында сөйлеген сөзі	316
«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы «Жас Отан» жастар қанатының II съезінде сөйлеген сөзі	319
Астана қаласында «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізуге байланысты үндеуі	327
«Қазақстан-2050» стратегиясы — қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы	328
Жаңажылдық құттықтауы	371
2012 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы заңдарының тізбесі	373
2012 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының тізбесі	380
Қысқартылған сөздер тізбесі	394
Географиялық атаулар көрсеткіші	396
Есімдер көрсеткіші	403
Мекемелер мен ұйымдар көрсеткіші	407

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитеті
«Әдебиеттің әлеуметтік маңызды түрлерін басып шығару»
бағдарламасы бойынша шығарылды

Басып шығарушы: «Деловой Мир Астана» ЖШС

Редакциялық-баспагерлік топ:

М.Б. Қасымбеков (жетекші), саяси ғылымдардың докторы, профессор,
Б.Б. Темірболат (жауапты редактор), саяси ғылымдардың кандидаты,
Ж.К. Үсембаева, техника ғылымдарының докторы, профессор,
Е.А. Хасенов, филология ғылымдарының кандидаты,
Т.А. Темірханов, М.М. Бейсенова

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев.
Қызмет хроникасы. 2012 жыл. — Астана: Деловой Мир Астана, 2013. — 420 б.

2012

жыл Қазақстан үшін тек қана соңғы жылдары қалыптасқан дамудың оң бағыттарының одан әрі сенімді өсімімен ғана емес, сонымен бірге «Қазақстан-2050» стратегиясының қабылдануына байланысты жаңа ұзақмерзімдік келешекке серпін беруімен де есте қалды.

Мемлекет басшысының жұмыс кестесі де соған сәйкес тығыз әрі қызу істерге толы болды.

Шетел сапарларын, өңірлерге жасалған жұмыс сапарларын, түрлі отырыстар мен кеңестерді, халықаралық және республикалық форумдардың, конференциялар мен съездердің жұмыстарына қатысуын, шетелдік мемлекет және қоғам қайраткерлерін қабылдауларын, жұртшылық пен еңбек ұжымдарының өкілдерімен кездесулерін, өнеркәсіп кәсіпорындары мен әлеуметтік объектілерде болуларын қоса алғанда, Президент Н.Ә. Назарбаевтың қатысуымен жыл бойы 700-ден астам хаттамалық іс-шаралар өтті.

Мемлекет басшысы 11 кеңес, соның ішінде Үкімет мүшелерінің, Президент Әкімшілігі басшылығының, орталық мемлекеттік органдар басшыларының қатысуымен — 8, облыстардың, Астана және Алматы қалалары әкімдерінің қатысуымен — 1 және барған жерлерінде 2 кеңес өткізді.

Президенттің жанындағы консультативтік-кеңесші органдар желісі бойынша Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен Шетел инвесторлары кеңесінің 1 отырысы, Ұлттық қорды басқару жөніндегі кеңестің 2 отырысы, сондай-ақ Қауіпсіздік кеңесінің 2 отырысы өтті.

Президент жыл бойы сондай-ақ Парламент палаталарының төрағаларымен және парламенттік фракциялардың жетекшілерімен жиі-жиі кездесе отырып, депутаттық корпуспен де тұрақты түрде өзара бірлесе жұмыс істеді.

Мемлекет басшысы еліміздің 12 өңірінде жұмыс сапарымен болды.

Екіжақты қарым-қатынастардың шеңберінде шет елдерге жасалған 17 сапарды, сондай-ақ 9 мемлекетаралық саммиттер мен 4 халықаралық форумдарға қатысуларын қоса алғанда, оның қатысуымен 170-ден астам кездесулер мен іс-шаралар болып өтті.

Н.Ә. Назарбаев 34 баспасөз конференциясы мен брифингтер өткізіп, басты-басты шетелдік және отандық БАҚ-қа 10 сұхбат берді.

Жыл бойына Президент 6,5 мыңға тарта құжаттарды қарап, қол қойды, олардың арасында 106 заң, 237 жарлық, 82 өкім, 11 мәжілістер хаттамалары, 3 585 қызметтік құжаттар, 2 160 талдамалық және ақпараттық-анықтамалық материалдар, азаматтардың 276 арыз-шағымдары бар.

Осы кезеңде Мемлекет басшысы барлығын қосқанда 51 күн іссапарда болды, оның 30 күні шет елдерде, 21 күні Қазақстанның өңірлерінде өтті.

Ішкі саяси салада өткен жыл ең алдымен Қазақстан дамуының келешегі зор жолдарын одан әрі зерделеуге және мемлекетті жаңа деңгейге көтеруге дайындауға бағытталған ел Президенті ұсынған бірқатар стратегиялық бастамалар жылы ретінде есте қалды.

Мемлекет басшысының 27 қаңтарда сөйлеген сөзінде жария етілген «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты ел халқына жыл сайынғы Жолдауы сөрені бастап берді. 10 бағыттан тұратын бұл құжат әлеуметтік-экономикалық саланы одан әрі жетілдірудің берік негізін қалады. Олардың қатарында қазақстандықтардың еңбекпен қамтылуы, қолжетімді тұрғын үй, өңірлік даму, халыққа қызмет көрсетудің сапасын арттыру, кадрлық әлеуетті жақсарту, сот және құқық қорғау жүйелерін жаңғырту, адам капиталының сапалық өсімі, зейнетақы жүйесін жетілдіру, индустриялық-инновациялық жобалар мен ауыл шаруашылығы бар.

Н.Ә. Назарбаевтың «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» деп аталатын бағдарламалық мақаласы тек қана мемлекеттік саясаттың негізі болып қана қоймай, сонымен бірге шын мәнінде, Қазақстан қоғамының әлеуметтік дамуының жаңа философиясына айналды. Жалпыға ортақ еңбек қоғамына көшудің қажеттілігін дәйектей отырып, Президент былай деді: «Бүгін өткен жүзжылдықтың 60-шы жылдарында кеңінен таралған тұтынушылық қоғам тұжырымдамасының елесі айқын сезіледі. Тұтынудың бұл идеологиясы бүлдіруші болғанына бүкіл әлем ерекше көз жеткізіп отыр. Ол әлемнің дамыған елдерінде жаппай әлеуметтік масылдық туындатты және жаһандық дағдарыстың басты себептерінің бірі болып табылады. Тек бүкіл әлемде ғана емес, сондай-ақ тіпті дамыған елдерде жүзеге асырылуы мүмкін болмайтын бұл жалған идеяға сындарлы балама табуға болады. Және мұндай балама Жалпыға ортақ еңбек қоғамы идеясы болып табылады... Бүгінде еңбек — XXI ғасыр жағдайындағы шешуші ұлттық фактор ретінде, жаһандық бәсекелестік жағдайында — алдыңғы кезекке ілгерілетілуі тиіс». Мемлекеттік әлеуметтік саясаттың 20 басымдықтары тап осы арнада баяндалды.

Мемлекетті жаңартудың стратегиялық желісі Президенттің 14 желтоқсанда Тәуелсіздік күніне байланысты өткен салтанатты жиналыста жария еткен

«Қазақстан-2050 стратегиясы»: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында одан әрі идеялық баянын тапты. «Қазақстан-2030» стратегиясының тұжырымдарына байыпты баға бере отырып, Президент таяудағы онжылдықтардың шешуші талаптары тұрғысынан Қазақстанның 2050 жылға дейінгі дамуының келешек келбетін түсіндіріп берді. Бұл жаңа бағдарламалық құжат елдің ұзақмерзімдік дамуының жаңадан пайда болған бағытын стратегиялық мағынамен үйлесімді толықтыра түсті.

Жолдауда жария етілген шешуші бастамалардың қатарында қазіргі бәсекеге қабілетті экономиканы дамыту, әкімшіліктік реформа, билік деңгейлерінің арасындағы жауапкершілік пен өкілеттіктің ара жігін ашу арқылы мемлекеттік басқаруды орталықсыздандыру, әкімдерді сайлауды енгізу мен жергілікті өзін-өзі басқаруды кеңейту, құқықтық жүйені жаңғырту, Жалпыға ортақ еңбек қоғамының принциптері негізінде жаңа әлеуметтік саясатты қалыптастыру, қазақстандық патриотизмді нығайту қамтылған.

Бұл бастамалардың барлығы соның төңірегінде мемлекеттік саясат, даму жоспарлары мен бағдарламалары түзілетін жаңа қазақстандық идеологияның айғағы болды.

Негізінен тап осы қағидаттар мемлекеттік билік жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі практикалық қадамдардың да өзегіне айналды.

Бірінші кезекте, бұл елдің жоғары заң шығарушы органының қызметіне әсер етті. 15 қаңтарда болған Мәжіліске кезектен тыс парламенттік сайлаудың қорытындылары бойынша, құрамында «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының, «Ақ жол» Қазақстан демократиялық партиясының және Қазақстан халықтық коммунистік партиясының өкілдері бар көппартиялы Парламент жасақталды. Осы орайда депутаттық корпустың абсолютті көпшілігін Президент жетекшілік ететін «Нұр Отан» партиясының өкілдері құрады. Бұл айқын жеңіс қазақстандықтар арасында Н.Ә. Назарбаевтың жоғары беделі мен оның бағытын бүкілхалықтық қолдаудың кезекті куәсі болды.

V шақырылған Парламенттің I сессиясының ашылуы кезінде депутаттар алдында сөз сөйлеген Мемлекет басшысы өткен сайлау елдің саяси жүйесін жаңғыртудағы тағы бір маңызды қадам болғанын атап өтті.

Қыркүйекте Үкімет құрамында жүргізілген өзгерістер де осы процестерге ықпал етті.

Ағымдағы жылы үлкен серпін алған әкімшілік реформаға да осы тұрғыдан қарауға болады. Желтоқсанда қабылданған саяси мемлекеттік қызметшілер санын бірнеше есе қысқартуды, әкімшілік мемлекеттік қызмет лауазымдарының «А» және «Б» корпустары түріндегі екі деңгейлі құрылымын енгізуді, мемлекеттік қызметшілер жұмысының тиімділігін бағалауды көздейтін мемлекеттік қызметті жетілдіру мәселелері жөніндегі заң оның өзегі болды.

Этноконфессионалдық татулық мәселелері де әдеттегідей Президенттің жіті назарында болды.

Жылышінде Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен Қазақстан халқы Ассамблеясының 2 сессиясы болып өтті.

Қаңтардағы кезектен тыс XVIII сессияда Мемлекет басшысы Ассамблеяның 9 мүшесін Парламент Мәжілісіне сайлау рәсіміне қатысып, бұл демократиялық

жаңалық елде тұрып жатқан этностардың өкілдері өз депутаттарын жоғары заң шығарушы органға сайлай алатын әлемдік өнеге болып табылатынын атап айтты.

«Қазақстандық жол: тұрақтылық, бірлік, жаңғырту» деген тақырып бойынша сәуірде өткен Ассамблеяның XIX сессиясында Президент қазақстандық патриотизмді одан әрі нығайтудың қажеттілігі мен жолдарына ерекше мән берді.

Біздің көп ұлтты құрамамыздың Лондон қаласында өткен XXX жазғы Олимпиада ойындарында таңқаларлық өнер көрсетуі қазақстандық патриотизмнің айқын көрінісі болды, ол 205 ұлттық командалар арасындағы жалпыкомандалық есепте 12-ші орынды иемденді. Қазақстандықтардың жарқын жеңісі қазақстандық патриотизмнің және біздің азаматтарымыздың өз Отанына деген мақтаныш сезімінің арта түсуіне тың серпін берді. Осы орайда 17 тамызда Мемлекет басшысының қатысуымен өткен Олимпиада ойындарының жеңімпаздары мен жүлдегерлеріне құрмет көрсету рәсімі үлкен резонанс тудырды. Қазақстанның олимпиадалық салтанатының үш қайнар көзі жөнінде айта келе, ол солардың бірі ретінде еліміздің барлық этностарының достығын атады. «Қазақстанның Олимпиадалық құрамасы нағыз «Халықтың спорттық Ассамблеясы» болды. Біздің Олимпиада чемпиондарымыз бен жүлдегерлеріміздің арасында — Қазақстанның алты этносының өкілдері бар. Еліміздің Олимпиадалық құрамасының жаттықтырушылары да көп ұлтты. Біздің командамыз Лондонда халқымыздың өзі сияқты біртұтас отбасы болып өнер көрсетті», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Осыған байланысты Президенттің елдегі ішкі саяси ахуал мен этноконфессионалдық татулықты тұрақсыздандыруға жол бермеу мақсатында ұлттық қауіпсіздікті нығайту және терроризм мен діни экстремизм көріністеріне қарсы тұру жөніндегі бастамалары қоғамда түсіністік пен қолдау тапты.

Мемлекет басшысының төрағалығымен наурызда және қарашада болып өткен Қауіпсіздік кеңесінің отырыстары, сондай-ақ құқық қорғау және арнаулы қызмет органдары өкілдерінің қатысуымен шілдеде өткен кеңес осы мәселелерге арналды. Солардың барысында оларға түрлі тапсырмалар, соның ішінде террористік қауіп-қатерлердің алдын алып және жолын кесуге мониторинг жасау жүйесін ревизиялау туралы, жедел іздестіру қызметіндегі олқылықтарды жою, терроризмге қарсы күресте мемлекеттік органдарды үйлестіру тетігін жақсарту, құқық қорғау органдарының қызметкерлерін террористік және экстремистік сипаты бар қауіп-қатерлерге қарсы тұрудың арнаулы машықтарына үйрету жөнінде тапсырмалар берді.

Өсе түскен террористік қауіп-қатерлерді ескере отырып, сондай-ақ «Арқанкерген» шекара бекетінде болған қайғылы оқиғалар жағдайында күш құрылымдарының қызметкерлерін қайта аттестациялау, шекара қызметін нығайту және мемлекеттік шекараға қажетті кешенді іс-шараларды жүзеге асыру, діни ұйымдарды қайта тіркеуден өткізу, псевдодіни ағымдардың ықпалына қарсы тұру және жұртшылық арасында өз халқымыздың дәстүрлері мен мәдениетіне жақын рухани құндылықтарды түсіндіру мен насихаттау жөнінде тәрбиелік-білім беру жұмыстарын әрістету мәселелері Президенттің айрықша бақылауында болды.

Әскери қызметтің беделін және жастарға әскери-патриоттық тәрбие беруді арттыру мақсатында Н.Ә. Назарбаев Қазақстан Қарулы Күштерінің 20 жылдығына

байланысты Отан қорғаушылар күніне мемлекеттік мереке мәртебесін беруге бастамашылық жасады.

Ал Отан қорғаушылар күні 7 мамырда ол әскери қызметшілердің, құқық қорғау және арнаулы қызмет органдары өкілдерінің үлкен бір тобына мемлекеттік наградалар, сондай-ақ Ұлттық қауіпсіздік комитетінің, Президенттің Күзет қызметінің, Қорғаныс, Ішкі істер, Әділет және Төтенше жағдайлар министрліктерінің, Бас прокуратураның өкілдеріне жоғары әскери және арнаулы атақтардың, сыныптық шендердің ерекшелік белгілерін табыс етті.

Сондай-ақ Мемлекет басшысы жыл бойы көптеген әлеуметтік-мәдени сипаттағы іс-шараларға белсене қатысты.

Бұл орайда, ең алдымен оның 11 қаңтарда Алматы қаласындағы отандық әдебиет және өнер қайраткерлерімен кездесуін, Қазақстанның белгілі мемлекет қайраткері Д.А. Қонаевтың 100 жылдығына байланысты салтанатқа, Астана қаласындағы 1932–1933 жылдардағы ашаршылық құрбандарына арналған ескерткіштің ашылуына қатысуын және басқаларды бөліп айтқан жөн.

Жыл шымылдығы жабылар алдында қазақстандықтар жаңа мемлекеттік мереке — Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күнін, елорданы Астана қаласына көшірудің 15 жылдығын және ел тәуелсіздігінің 21 жылдығын салтанатты жағдайда атап өтті.

Тәуелсіздік күні қарсаңында Президент қалыптасқан дәстүр бойынша өзінің «Ақорда» резиденциясында көрнекті мәдениет, ғылым, білім, денсаулық сақтау қайраткерлеріне, өндірістік саланың, бизнестің өкілдеріне, құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне, әскери қызметшілерге, спортшыларға, соғыс және еңбек ардагерлеріне мемлекеттік наградалар тапсырды.

Жалпы, жылдың саяси қорытындыларын түйіндей келе, Қазақстан демократиялық дәстүрлері мен алдағы ондаған жылдарға арналған нақты бағдары бар қалыптасқан мемлекет ретінде, өз дамуының жаңа кезеңіне сеніммен қадам басқанын атап айтуға болады.

Әлемдік экономикалық конъюнктурада сақталып отырған белгісіздікке қарамастан, Қазақстан 2012 жылы әлеуметтік-экономикалық дамуда іс жүзінде экономиканың барлық салаларында айқын оң динамикалық өсімді көрсетті.

Сонымен бірге, жаһандық экономикадағы күрделі жағдай ұдайы қатаң бақылауды талап етті, осыған байланысты Мемлекет басшысы бірқатар мәжілістер өткізді.

Мәселен, 28 қаңтарда Президент Үкімет мүшелерінің, облыстар, Астана және Алматы қалалары әкімдерінің, Президент Әкімшілігі, орталық мемлекеттік органдар, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы және «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры басшыларының қатысуымен кеңейтілген мәжіліс өткізіп, онда «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» деп аталатын ел халқына Жолдауын жүзеге асыру жөніндегі бірінші кезектегі міндеттерді белгілеп берді.

29 ақпанда Н.Ә. Назарбаев Ұлттық қорды басқару кеңесінің отырысына төрағалық етті, онда 2012–2013 жылдары республикалық бюджетке кепілді трансферттің көлемін 15% арттыру мәселелері қаралды.

10 сәуірде ол Ұлттық банктің 2011 жылғы есебін тыңдады. Онда Президент кредиттік портфель сапасының төмендігі мен Қазақстан банктерінің кредиттік белсенділігінің жеткіліксіздігін атап көрсетіп, айырбас бағамы саясаты, инфляцияны болжаулы дәлізде ұстап тұру және зейнетақы қорларындағы тәртіп саласындағы міндеттерді белгілеп берді.

28 маусымда Мемлекет басшысы «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қорын басқару кеңесінің бірінші отырысын өткізіп, оның қорытындысы бойынша, Қордың 2022 жылға дейінгі дамуының стратегиясын мақұлдады, сондай-ақ ҰӘҚ мен оған кіретін компаниялардың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету жөнінде нақты тапсырмалар берді.

27 қыркүйекте Президенттің төрағалығымен елдің мұнай-газ кешенін дамыту мәселелері жөнінде мәжіліс өтті.

Жыл бойы Н.Ә. Назарбаев Премьер-министрді, Ұлттық банк төрағасын, агенттіктер, ұлттық компаниялар мен елдің даму институттарының басшыларын тұрақты түрде қабылдап тұрды. Ол 11 министрдің, 12 облыстардың, Астана және Алматы қалалары әкімдерінің есептерін тыңдады.

Қазақстан өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық дамуы Мемлекет басшысының ұдайы назарында болды.

Осыған байланысты ол өткен жылы Президент Әкімшілігі, Үкімет, ұлттық компаниялар, даму институттары басшыларының, тиісті облыстар әкімдерінің қатысуымен — 25 мамырда Тараз қаласында оңтүстік өңірлерді дамыту жөнінде және 8 тамызда Бұрабай қаласында — солтүстік өңірлерді дамыту жөнінде жергілікті жерде екі мәжіліс өткізді. Сонымен қатар, Президент жұмыс сапарларымен еліміздің көп өңірлерінде болып, солардың барысында облыстар активтерімен, еңбек ұжымдарымен, жұртшылық өкілдерімен кездесті, ондаған өнеркәсіптік және әлеуметтік объектілерін аралап, жаңа өндірістерді іске қосуға қатысты. Олардың қатарында жаңғыртылған Өскемен арматура зауыты, Қостанай қаласындағы автомобиль шығару жөніндегі «СарыарқаАвтоПром» кәсіпорны ЖШС, электровоздар шығару жөніндегі «Электровоз құрастыру зауыты» АҚ, тікұшақ құрастыру және қызмет көрсету жөніндегі «Еврокоптер Қазақстан инжиниринг» ЖШС, Астана қаласындағы фотоэлектр модульдерін шығару жөніндегі «Astana Solar» ЖШС және т.б. бар.

Ел астанасын тұрғызу мен дамыту мәселелері де Мемлекет басшысының айрықша бақылауында болды, «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізуге әзірленуге байланысты оның көкейкестілігі елеулі түрде арта түсті.

Сәуірде Астана қаласын одан әрі дамыту мәселелері бойынша өткен мәжілісте Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен жер учаскелерін өз бетінше басып алудың, ескі және апатты жағдайдағы үйлердің, ПИК қызметін жетілдірудің проблемалары қаралды. Ол тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығының жұмысы, құрылыста ресурстарды үнемдеу технологияларын дамыту, энергетика кешенінің қызметі және басқа мәселелер жөнінде ескертпелер айтты.

Бұдан басқа, Президент жыл бойы «Астана қаласының бас жоспары ғылыми-зерттеу жобалау институты» МҚК екі рет болды, онда оған келешегі зор жобалар көрсетілді, сондай-ақ қала объектілері құрылысының барысымен танысу мақсатында қаланы бірнеше рет аралап көрді. Атап айтқанда, ол Кіші көлік айналмасын, Орынбор көшесінің жаңа учаскесін, опера және балет театрының ғимаратын, «Хазірет Сұлтан» күмбезді мешітін, қалалық ЖЭС-тің екінші кезегін және т.б. қарап шықты.

2012 жылы Үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асырудың кезекті қорытындылары шығарылды. Оның тұсаукесері Н.Ә. Назарбаевтың қатысуымен 3 шілдеде және 25 желтоқсанда болып өткен жалпыұлттық екі телекөпір шеңберінде ұйымдастырылды. Республика өңірлерімен тікелей байланыстар кезінде жаңа өндірістердің тұтас қатары іске қосылды.

Желтоқсанда өткен телекөпір барысында сөйлеген кезде Президент индустрияландырудың үш жылы ішінде 537 жаңа нысан қатарға қосылғанын, олар өндірген өнімнің көлемі 1,4 трлн. теңгені құрағанын, 110 мыңнан астам жаңа жұмыс орындары ашылғанын, қазір біздің еліміз «Қазақстан-2050» жаңа саяси бағытты жүзеге асыруға кірісіп жатқанын, соның нәтижесі бойынша ол әлемнің дамыған 30 елінің қатарына қосылатынын, мұнда технологиялық ілгерілеуді қамтамасыз ететін индустриялық-инновациялық бағдарлама шешуші рөл атқаратынын, сондықтан бұл аса маңызды жалпыұлттық жоба екенін атап көрсетті.

Президент сонда жыл сайынғы «Алтын сапа» және «Парыз» конкурстарының жеңімпаздарына сыйлықтар табыс етіп, солар арқылы Қазақстанның барлық кәсіпкерлерін ұлттық экономикамызды инновациялық жаңғыртуға белсене қатысуға шақырды.

Шетел инвесторларын Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыру процесіне тарту мақсатында Мемлекет басшысы сондай-ақ Шетел инвесторлары кеңесінің XXV отырысына қатысып, онда Қазақстанға Орталық Азия өңірінің аса ірі іскерлік және транзиттік хаб позициясын қамтамасыз етуге тиісті «Жаңа жібек жолы» жобасын ұсынды. Ол бұл мегажобаның жүзеге асырудың нәтижесінде 2020 жылға қарай Қазақстан арқылы өтетін жүк ағынының көлемі 2 есеге дерлік өсіп, одан әрі кемінде 50 млн. тоннаға жеткізілуі керек екендігін айтты.

Жылдың қорытынды аккорды қарашада «Халықтық IPO» бағдарламасының іске қосылуы болғаны күмәнсіз. Президент 2011 жылғы ақпанда «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIII съезінде бастамашылық еткен бұл бағдарлама еліміздің қорнарығын дамытып, халықты ұлттық экономикамызды басқаруға кеңінен тарту мақсатына арналған. Н.Ә. Назарбаев бағдарламаның маңызын атап өте отырып, халықтық IPO жүздеген мың қазақстандықтарға аса ірі кәсіпорындардың акцияларын иеленуге мүмкіндік беретінін, ол сондай-ақ олардың жинаған қаржылары мен байлықтарын инвестициялау мен арттырудың жаңа құралы екенін де әлденеше рет атап көрсетті. 2011 жылғы шілденің өзінде-ақ «Самұрық-Қазына» Ұлттық әлауқат қоры» АҚ директорлар кеңесі еншілес және тәуелді компаниялардың акцияларын қор нарығында орналастыру бағдарламасын мақұлдады. Осы жылдың

қыркүйегінде Бағдарлама Үкіметтің қаулысымен бекітіліп, оған қатысатын акционерлік қоғамдардың тізбесі айқындалды. 2012 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ активтері сатуға ұсынылды. 2015 жылға дейін нарыққа кезең-кезеңімен «KEGOC», «Air Astana», «ҚазТрансГаз», «Самұрық-Энерго», «Қазмортрансфлот», «Қазақстан темір жолы», «Қазтеміртранс», «Қазатомөнеркәсіп», «Қазмұнайгаз» компанияларының акциялары орналастырылатын болады.

2012 жылы Қазақстанның халықаралық аренадағы өсе түскен беделі өзінің тұтас бірқатар салмақты дәлелін тапты.

Біріншіден, Мемлекет басшысының 27 наурызда Сеул қаласында өткен Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммитке табысты қатысуы, ондағы әлемдік державалардың ғаламдық ядролық қауіпсіздікті нығайтудағы Қазақстанның сөзсіз көшбасшылығын тағы да мойындауы. Саммит алаңында Н.Ә. Назарбаев АҚШ Президенті Б. Обамамен, Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакпен, Ресей Президенті Д.А. Медведевпен, Финляндия Президенті С. Нийнистемен және Грузия Президенті М.Н. Саакашвилимен бірқатар маңызды кездесулер өткізді.

Екіншіден, 12 қыркүйекте астана қаласында АӨСШК-нің мерейтойлық сессиясының өткізілуі. 2012 жыл Қазақстан көшбасшысының осы халықаралық бастамасын дамытудың жаңа кезеңі ретінде атап өтілді. Кеңес өзінің географиясын едәуір ұлғайтты, Вьетнамның, Ирактың, Бахрейн мен Камбоджоның жаңа мүшелер болуы, ал бақылаушы ретінде Бангладеш пен Филиппиннің ену деректері ұйымның беделі мен маңыздылығының өсуін объективті айғақтайды.

Үшіншіден, бұл — 2017 жылы Астана қаласында «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесінің және Алматы қаласында Дүниежүзілік қысқы Универсиададың өткізілуіне қазақстандық өтініштердің жеңісі. Қазақстан пайдасына жасалған таңдау мемлекетіміздің табыстары жоғары бағаланатындығын куәландырып, оның даму келешегін айғақтайды.

Қазақстанның халықаралық беделінің одан әрі нығаюына сондай-ақ республика аумағында жыл бойы болған ірі халықаралық форумдар да ықпал етті.

30 мамырда өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезі әлемнің 40 елінен 85 делегацияның бастарын қосты. Оның шеңберінде бұдан бұрынғы өткен съезде бастамашылық жасалған жаңа орган — Дін басылары кеңесінің алғашқы отырысы болып өтті. Оның мақсаты туралы айта келе, Н.Ә. Назарбаев бұл діндер арасындағы көп форматты іс-қимылдың алғашқы жұмыс тетігі екендігін, Кеңестің құрылуы бүкіл конфессияаралық диалогты жаңа деңгейге көтеруге қабілетті болатындығын, қызметі табысты болған жағдайда Дін басыларының кеңесі ХХІ ғасырда бүкіләлемдік тепе-теңдікті демеп тұрудың маңызды элементі бола алатындығын атап өтті.

Қазақстан Президентінің қатысуымен өтіп, басты күн тәртібі «Әлемнің экономикалық трансформациясының жолдары туралы» болып белгіленген V Астаналық экономикалық форум әлемдік дамудың жаңа форматының жолын зияткерлік іздеуге жаңа серпін берді. Н.Ә. Назарбаев ұсынған «G-Global» идеясы әлемнің көптеген елдерінде кең ғылыми және саяси резонанс туғызды. Форумға

Нобель сыйлығы лауреаттарының, «Қазіргі заманның жүз ойшылдары» ғаламдық рейтингіне қатысушылардың және мемлекеттер мен үкіметтердің қазіргі іс басындағы және бұрынғы басшыларының, дүние жүзіне белгілі саясаткерлердің, халықаралық ұйымдар жетекшілерінің атсалысуы Қазақстанның әлемді дағдарыстан құтқаруға қабілетті жаңа идеяларды іздестіретін тиімді халықаралық алаңқай ретінде дұрыс орнығып жатқанын тағы да дәлелдеді.

Мемлекет басшысының Қазақстан мүшесі болып табылатын мемлекетаралық бірлестіктердің шеңберіндегі байланыстарының да маңызы зор болды.

7 маусымда Бейжің қаласында Н.Ә. Назарбаевтың қатысуымен өткен ШЫҰ Мемлекет басшыларының кеңесі Ұйымның практикалық қызметінің құрамына елеулі үлес қосты. Саммиттің қорытындылары бойынша Өңірдегі бейбітшілікке, қауіпсіздік пен тұрақтылыққа қатер төндіретін жағдаяттарға ШЫҰ-ның қарсы тұру жөніндегі саяси-дипломатиялық шаралары мен тетіктері туралы ереже, сондай-ақ ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің терроризм, сеператизм және экстремизмге қарсы күрестің 2013–2015 жылдарға арналған ынтымақтастық бағдарламасын бекіту туралы шешімдер қабылданды.

Жалпытүркілік ынтымақтастық та оң бағытта ілгерілеу қарқынын жалғастырды. Қазақстан Президенті Н.Ә. Назарбаевтың, Қырғызстан Президенті А.Ш. Атамбаевтың, Түркия Президенті А. Гүлдің, Әзірбайжан Премьер-министрі А. Расизаденің қатысуымен Бішкек қаласында 23 тамызда өткен Түркі кеңесінің (Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастығы кеңесі) II отырысы барысында Түркі кеңесінің институционалдық қалыптасуы, сондай-ақ қатысушы мемлекеттердің мәдени-гуманитарлық интеграциясын ұлғайту мәселелері талқыланды.

Көпжақты ықпалдастықтың көкейкесті бағыты посткеңестік кеңістік елдерімен өзара іс-қимыл болып қала берді. Кедендік одақтың, ЕурАзЭҚ бірыңғай экономикалық кеңістігінің және Еуразия экономикалық комиссиясының қызметін одан әрі жетілдіру мәселелері ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесі мен Жоғары Еуразия экономикалық кеңесінің 19 наурызда және 19 желтоқсанда Мәскеу қаласында өткен отырыстарының тақырыбы болды. Олардың басты қорытындысы Ресеймен және Беларусьпен серіктестік арқылы 2015 жылдың қаңтарынан Еуразиялық экономикалық одақтың қызметін бастау туралы уағдаластық болды.

Сондай-ақ ҰҚШҰ мемлекеттері басшыларының Мәскеу қаласындағы 15 мамыр мен 19 желтоқсандағы кездесулерін, ТМД Мемлекет басшылары кеңесінің 5 желтоқсандағы Ашғабадтағы отырысын да осы санатта атап өткен жөн.

Қазақстан Президенті екіжақты қарым-қатынастар желісі бойынша шет елдерге 14 сапар жасады, олардың қатарында 3 мемлекеттік, 6 ресми және 5 жұмыс сапарлары бар. Атап айтқанда, ол жұмыс сапарларымен Индонезияға (12–13 сәуір), Малайзияға (17–18 сәуір) және Қырғызстанға (22 тамыз) барды; ресми сапарлармен Германияда (7–8 ақпан), Беларусьте (14 мамыр), Қытайда (6 маусым), Түркияда (11–12 қазан), Австрияда (21–23 қазан), Чехияда (23–24 қазан) болды; жұмыс сапарларымен Біріккен Араб Әмірліктеріне (10–13 ақпан және 4 қараша), Ресейге (9 қазан), Ұлыбританияға (26–28 шілде), Францияға (21–22 қараша) барды.

Индонезияға, Малайзияға, Қытайға, Түркияға және БАӘ жасалған сапарлар Қазақстанның азиялық бағыттағы сыртқы саяси ынтымақтастығының жоғары серпілісін қамтамасыз етті.

Н.Ә. Назарбаевтың Индонезияға жасаған сапарының барысында екіжақты сауда-экономикалық ықпалдастықты одан әрі нығайтудың, Индонезияның Қазақстан аумағында жеңіл өнеркәсіп объектілерін салуының және транзиттік-көліктік инфрақұрылымды бірлесе дамытудың келешегі талқыланды.

Малайзияға жасалған мемлекеттік сапардың мазмұндық жағын екі елдің энергетика және минералдық ресурстар, мұнай химиясы, ауыл шаруашылығы, құрылыс және қаржы секторларындағы өзара іс-қимыл мәселелері құрады.

Қытайға жасалған ресми сапардың нәтижелері бойынша Қазақстан мен ҚХР арасындағы стратегиялық серіктестікті одан әрі дамыту туралы бірлескен декларацияға және мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункттері мен олардың жұмыс режимі туралы үкіметаралық келісімге қол қойылды.

Түркияға жасалған ресми сапар бағдарламасының негізгі тармағы Жоғары деңгейдегі стратегиялық ынтымақтастық кеңесінің алғашқы отырысына қатысу болды, оның қорытындылары бойынша Бірлескен мәлімдеме қабылданды, сондай-ақ екі ел президенттерінің патронаждығымен 2012–2015 жылдарға арналған «Жаңа синергия» Бірлескен экономикалық бағдарламасының іс-шаралар жоспарына қол қойылды.

Н.Ә. Назарбаевтың Біріккен Араб Әмірліктеріне жасаған жұмыс сапары кезінде кеден істерінде ықпалдастық пен өзара көмек, инвестицияларды ынталандыру мен өзара қорғау, сондай-ақ Қазақстан мен БАӘ арасындағы әуе қатынасы туралы келісімнің жобасы бойынша келіссөздердің кезекті раундының күн тәртібі туралы мәселелер қаралды.

Еуропалық бағытта Мемлекет басшысының Германияға, Австрияға, Ұлыбританияға, Францияға және Чехияға жасаған сапарлары елеулі оқиғалар болды.

Германияға ресми сапар екі ел арасында дипломатиялық қарым-қатынастар орнауының 20 жылдығына орайластырылды. Сонымен бірге, сапар барысында екіжақты сауда-экономикалық, саяси және мәдени-гуманитарлық байланыстарды одан әрі дамытудың жолдарын талқылаумен қатар, неміс жағы еуразиялықтың қазіргі идеологтарының бірі ретіндегі Қазақстан көшбасшысының құрметіне Еуропа мен Орталық Азия арасындағы ынтымақтастықтың тиімді жоларын іздестіруді қамтамасыз етуге арналған Берлиндік еуразиялық клубты ашуды ұйымдастырды.

Австрия мен Чехияға ресми сапарлар кезінде Н.Ә. Назарбаев Қазақстан-Австрия және Қазақстан-Чехия бизнес-форумдарына қатысты. Осы елдердің іскерлік топтарының алдында сөз сөйлеген президент оларды Қазақстанның үдемелі индустриялы-инновациялық даму бағдарламасын жүзеге асыруға қатысуға, ең алдымен аграрлық сектор мен қайта өңдеу өнеркәсібі бөлігіне жоғары технологиялар мен инвестициялар ұсыну арқылы қатысуға шақырды.

Мемлекет басшысының Ұлыбританияға жұмыс сапары маңызды оқиға болды, соның барысында ол ХХХ жазғы Олимпиада ойындарының ашылуына қатысты, сондай-ақ Халықаралық велосипедшілер одағының президенті және Халықаралық

олимпиадалық комитеттің мүшесі П. Маккуейдпен кездесіп, онда Астана қаласында 2014 жылы Азияның тас жол мен трек жөніндегі чемпионатын және 2015 жылы Жасөспірімдер арасында әлем чемпионатын өткізу туралы уағдаластыққа қол жеткізілді.

Н.Ә. Назарбаевтың Франция Республикасына жұмыс сапары да маңызды әрі жемісті болды, соның шеңберінде ол Франция Президенті Ф. Олландпен табысты келіссөздер жүргізді. Сондай-ақ Францияның саяси және іскерлік топтарының өкілдерімен екіжақты кездесулер де табысты өтті, солардың барысында әуе және теміржол көлігі, қалпына келетін қуат көздері өндірісі салаларында мемлекетаралық өзара іс-қимылды ұлғайту мәселелері талқыланды.

Ресей Федерациясымен дәстүрлі жақын диалогқа дем беріліп тұрды. Мемлекет басшысы жыл бойына түрлі форматтарда Ресей Президенті В.В. Путинмен 7 кездесу және Премьер-министрі Д.А. Медведевпен 1 кездесу өткізді. Солардың барысында сауда, энергетика, ғарыш, шекара бойы және өңіраралық ықпалдастық, халықаралық және өңірлік күн тәртібінің мәселелері қаралды. Сондай-ақ Қазақстан-Ресей стратегиялық серіктестігін және тұтасымен еуразиялық интеграцияны одан әрі дамытудың келешегі талқыланды.

Инновациялық ынтымақтастық проблемалары бойынша 19 қыркүйекте Павлодар қаласында өткен Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының кезекті IX форумы Қазақстан-Ресей қарым-қатынастарындағы елеулі оқиға болды. Бұдан басқа, форумда отын-энергетикалық кешен саласындағы өзара іс-қимыл, су ресурстарын ұтымды пайдалану және трансшекаралық өзендер, «Байқоңыр» кешенін бірлесе пайдалану мәселелері бойынша пікір алмасулар болды.

Мемлекет басшысы жыл бойы сондай-ақ Қазақстанға екіжақты сапарлар шеңберінде келген Қырғызстан Президенті А.Ш. Атамбаевпен, Македония Президенті Г. Ивановпен, Өзбекстан Президенті И.А. Каримовпен, Вьетнам Президенті Чыонг Тан Шангпен, Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакпен, Шри-Ланка Республикасының Президенті М. Раджапаксемен, Монако Князі Альбер II-мен, Ресей Президенті В.В. Путинмен кездесті. Кездесулердің басты арқауы екіжақты байланыстарды нығайтумен қатар, саяси, сауда-экономикалық, инвестициялық, экологиялық және мәдени-гуманитарлық ықпалдастық мәселелері де болды.

Сонымен бірге Президент Қазақстанға келген халықаралық ұйымдардың, шетелдік саяси, қоғамдық және іскерлік топтардың өкілдерімен де көптеген кездесулер өткізді. Олардың қатарында Түркі тілдес мемлекеттер стратегиялық ынтымақтастығы кеңесінің бас хатшысы Х. Ақынжы, ҰҚШҰ бас хатшысы Н.Н. Бордюжа; Түркия Ұлы ұлттық жиналысының төрағасы Д. Чичек, Ресей Федералды жиналысы Мемлекеттік думасының төрағасы С.Е. Нарышкин, АҚШ конгрессмендері Д. Бертон мен Г. Микс, Ядролық қаруды таратпау және қарусыздану үшін Парламентарийлер одағының Бас үйлестірушісі А. Варе; ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясынан Қазақстандағы кезектен тыс Парламент сайлауы бақылау жөніндегі делегациялардың басшыларын — ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясының Құрметті президенті Ж. Соареш, Еуропа кеңесі Парламенттік ассамблеясынан — Э. Пападимитриу; Түркия Премьер-министрі Р.Т. Эрдоған, Венгрия Премьер-министрі

В. Орбан, Эстония Премьер-министрі А. Ансип, Қырғызстан Премьер-министрі О.Т. Бабанов, Ресей Премьер-министрі Д.А. Медведев, Ұлыбританияның қорғаныс министрі Ф. Хаммонд, Иранның Сыртқы істер министрі А. Салехи және басқалар бар.

Жыл бойы Мемлекет басшысы Ресей, Франция, Өзбекстан президенттерімен, Иордания Королімен, Ұлыбритания, Ресей, Палестина және Эстония премьер-министрлерімен телефон арқылы сөйлесті.

Мемлекет басшысына Грекия, ОАР, Оңтүстік Корея, Қырғызстан, Австрия, Румыния, Вьетнам, Грузия, Испания, Нидерланды, Түркия, Норвегия, Египет, Өзбекстан, Израиль, Индонезия, Сербия, сондай-ақ Еуроодақтың Қазақстандағы өкілдігінің басшылары сенім грамоталарын тапсырды.

Мемлекет басшысының 2012 жылғы жұмыс кестесінің негізгі қорытындылары осындай. Оның жүзеге асырылуы тұтасымен алғанда еліміздің одан әрі әлеуметтік-экономикалық өсуіне, ішкі саяси тұрақтылықтың қамтамасыз етілуіне, ұлтаралық және конфессияаралық қарым-қатынастардың тұрақты дамуына, ұлттық қауіпсіздіктің күшейтіліп, Қазақстанның халықаралық аренадағы позицияларының нығаюына ықпал етті.

ҚАҢТАР

Дс	2	9	16	23	30
Сс	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Бс	5	12	19	26	
Жм	6	13	20	27	
Сн	7	14	21	28	
Жк	1	8	15	22	29

2 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтыру енгізу туралы» №525-IV, «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті — Елбасы туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына толықтыру енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы» №526-IV заңдарына қол қойды.

4 қаңтар

Мемлекет басшысы «Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласында төтенше жағдайдың қолданысын ұзарту туралы» №215 Жарлығына қол қойды.

6 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі туралы» №527-IV, «Ғарыш қызметі туралы» №528-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ғарыш қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №529-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №530-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің арнайы мемлекеттік мұрағатын құру туралы» №216, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №217 жарлықтарына қол қойды.

7 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Әулие-Успен кафедралды соборына барып, Қазақстанның православиелік христиандарын Рождество мерекесімен құттықтады.

9 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Түркия Республикасының Үкіметі арасындағы Қожа Ахмет Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің қызмет шарттары туралы келісімді және 2009 жылғы 22 қазандағы

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Түркия Республикасының Үкіметі арасындағы Қожа Ахмет Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті қызметінің шарттары туралы келісімге өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №531-IV, «Газ және газбен жабдықтау туралы» №532-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №533-IV, «Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау туралы» №534-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №535-IV заңдарына қол қойды.

10 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Конституциялық кеңесінің Маңғыстау облысы Жаңаөзен қаласының аумағында Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің және мәслихаттарының депутаттарын сайлауды өткізудің қолайсыздығы туралы шешіміне тыйым салды.

Өз шешімі арқылы Президент Конституцияның кепілі ретінде Жаңаөзен қаласының тұрғындарына өз конституциялық құқықтарын іске асырып, мемлекеттік билік пен жергілікті өзін-өзі басқару органдарына сайлауға және сайлануға мүмкіндік берді.

Мемлекет басшысымен 2012 жылғы 10 қаңтарда Қазақстан Республикасы Конституциялық кеңесінің Маңғыстау облысы Жаңаөзен қаласының аумағында Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің және мәслихаттарының депутаттарын сайлауды өткізудің мүмкін еместігі туралы 6 қаңтардағы №1 қосымша қаулысына қарсылық білдірілді.

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық комиссия туралы шартты ратификациялау туралы» №536-IV Заңына қол қойды.

11 қаңтар

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, оның барысында өзінің алматылық ре-

зиденциясында мәдениет саласының қайраткерлеріне әдебиет пен өнер саласындағы мемлекеттік сыйлықтарын табыс етті.

«Мен әрқашан мәдениетті дамыту, биік руханилықты нығайту экономикалық өсім немесе халықтың әл-ауқатын арттыру секілді аса маңызды мәселе деп есептейтінмін», — деп атап айтты Президент табыс ету рәсімінде.

Әдебиет пен өнер саласындағы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығы Қазақстан Республикасы Президентімен 2000 жылғы 3 сәуірде тағайындалды.

Сыйлық Қазақстан азаматтарына отандық мәдениетті дамытудағы ерекше құнды үлес болып табылатын әдебиет пен өнер саласындағы танымал туындылары үшін беріледі. Сыйлық 2 жылда бір рет беріледі және ақшалай сыйақы, диплом және Мемлекеттік сыйлық лауреатының кеуде белгісінен тұрады.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласы Ала-тау ауданындағы Индустриялық аймақ жобасымен танысты.

12 қаңтар

Мемлекет басшысы Алматы қаласына жұмыс сапары барысында Д.А. Қонаевтың 100 жылдығына арналған салтанатты жиналысқа қатысты.

«Бүгін біз сіздермен бірге Қазақстанның көрнекті мемлекет және саяси қайраткері — Дінмұхамед Ахметұлы Қонаевтың туғанына 100 жыл толуын атап өтіп отырмыз. Оның Қазақстан мен қазақ халқының тарихындағы рөлі айрықша.

Қонаевтың бай ішкі мәдениеті, терең білімдарлығы мен мол өмірлік тәжірибесі ерекшеленіп тұратын, ол біздің халқымыздың, сол уақыттағы қазақ зиялыларының ең жақсы асыл қасиеттерін өз бойына сіңіре білді.

... Бүгін біз, Д.А. Қонаевтың 100 жылдық мерейтойын салтанатты түрде атап өте отырып, өткен ғасырдың 50-ші, 60-шы, 70-ші жылдарындағы қазақстандықтардың ұрпақтарына, яғни оның замандастарына да лайықты бағасын береміз. Олардың еңбектегі табыстары, экономиканың негіздеріне қосқан үлестері қазіргі тәуелсіз Қазақстанның келешек

дамуының іргетасына айналды. Жаңа тәуелсіз елді құрушы қазақстандықтар аға ұрпақ пен сол тұстағы басшылардың еңбегін бағалайды. Біз олардың істеріне әрқашан да разы болуға тиіспіз», — деп мәлімдеді Н.Ә. Назарбаев (Қосымшаны қараңыз).

Салтанатты жиналыстың соңында Қазақстанның өнері жұлдыздарының концерті өтті және Д.А. Қонаевтың өмірі мен шығармашылығы туралы деректі фильмнің көрсетілімі болды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне зияткерлік меншік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №537-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасында қор нарығын дамыту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №538-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жобалық қаржыландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №539-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне асыл тұқымды мал шаруашылығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №540-IV заңдарына қол қойды.

13 қаңтар

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясының Қазақстандағы кезектен тыс парламенттік сайлауды бақылау жөніндегі делегациясының басшысы, ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясының Құрметті президенті Ж. Соарешті қабылдады.

Әңгіме барысында Қазақстандағы алда болатын парламенттік сайлаудың және ЕҚЫҰ атынан бақылаушылар миссиясы қызметінің мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында Еуропа кеңесі Парламенттік ассамблеясының (ПАСЕ) Қазақстандағы кезектен тыс парламенттік сайлауды бақылау жөніндегі делегациясының басшысы Э. Пападимитриуды қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстандағы алда болатын парламенттік сайлау мәселелері, сондай-ақ Қазақстан мен ПАСЕ ынтымақтастығының перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында Қазақстандағы кезектен тыс парламенттік сайлауды бақылау жөніндегі делегациясының мүшелері П. Виллені, Э. де Монтеस्कюді, А. Клементьевсті, Р. Паксасты, К. Прунскенені және В. Сокорды қабылдады.

Кездесуде Қазақстанның тәуелсіздік алған 20 жылындағы даму қорытындылары, елде жүргізілген әлеуметтік-экономикалық және саяси реформалар, сондай-ақ алда болатын Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісіне сайлауға дайындық туралы пікір алмасу болып өтті.

Мемлекет басшысы алда болатын Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мен мәслихаттарының сайлауына байланысты Қазақстан халқына теледидар арқылы үндеу тастады (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру туралы» №541-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №542-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік сатып алу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №543-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Индонезия Республикасында Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» №218 Жарлығына қол қойды.

14 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында өткен «Анна Каренина» балетінде болды.

Қойылым басталмас бұрын Президент балетті қоюшы, ресейлік хореограф Б.Я. Эйфманға Қазақстанның шығармашыл кадрларын даярлауға және Ресей мен Қазақстан арасындағы мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты нығайтуға қосқан үлесі үшін «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» атағын беру туралы жария етті.

Мемлекет басшысы «Қаржыландыру туралы негіздемелік келісімді (ҚАЗ: ОАӨЭЫ 2 көлік дәлізі (Маңғыстау облысының учаскелері) инвестициялық бағдарламасы) ратификациялау туралы» №544-IV Заңына қол қойды.

15 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Қазақстан Республикасы Ұлттық академиялық кітапханасының ғимаратында орналасқан №182 сайлау учаскесінде Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің кезектен тыс сайлауында дауыс беруге қатысты.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында жаңа теннис кешенін қарап шықты.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстан Теннис федерациясының президенті Б.Д. Өтемұратовтың кешеннің техникалық сипаттамалары, сондай-ақ елдегі теннис спортының ахуалы мен даму перспективалары туралы ақпаратын тыңдады.

Содан кейін Мемлекет басшысы жаңа корттың сапасын өзі сынап көріп, елорданың жас спортшыларына теннистен шеберлік сыныбын көрсетті.

Күн соңында Мемлекет басшысы «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының Республикалық сайлауалды штабына барып, штаб мүшелерімен, партия бойынша қызметтестерімен, сенімді тұлғаларымен, жұртшылық өкілдерімен, еріктілермен, жастармен кездесті, сондай-ақ бейнеконференцбайланыс арқылы партияның өңірлік штабтарының белсенділерімен әңгімелесті.

16 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан халқы Ассамблеясының кезектен тыс XVIII сессиясына төрағалық етті.

Сессия жұмысына елдің барлық өңірлерінің республикалық және өңірлік этномәдени бірлестіктерінің делегаттары, қоғам қайраткерлері, елдің ғылыми және шығармашыл зиялыларының өкілдері қатысты.

Президент өз сөзінде кезектен тыс сессияның шақырылуы Ассамблеяның 9 мүшесін Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісіне сайлану қажеттігімен байланысты екенін атап айта отырып, бұл демократиялық жаңашылдық елде тұрып жатқан этностардың өкілдері өз депутаттарын жоғарғы заңнамалық органға сайлай алатындай әлемдік оқиға болып табылатынын атап көрсетті.

Қазақстан халықтары Ассамблеясы Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 1 наурыздағы Жарлығына сәйкес Мемлекет басшысы жанындағы консультативтік-кеңесшіл орган ретінде құрылды.

Этносаралық мәселелер бойынша қоғамдық институт құру идеясы Мемлекет басшысымен Қазақстан халықтары форумында 1992 жылы айтылған болатын.

Қазақстанда этносаралық және конфессияаралық келісімді қамтамасыз ету, рухани-мәдени жаңаруға жәрдемдесу және теңдік принципін сақтау негізінде оның аумағында өмір сүріп жатқан этностарды дамыту, көптеген этникалық мүдделерді есепке ала отырып, мемлекеттік ұлттық саясат жүргізу бойынша ұсыныстар шығару Ассамблеяның міндеттері болып табылады.

Сондай-ақ Ассамблея құрылымына барлық облыс орталықтарында, Астана және Алматы қалаларында әрекет ететін және әкімдердің жанындағы консультативтік-кеңесшіл органдар мәртебесіне ие Шағын ассамблеялар да кіреді.

«Қазақстан Республикасы Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2007 жылғы 21 мамырдағы Заңына сәйкес Қазақстан халықтары Ассамблеясы Қазақстан халқы Ассамблеясы болып қайта аталды, конституциялық мәртебеге ие болып, өз өкілдерін Парламент Мәжілісіне ұсыну мүмкіндігін алды.

2007 жылғы 20 тамызда 9 Мәжіліс депутаттары Ассамблея атынан сайланды.

2008 жылғы қазанда «Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы» Заң қабылданды.

Қазақстан халқы Ассамблеясының төрағасы — Н.Ә. Назарбаев.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі мен мәслихаттарына депутаттар сайлауының аяқталуына байланысты астаналық «Қазақстан» спорт сарайында «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы ұйымдастырған Жеңімпаздар форумына қатысты.

Президент жиналғандарды партияның парламенттік сайлаудағы сенімді жеңісімен құттықтады.

«Бұл біздің ортақ жеңісіміз, барлық Қазақстан халқының жеңісі. Дауыс беру қорытындылары қазақстандықтардың елдің дамуына, экономика мен саясатты жаңғыртуға, азаматтардың әл-ауқатын жақсартуға бағытталған бағдарымызды қолдайтынын көрсетеді. Халық қоғамдағы бірлік, өзара түсіністік пен толеранттық үшін, партияның нақты іс-әрекеттері мен бағдарламалары үшін дауыс берді, — деді Н.Ә. Назарбаев. — Партия бәсекелестік күресте жеңіске жетті. Барлық партияларға үгіт-насихат науқанын жүргізу үшін тең мүмкіндіктер берілді. Халықаралық байқаушылар электоралдық науқанның барысына жоғары баға берді».

Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісіне кезектен тыс депутаттар сайлауы 2012 жылғы 15 қаңтарда (партиялық тізім бойынша) және 2012 жылғы 16 қаңтарда (Қазақстан халқы Ассамблеясының атынан депутаттар сайлауы) болып өтті. Сол күні Қазақстанда аудандық, қалалық және облыстық мәслихаттарға депутаттар сайлауы өтті.

Парламенттік сайлауға 7 саяси партия қатысып, оның 3-еуі қорытынды нәтижелер бойынша 7%-дық барьерді еңсеріп, Мәжіліске өтті: «Нұр-Отан» Халықтық-демократиялық партиясы (80,99%), Қазақстанның «Ақ жол» Демократиялық партиясы (7,47%), Қазақстан Коммунистік халықтық партиясы (7,19%).

17 қаңтар

Мемлекет басшысы Парламентарийлердің ядролық қаруды таратпау және қарусыздандыру жөніндегі одағының жаһандық үйлестірушісі А. Варені қабылдады.

18 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы Саяси бюросының отырысына төрағалық етті.

Отырысты аша отырып, Президент өткен парламенттік сайлау Қазақстандағы демократияның дамуына жасаған маңызды қадам болғанын, Парламент Мәжілісіндегі 83 депутаттық мандатқа ие болған «Нұр Отан» партиясының сенімді жеңісі оның қазақстандықтар арасындағы биік беделін тағы да айқындап бергенін атап өтті.

Отырыста партиялық тізім бойынша үміткерлер арасында депутаттық мандаттарды бөлудің кезектілігін анықтау процедурасы жүргізіліп, оның қорытындысы бойынша ақырғы тізім бекітілді.

Мемлекет басшысы «Телерадио хабарларын тарату туралы» №545-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне телерадио хабарларын тарату мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №546-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық-атқару жүйесі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №547-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Бесінші шақырылған Қазақстан Республикасы Парламентінің бірінші сессиясын шақыру туралы» №220, «Н.С. Әшім туралы» №221, «С.А. Дьяченко туралы» №222, «Б.С. Ізмұхамбетов туралы» №223, «О.И. Жұмабеков туралы» №224 жарлықтарына қол қойды.

20 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысына қатысып, бесінші шақырылымының I сессиясын ашты.

Президент өз сөзінде болып өткен сайлау елдің саяси жүйесін жаңғыртудағы тағы бір маңызды қадам болғанын атап айтты.

Президент елдің жаңа Парламентінде бәсекелестік күресте жеңіске жеткен 3 партия жұмыс істейтінін атап өтті. Осылайша, Қазақстан елдегі демократиялық үдеріс дәйекті әрі үздіксіз дамып келе жатқанын дүниежүзіне тағы да дәлелдеді. Мәжілісте халықтың әртүрлі әлеуметтік, гендерлік және кәсіби топтары кеңінен өкілдік етілетін болады.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстанның жаңа көппартиялы Парламенті тек жемісті пікірталас орны ғана емес,

сонымен бірге бірлескен сындарлы іс-қимыл алаңы болуы керектігін атап айтты (Қосымшаны қараңыз).

Президенттің сөзі аяқталған соң, Парламент Мәжілісінің жаңадан сайланған депутаттары ант қабылдады.

Мемлекет басшысы «С.В. Кулагинді Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» №225, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру туралы» №226, «С.Н. Ахметовті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №227, «Ә.Ө. Исекешевті Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрі қызметіне тағайындау туралы» №228, «Қ.Н. Келімбетовті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №229, «Б.Ә. Сағынтаевты Қазақстан Республикасының Экономикалық даму және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» №230, «Б.С. Қамалиев туралы» №231, «А.Қ. Жұмағалиевты Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі қызметіне тағайындау туралы» №232, «Т.А. Ермегияев туралы» №233, «Б.М. Имашев туралы» №234, «Н.Ж. Қаппаровты Қазақстан Республикасының Қоршаған ортаны қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» №235, «Р.Т. Түсіпбековті Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) төрағасы қызметіне тағайындау туралы» №236, «Б.М. Имашевты Қазақстан Республикасының Әділет министрі қызметіне тағайындау туралы» №237, «Н.А. Ноғаевты Батыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №238, «Ә.Қ. Құсайыновты Қарағанды облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №239, «Н.М. Сәдуақасовты Қостанай облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №240, «Е.М. Арынды Павлодар облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №241, «Б.Т. Сұлтановты Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі басшысының орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №242 жарлықтарына қол қойды.

21 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қ.П. Қожамжаровты Ақмола облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №243 Жарлығына қол қойды.

23 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қ.Б. Саудабаев туралы» №244, «М.А. Құл-Мұхаммедті Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындау туралы» №245, «Д.Қ. Мыңбайды Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрі қызметіне тағайындау туралы» №246, «А.С. Шабдарбаевты Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының қолбасшысы қызметіне тағайындау туралы» №247, «Назарбаев орталығы» мемлекеттік мекемесін құру туралы» №248 жарлықтарына қол қойды.

24 қаңтар

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық комиссия кеңесіндегі Қазақстан Республикасының өкілі туралы» №249 Жарлығына қол қойды.

25 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрі Ә.Ө. Исекешевті қабылдады. Ол үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың 2010–2011 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының іске асырылу қорытындылары және 2012 жылға арналған міндеттер туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №548-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «А.В. Смирнов туралы» №250, «Е.Б. Бөлегеновті Қазақстан Республикасының Беларусь Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі, ТМД Жарғылық органдарының жанындағы Тұрақты өкіл қызметін қоса атқарушы қызметіне тағайындау туралы» №251, «Б.А. Дүйсенбаевты

Қазақстан Республикасының Испания Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №252, «К.В. Жигаловты Қазақстан Республикасының Канададағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №253, «Қазақстан Республикасының Таиланд Корольдігіндегі Дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» №254 жарлықтарына қол қойды.

27 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын жариялады.

Президент қазақстандық жолдың жаңа кезеңі — бұл экономиканы нығайту мен халықтың әл-ауқатын арттырудың жаңа міндеттері екенін атап айта отырып, әлеуметтік-экономикалық саланы одан әрі жетілдірудің мықты негізін қалауы қажет 10 перспективтік бағытты белгілеп берді.

Олардың қатарында қазақстандықтарды жұмыспен қамту, қолжетімді баспана, өңірлік даму, халыққа көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыру, кадрлық әлеуетті жақсарту, сот және құқықтық жүйелерді жаңғырту, адами капиталдың сапа жағынан өсуі, зейнетақы жүйесін жетілдіру, индустриялық-инновациялық жобалар мен ауыл шаруашылығы бар (Қосымшаны қараңыз).

Сол күні Мемлекет басшысы облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері, Президент Әкімшілігі, орталық мемлекеттік органдар, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы және «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры басшылықтарының қатысуымен өткен Қазақстан Республикасы Үкіметінің кеңейтілген отырысына төрағалық етті.

Жиналғандардың алдында сөз сөйлей келе, Президент дүниежүзілік дағдарыстың екінші толқыны жақындап келе жатқанын және осыған байланысты алдын алу шараларын қабылдау қажеттігін мәлімдей отырып, оның «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына жаңа Жолдауы дәл осы мәселелерді шешу-

ге бағытталғанын атап көрсетті. Осыны есепке ала отырып, ол Жолдауды іске асыру бойынша бірінші кезектегі міндеттерді анықтап берді (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Америка Құрама Штаттарының Үкіметі арасындағы Жәрдем көрсетуді жеңілдету жөніндегі ынтымақтастыққа қатысты келісімді ратификациялау туралы» №549-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Д.Ә. Бердәлиев туралы» №255, «Д.Х. Бақышевты Қазақстан Республикасының Корей Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №256, «Бірінші басшыларын Қазақстан Республикасының Президенті қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын мемлекеттік жоғары оқу орындарының мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 21 сәуірдегі №573 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №257, «Емил Рапчаны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №258, «Қазан қаласында (Ресей Федерациясы) Қазақстан Республикасының Бас консулдығын ашу туралы» №259 жарлықтарына қол қойды.

30 қаңтар

Мемлекет басшысы Иордания Королі Абдалла II бен Хусейнмен телефон арқылы сөйлесті.

Қазақстан Президенті иордандық монархты 50 жасымен құттықтады және оған қазақстандық тараптың Астана қаласындағы көшелердің бірін оның әкесі — Король Хусейн бен Талалдың есімімен атау туралы шешімін хабарлады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Консулдық жарғысын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 27 қыркүйектегі №217 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №260, «Мемлекет басшысының 2012 жылғы 27 қаңтардағы «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» №261 жарлықтарына қол қойды.

31 қаңтар

Мемлекет басшысы «Кешірім жасау туралы» №№262-263, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №264 жарлықтарына қол қойды.

АҚПАН

Дс		6	13	20	27
Сс		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Бс	2	9	16	23	
Жм	3	10	17	24	
Сн	4	11	18	25	
Жк	5	12	19	26	

1 ақпан

Мемлекет басшысы «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» №550-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Ұлттық әл-ауқат қоры қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №551-IV заңдарына қол қойды.

2 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) төрағасы Р.Т. Түсіпбековті қабылдады. Ол қаржы полициясы органдарының сыбайлас жемқорлыққа және «көлеңкелі» экономикаға қарсы күрес бойынша ағымдағы шұғыл-қызметтік жұмыстары туралы баяндады.

4–5 ақпан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, оның барысында бірқатар қалалық нысандарды қарап шықты, сондай-ақ Қазақстан мен Швеция құрамалары арасындағы бендиден Әлем чемпионатының жартылай финалын тамашалады.

Мемлекет басшысы «Ұлты қазақ азаматтардың тегі мен әкесінің атын жазуға байланысты мәселелерді шешу тәртібі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 2 сәуірдегі №2923 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №265, «Кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі мамандандырылған ауданаралық соттарды құру және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №266 жарлықтарына қол қойды.

7 ақпан

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Берлин қаласында ГФР Федералды Сыртқы істер министрі Г. Вестервеллемен кездесті.

Кездесу барысында Қазақстан мен ЕО ынтымақтастығының жай-күйі мен перспективалары, сондай-ақ Ауғанстандағы ахуалды реттеу, терроризммен, экстремизммен күрес, ядролық қаруды таратпау, БҰҰ реформалау мәселелері туралы пікір алмасу өтті.

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасының бұрынғы вице-канцлері және Сыртқы істер министрі Г.-Д. Геншермен кездесті.

Н.Ә. Назарбаев Г.-Д. Геншерге Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығына орай жолдаған жылы лебіздері үшін шын жүректен алғыс айтты және Қазақстан тәуелсіздігінің алғашқы күндері көрсеткен түсіністігі мен қолдауы үшін арнайы алғысын білдірді.

Г.-Д. Геншер Қазақстан-Германия қатынастарының қайнар бастауында тұрды. 1991 жылы ол батыс саясаткерлерінің арасында алғашқылардың бірі болып Қазақстанға ресми сапармен келген болатын. Ол сондай-ақ Мемлекет басшысының неміс тілінде жарық көрген «Қазақстандық жол» кітабына алғысөз жазып, онда қазіргі заманғы Қазақстанды құрудағы Н.Ә. Назарбаевтың рөлі туралы жоғары пікірін білдірді.

Мемлекет басшысы Германияның Сыртқы саясат жөніндегі кеңесінде өткен Берлин еуразиялық клубының салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Саяси және іскерлік топтардың, сондай-ақ Германияның дипломатиялық корпусының өкілдері алдында сөйлеген сөзінде Қазақстан Президенті Берлин еуразиялық клубының ашылуы оның еуразиялық туралы идеясына жауап беретінін және Еуропа мен Орталық Азия арасындағы ынтымақтастықтың тиімді жолдарын қарастыруға бағытталғандығын ерекше атап айтты.

«Мен Еуропа мен Азияның ықпалдастығы — тек уақыт талабы екеніне сенемін», — деп мәлімдеді Н.Ә. Назарбаев.

Берлин еуразиялық клубы еуропалық және азиялық серіктестер мен мәдениеттер арасындағы диалогты нығайтуға және құндылықтарын жақындастыруға бағытталған. Ол сараптық кеңес түрінде жұмыс істейді, оған еуразиялық идеясына қызығушылық танытқан танымал саясаткерлер, халықаралық сарапшылар, ғылыми-қоғамдық және іскерлік топтардың өкілдері шақырылады.

8 ақпан

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасына ресми сапары барысында Стратегиялық ынтымақтастық жөніндегі Қазақстан-Германия іскерлік кеңесінің қолдауымен ұйымдастырылған Қазақстан-герман экономикалық жобаларының тұсаукесер-көрмесіне барды.

Көрмеде «Siemens AG», «ThyssenKrupp», «METRO», «BASF», «Knauf», «Claas», «Georgsmarienhütte» компанияларының, сондай-ақ Фраунгофер институтының озық ғылыми-техникалық зерттеме жобалары ұсынылды.

Көрменің басты идеясы — екіжақты экономикалық ынтымақтастықты кеңейту, немістің іскерлік топтарын Қазақстанның үдемелі индустриялық-инновациялық дамуының мемлекеттік бағдарламасын іске асыруға одан әрі тарту.

Мемлекет басшысы Германияның іскерлік топтарының өкілдері — екіжақты сауда-экономикалық ынтымақтастық үдерісіне белсенді тартылған жетекші экономикалық бірлестіктерінің, банктер мен компанияларының басшыларымен кездесті.

Кездесу барысында Германия экономикасы Шығыс комитетінің төрағасы К. Мангольд, Германия өнеркәсібі Федералдық одағының вице-президенті У. Грилло, Германияның бұрынғы канцлері — «North European Gas Pipeline Company» («Солтүстік ағын») байқаушылар кеңесінің төрағасы Г. Шредер, сондай-ақ «Deutsche Bank» банкі басқармасының мүшесі П. Тильс, «Deutsche Bahn» германиялық теміржол басқармасының мүшесі К.Ф. Рауш, «Linde AG» компаниясы басқармасының мүшесі Г. Деноке екі мемлекеттің өзара ынтымақтастығын одан әрі нығайту мен дамыту бойынша өз көзқарастарымен және тұжырымдамалық ойларымен бөлісті.

Өз кезегінде Н.Ә. Назарбаев германиялық компаниялардың басшыларына ынтымақтастық жасағандары үшін алғыс білдіріп, оларды Қазақстанның үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясында бірлескен жобаларды іске асыруға, ол үшін Қазақстан-Германия іскерлік кеңесі, Астаналық экономикалық форумы, өз жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің үнқатысу алаңдарын пайдалана отырып, белсенді қатысуға шақырды.

Мемлекет басшысы ГФР Федералды канцлері А. Меркельмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында саяси, сауда-экономикалық және ғылыми-ағартушылық салалардағы екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері қаралды. Өзара іс-қимылдың перспективтік бағыттары туралы айта отырып, Н.Ә. Назарбаев Қазақстан үшін Германияның жаңартылмалы қуат көздерін жасау,

энергия үнемдеу технологияларын енгізу, денсаулық сақтау саласын дамыту бойынша тәжірибесі үлкен қызығушылық тудыратынын мәлімдеді.

Сондай-ақ халықаралық қауіпсіздіктің өзекті өңірлік және жаһандық мәселелеріне қатысты пікір алмасу болып өтті.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Германия Федеративтік Республикасының Үкіметі арасындағы шикізат, өнеркәсіп және технологиялар салаларындағы серіктестік туралы келісімге; Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі, Германия Федеративтік Республикасының Экономика және технологиялар Федералдық министрлігі және Қоршаған орта, табиғатты қорғау және ядролық реакторлардың қауіпсіздігі Федералдық министрлігі арасындағы энергия үнемдеу, энергия тиімділігін арттыру саласындағы және жаңартылмалы энергия көздерін пайдалану саласындағы өзара түсіністік туралы меморандумға; Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі мен Германия энергетикалық агенттігі арасындағы ынтымақтастық туралы меморандумға; Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Германия Федеративтік Республикасының Үкіметі арасында жоғарғы білім саласындағы Қазақстан-Германия ынтымақтастығын дамыту бойынша одан әрі ынтымақтастық жасау туралы Бірлескен мәлімдемеге; Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі мен Германия Федеративтік Республикасы Экономика және технологиялар Федералдық министрлігінің 2015 жылға дейінгі инновациялық-инвестициялық серіктестік бағдарламасын қолдануды одан әрі жалғастыру туралы Бірлескен мәлімдемеге және т.б. қол қойылды.

Сол күні Мемлекет басшысы ГФР Федералды президенті К. Вульфпен, ГФР бұрынғы Федералды президенті Х. Келермен, Германия Социал-демократиялық партиясы фракциясының көшбасшылары Ф.В. Штайнмайермен және Г. Эрлермен, Германия экономикасы Шығыс комитеті басқармасының төрағасы Э. Кордеспен екіжақты кездесулер өткізді.

Күн соңында Мемлекет басшысы Берлин қаласында орналасқан ГФР-дегі Қазақстан Республикасы Елшілігінің жаңа ғимаратын қарап шықты.

10 ақпан

Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірліктерінде жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Абу-Даби қаласында БАӘ Премьер-министрінің орынбасары — БАӘ Президентінің істері жөніндегі министрі шейх Мансур бен Заид әл-Нахаянмен кездесті.

Әңгіме барысында саяси, сауда-экономикалық және инвестициялық салалардағы екіжақты ынтымақтастықты одан әрі дамыту мәселелері талқыланды.

Табысты өзара әрекеттердің іс жүзіндегі үлгілері ретінде тараптар «Falah Growth Fund» бірлескен инвестициялық қорының құрылуын, «Al Hilal Bank» БАӘ жетекші банкінің қазақстандық қаржы нарығындағы қызметін, Астана қаласында «Абу-Даби Плаза» көпфункционалды кешенінің құрылысын ризашылықпен атап өтті.

13 ақпан

Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірліктеріне жұмыс сапары барысында БАӘ Президенті шейх Халифа бен Заид әл-Нахаянмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында саяси, сауда-экономикалық және инвестициялық салалардағы екіжақты ынтымақтастық мәселелері қаралды.

Атап айтқанда, кеден істері, инвестицияларды көтермелеу мен өзара қорғау, Қазақстан мен БАӘ арасында әуе қатынасындағы ынтымақтастық пен өзара көмек туралы келісімдерге қол қояды жеделдету мүмкіндігі талқыланды.

Сондай-ақ мұнай-газ және мұнай-химия салаларындағы, сонымен қатар аграрлық сектордағы қазақстандық бидайды БАӘ экспорттау бөлігіндегі ынтымақтастықты кеңейту перспективалары талқыланды.

Осы мәселелердің барлығын тараптар Қазақстан-әмірлік үкіметаралық комиссиясының VI отырысына шығаруға келісті, соған байланысты оны шұғыл түрде өткізудің қажеттігін қолдады.

Халықаралық күн тәртібін талқылау әңгімелесудің жеке тақырыбы болды. Тараптар Таяу Шығыс пен Солтүстік Африка өңіріндегі өзекті проблемалар және заманауи әлем құрылысының мәселелері бойынша ұстанымдардың ұқсастығын ризашылықпен атап өтті. Атап айтқанда, Сириядағы жағдайды талқылай отырып, мемлекет басшылары ахуалды тұрақтандыру және қарулы күштердің қақтығыстарын болдырмау

мақсатында дипломатиялық шараларды қолдану қажеттігін атап көрсетті.

Келіссөздердің соңында Н.Ә. Назарбаев 2017 жылы Астана қаласында «ЭКСПО» халықаралық көрмесін өткізуге өтінім беру туралы хабардар етіп, БАӘ жағының Қазақстан кандидатурасына қолдау көрсетуін сұрады.

Сол күні Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірліктері Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысының орынбасары, Абу-Даби әмірлігінің мұрагер ханзадасы шейх Мұхаммед бен Заид әл-Нахаянмен кездесті.

Кездесуде түрлі салалардағы екіжақты ынтымақтастықты одан әрі белсендіру мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының арнаулы мемлекеттік органдары туралы» №552-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының арнаулы мемлекеттік органдары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №553-IV заңдарына қол қойды.

14 ақпан

Мемлекет басшысы «Ананы қорғау туралы 1952 жылғы (қайта қаралған) конвенцияны қайта қарау туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №554-IV, «Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасы арасындағы Ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» №555-IV заңдарына қол қойды.

15 ақпан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне пробация қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №556-IV Заңына қол қойды.

16 ақпан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бюджет процесіне қатысушылардың, бюджет қаражатын алушылардың жауапкершілігін күшейту және бюджеттік рәсімдердің тиімділігін арттыру бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №557-IV, «Қазақстан

Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (ОАӘЭЫ 2 Көлік дәлізі үшін Инвестициялық бағдарлама (Маңғыстау облысындағы учаскелер) — 1-ші жоба) ратификациялау туралы» №558-IV, «Қазақстан Республикасының сот жүйесі мен судьяларының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы» №559-IV, «Қазақстан Республикасының Жоғары сот кеңесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу және Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілерінің күші жойылды деп тану туралы» №560-IV, «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» №561-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қорғаныс және әскери қызмет мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №562-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің «Мемлекеттік органдардың мәліметтерді Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияларына жатқызу жөніндегі өкілеттіктер берілген лауазымды тұлғаларының тізбесін бекіту туралы» 2000 жылғы 13 сәуірдегі №371 және «Орталық мемлекеттік органдар мен облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдары қызметінің тиімділігін жыл сайынғы бағалау жүйесі туралы» 2010 жылғы 19 наурыздағы №954 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №267, «Оңтүстік Қазақстан облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №268 жарлықтарына қол қойды.

17 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі Е.Х. Қазыхановты қабылдап, ол министрліктің ағымдағы қызметі, сондай-ақ өзінің Бельгия Корольдігі мен АҚШ-қа сапарының қорытындылары туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Маңғыстау облысының әкімі Б.А. Мұхамеджановты қабылдады. Ол өңірдегі әлеуметтік-экономикалық жағдай, сумен қамтамасыз ету, энергетика және көлік инфрақұрылымы салаларындағы проблемаларды шешу бойынша

қабылданып жатқан шаралар, сондай-ақ Жаңаөзен қаласының 2012–2020 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының кешендік жоспарын іске асыру барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Орындаушылардың, фонограмма жасаушылардың және хабар тарату ұйымдарының құқықтарын қорғау туралы халықаралық конвенцияны ратификациялау туралы» №563-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бәсекеге қабілетті кәсіпорындарды сауықтыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №564-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне істерді қараудың апелляциялық, кассациялық және қадағалау тәртібін жетілдіру, сот төрелігіне сенім деңгейін арттыру және қолжетімділікті қамтамасыз ету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №565-IV, «Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 566-IV заңдарына қол қойды.

20 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдады. Ол 2012 жылғы 30-31 мамырда Астана қаласында өтетін Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезін өткізуге дайындық жұмыстарының барысы туралы баяндады және Съезд хатшылығы жұмыс тобының жуырда болып өткен отырысының қорытындылары туралы хабарлады.

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің бұрынғы Премьер-министрі Т. Блэрді қабылдады. Ол Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Халықаралық консультативтік кеңестің жұмыс қорытындылары туралы ақпарат берді.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Халықаралық консультативтік кеңес 2010 жылы құрылған.

Кеңестің міндеті — Қазақстан Республикасының Үкіметіне сыртқы және ішкі саясат мәселелері бойынша еуропалық елдердің тәжірибелері негізінде қолдау көрсетіп, практикалық нұсқаулар ұсыну, Қазақстанның имиджін халықаралық деңгейде нығайтып, елдің мүдделерін алға бастыру.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инвестициялар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №567-IV, «Біріккен Ұлттар Ұйымы мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстанда Біріккен Ұлттар Ұйымының Өкілдігін ашу туралы келісімді ратификациялау туралы» №568-IV заңдарына қол қойды.

21 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі Есеп комитетінің төрағасы О.Н. Өксікбаевты қабылдады. Ол 2011 жылғы жұмыс қорытындылары, мемлекеттік органдар мен квазимемлекеттік сектор субъектілерінің стратегиялық жоспарларын іске асыру тиімділігіне бақылау жасаудың нәтижелері, инвестициялық жобалардың орындалу барысы, сондай-ақ оларды іске асыруға бөлінген бюджет қаражатын игерумен байланысты негізгі мәселелер туралы баяндады.

Президент облыстардағы, Астана және Алматы қалаларындағы тексеру комиссияларының жергілікті бюджеттердің орындалу тиімділігін бағалау, сондай-ақ өңірлерге трансферттер мен инвестициялар түрінде түскен республикалық бюджет қаражатын жұмсау жөніндегі қызметінің нәтижелері туралы нақтылады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі К.Н. Қасымовты қабылдап, ол елдегі криминогендік жағдай, қылмысқа қарсы күресті күшейту және қоғамдық қауіпсіздікті нығайту жөніндегі шаралар, азаматтардың құқықтарын қорғау, қоғамдық тәртіпті сақтау тиімділігін арттыру және құқық бұзушылықтың алдын алу жүйесін дамыту, экстремизм, ұйымдасқан қылмыс түрлеріне, есірткі бизнесі мен заңсыз көші-қонға қарсы іс-қимылдар туралы хабарлады.

Мемлекет басшысы «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі Еуразиялық топ туралы келісімді ратификациялау туралы» №569-IV, «Ислам конференциясы ұйымының Жарғысын ратификациялау туралы» №570-IV заңдарына қол қойды.

22 ақпан

Мемлекет басшысы Қырғыз Республикасының Премьер-министрі О.Т. Бабановты қабылдады.

Әңгіме барысында екіжақты ынтымақтастықтың өзекті мәселелері, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі мәселелер талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан мұсылмандары діни басқармасының төрағасы Ә. Дербісәліні қабылдады.

Кездесуде елдегі жалпы діни ахуал мен конфессияаралық және этникааралық келісімді одан әрі тереңдету мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдады. Ол елдегі заңдылық пен құқықтық тәртіп жағдайы туралы, резонансты қылмыстық істерді тергеу барысы, оның ішінде, Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласындағы жаппай тәртіпсіздік фактілері туралы хабардар етті.

Кездесу барысында қадағалау қызметінің кең ауқымды мәселелері, атап айтқанда, қолданыстағы заңнамадағы қайшылықтар мен олқылықтарды жою, Қазақстан-Қытай шекарасында контрабандаға жол бермеу бойынша құқық қорғау органдарының жұмысы туралы және прокурорлардың азаматтық авиация ұшуларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша қабылдап жатқан шаралары туралы мәселелер талқыланды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы елдегі заңдылық пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету, сондай-ақ азаматтардың, шағын және орта бизнес өкілдерінің құқықтарын, мемлекет пен қоғам мүдделерін қорғауды күшейту бойынша жұмыстарды одан әрі жалғастыруды тапсырды.

Мемлекет басшысы «Ли Бен Хваны II дәрежелі «Достық» орденімен наградау туралы» №270 Жарлығына қол қойды.

23 ақпан

Мемлекет басшысы Ақмола облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент Целиноград ауданының Қосшы кентіне барып, «Лесная поляна» және «Алтын дала» шағын аудандарын аралап көрді, тұрғын үйлердің пайдалануға

берілу кезегімен танысып, бірнеше пәтерлерді қарап шықты.

Тұрғындармен әңгімелесу барысында Н.Ә. Назарбаев дағдарыс салдарынан үлескерлердің көбі зардап шеккенін атап айтты. Биыл олардың көбі пәтер алады. Әкімдіктер мемлекет тарапынан көмек алу үшін үлескерлерден түскен әрбір өтінімді жеке қарайтын болады.

Кент тұрғындарымен кездесуден соң, Мемлекет басшысы Аршалы, Целиноград және Шортанды аудандарының аумақтарындағы астана маңындағы аумақты дамыту жоспарымен танысты.

Мемлекет басшысы жұмыс сапарының соңында ауылшаруашылық көрмесіне барып, агроөнеркәсіптік кешеннің өңірлік инвестициялық жобаларымен танысты, өңірдің ауылшаруашылық кәсіпорындарының өнімдерін аралап көрді, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбековтің Астананың азық-түлік белдеуін құру бағдарламасын іске асыру барысы, оның тұрғындарын ауылшаруашылық өнімдерінің негізгі түрлерімен қамтамасыз ету, Ақмола облысының ауылшаруашылық құрылымдарында мал шаруашылығы өнімдерін өндіру туралы есебін тыңдады.

Мемлекет басшысы өзінің көмекшісі — Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы М.М. Тәжинді қабылдап, ол Қауіпсіздік кеңесінің 2012 жылға арналған перспективалы жұмыс жоспары туралы ақпарат берді.

24 ақпан

Мемлекет басшысы «А.Ю. Волков туралы» №271 Жарлығына қол қойды.

27 ақпан

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Қорғаныс министрі Ф. Хаммондты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан мен Ұлыбритания арасындағы екіжақты әскери ынтымақтастықты дамыту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №272 Жарлығына қол қойды.

28 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының төрағасы Б.Ә. Бекназаровты қабылдады. Ол жұмыс тиімділігін арттыру мақсатында сот жүйесін жаңарту барысы туралы хабарлады.

Мемлекет басшысы Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетовті қабылдады. Ол «Ашаршылық құрбандарына ескерткіш» мүсіні мен Құрманғазы ескерткішінің нобай-идеясына жарияланған республикалық байқаудың нәтижелерін ұсынды.

29 ақпан

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңесінің отырысына төрағалық етті.

Отырыста Ұлттық қорды одан әрі дамыту және басқару тиімділігін арттырудың өзекті мәселелері талқыланды.

Президент дағдарыс кезінде Ұлттық қордың қаражаты дағдарысқа қарсы іс-шараларды жүзеге асыру және елдегі әлеуметтік-экономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін пайдаланылғанын атап айтты. Ұлттық қорды құру және бюджетке қаражатты аудару мәселелері бойынша тиісті тәртіп белгіленіп, құқықтық шешімдер қабылданды.

Сонымен бірге, Н.Ә. Назарбаевтың айтуынша, ел Үкіметі Ұлттық қорды пайдаланбаса, қажетті бюджет шығыстарын толығымен қамтамасыз ете алмас еді, оған себеп мемлекеттің маңызды әлеуметтік міндеттемелері мен төлемдері болды.

Отырыста 2012–2013 жылдардағы республикалық бюджетке кепілдендірілген трансферттерді 15% ұлғайту бөлігінде Ұлттық қорды құру мен оның қаражатын пайдалану тұжырымдамасын өзгерту туралы мәселелер қаралды. Ұлттық қордан түсетін трансферттерді ұлғайту туралы шешім Мемлекет басшысының 2012 жылғы 27 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауында жарияланған инвестициялық жобаларды қосымша қаржыландыру қажеттігіне байланысты қабылданды.

НАУРЫЗ

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	31
Жк	4	11	18	25	

1 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Назарбаев университетіне барып, онда жоғарғы оқу орнының ғылыми-зерттеу зертханаларын, кітапханасын қарап шықты және профессорлық-оқытушылық құрамымен және студенттермен кездесті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы Қазақстанның стратегиялық зерттеулер институты туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 13 тамыздағы №3614 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №273, «Әскери қызметтің белгіленген мерзімін өткерген мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерді запасқа шығару және Қазақстан Республикасының азаматтарын 2012 жылдың сәуір-маусымында және қазан-желтоқсанында мерзімді әскери қызметке кезекті шақыру туралы» №274, «Қазақстан Республикасы мен Беларусь Республикасы арасындағы 2009–2016 жылдарға арналған ұзақ мерзімді экономикалық ынтымақтастық туралы шартты бекіту туралы» №275 жарлықтарына қол қойды.

2 наурыз

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында Қазақстанда тіркелген шетелдік дипломатиялық корпуспен кездесу өткізді.

Сөйлеген сөзінде Президент дәстүрлі кездесу Қазақстанның сыртқы саясаты үшін мерейтойлық жылы — БҰҰ-на мүшелікке өткеніне 20 жыл және сыртқы саяси серіктес елдермен дипломатиялық қатынас орнатқанына 20 жыл толған кезде өткізіліп отырғандығын атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

4 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» спорт сарайының мұз айдынында Құрлықтық хоккей лигасы аясындағы плей-офф бірінші раунд сериясы бойынша өткен «Барыс» (Астана) және «Металлург» (Магнитогорск) командалары арасындағы шайбалы хоккейден турнирдің ойынын тамашалады.

5 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары

С.Н. Ахметовті қабылдады. Ол өзінің Оңтүстік Қазақстан облысына жасаған жұмыс сапарының нәтижелері және су тасқыны салдарын жою үшін қабылданып жатқан шаралар туралы хабардар етті.

Кездесу барысында Президент барлық ықтимал қауіпті өңірлердің мониторингін жүргізу қажеттігін атап айтты. «Біз су ағындары қай жақтан келіп жатқанын, қандай елді мекендер олардың жолында тұрғанын білуіміз керек. Бұл жерлер қауіпті екенін біз халыққа алдын ала ескертуіміз керек. Сәйкесінше, іс-шаралар қабылдамай жатқандар Үкімет тарапынан көрсетілетін қолдауға үміттенуге қақылары жоқ. Барлық дүниежүзінде солай жұмыс жүргізіледі. Мемлекет мүмкіндіктері шектеулі. Біз, әрине, көмектесеміз, алайда сондай-ақ әркім өз қамын өзі ойлауы керек. Әлемдік тәжірибені зерттеп, сақтандыру компанияларын құру қажет. Қажетті шараларды оңтүстікте ғана емес, басқа өңірлерде де қабылдау өте маңызды», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Премьер-министр Президентке сондай-ақ фермерлердің қаржы ресурстарына қолжетімділігін кеңейту, бірыңғай астық холдингін құру, бидайды сақтау сыйымдылықтарын ұлғайту, көлік логистикасын дамыту, отарлы мал шаруашылығын жаңғырту, жем-шөп өндірісі, тауарлы балық шаруашылығы, аграрлық ғылымды реформалау жөніндегі жұмыс туралы хабарлады.

Одан басқа, Үкімет басшысы электр энергетикасын дамыту және «Қолжетімді баспана» бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар, сондай-ақ Маңғыстау облысы Жаңаөзен қаласының 2012-2020 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының кешенді жоспарын іске асыру барысы туралы мәлімдеді.

Мемлекет басшысы В.В. Путинге Ресей Федерациясы Президентінің сайлауындағы сенімді жеңісіне орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Қазақстан халқы атынан және өзімнің атымнан Сізді Ресей Федерациясы Президентінің сайлауындағы сенімді жеңісіңізбен құттықтаймын! Сіздің кандидатураңыз үшін дауыс бере отырып, Ресей халқы елдің әлеуетін тиімді іске асыруға бағытталған саясаты үшін өз таңдауын жасады. Сіз ресейліктердің қолдауына сүйене отырып, өзіңіздің біліміңізді, күш-жігеріңіз бен тәжірибеңізді экономикалық өсімді,

әлеуметтік әл-ауқатын одан әрі қамтамасыз ету, саяси тұрақтылықты сақтау, Ресей Федерациясының халықаралық беделін нығайтуға бағыттайтыныңызға сенімдімін.

Ресей Президенті лауазымындағы Сіздің қызметіңіз бұған дейін қол жеткізілген уағдаластықтарды дәйекті түрде іске асыруға және біздің мемлекеттер арасындағы жақсы сенімді қарым-қатынастарды нығайтуға қызмет ететініне сенемін.

Сізге, құрметті Владимир Владимирович, Ресей Федерациясына басшылық етуде мықты денсаулық және жаңа жетістіктер, ал Ресей халқына бейбітшілік пен гүлдену тілеймін», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті.

Н.Ә. Назарбаев В.В. Путинді Ресей Федерациясы Президентінің сайлауындағы сенімді жеңісімен құттықтады және мамыр айында тарихи келісімнің — Ресей мен Қазақстан арасындағы достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шарттың жасалғанына 20 жыл толатынын атап өтті.

Қазақстан Президенті сондай-ақ В.В. Путинді Қазақстанға ресми сапармен келуге шақырды.

Мемлекет басшысы «Орталық мемлекеттік органдар мен облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдары қызметінің тиімділігін жыл сайынғы бағалау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы №954 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №277, «Назарбаев орталығы» көп функциялы ғылыми-талдамалық және гуманитарлық-ағартушылық мемлекеттік мекемесінің жарғысын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына толықтырулар енгізу туралы» №278 жарлықтарына қол қойды.

6 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің отырысына төрағалық етті.

Күн тәртібіне елдің су қауіпсіздігінің жағдайы туралы, сондай-ақ Қазақстанның күш құрылымдарының

әскери-экономикалық және әскери-техникалық қызметі туралы екі мәселе енгізілді.

Отырысты аша отырып, Президент су қауіпсіздігін қамтамасыз ету көптеген мемлекеттер, оның ішінде, Қазақстан үшін де өзекті проблема болып отырғанын атап айтты. Бұл саладағы негізгі проблемалар ретінде су көздерінің ластануы, экономиканың әртүрлі салаларында суды пайдаланудың ескірген технологиялары, сондай-ақ трансшекаралық өзендердегі суды бөлу бағытындағы мәселелер аталды.

Осыған байланысты Мемлекет басшысы су шаруашылығы саласындағы қызметті жетілдіру, су ресурстарын төмендетуге жол бермеу, «Ақбұлақ» мақсатты бағдарламасының тиімді орындалуы бойынша шаралар қолдану, сондай-ақ гидротехникалық құрылыстардың жағдайы мен қауіпсіз пайдаланылуын бақылауды күшейту қажеттігін баса айтты.

Екінші мәселені қарауға көше отырып, Президент қауіпсіздікті, елдің қорғаныс қабілеттігін күшейту және құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету мәселелеріне ерекше назар аударылатынын атап айтты және бұл мемлекеттік саясат басымдықтарының бірі болып табылады.

Н.Ә. Назарбаев күш құрылымдарының техникалық жабдықталуы заманауи сын қатерлер мен қауіптерге бара-бар болуы қажет екенін атап айтты. Осыған орай, елдің қажеттіліктері мен экономикалық мүмкіндіктері арасындағы оңтайлы теңгерімді қамтамасыз ету үшін мемқорғаныс тапсырысын жүзеге асыруға бөлінетін бюджет қаражатын тиімді пайдалану қажет.

Мемлекет басшысы отырыс қорытындысы бойынша Үкіметке және басқа да мүдделі мемлекеттік органдарға тиісті тапсырмалар берді. Оларды орындауға бақылау жасау Қауіпсіздік кеңесінің хатшылығына жүктелді.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесіп, оның барысында екіжақты ынтымақтастықтың өзекті мәселелерін талқылады, сондай-ақ Кеден одағы қызметінің нәтижелері және оған қатысушылардың алдында тұрған Бірыңғай экономикалық кеңістіктің құрылуымен байланысты міндеттері туралы пікір алмасты.

Мемлекет басшысы астаналық «Астана-Арена» стадионында «Шахтер» (Қарағанды) мен «Ордабасы» (Шымкент) командалары арасында Қазақстанның суперкубогіне өткен футбол матчын тамашалады.

Мемлекет басшысы Польша Республикасының Президенті Б. Коморовскийге адам құрбандықтарына алып келген елдегі қайғылы оқиғаларға байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Польшаның оңтүстігінде сенбі күні болған теміржол апаты нәтижесінде адамдардың қаза болғаны туралы қайғылы хабарды терең күйзеліспен қабылдадым.

Осындай қиын сәтте Қазақстан халқының атынан және өз атымнан бүкіл поляк халқына, қаза болғандардың туыстары мен туғандарына көңіл айтуымызды жеткізуіңізді сұраймын», — делінген жеделхатта.

7 наурыз

Мемлекет басшысы 8 наурыз — Халықаралық әйелдер күні қарсаңында өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында елдің барлық өңірлерінен келген бір топ әйелдерді қабылдады. Олардың арасында көпбалалы аналар, кәсіпорын басшылары, әртістер, спортшылар, дәрігерлер мен мұғалімдер бар.

Президент жиналғандарды мерекелерімен құттықтады және Қазақстанның барлық әйелдеріне адал еңбектері үшін алғысын білдіріп, зор бақыт, махаббат, келісім мен гүлдену тіледі.

Кездесу соңында Н.Ә. Назарбаев Батыр аналар Г. Нышанбаева мен Ж. Рахмановаға «Алтын алқа» алқасын табыс етті.

Сол күні Мемлекет басшысы астаналық Конгресс-холлда өткен 8 наурыз — Халықаралық әйелдер күніне арналған «Көктем құшағында» мерекелік концертіне қатысты.

12 наурыз

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, алқа сот төрағасы мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен

босату туралы» №279, «Қазақстан Республикасының Румыниядағы Дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» №280 жарлықтарына қол қойды.

13 наурыз

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы «Сырбар» Сыртқы барлау қызметінің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 26 наурыздағы №773 Жарлығына өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» №281, «Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кейбір мәселелері туралы» №282, «Құқық арқылы демократия үшін Еуропалық комиссиядағы Қазақстан Республикасының мүшелігі туралы» №283, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №284 жарлықтарына қол қойды.

14 наурыз

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында Халықаралық көрмелер бюросының Сарапшылар комиссиясының мүшелерін қабылдады.

Кездесу барысында «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін Астана қаласында өткізу мүмкіндіктері талқыланды.

Халықаралық көрмелер бюросы 1928 жылы Халықаралық дүниежүзілік көрмелер туралы Париж конвенциясы ережелерінің және оны ұйымдастыру бойынша мәселелерді шешудің орындалуын бақылау мақсатында құрылған. Қазіргі уақытта бұл халықаралық ұйымға 160 ел кіреді. Ұйымның штаб-пәтері Париж қаласында орналасқан.

Сол күні Мемлекет басшысы Ш.К. Айманов атындағы «Қазақфильм» АҚ шығарған «Болашақ үшін» көркем фильмінің премьерасына барды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мұнай-газ кеңесі туралы» №285 Жарлығына қол қойды.

15 наурыз

Мемлекет басшысы «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы ұжымдық қауіпсіздік жүйесінің күштері

мен құралдары құралымдарының мәртебесі туралы келісімді ратификациялау туралы» №1-V, «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі принциптері туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы үшінші хаттаманы ратификациялау туралы» №2-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Финляндия Республикасында Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» №286, «Қазақстан Республикасының Норвегия Корольдігіндегі Дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» №287, «Бразилия Федеративтік Республикасында Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» №288 жарлықтарына қол қойды.

16 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының 20 жылдығына арналған Президенттік оркестрдің жыл сайынғы концертін тамашалады.

Концертке өзінің шығармашылық жолын Президенттік оркестрде бастаған Қазақстанның танымал әртістері қатысты.

Республикалық ұланның Президенттік оркестрі Қазақстанның хаттамалық, дипломатиялық, мемлекеттік және басқа да салтанатты шараларының музыкалық жағын қамтамасыз етеді.

Мемлекет басшысы Бельгия Королі Альберт II швейцариялық Валлис таулы-шаңғы курортындағы көлік апатына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Швейцариялық Валлис таулы-шаңғы курортындағы көлік апаты салдарынан бельгиялық жас жеткіншектердің қаза болғанын терең күйзеліспен қабылдады. Қаза болғандардың отбасылары мен жақындарына менің шынайы көңіл айтуымды жеткізуіңізді сұраймын», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы ұжымдық қауіпсіздік жүйесінің күштері мен құралдарының қалыптастырылу және жұмыс істеу тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы»

№3-V, «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымында әскери мақсаттағы өнімдерді шығару жөніндегі мемлекетаралық ғылыми-өндірістік бірлестіктерді құрудың жалпы принциптері туралы келісімді ратификациялау туралы» №4-V, «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2012–2014 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» №5-V, «2012-2014 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №6-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатын қалыптастыру және пайдалану тұжырымдамасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 2 сәуірдегі №962 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №289 Жарлығына қол қойды.

17 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетовті қабылдап, ол Қазақстан астанасының архитектурасын дамыту бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы ақпарат берді, сондай-ақ бірқатар перспективалы қалалық жобалардың нобайын ұсынды.

19 наурыз

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесі мен Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңесінің отырыстарына қатысты.

Келіссөздер барысында Еуразиялық экономикалық қоғамдастық пен Еуразиялық экономикалық комиссияның қызмет тиімділіктерін арттыру, қайталанатын өкілеттіктерді жою мәселелері талқыланды.

ЕурАзЭҚ мүше елдердің үкіметтеріне сәйкес құжаттарды әзірлеп, мемлекет басшыларына бекітуге енгізу тапсырылды.

Еуразиялық экономикалық қоғамдастық (ЕурАзЭҚ) — құрамына кіретін мемлекеттердің ортақ нарығын қалыптастыруды мақсат тұтқан халықаралық экономикалық ұйым.

ЕурАзЭҚ құру туралы шартқа Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстан президенттері 2000 жылы 10 қазанда Астанада қол қойды. Оған 2006 жылдың қаңтарынан Өзбекстан қосылды.

2002 жылдан бері ұйым жанындағы байқаушы мәртебесіне Украина мен Молдова, 2003 жылдан Армения ие. 2003 жылдың желтоқсанында ЕурАзЭҚ БҰҰ Бас Ассамблеясы жанындағы бақылаушы мәртебесін алды. ЕурАзЭҚ органдары: Мемлекетаралық кеңес, Ықпалдастық комитеті, Хатшылық, Парламентаралық ассамблея және Қоғамдастық соты.

Мемлекет басшысы ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесінің жұмысы аясында Қырғыз Республикасының Президенті А.Ш. Атамбаевпен кездесті.

Келіссөздер барысында президенттер екіжақты қатынастардың жай-күйі мен перспективаларын, сондай-ақ Еуразиялық кеңістіктегі ықпалдастық үдерістерінің барысын талқылады.

Кездесу соңында Н.Ә. Назарбаев А.Ш. Атамбаевты Қазақстанға екі елдің ынтымақтастығын одан әрі нығайту мәселелерін талқылау үшін ресми сапармен келуге шақырды.

20 наурыз

Мемлекет басшысы ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесі мен Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңесінің отырыстарына қатысуына байланысты Ресей Федерациясында болған кезінде Ресей Үкіметінің төрағасы В.В. Путинмен кездесті.

Кездесуде Қазақстан мен Ресейдің стратегиялық серіктестігін одан әрі дамыту мәселелері, сондай-ақ Еуразиялық ықпалдастық перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы Н. Тимофтиге Молдова Республикасының Президентін сайлауда жеңіске жетуіне байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы Й. Гаукке Германия Федеративтік Республикасының Федералды президенті лауазымына сайлануына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының әскери қызметшілері, құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі

өртке қарсы қызмет органдары мен прокуратура органдарының қызметкерлері лауазымдарының сандары бойынша тізілімдерін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283 және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №290қбп Жарлығына қол қойды.

21 наурыз

Мемлекет басшысы «Астана бас жоспар Ғылыми-зерттеу жобалау институты» ЖШС барып, онда Мыңжылдық аллеясы және Салтанат қақпасының жанындағы Орынбор көшесі ауданындағы құрылыс жобаларымен танысты.

22 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласында «Қазақ елі» монументінің алдындағы алаңда өткен Наурыз мейрамына арналған мерекелік шараларға қатысты.

25 наурыз

Мемлекет басшысы Корея Республикасының астанасы Сеул қаласына Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммитке қатысу үшін келді.

26 наурыз

Мемлекет басшысы Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммитке қатысуына байланысты Корея Республикасында болған кезінде Корея Президенті Ли Мен Багпен кездесті.

Кездесу барысында тараптар денсаулық сақтау саласындағы ынтымақтастықтың перспективті бағыттарын, сондай-ақ Қазақстанда баламалы және жаңартылмалы энергия көздерін дамыту мәселелерін талқылады.

Халықаралық күн тәртібін талқылау келіссөздердің маңызды бөлігі болды. Атап айтқанда, Қазақстан Президенті Сеулдің корейаралық қатынастарды дамыту жөніндегі саясатын қолдайтыны туралы мәлімдеп, алтыжақты келіссөздерді жалғастыруды ұсынды.

Өз кезегінде корейлық тарап «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізуге

арналған конкурста Қазақстанның кандидатурасын қолдайтындығын білдірді.

Кездесу аяқталған соң мемлекет басшылары Сеул ұлттық университетінің Медициналық орталығына танысу мақсатында барды.

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттарының Президенті Б. Обамамен екіжақты кездесу өткізді.

Кездесу барысында ядролық қауіпсіздік, ядролық қаруды таратпау және қарусыздандыру бойынша тыңғылықты пікір алмасу болып өтті. Осыған байланысты тараптар ирандық ядролық бағдарлама айналасындағы жағдайды бейбіт жолмен шешу бүкіл әлемдік қоғамдастық мүдделеріне жауап беретінін атап айтты.

Орталықазиялық өңірдегі ахуал мен екіжақты ынтымақтастықты дамыту перспективалары әңгіменің бөлек тақырыбына айналды.

Мемлекет басшысы МАГАТЭ бас директоры Ю. Аmanoмен екіжақты кездесу өткізіп, оның барысында атом энергиясын бейбіт жолмен пайдалану саласындағы өзара ынтымақтық мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Премьер-министрі Р.Т. Эрдоғанмен екіжақты кездесу өткізіп, оның барысында екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері, сондай-ақ халықаралық саясаттың проблемалары талқыланды.

27 наурыз

Мемлекет басшысы Корея Республикасының астанасы Сеул қаласында өткен Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммитке қатысты.

Қазақстан Президенті сөйлеген сөзінде қазіргі әлемдегі ядролық қауіпсіздіктің басты қауіп-қатерлері туралы айта келе, олардың қатарында ЯҚТШ режимінің бұзылуы мен ядролық энергетика қауіпсіздігінің жеткіліксіздігін атады (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммиттің жұмысы аясында Америка Құрама Штаттарының Президенті Б. Обамамен және

Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен үшжақты кездесу өткізді.

Оның қорытындысы бойынша мемлекет басшылары бұрынғы Семей сынақ полигонындағы үшжақты ынтымақтастыққа қатысты бірлескен мәлімдеме қабылдады.

Мемлекет басшысы Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммиттің жұмысы аясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Финляндия Республикасының Президенті С. Нийнистемен кездесуде сауда-экономикалық және инновациялық-технологиялық қатынастар саласындағы екіжақты ынтымақтастықтың перспективалары талқыланды.

Испания Корольдігі Үкіметінің төрағасы М. Рахоймен әңгімесінде сауда, құрылыс салаларындағы және теміржол саласын дамытудағы екіжақты ынтымақтастық мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы сондай-ақ Грузия Президенті М.Н. Саакашвилимен және Австралияның Премьер-министрі Д. Гиллардпен кездесті.

30–31 наурыз

Мемлекет басшысы қысқа мерзімді демалыста болды.

СӘУІР

Дс	2	9	16	23	30
Сс	3	10	17	24	
Ср	4	11	18	25	
Бс	5	12	19	26	
Жм	6	13	20	27	
Сн	7	14	21	28	
Жк	1	8	15	22	29

1–4 сәуір

Мемлекет басшысы қысқа мерзімді демалыста болды.

5 сәуір

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімебарысында тараптар Бірыңғай экономикалық кеңістік аясында ықпалдасу мәселелерін талқылады.

8 сәуір

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы Азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы шартты ратификациялау туралы» №7-V, «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымына мүше мемлекеттердің әскери мақсаттағы өнімдерді әзірлеу, жасау, пайдалану, жөндеу, жаңғырту, пайдалану мерзімін ұзарту және кәдеге жарату саласындағы ынтымақтастығы туралы келісімді ратификациялау туралы» №8-V, «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының ұжымдық қауіпсіздік жүйесі күштері мен құралдарының қару-жарағы мен әскери техникасының техникалық және ақпараттық үйлесімділігін қамтамасыз ету туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №9-V, «Тауар таңбалары жөніндегі заңдар туралы Сингапур шартын ратификациялау туралы» №10-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №291, «Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдарының қызметкерлерін кезектен тыс аттестаттаудан өткізу туралы» №292, «Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдарын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы №501 Жарлығына өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» №293, «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 және «Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі Есеп комитеті туралы ережені бекіту туралы» 2002 жылғы 5 тамыздағы №917 жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №294, «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан

Республикасы Президентінің Әкімшілігі туралы ережені бекіту туралы» 2008 жылғы 11 наурыздағы №552 және «Қазақстан Республикасы Президентінің актілері мен тапсырмаларының жобаларын дайындау, келісу, қол қоюға ұсыну, Қазақстан Республикасы Президентінің актілері мен тапсырмаларының орындалуын бақылауды жүзеге асыру және Қазақстан Республикасы Президентінің нормативтік құқықтық жарлықтарына мониторинг жүргізу ережесін бекіту туралы» 2010 жылғы 27 сәуірдегі №976 жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №295 жарлықтарына қол қойды.

10 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2011 жылғы есебін тыңдады.

Кеңес барысында Президент кредиттік портфельдің төмен сапасын және қазақстандық банктердің кредиттік белсенділігінің қажетті дәрежеде болмауын атап көрсете отырып, айырбастау бағамының саясаты, болжамдық дәліздегі инфляцияны ұстап қалу және зейнетақы қорларын ретке келтіру салаларындағы міндеттерді белгілеп берді.

Одан басқа, Мемлекет басшысы Ұлттық қор активтерін басқару, сақтандыру нарығын дамыту және Кедендік одаққа мүше елдермен ақшалай-кредиттік саясат қызметін үйлестіру мәселелеріне назар аударды.

Мемлекет басшысы «Б.С. Сәрсенбаев туралы» №296, «Кешірім жасау туралы» №297 жарлықтарына қол қойды.

11 сәуір

Мемлекет басшысы астаналық Тәуелсіздік сарайында Астана қаласын одан әрі дамыту мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңес басталмай тұрып Президент қаланың Бас жоспарымен, жол инфрақұрылымын жетілдіру, инженерлік коммуникациялар мен тұрмысты қамтамасыз ету жүйелерінің жоспарларымен танысты, сондай-ақ жоспарланып отырған жаңа құрылыстардың макеттерін және Қазақстан астанасын инновациялық дамыту жобаларын қарап шықты.

Кеңесте Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов Мемлекет басшысын қаланың әлеуметтік-

экономикалық дамуы мен құрылыс және әлеуметтік саладағы инфрақұрылымды дамыту жөніндегі ірі жобаларды іске асыру барысы туралы хабардар етті.

Президент астана Қазақстанның басқа қалаларына үлгі болатынын атап айтты. «Бүгін Астана әлемнің ең қарқынды, перспективті дамып келе жатқан қалаларының қатарына еніп отыр. Өткен жылы Еуропалық сапа менеджменті қоры Астанаға «Мойындалған кемелдік» сертификатын табыс етті, ал танымал «National Geographic» журналы біздің астанамызды «Болашақтың мекені» және табыстылыққа тартымды қала деп атайды. Шетел агенттіктерінің ең беделдісі — «Economist» британдық журналының рейтингілік қызметі әлемнің 140 қалаларының ішінен Астанаға өмір сүруге қолайлы жағдайлар жасалған қала мәртебесін берді», — деп мәлімдеді Н.Ә. Назарбаев.

Осыған орай Мемлекет басшысы Астана қаласы басшылығының, уәкілетті мемлекеттік органдардың алдына Қазақстан астанасын дамыту бойынша жаңа басымдықтар мен міндеттер қойды.

Бірінші кезекте, Н.Ә. Назарбаев қолда бар барлық резервтерді барынша пайдаланып, барлық нысандарды толық көлемде қаржыландырумен қамтамасыз етуді тапсырды. Мемлекет басшысы бірқатар маңызды бағыттар бойынша жұмыс тиімділігі мен сапасын арттыру қажеттігін атап көрсетті. Атап айтқанда, ол бюджет қаражатын игерудің төмен деңгейін, жаңа құрылыс нысандары қымбаттауының теріс тәжірибесін атап өтті. Одан басқа, Президент астаналық кәсіпорындардың өндірістік қуаты бар күшімен жұмыс істемейтіндігіне, шетел инвестицияларын тарту бойынша жұмыстың нашарлығына, астананың азық-түлік импортына тәуелділігіне және оның азық-түлік белдеуінің дамымағандығына назар аударды.

Сондай-ақ Мемлекет басшысы тұрмыстық-коммуналдық шаруашылық жұмысы бойынша, құрылыстағы ресурстарды үнемдеу технологиясын дамыту, энергетикалық кешеннің жұмыс істеуі және астаналық қала құрылысының басқа да көкейкесті мәселелері бойынша ескертулер айтты. Барлық белгіленген проблемалық сұрақтар бойынша Президент сәйкес мемлекеттік органдар мен ведомстволарға нақты тапсырмалар берді.

«Астананың тұрақты дамуы, оның болашағы мен көркемдігі — бұл жалғыз әкімдіктің ғана міндеті емес.

Бұл Үкіметтің, мемлекеттік органдардың, ұлттық холдингтер мен компаниялардың мәселесі. Бұл мәселеде ешкім де сырт қалмауы керек. Мен өзім де Астананың дамуына ерекше назар аударамын. Бұл мемлекеттік міндет. Астана Қазақстанның басқа қалаларына үлгі болуы тиіс», — деді сөз соңында Мемлекет басшысы.

Мемлекет басшысы «Урсула Фарингерді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградау туралы» №298 Жарлығына қол қойды.

12 сәуір

Мемлекет басшысы Индонезия Республикасында мемлекеттік сапармен болып, осы елдің астанасы Джакарта қаласында Индонезияның Сыртқы істер министрі М. Наталегавамен кездесті.

13 сәуір

Мемлекет басшысы Индонезия Республикасына мемлекеттік сапары барысында Индонезия Республикасы Үкіметінің Экономика жөніндегі үйлестіруші министрі Р. Хаттамен кездесті.

Кездесуде сауда-экономикалық ынтымақтастықты одан әрі нығайту және өзара капитал салу көлемін кеңейту мәселелері талқыланды. Атап айтқанда, индонезиялық тараптың Қазақстан аумағында жеңіл өнеркәсіп нысандарының, көліктасымалы инфрақұрылымының құрылысын салу, сондай-ақ Қазақстанның Индонезияға минералды тыңайтқыштарды жеткізіп беруді ұйымдастыру мүмкіндігі қаралды.

Мемлекет басшысы Индонезияның ең ірі компанияларының экспозициялары көрсетілген көрмеде болды. Олардың қатарында ірі шина өндіруші — «Multistrada»; автомобиль жасау және жылжымайтын мүлікпен айналысатын «HadjiKallaGroup»; «SinarMasGroup» — целлюлоза-қағаз және тау өнеркәсібінде, агроөнеркәсіп кешенінде активтері бар өнеркәсіп конгломераты; «Ibris» — тау-кен өндірісі, энергетикалық және өнім секторында, мұнай-химия, құрылыста әрекет ететін инвестициялық компания; Оңтүстік-Шығыс Азиядағы жалғыз ұшақ өндіруші — «DirgantaraIndonesia» мемлекеттік авиақұрылыс

компаниясы; елдегі ең ірі мұнай-газ операторы — «Pertamina» ұлттық компаниясы бар.

Сондай-ақ көрмеге өнеркәсіп пен қызмет көрсету саласының өзекті экономикалық орталығы болып табылатын Батыс Яваның Өңірлік үкіметі де қатысты.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Индонезия Республикасының Президенті С.Б. Юдойономен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар Қазақстан-индонезиялық қатынастардың қазіргі жағдайы мен перспективалары туралы пікір алмасты, сондай-ақ халықаралық күн тәртібінің кең ауқымды мәселелерін талқылады.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстан мұсылман әлемінің ең ірі елі Индонезиямен қарым-қатынасты дамытуға үлкен мән беретінін атап айтты. «Біздің ынтымақтастықтың ең ірі перспективалық бағыттарының қатарында мұнай-газ секторы, энергетика, көлік, машина жасау, ауыл шаруашылығы, тамақ өнеркәсібі, фармацевтика, туризм, шағын және орта бизнесті атауға болады. Индонезия Қазақстаннан бидай, ұн және мақта тасымалдауға мүдделі. Біз өзіміздің аумақта ауылшаруашылық өнімдерін өңдеу жөніндегі бірлескен өндіріс құруды ұсынамыз. Индонезияға Қазақстан, Ресей және Беларусьтің бірыңғай экономикалық кеңістігінің барлық мүмкіндіктерін өз пайдасына қарай қолдануына болады», — деді Қазақстан Президенті.

Мемлекет басшысы екі ел ынтымақтастығын одан әрі дамыту үшін берік құқықтық-келісім базасы, сондай-ақ үкіметаралық комиссияның құрылуы қажет екенін атап айтты.

17 сәуір

Мемлекет басшысы Малайзия Федерациясында мемлекеттік сапармен болып, осы елдің астанасы Куала-Лумпур қаласында Малайзияның Сыртқы істер және еңбек министрлері А. Аманмен және Д. Мансурмен, сондай-ақ бұрынғы Премьер-министрі М. Мохаммадпен кездесті.

18 сәуір

Мемлекет басшысы Малайзия Федерациясына мемлекеттік сапары барысында Малайзияның Жоғарғы билеушісі С. Шахпен кездесті.

Мемлекет басшысы Малайзия Федерациясының Премьер-министрі Н. Разакпен кездесті.

Кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар саяси, сауда-экономикалық және гуманитарлық ынтымақтастықты одан әрі тереңдету мәселелерін талқылады.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстанның малайзиялық инвестициялар мен технологияларды бірлескен ғылымды көп қажет ететін өндірістерді құру, ислам банкінгін, халал-индустрияны дамыту үшін тартуды жоспарлап отырғанын атап айтты.

«Біз үшін мұнай-химия саласындағы, көмірсутегі шикізатын өңдеу, өнеркәсіпті жаңғырту, мамандандырылған индустриялық аймақтарды және «экономикалық дәліздерді» құрудағы Малайзия тәжірибесі қызығушылық тудырып отыр. Энергетика және минералды ресурстар, ауыл шаруашылығы салалары, құрылыс және қаржы секторларындағы жобалардың зор перспективалары бар», — деді Қазақстан Президенті.

Келіссөздер қорытындысы бойынша екі ел үкіметтері арасында іскерлік өзара іс-қимылды одан әрі белсендіру бойынша кешенді іс-шаралар белгіленді, сондай-ақ минералды ресурстарды зерттеу, жоғарғы білім және туризм саласындағы өзара түсіністік туралы меморандумдарға қол қойылды.

Мемлекет басшысы Малайзияның жетекші кәсіпорындарының көрмесіне барып, Алматы облысында бірқатар ірі жобаларды іске асыру туралы келіссөздер жүргізіп жатқан «ALM Builders Sdn Bhd» құрылыс компаниясының; Қазақстанда құрылыс арматурасын шығаратын зауыт ашуды жоспарлап отырған «Melewar Industrial Group Berhad» компаниясының; Қазақстанда бірқатар мұнай кен орындарын зерттеумен айналысатын «Markore Energy» компаниясының өнімдерімен танысты.

Сондай-ақ экспозицияға Малайзиядағы ең ірі теңіз кемелерінің иесі мен операторы «Bumi Armada», мұнай-газ өнеркәсібінде жұмыс істейтін «Sapura Kencana Petroleum» компаниялары қатысты.

Одан басқа, Н.Ә. Назарбаев экономикасы білім мен ең жаңа технологияларға және жоғары сапалы қызмет

көрсетуге негізделген болашақтың қалалары — «Iskandar Malaysia» және «Cyberjaya» жобаларының тұсаукесерінде болды.

Мемлекет басшысы «Limkokwing University of Creative Technology» малайзиялық университетіне барып, профессорлық-оқытушылық құрамымен және студенттермен кездесті.

Кездесу барысында Н.Ә. Назарбаевқа университеттің Құрметті докторы атағын беру туралы диплом табыс етілді.

20 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің кеңейтілген алқа отырысына төрағалық етті.

Алқа отырысына Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің басшысы А.Е. Мусин, Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі Е.Х. Қазыханов, шетелдегі дипломатиялық миссиялардың басшылары және министрліктің басшылық құрамы қатысты.

Жуық арадағы он жыл ішінде отандық дипломатияның басымдықтары туралы айта отырып, Президент сыртқы саясат мемлекеттің ішкі саясатының қисынды жалғасы болып табылатынын атап көрсетті. «Біз Қазақстан экономикасы мен әлеуметтік саласын жүйелі түрде жаңғырту міндетін қойдық. Соған бара-бар біздің дипломатиялық қызмет те сапалы жаңғырту кезеңінен өтуі керек. Қазақстан дамуының стратегиялық міндеттерін шешу Сыртқы істер министрлігінің сыртқы саяси бағытты үйлестіру мен тиімді іске асыру жөніндегі нақты әрі жүйелі жұмысының болуы қажеттігін айқындайды», — деп мәлімдеді Н.Ә.Назарбаев.

Сол күні Мемлекет басшысы шетелдегі қазақстандық дипломатиялық миссияның басшыларын қабылдады.

Президентке Біріккен Ұлттар Ұйымы жанындағы Тұрақты өкіл Б.С. Әйтимова, Қазақстан Республикасының Төтенше және Өкілетті елшілері — Америка Құрама Штатындағы елшісі — Е.Ә. Ыдырысов, Жапониядағы елшісі — А.Ә. Камалдинов,

Израиль Мемлекетіндегі елшісі — F.I. Оразбақов және Италия Республикасындағы елшісі А.Н. Хамзаев өз жұмыстары туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Испания Корольдігінің Үкіметі арасындағы Ауғанстан Ислам Республикасын тұрақтандыру мен қалпына келтіру жөніндегі халықаралық іс-қимылдарға Испания Корольдігінің қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы әскери мүлік пен персоналдың транзитін қамтамасыз ету туралы келісімді ратификациялау туралы» №11-V, «Қазақстан Республикасы мен Біріккен Араб Әмірліктері арасындағы Қылмыскерлерді ұстап беру туралы келісімді ратификациялау туралы» №12-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Н.Б. Ермекбаевты Қазақстан Республикасының Қытай Халық Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №299, «Б.С. Арын туралы» №300, «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы Қазақстан Республикасы азаматтарының Ресей Федерациясының аумағында және Ресей Федерациясы азаматтарының Қазақстан Республикасының аумағында болу тәртібі туралы келісімге қол қою туралы» №301, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №302қбп жарлықтарына қол қойды.

21 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен жалпықалалық сенбілікке қатысты.

23 сәуір

Мемлекет басшысы «Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ президенті В.С. Школьникті қабылдап, ол компанияның 2012 жылдың I тоқсанындағы жұмыс қорытындылары, сондай-ақ баламалы энергетика саласындағы жобалар туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы төрағасының бірінші орынбасары Н.З. Нығматуллинді қабылдап, ол палатаның заң шығарушылық жұмысы, сондай-ақ «Нұр Отан» партиясының электораларалық кезеңдегі жұмысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы шеңберінде әскери мақсаттағы өнім жасауға қатысатын кәсіпорындар мен ұйымдардың мамандануын сақтау туралы келісімді ратификациялау туралы» №13-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қорғалған байланыс мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №14-V заңдарына қол қойды.

24 сәуір

Мемлекет басшысы ресейлік «Россия 24» ақпараттық телеарнасына сұхбат беріп, оның барысында халықаралық үдерістерге, Қазақстанның сыртқы және ішкі саясатына қатысты кең ауқымды сұрақтарға жауап берді.

25 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті елшілер — Грекия Республикасының елшісі Э.А. Пандзопулостан, Оңтүстік Африка Республикасының елшісі Ш.М. Сонидан, Корея Республикасының елшісі Пэк Чухеннен, Қырғыз Республикасының елшісі Э.К. Омуралиевтен, сондай-ақ Қазақстандағы ЕО өкілдігінің басшысы А. Бушезден сенім грамоталарын қабылдады.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Федералдық жиналысы Мемлекеттік думасының төрағасы С.Е. Нарышкинді қабылдады.

Қазақстан Президенті С.Е. Нарышкинді Мемдума спикері лауазымына тағайындалуымен құттықтады.

Кездесу барысында Кеден одағы аясындағы ықпалдастық, БЭК, болашақ Еуразиялық экономикалық одақ мәселелері және екі ел парламенттерінің ықпалдасу үдерістеріндегі рөлі талқыланды. Осыған

байланысты тараптар жаңа нақтылықтарды ескере отырып Қазақстан мен Ресей арасындағы Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шартты жаңарту қажеттігі туралы ортақ пікірге келді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі Ә.Р. Жақсыбековті қабылдады. Ол қорғаныс ведомствасының ағымдағы жұмысы, әскери жаңарудың бағыттары, 2012 жылғы 3–6 мамырда Астана қаласында өтетін «Kadex-2012» халықаралық қару-жарақ және әскери-техникалық мүлік көрмесіне және Қарулы Күштердің құрылғанына 20 жыл толу мерекесіне әзірлік барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Жастар саясаты жөніндегі кеңес құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 1 шілдедегі №625 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №303, «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2011 жылғы есепін бекіту туралы» №304, «З.Қ. Тұрысбековті Қазақстан Республикасының Украинадағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №305, «Г.І. Оразбақовты Қазақстан Республикасының Ресей Федерациясындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №306, «Б.Қ. Нұрғалиевты Қазақстан Республикасының Израиль Мемлекетіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №307 жарлықтарына қол қойды.

26 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Спорт және дене шынықтыру істері агенттігінің төрағасы Т.А. Ермаганияевты қабылдады. Ол Агенттіктің жұмысы, бұқаралық спорт пен салауатты өмір салтын дамыту, сондай-ақ Қазақстанның ұлттық құрамасының Лондон қаласында болатын XXX жазғы олимпиадалық ойындарына әзірлік барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Chevron Corporation» корпорациясы Директорлар кеңесінің төрағасы Д. Уотсонды қабылдап, ол компанияның Қазақстандағы қызметі туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Иран Ислам Республикасы арасындағы Ұстап беру туралы шартқа қол қою туралы» №309, «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградау туралы» №310 жарлықтарына қол қойды.

27 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан халқы Ассамблеясының XIX сессиясына төрағалық етті.

«Қазақстан жолы: тұрақтылық, бірлік, жаңғырту» тақырыбында өткен сессия жұмысына Ассамблея мүшелері, Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаттары мен Үкіметінің мүшелері, саяси партиялар мен діни конфессиялардың көшбасшылары, дипломатиялық миссия басшылары, елдің ғылыми және шығармашыл зиялыларының өкілдері қатысты.

Сөйлеген сөзінде Президент қазақстандық патриотизмді одан әрі нығайтудың қажеттілігі мен жолдарына назар аударды (Қосымшаны қараңыз).

Сессия соңында Қазақстан халықтарының бірлігі күніне орай Мемлекет басшысы тәуелсіздікті нығайтуға, мәдениетаралық үнқатысуды және қазақстандық патриотизмді дамытуға қосқан зор үлесі үшін ҚХА бірқатар мүшелерін Ассамблеямен бекітілген «Бірлік» Қазақстан халқының бірлігі алтын медалімен марапаттады.

Қазақстан халықтары Ассамблеясы Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 1 наурыздағы Жарлығына сәйкес Мемлекет басшысы жанындағы консультативтік-кеңесшіл орган ретінде құрылды.

Этносаралық мәселелер бойынша қоғамдық институт құру идеясы Мемлекет басшысымен Қазақстан халықтары форумында 1992 жылы айтылған болатын.

Қазақстанда этносаралық және конфессияаралық келісімді қамтамасыз ету, рухани-мәдени жаңаруға жәрдемдесу және теңдік принципін сақтау негізінде оның аумағында өмір сүріп жатқан этностарды дамыту, көптеген этникалық мүдделерді есепке ала отырып, мемлекеттік ұлттық саясат жүргізу бойынша ұсыныстар шығару Ассамблеяның міндеттері болып табылады.

Сондай-ақ Ассамблея құрылымына барлық облыс орталықтарында, Астана және Алматы қалаларында әрекет ететін және әкімдердің жанындағы консультативті-кеңесшіл органдар мәртебесіне ие Шағын ассамблеялар да кіреді.

«Қазақстан Республикасы Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2007 жылғы 21 мамырдағы Заңына сәйкес Қазақстан халықтары Ассамблеясы Қазақстан халқы Ассамблеясы болып қайта аталды, конституциялық мәртебеге ие болып, өз өкілдерін Парламент Мәжілісіне ұсыну мүмкіндігін алды.

2007 жылғы 20 тамызда 9 Мәжіліс депутаттары Ассамблея атынан сайланды.

2008 жылғы қазанда «Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы» Заң қабылданды.

Қазақстан халқы Ассамблеясының төрағасы — Н.Ә. Назарбаев.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне әртүрлі заңнамалық актілердің құқық нормалары арасындағы қайшылықтарды, олқылықтарды, коллизияларды және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін нормаларды жою мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №15-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы №957 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №311 Жарлығына қол қойды.

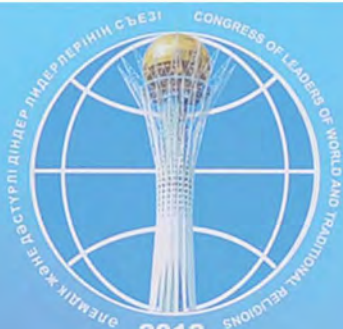
МАМЫР

Дс		7	14	21	28
Сс	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Бс	3	10	17	24	31
Жм	4	11	18	25	
Сн	5	12	19	26	
Жк	6	13	20	27	

ӘНЕ ДӘСТҮРЛІ
ІНІҢ IV СЪЕЗІ

ыпсы 30-31 мамыр

2012
АСТАНА
ASTANA

IV CONGRESS
AND TRADITION

may 30-31, 2012

1 мамыр

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, оның барысында Қазақстан халқының бірлігі күніне арналған мерекелік шараларға қатысты.

Сол күні Президент жаңа «Алмалы» қалалық сауда орталығын қарап шықты.

3 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) төрағасы Р.Т. Түсіпбековті қабылдап, ол қаржы полициясы органдарының 2012 жылғы I тоқсандағы жұмыстарының нәтижелері туралы баяндады.

Ведомства басшысы сондай-ақ Президентті қаржы полициясы қызметкерлерінің кәсіпкерлік қызметке араласпауы және бизнеске әкімшілік қысымды төмендету бойынша қабылданып жатқан шаралар туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Kadex-2012» II халықаралық қару-жарақ және әскери-техникалық мүлік көрмесіне барды.

Президент көрме экспозицияларымен танысып, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері әскери бөлімшелерінің тәжірибелік көрсетілімдерін тамашалады.

Президент бұл шара әлемнің түрлі елдерінен келген әскери өнімдерді өндірушілер мен тұтынушылардың өзара тиімді әрекеттеріне арналған алаң болуға итермелейтінін атап өтті.

Мемлекет басшысы Қазақстанға «Kadex-2012» II халықаралық қару-жарақ және әскери-техникалық мүлік көрмесіне қатысу үшін келген ҰҚШҰ мүше мемлекеттердің қорғаныс ведомстваларының басшыларын қабылдап, олармен Ұйым аясында әскери-техникалық ынтымақтастықты одан әрі кеңейту мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №312, «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы 2011 жылғы есепті бекіту туралы» №313, «Астана — жаңа

қала» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29 маусымдағы №645 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №314, «Б.А. Дүйсенбаев туралы» №315 жарлықтарына қол қойды.

4 мамыр

Мемлекет басшысы Шығыс Қазақстан облысының әкімі Б.М. Сапарбаевты қабылдап, ол өңірдің 2011 жылғы және 2012 жылдың I тоқсанындағы әлеуметтік-экономикалық дамуының қорытындылары туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы Венгрия Республикасының Премьер-министрі В. Орбанды қабылдады.

Кездесу барысында тараптар екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Жоғары әскери және арнаулы атақтар беру туралы» №316 Жарлығына қол қойды.

7 мамыр

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында Отан қорғаушылар күніне орай бір топ әскери қызметшілерге, құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтердің өкілдеріне мемлекеттік наградаларды, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің, Президент күзеті қызметінің, қорғаныс, ішкі істер, әділет және төтенше жағдайлар министрліктерінің, Бас прокуратурасының өкілдеріне жоғары әскери және арнаулы атақтардың ерекшелік белгілерін табыс етті.

Жиналғандар алдында сөйлеген сөзінде Президент Қазақстан Қарулы Күштерінің 20 жылдығына орай Отан қорғаушылар күніне мемлекеттік мереке мәртебесін беру туралы шешімін жариялады.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің 20 жылдығына арналған мерекелік концертті тамашалады.

Мемлекет басшысы Ф. Олландқа Франция Республикасының Президентіне сайлауда жеңіске жетуіне байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы Франция Республикасының Президенті Н. Саркозиге оның Франция мен Қазақстан қатынастарын дамытудағы көпжылғы еңбегі үшін алғыс жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «Б.С. Тасымов туралы» №317, «Жоғары офицерлік және басшы құрамның адамдары атқаратын лауазымдар тізбесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 мамырдағы №392 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №318, «Қазақстан Республикасы арнаулы мемлекеттік органы қызметкері антының мәтінін және оны қабылдау қағидаларын бекіту туралы» №319, «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының жалпы әскери жарғыларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 5 шілдедегі №364 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №320, «Қазақстан Республикасы Атом энергиясы агенттігі туралы» №321 жарлықтарына қол қойды.

8 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қаржы министрі Б.Б. Жәмішевті қабылдады. Ол ведомство алдына қойылған тапсырмалар мен міндеттердің орындалу барысы туралы баяндады.

Атап айтқанда, министр жанама салықтарды әкімшілеу функцияларын Кедендік бақылау комитетінен Салық комитетіне табыстау барысы туралы хабардар етті. Оның пікірінше, салықтарды бір фискальды органның жинауы әкімшілеудің тиімділігі мен айқындылығын арттырады, ол өз кезегінде кедендік декларация тапсырудың жеделдеуіне, төлем жасау мерзімін жылжытуға, қайтадан салық салу қаупін болдырмауға және жалпы инвестициялық ахуалдың жақсаруына әкеледі.

Сондай-ақ Б.Б. Жәмішев Мемлекет басшысының Қазақстан халқына Жолдауында электронды үкіметті одан әрі дамыту және барлық әлеуметтік маңызды қызметтерді электронды форматқа ауыстыру қажеттігі туралы Үкіметке берген тапсырмасының орындалу барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Д.А. Медведевке оның Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы лауазымына

тағайындалуына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдарының қызметкерлерін кезектен тыс аттестаттаудан өткізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 8 сәуірдегі №292 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №323, «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының әскери қызметшілері, құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар жөніндегі министрлігінің мемлекеттік өртке қарсы органдары мен прокуратура органдарының қызметкерлері лауазымдарының санаттары бойынша тізілімдерін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283 және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдарының қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №324қбп, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №325 жарлықтарына қол қойды.

9 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Жеңіс күніне арналған мерекелік шараларға қатысты.

Президент «Отан қорғаушылар» монументі алдындағы Мәңгілік алауға гүл шоқтарын қойып, бір минут үнсіздікпен Ұлы Отан соғысында қаза болғандарды еске алды, содан кейін қазақстандықтарды Жеңіс күнімен құттықтады.

10 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Қырғыз Республикасының Президенті А.Ш. Атамбаевпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында энергетика, ауыл шаруашылығы, көлік және коммуникация, тау-кен өндірісі және өңдеу өнеркәсібі, туризм салаларындағы екіжақты ынтымақтастықтың жай-күйі мен перспективалары қаралды. Тараптар Қазақстанның Қырғызстандағы гидроэнергетикалық объектілердің құрылысына қатысу мәселелеріне жеке тоқталды.

Көрсетілген мәселелерді түбегейлі талқылау мақсатында мемлекет басшылары уәкілетті органдарға 2012 жылы Қазақстан Республикасы және Қырғыз Республикасының Жоғарғы мемлекетаралық кеңесінің және Қазақстан-Қырғыз үкіметаралық кеңесінің отырыстарын уақытылы дайындап өткізуді тапсырды.

Тараптар сондай-ақ өңірдегі қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайту мәселелері бойынша пікір алмасты және халықаралық ұйымдардағы өзара іс-қимылдың тереңдей түсуінің аса маңыздылығын атап көрсетті.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшылары Бірлескен мәлімдеме қабылдады.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинге «Sukhoi Superjet – 100» ұшағының Индонезияда көрсетілім кезінде қайғылы апатқа ұшырауына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстан халқы және өз атынан қаза болғандардың отбасыларына, туыстары мен жақындарына қайғыларына ортақтасып көңіл айтты.

11 мамыр

Мемлекет басшысы Батыс Қазақстан облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент өсімдік майын шығаратын «Батыс Күнбағыс» АҚ зауытында болып, сығымдау, ағарту және рафинадтау цехына барды, майды сығымдау, иіссіздендіру және аяздату желісімен, сондай-ақ құю цехымен танысты, халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес шығарылатын өнімді құю мен орау бойынша автоматты режим жұмысын қарап шықты.

Сол күні Мемлекет басшысы «Батыс Қазақстан машина жасау компаниясы» АҚ барып, әскери және азаматтық маңыздағы авиациялық қозғалтқыштарды жөндеу цехын, сондай-ақ қару-жарақ шығаратын цехты қарап шықты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының әділет органдары қылмыстық-атқару жүйесінің туы және нышаны туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 8 қаңтардағы №240 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №326 Жарлығына қол қойды.

12 мамыр

Мемлекет басшысы Батыс Қазақстан облысына жұмыс сапары барысында «Оралагрореммаш» АҚ барып, Мемлекеттік үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы аясында жаңартылған арнайы техникаларды құрастыру және металл конструкцияларын ыстықтай мырыштау цехтарын қарап шықты.

Содан кейін Президент кәсіпорын аумағында облыс кәсіпкерлерімен кездесу өткізді.

Түстен кейін Мемлекет басшысы «Тұңғыш Президенттің 20 зияткерлік мектебі» мемлекеттік бағдарламасы аясында ашылған Орал қаласындағы Физика-математикалық бағыттағы зияткерлік мектебіне барды, сондай-ақ қаланың орталық алаңында облыстың жұртшылық өкілдерімен кездесті.

14 мамыр

Мемлекет басшысы Беларусь Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Минск қаласында Президент А.Г. Лукашенкомен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында екі ел арасындағы саяси, сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық салалардағы ынтымақтастықты одан әрі дамыту мен нығайту, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер талқыланды.

Халықаралық күн тәртібіндегі Қазақстан және Беларусьтің БҰҰ, ЕҚЫҰ, ТМД, ЕурАзЭҚ, ҰҚШҰ және т.б. ұйымдар аясындағы ынтымақтастығы туралы мәселелер келіссөздердің маңызды бөлігіне айналды.

Келіссөздер қорытындысы бойынша екіжақты байланыстарды одан әрі тереңдету және көпжақты форматтағы өзара іс-қимыл жолдары белгіленген мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесі қабылданды.

15 мамыр

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің мерейтойлық сессиясына қатысты.

Сессия Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қол қойылудың 20 жылдығына және Ұйымның құрылуының 10 жылдығына арналды.

Сессия барысында Қазақстан, Ресей, Армения, Беларусь, Қырғызстан, Тәжікстан және Өзбекстан басшылары өзекті әлемдік проблемаларды талқылады, осы заманғы жаһандық және өңірлік сын-қатерлер мен қауіптерге қарсы әрекет ету жөніндегі бірлескен қадамдарды анықтады.

Саммит қорытындысы бойынша Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымына мүше мемлекеттер басшыларының декларациясы қабылданды.

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы (ҰҚШҰ) — 1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарты негізінде құрылған әскери-саяси ұйым.

ҰҚШҰ мүшелері Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан және Өзбекстан болып табылады.

ҰҚШҰ органдарына Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі (мемлекет басшыларының деңгейінде), Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлерінің кеңесі, Қауіпсіздік кеңес хатшыларының комитеті, Хатшылық, ҰҚШҰ-ның біріккен штабы жатады.

2004 жылдың желтоқсан айында ҰҚШҰ БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының жанында бақылаушы мәртебесін алды.

Мемлекет басшысы сыртқы істер, қорғаныс министрлері және қауіпсіздік кеңестерінің хатшылары қатысқан кеңейтілген құрамдағы ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің сессиясына қатысты.

Сессия барысында Ауғанстан аумағынан төніп тұрған қауіп пен қауіпсіздіктің сын-қатерлеріне қарсы іс-қимыл мәселелері, Таяу Шығыс пен Солтүстік Африкадағы, оның ішінде Сириядағы жағдай, сондай-ақ ирандық ядролық бағдарлама мәселелері талқыланды.

Ұйымның 10 жыл ішіндегі жұмысының қорытындысын жасай отырып, тараптар қауіпсіздікті қамтамасыз етудің әртүрлі салаларындағы ынтымақтастықты үйлестіру жөніндегі мемлекетаралық органдардың құрылуы және қызмет етуімен, қатысушы елдерге қарсы бағытталған сын-қатерлер мен қауіптерге шұғыл түрде әрекет ете алатын ұжымдық қауіпсіздік күштерін құрумен байқалған оның қызметінің қомақты нәтижелерін атап айтты.

Сессияның мерейтойлық сипатын ескере отырып, келіссөздердің қорытындысы бойынша бірқатар шешімдерге, оның ішінде, «ҰҚШҰ Құрмет белгісін тағайындау туралы» және «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қол қойылудың 20 жылдығына орай ҰҚК Құрмет грамотасымен марапаттау туралы» шешіміне қол қойылды.

Мемлекет басшысы ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі сессиясының жұмысы аясында Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен екіжақты кездесу өткізді.

Түстен кейін Мемлекет басшысы ТМД Мемлекет басшыларының бейресми кездесуіне қатысты.

Отырыс барысында мемлекет басшылары Достастықтың қызметі мен дамуының өзекті мәселелері бойынша пікір алмасты, сондай-ақ ТМД аясындағы көпжоспарлы ынтымақтастықты одан әрі кеңейту перспективаларын талқылады. Достастық кеңістігіндегі экономикалық ықпалдастық үдерістерін тереңдетуге баса назар аударылды.

Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы (ТМД) — 1991 жылғы 8 желтоқсанда Ресей, Украина және Беларусьпен бұрынғы КСРО құрамына кірген мемлекеттер арасындағы қатынастарды реттеу мақсатында құрылған өңірлік халықаралық ұйым.

1991 жылғы 13 желтоқсанда Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Түрікменстан және Өзбекстан ТМД құрамына кіру туралы ниеттерін білдірді.

1991 жылғы 21 желтоқсанда Алматы қаласында бұрынғы КСРО құрамына кірген 11 мемлекет ТМД қағидаттары мен мақсаттары жазылған Алматы декларациясына қол қойды. ТМД органдары Мемлекет басшылары кеңесі, Үкімет басшылары кеңесі, Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлерінің кеңесі, Парламентаралық ассамблея, Экономикалық сот, ТМД Атқарушы комитеті және т.б. болып табылады.

17 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің төрағасы М.Т. Есентаевты қабылдап, ол жүктерді жалған декларациялау істерінің жолын кесуге және кедендік шекарадан тауарлардың өткізілу жылдамдығын арттыруға бағытталған шаралардың жүзеге асырылу барысы туралы баяндады.

М.Т. Есентаев сондай-ақ кедендік процедуралар бойынша мемлекеттік қызмет стандарттарының және басқару жүйелерін тәуекелдермен автоматтандырудың енгізілу барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наград-

тау туралы» №327, «Мемлекеттік билік органдары жүйесіндегі кадр саясатының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №828 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №328 жарлықтарына қол қойды.

18 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі А.Қ. Жұмағалиевті қабылдады. Ол Мемлекет басшысының ведомства алдына қойған тапсырмалары мен міндеттерінің орындалу барысы, сондай-ақ көлік-коммуникациялық кешеннің мақсатты индикаторларына қол жеткізу жөніндегі жұмыстар туралы ақпарат берді.

Атап айтқанда, министр қазақстандықтардың интернет желісіне қолжетімділігін қамтамасыз ету, мемлекеттік қызметтерді электрондық форматқа көшіру және халыққа қызмет көрсету орталықтарын жаңарту бойынша атқарылған жұмыстар туралы мәлімдеді.

Мемлекет басшысы Иран Ислам Республикасының вице-президенті М. Мохаммадизадені қабылдады.

Кездесу барысында тараптар екіжақты қатынастар мәселелерін талқылады және өңірлік және халықаралық күн тәртібіндегі мәселелер бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №329 Жарлығына қол қойды.

21 мамыр

Мемлекет басшысы «General Electric Transportation» компаниясының президенті әрі бас атқарушы директоры Л. Симонеллиді қабылдады.

Кездесу барысында бірлескен жобалардың жай-күйі мен іске асыру перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы «Total S.A.» компаниясының атқарушы вице-президенті И.-Л. Даррикаррерді қабылдады.

Кездесу барысында бірлескен жобалардың жай-күйі мен іске асыру перспективалары талқыланды.

22 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен өз жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің XXV пленарлық отырысына төрағалық етті.

Отырыс жұмысына ірі шетелдік компаниялардың, халықаралық ұйымдардың, қазақстандық мемлекеттік органдар мен ұлттық компаниялардың өкілдері қатысты.

Қазақстан Президенті Мемлекеттік үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын іске асыру үдерісіне шетелдік инвесторларды кеңінен тарту мақсатында Кеңес мүшелеріне Қазақстанды орталықазиялық өңірдегі ең ірі іскерлік әрі транзиттік хаб деңгейіне шығаруға бағытталған «Жаңа Жібек жолы» жобасын ұсынды.

«Осы мега-жобаны жүзеге асыру нәтижесінде 2020 жылға таман Қазақстан арқылы өтетін транзиттік жүк көлемі 2 есеге дейін өсуге, одан арғы жылдар ішінде бұл көрсеткіш кемінде 50 млн. тоннаға дейін жетуге тиіс», — деп мәлімдеді ол (Қосымшаны қараңыз).

Пленарлық отырыс соңында Н.Ә. Назарбаев 4 аталым бойынша шетелдік компанияларға наградаларды табыс етті. Атап айтқанда, «Тікелей инвестицияларды салғаны үшін» аталымы бойынша — «ENRC», «Ұзақмерзімді стратегиялық ынтымақтастығы үшін» аталымы бойынша — «BG Group», «Әлеуметтік жауапкершілікті компания» аталымы бойынша «METRO Cash&Carry» компаниялары жеңімпаз атанды. Бас жүлдеге «Теңізшевройл» ЖШС лайықты деп табылды.

Сол күні Мемлекет басшысы өз жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің мүшелерімен, оның ішінде ЕҚДБ президенті Т. Мировпен, «Сбербанк России» АҚ басқармасының төрағасы Г.О. Грефпен және «Glencore International plc» компаниясы басқармасының төрағасы А. Глазенбергпен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

23 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстанға V Астаналық экономикалық форумға қатысу үшін келген бірқатар жетекші халықаралық ұйымдардың өкілдерін қабылдады.

Кездесуге БҰҰ экономикалық және әлеуметтік мәселелер жөніндегі бас хатшысының орынбасары Ш. Цзукан, ХВҚ басқарушы директорының орынбаса-

ры М. Жу, ДСҰ бас хатшысының орынбасары А. Хара, БҰҰ сауда және даму жөніндегі конференциясының бас хатшысы П. Драганов, БҰҰ бас хатшысының орынбасары — БҰҰ елді мекендер жөніндегі бағдарламасының атқарушы директоры Х. Клос қатысты.

Президент Қазақстанның Астаналық экономикалық форумды өткізуге үлкен мән беретінін атап айтты. «Мұнымен біз әлемдік экономиканы тұрақтандыру ісіне өз үлесімізді қосамыз. Жыл өткен сайын форумға қатысушылар саны артып келеді, оның халықаралық беделі де өсе түсуде. Біз үшін сіздердің осы шараға белсене қатысуларыңыз өте маңызды», — деді Н.Ә. Назарбаев қонақтарға арнаған сөзінде.

Өз кезегінде кездесуге қатысушылар Қазақстан Президентіне шақыруы үшін алғыстарын айтып, Астаналық экономикалық форумның биік мәртебесін атап көрсетті.

Мемлекет басшысы V Астаналық экономикалық форумға қатысушылармен, оның ішінде Зияткерлік меншік жөніндегі дүниежүзілік ұйымның бас директоры Ф. Гарримен, «ExxonMobil Corporation» корпорациясының Директорлар кеңесінің төрағасы, бас атқарушы директоры Р. Тиллерсонмен, Германия Федеративтік Республикасының бұрынғы Президенті Х. Келермен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Зияткерлік меншік жөніндегі дүниежүзілік ұйым БҰҰ арнайы мекемесі және зияткерлік меншікті дамыту мен пайдалану жөніндегі жетекші үкіметаралық ұйым болып табылады.

Бүгінде ЗМДҰ құрамында 185 мүше ел, 69 үкіметаралық ұйым және 284 ҰЕҰ бар.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен V Астаналық экономикалық форумға қатысты.

Әлемді экономикалық трансформациялау жолдары тақырыбына арналған форум қонақтарының қатарында Нобель сыйлығының лауреаттары, «Қазіргі заманның 100 ойшылы» жаһандық рейтингіне қатысушылар, іс басындағы және бұрынғы мемлекет пен үкімет басшылары, дүниежүзіне танымал саясаткерлер, халықаралық ұйымдар мен өңірлік бірлестіктердің басшылары бар.

Форум жұмысын аша отырып, Қазақстан Президенті «Астаналық экономикалық форум саясаткерлер,

ғалымдар мен сарапшылардың жаһандық деңгейдегі үнқатысуының маңызды бір алаңына айналған. Мұны оған қатысушылардың сапалық құрамы да дәлелдей түседі. Бұл форумға қатыссам деген тілекпен әлемнің 90-нан астам елінен 8 мыңнан астам адам өтініш жолдады. Форумға қатысушылар арасында 12 Нобель сыйлығының лауреаты, «Қазіргі заманның 100 ойшылы» атты жаһандық рейтингке кірген 4 белгілі тұлға бар», — деп ризашылықпен атап өтті.

... Төрт жылдың ішінде біздің форумның пікірталастар диапазоны елеулі түрде артты. Астана форумы өзінің мағынасына сәйкес жаһандық даму проблемаларына кең ауқымды «еуразиялық көзқарасты» білдіретін пікір тарату мекеніне айналды» (Қосымшаны қараңыз).

Түстен кейін Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Түркия Республикасының Премьер-министрі Р.Т. Эрдоғанды қабылдады.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында өзара сауда деңгейін арттыру, инвестицияларды тарту, көлік саласын дамыту, атап айтқанда, «Қазақстан-Түрікменстан-Иран» теміржолын Түркия теміржолымен қосу перспективалары, түрік капиталының қатысуымен Қазақстанда бірлескен өнеркәсіп аймағын құру мәселелері талқыланды.

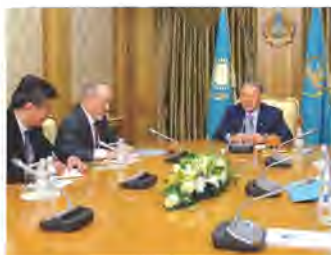
Тараптар сондай-ақ Таяу Шығыс елдеріндегі ахуал, Ауғанстанды қалпына келтіруге жәрдемдесу, Қазақстанның ИЫҰ төрағалығы және Түркияның АӨСШК төрағалығы сияқты халықаралық және өңірлік сипаттағы өзекті тақырыптар бойынша пікір алмасты.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасы мен Түркия Республикасы арасындағы жоғары деңгейдегі Стратегиялық ынтымақтастық кеңесін құру туралы бірлескен мәлімдеме қабылданды.

24 мамыр

Мемлекет басшысы Түркі кеңесінің бас хатшысы (Түркі тілдес мемлекеттердің ынтымақтастығы кеңесі) Х. Ақындыны қабылдады. Ол 2011 жылғы 21 қазанда Алматы қаласында өткен Түркі кеңесі I отырысының шешімін іске асыру қорытындылары, сондай-ақ 2012 жылғы 23 тамызда Қырғызстанның астанасы Бішкек қаласында өтетін Кеңестің II отырысына әзірлік барысы туралы хабарлады.

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында Қазақстанға V Астаналық экономикалық форумға қатысу үшін келген Нобель сыйлығының лауреаттарымен жұмыс бабындағы таңғы асын өткізді.

Кездесуге Р. Манделл, Э. Прескотт, Д. Нэш, Э. Маскин, Р. Ауманн, Ф. Кидланд, К. Писсаридес, М. Гелл-Манн, А. Цонат, Р. Робертс және К. Муллис қатысты.

Н.Ә. Назарбаев Нобель сыйлығының лауреаттарына Астаналық экономикалық форумды өткізу идеясына қолдау көрсеткендері үшін алғысын білдірді.

Бейресми әңгімелесу барысында Нобель сыйлығының лауреаттары Президентпен жаһандық экономиканы дамыту және әлемдегі геосаяси ахуалдың кең ауқымды мәселелерін, сондай-ақ бірқатар басқа да өзекті тақырыптарды талқылады. Одан басқа, форум миссиясын жүйелі негізде орындай алатын тұрақты әрекет ететін орган құру қажеттігі туралы мәселе көтерілді. Атап айтқанда, ондай орган кездесуге қатысушылардың пікірінше, әлемдегі ахуалды тиімді қадағалап, әлемдік экономикадағы мәселелерді шешу үшін сапалы ұсыныстар әзірлеуге мүмкіндік береді.

Мемлекет басшысы бұл идеяға қолдау көрсетіп, кездесуге қатысушыларды мұндай орган жуық арада құрылатынына сендірді.

Сол күні Мемлекет басшысы Жамбыл облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Президент инновациялық индустриялық жобалар көрмесіне барып, «Тараз металлургия зауыты» ЖШС, «Қазфосфат» ЖШС және «Еурохим тыңайтқыш» ЖШС қызметімен танысты.

Көрме аясында Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі мен «Еурохим тыңайтқыш» компаниясы, сондай-ақ «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ мен Оңтүстік Қытай вагон-локомотив корпорациясы арасындағы стратегиялық серіктестік туралы келісімдерге қол қойылды, содан соң «Мыңарал Тас Компани» ЖШС цемент зауытының қызметкерлеріне жаңа пәтерлер кілттерін салтанатты түрде табыстауға орай телекөпір өтті.

25 мамыр

Мемлекет басшысы Жамбыл облысына жұмыс сапары барысында Тараз қаласында елдің оңтүстік өңірлерін дамыту мәселелері бойынша көшпелі кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі мен Үкіметінің өкілдері, министрліктер мен ведомстволарының басшылары, ұлттық компаниялар мен даму институттары, оңтүстік облыстардың әкімдері қатысты.

Президент маңызды мемлекеттік бағдарламаларды іске асыруға, оның ішінде Мемлекеттік үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасына баса назар аударды. «Зауыттарды құру маңызды болумен қатар, ол өнімдерді шығарып, ішкі және сыртқы нарыққа сатуды жақсы жолға қою қажет. Қазақстандық мазмұнды дамыту жөніндегі бағдарламаны іске асыруды жалғастыру және отандық тауар өндірушілерді өз өнімдерін шығаруға ынталандыру қажет», — деп атап айтты Н.Ә. Назарбаев.

Кеңес қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы Үкіметке, оңтүстік облыстардың әкімдеріне, министрліктер мен ведомстволардың, ұлттық компаниялар мен даму институттарының басшыларына нақты тапсырмалар берді.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Тараз қаласының бірқатар нысандарын аралап көрді. Атап айтқанда, Президент «Амангелді» өндірістік кооперативінің шағын жылыжай кешендерімен танысты; Тұрмыстық-коммуналдық шаруашылықты жаңғырту бағдарламасы аясында жөнделген көпқабатты тұрғын үйді аралап көрді; «Энерджи-Тараз» ЖШС жарықдиодты шамдарын шығаратын кәсіпорнында болды және «Балапан» бағдарламасы аясында мемлекеттік-жеке меншік серіктестік негізінде салынған «Анета» жеке меншік балабақшасына барды.

26 мамыр

Мемлекет басшысы Алматы облысында жұмыс сапарымен болып, оның барысында бірқатар көліктік-логистикалық және инфрақұрылымдық нысандарға барды.

Президент «Жетіген-Қорғас» жаңа теміржол учаскесіндегі «Алтынкөл» бекетіне және «Хоргос» Халықаралық шекара ынтымақтастығы орталығы

мен «Хоргос-Шығыс қақпасы» арнайы экономикалық аймағының құрылысы жүріп жатқан Қазақстан-Қытай шекара аймағына барды.

Мемлекет басшысына Қазақстан Республикасындағы көліктік-логистикалық жүйесін дамыту тұжырымдамасы мен «Хоргос-Шығыс қақпасы» индустриялық-логистикалық хабын дамыту жобасы көрсетілді.

Н.Ә. Назарбаев «Хоргос-Шығыс қақпасы» жобасын іске асыруға үлкен мән берілетінін атап айтты, себебі бұл Қазақстанның өткізгіштік мүмкіндігін ұлғайту және оның Орталық Азияның негізгі транзиттік хабы мен Еуропа және Азия арасындағы транспорттық көпір ретінде қалыптасуы бағытындағы маңызды қадам.

Содан соң Президент «Алтынкөл» бекетінің маңында орналасқан жаңа «Нұркент» теміржолшылар кентіне барып, мектеп, балабақша және басқа да әлеуметтік нысандарды аралап көрді, сондай-ақ өңделіп дайын жиһазымен пайдалануға берілген пәтерлердің бірінде болды.

«Хоргос» ХШЫО мен «Хоргос-Шығыс қақпасы» АЭА құру мен дамыту Қазақстан және Қытай мемлекеттері басшыларының бастамасы бойынша іске асырылуда және шекаралық сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық ынтымақтастықты, сондай-ақ екі елдің транзиттік және транспорттық әлеуетін дамытуға бағытталған.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Мойнақ ЖЭС екінші гидроагрегатын іске қосуға қатысты.

Мойнақ ЖЭС пайдалануға берудің ресми рәсімінен кейін «Самұрық-Энерго» АҚ басқармасының төрағасы А.М. Сатқалиев станцияның екінші гидрогенераторындағы жөндеу-іске қосу жұмыстары аяқталғандығын мәлімдеді.

28 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдап, ол палатаның ағымдағы заңшығарушылық қызметі, сондай-ақ 2012 жылғы 30–31 мамырда Астана қаласында өтетін Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезіне әзірлік барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №330 Жарлығына қол қойды.

29 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстанға жұмыс сапарымен келген Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы Д.А. Медведевті қабылдады.

Қазақстан Президенті Д.А. Медведевті Үкімет басшысы лауазымына тағайындалуымен, сондай-ақ «Единая Россия» Бүкілресейлік саяси партиясының төрағасы етіп сайлануымен құттықтады.

Кездесу барысында тараптар екіжақты қатынастардың кең ауқымды мәселелерін, сондай-ақ өңірлік ынтымақтастықтың өзекті тақырыптарын талқылады.

Мемлекет басшысы Қазақстанға Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезіне қатысу үшін келген Канаданың бұрынғы Премьер-министрі Ж. Кретьенмен және Мәскеу және Бүкіл Русь патриархы Кириллмен екіжақты кездесулер өткізді.

30 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезі аясында өткен Дін көшбасшылары кеңесінің I отырысына қатысты.

Кеңес мүшелерінің алдында сөз сөйлей отырып, Президент жаңа органды құру туралы ұсыныс, ең алдымен, дін және заманауи үдерістердегі конфессияаралық ұнқатысу рөлінің ұлғаюымен байланысты екендігін атап айтты.

«Бұл діндер арасындағы өзара әрекет етудің көпжақты форматының бірінші жұмыс механизмі. Кеңестің құрылуы барлық конфессияаралық ұнқатысуды жаңа деңгейге шығаруға мүмкіндік береді.

Кеңес жаһандық ынтымақтастықтың принципті мәселелері, жалпыадами рухани құндылықтарды дамыту, сондай-ақ жаңа әлемдік тәртіпті құрудың өзекті мәселелері бойынша бірлесіп шешімдер қабылдауы қажет.

Және табысты жұмыс істейтін болса, Дін көшбасшыларының кеңесі XXI ғасырдағы жалпыәлемдік теңгерімді сақтаудың маңызды элементіне айналуы мүмкін», — деп атап айтты Президент.

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары IV съезінің ашылуына қатысты.

Форум жұмысына әлемнің 40 елінен 85 делегация қатысты.

«Біз асқан мақтанышпен Астанада төртінші рет әлемнің діни және рухани көшбасшыларын қабылдап отырмыз! Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезіне дүниежүзінің 40 елінен келген барлық 85 делегация басшылары мен қатысушыларын шын жүректен құттықтаймын.

9 жыл бұрын I съезд жұмысына әлемнің 17 елінен 17 делегация қатысқан еді. Біздің форумның жаһандық маңызының сандық және сапалық өскені бірден көрінеді. Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі халықаралық үнқатысудың теңдессіз құрамдасына айналды.

Біз БҰҰ, ЮНЕСКО және ИСЕСКО, сондай-ақ басқа бірқатар халықаралық бірлестіктер жетекшілеріне, белгілі саясаткерлер мен сарапшыларға съезге назар аударып отырғаны үшін ризашылығымызды білдіреміз», — деді Н.Ә. Назарбаев съезд жұмысын аша отырып (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары IV съезінің жұмысы аясында Дүниежүзілік ислам лигасының бас хатшысы Абдалла бен Абдел Мухсинмен, ЮНЕСКО бас хатшысы И.Г. Боквоймен және Израильдің бас ашкеназ раввині И. Мецгермен екіжақты кездесулер өткізді.

Күн соңында Мемлекет басшысы Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары IV съезінің қатысушылары мен қонақтарының құрметіне ресми қабылдау өткізді.

31 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен 1932–1933 жылдардағы ашаршылық құрбандарына арналған «Ашаршылық құрбандарына ескерткіш» монументінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Рәсімге сондай-ақ Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары IV съезінің делегаттары, елдің танымал жұртшылық өкілдері қатысты.

«Бүгін, Саяси құғын-сүргін және ашаршылық құрбандарын еске алу күні, біз екі бірдей қайғылы да-таны есімізге түсіреміз.

Биыл біздің жерімізде жаппай ашаршылықтың орын алғанына 80 жыл және саяси қуғын-сүргіннің басталғанына 75 жыл толды.

Қазақстанда ғана емес, Ресей, Украина, Беларусь жерлерін қамтыған алапат ашаршылық 7 млн. адамның өмірін жалмады. Соның ішінде Қазақстаннан ең кемі 1,5 млн. адам аштықтан ажал құшты. Біз бүгін алапат ашаршылық құрбандарының рухына тағзым етіп, ашаршылық құрбандарына ескерткішін ашу үшін жиналып отырмыз.

... Бұл халқымыздың жазылмас жарасы, ұмытылмас қасіреті. Қазақстандықтардың жүрегінде, халықтың жадында мәңгі қалады», — деді Н.Ә. Назарбаев рәсімде сөйлеген сөзінде (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы БҰҰ бас хатшысының орынбасары, БҰҰ Женева қаласындағы бөлімінің бас директоры Қ.К. Тоқаевты қабылдады.

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары IV съезінің жабылуына қатысты.

Президент сөйлеген сөзінде съездің 2 күндік жұмысы ішінде форум бағдарламасы толығымен іске асырылғанын атап өтті. Атап айтқанда, пленарлық және секциялық отырыстарында сындарлы пікірсайыстар өткізілді. Жаһандық мәдениет пен діндер үнқатысуларының маңызды мәселелеріне ортақ тәсілдер жасалып шығарылды.

Н.Ә. Назарбаев Дін көшбасшылары кеңесі мен съезд аясында балалар, жасөспірімдер мен жастарға адамгершілік тәрбие беру, отбасылық құндылықтарды сақтау мәселелері бойынша Халықаралық онлайн-конференция өткізуді ұсынды.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары IV съезі аяқталған соң, оған қатысушылардың құметіне Қазақстан өнер жұлдыздарының концерті берілді.

Мемлекет басшысы «2010 жылғы 5 шілдедегі Еуразиялық экономикалық қоғамдастық сотының статутына өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №16-V Заңына қол қойды.

МАУСЫМ

Дс		4	11	18	25
Сс		5	12	19	26
Ср		6	13	20	27
Бс		7	14	21	28
Жм	1	8	15	22	29
Сн	2	9	16	23	30
Жк	3	10	17	24	

1 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің, Ішкі істер министрлігінің, Бас прокуратурасының басшылығымен 2012 жылғы 28 мамырда Алматы облысының «Арқанкерген» шекара бекетінде болған қайғылы оқиғаға байланысты кеңес өткізді.

Кеңесте Президент болған жайды және оның себептерін мұқият зерттеуге тапсырма берді, сондай-ақ Үкіметке қаза болғандардың отбасыларына көмек пен қолдау көрсету бойынша барлық мәселелерді бақылауға алуды тапсырды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдарының қызметкерлерін кезектен тыс аттестаттаудан өткізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 8 сәуірдегі №292 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №331, «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттер халықтарының 1941–1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы ерлігі мен батырлығы туралы мәңгі есте сақтау туралы келісімді бекіту туралы» №332 жарлықтарына қол қойды.

4 маусым

Мемлекет басшысы «Ресей темір жолдары» ААҚ президенті В.И. Якунинді қабылдады.

Кездесу барысында темір жолдарды дамыту және тарифтерді сәйкестендіру, сондай-ақ Бірыңғай экономикалық кеңістік пен Кеден одағы жағдайында теміржол көлігінің қызметі мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің парламенттік фракциясы басшыларын қабылдады.

2012 жылғы 15 қаңтардағы парламенттік сайлау қорытындысы бойынша «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы – 83 орынға, Қазақстанның «Ақжол» Демократиялық партиясы — 8 орынға, Қазақстанның Коммунистік халықтық партиясы 7 орынға ие болды.

6 маусым

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Пекин қаласында ҚХР Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері бойынша, сондай-ақ өзара қызығушылық тудырған халықаралық өзекті тақырыптар бойынша пікір алмасу болып өтті.

Тараптар екі мемлекет арасындағы стратегиялық серіктестікті нығайтудың және Қазақстан мен Қытай арасындағы сауда-экономикалық айналымды арттырудың маңыздылығына сенім білдірді.

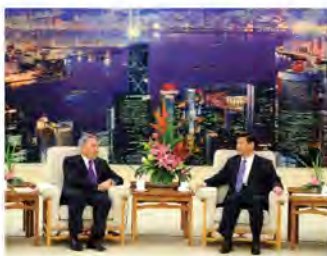
Келіссөздер қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасының стратегиялық серіктестікті одан әрі дамыту туралы бірлескен мәлімдемесіне және Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункті және оның жұмыс режимі туралы келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасы Төрағасының орынбасары Си Цзиньпинмен кездесті.

Келіссөздер барысында екі ел арасындағы энергетикалық, көлік-логистикалық, аграрлық, мәдениет пен туризм салаларындағы, сондай-ақ шекаралық ынтымақтастық саласындағы ынтымақтастық мәселелері қаралды.

Кездесу қорытындысы бойынша екіжақты ынтымақтастықты жоғары деңгейде белсенді жалғастыру туралы уағдаластыққа қол жеткізілді.

Мемлекет басшысы «CNPC» компаниясы Директорлар кеңесінің төрағасы Цзян Цзэминьмен кездесті.

Кездесуде Қазақстан мен «CNPC» арасындағы ынтымақтастық мәселелері қаралды және бұдан әрі бірлескен жұмыстарының басым бағыттары белгіленді.

«CNPC» әлемде көшбасшылық орында тұрған кешендік халықаралық энергетикалық компания болып табылады. Қазақстанда «CNPC» 1997 жылдан бастап жұмыс істеп келеді. Қазіргі уақытта корпорация мұнай-газ инвестициялары және мұнай-газ кен орындарында инженерлік-техникалық қызмет көрсету тәрізді жұмыстарды жүзеге асырады.

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасы Мемлекеттік кеңесінің премьері Вэнь Цзябаомен кездесті.

Кездесу барысында қытайлық тараптың Атырау облысында мұнай-химия кешенін құру, Шымкент мұнай өңдеу зауытын қалпына келтіру, газ құбырын елдің батысынан оңтүстік облыстарына тарту, «Алматы-Астана» жаңа автобанының және осы бағытта жоғары жылдамдықтағы темір жолдың, сондай-ақ «Жезқазған-Бейнеу» темір жолының құрылыстарын салу секілді Қазақстанның ірі инфрақұрылымдық нысандарын іске асыруға қатысу мәселелері талқыланды.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасының астанасы Пекин қаласында өткен ШЫҰ мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің кеңейтілген отырысына қатысты.

Саммитке сондай-ақ Қытай Халық Республикасының Төрағасы Ху Цзиньтао, Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путин, Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримов, Қырғыз Республикасының Президенті А.Ш. Атамбаев, Тәжікстан Республикасының Президенті Э. Рахмон қатысты. Сондай-ақ кездесуге ШЫҰ жанындағы байқаушы-мемлекеттер делегацияларының басшылары, халықаралық ұйымдардың өкілдері де қатысты.

Пікірсайыс барысында қатысушылар өңірдегі қазіргі ахуал туралы, өзекті халықаралық мәселелер, сондай-ақ ШЫҰ-ны одан әрі дамыту перспективалары жөнінде пікір алмасты.

Отырыста сөз сөйлей отырып, Қазақстан Президенті қауіпсіздік саласындағы ынтымақтастықты тереңдету мақсатында ШЫҰ шеңберінде ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің аумақтық және өңірлік қақтығыстарын реттеу жөніндегі кеңесін құруды, сондай-ақ ШЫҰ болжау орталығы мен интернет-шабуылдардан қорғау функцияларын орындайтын арнайы орган құруды ұсынды.

Саммиттің бірінші күнінің қорытындысы бойынша ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің терроризм, сепаратизм мен экстремизмге қарсы күресі бойынша 2013–2015 жылдарға арналған ынтымақтастық бағдарламасы және ШЫҰ-ның аймақтағы бейбітшілік, қауіпсіздік және тұрақтылыққа қауіп төндіретін жағдайға саяси-дипломатиялық шаралары мен елеу механизмдері туралы ережесі бекітілді.

Шанхай ынтымақтастық ұйымы (ШЫҰ) — өңірлік халықаралық ұйым.

ШЫҰ 2001 жылы 15 маусымда Шанхайда құрылды. Оның негізін Қытай, Ресей, Қазақстан, Қырғызстан және Тәжікстан елдерінің шекара маңында әскери саладағы

сенімді нығайту туралы келісім (1996) және Шекара маңында қарулы күштерді өзара қысқарту туралы келісімдерге (1997) қол қою нәтижесінде бұрынырақ құрылған «Шанхай бестігі» елдері құрайды. Өзбекстанның қосылуымен ұйым Шанхай ынтымақтастығы ұйымы болып өзгерді.

ШЫҰ қызметінің басымдықтарына мүше мемлекеттер аумағында қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайту; терроризм, экстремизм, сепаратизм, ұйымдасқан қылмыс және есірткі трафигіне қарсы бірлескен күрес; экономикалық және энергетикалық ынтымақтастық; ғылыми және мәдени-гуманитарлық әрекеттестік жатады.

Ұйым құрамына 6 мүше мемлекеттермен қатар байқаушы мәртебесіне ие 4 мемлекет (Моңғолия, Үндістан, Иран, Пәкістан), және диалог бойынша серіктес мәртебесінде 2 мемлекет (Шри-Ланка мен Беларусь) енеді.

Ұйым 2004 жылы желтоқсанда БҰҰ Бас Ассамблеясы жанынан байқаушы мәртебесін алды.

Мемлекет басшылары кеңесі, Үкімет басшылары кеңесі, Сыртқы істер министрлері кеңесі, Министрліктер мен ведомстволар басшылары жиналысы, Хатшылық, Өңірлік терроризмге қарсы құрылым ШЫҰ органдары болып табылады.

7 маусым

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасының астанасы Пекин қаласында өткен ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің кеңейтілген отырысына қатысуын жалғастырды.

Саммиттің екінші күнінде талқыланған басты тақырып ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету тұрғысында өзара іс-қимыл мәселелері болды. Осыған орай қатысушылар БҰҰ аясында халықаралық ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету тұрғысында әрекет ету ережелерін әзірлеп бекіту бойынша бірлесіп жасайтын іс-қимылдары туралы уағдаласты.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттер басшыларының Ұзақ мерзімді бейбітшілік және бірлесіп өркендеген өңір құру туралы декларациясы қабылданды.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстанға аттанып, онда Қазақстанға ресми сапармен келген Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар Кедендік одақ және Бірыңғай экономикалық кеңістік аясында интеграциялық үдерістерді дамыту мәселелерін талқылады, басқа халықаралық ұйымдар шеңберінде әрекет ету

перспективаларын қарастырды, сондай-ақ сауда-экономикалық, индустриялық-инновациялық, отын-энергетикалық, көлік, атом салаларында өзара әрекет ету мәселелері бойынша пікір алмасты.

Зымыранды-ғарыштық саладағы ынтымақтастыққа ерекше назар аударылды. Мемлекет басшылары ғарыш саласындағы және «Байқоңыр» ғарыш айлағын бірлесіп пайдаланудың көп жылғы табысты ынтымақтастық тәжірибесіне ризашылық білдіріп, «Байқоңыр» кешенін бірлесіп пайдаланудың нормативтік-құқықтық базасын жетілдіру туралы уағдаластыққа қол жеткізді және екі елдің ғарыштық ведомстволарына ғарыш айлағын бірлесіп пайдалану тәртібін, біріккен зымыранды кешендерді құру, кадрларды даярлау және қазақстандық мамандардың іске қосу қызметтеріне қатысуын реттейтін жаппай қамтылған екіжақты келісімді әзірлеуді тапсырды.

Келіссөздер қорытындысы бойынша тараптар бірқатар құжаттарға қол қойды, олардың ішінде 1992 жылғы 25 мамырдағы Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттама ең маңыздысы болды.

Мемлекет басшысы «С.В. Лавровты I дәрежелі «Достық» орденімен наградау туралы» №333 Жарлығына қол қойды.

8 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің мұражайында ашылған «Борис Ельцин және оның заманы» атты көрмені тамашалады.

Президент «Б.Н. Ельциннің президенттік орталығы» қоры және Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің мұражайы ұйымдастырған экспозициялармен танысты, содан кейін Б.Н. Ельциннің жесірі Н.И. Ельцинамен кездесті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №334, «Е.М. Өтембаевты Қазақстан Республикасының Польша Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №335,

«А.Н. Хамзаевты Қазақстан Республикасының Бельгия Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №336, «А.К. Елемесовті Қазақстан Республикасының Италия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №337 жарлықтарына қол қойды.

11 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының төрағасы Б.Ә. Бекназаровты қабылдап, ол сот органдарының ағымдағы жұмысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Маңғыстау облысының әкімі Б.А. Мұхамеджановты қабылдады. Ол облыстағы ағымдық жағдай туралы, Жаңаөзен қаласында 2011 жылғы желтоқсанда болған оқиғаларды зерттеу жөніндегі арнайы комиссия мен тергеу тобының жұмыс қорытындылары, сондай-ақ Қазақ газ өңдеу зауытындағы апат пен өрттің мән-жайы туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі, өз жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссия төрайымы Г.Н. Әбдіқалықованы қабылдап, ол комиссияның ағымдағы қызметі туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Кеден одағының сыртқы шекарасында көліктік (автомобильдік) бақылауды жүзеге асыру туралы келісімді ратификациялау туралы» №17-V, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Өзара қаржылық мәселелерді реттеу және әскери білім беру мен сынақ полигондарын пайдалану саласындағы есеп айырысу шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» №18-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «F.T. Қойшыбаевты Қазақстан Республикасының Финляндия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №338, «Шетелде кадрлар даярлау жөніндегі республикалық комиссия туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 қазандағы №470 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №339 жарлықтарына қол қойды.

12 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрағасы Ө.М. Байменовті қабылдап, ол мемлекеттік қызметті реформалау барысы туралы баяндады.

Кездесу барысында Президент қызметтің өсуі меритократия принциптеріне негізделуі қажеттігін атап өте отырып, кадрларды іріктеу үдерісінде объективтілік пен айқындылықты қамтамасыз ету қажеттігіне назар аударды.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ басшылардың өз қол астындағы бағыныстыларының сыбайлас жемқорлық құқықбұзушылық жасағандары үшін жауапкершілігін күшейтетін нормативтік актілердің жобасын қарауға енгізуді тапсырды.

Мемлекет басшысы «Альберто Антон Кортесті Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №340 Жарлығына қол қойды.

13 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімовті қабылдап, ол елдегі ағымдық әлеуметтік-экономикалық ахуал туралы баяндады, сондай-ақ «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізуге Қазақстанның өтінімін қарау барысы туралы ақпарат берді.

15 маусым

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Тараз қаласының айналма жолы] Жоба) [Батыс Еуропа – Батыс Қытай Халық Республикасы халықаралық транзит дәлізі] қол қою туралы» №342 Жарлығына қол қойды.

21 маусым

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға және ақшаны қолма-қол ақшаға айналдыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №19-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің Күзет қызметі туралы ережені бекіту

туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 3 маусымдағы №607 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №343, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №344 жарлықтарына қол қойды.

22 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында отандық кәсіпкерлікті дамыту мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәми, Парламенті Мәжілісінің төрағасы Н.З. Нығматуллин, Мемлекеттік хатшысы М.А. Құл-Мұхаммед, Президенті Әкімшілігінің басшысы А.Е. Мусин, «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ басқармасының төрағасы Ө.Е. Шөкеев, Қазақстанның «Атамекен» одағы» ұлттық экономикалық палатасы төралқасының төрағасы, «KazEnergy» мұнай-газ және энергетикалық кешендер ұйымдары қауымдастығының төрағасы Т.А. Құлыбаев және басқалары қатысты.

Президент Қазақстанның Бірыңғай экономикалық кеңістік пен ДСҰ кіруі аясында елдің бәсекеге қабілеттігін арттыру міндеті ерекше өзекті болып табылатынын атап айтты. Осыған байланысты заңнамалық базаны жүйелі түрде жақсарту, салықтық және кедендік әкімшілеуді жетілдіру, мемлекет пен бизнес арасындағы институтталған тетіктерді күшейту есебінен мықты бизнес-қоғамдастық құру міндеті өткір болып тұр.

Соңында Мемлекет басшысы Үкіметке бизнес-қоғамдастықпен және тұтынушылар құқығын қорғау ұйымдарымен бірлесіп кеңесте көтерілген барлық мәселелерді қарастыруды және олар бойынша нақты ұсыныстар енгізуді тапсырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Шығыс Қазақстан облысына жұмыс сапарымен аттанды, оның барысында аймақтағы Қазақстанның үдемелі индустриялық-инновациялық дамуы мемлекеттік бағдарламасының іске асу барысымен танысты.

Президент құбыр өткізу арматурасы, мұнай өндіретін жабдықтар мен отын-энергетикалық кешенге арналған басқа материалдарды шығару жақсы жолға қойылған «Өскемен арматура зауыты» АҚ барды.

Зауытқа барып қайтқан соң Н.Ә. Назарбаев «Жұмыспен қамту-2020» бағдарламасы бойынша жобаларды іске асыруға арналған көрмені аралап көрді.

Содан соң Мемлекет басшысы тікелей эфирде Шемонаиха ауданымен өңірдің тірек ауылдары мен агроөнеркәсіп кешендерін дамыту мәселелері бойынша телекөпір өткізді. Н.Ә. Назарбаев мемлекет ауыл шаруашылығын дамытуға көп қаражат жұмсайтынын атап айтты. «Мемлекет мал шаруашылығы саласына көп субсидиялар бөледі. Олар сүт өнімдерімен қатар ет өнімдерін өндіруді арттыруға бағытталған», — деді ол.

Телекөпірден кейін Президент шайбалы хоккеймен және конькидегі басқа да спорт түрлерімен жыл бойы шұғылдануға мүмкіндік беретін жасанды мұз жабындысы төселген хоккей модуліне барды.

Мемлекет басшысы жұмыс сапарының соңында «КЭМОНТ» АҚ барып, заманауи технологиялық және бағдарламалық қамсыздандыруды пайдалана отырып шығарылатын электр техникалық жабдықтарды жобалау мен дайындап шығару қызметімен танысты.

Қазақстан Президенті: «Бізге шетелге экспортталатын бәсекеге қарымды өнімдерді шығарумен айналысатын осындай кәсіпорындарды көбірек ашу қажет», — деп, осы секілді кәсіпорындардың ел экономикасы үшін маңыздылығын ерекше атап айтты.

Мемлекет басшысы «Магистралдық құбыр туралы» №20-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне магистралдық құбыр және салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №21-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №346 Жарлығына қол қойды.

26 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбековті қабылдады. Ол аграрлық саладағы ахуал, сондай-ақ Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі агроөнеркәсіп кешенін дамыту жаңа бағдарламасының концептуалдық ережелері туралы баяндады.

Кездесу барысында Президент елдің агроөнеркәсіп саласындағы реформаларын жалғастырудың маңыздылығын атап айтты және Бағдарламаның концептуалдық ережелерін салалық одақтармен,

ауылшаруашылық тауарларын өндірушілермен және мүдделі мемлекеттік органдармен қарастыруды тапсырды.

27 маусым

Мемлекет басшысы Иран Ислам Республикасының Сыртқы істер министрі А. Салехиді қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты ынтымақтастық, сондай-ақ өңірлік құрылымдар — АӨСШҚ, ШЫҰ, ЭЫҰ, ИЫҰ, сонымен бірге Каспий теңізі бойынша арнайы жұмыс тобы аясында өзара әрекет ету мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазмұнайгаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы АҚ басқармасының төрағасы Л.К. Киіновті қабылдады. Ол 2012 жылғы 1 шілдеден бастап ұлттық компанияның еншілес кәсіпорындары — «Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Ембімұнайгаз» АҚ өздігінен әрекет ететін заңды тұлғалар ретінде жұмыс істей бастайтыны туралы хабардар етті, сондай-ақ «Қазмұнайгаз» қызметінің перспективтік бағыттары туралы баяндады.

Кездесу барысында Президент әлемдік экономикадағы ахуал айтарлықтай күрделі әрі болжап болмайтындай қалыпта екенін атап айтты. «Соңғы кездері энергия тасымалдағыштар құны едәуір төмендеді. Осылайша, мәселен, соңғы ай ішінде мұнай бағасы барреліне 107 доллардан 90 доллардан төмен деңгейге дейін құлады. «Қазмұнайгаз» Қазақстанның негізгі мұнай өндіруші компаниясы болып табылады. Әлемдік нарықтағы қолайсыз үрдістерді ескере отырып, ұлттық мұнай-газ холдингісінің сараптамалық және болжамдау қызметін күшейту қажет», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана күнін мереке-леуге арналған «Астана кештері» I Халықаралық өнер фестиваліне барды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №347 Жарлығына қол қойды.

28 маусым

Мемлекет басшысы БҰҰ бас хатшысының арнайы өкілі, Ауғанстандағы БҰҰ миссиясының басшысы Я. Кубишті қабылдады.

Президент Я. Кубишке ЕҚЫҰ-ға төрағалық ету аясында Қазақстанға қолдау көрсеткені үшін алғыс білдірді. «Біз бұдан кейін де болатын тиімді ынтымақтастыққа сенеміз. Қазір Сізде Ауғанстандағы БҰҰ миссиясында күрделі әрі жауапты жұмыс тұр. Қазақстан осы елдегі ахуалды тұрақтандыру және бейбіт өмірді қалпына келтіру үдерісіне қатысуға әзір. Соған сәйкес біз Алматыда БҰҰ-ның арнайы хаб-орталығын ұйымдастыруды жоспарлап отырмыз. Оның мақсаты Ауғанстанға тиімді көмек көрсету үшін Орталық Азия елдері мен басқа мемлекеттерге жәрдемдесу болмақ», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Мемлекет басшысы «Самұрық-Қазына» Ұлттық әлауқат қорын басқару жөніндегі кеңестің бірінші отырысына төрағалық етті.

Отырысқа Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Президенті Әкімшілігінің басшысы А.Е. Мусин, «Самұрық-Қазына» Ұлттық әлауқат қоры» АҚ басқармасының төрағасы Ө.Е. Шөкеев, Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченко және т.б. қатысты.

Отырыста Қордың 2022 жылға дейінгі даму стратегиясы және ұлттық экономиканы қолдау және оның бәсекеге қабілеттігін арттыру жөніндегі негізгі бағыттары қаралды.

Отырыс қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы Қорды дамыту стратегиясын мақұлдады, сондай-ақ Қордың және оған кіретін компаниялардың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету бойынша нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне денсаулық сақтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №22-V, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы» №23-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық

актілеріне мемлекеттік рәміздер мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №24-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Концессияға беруге жатпайтын объектілердің тізбесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 5 наурыздағы №294 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №348 Жарлығына қол қойды.

29 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында көпбейінді қалалық балалар ауруханасына барды, жаңа опера және балет театрының құрылысында болды, алда болатын «Астана айналасындағы мыңжылдық» көшпенді өркениет фестивалінің экспозициясын аралап көрді, астана айналасындағы жасыл белдеудің даму барысымен танысты.

Содан соң Президент «Еврокоптер Қазақстан инжиниринг» ЖШС тікұшақтарды жинау мен қызмет көрсету зауытына барды.

«Бұл тікұшақтар жиналатын біздің елдегі алғашқы нысан. Қазірдің өзінде біз жылына 8–10 тікұшақ шығаратын боламыз. Алдағы уақытта бұл кәсіпорынның негізінде ұшақтар шығару да жоспарланып отыр. Бізге қолда бар техниканы батыста шығарылатын ұшақтарға ауыстыру қажет. Қазақстан өз тарихында алғаш рет ұшақтар мен тікұшақтар жинайтын мемлекетке айналып отыр», — деді Н.Ә. Назарбаев.

«Қазақстан инжиниринг» Ұлттық компаниясы» АҚ мен «Eurocopter» француз компаниясы арасындағы біріккен кәсіпорын құру туралы келісімге Қазақстан Президентінің 2010 жылғы қазан айында Францияға ресми сапары барысында қол қойылды.

Бұл ТМД аумағында ЕС-145 тікұшақтарын шығаратын жалғыз кәсіпорын болып табылады. Қазақстан бұл тікұшақтарды жақын маңдағы елдерге сатудың айрықша құқығына ие болды.

2011 жылдың өзінде біріккен кәсіпорын қазақстандық ведомстволардың қажеттіліктері үшін алғашқы 6 тікұшақты шығарды.

Мемлекет басшысы «Дипломатиялық дәрежелер беру туралы» №349 Жарлығына қол қойды.

ШІЛДЕ

Дс	2	9	16	23	30
Сс	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Бс	5	12	19	26	
Жм	6	13	20	27	
Сн	7	14	21	28	
Жк	1	8	15	22	29

2 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстанға мемлекеттік сапармен келген Македония Республикасының Президенті Г. Ивановпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында энергетика, көлік, ауыл шаруашылығы, жастар саясаты, туризм, фармацевтика салаларындағы ынтымақтастықтың мүмкіндіктері қаралды.

Тараптар сондай-ақ Еуропадағы, Таяу Шығыстағы және Ауғанстандағы ахуал туралы пікір алмасты.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшыларының саяси, экономикалық және мәдени-гуманитарлық салалардағы ынтымақтастықты тереңдетуге бағытталған Бірлескен мәлімдемесі қабылданды, сондай-ақ табысқа салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы, инвестицияларды өзара көтермелеу және қорғау туралы, сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісімдерге қол қойылды.

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттары Конгресі Өкілдер палатасының мүшелері Д. Бертон мен Г. Миксті қабылдады.

Кездесуде сауда-экономикалық және халықаралық дамудың кең ауқымды мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №350 Жарлығына қол қойды.

3 шілде

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Индустрияландыру күніне арналған көрме-форумға қатысты.

Жалпыұлттық телекөпір форматындағы көрме-форумда Қазақстанның Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасын 2012 жылғы I жартыжылдықта іске асыру қорытындылары шығарылды.

Телекөпірді аша отырып, Президент «индустрияландыру — бұл жаһандық дамыған әлемдегі қазақстандық бәсекелестік мәселесі», — деп атап айтты.

Шара барысында Индустрияландыру картасының инвестициялық нысандары іске қосылды, сондай-ақ Ұлттық сандық телерадио хабарларын тарату желісі мен қазақстандық жаңа «24.kz» телевизиялық арнасын іске қосу рәсімі болып өтті.

Форумды қорытындылай келе, Мемлекет басшысы жалпы Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасының белгілі бір нәтижелері бар екендігін мәлімдеді. Алайда, Н.Ә. Назарбаевтың айтуынша, ешкім Индустрияландыру картасын жеңіл түсінбеуі тиіс. «Мысалы, 2010 жылы және 2011 жылдың алғашқы жартысында іске қосылған, ырғалып-жырғалуға кем дегенде 1 жылға жуық уақыты болған 225 жобаның 60%-дан астамы ғана жартылай қуатында жұмыс істеуде. Осындай жағдай орын алған өңірлердің әкімдері бейінді министрліктермен бірге пәрменді шаралар қабылдауы керек. ...Барлық ашылып жатқан нысандар жаһандық нарықтарда бәсекеге қабілетті болуы тиіс», — деді Н.Ә. Назарбаев (Қосымшаны қараңыз).

Форум соңында Мемлекет басшысы Индустрияландыру картасына енгізілген компаниялардың өнімдерімен танысты, сондай-ақ «Қазақстандық өнімді сатып ал» жәрмеңке-сатылымын қарап шықты.

4 шілде

Мемлекет басшысы Лондон қаласында өтетін XXX жазғы Олимпиада ойындары қарсаңында Қазақстанның ұлттық құрамасының мүшелерін қабылдады.

Президент құраманың ту ұстаушысы — балуан Н.А. Тінәлиевке Қазақстан Республикасының Мемлекеттік туын табыс етіп, спортшылар мен жаттықтырушыларға сәттілік пен үлкен спорттық жеңістер тіледі.

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында астаналық ипподромға барды және Ат спорты бойынша Әлем кубогы — Қазақстан Республикасы Президентінің кубогы турнирін ресми түрде ашты, содан кейін қазақтың ұлы сазгері әрі музыканты Құрманғазы ескерткішінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне электр энергетика-

сы, табиғи монополиялар мен реттелетін нарық субъектілерінің инвестициялық қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №25-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Б.Б. Атамқұлов туралы» №351, «А.Т. Оразбайды Қазақстан Республикасының Индонезия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №352 жарлықтарына қол қойды.

5 шілде

Мемлекет басшысы Астана қаласының «Атамекен» этномемориалдық кешенінде өткен Мемлекеттік туды көтеру салтанатты рәсіміне қатысты.

Шара барысында Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысы Н.Ә. Назарбаев елдің жоғары әскери оқу мекемелерінің үздік бітірушілеріне офицерлік погондарды табыс етті.

Рәсім Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының, Қорғаныс министрлігінің және Ішкі істер министрлігінің құрметті қарауыл ротасының жүріп өтуімен аяқталды.

Мемлекеттік туды көтеру Астана күнін мерекелеудің басталуын білдіретін жыл сайынғы дәстүрге айналды. Кешен үстіне орнатылған Мемлекеттік ту 111 метр биіктікке көтеріліп, оны астананың кез келген бұрышынан көруге болады.

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, елорданың жол-көлік инфрақұрылымының жаңа нысандары құрылысымен, атап айтқанда, Кіші көлік айналмасы мен Орынбор көшесінің жаңа учаскесінің құрылысы барысымен танысты.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстанға жұмыс сапарымен келген Қырғыз Республикасының Президенті А.Ш. Атамбаевпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық салалардағы екіжақты ынтымақтастықты дамыту мәселелерін, сондай-ақ Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесі аясындағы өзара іс-қимылдың басымдықтарын талқылады.

Кездесу соңында мемлекет басшылары Астана күніне орайластырылған Жедел шахмат пен блиц шахмат бойынша әлем чемпионатының ашылу рәсіміне қатысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасы азаматтарының Қырғыз Республикасының аумағында және Қырғыз Республикасы азаматтарының Қазақстан Республикасының аумағында болу тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» №26-V, «Қазақстан Республикасындағы тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №27-V, «2009 жылғы 22 қарашадағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ауғанстан Ислам Республикасының Үкіметі арасындағы Білім беру саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №28-V, «Жылжымалы жабдыққа қатысты халықаралық кепілдіктер туралы конвенцияны және Жылжымалы жабдыққа қатысты халықаралық кепілдіктер туралы конвенцияға Авиациялық жабдық жөніндегі хаттаманы ратификациялау туралы» №29-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің қызметін ұйымдастыру, қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №30-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Кешірім жасау туралы» №353 Жарлығына қол қойды.

6 шілде

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Астана күніне арналған мерекелік шараларға қатысты.

Президент «Хазірет Сұлтан» мешітін салтанатты түрде ашты, содан кейін Астана күніне орай салтанатты қабылдауға қатысты.

«Хазірет Сұлтан» мешіті Орталық Азиядағы ең ірі мешіт болып табылады.

Ғимарат дәстүрлі қазақ оюларын қолдана отырып, классикалық ислам үлгісімен салынған. Мешіттің бас күмбезінің биіктігі — 51 метр, ені — 28 метр. Сондай-ақ 8 шағын күмбездері бар. Мешіттің бұрыштарында биіктігі 77 метр болатын 4 мұнара орналасқан.

Мешітке 5 мың адам, мереке күндері 10 мың адамға дейін сыйып кетеді.

8 шілде

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинге адам құрбандықтарына алып келген Кубаньдағы табиғи апатқа байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Қазақстандықтар Кубаньдағы қайғылы оқиға туралы хабарды терең күйзеліспен қабылдады. Қазақстан халқы атынан және өз атымнан қаза болғандар мен зардап шеккендердің отбасыларына, туған-туыстарына көңіл айту мен қолдау сөздерімізді жеткізуіңізді сұраймын», — делінген жеделхатта.

10 шілде

Мемлекет басшысы баспасөз бетінде «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» бағдарламалық мақаласын жариялады.

Жалпыға ортақ еңбек қоғамына ауысу қажеттігін негіздей отырып, Президент: «Бүгін өткен жүз жылдықтың 60-шы жылдарында кеңінен таралған тұтынушылық қоғам тұжырымдамасының елесі айқын сезіледі. Тұтынудың бұл идеологиясы бүлдіруші болғанына бүгін бүкіл әлем ерекше көз жеткізіп отыр. Ол әлемнің дамыған елдерінде жаппай әлеуметтік масылдық туындатты және жаһандық дағдарыстың басты себептерінің бірі болып табылады. Тек бүкіл әлемде ғана емес, сондай-ақ тіпті дамыған елдерде жүзеге асырылуы мүмкін болмайтын бұл жалған идеяға сындарлы балама табуға болады. Және мұндай балама Жалпыға ортақ еңбек қоғамы идеясы болып табылады. ...Бүгінде еңбек — XXI ғасыр жағдайындағы шешуші ұлттық фактор ретінде, жаһандық бәсекелестік жағдайында алдыңғы кезекке ілгерілетуі тиіс», — деп мәлімдеді.

Дәл осы бағытта Мемлекет басшысы мемлекеттік әлеуметтік саясаттың 20 басымдығын тұжырымдады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне техникалық реттеу және метрология мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №31-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасы Конституциясының 78-ші бабын іске асыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №32-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне

агроөнеркәсіптік кешенді дамыту және қолдау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №33-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік монополия мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №34-V, «Қазақстан Республикасындағы көлік туралы» және «Сауда мақсатында теңізде жүзу туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №35-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне рұқсат беру құжаттарын қысқарту және мемлекеттік органдардың бақылау мен қадағалау функцияларын оңтайландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №36-V заңдарына қол қойды.

12 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдары мен арнайы қызметі өкілдерінің қатысуымен терроризм мен экстремизмге қарсы күрес мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңес жұмысын аша отырып, Президент қазіргі кезде терроризм мен экстремизмнің таралуы жаһандық сипат алып отырғанын атап айтты. «Бүгін біз тыныш әрі тұрақты заманда өмір сүріп жатырмыз және сондықтан да бейбіт өмірдің осындай ағымы барлығын босаңсытып жіберді. Құқық қорғау органдарында елде тұрақтылық пен заңдылықты сақтаудан маңызды міндет жоқ», — деп атап көрсетті Н.Ә. Назарбаев.

Осыған байланысты Президент террористік және экстремистік сипаттағы барлық мониторинг, алдын алу және жою жүйелеріне тексеру жүргізуді, шұғыл іздестіру қызметі мен мемлекеттік органдардың терроризмге қарсы қызметіндегі үйлестіру механизмін жақсарту шараларын қабылдауды тапсырды.

Мемлекет басшысы құқық қорғау органдары қызметкерлерінің террористік және экстремистік сипаттағы қауіп-қатерлерге қарсы әрекет етудің арнайы машықтарына даярлау деңгейін арттыруға ерекше назар аудару қажеттігін атап айтты. Қазақстан Президенті терроризмге қатысты әлсіз объектілерді қорғау деңгейін арттыру жөнінде маңызды шаралар қабылдауды тапсырды.

Одан басқа, Мемлекет басшысы құқық қорғау органдары қызметкерлерінің кезектен тыс аттестациясын өткізу туралы есебін тыңдады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрылымын одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» №354 Жарлығына қол қойды.

13 шілде

Мемлекет басшысы елдің әлеуметтік-экономикалық даму мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Мемлекеттік хатшысы М.А. Құл-Мұхаммед, Президенті Әкімшілігінің басшысы А.Е. Мусин, Президенті Әкімшілігі басшысының орынбасары Б.А. Майлыбаев, Премьер-министрінің орынбасары Е.Т. Орынбаев, Экономикалық даму және сауда министрі Б.Ә. Сағынтаев, Қаржы министрі Б.Б. Жәмішев, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Г.Н. Әбдіқалықова, Білім және ғылым министрі Б.Т. Жұмағұлов, Мәдениет және ақпарат министрі Д.Қ. Мыңбай, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы Орталық аппаратының басшысы Қ.І. Ақсақалов қатысты.

«Біз бүгін «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» мақаласында берген менің тапсырмаларымның орындалуын талқылауымыз керек», — деп мәлімдеді Н.Ә.Назарбаев кеңесті аша отырып.

Осыған байланысты Президент Үкіметке әлеуметтік жаңғырту бойынша 20 тапсырманы іске асыру жоспарын әзірлеп бекітуді және оның кеңінен жариялануын қамтамасыз етуді тапсырды. «Нұр Отан» партиясының аппаратына партия фракциясы басшылығымен бірге Парламент Мәжілісінде және мәслихаттарда депутаттардың ақпараттық жұмыс пен ұсынылған бастамаларды іске асыруға белсенді қатысуын қамтамасыз ету міндеті қойылды.

Кеңесті қорытындылай отырып, Мемлекет басшысы мақалада мәлімделген идеология мемлекеттік саясаттың ғана емес, жалпы қазақстандық қоғамның әлеуметтік дамуының жаңа пәлсапасының негізі болуы қажет екенін атап айтты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Қауіпсіздік кеңесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88

Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №355 Жарлығына қол қойды.

23 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбековті қабылдап, ол ауыл шаруашылығындағы ағымдық жағдай және егін жинау науқанына әзірлік барысы туралы баяндады.

Кездесу барысында жанар-жағар май, ауылшаруашылық техникаларын, жабдықтарын жеткізу, ауылшаруашылық тауарларын өндірушілерді келесі жылға дәнді дақылдар тұқымымен қамтамасыз ету мәселелері қаралды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы егін жинау науқанын жүргізуге уақытылы әзірлену мен қолайсыз ауа райынан зардап шеккен отандық ауылшаруашылық тауарларын өндірушілерге қажетті көмек көрсету бойынша нақты тапсырмалар берді.

24 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімовті қабылдады.

Кездесу барысында ауыл шаруашылығының мәселелері, қысқы мерзімге дайындық және елді әлеуметтік жаңғырту бағдарламасын іске асыру мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Е.Ә. Ыдырысов туралы» №356, «Б. Ордабаевты Қазақстан Республикасының Бразилия Федеративтік Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №357, «Н.Б. Ермекбаев туралы» №358, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №359 жарлықтарына қол қойды.

26 шілде

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінде жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Лондон қаласында бұрынғы Премьер-министр Т. Блэрмен кездесті.

Кездесу барысында халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер мен Қазақстанның әлеуметтік жаңғыру стратегиясын іске асыру мәселелері

талқыланды. Тараптар сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Халықаралық консультативтік кеңестің қызметімен байланысты мәселелерді де қарастырды.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Халықаралық консультативтік кеңес 2010 жылы құрылған.

Кеңестің міндеті — Қазақстан Республикасының Үкіметіне сыртқы және ішкі саясат мәселелері бойынша еуропалық елдердің тәжірибелері негізінде қолдау көрсетіп, практикалық нұсқаулар ұсыну, Қазақстанның имиджін халықаралық деңгейде нығайтып, елдің мүдделерін алға бастыру.

Мемлекет басшысы Кембридж университетіне барып, онда профессорлық-оқытушылық құраммен және студенттермен кездесті.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде Қазақстанның халықаралық аренадағы рөлі және елдің даму перспективалары туралы әңгімеледі, сондай-ақ осы заман құрылымының проблемаларына қатысты өз көзқарастарымен бөлісті. Осыған орай ол «Бүгінгі күні адамзат өз тарихындағы кезекті межеге жетті. 2008–2009 жылдардағы дүниежүзілік дағдарыс болашақтың өткені мен жаңа форматы арасындағы соңғы айрығы болды. Әлем қоғамдық өмірдің барлық жақтарына айтарлықтай әсер ететін жаһандық өзгеріс белестеріне өтті. Көптеген дамыған елдер дүниежүзілік қаржылық дағдарыстың бұзушылық әрекетіне қарсы күрес жүргізуде. Оның таралу жылдамдығы және әлемдік экономика үшін салдары G-8-ден G-20-ға жылдам ауысуына жол ашты. Осының барлығы бұл диалогты кеңейтудің өзекті мәселесін тудырып отыр», — деп мәлімдеді.

Кездесу аяқталған соң Қазақстан Президенті Кембридж университетінің атақты «Тринити» колледжімен танысты.

«Тринити» колледжі 1546 жылы Король Генрих VIII құрылған.

Колледждің мықты академиялық дәстүрлері бар, оның қызметкерлері (Университеттің барлық қызметкерлері алған 83 сыйлықтың ішінде) 31 Нобель сыйлығына ие болған. Оның атақты тұлғаларының ішінде И. Ньютон мен Б. Рассел бар.

27 шілде

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігіне жұмыс сапары

барысында Лондон Ситидің лорд-мэрі Д. Вуттонмен, сондай-ақ Ұлыбританияның бизнес-орталарының өкілдерімен, оның ішінде «Shell UK», «HSBC», «PWC», «BG Group» тәрізді ірі британдық компаниялардың өкілдерімен және т.б. кездесті.

Кездесу барысында британдық бизнестің Қазақстанның Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясындағы бірлескен жобаларды іске асыруға қатысу мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Ұлыбритания патшайымы Елизавета II кездесті және оның атынан Букингем сарайында мемлекет және үкімет басшыларының құрметіне өткізілген салтанатты қабылдауға қатысты.

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Премьер-министрі Д. Кэмеронмен кездесті.

Кездесу барысында екіжақты қатынастардың жай-күйі мен перспективалары, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер талқыланды.

Әңгіме барысында тараптар Қазақстан-британ қатынастарының жай-күйі мен перспективаларын, сондай-ақ саяси, сауда-экономикалық, білім беру, мәдени-гуманитарлық салалардағы ынтымақтастықты кеңейту жолдарын талқылады. Британдық бизнестің Қазақстанның Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясындағы бірлескен жобаларды іске асыруға қатысу мәселелеріне ерекше назар аударылды.

28 шілде

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігіне жұмыс сапары барысында Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарының салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Қазақстаннан XXX жазғы Олимпиада ойындарына 25 спорт түрі бойынша 115 спортшы қатысты. Ұзақ үзілістен кейін қазақстандық спортшыларға семсерлесу, су добы бойынша лицензияларды, сондай-ақ әйелдер арасындағы бокстан (Олимпиадалық ойындар бағдарламасына алғаш рет енгізіліп отыр) төртжылдық бас старттарға жолдамаларды жеңіп алудың сәті түсті.

Мемлекет басшысы Швейцария Конфедерациясының Президенті Э. Видмер-Шлумпфен кездесті.

Кездесу барысында екіжақты қатынастардың мәселелері, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті проблемалар бойынша пікір алмасу өтті.

Мемлекет басшысы Халықаралық велосипедшілер одағының президенті, Халықаралық олимпиада комитетінің мүшесі П. Маккуейдпен кездесті.

Кездесуде П. Маккуейд Қазақстан Президентіне Халықаралық велосипедшілер одағының алтын төсбелгісін табыс етіп, әлемдегі велосипед спортының дамуына қосқан үлесі және қазақстандық «Pro Team Astana» велокомандасына қолдау көрсеткені үшін алғысын білдірді.

Одан басқа, кездесуде 2014 жылы Астана қаласында шоссе және трек бойынша Азия чемпионатын және 2015 жылы жасөспірімдер арасындағы трек бойынша Әлем чемпионатын өткізу туралы шешім қабылданды.

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы А.Н. Винокуровқа оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында шосседегі топтық велосипед жарысынан алтын медаль жеңіп алуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Жолды жүріп өтіп, мықты қарсыластарыңызды басып озуға сізге өзіңізге тән мақсаткерлік пен рухтың зор күші көмегін тигізді.

Олимпиаданың алғашқы күніндегі сіздің айқын жеңісіңіз Қазақстанның даңқын әлемге паш етті және отандық велоспорттың жоғары деңгейде екенін тағы да көрсетті.

Сіз веложарысты зор қызығушылықпен және толқыныспен қадағалап, өзіңізге шын тілеулес болған барлық қазақстандықтарға және спорт жанкүйерлеріне тамаша тарту жасадыңыз.

Біздің құраманың бұл алғашқы алтыны XXX жазғы Олимпиада ойындарындағы бұдан кейінгі жарқын жеңістеріміздің бастауы болсын», — делінген жеделхатта.

30 шілде

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы З. Чиншанлоға оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында ауыр атлетикадан алтын медаль жеңіп алып, жаңа дүниежүзілік рекорд орнатуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Сен әр спортшының өміріндегі ең маңызды марапатты жеңіп қана алған жоқсың, сонымен қатар әлемнің үздік спортшыларын артқа тастап, әлем рекордын жасадың!

Сенің табандылығыңның, еңбекқорлығыңның және спорттық құмарлығыңның арқасында Қазақстан қоржыны тағы бір алтын медальмен толықты. Сен әлемге тағы бір рет өзіңнің мүлтіксіз шеберлігің мен жеңіске деген жігеріңді паш еттің. Қазақстан сені мақтан етеді.

Саған табыстар және алда үлкен жеңістер тілеймін. Сенің үлкен жеңістеріңнің әлі де көп болатынына сенімдімін», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының ұйымдық құрылымы мен саны туралы» №360 Жарлығына қол қойды.

31 шілде

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы М. Манезаға оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында ауыр атлетикадан бақ сынасып, алтын медальға ие болуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Алтын медаль жеңіп алып, сен өзіңнің әлемнің үздік спортшыларының бірі екеніңді баршаға тағы бір рет дәлелдедің.

Өз шеберлігіңнің, мақсаткерлігіңнің және жеңіске деген жігеріңнің арқасында сен қарсыластарыңның үлкен құрметін, миллиондаған жанкүйердің тәтті көңілі мен қолдауын шынайы иелендің.

Қазақстандықтарды бұдан әрі де өзіңнің спорттағы жарқын жеңістеріңмен қуанта беруіңе тілектеспін», — делінген жеделхатта.

ТАМЫЗ

Дс		6	13	20	27
Сс		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Бс	2	9	16	23	30
Жм	3	10	17	24	31
Сн	4	11	18	25	
Жк	5	12	19	26	

1 тамыз

Мемлекет басшысы «Сот органдарынан шығатын ресми құжаттарға апостиль қою» мемлекеттік қызметтер стандартын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 26 қыркүйектегі №153 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №361 Жарлығына қол қойды.

3 тамыз

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы С.Н. Подобедоваға оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында ауыр атлетикадан алтын медаль жеңіп алуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Шиеленіскен бәсекеге қарамастан, сен біздің елімізді әлемдік ойындарда лайықты таныта алдың. Сен жеңіп алған алтын медаль — жоғары шеберліктің, мықты ерік-жігердің және рухтың бекемдігінің көрсеткіші.

Сенің көптеген спорттық жетістіктеріңнің қатарында енді Олимпиада чемпионы атағы бары да өте қуанышты.

Саған табыстар және жаңа жеңістер тілеймін», — делінген жеделхатта.

5 тамыз

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы И.А. Ильинге оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында ауыр атлетикадан алтын медаль жеңіп алып, жаңа дүниежүзілік рекорд орнатуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Әлем рекордын жаңартып және Олимпиаданың екінші алтынын жеңіп алып, сен сөзіңде тұратыныңды және әрқашан ең жоғары спорттық нәтижеге ұмтылатыныңды дәлелдедің. Жарыс алаңында сен қарсыластарыңа — әлемнің мықты ауыр атлеттеріне еш мүмкіндік қалдырмадың. Жарайсың!

Бұл зор табыс отандық спорт жылнамасына мәңгілікке енеді. Саған жаңа жарқын жеңістер тілеймін», — делінген жеделхатта.

6 тамыз

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы О.С. Рыпаковаға оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында жеңіл атлетикадан алтын медаль жеңіп алуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Қазақстандықтар сен жарысқа шыққан кезде ерекше толғаныста болды. Сен олардың үміті мен сенімін толықтай ақтап, біздің атлеттеріміз әлемнің күшті спортшыларының қатарына енгенін тағы да дәлелдедің.

Сенің жеңісің еліміздің көптеген жас спортшылары үшін үлгі-өнегеге айналатынына және мыңдаған балалар мен жасөспірімдердің жеңіл атлетикамен шұғылдануына ықпал ететініне сенемін.

Саған алдағы уақытта да табыстар және жаңа спорттық биіктерді бағындыра беруінді тілеймін», — делінген жеделхатта.

8 тамыз

Мемлекет басшысы Ақмола облысында жұмыс сапарымен болып, Бурабай қаласында елдің солтүстік өңірлерін дамыту мәселелері бойынша көшпелі кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің басшысы А.Е. Мусин, Премьер-министрінің бірінші орынбасары С.Н. Ахметов, Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбеков, Ақмола облысының әкімі Қ.П. Қожамжаров, Қостанай облысының әкімі Н.М. Сәдуақасов, Павлодар облысының әкімі Е.М. Арын және Солтүстік Қазақстан облысының әкімі С.С. Біләлов қатысты.

Өз сөзінде Президент кеңеске елдің негізгі астықты өңірлерінің әкімдері шақырылғанын атап өтіп, егін жинау науқанына ерекше назар аударды.

Кеңесте сондай-ақ шағын және орта бизнесті дамыту, жұмыспен қамту, өңірлердің инвестициялық тартымдылығын арттыру, шекаралық ынтымақтастық және интеграциялық одақтардың әлеуетін пайдалану мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы Ақмола облысының әкімі Қ.П. Қожамжаровты қабылдап, ол өңірдің негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштері және Шортанды-Бурабай курорттық аймағының дамуы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Солтүстік Қазақстан облысының әкімі С.С. Біләловты қабылдап, ол өңірдің әлеуметтік-экономикалық ахуалы және егін жинау науқанына әзірлік барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Павлодар облысының әкімі Е.М. Арынды қабылдап, ол өңірдің әлеуметтік-экономикалық жағдайы және 2012 жылғы 19 қыркүйекте Павлодар қаласында өтетін Қазақстан мен Ресейдің IX өңіраралық ынтымақтастық форумына әзірлік барысы туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы Қостанай облысының әкімі Н.М. Сәдуақасовты қабылдап, ол өңірдің негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштері және құрғақшылық кезінде зардап шеккен ауыл шаруашылық тауарларын өндірушілерге көмек туралы баяндады.

10 тамыз

Мемлекет басшысы Ақмола облысына жұмыс сапары барысында Көкшетау қаласында болып, 2009 жылы «Тұңғыш Президенттің 20 зияткерлік мектебі» мемлекеттік бағдарламасы аясында ашылған Физика-математикалық бағыттағы зияткерлік мектебіне барды; облыстың жұртшылық өкілдерімен кездесті және қалалық әуежайды қалпына келтіру барысымен танысты.

12 тамыз

Мемлекет басшысы қазақстандық спортшы С.Ж. Сәпиевке оның Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындарында бокстан алтын медаль жеңіп алуына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Жеңісің арқылы сен отандастарыңа зор қуаныш сыйлап, елімізге деген ерекше мақтаныш сезімін туғыздың. Мұндай тамаша жеңістер спортшыңдарының күн сайынғы қажырлы әрі жанкешті еңбекпен ғана игерілетінін жас қазақстандықтарға сөзбен емес, іспен дәлелдеудің жақсы үлгісі болып табылады», — делінген жеделхатта.

13 тамыз

Мемлекет басшысы Иран Ислам Республикасының Президенті М. Ахмадинежадқа жер сілкінісі нәтижесінде болған көптеген адам қазасына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Көптеген адам шығындарына әкелген Шығыс Әзірбайжан провинциясында болған жер сілкінісі туралы қайғылы жаңалықты терең күйзеліспен қабылдадым.

Сіздердің қайғыларыңызға ортақтасып, Қазақстан халқының атынан және жеке өзімнің атымнан табиғи апаттан қаза болғандардың туған-туыстарына, сондай-ақ барлық бауырлас иран халқына көңіл айтамын», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Тәуекелдер контракциясын тәуелсіз бағалау институттарын (рейтингтік агенттіктерді, кредиттік бюроларды) және коллекторлық агенттіктерді одан әрі дамыту тұжырымдамасы туралы» №362, «Қазақстан Республикасы мен Португалия Республикасы арасындағы Дипломаттық паспорттардың иелерін визалардан босату туралы келісімді бекіту туралы» №363 жарлықтарына қол қойды.

14 тамыз

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» №364 Жарлығына қол қойды.

15 тамыз

Мемлекет басшысы Атырау облысында жұмыс сапарымен болып, оның барысында облыс активімен кеңес өткізді және облыстық мәслихат депутаттарының келісімі арқылы облыстың жаңа әкімі Б.С. Ізмұхамбетовті таныстырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Қостанай облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Президент Қостанай ауданында болып, өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндірумен айналысатын «Шеминовка» ЖШС ауылшаруашылық алқаптарын аралап көрді.

Сол жерде Н.Ә. Назарбаев Қостанай облысының агроөнеркәсіптік кешені саласында жүзеге асырылатын ауылшаруашылық өнімдермен және инвестициялық жобалармен танысты. Президент ауылшаруашылық өнімдерін өндіру жөніндегі жаңа технологияларға, сондай-ақ мал шаруашылығындағы заманауи технологияларды қолданудың оң тәжірибесін агроөнеркәсіптік кешеннің басқа салаларына ауыстыру қажеттігіне көбірек назар аударуға шақырды.

Содан соң Мемлекет басшысы Қостанай қаласына аттанып, «СарыарқаАвтоПром» ЖШС автомобиль жинау кәсіпорнына барды, онда оңтүстік корейлық

«SsangYong», ресейлік «УАЗ» және италиялық «Iveco» автомобильдерінің ірі сериялық жинау ісі жақсы жолға қойылған. Зауыт қызметкерлері алдында сөз сөйлей отырып, Президент: «Бұл кәсіпорын елдегі алғашқы автомобиль жинау кәсіпорындарының бірі болып табылады. Бүгінгі таңда бізде бұрын-соңды болмаған сала құрылып жатыр. Енді сапасын жақсартып, өзіндік құнын және өндірілетін өнімнің бағасын төмендету қажет», — деп мәлімдеді.

Н.Ә. Назарбаев жұмыс сапарының соңында И. Омаров атындағы Қостанай облыстық қазақ драма театрының жаңа ғимаратын аралап көрді.

Мемлекет басшысы «Б.С. Рысқалиев туралы» №365, «Б.С. Измұхамбетовті Атырау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №366 Жарлығына қол қойды.

16 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қоршаған ортаны қорғау министрі Н.Д. Қаппаровты қабылдап, ол БҰҰ орнықты даму жөніндегі РИО+20 конференциясының қорытындылары және елдегі «жасыл экономиканың» даму перспективалары туралы баяндады.

Кездесу қорытындысы бойынша Президент «жасыл экономикаға» өту стратегиясын жасау бойынша нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №367 Жарлығына қол қойды.

17 тамыз

Мемлекет басшысы астаналық Тәуелсіздік сарайында өткен XXX жазғы Олимпиада ойындарының жеңімпаздары мен жүлдегерлеріне құрмет көрсету салтанатты рәсіміне қатысты.

Рәсімді аша отырып, Президент барша қазақстандықтарды Лондон қаласында өткен XXX жазғы Олимпиада ойындарында көрсеткен Қазақстанның ұлттық құрамасының жеңісімен құттықтады.

«Біздің олимпиадашыларымыздың Лондондағы триумфының мәнін «7», «13» және «12» сандары ашып отыр. Қазақстан спортшылары 7 олимпиадалық

алтын медальды жеңіп алды. Өткен Бейжің олимпиадасымен салыстырғанда, біздің олимпиададағы алтын қорымыз 3,5 есе өсті.

Мен, барша қазақстандықтар тәрізді, біздің олимпиадашыларымыздың жеңісінің құрметіне Лондонда еліміздің мемлекеттік Әнұраны 7 рет ойналып, Қазақстан Туы 7 рет көтерілгенін мақтан етемін.

13 — біздің спортшыларға тапсырылған барлық олимпиадалық медальдың жалпы саны! Қоржынымызда алтыннан басқа, 1 күміс және 5 қола медаль бар.

12 — Қазақстанның осы Олимпиададағы спорттық рейтингісі», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Мемлекет басшысы ұлттық құрама Бейжіңдегі Олимпиадада 29-шы орыннан Лондонда алтын медальдардың көптігі есебінен бірден 12-ші орынға көтеріліп, бұрынсоңды болмаған серпінді секіріс жасағанын атап көрсетті. Қазақстан әлемдегі 205 ұлттық құрама арасында жетекші спорттық державаның біріне айналды. Бұл — барша Қазақстан халқының зор жеңісі деп атап айтты (Қосымшаны қараңыз).

Рәсім ұлттық құраманың спортшылары мен жаттықтырушыларын мемлекеттік наградалармен марапаттаумен жалғасты. Велошабандоз А.Н. Винокуров, боксшы С.Ж. Сәпиев және ауыр атлет И.А. Ильин «Отан» орденімен наградталды. Олимпиада чемпиондары ауыр атлеттер М. Манеза, С.Н. Подобеда, З. Чиншанло және жеңіл атлет О.С. Рыпакова II дәрежелі «Барыс» орденін алды.

Қазақстан Республикасының Дене шынықтыру және спорт агенттігінің басшысы Т.А. Ермаганияевке «Парасат» ордені табыс етілді. Олимпиаданың қола жүлдегерлері балуандар Д.М. Гаджиев, Г.Т. Манжурова, А.Д. Таңатаров, боксшылар М.И. Вольнова, И.Ф. Дычко және 2012 жылғы ойындардың күміс жүлдегері боксшы Ә.С. Ниязымбетов «Құрмет» орденімен наградталды.

Рәсім аяқталған соң Олимпиада ойындарының жеңімпаздары мен жүлдегерлерінің құрметіне мерекелік концерт өтті.

I

«Отан» ордені (1-сурет) 1993 жылы белгіленді. Бұл орденмен азаматтар экономиканы, әлеуметтік саланы, ғылым мен мәдениетті дамытудағы; мемлекеттік, құқық қорғау және әскери қызметтегі, демократия мен әлеуметтік прогресті дамытудағы ерекше еңбегі үшін марапатталады.

«Барыс» ордені 1999 жылы үш дәрежелі болып бекітілді. I, II, III дәрежелі «Барыс» орденімен марапаттау Қазақстан Республикасының мемлекеттігі мен егемендігін нығайту

2

3

4

5

6

7

ісіне; бейбітшілікті, қоғамның топтасуы мен Қазақстан халқының бірлігін қамтамасыз етуге; мемлекеттік, өндірістік, ғылыми, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық қызметте; халықтар арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға; ұлттық мәдениеттерді жақындастыру мен өзара байытуға; мемлекеттер арасындағы достық қатынастарды дамытуға сіңірген ерекше еңбегі үшін жүргізіледі.

I дәрежелі «Барыс» ордені (2-сурет) жұлдыздан және иыққа асатын лентадағы белгіден (3-сурет), II дәрежелі «Барыс» ордені (4-сурет) тақташасындағы белгіден, III дәрежелі «Барыс» ордені (5-сурет) мойынға асатын лентадағы белгіден тұрады.

«Парасат» ордені (6-сурет) 1993 жылы бекітілген. «Парасат» орденімен ғылым мен мәдениет, әдебиет пен өнер қайраткерлері, мемлекет және қоғам қайраткерлері, сондай-ақ және халықтың рухани және ой-өрісін жоғарылатудағы әлеуетін дамытудағы еңбегі үшін, азаматтардың құқығы мен әлеуметтік мүдделерін қорғауда ерен еңбегін сіңірген азаматтар марапатталады.

«Құрмет» ордені (7-сурет) 1993 жылы бекітілген. «Құрмет» орденімен азаматтар экономиканы, әлеуметтік саланы, ғылым мен мәдениетті, білім беру ісін дамытуға сіңірген еңбегі, мемлекеттік қызметтегі үлгілі қызметі және белсенді қоғамдық қызметі үшін марапатталады.

21 тамыз

Мемлекет басшысы «Ғылым жөніндегі жыл сайынғы ұлттық баяндаманы дайындау қағидаларын бекіту туралы» №369 Жарлығына қол қойды.

22 тамыз

Мемлекет басшысы Қырғыз Республикасында мемлекеттік сапармен болып, осы елдің астанасы Бішкек қаласында Президент А.Ш. Атамбаевпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында екіжақты ынтымақтастықтың проблемалары және перспективалары, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер, оның ішінде Орталық Азиядағы жағдай, Ауғанстандағы ахуал, Кеден одағы мен Бірыңғай экономикалық кеңістік аясындағы ықпалдастық үдерістері қатысты пікір алмасу өтті.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы мен Қырғыз Республикасының Жоғарғы мемлекетаралық кеңесінің III отырысына қатысты.

Кездесу барысында тараптар Қазақстанның 200 мың тонна бидай беруі, 100 млн. текше метр газды

қосымша жеткізіп беруі, Қырғызстан аумағында жаңа ГЭС-тер құрылысын бірлесіп жүргізу, Қазақстан-Қырғыз инвестициялық қорын құру және т.б. мәселелерді талқылады.

Отырыс қорытындылары бойынша мемлекет басшыларының екі ел арасындағы дипломатиялық қатынастарды орнатудың 20 жылдығына орай Бірлескен декларациясы қабылданды, сондай-ақ есірткі, психотропты заттар мен прекурсорлардың заңсыз айналымымен бірлесіп күрес жүргізу туралы; радиожилік меншігін үйлестіру туралы үкіметаралық шарттарға қол қойылды, екі ел арасындағы ынтымақтастық жөніндегі 2012–2015 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары бекітілді және т.б.

Күн соңында Мемлекет басшысы Қырғыз Республикасының Премьер-министрі О.Т. Бабановты қабылдап, онымен екіжақты сауда-экономикалық ынтымақтастық мәселелерін талқылады.

23 тамыз

Мемлекет басшысы Қырғыз Республикасының астанасы Бішкек қаласында өткен Түркі кеңесінің (Түркі тілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесі) II отырысына қатысты.

Саммитке сондай-ақ Қырғыз Республикасының Президенті А.Ш. Атамбаев, Түркия Республикасының Президенті А. Гүл, Әзірбайжан Республикасының Премьер-министрі А. Расизаде, Түрікменстан Ғылым академиясының президенті Г. Мезилов қатысты.

Қазақстан Президенті сөйлеген сөзінде келешекте қатысушы елдерге бірқатар міндеттерді іске асыру қажеттігін атап өтті. Нақты айтқанда, Кеңестің институционалды қалыптасу үдерісін тиімді аяқтау, сондай-ақ мәдени-гуманитарлық ықпалдастықты кеңейту қажет.

Н.Ә. Назарбаев сонымен бірге экономикалық байланыстар туралы да ұмытпау қажеттігін атап көрсетті. «Біздің елдер ұлттық экономиканың өсуіне қолдау көрсетуі керек. Түркі тілдес елдер айтарлықтай экономикалық әлеуетке ие. Бізге өзара сауда-саттық, транзиттік тасымалдау көлемін арттыру, шекара, кедендік бақылауды тоқтату салаларына қатысты заңнамалық нормаларды үйлестіру жөніндегі жұмысты жүргізу қажет», — деп мәлімдеді ол.

Отырыс қорытындысы бойынша Түркітілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің II отырысының Бішкек декларациясы қабылданды, сондай-ақ Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің Қаржы қағидалары жөніндегі келісімге, Түркі академиясын құру туралы келісімге және Түркі мәдениеті мен мұрасын қолдау қорын құру туралы жарғыға қол қойылды. Одан басқа, Түркі кеңесінің туы бекітілді.

Түркі кеңесі (Түркі тілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесі) — Н.Ә. Назарбаевтың бастамасы бойынша 2009 жылы құрылған Қазақстан, Әзірбайжан, Қырғызстан және Түркияның мемлекетаралық бірлестігі. Ыстамбұл қаласында орналасқан ұйым хатшылығы 2010 жылғы 16 қыркүйектен жұмыс істей бастады.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы облысына жұмыс сапарымен аттанып, Талғар ауданында орналасқан «Астана Моторс» Қазақ мотор компаниясының «Hyundai Auto Trans» автомобиль жинау кәсіпорнында болды.

Президент «County» жолаушылар автобустарын шығаратын жаңа жинау жүйесімен танысты және қазақстандық мазмұнның жоғары үлесі қосылып шығарылған алғашқы автобустың шанағына естелік жазба қалдырды.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев кәсіпорынның өндірістік цехтарын аралап көрді және жұмысшылармен әңгімелесті.

«Hyundai Auto Trans» автомобиль жинау кәсіпорны 2011 жылғы қаңтар айында ашылды. Кәсіпорында шағын тонналы жүк автомобильдерін, автобустарды, жедел медициналық жәрдем күймелерін, реанимобильдерді, қоқыс жинау автокөліктерін, нан тасымалдайтын фургондарды құрастыру жүзеге асырылады. Жоба Қазақстан Президентінің 2010 жылғы сәуір айында Оңтүстік Кореяға ресми сапары кезінде қол жеткізілген уағдаластықтардың арқасында мүмкін болды. Онда «Астана Моторс» компаниясы «Hyundai Motor Co» компаниясымен өзара түсіністік пен ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойған болатын.

26 тамыз

Мемлекет басшысы танымал мемлекет және қоғам қайраткері М.Р. Сағдиевтің отбасына оның қаза болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Мақтай Рамазанұлы ұзақ та мәнді өмір сүрді. Түрлі биік лауазымдарда лайықты еңбек ете жүріп,

ол өзінің бар білімі мен ұйымдастырушылық қабілетін туған елінің игілігіне жұмсады.

Кез келген жұмыстарда өзінің қарапайым, адал әрі өз ісін білетін жан екендігін көрсетіп, ол халықтың құрметіне бөленді.

Оның еңбегі мен жарқын бейнесі халық жадында мәңгілік сақталады», — делінген жеделхатта.

27 тамыз

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №371 Жарлығына қол қойды.

28 тамыз

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті елшілер — Австрия Республикасының елшісі В. Баньядан, Румыния елшісі Н. Урекеден, Вьетнам Социалистік Республикасының елшісі Нгуен Ван Хоадан, Грузия елшісі Д. Мумладзеден, Испания Корольдігінің елшісі М.Л. Парададан, Нидерланды Корольдігінің елшісі П. Леувеннен, Түркия Республикасының елшісі О. Тузельден сенім грамоталарын қабылдады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы кәсіптік және өзге де мерекелер туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 20 қаңтардағы №3827 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» №372 Жарлығына қол қойды.

29 тамыз

Мемлекет басшысы астананың Тәуелсіздік сарайында өткен «Ядролық сынақтарға тыйым салудан — ядролық қарусыз әлемге» атты халықаралық конференцияға қатысты.

Конференцияға әлемнің 70-тен астам елдерінен қонақтар жиналды. Олардың қатарында БҰҰ бас хатшысының арнайы өкілі — Орталық Азиядағы превентивті дипломатия бойынша БҰҰ Өңірлік орталығының басшысы М. Енча, Ресей Федерациясы Федералдық жиналысы Федерация кеңесінің төрағасы В.И. Матвиенко, Германия Федеративтік Республикасының Сыртқы істер министрі Г. Вестервелле, Америка Құрама Штаттары Конгресінің мүшесі

Э. Фалеомаваға, «Орта мемлекеттер бастамаларының» төрағасы және негізін қалаушы Д. Рош бар.

Қазақстан Президенті өзінің сөйлеген сөзінде тарихта бірінші болып өз аумағында ядролық сынақ полигонын жапқан Қазақстанның бастамасы бойынша БҰҰ белгіленген Халықаралық ядролық сынақтарға қарсы күрес күнін әлем үшінші рет атап өтіп отырғанын еске салды.

Н.Ә. Назарбаев ядролық қаруды таратпау және қарусыздандыру жаһандық үдерісін кеңейту бойынша одан әрі күш салудың қажеттігін атап өте отырып, «АТОМ» халықаралық жобасын ұсынды және конференцияға қатысушылар мен барлық ерікті адамдарды оған қолдау көрсетуге шақырды (Қосымшаны қараңыз).

«АТОМ» жобасының атауы ағылшын тіліндегі төрт сөздің алғашқы әріптерінен құралған — «Abolish Testing. Our Mission», ол «Сынақтарды болдырмау — біздің миссиямыз» дегенді білдіреді.

Жоба аясында жер жүзіндегі ядролық қаруға қарсы кез келген адам дүниежүзі үкіметтеріне ядролық сынақтардан мәңгілікке бас тартып, Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы шарттың жеделдетіп күшіне енуіне қол жеткізу туралы үндеу жарияланған онлайн-петицияның астына қол қоя алады.

Мемлекет басшысы «Ядролық сынақтарға тыйым салудан — ядролық қарусыз әлемге» атты халықаралық конференция жұмысының аясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Ресей Федерациясы Федералдық жиналысы Федерация кеңесінің төрағасы В.И. Матвиенкомен кездесуде екіжақты қатынастарды және Қазақстан мен Ресей арасындағы парламентаралық ынтымақтастықты дамыту мәселелері қаралды.

ГФР Сыртқы істер министрі Г. Вестервеллемен кездесу барысында сауда-экономикалық саладағы Қазақстан-Германия ынтымақтастығын одан әрі дамыту перспективалары, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер талқыланды.

Қазақстан мен АҚШ-тың ядролық қаруды таратпау принциптерін сақтау саласындағы ынтымақтастық мәселелері АҚШ Конгресінің мүшесі Э. Фалеомавағамен әңгімелесудің тақырыбы болды.

«Орта мемлекеттер бастамаларының» төрағасы Д. Рошпен әңгіме барысында халықаралық қоғамдастықтың ядролық қаруды қысқарту мәселелеріне назар аудару бойынша іс-қимылы туралы пікір алмасу болып өтті.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында тараптар 2012 жылғы 19 қыркүйекте Павлодар қаласында болатын Қазақстан мен Ресейдің IX өңіраралық ынтымақтастық форумына әзірлік мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқаларының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №373 Жарлығына қол қойды.

30 тамыз

Мемлекет басшысы астаналық Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияға қатысты.

Конференцияға Қазақстан Республикасы орталық мемлекеттік органдарының бірінші басшылары, беделді халықаралық ұйымдардың делегациялары, сондай-ақ 20-дан астам елдердің мемлекеттік органдары мен құқық қорғау мекемелерінің өкілдері, танымал отандық және шетелдік құқықтанушы-ғалымдар қатысты.

Форум меймандарына арнаған сөзінде Президент халықаралық форумның Бейбітшілік және келісім сарайы күмбезінің астында өткізіліп отырғаны кездейсоқ емес екенін атап айтты. «Конституция — ол мемлекеттік құрылыстың бүкіл пирамидасының іргетасы. Бейбітшілік пен келісім — бұлар оларды бекіту үшін XVIII ғасырда осы саяси-құқықтық инновация енгізілген құндылықтар.

Қазақстан Республикасының Конституциясы америкалықтан 3 есе жас. Бірақ ол еркіндіктің, құқықтық үйлесімділік пен халықтың әл-ауқатына ұмтылудың дәл сол ұлы қағидаттарына негізделген.

...Қазақстан Республикасының Конституциясы еркіндіктің, құқықтық үйлесімділік пен халықтың әл-ауқатына ұмтылудың ұлы қағидаттарына негізделген.

...Бүгін біз 1995 жылғы Конституцияның қазақстандық дамудың ең басты факторы болғандығын мақтанышпен айта аламыз», — деді Мемлекет басшысы (Қосымшаны қараңыз).

ҚЫРКҮЙЕК

Дс	3	10	17	24	
Сс	4	11	18	25	
Ср	5	12	19	26	
Бс	6	13	20	27	
Жм	7	14	21	28	
Сн	1	8	15	22	29
Жк	2	9	16	23	30

1 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында №70 мектеп-лицейдің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты, жаңа бала-бақшаға барды және жаңа ЖЭО-2 қарап шықты.

3 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысына қатысып, бесінші шақырылымының II сессиясын ашты.

Отырысты аша келе Президент елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының аралық қорытындыларын ұсынды және алдағы кезеңге заң шығарушылық міндеттерді белгіледі. Н.Ә. Назарбаев заң шығарушылық қызметтің өзекті бағыты ретінде әлеуметтік жаңғыртуды атады.

«Өзімнің «Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» мақаламда мен, кем дегенде, толықтырулар мен өзгерістер енгізілуі қажет қолданыстағы 10 заңнамалық актіні атадым. Сондай-ақ, алдымызда әлеуметтік жұмыс орындары, кәсіби біліктілік жүйесі мен тағы басқалар туралы жаңа заңдар қабылдау міндеті тұр. Заң мәселелерді кешенді шешуі, қоғамдық қатынастарды толыққанды реттеуі тиіс. Қазақстан заңдары азаматтардың өмірін жайлырақ етуі, әрбір заң сыйлайтын азамат үшін түсінікті болуы шарт. Бізге қоғамдық тәртіпті, қоғамдық орындарда адамдардың тәртібін реттейтін қарапайым да түсінікті заңдар қажет. Парламент депутаттарына, парламенттік партияларға нақ осындай заңдар қабылдау бойынша бастама көтеру қажет», — деді Н.Ә. Назарбаев (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысының әкімі А.И. Мырзахметовті қабылдап, ол Президенттің тапсырмасы бойынша Шымкент қаласында жаңа әкімшілік-іскерлік орталық құрылысын салуды іске асыру барысы және қала халқының санын 1 млн. адамға жеткізу, сондай-ақ өңірдің негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштері мен мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №374 Жарлығына қол қойды.

4 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдады. Ол палатаның заң шығарушылық қызметі, оның Парламенттің бесінші шақырылымы II сессиясының ашылуында Президенттің қойған міндеттерін іске асыру жөніндегі жоспары туралы, сондай-ақ Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің 10 жылдығын мерекелеуге дайындық барысы туралы хабардар етті.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы заңнаманы одан әрі жетілдіру және мемлекеттік бағдарламаларды уақытылы құқықтық қамсыздандыру бойынша бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №375 Жарлығына қол қойды.

5 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Назарбаев университетінде «Қазақстан білім қоғамы жолында» атты дәрісін оқыды.

Дәрісті бастамас бұрын Президент білім беретін жаңа «Білім» телеарнасының жұмысына тұсаукесер жасады, оның миссиясы ағарту және ғылымды кеңінен тарату болып табылады.

Н.Ә. Назарбаев өзінің интерактивті дәрісінде елдің табысты ілгерілеуін жалғастыру үшін білім, ғылым, экономика және саясатта қандай жұмыстар атқару қажеттігі туралы өз ойларымен бөлісті.

Президент еліміз «білім-ғылым-инновациялар» үштігі билейтін постиндустриялық әлемге қарай жылжып бара жатқанын атап айтты.

Н.Ә. Назарбаев ұлттық білім беру жүйесін жаңғырту, білім алу мен жоғары технологияларды дамыту мәселесіне ерекше назар аударды. Президент сондай-ақ Назарбаев университетінің зияткерлік-инновациялық әлеуетін одан әрі күшейту қажеттігін атап өтті.

Сөзінің соңында Мемлекет басшысы ел жастарын белсенді түрде жан-жақты дамуға, спорт, өнермен шұғылдануға, шет тілдерді оқып, отандық және әлем әдебиетінің терең мұрасын оқып білуге шақырды (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары С.Н. Ахметовті қабылдап, ол елдегі әлеуметтік-экономикалық жағдай, елдің Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасын іске асыру барысы және алдағы жылыту кезеңіне дайындық шаралары туралы баяндады.

6 қыркүйек

Мемлекет басшысы Папа уәкілі, Киелі тақ кардиналдары алқасының деканы, кардинал А. Соданоны қабылдады.

Кездесу барысында Президент Қазақстан және Ватикан арасындағы тиімді ынтымақтастықты атап айтты, сондай-ақ А. Соданоға Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезін шақыру идеясына қолдау көрсеткені және оның жұмысына белсенді қатысқаны үшін алғысын білдірді.

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Эстония Республикасының Премьер-министрі А. Ансиппен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар 2012 жылғы 27–28 тамыз күндері Таллин қаласында өткен Қазақстан-Эстония үкіметаралық комиссиясы III отырысының негізгі қорытындыларын талқылады.

Сондай-ақ транзит, электронды қызметтер, ауылшаруашылық өнімдерін сату, мал шаруашылығындағы тұқым-селекциялық жұмысы, қоршаған ортаны қорғау, киберқылмыстан қорғау, білім және ғылым салаларындағы екіжақты ынтымақтастықты кеңейту перспективалары қаралды.

Одан басқа, эстондық бизнестің Қазақстанның Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясында бірлескен жобаларды іске асыруға қатысуы туралы мәселелер бойынша пікір алмасу болып өтті.

7 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар саяси өзара әрекет ету,

Орталық Азиядағы тұрақтылық пен қауіпсіздік, сауда-экономикалық, инвестициялық және мәдени-гуманитарлық, сондай-ақ шекара ынтымақтастығын кеңейту мәселелерін талқылады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесі қабылданды, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы тұлғаларды реадмиссиялау және тасымалдау туралы келісімге және оның Орындау хаттамасына, Қазақстан Республикасының Үкіметі және Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттамаға, Қазақстан Республикасының Үкіметі және Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан-өзбек мемлекеттік шекарасы арқылы өту пункттері туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттамаға қол қойылды.

10 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстанға мемлекеттік сапармен келген Вьетнам Социалистік Республикасының Президенті Чыонг Тан Шангпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар саяси өзара әрекет ету, сондай-ақ сауда-экономикалық, индустриялық-инновациялық, инвестициялық және мәдени-гуманитарлық салалардағы байланыстарды белсендіру туралы мәселелерді талқылады.

Н.Ә. Назарбаев Вьетнамның соңғы жылдары әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуда, сондай-ақ халықаралық аренада едәуір ілгерілеушілікке қол жеткізгенін атап өте отырып: «Қазақстан Вьетнамды Оңтүстік Шығыс Азиядағы маңызды стратегиялық серіктес ретінде қарастырады. Менің былтырғы Вьетнамға сапарым және Сіздің Қазақстанға жасаған алғашқы сапарыңыз екіжақты қатынастарды кеңейту мен тереңдету үшін тек қана оңтайлы жағдайлар тудырады», — деп мәлімдеді.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесі қабылданды, сондай-ақ карантин және өсімдіктерді қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы, авиақатынастың ашылуы туралы үкіметаралық келісімдерге, сондай-ақ Астана және Ханой қалаларының арасында

бауырластық қатынастарды орнату туралы, Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі мен Вьетнамның Мемлекеттік банкі арасындағы өзара түсіністік туралы меморандумдарға қол қойылды.

Мемлекет басшысы ҰҚШҰ бас хатшысы Н.Н. Бордюжаны қабылдады.

Келіссөздер барысында 2012 жылғы 19 желтоқсанда болатын Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің кезекті сессиясына дайындық және Ұйымдағы қазақстандық төрағалықтың басымдықтарын іске асыру мәселелер талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Жазушылар одағының төрағасы Н.М. Оразалинді қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан Жазушылар одағының кезекті съезіне дайындық мәселелері және отандық әдебиеттің даму перспективалары талқыланды.

Күн соңында Мемлекет басшысы Қазақстанда мемлекеттік сапармен жүрген Вьетнам Социалистік Республикасының Президенті Чыонг Тан Шангпен бірге Қазақстандағы Вьетнам мәдениеті күндерінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Мәдениет күндері аясында Вьетнамның танымал өнер жұлдыздарының қатысуымен гала-концерт және «Вьетнам — шексіз сұлулық» фотокөрмесі өтті.

Мемлекет басшысы «Сыныптық шендер мен арнаулы атақтар берілетін Қазақстан Республикасының прокуратура және қаржы полициясы органдары лауазымдарының тізбесін және оларға сәйкес келетін шекті сыныптық шендер мен арнаулы атақтарды бекіту туралы» №376қбп Жарлығына қол қойды.

11 қыркүйек

Мемлекет басшысы Атырау облысының әкімі Б.С. Ізмұхамбетовті қабылдап, ол өңірде Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясындағы жобалардың іске асырылу барысы және облыстың әлеуметтік жаңғыруының перспективалары туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы «Қазмұнайгаз» ҰК салынып жатқан кәсіпорындар дирекциясы» ЖШС бас директоры Н.Ә. Балғымбаевты қабылдады. Ол Павлодар мұнай-химия зауытын қалпына келтіру, Батыс Қазақстан облысында газ турбиналы станцияның, Қарашығанақта газ өңдеу кәсіпорнының және Маңғыстау облысында кеме жасау зауытының құрылыстарын салу бойынша жобаларды іске асыру барысы, сондай-ақ Каспий теңізіндегі «Исатай» және «Шағала» кен орындарын барлау жұмыстарының барысы туралы баяндады.

12 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында өткен АӨСШК 20 жылдығына арналған Кеңеске мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесінің мерейтойлық отырысына қатысты.

«1992 жылдың 5 қазанында БҰҰ Бас Ассамблеясы 47-ші сессиясының мінберінен мен ынтымақтастықтың түрлі салаларында сенім шараларын қалыптастыру үшін Азия құлығында мемлекетаралық үнқатысу алаңын құру ұсынысын ілгерілеткен болатынмын.

Бүгінде, екі онжылдық өткеннен кейін, АӨСШК көпқырлы дипломатиялық тиімді форумына айнала отырып, барлық планета тұрғындарының жартысы тұратын, Азия құрлығының 90%-дан астам аумағын алып жатқан 24 мемлекетті біріктіреді.

Мен бұл бастаманы қолдаған және осы 20 жыл бойы бізбен бірге болып, ұйымның дамуына ықпал еткен барлық елдерге зор ризашылығымды білдіремін», — деп мәлімдеді Қазақстан Президенті мерейтойлық отырысты ашқан сөзінде (Қосымшаны қараңыз).

Сессия IV Встреча министров иностранных дел по взаимодополнению и углублению доверия

Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесі (АӨСШК) — маңызды өңірлік проблемаларды бірлесіп шешу мен Азия құрлығындағы ынтымақтастықты нығайту үшін диалогтық тетіктерді құруды мақсат еткен халықаралық ұйым.

АӨСШК шақыру идеясын Н.Ә. Назарбаев 1992 жылы қазанда БҰҰ Бас Ассамблеясының 47-сессиясында жариялаған болатын.

АӨСШК I саммиті 2002 жылы Алматы қаласында өтті. АӨСШК-ге Ауғанстан, Әзірбайжан, Бахрейн, Вьетнам, Ирак, Камбоджа, Қытай, Моңғолия, Египет, Үндістан, Иордания, Иран, Израиль, Қазақстан, Қырғызстан, БАӘ, Пәкстан, Палестина, Ресей, Тәжікстан, Таиланд, Түркия, Өзбекстан, Оңтүстік Корея мүше болды.

Бақылаушы елдер мәртебесіне Бангладеш, Индонезия, Катар, Малайзия, АҚШ, Украина, Филиппины, Жапония, сондай-ақ БҰҰ, ЕҚЫҰ, Араб мемлекеттері лигасы ие болды.

АӨСШК органдары Мемлекет және үкімет басшылары кеңесі, Сыртқы істер министрлері кеңесі, Аға лауазымды тұлғалар комитеті, Арнайы жұмыс тобы және Хатшылық болып табылады.

Мемлекет басшысы АӨСШК мүше елдердің Сыртқы істер министрлері кеңесінің мерейтойлық отырысы аясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Ресей Федерациясының Сыртқы істер министрі С.В. Лавровпен кездесу барысында әртүрлі салалардағы экономикалық ынтымақтастық мәселелері қаралды. Атап айтқанда, Қазақстанның ДСҰ-ға кіруі бойынша келіссөздер үдерісінде Ресейдің қолдау көрсетуі және тату көршілестікті нығайту жөніндегі бірқатар мемлекетаралық құжаттарды қабылдау перспективалары талқыланды.

Кездесудің соңында Мемлекет басшысы С.В. Лавровқа бейбітшілік пен келісімді нығайту ісіне қосқан үлесі үшін I дәрежелі «Достық» орденін табыс етті.

Иран Ислам Республикасының Сыртқы істер министрі А. Салехимен әңгімеде халықаралық күн тәртібінің, өңірлік қауіпсіздік пен мемлекетаралық ынтымақтастықты дамыту мәселелері қозғалды. Қазақстан Президенті Қазақстан Иранның ядролық бағдарламасы бойынша мәселесінің дипломатиялық жолмен шешілуін жақтайтынын атап айтты.

Палестина ұлттық әкімшілігінің Сыртқы істер министрі Рияд әл-Малькимен келіссөздер барысында Таяу Шығыстағы қауіпсіздік мәселелері талқыланды. Н.Ә. Назарбаев Қазақстан Палестина халқының БҰҰ-ның сәйкес қарарларының негізінде жеке тәуелсіз мемлекет құрудың заңды құқықтарын жүзеге асыруын жақтайтынын, сондай-ақ халықаралық қоғамдастықтың Палестинаның әлеуметтік-экономикалық дамуына бағытталған барлық іс-шараларын қолдайтынын атап айтты.

ЕҚЫҰ бас хатшысы Л. Занньермен кездесуде ЕҚЫҰ өкілдерінің АӨСШК мүше елдердің Сыртқы істер министрлері кеңесінің мерейтойлық отырысына қатысуы азиялық ЕҚЫҰ баламасын құру жөніндегі кеңестің негізгі идеясы шеңберінде ерекше мәнге ие екені атап өтілді. Осы орайда АӨСШК және ЕҚЫҰ арасындағы өңірлік және жаһандық қауіпсіздікті нығайту ісіндегі ынтымақтастық мәселелері талқыланды.

Біріккен Араб Әмірліктерінің Сыртқы істер министрі шейх Абдалла бен Заид әл-Нахаянмен әңгімеде халықаралық күн тәртібіндегі мәселелер, Таяу Шығыстағы жағдай, сондай-ақ сауда-экономикалық және инвестициялық салалардағы екіжақты ынтымақтастықты белсендіру жолдары талқыланды.

1

2

3

«Достық» ордені 1995 жылы шығарылған. Екі дәрежесі бар. Онымен қоғамда өзара келісімді сақтау бойынша жемісті еңбек еткен, халықтар арасындағы бейбітшілік, достық және ынтымақтастықты нығайтуға айрықша үлес қосқан қазақстандық және шетелдік азаматтар марапатталады.

I-ші дәрежелі «Достық» ордені жұлдыздан (1-сурет) және аспалы лентаға тағылған орден белгісінен (2-сурет), II-ші дәрежелі «Достық» ордені (3-сурет) төске тағатын орден белгісінен тұрады.

13 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар сауда-экономикалық, инвестициялық, ғылыми-технологиялық, мәдени-гуманитарлық, энергетикалық, аграрлық салалардағы ынтымақтастықтың жай-күйі мен перспективаларын, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі мәселелерді талқылады.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакпен бірге Қарағанды облысына аттанып, Балқаш ЖЭС-інің құрылысын бастаудың салтанатты рәсіміне қатысты.

Қазақстан Президенті бұл миллиардтаған қаржы жұмсалған жоба Қазақстан үшін стратегиялық маңызды болып табылатынын атап айтты. «Экономиканың жылдам дамуы және Қазақстандағы экономикалық базаның үнемі әртараптандырылып дамуы соңғы жылдары электр энергиясына деген сұраныстың өсуіне әкелді. Электр қуатымен сенімді қамсыздандырылу республиканың тұрақты экономикалық дамуының аса қажетті шарты болып табылады. Электр энергиясымен қамсыздандырусыз елдің индустриялық дамуы болуы мүмкін емес. Біз оңтүстік облыстарда, әсіресе, қысқы мезгілде электр қуатына деген тапшылықты сезініп келдік. Бұл жоба аяқталған соң, біз толығымен электр қуаты жағынан тәуелсіз елге айналамыз. Қуаттылығы

1 320 МВт Балқаш ЖЭС-і Қазақстанның оңтүстігіндегі электр қуаты тапшылығын жабады, мемлекеттің Бірыңғай энергия жүйесінің сенімді жұмысын арттырады және экономикамыздың қарқынды өсуін энергиямен қамтамасыз етеді. Заманауи технологиялар мен әлемдік өндірушілердің қуатты энергоблоктарын пайдалану электр энергиясын өндірудің үнемділігін арттырады және табиғатты қорғау нормативтерін сақтауды қамтамасыз етеді», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Балқаш ЖЭС-і құрылысын салу жобасын «Самұрық-Энерго» АҚ «Korea Electric Power Corporation» және «Samsung C&T Corporation» корейлық консорциумдармен бірлесіп жүзеге асырады.

Балқаш ЖЭС бірінші модулі әрқайсысы 660 МВт болатын екі энергоблоктан тұрады. Электр станциясының бірінші блогын пайдалануға беру — 2017 жылдың желтоқсанына, екіншісі — 2018 жылдың сәуіріне жоспарланған.

Бұл жобаны іске асыру жылына 9 млрд. кВт/сағ электр қуатын қосымша өндіруге мүмкіндік береді, сөйтіп Қазақстанның бірыңғай энергетикалық жүйесіндегі қуат пен электр энергиясының тапшылығын жояды және тұтынушылардың электр жабдықтарының сенімділігін арттырады.

14 қыркүйек

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы ұлттық қауіпсіздік органдарының нышандары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 23 мамырдағы №3526 және «Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін кейбір мемлекеттік органдардың, құқық қорғау органдарының, соттардың, Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың ведомстволық наградалары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 30 қыркүйектегі №155 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №377 Жарлығына қол қойды.

17 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченконы қабылдап, ол елдің банк секторындағы және валюта нарығындағы ахуал туралы баяндады.

Кездесу қорытындысы бойынша Президент зейнетақы жүйесін одан әрі реформалау және мемлекеттік-жеке меншік серіктестік жүйесі аясында іске асырылатын жобаларды қаржыландыру кезінде қаржы институттарының қаражаттарын пайдалану бойынша ұсыныстар енгізуді тапсырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Франция Республикасының Президенті Ф. Олландпен франциялық тараптың бастамасы бойынша телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында тараптар 2012 жылғы 21–22 қарашада Қазақстан Президентінің Францияға сапарына әзірлік барысы мен күн тәртібін талқылады.

18 қыркүйек

Мемлекет басшысы жұмыс сапарымен Солтүстік Қазақстан облысында болды.

Президент «СК-Вагулинское» ЖШС ауылшаруашылық егістіктерін аралап көріп, орақ науқанын өткізу барысымен танысты және облыстың ауылшаруашылық құрылымдарының басшыларымен әңгімелесті.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясында жаңғыртылған «Сүт өнімдері» ЖШС сүт зауытында болды. Президентке қайта құру барысында орнатылған Швеция, Германия және Франциядан алынған жаңа жабдықтар мен өндірілетін өнімнің түбегейлі кеңейтілген ассортименті — ультразарарсыздандырылған сүт, сұйық сүт өнімдері, йогурт, шырындар көрсетілді.

Облыс бойынша жұмыс сапарының соңында Мемлекет басшысы Петропавл қаласына барып, облыстың жұртшылық өкілдерімен кездесті, сондай-ақ «Аквапарк» спорттық-сауықтыру кешенін аралап көрді.

Сол күні Мемлекет басшысы Павлодар облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Келе салысымен Президент «Қазақстандық электролиз зауыты» АҚ барып, өндірілетін өнім — алғашқы алюминийдегі қазақстандық мазмұнды арттыруға арналған анодтарды күйдіру жөніндегі кешенді іске қосты.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев жаңа Өңірлік кардиохирургиялық орталықты аралап көрді, онда болған кезінде Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі С.З. Қайырбекованың «Саламатты Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасын іске асыру барысы туралы, сондай-ақ медицина кадрларын даярлау жүйесі мен Қазақстандағы кардиологиялық қызметті дамыту туралы есебін тыңдады.

«Қазақстандық электролиз зауыты» металлургиялық алюминий кластерінің маңызды элементі және Қазақстанда қуаттылығы жылына 250 мың тонна алғашқы алюминий шығаратын бірінші зауыт болып табылады. 2008 жылғы тамыз айында қуаттылығы жылына 125 мың тонна болатын зауыттың бірінші кезегі іске қосылды. Екінші кезегі 2010 жылы Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясында енгізілді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы №7681-KZ Қарыз туралы келісімге («Оңтүстік-Батыс» автомобиль жолдарын дамыту жобасы: Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі (ОАӨЭЫ 1b және 6b)) түзетулерге қатысты Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы келісім хатқа қол қою туралы» №378, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге («Шығыс-Батыс» автомобиль жолдарын дамыту жобасы (Алматы-Қорғас учаскесі): Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі (ОАӨЭЫ 1b)) қол қою туралы» №379 жарлығына қол қойды.

19 қыркүйек

Мемлекет басшысы Павлодар облысына жұмыс сапары барысында Павлодар қаласындағы жаңа «Баянтау» спорт сарайына барып, Лондон қаласында өткен XXX жазғы Олимпиада ойындарына қатысушылармен кездесті, «Sport City – Pavlodar» спорттық қалашығы құрылысының жобасымен және Ақсу қаласындағы спорт кешенінің ашылуы мен Екібастұз қаласындағы музыка мектебі құрылысының барысы туралы бейне-есеппен танысты, сондай-ақ осы кезеңде таяу және алыс шетелден келген спортшылардың қатысуымен бокстан халықаралық жарыстар өтіп жатқан әмбебап залды қарап шықты.

Сол күні Мемлекет басшысы Павлодар қаласына Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының IX форумына қатысу үшін келген Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен кездесті.

Кездесу барысында индустриялық-инновациялық даму, отын-энергетикалық кешен салаларындағы

өзара әрекет ету, су ресурстарын тиімді пайдалану және трансшекаралық өзендерді қорғау, «Байқоңыр» кешенін бірлесіп пайдалану мәселелері бойынша пікір алмасу өтті.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен бірге Павлодар қаласында өткен Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығы IX форумының пленарлық отырысына қатысты.

Форумның басты тақырыбы екі елдің инновациялық ынтымақтастық мәселесі болды. Қазақстан Президенті сөйлеген сөзінде кезекті форумның бұрыннан бері Қазақстан-Ресей байланыстарын дамытудың маңызды орталықтарының бірі болып келген қалада өткізілуі кездейсоқ емес екенін атап өтті. Қазақстан Президенті екі ел арасындағы индустриялық-инновациялық ынтымақтастық саласындағы серіктестік жаңа деңгейге көшіп отырғанын мәлімдеді және осыған орай ресейлік компанияларды Алматы қаласындағы инновациялық технологиялар паркінің, құрылып жатқан аграрлық инновациялар орталықтарының қызметіне, «Курчатов» ғылыми қаласын құруға қатысуға шақырды, сондай-ақ «Сколково» инновациялық орталығы мен Назарбаев университеті арасындағы серіктестік байланыстарды орнатуды ұсынды (Қосымшаны қараңыз).

Форум қорытындысы бойынша мемлекетаралық серіктестікті тереңдетуге бағытталған бірқатар екіжақты құжаттарға қол қойылды. Олардың қатарында Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі мен Ресей Федерациясының Табиғат ресурстары және экология министрлігінің арасындағы киіктердің Волга-Орал топтарын қорғау, өсіру және пайдалану туралы келісімі, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасына мұнай мен мұнай өнімдерін жеткізіп беру саласындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттама, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы өнеркәсіптік апаттар, зілзала, табиғи апаттардың алдын алу және олардың салдарын жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге хаттама бар. Сондай-ақ форум аясында 20-ға жуық коммерциялық келісімдерге қол қойылды.

Қазақстан-Ресей екіжақты қарым-қатынасында шекаралық ынтымақтастық мәселесі ерекше орынға ие, бұның өзі бірқатар объективті себептерге негізделеді.

Қазақстан мен Ресей ұзақтығы 7,5 мың шақырымнан астам құрлықтағы бірлескен шекараға ие. ТМД мемлекеттерінің шекаралары бойында орналасқан Ресей Федерациясының 27 субъектісінің 12-сі қазақстандық 7 облыспен көршілес орналасқан. Ресейдің 89 өңірлерінің 76-сы Қазақстанмен сауда-экономикалық байланыста. Бұдан бөлек, шекаралық ынтымақтастықтың үлесіне Қазақстан-Ресей арасындағы барлық сауданың 70 пайызы тиесілі.

Шекаралық ынтымақтастықты одан әрі нығайту мақсатында Қазақстан мен Ресей 1999 жылдың қыркүйегінде шекаралық ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімге қол қойды және 1999–2007 жылдарға арналған шекаралық ынтымақтастық бағдарламасын қабылдады.

2003 жылдан бастап екі мемлекеттің басшыларының қатысуымен Қазақстан мен Ресей шекаралық өңірлер басшыларының жыл сайынғы форумын өткізу тәжірибесі ауқымдана түсті, оның барысында екіжақты ынтымақтастықтың аса өзекті мәселелері талқыланатын болды.

Бірінші Қазақстан-Ресей форумы 2003 жылғы сәуірде Омбы қаласында (Ресей), екіншісі — 2005 жылғы мамырда Челябині қаласында (Ресей), үшіншісі — 2006 жылғы қазанда Орал қаласында, төртіншісі — 2007 жылғы қазанда Новосибирск қаласында (Ресей), бесіншісі — 2008 жылғы қыркүйекте Ақтөбе қаласында, алтыншысы — 2009 жылғы қыркүйекте Орынбор қаласында (Ресей), жетіншісі — 2010 жылғы қыркүйекте Өскемен қаласында, сегізіншісі Астрахань қаласында (Ресей) өткізілген болатын.

21 қыркүйек

Мемлекет басшысы «О.Н. Өксінбаев туралы» №380, «А.Е. Мусинді Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» №381, «С.Ә. Үмбетов туралы» №382, «А.А. Бисембаевты Қазақстан Республикасы Президентінің Іс басқарушысы қызметіне тағайындау туралы» №383, «Кешірім жасау туралы» №384, «Алматы қаласының шекарасын өзгерту туралы» №385 жарлықтарына қол қойды.

24 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің басшылығымен кеңес өткізді.

Кеңес барысында Президент А.Е. Мусинге атқарған жұмыстары үшін алғысын білдірді және Президент Әкімшілігінің жаңа басшысы К.Қ. Мәсімовті тағайындады.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы нақты тапсырмалар беріп, Президент Әкімшілігінің алдына бірқатар міндеттер қойды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің отырысына қатысып, онда Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің лауазымына С.Н. Ахметовтің кандидатурасын ұсынды.

Парламент Мәжілісінің депутаттары ұсынылған кандидатураны қолдап, бірауыздан шешім қабылдады.

Сол күні Мемлекет басшысы «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының Саяси бюро мүшелерімен кездесті және Партия төрағасының жаңа бірінші орынбасары Б.Ә. Сағынтаевты таныстырды.

Президент «Нұр Отан» партиясының бұрынғы бірінші орынбасары Н.З. Нығматуллинге алғыс айтты және өткен кезең ішінде үлкен жұмыстар атқарылғанын, атап айтқанда, елімізде екі үлкен электоралды науқанның жүргізілгендігін атап өтті.

Мемлекет басшысы Б.Ә. Сағынтаевты жаңа лауазымға тағайындалуымен құттықтап, оның алдына бірқатар міндеттер қойды, сондай-ақ партия басшылығына нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімовтің орнынан түсуі туралы» №386, «К.Қ. Мәсімовті Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» №387, «С.Н. Ахметовті Қазақстан Республикасының Премьер-министрі қызметіне тағайындау туралы» №388 жарлықтарына қол қойды.

25 қыркүйек

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Үкіметінің құрамы туралы» №389, «Е.А. Досаевты Қазақстан Республикасының Экономикалық даму және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» №390 жарлықтарына қол қойды.

26 қыркүйек

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар екіжақты ынтымақтастықтың өзекті мәселелерін, сондай-ақ

Өзбекстан Президентінің 2012 жылғы 6–7 қыркүйекте Қазақстанға жасаған ресми сапары барысында қол жеткізілген уағдаластықтардың іске асырылу барысын талқылады.

Екі елдің көшбасшылары сапар қорытындыларын жоғары бағалап, тәуелсіз халықаралық сараптама өткізу негізінде және барлық мүдделес тараптардың пікірлерін ескере отырып, Сырдария өзенінің жоғарғы ағысында гидротехникалық құрылыстар салу мәселесі бойынша бұған дейін белгіленген ұстанымдарды нақтылай түсті.

Мемлекет басшысы «С.С. Әбденовті Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» №391, «Қ.Е. Көшербаевты Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №392 жарлықтарына қол қойды.

27 қыркүйек

Мемлекет басшысы Түркия Республикасы Ұлы ұлттық жиналысының төрағасы Д. Чичекті қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты ынтымақтастық және Қазақстан мен Түркия арасындағы парламентаралық қатынастарды дамыту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Германия экономикасы Шығыс комитетінің төрағасы Э. Кордесті қабылдады.

Кездесуді аша отырып, Президент мейманға өзінің 2012 жылғы ақпанда Германия Федеративтік Республикасына ресми сапары аясында өткен Қазақстан-герман бизнес-форумын ұйымдастыруға қатысқаны үшін алғысын білдірді.

Әңгіме барысында тараптар екіжақты ынтымақтастықтың даму перспективалары туралы пікір алмасты.

Сол күні Мемлекет басшысы елдің мұнай-газ кешенін дамыту мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Премьер-министрі С.Н. Ахметов, Президенті Әкімшілігінің басшысы К.Қ. Мәсімов, Премьер-министрінің орынбасары Қ.Н. Келімбетов, «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ басқармасының төрағасы Ө.Е. Шөкеев, Мұнай және газ министрі С.М. Мыңбаев,

«Қазмұнайгаз» ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ президенті Л.К. Киінов және Қазақстанның «Атамекен» ұлттық экономикалық палатасы төралқасының төрағасы Т.А. Құлыбаев қатысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы сауда өкілдіктерін өзара құру туралы келісімді ратификациялау туралы» №37-V, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы сауда өкілдіктерінің бөлімшелерін ашу туралы келісімді ратификациялау туралы» №38-V, «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің капитал қозғалысына байланысты операцияларды реттеу және бақылау жөніндегі валюталық саясатының негізін құрайтын қағидаттар туралы келісімді ратификациялау туралы» №39-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «А.О. Шәкіровті Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкіл қызметіне тағайындау туралы» №393, «Тамаш Аянды II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №394, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №395 жарлықтарына қол қойды.

28 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің ұжымымен кездесіп, жаңа министр Е.Ә. Ыдырысовты ресми түрде таныстырды.

Мемлекет басшысы «Е.Х. Қазыхановты Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі қызметіне тағайындау туралы» №397, «Е.Ә. Ыдырысовты Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі қызметіне тағайындау туралы» №398, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Орнықты органикалық ластағыштардың қалдықтарын жою» жобасын дайындауға арналған грант бөлу туралы келісім-хатқа қол қою туралы» №399 жарлықтарына қол қойды.

ҚАЗАН

Дс	1	8	15	22	29
Сс	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Бс	4	11	18	25	
Жм	5	12	19	26	
Сн	6	13	20	27	
Жк	7	14	21	28	

1 қазан

Мемлекет басшысы «Б.Б. Атамқұлов туралы» №400 Жарлығына қол қойды.

2 қазан

Мемлекет басшысы «Епі» компаниясының бас атқарушы директоры П. Скарониді қабылдады.

Кездесу барысында Қашаған және Қарашығанақ мұнай-газ кен орындарын зерттеу мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы Ислам даму банкінің президенті Ахмад Мохаммед Әли әл-Маданиді қабылдады.

Кездесу барысында тараптар өзара ынтымақтастықты одан әрі нығайту жолдарын талқылады. Бұл ретте Инновация орталығын және ИЫҰ мүше елдер арасында Азық-түлік қауіпсіздігі қорын құруға, сондай-ақ Алматы қаласын исламдық қаржыландырудың өңірлік орталығы ретінде дамытуға баса назар аударылды.

Сол күні Мемлекет басшысы «Газпром» ААҚ басқармасының төрағасы А.Б. Миллерді қабылдап, ол Қазақстан мен Ресейдің мұнай-газ саласындағы ынтымақтастығының жай-күйі мен перспективалары туралы ақпарат берді.

Одан басқа, тараптар «Қазмұнайгаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ мен «Газпром» ААҚ арасындағы табиғи газ бен газ конденсатын игеру, тасымалдау, өңдеу және сату бойынша өзара іс-әрекетінің мәселелерін қарастырды.

3 қазан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының экономикасын жаңғырту жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 13 сәуірдегі №314 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №401 Жарлығына қол қойды.

4 қазан

Мемлекет басшысы «2009 жылғы 27 қарашадағы Кеден одағының Кеден кодексі туралы шартқа толықтырулар енгізу туралы хаттамаға қол қою туралы» №402 Жарлығына қол қойды.

5 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі С.Н. Ахметовті қабылдап, ол 2013–2015 жылдарға арналған үшжылдық бюджет жобасын әзірлеу барысы мен Үкіметтің жақын арадағы кезеңде атқаратын міндеттері туралы баяндады.

Кездесуде сондай-ақ елдің әлеуметтік-экономикалық дамуы, егін жинау науқанын аяқтау мен жылыту маусымына әзірлік мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы «Орталық коммуникациялар қызметі» республикалық мемлекеттік мекемесін құру және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына толықтырулар енгізу туралы» №403 Жарлығына қол қойды.

8 қазан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №404 Жарлығына қол қойды.

9 қазан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясында жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Мәскеу қаласында «Лукойл» ААҚ президенті В.Ю. Алекперовпен кездесті.

Кездесу барысында Қазақстанның мұнай өндіру секторындағы компанияның инвестициялық қызметінің мәселелері және «Қазмұнайгаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ ынтымақтастықтың перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы «Система» акционерлік қаржылық корпорациясы» ААҚ Директорлар кеңесінің төрағасы В.П. Евтушенкомен кездесті.

Кездесуде индустриялық-инновациялық, мұнай-химиялық, сондай-ақ Қазақстан экономикасының басқа да салаларындағы компанияның инвестициялық қызметінің мәселелері қаралды.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында екіжақты ынтымақтастықтың жай-күйі

мен перспективалары талқыланды. Сонымен бірге, екі елдің арасындағы дипломатиялық қатынастардың орнатылғанына 20 жыл толуы және екі ел арасындағы Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шарттың 20 жылдығы аясында тараптар заманауи нақтылықтарды ескере отырып, оны түбегейлі жаңарту қажеттігін айтты.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Бірлескен мәлімдеме қабылданып, онда ХХІ ғасырдағы жаңа Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шартты жасау және қабылдау қажеттігі туралы уағдаластық бекітілді.

Күн соңында Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен бірге екі мемлекет арасындағы Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шарттың 20 жылдығына арналған Қазақстан мен Ресейдің танымал шығармашылық ұжымдары мен әртістерінің қатысуымен өткен концертті тамашалады.

11 қазан

Мемлекет басшысы Түркия Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Анкара қаласында М.К. Ататүрік кесенесіне барды және Құрметті қонақтар кітабына М.К. Ататүріктің Түркия Республикасының дамуына мықты заманауи мемлекет ретінде қосқан үлесін атап өте отырып, қолжазба қалдырды.

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Президенті А. Гүлмен кездесті.

Шағын құрамдағы келіссөздер барысында тараптардың басшылары 20 жылдық кезеңдегі ынтымақтастықтың қорытындыларын шығарып, екі ел қатынастарын одан әрі дамыту мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Премьер-министрі Р.Т. Эрдоғанмен кездесті.

Кездесу барысында тараптар екі елдің сауда-экономикалық, инвестициялық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастығының негізгі бағыттары мен даму перспективаларын талқылады, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелерді қозғады.

Түстен кейін Мемлекет басшысы жоғары деңгейдегі Стратегиялық ынтымақтастық кеңесінің I отырысына қатысты.

Кездесу барысында Қазақстан Президенті Р.Т. Эрдоғанға екіжақты қатынастарды дамыту мен нығайтуға қосқан үлесі үшін «Алтын Қыран» орденін табыс етті.

Отырыс қорытындысы бойынша Бірлескен мәлімдеме қабылданды, сондай-ақ 2012–2015 жылдарға арналған «Жаңа синергия» бірлескен экономикалық бағдарламасын іске асыру бойынша іс-шаралар жоспарына және Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттігі мен Түркия Республикасының Мемлекеттік қызмет директоры арасындағы өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.

1

2

«Алтын Қыран» ордені Қазақстан Республикасының ең жоғарғы дәрежелі ерекшелік белгісі болып табылады. 1995 жылы бекітілген. Орденмен қазақстандық және шетелдік азаматтар Қазақстан Республикасына сіңірген айрықша мемлекеттік қызметі үшін марапатталады. Орден жұлдыздан (1-сурет) және ілмекті алқалық белгіден (2-сурет) тұрады.

Күн соңында Мемлекет басшысы Түркия республикасының Президенті А. Гүлдің атынан ұйымдастырылған ресми қабылдауға қатысты.

Қабылдау барысында Қазақстан Президенті А. Гүлге түркітілдес елдер арасындағы ынтымақтастықты дамытуға қосқан үлесі үшін «Алтын Қыран» орденін табыс етті.

1

2

«Алтын Қыран» ордені Қазақстан Республикасының ең жоғарғы дәрежелі ерекшелік белгісі болып табылады. 1995 жылы бекітілген. Орденмен қазақстандық және шетелдік азаматтар Қазақстан Республикасына сіңірген айрықша мемлекеттік қызметі үшін марапатталады. Орден жұлдыздан (1-сурет) және ілмекті алқалық белгіден (2-сурет) тұрады.

12 қазан

Мемлекет басшысы Түркия Республикасына ресми сапары барысында Түркия Республикасының Ыстамбұл қаласында өткен қазақ-түрік бизнес-форумына қатысты.

Н.Ә. Назарбаев өзінің сөйлеген сөзінде Қазақстан өз алдына экономиканы жеделдетіп әртараптандыру мен жаңғырту міндетін қойып отырғанын атап айт-

ты. Осыған орай ол Түркияның іскерлік орта өкілдерін Қазақстанның Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясындағы бірлескен жобаларды іске асыруға қатысуға шақырды. «Бизнес-идеялар және біздің кәсіпкерлердің тікелей ынтымақтастығы Түркия басшылығының қол қойған «Жаңа синергия» бірлескен бағдарламасына оң әсер беруі керек», — деп атап көрсетті Н.Ә. Назарбаев.

Сол күні Мемлекет басшысы Түркі кеңесі (Түркі тілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесі) туының салтанатты көтерілу рәсіміне қатысты.

Қазақстан Президенті сөйлеген сөзінде «Түркі кеңесін құру ниеті бір, қаны бір түркі тілдес елдерді жақындастыруға мүмкіндік берді. Кеңес тығыз ынтымақтастыққа бағытталған бірлескен іс-қимылдардың жарқын нәтижесі болып табылады. Ұйым хатшылығының Ыстамбұл қаласында орналасуы маңызды мәнге ие. Әлемнің жетекші өркениеттерінің басын біріктірген бұл қала Түркі кеңесінің қалыптасуы мен дамуына құтты орын болды», — деп атап айтты.

Түркі кеңесі (Түркі тілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесі) — Н.Ә. Назарбаевтың бастамасы бойынша 2009 жылы құрылған Қазақстан, Әзірбайжан, Қырғызстан және Түркияның мемлекетаралық бірлестігі. Ыстамбұл қаласында орналасқан ұйым хатшылығы 2010 жылғы 16 қыркүйектен жұмыс істей бастады.

17 қазан

Мемлекет басшысы «ArcelorMittal» компаниясы басқармасының төрағасы және бас директоры Л. Митталды қабылдап, ол компанияның ағымдағы қызметінің басымдықтары мен таяу кезеңге арналған инвестициялық жоспарлары туралы хабардар етті.

Кездесу барысында сондай-ақ Қазақстандағы металлургиялық саланың жай-күйі мен перспективалары талқыланды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы әлеуметтік жауапкершілікті күшейту және компанияның құрамына енетін кәсіпорындардағы еңбек жағдайын жетілдіру қажеттігіне назар аударды.

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің ортақ сақтандыру нарығын құру туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №40-V, «Қазақстан Республикасының Үкіметі

мен Австрия Республикасының Үкіметі арасындағы Инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісімді ратификациялау туралы» №41-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Н.Б. Ермакбаев туралы» №405, «Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 19 желтоқсандағы №495 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №406, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №407 жарлықтарына қол қойды.

18 қазан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Қасиетті Тақ арасындағы Өзара қатынастар туралы келісімді ратификациялау туралы» №42-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №408 Жарлығына қол қойды.

19 қазан

Мемлекет басшысы Эстония Республикасының Премьер-министрі А. Ансиппен телефон арқылы сөйлесті.

Өңгіме барысында Қазақстан мен Эстонияның өзара іс-әрекеттерінің өзекті мәселелері, сондай-ақ екіжақты уағдаластықтардың іске асырылу барысы талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы мерекелер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтыру енгізу туралы» №43-V, «Қазақстан Республикасы мен Иран Ислам Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» №44-V, «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №45-V заңдарына қол қойды.

21 қазан

Мемлекет басшысы Австрия Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Вена қаласында қазақ диаспорасының өкілдерімен және

Австрияда білім алып жатқан қазақстандық студенттермен кездесті.

22 қазан

Мемлекет басшысы Австрия Республикасына ресми сапары барысында Федералды Президенті Х. Фишермен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар екі ел арасындағы саяси, сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты нығайту перспективаларын, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелерді талқылады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Австрия Республикасының Үкіметі арасында жүктердің халықаралық автомобиль тасымалдары туралы келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы Австрия Республикасы Парламенті Ұлттық кеңесінің президенті Б. Праммермен кездесті.

Кездесуде Қазақстан мен Австрия арасындағы өзара саяси іс-әрекеттерді кеңейту мәселелері талқыланды. Тараптар сондай-ақ парламентаралық байланыстарды нығайту үшін екі елдің заң шығарушы органдарының қарым-қатынастарын дамытудың маңыздылығын атап өтті.

Мемлекет басшысы Халықаралық консультативтік кеңес мүшелерімен кездесті.

«Дүниежүзілік экономикалық дағдарыс аясындағы Еуропадағы экономикалық жағдай және оның Еуропалық одақ үшін салдары» кездесудің тақырыбы болды.

Әңгімелесу барысында Бірыңғай экономикалық кеңістік пен Кедендік одақты дамыту перспективалары, Қазақстанның ЕО-мен ынтымақтастығы туралы кең ауқымды мәселелер талқыланды. Тараптар сондай-ақ Қазақстан мен Еуропалық одақ арасындағы индустриялық-инновациялық ынтымақтастықты белсендірудің перспективалары мен нақты механизмдерін талқылады.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Халықаралық консультативтік кеңес 2010 жылы құрылған.

Кеңестің міндеті — Қазақстан Республикасының Үкіметіне сыртқы және ішкі саясат мәселелері бойынша еуропалық

елдердің тәжірибелері негізінде қолдау көрсетіп, практикалық нұсқаулар ұсыну, Қазақстанның имиджін халықаралық деңгейде нығайтып, елдің мүдделерін алға бастыру.

23 қазан

Мемлекет басшысы Австрия Республикасына ресми сапары барысында Қазақстан мен ЕО арасындағы ғылыми-технологиялық инновациялық ынтымақтастық мәселелері жөніндегі Еуропалық Одақ сарапшыларымен кездесті.

Кездесуге Еуропалық комиссияның Зерттеулер мен инновациялар бойынша бас директорының жетекшісі Ю. Сандерс, «Қазақстанның инновациялық жүйесінің сарапшылық бағасы» жобасы жөніндегі халықаралық сарапшылар тобының басшысы М. Хорват және Австрияның Әлеуметтік инновациялар орталығының төрағасы Й. Хохгернер қатысты.

Кездесу кезінде «Қазақстанның инновациялық жүйесінің сарапшылық бағасы» жобасының тұсаукесері өтті, сондай-ақ Қазақстан мен ЕО-ның инновациялық және ғылыми-технологиялық салаларындағы қазіргі жай-күйі мен ынтымақтастығын дамыту перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы Австрия Республикасы Экономикалық палатасының президенті К. Ляйтльмен кездесті.

Өңгіме барысында шағын және орта бизнес саласындағы ынтымақтастықты дамытудың, сондай-ақ австриялық тараптың Қазақстан экономикасын әртараптандыруға жәрдемдесуінің өзекті мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Австрия Республикасының Федералды президенті Х. Фишермен бірге Қазақстан-Австрия бизнес-форумының ашылуына қатысты.

Форум басталмас бұрын мемлекет басшылары Австрияның өнеркәсіп компанияларының көрмесіне барып, Қазақстан-австриялық бизнес-жобаларды қарап шықты.

Қазақстан Президенті бизнес-форумда сөйлеген сөзінде форум екі елдің іскерлік орталары арасындағы өзара тиімді байланыстарды кеңейту мен тереңдетуге айтарлықтай үлес қосатынына сенім білдірді және австриялық бизнес өкілдерін 2013 жылғы мамыр айында өтетін VI Астаналық экономикалық форумына қатысуға шақырды.

Бизнес-форум қорытындысы бойынша Қазақстан-австриялық іскерлік кеңесін құру туралы, Қазақстан Республикасының Сауда-өнеркәсіптік палатасы мен Австрия Республикасының Экономикалық палатасы Экономиканы дамыту институты арасындағы ынтымақтастық туралы, «Қазмұнайгаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ мен «OMV» австриялық мұнай концерні арасындағы өзара түсіністік туралы меморандумдарға қол қойылды.

Сол күні Мемлекет басшысы Чехия Республикасына ресми сапармен аттанып, осы елдің астанасы Прага қаласында Президент В. Клауспен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында экономикалық, инвестициялық, ғылыми-технологиялық және мәдени-гуманитарлық өзара іс-қимыл мәселелері талқыланды, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер мен көпжақты бастамалар бойынша пікір алмасу болып өтті.

Келіссөздер қорытындысы бойынша денсаулық сақтау және медицина ғылымдары саласындағы, әскери саладағы ынтымақтастық туралы ведомствоаралық келісімдерге, сондай-ақ Шығыс Қазақстан облысы мен Пльзень өлкесі арасындағы сауда-экономикалық, мәдени-гуманитарлық және ғылыми-техникалық ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

24 қазан

Мемлекет басшысы Чехия Республикасына ресми сапары барысында Чехия Президенті В. Клауспен бірге Қазақстан-Чехия бизнес-форумының ашылуына қатысты.

Н.Ә. Назарбаев өзінің сөйлеген сөзінде Чехия Қазақстан үшін Орталық және Шығыс Еуропадағы маңызды стратегиялық серіктестік болып табылатынын атап өтті және бұл бизнес-форум тараптар үшін өзара тиімді ынтымақтастықты орнатуға жақсы мүмкіндік екенін атап көрсетті.

Қазақстан Президенті чехиялық бизнесмендерді 2013 жылғы мамыр айында өтетін VI Астаналық экономикалық форумына қатысуға шақырды.

25 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдап, ол елдегі

зандылық пен құқықтық тәртіптің жай-күйі туралы баяндады, сондай-ақ өзекті қылмыстық істерді тергеу барысы туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы «Еркін сауда аймағы туралы шартты ратификациялау туралы» №46-V, «Кеден одағының кедендік шекарасы арқылы қолма-қол ақша қаражатын және (немесе) ақша құралдарын өткізу кезінде қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы шартты ратификациялау туралы» №47-V заңдарына қол қойды.

26 қазан

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Хазірет Сұлтан» мешітіне барып, Қазақстан мұсылмандарын Құрбан айт мерекесімен құттықтады.

29 қазан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мемлекеттік органының үлгі ережесін бекіту туралы» №410, «Ү. Жетенов туралы» №412 жарлықтарына қол қойды.

31 қазан

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында жаңа опера және балет театры ғимаратының құрылысы барысымен және оған қарасты аумақтың көгалдандырылуымен танысты.

Президент осы жобаны іске асыру үшін озық техникалық жабдықтарды орнату мен пайдалану саласында тәжірибесі мен білімі бар біліктілігі жоғары қазақстандық мамандарды оқытып, тартудың маңыздылығын атап айтты.

Мемлекет басшысы «Т.М. Мұхаметжанов туралы» №413, «Қазақстан Республикасы Президентінің байрағы және оның айырым белгілерінің ресми пайдаланылу тәртібі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 29 желтоқсандағы №2736 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №414 жарлықтарына қол қойды.

ҚАРАША

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	
Жк	4	11	18	25	

EXHIBITION I

EXPO2017
ASTANA
KAZAKHSTAN

1 қараша

Мемлекет басшысы «Б.Қ. Нұрғалиев туралы» №415, «А.К. Елемесов туралы» №416, «В.Я. Бобровты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» №417, «С.Н. Нөгербековті Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» №418, «Республикалық бюджет комиссиясы туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 1 сәуірдегі №780 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №419 жарлықтарына қол қойды.

2 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Монако князі Албер II кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар саяси, сауда-экономикалық, инвестициялық, экологиялық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастық мәселелерін талқылады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесі қабылданып, Қазақстан Республикасының Сауда-өнеркәсіп палатасы мен Монаконың Экономикалық даму палатасы арасындағы ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Сол күні Мемлекет басшысы Монако князі Албер II бірге Астана қаласында өткен «Грейс Келли — Монако ханшайымының дәуірі» тақырыбындағы көрменің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

«Грейс Келли — Монако ханшайымының дәуірі» атты көрме танымал голливудтық актриса әрі Монако князі Ренье III жұбайы Грейс Келлидің жеке өміріне арналған.

Бұл бірегей жоба алғаш рет оның ұлы Монако князі Албер II бастамасымен 2008 жылғы шілдеде Монако қаласында ұсынылды.

Көрме әлемдік турне аясында Париж, Мәскеу, Амстердам, Токио, Рим, Сан-Паулу, Нью-Йорк тәрізді ірі қалаларда болып қайтты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы «Орталық коммуникациялар қызметі» республикалық мемлекеттік мекемесінің жарғысын бекіту және «Қазақстан Республикасының

Мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №420, «Әдебиет пен өнер саласындағы 2012 жылғы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығын беру туралы» №421, «Стефан Нелленді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №422, «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы №1118 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №423 жарлықтарына қол қойды.

4 қараша

Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірліктерінде жұмыс сапарымен болып, онда БАӘ Қарулы Күштері Жоғарғы Бас қолбасшысының орынбасары, Абу-Даби әмірлігінің мұрагер ханзадасы шейх Мұхаммед бен Заид әл-Нахаянның шақыруы бойынша «Гран-при Абу Даби» Формула-1 финалдық жарысының кезекті кезеңінің ашылу рәсіміне қатысты.

«Формула-1» — дөңгелектері ашық автокөліктердің айналмалы жолдағы автожарысының әлемдік біріншілігі. Бұл жарыс жыл сайын өткізіледі және Гран-При мәртебесі бар бірнеше кезеңнен тұрады.

5–12 қараша

Мемлекет басшысы қысқа мерзімді демалыста болды.

7 қараша

Мемлекет басшысы Б. Обамаға оның Америка Құрама Штаттарының Президенті лауазымына қайта сайлануына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «Р.Т. Ыбыраев туралы» №424 Жарлығына қол қойды.

13 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченконы қабылдап,

ол банк жүйесінің жағдайы, елдің валюта нарығындағы ахуал, зейнетақы жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар туралы баяндады.

Кездесу барысында сондай-ақ экономиканы ортамерзімді кредиттеу жүйесін дамыту перспективалары және оны зейнетақы қорлары, сақтандыру компаниялары мен шетелдік инвесторлар есебінен қорлау мүмкіндіктері талқыланды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы мемлекеттік-жеке меншік серіктестік механизмдерін одан әрі жаңғырту, сондай-ақ елдегі ірі инфрақұрылымдық жобаларды қаржыландыруда екінші деңгейлі банктер, зейнетақы қорлары және басқа да қаржы институттарының қаражатын пайдалану мүмкіндіктерін қарау бойынша тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Балаларды халықаралық ұрлаудың азаматтық-құқықтық аспектілері туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №48-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» №425қбп, «Тараз» химиялық паркі» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» №426, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №427, «Қазақстан Республикасы Президенті Іс басқармасының құрылымы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 18 тамыздағы №1167 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №428, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №429 жарлықтарына қол қойды.

14 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің отырысына төрағалық етті.

Отырыста Каспий маңы аймағының инфрақұрылымын дамыту перспективалары мен Қазақстан және Орталық Азиядағы қауіпсіздік пен тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар қаралды. Терроризмге, діни экстремизмге және есірткінің заңсыз айналымына қарсы күресті белсендіруге баса назар аударылды.

Одан басқа, отырысқа қатысушылар Каспий маңы өңірлерін индустрияландыру, жұмыспен қамту, халықты таза ауыз сумен қамтамасыз ету, туризмді дамыту мәселелерін талқылады. Мемлекет басшысы қоршаған ортаны және Каспий теңізінің биологиялық әралуандығын қорғау, судың ластануына, оның ішінде, мұнайдың төгілуіне жол бермеу қажеттігін атап айтты.

Сондай-ақ отырыста өңірлік және халықаралық қауіпсіздіктің басқа да мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы төрағасының бірінші орынбасары Б.Ә. Сағынтаевты қабылдады. Ол партияның атқарып жатқан жұмыстары, облыстар мен қалалардың мәслихаттарына сайлау өткізудің қорытындысы, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы «Жас Отан» жастар қанатының II съезіне дайындық барысы туралы баяндады.

Кездесу қорытындысы бойынша Н.Ә. Назарбаев республикалық және өңірлік деңгейдегі партия жұмысын белсендіру бойынша тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Еуразия экономикалық комиссиясы алқасының төрағасы В.Б. Христенконы қабылдап, ол 2012 жылғы 19 желтоқсанда өтетін Қазақстан, Ресей және Беларусьтің Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңесінің отырысына дайындық барысы туралы хабардар етті.

Кездесуде сондай-ақ Кедендік одақ жұмысының алдын ала қорытындылары және алдағы кезеңге арналған өзекті мәселелер қаралды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы Кедендік одақ елдері арасындағы сауда-саттықты одан әрі қарқындату және экономикалық интеграцияны тереңдету бойынша іс-шараларды жасап шығару бойынша нақты ұсыныстарын айтты.

Мемлекет басшысы Орыс биографиялық институтына өзіне «Мемлекеттік саясат» номинациясында «Жыл адамы» ұлттық сыйлығының лауреаты атағы берілуіне байланысты алғыс жеделхатын жолдады.

Онымен бірге «Мемлекеттік саясат» номинациясында «Жыл адамы» атағын Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путин және Бе-

ларусь Республикасының Президенті А.Г. Лукашенко иеленді. Үш мемлекеттің көшбасшылары ЕурАзЭҚ және Кедендік одақ құруға қосқан үлесі үшін наградталды.

Жеделхатта Н.Ә. Назарбаев оған сыйлық тағайындағаны үшін алғыс білдіріп, Кедендік одақ елдері көшбасшыларының жеңісі еуразиялық интеграцияның маңыздылығын тағы бір мәрте дәлелдеп отырғандығын атап айтты.

«Жыл адамы» ұлттық сыйлығы 1993 жылы Орыс биографиялық институтымен тағайындалды және ғылым, мәдениет, мемлекеттік басқару, әлеуметтік жауапкершілікті бизнес, қайырымдылық, ағартушылық секілді стратегиялық маңызы бар қызмет салаларында қол жеткізген жетістіктері үшін беріледі.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатын қалыптастыру және пайдалану тұжырымдамасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 2 сәуірдегі №962 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №430, «Мемлекеттік органдардың мәліметтерді Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияларына жатқызу жөніндегі өкілеттіктер берілген лауазымды тұлғаларының тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 13 сәуірдегі №371 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №431 жарлықтарына қол қойды.

15 қараша

Мемлекет басшысы Си Цзиньпинге оның Қытай Коммунистік партиясы Орталық комитетінің бас хатшысы лауазымына сайлануына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Статистика Агенттігінің төрағасы Ә.А. Смайыловты қабылдады. Ол ведомство қызметінің қорытындылары туралы және статистика әдістемесін жетілдіру, ақпараттық жүйелерді зерттеу мен дамыту және пайдаланушыларды статистикалық мәліметтермен қамтамасыз етуді жақсарту жөніндегі жұмыстың перспективалары туралы баяндады.

Агенттік төрағасы сондай-ақ Президентті статистикалық ақпаратты жинау мен өңдеудің үдерісін

автоматтандыруға бағытталған БҰҰ ұсыныстары мен «Е-статистика» интеграцияланған ақпараттық жүйе принциптеріне негізделген ресми статистиканың нормалары мен стандарттарын бекіткен «Мемлекеттік статистика туралы» жаңа Заңның қабылдануы туралы хабардар етті.

Кездесу барысында Н.Ә. Назарбаев пайдаланушыларды халықаралық әдістемелерге және тәжірибелерге сәйкес қажетті, уақытылы және сенімді мәліметтермен қамтамасыз ету мақсатында елдің ұлттық статистикалық жүйесінің тиімділігі мен нәтижелілігін арттыруға назар аударды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы Агенттіктің ақпараттық жүйесін басқа мемлекеттік органдардың жүйелерімен интеграциялау, сондай-ақ халықаралық стандарттарды статистикалық қызметке енгізу бойынша нақты тапсырмалар берді.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдады. Ол жоғарғы палатаның заңшығарушылық қызметі туралы, оның ішінде, «2013–2015 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Заң жобасы бойынша жұмыстың барысы туралы, мемлекеттік қызмет, салық салу, терроризмге қарсы іс-қимыл салаларындағы заңнамаларды жетілдіру мәселелері туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтерінің Біріккен алқасы туралы шартты ратификациялау туралы» №49-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің және оның ведомстволарының қызметшілері лауазымдарының тізбесін бекіту және «Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдарын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы №501 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №432 Жарлығына қол қойды.

16 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы «Жас Отан» жастар қанатының II съезіне қатысты.

Съезд жұмысына елдің барлық өңірлерінен, сондай-ақ таяу және алыс шетелден жастар ұйымдарының өкілдері, Астана қаласының оқушылары, мәслихаттардың жас депутаттары, Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаттары, мемлекеттік органдардың өкілдері, «Нұр Отан» ХДП мүшелері қатысты.

Президент өзінің сөйлеген сөзінде тәуелсіздік алған алғашқы күндерден бастап жастарға қолдау көрсету мемлекеттік саясаттың назарында болғанын атап айтты. Атап айтқанда, «Болашақ», «Жасыл ел», «Дипломмен — ауылға», «Жастар кадрлық резерві», «Жастар практикасы» және т.б. осы секілді бірқатар мемлекеттік бағдарламалар іске асырылды (Қосымшаны қараңыз).

Форумның басты қорытындысы елдегі жастар саясатына жаңа серпін беруге арналған 2020 жылға дейінгі «Жастар — Отанға!» стратегиясының қабылдануы болды.

Мемлекет басшысы «Отбасылық міндеттермен еңбек ететін еңбекші ерлер мен әйелдерге арналған тең қарау және тең мүмкіндіктер туралы конвенцияны (156-конвенция) ратификациялау туралы» №50-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Ұстап беру туралы шартқа қол қою туралы» №433, «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Сотталған адамдарды беру туралы шартқа қол қою туралы» №434, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №435 жарлықтарына қол қойды.

17 қараша

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Премьер-министрі Д. Кэмеронмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында тараптар Қазақстан-британ қатынастарының жай-күйі мен перспективаларын, сондай-ақ сауда-экономикалық салада және Қазақстандағы жоғары технологиялы өндірістерді дамытуда ынтымақтастықты кеңейту жолдарын талқылады.

19 қараша

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, оның барысында жаңа жол

айрықтары және метрополитеннің екінші кезегі құрылысының барысымен танысты, содан соң «LG» компаниясының зауытында болып, өндіріс барысында пайдаланылатын инновациялық зерттемелермен және жабдықтармен танысты. Президентке аналық плата шығаратын автоматтандырылған жүйе көрсетілді.

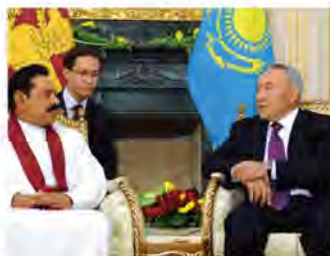

Алматы қаласындағы «LG» зауыты Қазақстан Президентінің қолдауы бойынша 1998 жылғы мамыр айында ашылды. Осы жылдар ішінде зауыт жеке өндірістік өнімдері мен өнімдерге қызмет көрсетуді қамтитын ірі кешенді кәсіпорынға дейін өсті. Зауыт Орталық Азияда электроника және тұрмыстық техниканы өндіру жөніндегі ең ірісі болып табылады.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Алматы қаласының әкімі А.С. Есімовті қабылдады. Ол қаланың әлеуметтік жаңғыруының перспективалары, бюджеттік қаражаттарды тиімді пайдалану бойынша жүзеге асырылып жатқан шаралар, сондай-ақ жаңа жол айрықтары мен метрополитеннің екінші кезегі құрылыстарының барысы туралы баяндады.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласына аттанып, онда Қазақстанға ресми сапармен келген Шри-Ланка Демократиялық Социалистік Республикасының Президенті М. Раджапаксемен кездесті.

Кездесу соңында мемлекет басшылары екі ел арасындағы дипломатиялық қатынастардың орнатылғанына 20 жыл толуына және Астана қаласындағы Ланка мәдениеті күндерінің ашылуына арналған салтанатты концертті тамашалады.

20 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстанда ресми сапармен жүрген Шри-Ланка Демократиялық Социалистік Республикасының Президенті М. Раджапаксемен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында саяси өзара іс-қимыл және сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты белсендіру мәселелері қаралды. Тараптар сондай-ақ Қазақстан-ланка сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық және мәдени ынтымақтастық жөніндегі үкіметаралық комиссиясын құру мүмкіндігін талқылады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі және Шри-Ланка Демократиялық Социалистік Республикасының Үкіметі арасындағы туризм саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы «2012–2014 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №51-V, «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2013–2015 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» №52-V, «2008 жылғы 25 қаңтардағы Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №53-V заңдарына қол қойды.

21 қараша

Мемлекет басшысы Франция Республикасында жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Париж қаласында Францияның көрнекті саяси қайраткері Ж. Атталимен кездесті.

Әңгіме барысында Қазақстан мен Франция арасындағы стратегиялық серіктестіктің жоғарғы деңгейі атап өтілді, сондай-ақ қаржы-инвестициялық, сауда-өнеркәсіптік және басқа да салалардағы ынтымақтастықтың одан әрі өзара әрекет ету жолдары қарастырылды.

Еуропалық Одақ елдерінің қазіргі халықаралық жағдайдағы саяси және экономикалық даму мәселелері, сондай-ақ дүниежүзілік экономикадағы теріс үдерісті еңсеру мәселесі мен перспективалары әңгімелесудің жеке тақырыбы болды.

Ж. Аттали — француз экономисі, ірі саяси қайраткер. Францияның бұрынғы Президенті Ф. Миттеранның кеңесшісі, Еуропа қайта құру және даму банкінің бірінші басшысы болды. Жаһандану және экономика саласындағы әлемдегі жетекші теоретиктердің бірі. Көптеген кітаптар мен ғылыми жұмыстардың авторы.

Сол күні Мемлекет басшысы «Alstom» компаниясы тобының президенті П. Кронмен кездесті.

Кездесу барысында тараптар компанияның Қазақстандағы қызметінің перспективаларын

талқылады. Компанияның кешенді көліктік жүйелерін жеткізу мен теміржол көлігі саласындағы жобаларға, атап айтқанда, айырушы жетектерін бірлесіп шығару, локомотивтерге техникалық қызмет көрсету және теміржол персоналын оқытуға қатысу мәселелеріне ерекше назар аударылды.

Одан басқа, электровоздарды бірлесіп шығару және Астана қаласында жинау зауытын ашу перспективалары қаралды.

«Alstom» — француздық ірі машина жасау компаниясы, энергетикалық жабдықтар мен теміржол көлігін шығарудың әлемдегі көшбасшыларының бірі. Өз қызметін әлемнің 70-тен астам елдерінде жүзеге асырады.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Франция Республикасының Президенті Ф. Олландпен кездесті.

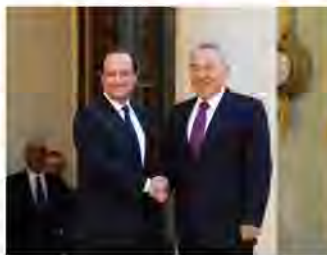
Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар екі елдің сауда-экономикалық, инвестициялық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастығын одан әрі дамыту перспективаларын талқылады.

Франциялық тараптың Қазақстанның үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясында бірлескен жобаларды іске асыруға қатысу мәселесіне ерекше назар аударылды. Атап айтқанда, авиа- және теміржол көлігін шығару, жаңартылатын энергия көздері туралы сөз қозғалды. Соған байланысты тараптар Қазақстан-Франция іскерлік кеңесінің және Экономикалық ынтымақтастық жөніндегі Үкіметаралық комиссиясының жұмысын белсендіруге қызығушылық танытты.

Сондай-ақ білім беру, зерттеу және инновациялар салаларындағы, оның ішінде, жоғарғы оқу орындары деңгейіндегі ынтымақтастыққа қатысты пікір алмасу болып өтті. Одан басқа, Астана мен Париж қалалары арасындағы тікелей авиақатынасты ашу мүмкіндігі қаралды.

Тараптар сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі мәселелерді және әлемдегі қазіргі экономикалық ахуалдың өзекті даму үдерісін қозғады.

Келіссөздер барысында жаһандық қауіпсіздіктің орын алған қауіп-қатерлерін ауыздықтау мүмкіндіктері қарастырылды. Атап айтқанда, сөз Ауғанстандағы тұрақтылықты қамтамасыз ету шаралары туралы болды, бұл ретте тараптар осы мәселе бойынша

көзқарастарының ұқсастығын байқатты. Ауғанстан үшін де, барлық өңір үшін де үлкен маңызға ие нақты ұсыныстар жасап шығарылды.

Кездесудің соңында Н.Ә. Назарбаев Франция Президентін Қазақстанға ресми сапармен келуге шақырды.

22 қараша

Мемлекет басшысы Франция Республикасына жұмыс сапары барысында Франция Республикасының Атом энергетикасы және баламалы энергия көздері жөніндегі комиссариатының бас әкімшісі Б. Бигомен кездесті.

Кездесуде Қазақстан мен Еуропалық одақтың атом энергетикасы саласындағы ынтымақтастығының перспективалары туралы пікір алмасу болып өтті. Сондай-ақ екі елдің жаңа технологиялар мен бірлескен тәжірибелік-конструкторлық және технологиялық жұмыстарды іске асыру саласындағы өзара іс-қимылын кеңейту тақырыбы қозғалды.

Қазақстан Президенті мен Б. Биго сондай-ақ Үлбі металлургия зауытының негізінде ядролық жылу бөліп шығаратын жинақтарды өндіру жөніндегі кәсіпорын құрылысының барысын талқылады.

Одан басқа, Қазақстанда баламалы энергетиканы дамытуға, «жасыл» технологияларды енгізу бойынша зертхана құру және қоршаған ортаны қорғауға қатысты кең ауқымды мәселелер қаралды.

Мемлекет басшысы «EADS» Еуропалық аэроғарыш және қорғаныс концернінің халықаралық даму жөніндегі бас атқарушы директоры Ж.П. Таламонимен кездесті.

Әңгімелесу барысында Қазақстан мен концерн арасындағы аэроғарыштық өнеркәсіп саласындағы ынтымақтастықты дамыту мәселелері қаралды.

Атап айтқанда, тараптар ғарыш серіктерін шығаратын «EADS Astrium» еншілес компаниясымен біріге отырып, Қазақстанда ғарыш аппараттарының құрастыру-сынау кешені құрылысының жобасын іске асыру мүмкіндігін талқылады. Сондай-ақ соңынан орта және жоғары шешімдегі Жерді қашықтықтан барлаудың ғарыштық аппаратын ұшыратын ғарыш жүйесінің жер үсті сегменті құрылысының барысы қаралды.

Жалпы тараптар Қазақстан мен Еуропаның авиақұрылыс және аэроғарыштық өнеркәсіптің әртүрлі бағыттарында тәжірибе алмасу саласындағы стратегиялық серіктестікті нығайту қажеттігін атап айтты.

«EADS» Еуропалық аэроғарыш және қорғаныс концерні — аэроғарыштық өнеркәсіптің ең ірі еуропалық корпорациясы. EADS «Airbus S.A.S.», «Eurocopter» және «EADS Astrium» компанияларының жалғыз акционері болып табылады.

Сол күні Мемлекет басшысы қазақстандықтарды «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізу конкурсында Қазақстанның жеңіске жетуімен құттықтады.

«ЭКСПО-2017» көрмесін Астана қаласында өткізу туралы шешім тарихи оқиға болып табылады. «ЭКСПО» көрмесінде әлемнің барлық мемлекеттері өздерінің ең үздік технологиялық, ғылыми, мәдени жетістіктерін көрсетеді. Олар жаһандық дамудың жаңа күн тәртібін қалыптастырады. Ондай іс-шараларға барлық құрлықтардың ондаған елдерінен миллиондаған адамдар қатысады.

Астананың өткір бәсекелестік тартыстағы жеңісі кездейсоқ емес. Біріншіден, бұл біздің астанамызды дүниежүзілік деңгейдегі оқиғаны қабылдауға лайықты орталық ретінде мойындау болып табылады. Екіншіден, Қазақстанның пайдасына шешілген таңдау біздің мемлекеттің табыстарына жоғары баға беріліп отырғанын және оның барлық Еуразиялық өңірдегідей даму перспективаларын айқын көрсетеді. Үшіншіден, біздің ұсынған «Болашақтың энергиясы» тақырыбы да жеңіске жетуге жәрдемдесті. Және, ең бастысы, Астананы таңдау — барлық Қазақстан халқының күш жұмсауының жемісі болды», — деді Н.Ә. Назарбаев.

«ЭКСПО» көрмесі индустрияландыру символы және техникалық, технологиялық жетістіктерді паш етудің ашық алаңы болып табылады.

Алғашқы дүниежүзілік көрме 1851 жылы Лондон қаласында өткізілді. Темір мен шыныдан тұрғызылған Хрусталь сарайы оның басты назар аударарлық жетістігі болды.

«ЭКСПО» өткізу үшін үміткер елдердің бәсекелестігі Олимпиада ойындарын өткізу үшін тартыспен барабар. Халықаралық көрмелер бюросы Бас ассамблеясының отырысында дауыс беру қорытындысы бойынша Қазақстанның астанасы «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізу орны ретінде сайланды.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Қазақстанның «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізу конкурсында жеңіске жетуіне орай Халықаралық көрмелер бюросымен ұйымдастырылған қабылдауға қатысты.

Президент Қазақстан атынан көрмені Астана қаласында өткізу туралы шешім қабылдағаны үшін жиналғандарға алғыс білдірді. «Алғаш рет «ЭКСПО» орасан зор Еуразия құрлығының қақ ортасында өткізілгелі отыр. «Болашақтың энергиясы» дүниежүзілік көрмесі жаһандық энергетикадағы түбегейлі өзгерістерге мықты серпін беретініне сенімдімін. Ол ең жоғарғы деңгейде өтуі үшін біздің еліміз қолдан келгеннің барлығын жасайды», — деп атап көрсетті Н.Ә. Назарбаев.

Астана қаласында «ЭКСПО-2017» ұйымдастыру үшін Қазақстан «Болашақтың энергиясы» тақырыбын ұсынды. Ол ең алдымен, энергияның баламалы көздерін дамыту мен оны тасымалдаудың жаңа тәсілдерін қарастыратын энергетикадағы сапалық өзгерістердің жолдарын іздеуге бағытталған. Қазақстанның осы тақырыпты таңдауының себебі дәстүрлі энергоресурстарға ие бола отырып, біздің ел баламалы энергия көздерін пайдалану бойынша шараларды дәйекті түрде қабылдауымен және «жасыл» экономиканы құруға бағыт алуымен байланысты болып отыр.

23 қараша

Мемлекет басшысы «2013-2015 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» №54-V, «Қазақстан Республикасының Бюджет кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №55-V заңдарына қол қойды.

26 қараша

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті елшілер — Норвегия Корольдігінің елшісі О.Й. Бернойдан, Египте Араб Республикасының елшісі Н. Фарханадан, Өзбекстан Республикасының елшісі А.А. Салахитдиновтан, Израиль Мемлекетінің елшісі Э. Тасманнан, Индонезия Республикасының елшісі Ф. Гултомнан және Сербия Республикасының елшісі В. Мирковичтен сенім грамоталарын қабылдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым министрі Б.Т. Жұмағұловты қабылдап, ол Қазақстан Республикасының 2011–2020 жылдарға арналған білім беруді дамыту мемлекеттік бағдарламасының іске асырылу барысы, сондай-ақ ғылыми-білім беру саласының жай-күйі мен даму перспективалары туралы баяндады.

Кездесу қорытындысы бойынша Президент оқитын жастар арасындағы тәрбие жұмыстарын күшейту қажеттігіне назар аударды және бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Микроқаржы ұйымдары туралы» №56-V, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне микроқаржы ұйымдарының қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №57-V, «Еуразиялық экономикалық қоғамдастық шеңберінде Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтері өкілдіктерінің қызметі мәселелері бойынша кеден істеріндегі ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімді ратификациялау туралы» №58-V заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін дайындау мен оны өткізу жөніндегі мемлекеттік комиссия құру туралы» №436, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №437 жарлықтарына қол қойды.

28 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі мен Үкіметі басшылығының, барлық деңгейдегі әкімдердің қатысуымен кеңейтілген кеңес өткізді.

Кеңесте Президент мемлекеттік органдардың жұмысын өткір сынға алды. «Министрлер мен әкімдер кадр мәселесімен, орталықтан алып отырған бюджет қаражатын бөлумен шұғылданбай, салалық бағдарламаларды іске асырумен, өңірлерді дамытумен түбегейлі айналысуы тиіс. ...Өңірлердің бәсекеге қабілеттігін арттыру бойынша жұмыс басымдыққа ие болуы қажет. ...Халықтың нақты жұмыспен қамтылуы әкімдердің, Үкіметтің жұмысының, барлық даму

бағдарламаларының басты көрсеткіші болып табылады», — деп мәлімдеді Н.Ә. Назарбаев.

Кеңес қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы әлеуметтік даму, азаматтардың әл-ауқатын арттыру, жастарды қолдау және мемлекеттік басқару тиімділігін арттыру мәселелері бойынша нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы ЮНЕСКО-дағы Қазақстан Республикасының Тұрақты өкілі О.О. Сүлейменовті қабылдады.

Әңгіме барысында Қазақстан мен ЮНЕСКО ынтымақтастығының жай-күйі мен даму перспективалары талқыланды.

Президент Қазақстанның осы ұйыммен бірлескен жобаларды іске асыру бойынша өзара іс-әрекетін күшейту қажеттігіне назар аударды.

Мемлекет басшысы Иордания Королі Абдалла II бен Хусейнмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында Таяу Шығыстағы ағымдық ахуал және екіжақты ынтымақтастықты кеңейту мәселелері бойынша пікір алмасу болып өтті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасында жергілікті өзін-өзі басқаруды дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы» №438, «О.К. Нұрбаевты Қазақстан Республикасының Түрікменстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №439, «З.Қ. Тұрысбеков туралы» №440, «А.Н. Хамзаев туралы» №441, «Астана қаласын орнықты дамытудың 2030 жылға дейінгі стратегиялық жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 17 наурыздағы №67 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №442, «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №443 жарлықтарына қол қойды.

29 қараша

Мемлекет басшысы БҰҰ бас хатшысының орынбасары Қ.К. Тоқаевты қабылдап, ол БҰҰ қарусыздандыру конференциясының ағымдағы қызметі туралы ақпарат

берді және ядролық қаруға тыйым салу мен ядролық арсеналды қысқарту үдерісіндегі Қазақстанның жетекші рөлін атап өтті.

Кездесу барысында халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер, сондай-ақ Қазақстан мен БҰҰ ынтымақтастығын одан әрі тереңдету перспективалары қаралды.

30 қараша

Мемлекет басшысы Еуропалық одақтың Сыртқы істер және қауіпсіздік саясаты жөніндегі Жоғары өкілі — Еуропалық комиссияның вице-президенті К. Эштонды қабылдады.

Кездесу барысында серіктестік пен ынтымақтастықты кеңейту аясында Қазақстан мен ЕО арасындағы сауда-экономикалық қатынастарды одан әрі дамыту мен нығайту перспективалары талқыланды.

Тараптар сондай-ақ халықаралық күн тәртібінің, Ауғанстандағы ахуалды қоса алғанда жаһандық және өңірлік қауіпсіздіктің мәселелерін қарастырды.

Келіссөздерді қорытындылай отырып, Президент Қазақстан мен ЕО арасында қол жеткізілген саяси үнқатысу деңгейінің маңыздылығын атап өтті.

Мемлекет басшысы «Royal Dutch Shell plc» концернінің бас атқарушы директоры П. Вазерді қабылдады.

Кездесуде Қазақстан мен компанияның елдің мұнай-газ саласындағы ынтымақтастығының перспективалары талқыланды.

ЖЕЛТОҚСАН

Дс	3	10	17	24	31
Сс	4	11	18	25	
Ср	5	12	19	26	
Бс	6	13	20	27	
Жм	7	14	21	28	
Сн	1	8	15	22	29
Жк	2	9	16	23	30

1 желтоқсан

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясының аумағында өткен Қазақстан Республикасы Президентінің жаңа байрағын көтеру салтанатты рәсіміне қатысты.

Мемлекет басшысының «Қазақстан Республикасы Президентінің байрағы және айырым белгілерінің ресми пайдаланылу тәртібі туралы» Жарлығына 1995 жылғы 29 желтоқсанда қол қойылған, ал 2012 жылғы 31 қазанда байрақтың жаңа талабын бекітетін өзгерістер енгізілді.

Байрақ республиканың астанасындағы Қазақстан Республикасы Президентінің резиденциясында тұрады, Мемлекет басшысының сапарларында басқа резиденцияларда, республика Президентінің көліктерінде орнатылады. Байрақ сондай-ақ Мемлекет басшысының қатысуымен өтетін салтанатты және өзге іс-шаралар рәсімдерінде пайдаланылады. Жаңа байрақ ені мен ұзындығы екіде бір қатынасындағы тікбұрыш нысанындағы көгілдір түсті кездеме. Тік бұрыштың ортасында алтын түсті Мемлекеттік елтаңба бейнеленген. Кездеме үш жағынан алтын шашақпен көмкерілген.

Саптың тұсына тік сызық түрінде алтын түсті ұлттық нақыш орналастырылған. Байрақтың сабы «қошқар мүйіз» түріндегі суретті қола кескіндемемен тұйықталған, оған көбілмелі шашақ бекітілген.

Байрақтың сабына Қазақстан Республикасы Президентінің мемлекеттік тілде тегі, аты мен әкесінің аты және оның сайланған мерзімін көрсететін даталар өрнектеліп жазылған күміс темірше бекітіледі.

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында елдің барлық өңірлеріндегі мектептерден келген ең үздік оқушыларды, олимпиадалардың жеңімпаздарын, «Оқушы – көшбасшы!» зияткерлік конкурсының қатысушыларын қабылдады.

Кездесу барысында Президент Қазақстанның тәуелсіздік жылдарындағы жетістіктері, елде жүргізіліп жатқан реформалардың мазмұны, соған орай жас буын алдында тұрған республиканың одан әрі дамуының перспективалары мен міндеттері туралы әңгімелеп берді.

Н.Ә. Назарбаев кездесудің соңында: «Әрқашан алға қойған мақсаттарыңа жетіңдер. Қиындықтардан қорықпаңдар. Өмірдегі басты қағидаларың осы болсын. Мен сендерге биіктерге батыл ұмтылуды тілеймін. Біздің Отанымызды — Қазақстанды сүйіңдер, нағыз патриот болыңдар. Өздеріңнің қазақстандық екендеріңді мақтан тұтыңдар», — деп, жас азаматтарға тілегін білдірді.

Өз кезегінде оқушылар Мемлекет басшысын алғаш рет атап өтіліп отырған мемлекеттік мереке — Тұңғыш Президент күнімен құттықтады.

Сол күні Мемлекет басшысы астаналық «Астана-Арена» стадионында өткен Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні мемлекеттік мерекесіне арналған «Бір ел! Бір тағдыр! Бір көшбасшы!» бұқаралық-спорттық акциясына қатысты.

Сол күні Мемлекет басшысы Қарағанды облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Президент Теміртау қаласында болып, қаланың жұртшылық өкілдерімен кездесті, жуырда ғана ашылған Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің мұражайын қарап шықты, «Арселор-Миттал Теміртау» АҚ зауытына барып, әзірлемелерді үздіксіз құю машинасының жұмысымен және ақырғы өнімді алу үдерісімен танысты.

Күн соңында Мемлекет басшысы Қарағанды қаласына аттанып, онда Қарағанды мемлекеттік техникалық университетіне барды және профессорлық-оқытушылық құрамымен және студенттермен кездесті, сондай-ақ облыстың ең үздік оқушылары қатысқан «Триумф» балына қатысты.

2 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қарағанды облысына жұмыс сапары барысында облыс әкімдігі ғимаратында облыстағы Үдемелі индустриялық-инновациялық дамуының мемлекеттік бағдарламасын іске асыру барысымен танысты.

Президентке «Лидос LTD» компаниясының жоғары технологиялық интерактивті жабдықтарын өндіру, домен газымен жағылатын қазандықтың құрылысы, «АрселорМиттал Теміртау» АҚ конвертерлік цехындағы газ тазарту жүйесі бойынша жобалар ұсынылды.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев әкімдіктің ғимаратын аралап көріп, облыстың жұртшылық өкілдерімен кездесті.

Түстен кейін Мемлекет басшысы «Назарбаев Зияткерлік мектебі» ААҚ барып, оқушылармен кездесті,

мектеп ғимаратын, атап айтқанда, гимнастикалық және спорт залдарын аралап көрді, сондай-ақ оқушылар даярлаған әртүрлі жобалармен танысты.

Мектепке барған кезінде Президент елде жастар үшін білім беру мен денсаулық сақтау жүйелерін жаңғырту, спортты дамыту, сондай-ақ өсіп келе жатқан жас буынды жұмыспен қамту бағдарламасы бойынша көп жұмыстар атқарылып жатқанын атап өтті.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы заманауи технологияларды пайдалана отырып жаңа білім алудың маңыздылығын атап өтті және өңір жастарына барлық игіліктер мен алға қойған мақсаттарына жетуін тіледі.

4 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында электровагондар шығаратын «Электровагон құрастыру зауыты» АҚ барды.

Өндірісті шартты түрде іске қосқан соң, Президент бұл жоба ел экономикасын дамытуда аса маңызды болып табылатынын атап айтты. Ол ТМД мемлекеттері мен Кедендік одақ елдеріне жаңа қазақстандық электровагондарды жеткізіп беруді ұйымдастыру үшін байланыстарды жақсы жолға қою қажеттігін атап көрсетті. Одан басқа, Н.Ә. Назарбаев зауыт жұмысына «Болашақ» бағдарламасының инженер-түлектерінің тартылуына ризашылығын білдірді, бұл оның айтуынша, өзімізде инженер-техникалық кадрлар құрамын қалыптастырудың жарқын үлгісі болып табылады.

Рәсім аясында ТМД мүше елдерінің Теміржол көлігі жөніндегі кеңесінің төрағасы П.Г. Кучеренко Қазақстан Президентіне ТМД теміржол көлігін дамыту ісіне қосқан сүбелі үлесі үшін «Құрметті теміржолшы» белгісін табыс етті.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев жаңа теміржол өндірісі мен технологиялық өнімдер үшін білікті кадрлар даярлауды жүзеге асыратын «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ көлігінде Технологиялар орталығының қызметімен танысты.

Электровагондарды шығаратын «Электровагон құрастыру зауыты» АҚ Қазақстан Республикасының Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясында салынды. Оның жобалық қуаттылығы жылына 50 екісекциялы электровагонды құрайды. Қазақстан, ТМД және Балтық елдерінің нарығы үшін локомотивтердің жаңа түрлері «Alstom Transport» (Франция) компаниясымен

арнайы жобаланған. Жаңа электровоздар пайдалану кезінде экологияға ең аз жүк түсіре отырып, «жасыл экономика» таптарына толық сәйкес келеді.

Сол күні Мемлекет басшысы «Астанабасжоспар» ғылыми-зерттеу жобалау институты» ЖШС барып, онда Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов оған «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізуге әзірлікпен байланысты қаланың сәулеті және қала құрылысы саласындағы ұсыныстарды көрсетті.

Сондай-ақ елорданың көлік инфрақұрылымын дамыту бойынша ұсыныстар қаралды.

5 желтоқсан

Мемлекет басшысы Түрікменстанның астанасы Ашгабад қаласында өткен ТМД Мемлекет басшылары кеңесінің отырысына қатысты.

Саммит барысында өңірлік қауіпсіздік, ТМД елдерінің сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастығы мәселелері қаралды.

Отырыс қорытындысы бойынша ТМД елдері басшыларының декларациясы, «Достастықтың мәдени астаналары» мемлекетаралық бағдарламасы, 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 70 жылдығын мерекелеуге арналған бірлескен жоспар қабылданды, сондай-ақ ТМД елдерінің интеграцияланған валюта нарығын ұйымдастыру саласындағы ынтымақтастық туралы, ТМД елдерінің қаржылық барлау бөлімшелері басшыларының кеңесін құру туралы, ТМД елдерінің құзырлы органдарының оқу орындарында антитеррористік құрылымдардың мамандарын даярлаудағы ынтымақтастық туралы, терроризммен және экстремизмнің басқа да күш көрсетулеріне қарсы күресті жүзеге асыратын құзырлы органдармен материалдық-техникалық қамсыздандырудағы ынтымақтастық туралы келісімдер жасалды.

Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы (ТМД) — 1991 жылғы 8 желтоқсанда Ресей, Украина және Беларусьпен бұрынғы КСРО құрамына кірген мемлекеттер арасындағы қатынастарды реттеу мақсатында құрылған өңірлік халықаралық ұйым.

1991 жылғы 13 желтоқсанда Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Түрікменстан және Өзбекстан ТМД құрамына кіру туралы ниеттерін білдірді.

1991 жылғы 21 желтоқсанда Алматы қаласында бұрынғы КСРО құрамына кірген 11 мемлекет ТМД қағидаттары мен мақсаттары жазылған Алматы декларациясына қол қойды.

ТМД органдары Мемлекет басшылары кеңесі, Үкімет басшылары кеңесі, Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлерінің кеңесі, Парламентаралық ассамблея, Экономикалық сот, ТМД Атқарушы комитеті және т.б. болып табылады.

Мемлекет басшысы ТМД Мемлекет басшыларының кеңесі аясында Түрікменстанның Президенті Г.М. Бердымұхамедовпен екіжақты кездесу өткізді.

Келіссөздер барысында сауда-экономикалық және көлік-коммуникациялық салалардағы екіжақты ынтымақтастықты нығайтудың негізгі бағыттары талқыланды.

Одан басқа, мемлекет басшылары Қазақстан мен Түрікменстан арасындағы келешектегі мәдени-гуманитарлық өзара іс-қимыл мәселелерін қарастырды.

Мемлекет басшысы ТМД Мемлекет басшыларының кеңесі аясында Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен екіжақты келіссөздер жүргізіп, оның барысында бұдан бұрын қол жеткізілген екіжақты келісімдер мен уағдаластықтардың жүзеге асырылу барысын талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №444 Жарлығына қол қойды.

6 желтоқсан

Мемлекет басшысы «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесіне дайындық және оны өткізу жөніндегі мемлекеттік комиссияның отырысын өткізді.

Өз сөзінде Президент Астана қаласында мұндай көрменің өткізілуі Қазақстанның табысы мен жетістіктерін әлемдік қауымдастықтың мойындауы болып табылатынын атап өтті және өтінім кезеңінің өткенін, енді алда шешуші кезең — көрмені тіркеу тұрғанын атап айтты.

«Біз 2013 жылдың соңына дейін Тіркеу досьесін бекітуге, көрмені тіркеуге және Халықаралық көрме бюросының ресми логотипі мен туын алуға тиіспіз», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Күн соңында Мемлекет басшысы Үкіметке қысқа мерзім ішінде осы мәселелерді шешіп,

жалпы, дүниежүзілік көрмеге үлкен жауапкершілікпен әзірленуді тапсырды.

Мемлекет басшысы 2017 жылы Астана қаласында «ЭКСПО» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізу туралы қазақстандық өтінімнің оң шешімімен байланысты Қазақстан халқына теледидар арқылы үндеуін жариялады (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №445 Жарлығына қол қойды.

7 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасы Мемлекеттік кеңесі Премьерінің орынбасары Ван Цишаньды қабылдады.

Кездесу барысында тараптар екі ел арасындағы тауар айналымын одан әрі кеңейтудің, энергетика саласындағы ынтымақтастықты тереңдетудің, сондай-ақ Қазақстанмен жүзеге асырылып жатқан Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы аясындағы бірлескен жобаларды іске асыру жөніндегі өзара іс-қимылдың проблемалары мен перспективаларын талқылады.

Мемлекет басшысы Филиппины Республикасының Президенті Б. Акиноға ел аумағына алапат тайфунның құлауы нәтижесінде көптеген адамдардың қаза болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Мен табиғат апаты салдарынан жүздеген адамның қаза тапқаны туралы суық хабарды терең күйзеліспен қабыл алдым. Достас филиппин халқының орны толмас қайғысына ортақтасып, барша Қазақстан халқы атынан және өз атымнан құрбан болғандар мен зардап шеккендердің отбасыларына, туыс-туғандарына қайғырып көңіл айтамын», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Кеден одағына мүше мемлекеттер болып табылмайтын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттермен өзара саудадағы техникалық кедергілерді жою туралы Кеден

одағына мүше мемлекеттердің келісіміне қол қою туралы» №446 Жарлығына қол қойды.

10 желтоқсан

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында өткен Астана қаласын Қазақстанның астанасы деп жариялаудың 15 жылдығына арналған ресми қабылдауға қатысты.

Қабылдауға жаңа астананың қалыптасуына белсенді қатысқан мемлекет және қоғам қайраткерлері, сәулетшілер, журналистер шақырылды.

«Осыдан 15 жыл бұрын мен Ақмола қаласын Қазақстанның астанасы деп жариялау туралы Жарлыққа қол қойдым.

Саясаткер және ел басшысы ретінде мен барлығын тәуекелге қойдым. Ол кезде басқаша ету мүмкін емес еді — барша дүниежүзілік қоғамдастыққа және өз-өзімізге де еліміздің мүмкіндіктерін көрсету қажет болды. Біз үлкен міндеттерді өзіміз шеше алатынымызды дәлелдедік.

Бүгін бұл дұрыс шешім болды деп сенімді түрде айта аламыз және идея толығымен өзін-өзі ақтады. Жуық арада біз тәуелсіздігіміздің 21 жылдығын мерекелейміз және Астана Қазақстан жетістіктерінің символы болып табылады», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 20 қазандағы Жарлығына сәйкес Ақмола қаласы 1997 жылғы 10 желтоқсанның бастап Қазақстанның астанасы болып жарияланды.

Сол күні Мемлекет басшысы астаналық Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Қазақстанның астанасы Астана қаласының 15 жылдығына арналған концертті тамашалады.

11 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Еуропа қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге («Шымкент-Ташкент» жолының учаскесін реконструкциялау) қол қою туралы» №447 Жарлығына қол қойды.

12 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің — Елбасының Мемлекеттік бейбітшілік және прогресс сыйлығын беру туралы» №448 Жарлығына қол қойды.

13 желтоқсан

Мемлекет басшысы өзінің астаналық «Ақорда» резиденциясында мәдениет, ғылым, білім, денсаулық сақтау салаларының қайраткерлеріне, өндірістік сала, бизнес өкілдеріне, құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне, әскери қызметшілерге, спортшыларға, соғыс және еңбек ардагерлеріне Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларын табыс етті.

Марапаттау рәсімін аша отырып: «Тәуелсіздік күні қарсаңында қалыптасқан дәстүр бойынша біз әрқашан өзіміздің ең үздік отандастарымызға мемлекеттік наградаларды табыс етеміз. Тәуелсіздік жылдарындағы жетістіктеріміздің барлығына біз барша қазақстандықтардың еңбегінің арқасында қол жеткіздік. Олардың қатарында әртүрлі салаларда: өндіріс, ғылым және техника, мәдениет, спорт, құқық қорғау және әскери ұйымдардағы табысты қызметін көрсететін үлгі боларлық адамдар баршылық», — деп мәлімдеді Президент.

14 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Астана опера» опера және балет театрының жаңа ғимаратында өткен Тәуелсіздік күніне арналған салтанатты жиналысқа қатысты.

Жиналғандардың алдында сөз сөйлей отырып, Ұлт көшбасшысы «Қазақстан-2030» стратегиясын іске асырудың негізгі қорытындыларын жасап, Қазақстан халқына «Қазақстан-2050 стратегиясы»: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауын жариялады.

«Қазақстан-2030» стратегиясының қағидаларына тұжырымдық баға бере отырып, Президент таяу онжылдықтардың маңызды сын-қатерлері аясында Қазақстанның 2050 жылға дейінгі перспективтік дамуының көрінісін тұжырымдады. Бұл жаңа бағдарламалық құжат елдің ұзақмерзімді дамуының енді ғана туындаған векторын стратегиялық мағынамен қарқынды түрде толтырды.

Жолдауда жарияланған өзекті бастамалардың қатарында — осы заманғы бәсекеге қарымды экономиканы дамыту; әкімшілік реформа; билік деңгейлері арасында жауапкершілік пен өкілеттіктің ара жігін ажырату арқылы мемлекеттік басқаруды орталықтан алу, әкімдердің сайланбалылығын енгізіп, жергілікті өзін-өзі басқаруды кеңейту, құқықтық

жүйені жаңғырту; Жалпыға ортақ еңбек қоғамының принциптері негізіндегі жаңа әлеуметтік саясатты қалыптастыру; қазақстандық патриотизмді нығайту да бар (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік қызмет мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №59-V Жарлығына қол қойды.

15 желтоқсан

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттарының Президенті Б. Обамаға Коннетикуттегі көптеген адам құрбандықтарына алып келген қайғылы оқиғаға байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Қазақстан халқы көптеген бейкүнә жандардың, оның ішінде балалардың өмірін қиған Ньютаун қаласындағы қайғылы оқиға туралы хабарды естіп, қатты күйзелді.

Қайғыларыңызға шынайы ортақтаса отырып, халқымның және жеке өз атымнан Сізге, қаза болғандардың туыс-туғандарына және бүкіл американ халқына көңіл айтамын. Осы қайғылы күні барлықтарыңызға төзім мен шыдамдылық тілеймін», — делінген жеделхатта.

17 желтоқсан

Мемлекет басшысы палестиналық тараптың бастамасы бойынша Палестина ұлттық әкімшілігінің төрағасы М. Аббаспен телефон арқылы сөйлесті.

М. Аббас «Қазақстан-2050» стратегиясы мәлімделген ел Президентінің Қазақстан халқына Жолдауын жоғары бағалай отырып, Мемлекет басшысын және барша Қазақстан халқын Тәуелсіздік күнімен құттықтады. Одан басқа, ол Қазақстанның палестина-израиль мәселесін реттеудегі дәйекті ұстанымы үшін ризашылығын білдірді.

Әңгімелесу барысында тараптар сондай-ақ Таяу Шығыстағы ахуал мен екіжақты ынтымақтастықты кеңейту перспективалары туралы пікір алмасты.

18 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Мемлекет басшысының 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты

Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» №449 Жарлығына қол қойды.

19 желтоқсан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ҰҚШҰ Қауіпсіздік ұжымы кеңесінің сессиясына қатысты.

Сессия барысында Қазақстан төрағалығы кезеңіндегі Ұйым қызметінің қорытындылары жасалып, кезекті сессияаралық кезеңге тиісті өкілеттіктерді Қырғыз Республикасына беру үдерісі өткізілді. Сонымен бірге Өзбекстанның ҰҚШҰ-ға мүшелігін тоқтата тұру туралы шешім қабылданды.

Шұғыл әрекет етудің ұжымдық күштерін нығайту, Ұйымның әскери-техникалық қамтамасыз етілуі және ҰҚШҰ негізінде төтенше жағдайларға ұжымдық әрекет ету жүйесін енгізе отырып, Ұйымның 2020 жылға дейінгі әскери құрамдас бөлігінің дамуы туралы мәселенің талқылануы саммиттің басты тақырыбы болды.

Одан басқа, ҰҚШҰ жауапкершілігі аймағындағы халықаралық жағдайдың өзекті мәселелері қаралды. Бұл ретте, Ауғанстандағы ахуалдың дамуы мен осы елдің аумағынан шығатын қауіп-қатерлерге қарсы іс-шараларға ерекше назар аударылды.

Сессия қорытындысы бойынша Ұйымның әскери құрамдас бөлігін дамыту, табиғи және техногенді сипаттағы төтенше жағдайларға ұжымдық әрекет ету жүйесін қалыптастыру жөніндегі құжаттарға, оның ішінде, 2004 жылғы 18 маусымдағы ҰҚШҰ шеңберінде құпия ақпараттың өзара сақталуын қамтамасыз ету туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттамаға қол қойылды.

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы (ҰҚШҰ) — 1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт негізінде құрылған халықаралық әскери-саяси одақ. ҰҚШҰ құру туралы шартқа Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан президенттері Кишинев қаласында (Молдова) 2002 жылғы 7 қазанда қол қойды. 2006 жылғы тамыз айында ҰҚШҰ-ға Өзбекстан қосылды.

ҰҚШҰ органдарына Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі (мемлекет басшыларының деңгейінде), Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлерінің кеңесі, Қауіпсіздік кеңес хатшыларының комитеті, Хатшылық, ҰҚШҰ-ның біріккен штабы кіреді.

2004 жылдың желтоқсан айында БҰҰ Бас Ассамблеясының жанында бақылаушы мәртебесін алды.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесінің отырысына қатысты.

Отырыста тараптар «Инновациялық биотехнологиялар» және «Уран өндіретін өнеркәсіптердің әсеріне ұшыраған ЕурАзЭҚ мүше елдерінің аумақтарын қалпына келтіру» мемлекетаралық мақсатты бағдарламаларының іске асырылу барысын, сондай-ақ ЕурАзЭҚ халықаралық қызметінің 2011–2013 жылдарға арналған тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын талқылады.

Сонымен бірге Ұйым қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында оның атқарушы құрылымдарын оңтайландыру қажеттігі туралы шешім қабылданды.

Отырыс қорытындысы бойынша 16 құжаттан тұратын пакет, оның ішінде ЕурАзЭҚ Интеграциялық комитеті хатшылығын оңтайландыру, ЕурАзЭҚ 2013 жылға арналған бюджеті туралы және т.б. шешімдер қабылданды.

Еуразиялық экономикалық қоғамдастық (ЕурАзЭҚ) — құрамына енетін мүше мемлекеттердің ортақ рыногын құру мақсатын көздейтін халықаралық экономикалық ұйым. ЕурАзЭҚ-ты құру туралы Шартқа Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстан президенттері 2000 жылдың 10 қазанында Астанада қол қойды. 2006 жылдың қаңтарынан бастап ЕурАзЭҚ-қа Өзбекстан да қосылды. 2002 жылдан бастап бақылаушылар мәртебесін Украина мен Молдова, 2003 жылдан бастап Армения иеленді. 2003 жылдың желтоқсанында ЕурАзЭҚ БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының жаңында бақылаушы мәртебесін алды. Мемлекетаралық кеңес, Интеграциялық комитет, Хатшылық, Парламентаралық ассамблея мен Сот ЕурАзЭҚ-тың органдары болып табылады.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен Қазақстан, Ресей және Беларусь Жоғары Еуразия экономикалық кеңесінің отырысына қатысты.

Кездесуге қатысушылар Кедендік одақ аясында сыртқы сауда саясатын іске асыру жөніндегі үш жылдық жұмысының қорытындысын шығарды және 2015 жылы Еуразиялық экономикалық одақ құру мақсатында интеграциялық үдерістерді одан әрі кеңейту мен тереңдету туралы пікір алмасты.

Отырыс қорытындысы бойынша 9 құжатқа қол қойылды. Атап айтқанда, интеграцияның негізгі

бағыттарын іске асыру туралы, Еуразия экономикалық кеңесінің 2013 жылға арналған бюджеті туралы және Кедендік одақ комиссиясын жою туралы шешімдер қабылданды.

Күн соңында Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен кездесті.

Кездесу барысында президенттер екіжақты ынтымақтастықтың даму барысын, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелерді талқылады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша тараптар Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы 2013–2015 жылдарға арналған бірлескен іс-қимыл жоспарына және Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы апаттар кезінде шұғыл әрекет ету жүйесін құру саласындағы ынтымақтастық туралы және көлік саласында қосымша ақпараттық-навигациялық қызметтің даму мүмкіндіктері туралы меморандумға қол қойды.

21 желтоқсан

Мемлекет басшысы Ақмола облысында жұмыс сапарымен болып, оның барысында Бурабай қаласындағы «Риксос-Боровое» бесжұлдызды отелінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты, сондай-ақ Шортанды-Бурабай курорттық аймағында орналасқан «Қазақстандық Лапландия» ертегі қалашығына барып, мұз қалашығын және бұғы мен ит жегілген шаналарда жүру трассаларын қарап шықты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан халқы Ассамблеясының ережесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №149 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №450, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін жаңғырту жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 13 қаңтардағы №273 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №451 жарлықтарына қол қойды.

24 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі Қ.Н. Қасымовты қабылдап, ол

елдегі криминогендік жағдайдың жай-күйі, қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және қылмыспен күресті күшейту бойынша қабылданып жатқан іс-шаралар туралы баяндап берді.

Президент елде жасалып жататын ұсақ қылмыстар мен құқық бұзушылықтардың ашылуын қамтамасыз ету мен үнемі алдын алу жұмыстарын жүргізу қажеттігіне назар аударды.

Кездесу қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы барлық қылмыстарды одан әрі қатаң тіркеуді қамтамасыз ету, азаматтарды қылмыстық қастандықтан қорғау, тиімді кадрлық саясатты қамтамасыз ету, ішкі істер органдары қызметкерлерінің тәртібі мен заңдылығын нығайту бойынша нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының төрағасы Б.Ә. Бекназаровты қабылдап, ол сот істерінің объективті және сапалы қаралуын, сондай-ақ сот төрелігінің халық үшін қолжетімділігін қамтамасыз ету бойынша қабылданып жатқан шаралар туралы баяндады.

Кездесуде сот жүйесінің қазіргі жағдайы, сондай-ақ оны одан әрі жетілдіру мен алдағы кезеңге қойылған міндеттер туралы мәселелер қаралды.

Кездесу қорытындысы бойынша Президент елдің сот жүйесін одан әрі жетілдіруге бағытталған бірқатар нақты міндеттер қойды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №60-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Ибрахим Хасан Сейфті II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №452 Жарлығына қол қойды.

25 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында «Astana Solar» ЖШС фотоэлектрлі модульдерді шығаратын зауытының салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

«Astana Solar» ЖШС зауыты («Қазатомөнеркәсіп» ұлттық компаниясының еншілес кәсіпорны) жобаның соңғы технологиялық тізбегі болып табылады, оның аясында Қазақстанда жаңартылмалы энергия көздерін өндіру жөніндегі толығымен интеграцияланған өнеркәсіптік жүйесі жасалады. Жаңа зауытта қазақстандық кремний негізіндегі күн батареялары жасалып шығарылатын болады.

Сол күні Мемлекет басшысы Индустрияландыру картасы нысандарын іске қосуға арналған жалпыұлттық телекөпірдің жұмысына қатысты.

Телекөпірде сөз сөйлей отырып: «Индустрияландырудың 3 жылы ішінде 537 жаңа нысан іске қосылды. Олардың өндірген өнімінің көлемі 1,4 трлн. теңгені құрады. 110 мыңнан астам жаңа жұмыс орындары ашылды. ...Қазір біздің ел «Қазақстан-2050» жаңа саяси бағытын жүзеге асыруға кірісіп жатыр. Оған сәйкес ол әлемнің ең дамыған 30 мемлекеттерінің қатарына енуі керек. Бұл тұрғыда өзекті рөл технологиялық серпілісті қамтамасыз ететін индустриялық-инновациялық бағдарламасына тиесілі. Бұл аса маңызды жалпыұлттық жоба», — деп атап көрсетті ол.

Сол жерде Президент Қазақстанның барлық кәсіпкерлерін ұлттық экономиканы инновациялық жаңғыртуға белсенді қатысуға шақыра отырып, жыл сайынғы «Алтын сапа» және «Парыз» республикалық конкурстарының жеңімпаздарына сыйлықтарын табыс етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарындағы әскери лауазымдар және оларға сәйкес әскери атақтар тізбесін бекіту және «Жоғары офицерлік және басшы құрамның адамдары атқаратын лауазымдар тізбесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 мамырдағы №392 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №453қбп Жарлығына қол қойды.

26 желтоқсан

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысы Шымкент қаласының маңында әскери-көлік ұшағының апатқа ұшырауы салдарынан Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі әскери

қызметшілерінің қаза болуына байланысты Қазақстан Республикасының мемлекеттік және құқық қорғау органдары басшыларымен кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Премьер-министр С.Н. Ахметов, Президенттің көмекшісі — Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы М.М. Тәжин, Бас прокурор А.Қ. Дауылбаев, Қорғаныс министрі Ә.Р. Жақсыбеков, Ішкі істер министрі Қ.Н. Қасымов, Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының бірінші орынбасары В.З. Жұмақанов қатысты.

Кеңес барысында Президент авиациялық апаттың барлық жағдайларын мұқият тексеруді және келешекте осы секілді жағдайлардың болмауы үшін шаралар қабылдауды талап етті, сондай-ақ Үкіметке, тиісті ведомстволарға қаза болғандардың отбасыларына барлық қажетті көмек көрсетуді тапсырды.

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысы Шымкент қаласының маңында әскери-көлік ұшағының апаты салдарынан қайтыс болғандардың отбасыларына көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Шымкент қаласы маңында әскери-көлік ұшағының апаты салдарынан Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі әскери қызметкерлерінің қайтыс болғаны туралы хабарды қайғырып қабыл алдым. Қазақстан халқы атынан және жеке өз атымнан қайтыс болғандардың жақындары мен туысқандарына қайғырып, көңіл айтамын. Мен, ұшақтың апатқа ұшырау себептерін анықтау, сондай-ақ, қайтыс болғандардың отбасыларына қажетті көмек көрсету жөнінде тиісті мемлекеттік органдарға тапсырма бердім», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №61-V Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №454 Жарлығына қол қойды.

28 желтоқсан

Мемлекет басшысы «В.А. Чалышевті мемлекеттік наградадан айыру туралы» №455 Жарлығына қол қойды.

29 желтоқсан

Мемлекет басшысы С. Абэге Жапония Либералды-демократиялық партиясының парламенттік сайлауда жеңіске жетуіне және оның Жапонияның Премьер-министрі лауазымына сайлануына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы жетекші отандық телеарналардың өкілдерімен кездесу өткізіп, оның барысында өтіп бара жатқан 2012 жылды қорытындылады және журналистердің сауалдарына жауап берді.

Мемлекет басшысы «Швеция Корольдігінде Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» №456, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына арнайы экономикалық аймақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №457, «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің кейбір мәселелері туралы» №458, «Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдарын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы №501 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №459, «Қазақстан Республикасының дипломаттық және қызметтік паспорттарын беру, есепке алу, сақтау және жою қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №150 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №460, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына өзгеріс және толықтыру енгізу туралы» №461қбп жарлықтарына қол қойды.

31 желтоқсан

Мемлекет басшысы қазақстандықтарды келе жатқан Жаңа 2013 жылмен құттықтады (Қосымшаны қараңыз).

ҚОСЫМШАЛАР

Д.А. Қонаевтың 100 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі

Алматы қаласы, 2012 жылдың 12 қаңтары

Ардақты әлеумет!

Құрметті отандастар!

Қазақ елінің тағылымды тарихында заман жүгін арқалаған талай толағай тұлғалар болды. Аса көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері Дінмұхамет Ахметұлы Қонаев — сондай біртуар болмыс иесі.

Қонаевтың атын мәңгі есте қалдыру үшін менің 1994 жылы арнайы Жарлық шығарғанымды білесіздер. Содан бері Димекеңе қатысты көптеген шаралар атқарылды. Оқу орындары мен мекемелерге, көшелерге аты берілді, мұражай-үйі ашылды.

Бұл — Қазақстанның дамуына зор үлесін қосқан тұғырлы тұлғаға деген біздің шынайы құрметіміз болып саналады.

Қадірлі қауым!

Кеңестік кезең — біздің тұтас тарихымыздың ажырамас бір бөлшегі. Сол кезеңде өмір сүріп, дәуірді көзі көрген, бүгінгі күнге де куә болып отырғандар арамызда аз емес. Сол тарихтың ауқымды бөлігі Қонаев есімімен тікелей байланысты.

Дінмұхамет Ахметұлы — өз заманының перзенті болған ірі тұлға, көрнекті қайраткер.

Қонаев жоғары қызметке келген уақыттың аса күрделі, қайшылығы көп кезең болғанын білесіздер. Кеңес Одағы соғыстан кейін батыстағы күйреген республикаларды дамытуға басымырақ көңіл бөлетін. Қиырдағы Мәскеудің шешімінсіз республикада бірде-бір өндіріс орны немесе мекеме іске қосылмайтын еді. Сол тұста Семей өңірі ядролық сынақ полигонына айналды. Ойланбай жасалған қадам арқылы Арал теңізі жойылуға таяды. Ұлттардың ерекшелігіне, мәдениеті мен дәстүріне қайшы келетін солақай шешімдер қабылданды. Қазақ тілінде білім беретін мектептер жабылып, халық мұрасы көмескі тартты. Дінімізге тиым салынды. Жоспарлы экономика салдарынан Қазақстан шикізат көзіне айналды. Тың игеруде де ірі қателіктер мен негізсіз қадамдар жасалды. Көп жерлер эрозияға ұшырап, жайылым тарылды.

Алайда, осындай қиындықтарға қарамастан, Қонаев елдің дамуы үшін қолынан келгенін жасады.

Республикада құрылыс, өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы салаларының дамуы ілгерілей түсті. Елсіз жерлерде жаңа қалалар мен елді мекендер пайда болды. Сонымен қатар, Қонаев өнер мен мәдениеттің қарыштап қанат жаюына өлшеусіз еңбек сіңірді.

Алды кең, жаны жомарт парасатты жанның өнер адамдарына қолдау көрсеткеніне талай рет куә болдым. Димекең туған қаласы Алматы үшін де көп жақсылықтар жасады.

Бұл тұрғыдан алғанда, Дінмұхамет Ахметұлы — айрықша ардақтауға лайықты қарымды қайраткер. Сондықтан, біз оны тәуелсіздікке дейінгі тарихымыздың тегеурінді тұлғасы деп бағалауымыз керек.

Құрметті жиналысқа қатысушылар!**Қымбатты достар!**

Бүгін біз сіздермен бірге Қазақстанның көрнекті мемлекет және саяси қайраткері — Дінмұхамед Ахметұлы Қонаевтың туғанына 100 жыл толуын атап өтіп отырмыз. Оның Қазақстан мен қазақ халқының тарихындағы рөлі айрықша.

Қонаевтың бай ішкі мәдениеті, терең білімдарлығы мен мол өмірлік тәжірибесі ерекшеленіп тұратын ол өзіне біздің халқымыздың, сол уақыттағы қазақ зиялыларының ең жақсы асыл қасиеттерін бойына сіңіре білді.

Тарих бәрін де өз орнына қояды деген сөз бар. Бүгін, туғанына 100 жыл толуына орай, оны қазірдің өзінде тарихымыздың бір бөлігіне айналды дей аламыз.

Осыдан 20 жыл бұрын басқа республикаларда бұрын пір тұтқандарды тақтан тайдырып, олардың ескерткіштерін қиратып, алып тастап жатқан шақта біз олай істеген жоқпыз. Біз өзіміздің өткенімізге, еліміздің тарихында елеулі із қалдырған аға ұрпаққа әрқашан құрметпен қарап келдік және солай бола береді. Бұл — бәріміздің ұғуымыз қажет басты сабақ. Ол тағылымды біз еліміздің тұрақты дамуының негізі ретінде ұрпақтарға өсиет етеміз.

Ол өмір сүріп, еңбек еткен дәуірдің күрделілігін түсінбей тұрып, Дінмұхамед Ахметұлы Қонаевтың тұлғалық ауқымы мен сіңірген еңбегін бағалау мүмкін емес. Ол, барлық артықшылықтары мен кемшіліктерін қоса алғандағы өз заманының перзенті еді.

Ол өзі айтқандай, «коммунист болды және коммунист болып қалды». Ол кісінің бұл ұстанымы құрметке лайық.

Бұл Одақтың орталық тарихынан жаппай қатаң бақылаудың заманы болатын. Қиырдағы Мәскеудің шешімінсіз республикада бірде бір өндіріс орны немесе мекеме іске қосылмайтын. Бұндай жағдай бәріміздің есімізде.

Л.И. Брежневпен достығының арқасында Димекең билікте соншама ұзақ болды дейтіндер де бар. Бірақ, уақыт сондай еді. Орталықтың шешімдеріне мүлтіксіз бағынбайынша және оның қолдауынсыз өз қызметінде тұрақтап қалып, қандай да бір мәселелерді шешу мүмкін емес-ті. Оның үстіне, ол кезде басшыларды іс жүзінде халық сайламайтын, орталық тағайындаушы еді. Жүйе сондай болатын.

Ол кездің басшылары, көбіне адамдардың мүдделеріне кереғар партиялық нұсқауларды бұлжытпай өмірге ендіруге мәжбүр болатын. Бастамашылық қолдау таппайтын.

Ол кез ұлттық дәстүрлер халық жадынан жасандылықпен жойылған онжылдықтар болатын. Жүз мыңдаған қазақстандықтар Семей полигонындағы атом қаруын сынаудан аяусыз азап шегіп жатты. Арал теңізіндегі экологиялық апат асқына түсті.

Демек, Дінмұхамед Қонаев республика басшысы ретінде, әсіресе орталықтандырылған жүйенің қыспағында қалып, дербес саясат жүргізе алмады. Олай болуы заңды да еді. Оның жеке тағдырының драмалық қайшылығы да сонда.

Тіпті, сол бір қатқыл шеңбердің шегінде де Дінмұхамед Ахметұлы республика үшін қолынан келгеннің бәрін істей білді. Алматының елдегі ең әдемі қалалардың біріне айналуына аз күш жұмсаған жоқ. Қазақстан ғылымын, мәдениеті мен өнерін дамытудағы оның рөлі айдан анық.

Бүгін біз, Д.А. Қонаевтың 100 жылдық мерейтойын салтанатты түрде атап өте отырып, өткен ғасырдың 50-ші, 60-шы, 70-ші жылдарындағы қазақстандықтардың ұрпақтарына, яғни оның замандастарына да лайықты бағасын береміз. Олардың еңбектегі табыстары, экономиканың негіздеріне қосқан үлестері қазіргі тәуелсіз Қазақстанның келешек дамуының іргетасына айналды.

Жаңа тәуелсіз елді құрушы қазақстандықтар аға ұрпақ пен сол тұстағы басшылардың еңбегін бағалайды. Біз олардың істеріне әрқашан да разы болуға тиіспіз.

Д.А. Қонаев өмір сүріп, еңбек еткен кезең мен тәуелсіз Қазақстан дәуірі уақыттық тұрғыдан жақын-ақ. Бірақ олардың арасындағы тарихи қашықтық орасан зор.

Бұрынғы Кеңес Одағы құрамындағы Қазақстан мен жақында ғана өзінің 20 жылдығын атап өткен жаңа тәуелсіз ел ретіндегі Қазақстан — екеуі екі бөлек экономика, мүлдем бөлек саяси және қоғамдық жүйелер.

Біз тоталитарлық идеологиядан батыл түрде бас тартып, нарықтық экономика мен саясатқа көштік.

КСРО-дағы Қазақстан экономикалық даму деңгейі жөнінен бар болғаны 13-ші республика болатын.

Бүгінгі Қазақстан — экономикалық қуаты жағынан ТМД-дағы екінші ел. Ал, жекелеген тұғырлар бойынша, соның ішінде реформалар жүргізу жөнінен біз бірінші орын аламыз. ХХІ ғасырдың алғашқы онжылдығында экономикалық өсім қарқыны бойынша Қазақстан әлемнің ең ырғақты экономикалары арасында үшінші сатыға көтерілді. Біз жаңа индустрияландыруға кірістік. Қазақстанды шикізаттық тәуелділіктен шығару үшін инновациялық инфрақұрылымдар құрып, жүз мыңдаған жаңа жұмыс орындарын ашудамыз. Біз ел мен жұртты баламалы экономикаға әзірлеудеміз. Біз бұны қазір жасап жатырмыз.

Біз бұл жұмысты 2003 жылы бастадық. Соңғы жылдарда 500 жаңа кәсіпорын қатарға қосылды. Кезекте тағы 600 кәсіпорын тұр. 200 мың жұмыс орны ашылады.

Тәуелсіздік жылдары қазақ тілі мемлекеттік мәртебеге ие болып, қарыштай қалықтау кезеңіне айналды. Тілмен қатар, ұлттық мәдениет самғай өрледі.

Семей полигоны мәңгілікке жабылып, Атамекеніміз ядролық тажалдан біржолата құтқарылды.

Енді біз, Ресеймен және Беларусьпен бірге Бірыңғай экономикалық кеңістік қалыптастырудың шешуші кезеңіне қадам бастық. Бұл біздің бұдан әрі дамуымыз үшін қажетті экономикалық интеграцияның ең жоғарғы нысаны. 3 елдің экономикалық кеңістігі мен 170 млн. адам — біздің тауарларымыз үшін ауқымды рынок. Бізге аса маңызды әрі пайдалы ДСО-ға кірер қарсаңында мұнда экономикамыз шыңдала түспек.

Тәуелсіз Қазақстан тек қана алға қарай ұмтылуда. Ол әлемдегі беделді де танымал мемлекетке айналды. ЕҚЫҰ-ға төрағалық ету мен 56 мемлекет басшыларының тарихи саммитін өткізу — төрткүл дүниенің Қазақстанға деген сенімі мен құрметінің шарықтау шыңына айналды.

Барша қазақстандықтардың мақтанышына айналды, небәрі 10 жылда салынған елордамыз Астана туралы айрықша айту керек. Біз тарихымызда тұңғыш рет өз астанамызды айқындап, өмірге келтірдік. Сөйтіп, бүкіл әлемді таң қалдырдық.

Бүкіл көпұлтты Қазақстан халқы тату-тәтті достықта өмір сүруде. Еліміздің өсіп-өркендеп, жаңа белестерге жетуі де нақ сондықтан.

Осының бәрі — қазіргі көзі тірі және өмірден өткен қазақстандықтардың бірнеше буын ұрпағының сіңірген еңбегі.

Сол себептен де Дінмұхамед Ахметұлы Қонаевтың 100 жылдық мерейтойы күні біз осынау толағай тұлғаны жадымызда жаңғыртып, есімізде сақтай отырып, оған деген құрметімізді білдіреміз. Оның есімін мәңгі есте қалдыру туралы менің

Жарлығым бұдан 17 жыл бұрын қабылданған. Соның мазмұнын естеріңізге сала кетейін.

Д.А. Қонаевтың Қазақстанға сіңірген айрықша еңбегі үшін, оның есімін мәңгі есте сақтау мақсатында қаулы етемін:

- Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Тау-кен ісі институтына;

- Шығыс Қазақстан облысындағы «Лениногорск металлургия комбинаты» акционерлік қоғамына Д.А. Қонаев есімі берілсін;

- Алматы қаласындағы Маркс көшесі Қонаев көшесі болып өзгертілсін;

- Жас ғалымдар үшін жер туралы ғылым саласында академик Д.А. Қонаев атындағы жыл сайынғы сыйлық тағайындалсын;

- Алматы қаласында Д.А. Қонаевтың Музей-үйі ашылсын;

- Алматы қаласындағы Төлебаев көшесіндегі ол тұрған №10 үйге мемориалдық тақта орнатылсын.

Бүгінде оның бәрі толығымен жүзеге асты. Сонымен қатар, кезінде өзі қызмет атқарған университеттер мен кәсіпорындар, басқа да бірқатар ұйымдар, біздің жаңа елордамыз Астанадағы орталық көшелердің біріне оның есімі берілген.

100 жылдық мерейтойды атап өту аясында біздің аса көрнекті отандасымыздың өмірі мен қызметі туралы фильмдер түсіріліп, теңге ақшалар мен кітаптар шығарылады.

Қазақстандықтардың өткен ұрпақтары аманаттаған игілікті істерін сақтау және еселей түсу — біздің борышымыз.

Құрметті қауым!

Қымбатты отандастар!

Тағлымды тарихты еске алып отыру — өсер елдің белгісі. «Өткеннің өнегесі — ұрпаққа ұлағат» дегендей, жақсының игілікті істерін үлгі етуіміз керек.

Біздің тарихымыздың жасампаз парағы тәуелсіздікпен бірге ашылды. Таяуда 20 жылдығын атап өткен Қазақстан тәуелсіздік арқылы әлем таныған елге айналды. Димекен еліміздің абыройы асқақтаған осы күнді көзі көргенде сөзсіз қуанар еді.

Біздің бұл белесті береке-бірлікпен бағындырғанымызды білесіздер. Тәуелсіздік тойы арқылы біз жаңа кезеңге қадам бастық. Алда биік белестер бар. Қиыншылықтар аз емес. Қилы кезеңде алмағайып дүниенің сан құбылып тұрғанын білесіздер.

Болашақтың не берерін болжап білу мүмкін емес. Сондықтан біздің баршамыз қазір тәуелсіздіктің тұғырлы болуын ойлауымыз керек. Елдің бірлігін ойлауымыз қажет.

Алдымызда Парламент Мәжілісінің сайлауы келе жатыр. Бұл да ел үшін, халық үшін елеулі сын. Бұдан ешкім қалыс қалмауы тиіс. Біз қандай Парламентке дауыс берсек, болашағымыз да сондай болады. Жоралы жұртымыз бұл сындарлы өткелде елдің ынтымағын, Қазақстан халқының бірлігін және атқарылып жатқан ауқымды бағдарламалар мен іргелі істерді жақтап дауыс береді деп сенемін.

Қандай ауыртпалық болмасын, біз қиындықты бірге жеңіп, қатарымыздан озып келе жатқан елміз. Мен қабырғалы халқымыздың бұл асқар асулардан абыройлы өтеріне сенемін.

Ер елімен бірге жасайды. Елі барда ер елеусіз қалмайды. Ендеше, мерейтой құтты болсын!

Назарларыңызға рахмет!

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мен мәслихаттарының алдағы сайлауына байланысты үндеуі

Астана қаласы, 2012 жылдың 13 қаңтары

Құрметті қазақстандықтар!

Алдағы сайлау еліміздің дамуы, демократиялық құндылықтардың нығаюы үшін өте маңызды.

Мемлекет сайлаудың ашық, адал, айқын және бәсекелестікпен өтуіне барлық жағдайды жасап отыр. Оны баршаларыңыз көріп отырсыздар.

Электоралдық науқанның барлық кезеңіндегі заңдылықтарды сақтау қамтамасыз етілді. Саяси партиялар бұқаралық ақпарат құралдарын тең дәрежеде пайдалана алды. Сайлау процесіне қатысушылардың бәріне сайлаушыларын өздерінің сайлауалды тұғырнамасымен таныстыруға кеңінен мүмкіндік берілді.

Қай партияның ел мүддесіне арналған нақты бағдарламасының бар екенін, ал қай партиялардың тек бос сөз, алдау және жала жабумен жүргенін халық нақты көрді. Барды жоқ деп, елге іріткі салатындарға халық өз әділ бағасын береді деп сенемін.

Халықаралық қауымдастық сайлауға зор ықылас танытып отыр.

Біздің болашағымыз, бірлігіміз, тұрақтылығымыз өзімізге, әрбіріміздің таңдауымызға байланысты болады. Осыны әркез есте сақтауымыз керек.

Құрметті қазақстандықтар!

2012 жылдың 15 қаңтарында Парламент Мәжілісі мен жергілікті жерлердегі мәслихаттар депутаттарының сайлауы өтеді. Алдағы сайлау ел, демократиялық құндылықтарды нығайту үшін үлкен маңызға ие.

Мемлекет тарапынан ашық, әділ, мөлдір және бәсекелі сайлау өткізу үшін барлық жағдай жасалған.

Электораттың науқанның барлық кезеңдерінде заңдылықтың сақталуы қамтамасыз етілді. Саяси партияларға бұқаралық ақпарат құралдарына теңдей қолжетімділік берілді. Барлық сайлау үдерісіне қатысушылар сайлаушыларды өздерінің сайлауалды тұғырнамаларымен таныстыру үшін кең мүмкіндікке ие болды.

Біздің азаматтарымыз сонымен бір мезгілде саясаткерлердің сөз саптауларын бақылай отырып, кімнің кім екенін көрді. Қандай партиялардың нақты бағдарламалары барын, олар бағдарламаларын халқымыздың игілігіне жүзеге асыру үшін қандай шаралар жоспарлап отырғанын бағамдады. Сондай-ақ олар қандай партиялардың бос сөзділікпен, қаралаумен айналысып, сонысымен өздерінің іс барысын мүлдем түсінбейтінін, өздерінің өмір шындығынан қол үзіп қалғандарын байқатып алғанын көрді.

Біздің халқымыз, барлық қазақстандықтар бәрін түсініп, еліміздің өркендеуіне, халық өмірін жақсартуға бағытталған тұрақтылықты, дамуды, нақты істерді қолдайтынына сенімдімін.

Сайлауға халықаралық қоғамдастық аса зор қызығушылық танытып отыр. Орталық сайлау комиссиясы 8 халықаралық ұйым мен 29 шет мемлекеттен 819 бақылаушыны тіркеді. Сайлауды 118 шетелдік бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері көрсететін болады.

Тұтастай электораттық науқан белсенді өтуде. Мұны өздеріңіз де күнде көріп жүрсіздер. Барлық әлеуметтік өлшемдер ел тұрғындарының көпшілігі сайлауға белсенді қызығушылық танытып, дауыс беруге қатысуға дайын екенін көрсетіп отыр.

Және бұл да кездейсоқтық емес. Бұл — дұрыс белсенділік. Өйткені, бұл — елдің 20 жылдағы тұрақты дамуының тікелей нәтижесі.

Біз көп нәрсеге қол жеткіздік. Бүгінде жан басына шаққандағы ІЖӨ 11 мыңнан астам долларды құрайды. Өткен жылдың қорытындысы бойынша экономика 7,5%-ға өскен. Жиынтық халықаралық резервтер 75 млрд. доллардан асып түсіп отыр.

Бұл қаражатты біз не үшін жинақтап жатырмыз?

Бұл қаражат бізге қазіргі дүниеде ешкім де оқшаулана алмайтын жаңа дағдарыстар, зілзалалар жағдайында қажет болады. Ондай зілзалалар орын алған жағдайда бұл қаражат зейнетақыны, бюджеттік қызметкерлерге еңбекақыны уақытылы төлеп тұру үшін қажет болады.

Тек қана 3 жылда қазақстандықтардың еңбекақылары мен зейнетақылары 2 есе өскенін сіздер білесіздер. Денсаулық сақтау және білім беру салалары ырғақты жаңғыртылуда. Қазақстан халықаралық үдерістердің белсенді қатысушысы болып табылады.

Сайлау кез келген қоғам үшін қашанда сынақ. Біз үшін де солай. Бұл — қоғамдық құндылықтарды, ұлттық ұйысу мен таңдалған шешімдердің дұрыстығын тексеру кезеңі.

Сонымен қатар, бұл — қашанда талас, тартыс, қатаң бәсекелестік. Әрі бұл — қалыпты жағдай, кәдімгі демократиялық үдеріс.

Бірақ біз сайлаудың тек өмірдің белгілі бір кезеңі ғана екенін ұмытпауымыз керек. Одан әрі қарай Қазақстанның алдында жаңа міндеттер тұр.

Өкінішке қарай, қымбатты отандастарым, бізді күрделі уақыттың күтіп тұрғанын мен сіздерге әр кездегідей ашық және тіке айтуға тиіспін.

Әлемдік экономиканың тұрақсыздығы, дағдарыстың жаңа толқынының ықтималдығы мен экспорт бағасының төмендеуі Қазақстан экономикасына ықпал етуі мүмкін. Біз бұған дайындалудамыз және алғашқы жыл дайындалып отырған жоқпыз.

Біз 2008-2009 жылдардағы әлемдік қаржы дағдарысын лайықты еңсердік. Және барлық теріс болжамдарға қарамастан, біз адамдарымыздың жақсы өмірі үшін елді жаңғыртудағы таңдаған бағытымызды жалғастыра береміз.

Біріншіден, біз азаматтардың әл-ауқатын одан әрі жақсартуға бағытталған ауқымды әлеуметтік жаңғыртуларды жүзеге асыруды белгіледік.

Біздің барлық іс-әрекетіміз бірнеше жалпыұлттық бағдарламаларда нақтыланатын болады.

Бұл — «Өмір сапасы – 2030», «Саламатты ұлт – 2030», «Ақпаратты Қазақстан – 2030». Бұлар — қаржымен қамтамасыз етілген аса нақты бағдарламалар және біз солар бойынша жұмыс істейтін боламыз. Бұл бағдарламаларды орындау біздің адамдарымыздың лайықты өмір сүруін қамтамасыз етеді.

Екіншіден, одан әрі индустриялық-инновациялық дамыту жалғасатын болады.

Бұл — Қазақстанға өңірлік және әлемдік деңгейлерде бәсекелесуге мүмкіндік беретін өндірісті кеңейтіп, жаңа ғылыми ауқымды технологиялар енгізу.

Электрониканың, мәшине жасаудың, авиация жасаудың, локомотивтер мен вагондар өндірісінің, құрылыс индустриясының тың салалары толық көлемінде іске қосылады.

Біз еліміздің аграрлық секторына қуатты көмек көрсету жөніндегі жұмыстарды жалғастырамыз.

Біз өндіруші салаларды дамытуды жалғастырамыз.

Біз мал шаруашылығын дамытуға мықтап назар аударатын боламыз. Ауыл тұрғындарына жұмыс тауып беретін 2 300 фермерлік шаруашылықтар құрамыз.

Үшіншіден, қазақстандық қоғамды саяси жаңғыртуды жалғастырамыз.

Сайлау қорытындысы бойынша Парламент кем дегенде екі партиялы болады.

Біз құқық қорғау органдарын, әсіресе, сот жүйесін реформалауды жалғастырамыз.

Сыбайлас жемқорлықпен ымырасыз күрес жалғасатын болады.

Бұл — елді дамытудың жаңа саяси кезеңі. Біз барлық саяси партиялармен сындарлы жұмыс істейтін боламыз.

Біз әрі қарай да ұлтаралық және конфессияаралық келісімді нығайтатын боламыз.

Біздің болашағымыз өзімізге, әрқайсымыздың таңдауымызға байланысты. Біз мұны әрқашанда есте ұстауға тиіспіз.

Қазақстандықтар 15 қаңтарда өздерінің азаматтық парыздарына адалдық танытып, сайлау учаскелеріне келеді және елдің дамуы мен өркендеуінің игілігіне лайықты таңдау жасайды деп сенемін. Бұл Қазақстанға қазіргіден де қуатты, тұрақты, мықты мемлекет болуға және өзінің реформалар мен инновациялар бағытын жалғастыруға мүмкіндік беретін таңдау болады.

Қазақстан Республикасы Парламенті бесінші шақырылымы I сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 20 қаңтары

Құрметті Парламент депутаттары!

Ханымдар мен мырзалар!

Конституцияның 59-шы бабына сәйкес, Қазақстан Республикасы Парламентінің бесінші шақырылымының I сессиясын ашық деп жариялаймын.

Қадірлі депутаттар!

Құрметті жиынға қатысушылар!

Бүгін — айрықша маңызды күн. Еліміздегі жоғары заң шығарушы орган жаңаша жасақталды. Таяудағы Мәжіліс сайлауы тәуелсіздік тарихындағы бетбұрысты белес болды.

Жарқын келешекке жауапты қадам жасап, біз демократиялық дамудың даңғылына шықтық. Осылайша, жаңа кезеңге жаңарған Парламентпен бірге қадам бастық.

Мен ел сеніміне ие болған депутаттарды шын жүректен құттықтаймын, баршаңызға зор табыстар тілеймін!

Ардақты әлеумет!

Бүгін — көп партиялы Парламенттің сессиясы жұмысын бастайтын аса жауапты күн болып табылады.

Тәуелсіздіктің үшінші онжылдығын біз саяси жаңғырумен бастадық.

Бұл бәсекелестік жағдайында байыпты шешімдердің қабылдануына жол ашады деп санаймын.

Таяудағы оқиғалар қоғамымызды біріктіре түсті.

Еліміз тәуелсіздік жолында татулық пен тұрақтылықты, тыныштық пен түсіністікті таңдады.

Бұл — өрлеу мен өркендеу үшін дауыс берген отандастарымыздың ортақ олжасы мен жасампаз жеңісі болып саналады.

Ассамблея және 3 партия өкілдерінен тұратын Парламентті алда іргелі міндеттер күтіп тұр.

Халқымызда «Төртеу түгел болса, төбедегі келеді» деген қанатты сөз барын баршаңыз білесіздер. Ел мүддесі мен мемлекет мұраты партиялар бағдарынан биік тұрады.

Мәжіліске енген партия өкілдері ортақ мүдде төңірегінде топтасып, бірлесе қызмет атқарады деп сенемін.

Ардақты ағайын!

Қазақстан жасампаз 20 жылда дәулетіне сәулеті сай, әлем таныған абыройлы мемлекетке айналды.

Осы кезеңде әлеуметтік дамуымыз да, саяси жаңғыруымыз да табысты болды. Біз дүниедегі дағдарыс тұсында инновация мен индустрияландыру жолына түстік. Осының барлығы халқымыздың берекелі бірлігі мен тату тірлігі арқылы жүзеге асып келеді.

Өздеріңіз білесіздер, оның қорытындысын тәуелсіздіктің 20 жылы көрсетті. Біз барлық істеген жұмысты халқымызға паш еттік.

Мен алдағы асқар асулардан еліміздің абыроймен өтеріне кәміл сенемін. Бұл орайда, бізге ең керегі — қоғамның тұрақтылығы мен ұлыстың ынтымағы болып саналады.

Бұл істе жаңа сайланған халық қалаулылары елеулі үлес қосады деп мен зор сенім артамын.

Құрметті депутаттар!

Қымбатты қазақстандықтар!

2012 жылдың 15 қаңтарында Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мен барлық деңгейдегі мәслихаттар депутаттарының сайлауы болып өтті.

Мемлекет тарапынан әділ, мөлдір және бәсекелі сайлау өткізу үшін барлық жағдайлар жасалды. Сайлауға қатысқан барлық партиялар үгіт-насихат жұмыстарын жүргізу үшін теңдей мүмкіндікке ие болды. Нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінің байқаушылары еліміздегі электоралдық үдерісті бірауыздан жоғары бағалады.

Өткен сайлау еліміздің саяси жүйесін жаңғыртуда тағы бір маңызды қадам болды. Сайлаушылардың өз еріктерін білдіруінің арқасында біз 2007 жылы қабылдаған конституциялық реформалардың маңызды міндеттерін мерзімінен бұрын жүзеге асырудамыз.

Сайлаудың басты қорытындысы — барлық қазақстандықтардың елді дамыту, экономика мен қоғамдық-саяси саланы жаңғырту, халқымыздың әл-ауқатын жақсарту бағытын бірауыздан қолдағандығында. Біздің азаматтарымыз қоғамдағы тұрақтылық, бірлік пен өзара түсіністік үшін дауыс берді. Яғни, нақты істер мен дұрыс бағдарламалар ұсынған партияларды қолдады.

Бұл жеңісті мен бүкіл Қазақстан халқының жеңісі деп есептеймін! Барлық жаңа сайланған Мәжіліс депутаттарын осы ортақ жеңіспен құттықтаймын!

Қазақстанның жаңа Парламентінде енді бәсекелі күресте жеңіс биігінен көрінген 3 партия жұмыс істейтін болады. Осылайша еліміз бүкіл әлемге біздегі демократиялық үдерістер дәйектілікпен және толассыз дамып келе жатқанын жария етті. Мұның бәрі еліміздегі барлық саяси партиялар үшін жауапкершілік деңгейін айтарлықтай жоғарылатады.

Сондай-ақ Конституцияға сәйкес Парламент Мәжілісінің 9 мүшесі Қазақстан халқы Ассамблеясынан сайланды. Бұл да Қазақстанның демократиялық инновациясы болып табылады. Өйткені, түрлі этностар өкілдері еліміздің жоғары заң шығарушы органына өз депутаттарын сайлай алады.

Енді Мәжілісте тұрғындардың түрлі әлеуметтік, гендерлік және кәсіби жіктері кең көлемде өкілеттік ететін болады.

Партиялар Қазақстанның барлық өңірлерінің, барлық әлеуметтік жіктерінің өкілдерін есепке алды. Сонымен қатар, әйелдердің, жастардың, түрлі этностар өкілдерінің қатысуы жоғарылады. Еліміздің көп ұлттылығы да назардан тыс қалмады.

Депутаттар құрамы 65%-дан астамға жаңарды.

Құрметті депутаттар!

Бүгінде біздің барлық отандастарымыз Қазақстандағы тыныштық пен тұрақтылықты, достық пен өзара түсіністікті қорғап, сақтау керек екенін айрықша өткір әрі нақты сезінуде.

Еліміздегі заң үстемдігі мен тәртіптілік, халқымыздың бірлігі — бұл сіздердің сайлаушыларыңыздың ең басты, аса маңызды аманаты. Тек осы жолмен жүріп қана сіздер көпұлтты Қазақстан халқының ұжымдық ерік-жігерін жүзеге асыра аласыздар. Сондықтан Қазақстанның жаңа, көппартиялы Парламенті тек жемісті пікірталастар ғана емес, сондай-ақ бірлескен сындарлы іс-қимылдар орны болуы тиіс.

Сайлауалды пікірталастар артта қалды деп есептейік. Алдымызда бізді халыққа берген уәделерімізді орындау жолындағы күрделі жұмыстар күтіп тұр. Бұл үшін бәріміз бірлесіп жұмыс істеуіміз керек. Парламенттің, Үкіметтің, Президенттің нақ осылайша бірлескен жұмыстарының арқасында біз бүгінде айтып жүрген 20 жылдық еңбектің зор табыстарына қол жеткіздік.

Партиялардың бәсекелестігі мен тартыстығы біздің Парламентіміздің өмірін қай тұрғыдан алып қарағанда да белсенді ете түсетіні сөзсіз. Бірақ әрқайсыңыз бір елдің азаматтары екендеріңізді, өзіміздің халқымыздың мүддесін көздейтіндеріңізді бір сәт те естен шығармауларыңыз керек.

Қымбатты достар!

Мен әр қазақстандықтың, ол өткен сайлауда қандай партияға дауыс берсе де, таңдауына үлкен құрметпен қараймын. Бұл — қалыпты демократиялық үдеріс, біздегі азаматтық қоғамның қалыптасуының айғағы. Сонымен бір мезгілде, мен «Нұр Отан» партиясының талассыз және күмәнсіз жеңісін зор қанағат сезіммен қабылдаймын.

Бұл «Нұр Отан» партиясының барлық қазақстандықтардың арман-мүддесімен және ұмтылысымен өмір сүретінін көрсететін шын мәнінде халықтық партия екенін айғақтайды.

Нұротандықтарды қалай мақтанса да жарасады. Біз көп нәрсеге қол жеткіздік.

Бүгінде жан басына шаққандағы ІЖӨ 11 мыңнан астам долларды құрайды.

Жиынтық халықаралық резервтер 75 млрд. доллардан асып түсіп отыр.

Тек 3 жылда ғана қазақстандықтардың еңбекақысы мен зейнетақысының 2 есе өскенін сіздер білесіздер.

Білім беру мен денсаулық сақтау салалары айтарлықтай жылдам жаңғыртылуда.

Қазіргі таңда нақ «Нұр Отан» партиясы еліміз үшін аса маңызды бағдарламаларды — біздің даму, еңбекпен қамту, барлық елді мекендер үшін таза ауыз су, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын қайта құру бағдарламаларын, аграрлық секторды дамыту, «Бизнес-2020» және көптеген басқа да аса маңызды даму бағдарламаларын — үдемелі инновациялық индустрияландыру бағдарламаларын жүзеге асыруда көш бастап келеді. Бұлар бізге не істеу қажеттігін, қалай істеу және оны қалай қаржыландыру керек екендігін айқындайтын арқаулық бағдарламалар болып табылады.

Біздің міндетіміз — белгіленген жұмыстардың барлығының орындалуын қатаң қадағалау. Нақ осы жәйт біздің халқымыздың әл-ауқатын айтарлықтай жақсартуға мүмкіндік береді.

Осы бағдарламалардың ауқымын сезінудің өзі елдің іс жүзінде, қазірдің өзінде жаңа дәуірде өмір сүріп отырғанын білдіреді.

Мен алдағы Жолдауымда таяудағы 5 жыл ішінде жүзеге асырылуы тиіс аса ірі жобалар туралы айтатын боламын.

Қазақстан осы дәуірге алдағы көп жылдарды қамтитын өзінің стратегиялық міндеттері мен даму мақсаттарын, азаматтардың өмір сапасын жоғарылату жоспарларын белгілеп алып барып, аяң басып отыр.

Экономикалық көрсеткіштердің өсуіне орай қоғамымыздың мәдени және білім беру деңгейлерін жоғарылатуға, жаңа қазақстандық интеллектуалды ұлт қалыптастыруға барынша көбірек көңіл бөлу қажет болады.

Біз әрі қарай да еліміздегі этностың және конфессиялық келісімді жан-жақты нығайта беретін боламыз.

Жаңа Парламенттің қызметіндегі тағы бір бағыт парламентаралық байланыстарды, бірінші кезекте Достастық және Бірыңғай экономикалық кеңістік мемлекеттерімен, бізге достас өзге де мемлекеттермен парламентаралық байланыстарды нығайту болуы тиіс.

Құрметті депутаттар!

Қазақстанның алдында жаһандық әлем мен жаһандық экономика күштеп таңып отырған жаңа ұлан-асыр күрделі міндеттер тұр. Оларды еңсеру де оңай болмайды. Өйткені, қазіргі әлем айтарлықтай жүйелік түрленуді басынан кешіруде. Әлемдік экономиканың тұрақсыздығы, жаңа дағдарыстардың ықтималдығы мен біздің экспортымызға бағаның төмендеуі Қазақстан экономикасына кері әсерін тигізуі мүмкін.

Алдағы жылдардағы әлеуметтік істерде біз асықпауға тиіспіз және абай болуымыз қажет. Біз зейнетақы мен табыстарды инфляция деңгейіне қарап индекстейтін боламыз, ал жоғарылатуға қатысты айтсам, бұған дейін де жасағанымыздай 20–30-ға ұлғайту үшін әлемде не болып, не қоятынына мұқият қарауымыз керек. Біз жинақтаған ақша қазіргі бар деңгейдегі зейнетақы мен еңбекақыны төлеу үшін қажет болуы да мүмкін. Егер экономика өсіп, жалпы конъюктура оған оң ықпал ететін болса, тапқан ақша халқымыздың әлеуметтік әлеуетін жақсартуға жұмсалатын болады. Біз мұны түсінікті болуы үшін қазақстандықтарға әркез ашық та шынайы айтып келеміз.

Бірақ барлық кедергілерге қарамастан, адамдардың жақсы өмірі үшін елді жаңғыртудың өзіміз таңдаған бағытын жалғастыра береміз.

XXI ғасырда тек күшті мемлекеттер ғана табысты дами алады.

Таяудағы 5 жылда Қазақстанның жаңарған Парламенті елдің болашағы үшін, қоғамның тұрақтылығы мен оның жан-жақты жаңғыруы үшін жауапкершілікті өз мойнына алуға қабілетті саяси күш бола алады деп сенемін.

Қазақстанды қазіргіден де күштірек, тұрақтырақ және мықтырақ мемлекет жасау — сіздердің қолдарыңызда. Және біздің бәріміз осы жолда жұмыс істейтін боламыз.

Қадірлі қауым!

Сіздер осы мінберге елдің сенімі мен аманатын арқалап келдіңіздер.

Араларыңызда бұрыннан жұмыс істеп келе жақтан тәжірибелі депутаттар да, жаңадан келген депутаттар да бар.

Жаңа сайланған депутаттарды құттықтаймын. Тәжірибелі қалаулылар жаңадан келген әріптестерін үйретсін, олар тезірек іске аралассын.

Бұл жерге отыру үшін емес, жұмыс істеуге, заң шығаруға, заңның жобасын талқылауға келдіңіздер. Ел үшін жұмыс істеу оңай емес. Ол білімді, іскерлікті қажет етеді. Сондықтан енжарлыққа орын жоқ. Барлығымыз бірігіп жұмыс істейміз деп мен зор сенім білдіремін.

Сондықтан сіздерге артылатын жауапкершіліктің жүгі жеңіл емес.

Дана халқымыз «Кеңескен істе кемдік болмайды» деген. Мемлекет мүддесі бізден айрықша ерік-жігер мен асқан ұйымшылдықты талап етіп отыр. Біздің алдымызда жаңа мақсаттар, межелі міндеттер, іргелі істер бар.

Ендеше, берекелі бірлігіміз берік болсын!

Мемлекетіміз мерейлі, еліміз еңселі болсын, ағайын!

Парламенттің алғашқы сессиясының ашылуымен баршаңызды шын жүрегіммен құттықтаймын!

Еліміз үшін атқаратын жұмыстарыңызға зор табыстар мен мықты денсаулық тілеймін!

«Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы

Астана қаласы, 2012 жылдың 27 қаңтары

Қымбатты қазақстандықтар!

Құрметті депутаттар мен Үкімет мүшелері!

Ханымдар мен мырзалар!

Қазақстан тәуелсіздіктің үшінші онжылдығына батыл қадам басты.

Жаңа құрамдағы Парламент пен жаңарған Үкімет өз жұмысына кірісті.

Өткен 2011 жылы ел экономикасы 7,5%-ға өсті.

Ішкі жалпы өнім жан басына шаққанда 11 мың доллардан асты.

Бұрын сатылып кеткен активтердің бірқатар маңызды бөлігі мемлекет меншігіне қайтарылды. Енді «Богатырь», Қарашығанақ, Қашаған кен орындары мен «ENRC», «Қазақмыс» компанияларының басым активтері мемлекет иелігінде болады.

Кезінде мен мынадай жағдайларға байланысты сатып жатырмыз, қазір жекешелендіру керек, уақыты келгенде қайтарамыз деп айтып едім. Міне, енді бәрі қайтарылуда. Барлық акциялар пакеті Қазақстанда. Енді өзіміз барлығына ықпал жасайтын боламыз.

Қазақстан халқы біртұтас, бірлігі мызғымас кемел елге айналды.

Дегенмен, біз күрмеуі қиын, қайшылығы мол алмағайып заманда өмір сүрудеміз. Болжанған жаһандық дағдарыс қаупі шындыққа айналып келе жатқанын көріп отырсыздар. Сарапшылардың пікірінше, жаңа әлемдік дағдарыс 5–6 жылға созылуы мүмкін.

Біздің міндетіміз — экономиканы осы сынаққа дайындау, оны әртараптандыруды жалғастыру болып табылады.

Біз 2015 жылға қарай табысы жоғары елдердің қатарына қосылуды көздеп отырған елміз. Бірлігімізді сақтап, осылай еңбек ететін болсақ, ол мақсатқа да жететін боламыз.

Құрметті отандастар!

Қазақстан жолының жаңа кезеңі — экономиканы нығайтудың, халықтың әлауқатын арттырудың жаңа міндеттері. Қазақстан үшін экономикалық табыстар мен қоғамдық игіліктерді қамтамасыз етудің оңтайлы теңгерімін табу — өмірлік маңызды нәрсе. Бүгінгі әлемде бұл — әлеуметтік-экономикалық жаңғыртудың түбегейлі мәселесі. Бұл таяу онжылдықтардағы Қазақстан дамуының басты бағыты. Мен ел халқына өзімнің жаңа Жолдауымды осы көкейкесті тақырыпқа арнаймын.

Біз 10 бағыт бойынша міндеттер кешенін жүзеге асыруға тиістіміз.

Бірінші. Қазақстандықтардың жұмысқа тартылуы.

Менің тапсырмам бойынша Үкімет қағидатты түрде жаңа Жұмысқа тартуды қамтамасыз етудің бағдарламасын бекітті. Онда 3 маңызды міндет қойылған.

Біріншіден, оқыту мен жұмысқа орналасуға септесудің тиімді жүйесін жасау.

Екіншіден, ауылдық жердегі кәсіпкерлікті дамытуға септесу.

Үшіншіден, еңбек ресурстарының жинақылығы, Қазақстанның экономикалық тұрғыдан белсенді орталықтарында жұмысқа орналастыруға басымдық беру.

2011 жылы бұл Бағдарлама қанатқақты режимде 60 мыңға жуық адамның қатысуымен сынақтан өтті. Бүкіл дайындық жұмыстары, заңнамалық база бойынша жұмыстар аяқталды. Енді бағдарламаны жүзеге асыруға көшу керек. Үкіметке және әкімдерге биылғы жылдан бастап бағдарламаны кең ауқымда жүзеге асыруды бастауды тапсырамын.

Әңгіме сондай-ақ ауылда жұмыс істейтіндерді шағын несиелермен қамтамасыз ету жөнінде болып отыр. Қалада жұмыс істегісі келетіндерді мемлекет есебінен оқытып, жұмысқа орналастыру қажет. Бағдарламаның соңына қарай, 2020 жылға қарасты біз осылайша 1,5 млн. адамды сапалы жұмыстарға еңбекке орналастыруымыз қажет.

Екінші. Қолжетімді баспана.

Біз жаңа тұрғын үй құрылысы бағдарламасын іске асыруға кірісіп кеттік. Елімізде жыл сайын 6 млн. шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілуде. Алайда біз 0,5 млн. астам жас отбасыны жеке баспанамен қамтамасыз етуге тиіспіз. Бұл үшін жалға берілетін тұрғын үй алаңын 1 млн. шаршы метрге жеткізу қажет. Оның ішінде, ұзақ мерзімге жалға беру, одан кейін сатып алу тәрізді екі түрлі жолын қарастыру керек.

Қаражаты мен мүмкіншілігі барлар жалдау ақысын төлеп, кейіннен үйді өздеріне сатып алатын болады. Ал мүмкіндігі жоқтар жағдайы келгенше ұзақ мерзімді жалға ұстай беретін болады. Осы екі түрлі жолды қарастыруымыз қажет.

Оған қоса жалға алғаны үшін жасалатын төлем әл-ауқаты орташа отбасы мүмкіндігіне сай болуы тиіс. Мұнымен бірге отандық құрылыс саласы үшін жаңа мүмкіндіктер туады.

Естеріңізде болса, өткен дағдарыс жылдарында біз бүкіл Қазақстанда тұрғын үй салуды көбейтіп, қаншама жұмыс орнын ашып, бизнеске қаншама мүмкіншілік бердік. Сол кездегі сияқты облыстарға тиісті қаражат бөлінеді. Тұрғын үйлер салынып, жалға берілетін болады.

Соның бәрін жаңа «Қолжетімді баспана – 2020» бағдарламасында анық көрсету қажет. Осыған біз кірісуіміз керек. Мемлекет бұл бағдарламаны тиісті қаражатпен қамтамасыз етеді.

Аталған құжатты Үкіметке осы жылдың 1 шілдесінен кешіктірмей жасап, қабылдауды тапсырамын.

Үшінші. Өңірлерді дамыту мәселесі.

Қуатты Қазақстан дегеніміз — бұл ең әуелі өңірлердің қуаттылығы болып саналады. Елдің болашағы экономикадағы келешегі зор салалардың дамуымен байланысты. Бұл үшін алдымен жаңа зауыттар көп салынып, жаңа жұмыс орындары ашылып, әлеуметтік инфрақұрылым қарқынды дамуы қажет.

Бүгінде әлемнің көп елдерінде осылай жасалуда. Мемлекет өз азаматтарының сондай қуатты өңірлерге қоныс аударуына көмек қолын созуы тиіс.

Қазақстанда келешегі зор қалалар шоғырына Астана, Алматы, Ақтөбе, Ақтау, Шымкент шаһарлары жатады. Үкімет елді мекендер шоғырын (агломерация) дамыту жөнінде бағдарлама қабылдауы тиіс.

Ірі кәсіпорынды немесе бір саланы тірек еткен шағын қалалардың дамуы — өз алдына бөлек мәселе.

Жаңаөзендегі жағдай бір салалы шағын қалалардың әлеуметтік қатерге жақын екенін көрсетті. Мемлекет Жаңаөзенде төтенше жағдай жариялап, қаладағы ахуалды қалпына келтіру бойынша кешенді шаралар жасауға мәжбүр болды.

Қазіргі уақытта ондағы ахуал қалыпты арнасына түсті.

Мәжіліс сайлауында Жаңаөзен тұрғындарының басым көпшілігі «Нұр Отан» партиясына дауыс берді. Бұл олардың мемлекет саясатын толық қолдайтынын көрсетеді. Сондықтан мен Жаңаөзендегі төтенше жағдай режимін бұдан әрі созбау жөнінде шешім қабылдадым.

Алайда, бұл оқиғадан тиісті түйін жасалып, одан сабақ алып, ұдайы ескерілуі керек.

Үкіметке бір салалы шағын қалаларды дамыту туралы арнайы бағдарлама жасауды тапсырамын. Онда қаланың экономикасындағы әрбір нақты бағытты әртараптандыру, әлеуметтік саланы дамыту ескерілуі қажет.

Сонымен қатар, жергілікті шағын және орта бизнеске қолдау көрсету шараларын қаперде ұстаған жөн.

Жергілікті өзін өзі басқаруды жетілдіріп, барша жергілікті даму мәселелерін шешуге азаматтардың қатысуын кеңейту аса маңызды.

Биылғы 1 шілдеге дейін Үкімет Жергілікті өзін өзі басқаруды дамыту тұжырымдамасы жобасын жасап бітіруі тиіс.

Төртінші. Тұрғындарға мемлекеттік қызмет көрсетудің сапасын арттыру.

Бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұру мен азаматтардың мемлекеттік органдардың қызметіне сенімін арттырудың маңызды қыры.

Біріншіден, Электронды үкіметті дамыту керек.

2012 жылдың аяғына дейін әлеуметтік маңызы бар мемлекеттік қызметтердің 60%, соның ішінде лицензиялардың барлық түрлері, тек қана электронды түрде болуға тиіс.

2013 жылдан бастап мемлекеттен барлық рұқсат етушілік құжаттарды да қазақстандықтар электронды түрде немесе Халыққа қызмет көрсету орталықтары арқылы алуға тиіс.

Халыққа қызмет көрсету орталықтарының қарауына автокөлікті тіркеу және жүргізуші куәліктерін тапсыру мәселелерін де беру керек.

Екіншіден, жаңғыртудың маңызды мәселесі — әкімшілік ресімдерін оңайлату.

Менің тапсырмам бойынша рұқсат ету құжаттарының тізімі қазірдің өзінде 30%-ға қысқартылды.

Үкімет лицензиялар мен рұқсат ету қағаздарының барлық түрлерінің 1/3 қысқартатын заң жобасын дайындады.

Келесі қадам — рұқсат ету заңнамасының жаңа қағидаттарын енгізу.

Үшіншіден, тұрғындардың компьютерлік сауаттылығын, соның ішінде әр түрлі ынталандырушы бағдарламалардың есебінен де көтеру қажет.

Мен қазақстандықтарды ақпараттық технологияларды белсендірек игеруге шақырамын.

Бесінші. ХХІ ғасыр барған сайын күрделеніп бара жатқан бүгінгі заманғы мемлекетті басқаруға жоғары талаптар қояды.

Біздің маңызды міндетіміз — басқарушылардың білікті саяси табын дайындау.

Үкіметке, Президент Әкімшілігіне 2012 жылдың алғашқы жартыжылдығының соңына дейін Президенттік кадр жасағына кандидатуралар жөнінде ұсыныстар дайындауды тапсырамын.

Арнаулы комиссия кандидатураларды білімі мен кәсібилігі, жоғары моральдық сипаты, бастамашылдығы мен тапсырылған учаскедегі жұмысының табыстылығы өлшемдері бойынша іріктейді.

Олар елдің экономикалық даму серпінділігіне байластырылған, бизнес құрылымдармен қарайлас жалақы алатын болады. Олар біздің Қазақстанымызды XXI ғасырда лайықты түрде алға апаруға тиісті жаңа басқарушы элитаның негізін құрайды.

Алтыншы. Сот және құқық қорғау жүйелерін жаңғырту.

Судьялар сот төрелігін тек заң мен ар-ожданды басшылыққа ала отырып шығаруға тиіс.

Судьялар жасағын қалыптастырудың тәртібін түбегейлі түрде қайта қарау қажет.

Апелляциялық инстанциялардың істерді қайта қарауға төменгі соттарға қайтару жөніндегі негізсіз шешімдерінің мүмкіндігін заң жүзінде шектеу керек.

Жоғарғы соттан бастап, бүкіл сот жүйесіне өздерінің жауапкершілігі мен біліктілігін арттыру, сөйтіп өз жұмысын жетілдіруді өздері бастау талабы қойылады.

Судьялардың заңды бұзуы жұрттың бәріне жария етілетіндей төтенше оқиға болуға тиіс.

Арбитраждық және аралық соттар жүйесін нығайту керек.

Биыл жаңа Қылмыстық іс жүргізу кодексін, жеке детективтік қызмет туралы заң жобасын дайындауды аяқтау қажет.

Маңызды мәселе — құқық қорғау және арнаулы органдарды сапалы кадрлық жаңарту.

2012 жылдың 1 шілдесіне дейін олардың бүкіл жеке құрамын қайта аттестаттаудан өткізу міндетін қоямын. Одан кейін құқық қорғау жүйесі қызметкерлерінің ақшалай ризығын арттыру мен қолдаудың әлеуметтік дестесін кеңейту, сондай-ақ олардың техникалық жарақтандырылуы мәселелері қаралуға тиіс.

Бірыңғай экономикалық кеңістікте трансұлттық ұйымдасқан қылмыспен күресті күшейту үшін Интерпол үлгісімен Еуразпол – Еуразия полициясын құру жөніндегі мәселе пісіп-жетілді деп санаймын. Үкіметке тиісті ұсыныстарды әзірлеп, БЭК бойынша біздің әріптестерімізге жіберуді тапсырамын.

Жаңғыртудың ең маңызды мәселелерінің бірі — сыбайлас жемқорлықпен кесімді күрес.

Біздің бұл бағыттағы іс-әрекеттеріміз мемлекеттік аппараттағы сыбайлас жемқорлық деңгейін едәуір төмендетті. Мұны халықаралық сарапшылар атап айтуда.

Алайда бізге сыбайлас жемқорлықпен күрестің жаңа стратегиясын жасау қажет. Парақорларды анықтау және сотқа тарту жеткіліксіз. Жаңа құқықтық тетіктерді, ақпараттық мүмкіндіктерді пайдалану, жұртшылықты жемқорлық тәртіп бұзушылықты ескерту мен алдын алуға кеңінен тарту керек.

Басқа елдердің тәжірибесін зерттеп, пайдалану қажет. Мемлекеттік қызметшілердің кірістерін ғана емес, шығыстарын да мағлұмдауға көшу қажет. Осы мәселе бойынша заң қабылдау керек.

Үкіметке 3 айдың ішінде Сыбайлас жемқорлыққа қарсы кешенді бағдарлама дайындап, ұсынуды тапсырамын.

Жетінші. Қазақстанда адами капиталдың сапалы өсуі.

Бұл, ең алдымен, білім беру мен денсаулық сақтау. Білім беру жүйесін жаңғырту барысында біз үшін келесі іс-шараларды жүзеге асырудың маңызы зор.

Біріншіден, оқыту үдерісіне қазіргі заманғы әдістемелер мен технологияларды енгізу.

Бүгінде халықаралық стандарттар негізінде Назарбаев университеті мен Зияткерлік мектептер табысты жұмыс істеуде. Кәсіптік-техникалық білім берудің озық мекемелерінің желісі дамып келеді. Олардың тәжірибесін бүкіл қазақстандық білім беру жүйесіне таратып, барлық білім беру мекемелерін солардың деңгейіне тарту қажет.

Екіншіден, педагогтар құрамының сапасын арттырудың маңызы зор.

Арқаулық педагогтік білім берудің үлгіқалыптарын, мектептер мен жобалар оқытушыларының біліктілігін арттыруға талаптарды күшейту қажет. Әр өңірде педагогтардың біліктілігін арттыратын интеграцияланған орталықтар жұмыс істеуі тиіс.

Үшіншіден, біліктілікті бекітудің тәуелсіз жүйесін құру қажет.

Мемлекет бір мезгілде білім беру қызметтерін көрсетуге әрі олардың сапасына баға беруге тиіс емес. Медицина институтын бітірген түлек бірден дәрігер болып шыға алмайды. Политехникалық жооны тәмамдаған түлек әлі де болса инженер емес. Оған өзінің маман екенін дәлелдеуге тура келеді. Бүкіл әлемдегі тәртіп осындай.

Үкіметке үстіміздегі жылы қанатқақты режимде салалық ассоциациялар арқауында 1–2 салаларда тәуелсіз Біліктілікті бекіту орталықтарын құруды тапсырамын.

Төртіншіден, мемлекет-жекеменшік әріптестігі, ауылдық жерлерден және аз қамтамасыз етілген отбасылардан шыққан жастардың жол жүруі мен өмір сүруін субсидиялау, жатақханалар желісін дамыту тетіктері арқылы білім берудің қолжетімділігін кеңейту қажет.

Жұмыс істейтін жастар үшін жұмыстан қол үзбей арнаулы білім алу мүмкіндігін қамтамасыз ету — маңызды мәселе.

Бүгінде көптеген адамдар ауылдан қалаға қоныс аударуда. Олардың жұмысқа орналасуы қиын. Әрбір жастың жұмыстан қол үзбестен мамандық пен білім алу мүмкіндігі болуы керек. Білім және ғылым министрлігі бұл мәселені ойластыруы тиіс.

Бесіншіден, оқу жастарға тек білім беріп қана қоймай, сонымен бірге оларды әлеуметтік бейімделу үдерісінде пайдалана білуге де үйретуі тиіс.

Үкіметке мектеп оқушыларының функциялық сауаттылығын дамыту жөнінен бесжылдық Ұлттық іс-қимылдар жоспарын қабылдауды тапсырамын.

Алтыншыдан, оқыту үдерісінің тәрбиелік құрамдасын күшейту қажет.

Олар — патриотизм, мораль мен парасаттылық нормалары, ұлтаралық келісім мен толеранттылық, тәннің де, жанның да дамуы, заңға мойынұсынушылық. Бұл құндылықтар, меншіктің қандай түріне жататынына қарамастан, барлық оқу орындарында да сіңірілуге тиіс.

Көпұлттылық пен көптілділік осы құндылықтардың бірі және біздің еліміздің басты артықшылығы болып табылады. Қазақ тілі, біздің Конституциямызға сәйкес, мемлекеттік тіл болып табылады. Онымен бірдей мемлекеттік органдарда ресми түрде орыс тілі пайдаланылады.

Бұл біздің Конституцияның нормасы, оны бұзуға ешкімге жол берілмейді.

Қазақ тілінің жоспарлы түрде дамуы орыс тіліне нұқсан келмейтіндей жағдайда жүзеге асады.

Бізге мемлекеттің келешегі, болашақ дамуы не үшін керек? Ол үшін мемлекеттің ең негізгі сыртқы саясаты — көршілермен тату болуымыз керек. Онсыз мемлекеттің болашағы бұлыңғыр болады.

Қазақ тілі, біздің мемлекеттік тіліміз өсіп-өркендеп келеді. 2020 жылға қарай мемлекеттік тілді меңгергендердің қатары 95%-ға дейін жететін болады.

Еліміздегі барлық мектептер мен оқу орындарында қазақ тілінде оқыту үрдісі жүріп жатыр. Осының бәріне депутаттар мен мемлекеттік қызметтегілер өз үлестерін қосулары керек. Мәселені осылай шешу қажет.

Үкіметке барлық білім беру мекемелерінде жастардың осы құндылықтарды білуін қамтамасыз ету жөнінен типтік кешенді жоспар әзірлеуді тапсырамын. Бізде тіпті ондай оқулықтар, жастармен дәл осы мәселелер бойынша жұмыс жүргізетін оқытушылар жоқ. Біздің жастарымыз үшін бұл өмірлік қажеттілік.

Медициналық қызмет көрсетудің қолжетімділігі мен сапасын арттыру, саламатты өмір салтын алға бастыру адами әлеуеттің деңгейін арттырудың келесі бір маңызды бағыты болып табылады.

Бүгінде «Саламатты Қазақстан – 2015» мемлекеттік бағдарламасы жүзеге асырылуда. Денсаулық сақтау жүйесі сапалы дамып келеді. Халық денсаулығы көрсеткіштерінің жақсы серпінділігіне қол жеткізілді.

Бала туу өсіп, өмір сүру ұзақтығы ұлғайды.

Қан айналу жүйесі ауруларынан болатын өлім көрсеткіші 1,7 есеге төмендеді. Біз онымен жүйелі түрде айналысып келеміз. Бүгінде жүрек-қан тамырлары жүйесіне операциялар тек Астанада ғана емес, сонымен бірге іс жүзінде Қазақстанның барлық облыстарында да жасалады.

Елде озық емдеу-диагностикалық кешендер, медицинаның негізгі бағыттары, оның ішінде ең жаңа бағыттар бойынша ондаған орталықтар құрылды, көліктік медицина дамытылуда. Бізде медициналық пойыздар, автокөлік, медициналық авиация пайдаланылады.

Астанадағы Болашақ госпиталі қазақстандық денсаулық сақтауды жаңғыртудың локомотивіне айналмақ.

Ендігі жерде онкологиядан болатын ауру мен өлімді төмендету мәселесі бірінші кезекке шықпақ.

Үкіметке 2 ай мерзім ішінде Қазақстанда, біз жүрек-қан тамырлары аурулары мәселесі бойынша жасағандай, Онкологиялық жәрдемді дамыту бағдарламасын әзірлеуді тапсырамын.

Сол сияқты Ұлттық медициналық холдинг арқауында Астанада қуатты Ұлттық ғылыми онкологиялық орталық құру мәселесін де қарастыру қажет.

Үкімет үстіміздегі жылдың 1 шілдесіне дейін азаматтардың өз денсаулығы үшін ынтымақтастығы тетігін енгізуді ескере отырып, денсаулық сақтау жүйесін дамыту жөнінде ұсыныстар енгізуі тиіс.

Адам науқастану оның өзіне тиімсіз екенін түсінуі керек. Бізде денсаулық сақтау ісі тегін, бірақ, бүгінде зейнетақы қорларында жасалып жатқандай, болашақ — медицинадағы сақтандыруда. Адамның өзі, оған жұмыс беруші және мемлекет жауапкершілікте болады. Адамның денсаулығы неғұрлым нашар болса, ол соғұрлым аз сақтандырылады, неғұрлым жақсы болса, сақтандыру сомасы да соғұрлым көп болмақ. Қазір адамдар жақсы медициналық қызмет көрсетілетін емдеу мекемелерін таңдайды. Олар бұл мәселені анықтап алды, енді одан әрі қозғалу қажет.

Әкімдерге халықтың дене шынықтырумен және спортпен жаппай айналысуы үшін спорттық инфрақұрылымдардың қолжетімділігін кеңейту туралы мәселені шешуді тапсырамын.

Соңғы жылдары Астанада да, облыстарда да көптеген спорттық нысандар салынды. Оларға балалар да, үлкендер де бара алмайды деген шағым көп. Осы спорттық ғимараттардың бәрін де қолжетімді ету керек. Адамдар спортпен айналысатын болсын.

Сергізінші. Зейнетақы жүйесін жетілдіру.

Қазақстан посткеңестік кеңістікте бірінші болып жинақтау жүйесін табысты енгізді. Салымшылар саны 8 млн. адамды құрайды. Жиналымдар көлемі 17 млрд. доллардан асады.

Сонымен бірге, бүгінде салымшылардың зейнетақы қорларының инвестициялық саясатына ықпал ету мүмкіндіктері жоқ. Сондықтан да зейнетақы аударымдарына алымға қарағандай қарау қалыптасқан. Ал жекелеген зейнетақы қорларының басшылығы оларды өзінікіндей көріп, көбіне-көп шығындарын жабу арқылы акционерлердің мүдделеріне қызмет істейді.

Үкімет Ұлттық банкпен бірлесіп бірінші жартыжылдықтың соңына дейін зейнетақы жүйесін жетілдіру жөнінде ұсыныстар қалыптастыруы керек.

Тоғызыншы. Индустриялық-инновациялық жобалар.

Индустриялық-инновациялық даму шеңберіндегі жобалардың әлеуметтік маңызы шексіз. Бұл бағдарлама экономиканы жаңғыртудың басты бағдары болып қала береді. Барлық мемлекеттік органдар бұл жұмысты өздерінің негізгі қызметі деп есептеуі тиіс.

Тек өткен жылы ғана сомасы 970 млрд. теңгеден асатын 288 жоба пайдалануға берілді. Соның нәтижесінде 30 мыңнан астам тұрақты сапалы жұмыс орындары ашылды.

Біз экономикамыздың озық кластерлерін құруды және дамытуды одан әрі жалғастырамыз. Бұл жұмыстың қарқыны төмендемеуге тиіс.

Үкіметке инновациялық кластерлердің инфрақұрылымын дамыту үшін қажетті қаржы қарастыруды тапсырамын.

Құрметті қазақстандықтар!

Мен бүгін біздің шикізат ресурстарымыз бен инфрақұрылымдарымыздың жоғарғы бөліністері саласында, осы бөліністерге қызмет көрсететін жаңа ғаламат жобалардың бастау алатындығы туралы хабарламақпын.

Бірінші. Оңтүстік өңірлердегі энергия тапшылығы проблемасын шешу үшін Үкіметке үстіміздегі жылы қуаты 1 320 мегаватт, құны 2,3 млрд. доллар тұратын

Балқаш ЖЭС-інің бірінші модулінің құрылысын бастауды қамтамасыз етуді тапсырамын. Бұл өте маңызды. Қарқынды дамып келе жатқан оңтүстік өңірде электр энергиясы бойынша тапшылық бар. Біз ешкімге тәуелді болмауға тиіспіз. Бұл мәселе өте көптеген жәйттерді шешеді. Балқаш ЖЭС-і бойынша барлық мәселелер шешілді. Істі жеделдетіп, осы жұмысты бастау қажет.

«Батыс Еуропа – Батыс Қытай» халықаралық автомобиль дәлізінің қазақстандық учаскесінің құрылысын аяқтаудың маңызы зор. Бұл шынымен де ғасырдың халықтық құрылысы. Бұрын қай жерде 3 жыл ішінде 2 700 шақырым сапалы автомобиль жолы салынып еді? Біз алдағы жылы бұл жұмысты аяқтауға тиіспіз. 1 200 шақырымға созылатын «Жезқазған-Бейнеу» және «Арқалық-Шұбаркөл» 2 темір жол желілері құрылысына кірісудің де маңызы үлкен. Бұл жобалар «Жезқазған-Арқалық» өңірінің дамуына қуатты серпін беретін болады.

Екінші. Үкіметке Жамбыл облысында құны шамамен 2 млрд. доллар тұратын кешенді минералды тыңайтқыштар өндірісін құру жөніндегі жобаны жалғастыруды тапсырамын. Бұл тыңайтқыштар ауыл шаруашылығы үшін қажет. Жоба Жамбыл облысының және бүтіндей оңтүстіктің экономикасын көтеруге мүмкіндік береді.

Үшінші. Атырау мұнай өңдеу зауытында құны 1,7 млрд. доллар тұратын мұнайды терең өңдеу кешенін құруды қамтамасыз ету қажет. Ол бензин өндіруді 3 есе дерлік — 1,7 млн. тоннаға дейін, ал дизель отынын 1,4 млн. тоннаға дейін ұлғайтып, Қазақстанды отынның осы түрлерімен қамтамасыз етеді.

Төртінші. Құны 6,3 млрд. доллар тұратын Атырау газ-химия кешенінің жобалық қуатына шығуын қамтамасыз ету қажет, ол жыл сайын 500 мың тонна пропилен мен 800 мың тонна полиэтилен шығаруды қамтамасыз етеді. Мұндай өнімді біз Қазақстанда әлі шығарған емеспіз.

Бесінші. Жобалауды аяқтап, Қарашығанақ кен орнында қуаты жылына 5 млрд. текше метр газ өңдеуге жететін зауыт құрылысына кірісу қажет.

Алтыншы. Үкіметке елдің, астананы қоса алғанда, орталық өңірін газдандыруды қамтамасыз ететін құбырлы өткізгіш жүйесін жоспарлап, жүзеге асыруға кірісуді тапсырамын.

Бұл көп қаржыны қажет ететін, маңызды жұмыс. Газға тәуелділіктен арылу үшін біз оны жасауымыз керек. Қазақстан — мұнай мен газ өндіретін ел. Біз елімізді газдандыруға міндеттіміз.

Бұл жобалардың көпшілігі бойынша инвестициялау мәселелері шешілген, ал қалғандары бойынша шешу қажет.

Үкімет пен Парламентке жоғарыда аталған жобаларды жүзеге асыруға қажетті қаржы бөлу үшін бюджетті қайта қарау жөнінде ұсыныс енгіземін.

Бізге жобаны жүзеге асыру үшін Ұлттық қордан несие алуға тура келеді. Мен оны дұрыс деп есептеймін. Ол ақшаларды өз экономикамызға салайық. Бұл жобалардың бәрі біздің экономикамыздың, біздің еліміздің бейнесін бүтіндей өзгертетін болады.

Жоғарыда айтылғандардың бәрі әлемдегі ықтимал деген дағдарыстарға қайтаратын біздің жауабымыз болмақ.

Біз бүкіл Қазақстанды алып құрылыс алаңына айналдырып, мыңдаған жұмыс орнын құрамыз.

Тұрғын үй, ірі кәсіпорындар құрылысы төңірегінде құрылыс индустриясы, металлургия, өңдеу өнеркәсібі дамиды болады. Жаңа, жас кәсіпкерлердің пайда болуына көптеген мүмкіндіктер туады. Олар мұндай мүмкіндікті жіберіп алмауға тиіс.

Қаржы шығындарын бақылау үшін 2008–2009 дағдарыс жылдары кезеңінде нақты және тиімді жұмыс істеген және өзінің тиімділігін дәлелдеген комиссия секілді арнайы комиссия құруды тапсырамын.

Бұл жобалардың барлығын біз осы жылдың өзінде бастайтынымызды атап көрсетемін.

Үкіметке қазақстандық инновациялық жүйені нығайту қажет.

Перспективалы ғылыми-зерттеулерді қаржыландырудың бюджеттік шығындарын инновациялық гранттарды бөлу арқылы ұлғайту маңызды.

«Ғылым туралы» жаңа заң ғылымды жүйелі мемлекеттік қолдау үшін негіз қалайды.

Отандық ғалымдарды қолдау қажет.

Назарбаев университеті төңірегінде трансферт пен жаңа технологиялар құруға ықпал ететін инновациялық-интеллектуалдық кластер қалыптасуы тиіс.

Астанада жоғары технологиялы кәсіпорындар құра отырып, біз бұл тәжірибені Қазақстанның басқа да ғылыми-білім беру орталықтарына тарататын боламыз. Бізде заңнамалық негіз бар.

Бұл менің тапсырмам бойынша қабылданған «Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау туралы» жаңа заң. Соның негізінде мемлекеттің, бизнес пен ғылымның өзара іс-қимылының инновациялық әлеуетін өрістету қажет.

Үкіметке мемлекет-жекеменшік әріптестігінің жаңа пішіндерін енгізуді қарастыратын заң жобасын дайындауды тапсырамын.

Ағымдағы дамудың маңызды мәселелерінің бірі Қазақстан экономикасына тікелей шетел инвестицияларының ағынын әртараптандыру болып табылады.

Оларды перспективалы салаларға, мысалы, туризм саласына бағыттау қажет. Дамыған елдерде туристік кластердің үлесіне ІЖӨ-нің 10%-на дейіні тиесілі. Бізде 1%-ға да жетпейді.

Тұтастай ел бойынша туризм өсімінің нүктелерін зерттеу қажет, олар аз емес.

Осымен байланысты Алматы жанындағы әлемдік деңгейдегі тау шаңғысы курорттарын дамыту маңызды жоба болуы тиіс. Сарапшылар тау шаңғысы курортына келген 1 турист теңізге барған сапарына қарағанда 6 есе көп шығынданады деп есептейді. Бұл мемлекет үшін өте тиімді. Үкіметке осы ғажайып аймақты, сондай-ақ Ақмола облысындағы Шортанды-Бурабай курорттық аймағын дамытудың жүйелі жоспарын жасауды тапсырамын.

Өздеріңіз білетіндей, менің қамқорлығымдағы ерекше шаруа — іскерлік және инвестициялық ахуалды нығайту.

Қазақстанда «Бизнестің жол картасы – 2020» табысты жүзеге асырылуда. Қазірдің өзінде көптеген қазақстандықтар оның тиімділігіне көз жеткізіп үлгерді.

Үкіметке бағдарламаға инновациялар енгізу үстіндегі бастаушы және жас бизнесмендерді қолдаудың қосымша шараларына қатысты өзгерістер енгізуді тапсырамын.

Бүгінде қаржы-экономикалық, оның ішінде салықтық құқық бұзушылықтарды қылмыссыздандыру бойынша жұмыстарды жалғастыру керек.

Кеден және салық комитеттеріне, қаржы полициясына құқықтық нормаларды, оның ішінде қосарланған салық салу бойынша құқықтық нормаларды қолдануда бірізді болу қажет.

Отандық және шетелдік инвесторлардың құқықтарын қорғау мен қолдау, заңнамалардың болжамдылығы мен транспаренттілігі Қазақстандағы іскерлік инвестициялық ахуалдың негізі болуы тиіс.

Біздің шенеуніктер инвесторларға тосқауыл қоюға емес, қай жағынан да оңды жәрдемдесуге тиіс деп табанды талап етемін.

Біз отандық және шетелдік инвесторлармен нормативтік-құқықтық актілер жобаларын жасау үдерісінде тұрақты консультациялар өткізудің тетігін нығайтуға тиіспіз.

Кәсіпорындардың бизнесті жауапкершілікпен жүргізудің қағидаттарын сақтауын ынталандырудың стратегиясын жасап, жүзеге асыру бойынша ұлттық байланыс орталықтарын құру қажет. 2012 жылы Қазақстанның ДСҰ-ға өтуі туралы келіссөздер аяқталуы тиіс.

Бұл біздің экономикамыздың инвестициялық тартымдылығын айтарлықтай жоғарылатады.

Оныншы. Ауыл шаруашылығын дамыту.

Қазақстанның аграрлық секторы үлкен экспорттық мүмкіндіктерге және инновациялар енгізу үшін жоғары әлеуетке ие.

Азық-түлікке деген қажеттілік әлемде жыл сайын өсе беретін болады. Бізге бұл мүмкіндікті жіберіп алуға болмайды.

Мемлекет ауыл шаруашылығына орасан көмек көрсетіп отыр.

Бізге жеке инвестициялардың аграрлық өндіріске тәуекелін төмендету үшін заемдарды кепілдендіру мен сақтандырудың мемлекеттік жүйесін жасап енгізу керек.

Фермерлердің қаржыландыруға қолжетімділігін кеңейту үшін балама жолдар табу қажет.

Үкіметке бөлшек сауданы делдалдарсыз жүргізуді мемлекеттік қолдаудың тетігін жасап, енгізуді тапсырамын.

Мемлекетке астық саласын ұйымдастыру және құрылымдау, біртұтас астық холдингін құру қажет. Ет өндірудің экспорттық әлеуетін дамыту жөніндегі жобаны жүзеге асыруды белсендірек ету қажет.

Үкіметке мал шаруашылығының басқа салаларын, оның ішінде қой шаруашылығын, сондай-ақ жемазық өндірісі мен шалғайдағы жайылымдық мал шаруашылығын дамыту жөніндегі бағдарламаларды жасауды қамтамасыз етуді тапсырамын.

Құрметті қазақстандықтар!

Бүгінде бүкіл әлемге және әр мемлекетке қуатты жаһандық және ішкі сын-қатерлерге жауап табу маңызды.

Әлеуметтік-экономикалық жаңғыртудың 10 бағыты бойынша міндеттерді орындап, біз экономиканы нығайтамыз, қоғамымызды тұрақты етеміз, халықтың әлауқатын арттырамыз.

Сонымен бірге, Қазақстан әлемдік саясаттың лайықты қатысушысы ретінде бейбітшілікті нығайту мен қауіпсіздік жолдарын айқындауға белсенді қатысуын жалғастырады.

Біз ядролық қауіпсіздік, Ядросыз әлемнің жалпыға бірдей декларациясын қабылдау жөніндегі бастамаларды ілгерілеттік.

Үстіміздегі жылдың наурыз айында Сеулде өтетін Ядролық қауіпсіздік мәселелері жөніндегі жаһандық саммитте олар нақтыланатын және толықтырылатын болады.

Осы жылы біздің әлемдік дағдарыстан шығу жөніндегі G-Global идеясы талқыланады деп үміттенетін Астаналық экономикалық форум үлкен маңызға ие болады.

Сондай-ақ осы жылы Астанада халықаралық конфессияаралық үнқатысудың маңызды алаңына айналған Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезі өтеді.

Біз Қазақстан жариялаған Жаһандық энергиялық-экологиялық стратегияны жүзеге асыру үшін барлық күш-жігерімізді жұмсауға тиіспіз. Біз «жасыл» технологиялардың трансфертіне бағытталған Астананың «Жасыл көпір» бастамасын жүзеге асыру жөніндегі жұмысты жалғастырамыз.

Қазақстанның сыртқы саяси ұсыныстары әлемдік қоғамдастықтан қолдау тапты. Оларда біздің алдағы ондаған жылдардағы сыртқы саяси стратегиямыздың мәні кестеленген.

Біз теңдестірілген сыртқы саясатымызды тек Батыспен ғана емес, сондай-ақ Азия мемлекеттерімен де өзара іс-қимыл таныта отырып жалғастыратын боламыз.

Осы жылы менің Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес шақыру жөніндегі бастамама 20 жыл толады.

Үстіміздегі жылы біз Ислам ынтымақтастығы ұйымындағы, Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымындағы төрағалығымызды лайықты аяқтауға тиіспіз.

2012 жылы Астана ТМД мен түркі әлемінің мәдени астанасы болып табылады.

Осы шараларды лайықты өткізу керек.

Біз XXI ғасырдағы жаһандық сын-қатерлерге еуразиялық интеграцияны тереңдетумен жауап берудеміз.

Біз Ресеймен және Беларусьпен бірге Бірыңғай экономикалық кеңістік қалыптастырдық, Еуразиялық экономикалық одақ құруға келе жатырмыз. Бұл — жалпы өңірлік тұрақтылықтың, біздің экономикалардың бәсекеге қабілеттілігін жоғарылатудың маңызды факторы. Біз ТМД-ның басқа мемлекеттерінің еуразиялық интеграцияға қосылуға ұмтылысын қолдауға дайынбыз.

Құрметті отандастар!

Әлеуметтік жаңғырту — бұл жаңа Парламент пен Үкіметтің, Қазақстанның барлық жауапты күштерінің — партиялардың, қоғамдық бірлестіктердің, шығармашылық және кәсіби одақтардың, бұқаралық ақпарат құралдарының, Қазақстанның барлық патриоттары қызметінің темірқазық мәселесі. Оның үстіне мен соңғы Мәжіліс сайлауына қатысқан барлық партиялардың сындарлы ұсыныстарын ескеруге ұмтылдым.

Біз барлық күштерді Отанымыздың игілігі үшін біріктіруге тиіспіз. Біздің алдымызда үлкен жұмыс күтіп тұр. Барша қазақстандықтарды белгіленген барлық міндеттерге қол жеткізу жөніндегі жұмыстарға аса белсенді қатысуға шақырамын!

Қымбатты достар!

Бізді орасан зор, күрделі және қиын, бірақ баршамыз үшін, қарапайым адамдар үшін де, Үкімет пен Парламент үшін де, бүтіндей алғанда мемлекет үшін де қызықты жұмыс күтіп тұр. Осындай үлкен мақсаттар қоймайынша біз дами алмай-

мыз. Біз әрқашанда айтқанымызды жасап келдік. Біз өзіміздің барлық жоспарларымызды, бағдарламаларымызды орындадық.

Алда қызу жұмыс күтіп тұр. Әлем сондай, жағдай сондай. Бүгінгі күннің сынағы сондай.

Ендеше, бүкіл қазақстандықтарға үн тастап, өзімізді бүкіл қазақстандықтардың өмірін жақсартатын осынау ғаламат міндеттерді орындауға жұмылдырайық!

Қадірлі отандастар!

Қазір еліміз дамудың жаңа кезеңіне қадам басты. Біз бүгінде бәсекеге қабілетті, әлеуеті зор, экономикасы қуатты ел құрудамыз.

Біз бұдан бұрын да биік белестерді бағындырдық. Оны біз 20 жылдықта айттық.

Сондықтан, мақсатқа жету біздің қолымыздан келеді. Біз оған жетудің жолдарын жақсы білеміз. Ол үшін қажетті ресурстар бүгін мемлекетте жеткілікті.

Біздің міндетіміз — айқын, алған бағытымыз — дұрыс. Бұл жолда біз үшін ең бастысы — тәуелсіз Қазақстанның тұтастығы мен тұрақтылығы.

Дана халқымызда «Игілік басы — ынтымақ» деген қанатты сөз бар. Ендеше, тәуелсіздігіміз баянды, тұтастығымыз берік, елдігіміз мәңгі болсын, ағайын!

Осы мерейлі белесте баршаңызға мол табыс тілеймін!

Назарларыңызға рахмет!

Қазақстан Республикасы Үкіметінің кеңейтілген отырысында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 27 қаңтары

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Бүгін мен халыққа Жолдауымды жарияладым. Парламенттің сайлауы өтті. Халық «Нұр Отан» партиясына дауыс беріп, біздің бағдарламамыз бойынша істеген шаруаны қолдап шықты.

Енді әрі қарай жұмыс істеу керек.

Үкімет жаңадан тағайындалды. Министрлердің бесеуі, әкімдердің төртеуі ауысты. Жергілікті жағдайды жақсы білетін адамдар Үкіметке келді. Олар өздерінің тәжірибесін қолдана отырып, Үкімет жұмысының деңгейін жоғарылатуға ықпал етеді деп ойлаймын.

Сондықтан жаңа тағайындалған Үкімет мүшелері мен әкімдерді құттықтаймын. Барлығымыздың жұмысымыз табысты болсын! Осы сенімді орындауымыз керек.

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Экономиканы тұтастай дамытпайынша, әлеуметтік жаңғыру мүмкін емес. Жолдауда белгіленген міндеттерді орындау - жаңарған Үкімет құрамы мен барлық деңгейдегі әкімдер қызметінің басты мәселесі.

Үкіметке бірінші вице-премьер С.Н. Ахметов, 1 жаңа вице-премьер тағайындалды. Жаңа Мәдениет және ақпарат министрлігі өмірге келді. 6 министрлік пен агенттікті жаңа басшылар басқаратын болды. 4 облысқа жаңа әкім тағайындалды. Бірқатар жаңа басшылар өңірлерден келді, бұл өз кезегінде орталық және жергілікті билік органдарының өзара іс-қимылын айтарлықтай жаңартады.

Дағдарыстың екінші толқыны жақындап келе жатыр. Біз оған толықтай дайын болуымыз керек. Үкімет іс-қимыл жоспарының сценарлық, кезеңдік мәселелерін шешуге тиіс. Тиісті шаралар әзірленген. Оларды нақтылап, әлемдегі істің жағдайына мониторинг жасай отырып, жан-жақты шараларды қабылдау қажет. Бұрынғы жылдары Үкімет дағдарыстық ахуалдарды ойдағыдай шешті. Алдағы уақытта да осындай тиімді жұмыстарды жалғастыруы керек.

Бүгін мен сіздердің назарларыңызды нақты тапсырмаларға аударғым келеді. Тек жетістіктерді ғана емес, сонымен бірге, проблемаларды да айту керек.

Бірінші. Дағдарысқа қарсы тұру үшін макроэкономикалық ахуалды және экономиканың дамуын сақтауды қамтамасыз ету керек.

Сыртқы жағдайлар біздің сауда әріптестеріміздің валюталарын құнсыздандыруы мүмкін. Ұлттық банк және Үкімет бұл жағдайды жан-жақты бақылап, біздің экспортшыларымыздың өкімдерімен бәсекелестікке түсу үшін теңгенің қалыпты жағдайын қамтамасыз етуі керек.

Қаржы саласын дағдарысқа дайындау қажет. Келесі аптада маған Үкімет пен Ұлттық банк жалпы банк жүйесі бойынша және нақты банктер бойынша қандай тиімді шаралар жасау қажеттігін баяндаулары керек.

Бюджеттік шығындарды тағы да есептен өткізу керек. Қаржы министрлігі барлық бюджеттік шығындарды жан-жақты сұрыптаудан өткізіп, экономикалық дамуды

және тұрғындарды жұмыспен қамтуды қамтамасыз ететін шығындарды анықтауы қажет.

Бұл тұрғыдан, біріншіден, шығынды көп қажет ететін, алайда іс жүзінде ешқандай пайда бермейтін шараларды өткізу шығындарын қысқарту керек.

Экономика сәл ғана жақсара бастап еді, әртүрлі мүшелтойлар мен даңғазы конференциялар, халықаралық кеңестер қаптап кетті. Қазірдің өзінде министрліктер мен әкімдіктердің жоспарларында осындай 3 мыңнан астам шара белгіленген. Мұны тоқтату керек! Қазір ондай уақыт емес.

Қаржы министрлігіне дағдарысқа қарсы бағдарламаларды ескере отырып, барлық шығындарды топтастыруды тапсырамын. Басымдық қаражатты тиімді пайдалануға берілуге тиіс.

Екіншіден, салық әкімшілігі жаңартуды талап етеді.

Қазір — дағдарыс, оны мен түсінемін, алайда бәріміз де жұмыла жұмыс істеуіміз керек. Экономика өсуде, бірақ жиналмаған салық та өсіп барады. Тек 2010 жылы жиналмаған салық мөлшері 2009 жылмен салыстырғанда 2 есе өсті, ал 2011 жылы ол 224 млрд. теңгеге жетті. Өткен жылы жалған кәсіпорындар саны 35%-ға көбейіп, 1 мыңнан асып жығылды.

Кейбір мемлекеттік органдар босаңсып кетті.

Салық және кеден органдары өздерінің ақпараттық жүйесіндегі сараптамалық мәселелерді күшейтулері керек. Мәселен, салық жүйесі салық төлеушінің ЖЗК-ға, әлеуметтік салыққа және қосымша құн салығына аударған сомалары мәліметтерін басқа органдардың (Экономика және өңірлік даму, Индустрия және сауда, тағы да басқа министрліктердің) көрсеткіштерімен салыстыра отырып, сәйкессіздіктерді айқындауы қажет.

Бұл ретте бизнес-климатқа теріс әсер мен әкімшілік кедергілердің өсуінен сақтану аса маңызды. Кәсіпкерлердің тексерістерден ығыр болуына жол берілмейтіні тиіс.

Үшіншіден, мемлекеттік сатып алу жүйесін тағы да қайта қарау қажет.

Бүгінде мемлекеттік органдар ешқандай конкурс өткізбестен, өздеріне бағынышты кәсіпорындардан бірнеше есе қымбат бағаға тауарлар мен қызмет түрлерін сатып алатын болды. Егер мемлекеттік мекемелер сатып алатын тауарлар мен қызмет түрлерінің бағасын небәрі 20%-ға арзандатуды қамтамасыз ете алсақ, 500 млрд. теңгеге жуық қаржы үнемдеуі болар еді. Сондықтан тауарлар мен қызмет түрлерінің бағасы жөнінде толық ақпараттың жүйесі бар мемлекеттік сатып алу жөніндегі біріңғай оператор құру мәселесін ойластырған жөн.

Бұл мәселелерді пысықтауды вице-премьер Қ.Н. Келімбетовке, Қаржы, сондай-ақ Экономикалық даму және сауда министрліктерінің басшылары Б.Б. Жәмішев пен Б.Ә. Сағынтаевқа тапсырамын.

Екінші, Үкіметтің, Ұлттық банктің және әкімдердің міндеті — азық-түлік бағалары мен тарифтерінің негізсіз қымбаттауына жол бермеу. Әлеуметтік маңызды тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатуда делдалдардың ешқандай да алыпсатарлық мәмілелеріне жол бермеу керек. Экономикалық өсімнің қолдағы барын пайдалану және жақсы резервтерін табу қажет. Ең алдымен, инвестициялар үшін күресу керек.

Бұл, әсіресе, инвесторлар капитал өсімінің сенімді нүктелерін іздейтін жаһандық дағдарыс жағдайында айрықша маңызды.

Үкіметке бірінші жартыжылдықта инвестиция тарту және Қазақстанның инвестициялық саясатын әлемдік стандарттармен үйлестіру жөніндегі ұлттық іс-қимыл жоспарын жасауды тапсырамын.

Турасын айтайын, біздің экспорттық тауарларымызға деген бағаның аз конъюктурасы, қаражаттың болуымен экономиканы мемлекеттік қолдаудың қуатты күшейтілуі өсудің қосымша көздерін қарастырудағы белсенділігін айтарлықтай кемітіп жіберді. Жекелеген мысалдар болмаса, әкімдер өңірлерге инвестиция тарту мәселесімен айналыспайды. Қарағанды облысында ауыл шаруашылығының сұранысы үшін ұшақтар шығару жұмысы басталды. Жамбыл мен Павлодар облыстарында өндіріс дамуда.

Тек салаларда немесе өңірлерде кезекті индустриялық жобаны пайдалануға беруді ғана қанағат тұту жауапсыздық болып табылады. Жаңа кәсіпорын өзінен өзі дамымайды.

Нақты фактілерді алайықшы.

Менің тапсырмам бойынша «Миттал-Стилл» өзінің өндірісін әртараптандырады және 2010 жылы Қазақстанның батысында құбыр зауытын іске қосты. Айта кетерлігі, оның өнімдерін халықаралық рынок жаппай алып жатыр, алайда біздің ұлттық компанияларымыз оны сатып алмайды.

Бұл салада Ө.Е. Шөкеев тәртіп орнату керек.

«Қармет» менің тапсырмам бойынша сортты прокат зауытын салды. Сорт өндіріліп жатыр, бірақ құрылысшыларымыз оны алмай, сондай сортты шет елдерден сатып алуда. Енді рельс зауыты салынады, ал «Қазақстан темір жолы» оны әлдеқайдан сатып алады, тек бізден емес.

Ақмола облысындағы «КамАЗ-инжиниринг» көлік құрастыру зауытында тек мемлекеттік сектормен ұлттық компаниялар сұранысының есебінен ғана автомобиль өндіруді 3–4 есе ұлғайтуға болар еді.

Жұмысты ынталандыру үшін, жаңа жұмыс орындарын құру үшін өзіміздің машинелерімізді сатып алу керек. Шығыс Қазақстанда жеңіл автокөліктер шығарылады. Ал біздің шенеуніктер шетелдік маркадағы машинелерді сатып алады. Олар неге біздің машинелерге мінбейді? Егер бірінші кезекте өзіміз пайдаланбайтын болсақ, біз неге индустрияны дамытып жатырмыз?

Қостанай зауыты УАЗ автокөлігін шығарады. Ауыл шаруашылығының барлық құрылымдары осы көліктерді сатып алуы керек. Шекараның ар жағынан сатып алғанша, өзіміздікін алу керек. Сөйтіп, кәсіпорынға жұмыс тауып беріп, жұмыс орындарын ашу керек.

Жамбыл облысында ферроқорытпа мен химиялық өнімдер өндірісін 3 есе арттыруға болады. Бірақ марганецті, кокс пен күкірт қышқылын басқа өңірлерден жеткізуді реттеу қажет. Облыс әкімі осы мәселе бойынша жұмыс істеуге тиіс.

Біз мемекетаралық кірігу, Ресей өңірлерімен өңіраралық ынтымақтастық туралы көп айтамыз. Ал өңіраралық кооперацияның тұрақты жүйесін біз қалыптастыра алдық па? — Жоқ! Тегінде, мұның өзі экономиканы және жалпы мемлекетімізді нығайтудың маңызды тетігі.

Мен өңірлерді дамытудың болжамдық кестесінде өндірістердің бірін бірі қайталауына жол берілмеуін баяғыда тапсырғанмын. Барлық облыста бірдей цемент зауытын сала бермей, қай жерде нені орналастыру қажет екенін електен өткізіп алып салған жөн. Бұны шағын қалаларды дамыту жөніндегі бағдарламаларда ерекше ескеру керек.

Павлодар облысындағы жаңа «Павлодар» арнайы экономикалық аймағында, «Қазатоменеркәсіптің» қатысуымен бүтіндей химиялық кластер құруға болар еді. Үкімет осындай маңызды, қажетті, жергілікті жерлерде тұтынылатын өнімге мемлекет қолдау көрсетудің қосымша шараларын қарастыру керек.

2011 жылы жеңіл өнеркәсіп және фармацевтика салаларын дамытуда болмашы ғана өсім байқалды. Фармацевтика біршама дамып жатса, біз жеңіл өнеркәсіпті индустрия ретінде мүлде ұмыттық. Қаржы салдық, АЭА құрдық, зауыттар тұрғыздық, ал басқа жерлерде бұл неге дамымайды? Тері өңделмейді, жүн өңделмейді.

Неге бұлай екендігі туралы Үкіметтегі бір адамда нақты сараптама бар ма?

Экономикалық даму және сауда министрлігі бұл мәселені шешеді деп үміттенемін.

Бұл салаларды ынталандыру үшін қандай шаралар қажет?

Индустрияландыру картасындағы барлық іске қосылған жобалардың 60%-ға жуығы аграрлық кешеннің және құрылыс индустриясының үлесіне тиеді. Міне, біздің «даурықпа» баяндамаларымыздың салдары.

31 ірі жобаның ішіндегі тек қана 5 жоба дайын өнім шығару өндірісімен байланысты. Ал, бұл — Индустрияландыру картасы бойынша жалпы инвестиция көлемінің 90%. 11 жоба төменгі деңгейдегі өнім шығарады деп күтілуде. Жіберген олқылықтар бетке ұрып тұр.

Іске асырылып жатқан 220 жоба бойынша инвестицияның 80% мұнай-газ және таукен — металлургия саласына, инфрақұрылымға бағытталуда.

Премьер-министр К.Қ. Мәсімовке, бірінші вице-премьер С.Н. Ахметовке, Индустрия және сауда министрлігі мен «Самұрық-Қазына» АҚ-қа жан-жақты сараптама жүргізуді және бұл жобалардың әрқайсысының қазақстандық экономиканы әртараптандыруға қаншалықты сәйкес келетіндігі жөнінде нақты көріністі анықтауды тапсырамын.

Жоғары қосымша құнды өнімдерді өндіруге бағытталған жаңа жобаларды іздеу мен әзірлеуді жалғастыру керек.

Бірыңғай экономикалық кеңістікті құру және алдағы уақытта ДСҰ-ға кіру мәселесі еліміздің экономикалық даму үдерісіне күшті ықпал ететіндігін әрбір басшының түсінуі қажет.

Бұл, біріншіден, қазақстандық үлесті дамыту жөніндегі жұмыстың маңыздылығын бірнеше есе арттырады. Бұл ретте бәсекеге қабілетті өнім шығаратын өндірістерге басымдық берілуі керек.

Бәсекелестік күресінде негізгі салмақ нақ өңірлерге түседі. Бұл орайда бірігу керек. Мүмкін, Шығыс Қазақстан облысы Павлодар облысымен бірлесе отырып, Омбы облысымен бәсекелесуі керек шығар? Басқа облыстар да осылай жасауы керек. Өзара бәсекелестікке түспей, көрші өңірлермен бәсекелесу керек. Мен әкімдерге бұл туралы бірнеше рет айттым. Сондықтан индустрияландыру да, әртараптандыру да алдағы уақытта облыстарға ауыстырылатын болады.

Оған облыс әкімдері дайын ба?

Әрбір облыстың әкімі, міне, өзіне осы сұрақты қоюы керек.

Индустрияландыру, инвестиция мәселелерімен әкімнің 1 орынбасары арнайы айналысуы қажет деп есептеймін. Ол ағылшын тілін меңгерген және бұл мәселелерді жетік білетін «Болашақ» бағдарламасы түлектерінің қатарынан, Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі тарапынан жіберілуі керек. Ол Экономикалық даму және сауда, Индустрия және жаңа технологиялар министрлерімен тығыз байланыста жұмыс істейтін болады.

Президент Әкімшілігіне 1 ай мерзім ішінде осы мәселе бойынша ұсыныс енгізуді тапсырамын.

Осыған байланысты барлық өңірлердің әкімдеріне мынаны тапсырамын:

Біріншіден, өңірлік дамудың және бәсекелестіктің басымдықтарын анықтау керек.

Екіншіден, жергілікті жобаларды әлеуметтік бағдарламаларға және Үкіметтің басқа да бағдарламаларына толық байланыстылығын қамтамасыз ету қажет.

Үшіншіден, Үкіметпен бірлесе отырып, ішкі ұлттық бағытта, сонымен бірге, БЭҚ шеңберінде де өңіраралық кооперацияны күшейту жөніндегі шараларды белгілеу керек.

Бұл мәселені дайындауды вице-премьер Қ.Н. Келімбетовке, Экономикалық даму және сауда министрі Б.Ә. Сағынтаевқа және Ұлттық банктің төрағасы Г.А. Марченкоға тапсырамын.

Енді дағдарысқа қарсы бірінші кезектегі шаралар туралы.

Әкімдіктерді, сонымен бірге, ұлттық компанияларды қоса алғандағы әрбір мемлекеттік орган әртүрлі дағдарыстық сценарийлерге бірден көңіл аудару шараларын белгілеуі керек.

Егер ахуал нашарлап кететін болса, сыртқы факторларға сілтеме жасап, ақталудың қабылданбайтындығын ескертемін. Әрбір облыстың Үкіметпен бірлесе отырып, алдын ала келісілген жоспары болуы тиіс.

Үшінші. Енді бірқатар салалық міндеттер жақында ауыл шаруашылығы саласында көктемгі дала жұмыстарына жан-жақты дайындалу және оны ойдағыдай өткізу ерекше маңызды. Әкімдер егістікті әр тараптандыруды қамтамасыз етуі қажет. Көкөніс, май дақылдары, жем-азық және басқа дақылдардың үлесін арттыру маңызды. Біз мал шаруашылығын дамытуды қолға алған болсақ, онда бізде жем-азық дақылдары, майлы дақылдар, көкөніс өнімдерін өсіру де дамуы керек. Бұған қазірдің өзінде көңіл аудару керек. Егіс алқаптарымыздың мүмкіндіктерін, олардың өнімділігін арттыру қажет.

Бүкіл әлемде ауыл шаруашылығы өндірісі оның өңдеу саласымен тығыз бірлікте жұмыс істейді. Қазақстанда мұндай құрылым әлі қалыптаса қойған жоқ. Бұл — біздегі дәстүрлі, тарихи олқылық.

Соңғы 3 жылда сүт және ет бағытындағы фермалар құрылысына, бордақылау алаңдарын, құс фабрикаларын, жылыжай мен көкөніс сақтау қоймаларын салуға орасан зор қаржы жұмсалды. Бірақ біз өзіміздің алдымызға қойған мақсатымызға жете алдық па?

Үкіметке, әкімдер мен «ҚазАгро» холдингіне оларды тиісті деңгейге жеткізуді және өнімдер шығаруын ерекше бақылауда ұстауды тапсырамын. Ауыл шаруашылығы министрлігіне ветеринарияны халықаралық стандартқа көшіру жөнінде тиісі шаралар қабылдау тапсырылған болатын. Ол дұрыс. Мұнсыз сапалы ет экспорттау мүмкін емес.

2012 жылдың басында өткен жылға жоспарланған 126 ветеринариялық зертханалардың бар-жоғы 27-сі ғана салынған. Ауыл шаруашылығы министрлігі жұмысының нәтижесі осындай. Қалғандарын салу мен іске қосуды жеделдету керек.

Жерді өз мақсатына пайдалану жөнінде шаралар кешенін қабылдау қажет. Өйткені, бұл кәсіпкерлікті дамытудың елеулі қосымша мүмкіндігін беретін болады.

Жалпы, жерді пайдалану жөнінде. Жер мақсатына сай пайдаланылмайды. Әкімдер тұрғын үй салуға немесе ауыл шаруашылығы жұмыстарын жүргізуге жер телімдерін бөлгенімен, оларды кімдер алып жатқандығын, бір маман ба, жоқ па, жер телімдерінің қандай қағидатпен бөлініп жатқандығын қадағаламайды.

Бүгінгі күні Қазақстанда 7 млн. гектарға жуық ауыл шаруашылығы жері іске қосылмай отыр. Мұның жартысынан астамы Ақмола, Павлодар және Қостанай облыстарының үлесінде.

Осыған орай Жер ресурстарын басқару агенттігінің жаңа басшылығына Ауыл шаруашылығы министрлігімен және облыс әкімдерімен бірлесе отырып, аталған мәселені шешуді тапсырамын. Қазақстанның ұлттық байлығы — жерге қатысты мәселелерді шешу қажет.

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласында жылыту маусымын проблема-сыз жүргізу жағдайына әлі күнге жете алмай келеміз. Әкімдер мен Үкімет жыл сайын 100%-дық дайындық туралы баяндайды. Жағдай көрінеу бұрмаланады. Әйтпесе биылғы қыста Өскеменде, Көкшетау мен Семейде проблема болмаған болар еді. Қалай аяз қысады, солай проблемалар басталады.

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын жаңарту бағдарламасын жүзеге асыру ісіне де халықтан көптеген шағымдар түсіп жатады.

Мұнда мемлекеттік органдардың жауапкершілігі дұрыс айқындалмаған. Пәтер иесі тұрғын үйді басқару үдерісіне нақты қатысып, бұл бағдарламаның тиімділігін нақты сезінуі тиіс.

Менің тұрғын үй құрылысы мәселелері жөнінде ескертулерім бар. Тұрғын үй құрылысы бағдарламасы бойынша былтырғы жылы 138 мың шаршы метр жалдық тұрғын үй тұрғызу белгіленген болатын. Оның тек 100 мың шаршы метрі ғана пайдалануға берілді. Мұның алдындағы тұрғын үй бағдарламасында белгіленген нысандардың барлығы әлі салынып болған жоқ. Ал енді жаңа бағдарламаны жариялап отырмыз. Егер бұлай жұмыс істейтін болсақ, онда ақшаны не үшін бөліп отырмыз?

Дағдарыспен күрес бағдарламасын жүзеге асырған кезде барлық әкімдер осы нақ мәселелер бойынша шаруа істеген. «Жол картасы» бүкіл Қазақстан бойынша қанат жайған. Ал қазір осы жұмыс бәсеңсіп қалды. Ақша бөлінеді, жағдай жасалуда Енді не керек?

Үлестік құрылыстың да бірқатар нысандары қаржы бөлінгенмен, әлі күні аяқталмай отыр.

Қалалардың маңынан жекеше тұрғын үй құрылысына жер телімін бөлуге байланысты проблемалар жинақталып қалды.

Сонымен бір мезгілде көптеген бөлінген жер телімдері игерілмей жатыр. Жер телімдерін бөлу жөніндегі қолданыстағы ереже тұрғын үй салушылардың қаржы мүмкіндігін ескермейді. Егер жер мақсатына сай пайдаланылмаса, ол жерлерді қайтадан алып, құрылыс жүргізе алатындарға тапсыру керек.

Көбіне-көп құрылысқа бөлінген аумақтар дайындалмайды. Егер аумақ құрылыс жүргізуге дайын болмаса, тиісті коммуникациялық жүйелер жүргізілмесе, жер бөлінбейді деп біз айттық. Бұл мәселені тек әкімдер ғана дұрыс қадағалай алады.

Үкіметке әкімдермен бірлесе отырып, мәселені шешу жолдарын айқындап, заңға өзгерту енгізуге дейін тиісті ұсыныс әзірлеуді тапсырамын.

Қалдықтарды өңдеп кәдеге жарату, қалдықтарды бөлектеп жинау жүйесін енгізу мәселесі де аса маңызды.

Алматыда қалдық өңдеу зауыты салынған болатын. Ол қазір бір ғана себеппен, атап айтқанда, қалдықтарды бөлектеп жинау жүйесі іске қосылмағандықтан, жұмыс істемей тұр. Егер шыны, картон, пластмасса бөлектеп жинақталатын болса, зауыт оны өзі-ақ алып өңдер еді. Алматыда тағам қалдықтары 30-40%-ды құрайды. Шетелдерде олардан метан өндіріп, оны әртүрлі қажеттіліктерге пайдаланады. Біз де осылай жұмыс істеп үйренуіміз керек.

Қалдықтарды сұрыптау жұмысына әлеуметтік аз қамтылған және жұмыссыз адамдарды тартып, олардың қаржы табуына жәрдемдесудің мүмкіндігі бар.

Елімізде осы уақытқа дейін жинақталып қалған өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтар әрбір тұрғынға шаққанда 1,4 мың тоннадан айналады екен. Бұл мәселені жедел шешу қажет. Әкімдер Үкіметпен бірлесіп, осы тұрғыдағы жұмыстарды бастаулары керек.

Премьер-министрдің бірінші орынбасары С.Н. Ахметовке тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласындағы барлық мәселелерді шешуді жеке бақылауына алуды тапсырамын. Төтенше жағдайлар министрлігі мен әкімдерге қардың көктемгі еруі мен тасқын қаупінің алдын алуды, тұрғын үйлерді, бөгендерді және басқа да гидротехникалық қондырғыларды бекіту жұмыстарын жүргізуді тапсырамын.

Өткен жылы не болғаны есімде. Олардың қайталануына жол беруге болмайды.

Енді монополияға қарсы саясат туралы экономиканың дамуы көбіне монополиялық саясат арқылы да шектеліп жатыр. Бүгінде оны реттейтін агенттіктің барлық жұмысы өңірлердегі монополистер үшін тарифтің өсуін кезекті бекітуге ғана жұмылдырылуда. Тұтынушылар құқығын қорғау жұмысы аяқсыз қалған.

Аталған агенттіктің жаңа төрағасына тарифтік саясатты қалыптастыруды ашық жағдайда жүргізу жөнінде шара қолдануды тапсырамын.

Әкімдермен бірлесіп электр энергиясы мен судың қалыптан тыс шығындарын жойып, қалыпқа сай шығындарын оңтайландыру, есептеудің автоматтандырылған жүйесін белсенді енгізу жөніндегі жұмысты күшейту керек.

Тұрғындарға бұның тиімді екенін, олардың коммуналдық қызметтерге аз төлейтіндерін түсіндіру қажет.

Кәсіпкерлікті қолдау аясында біз «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасын жүзеге асырудамыз. Оны жетілдірген жөн.

Кәсіпкерлердің кредит алу үшін қоятын кепілдері жеткіліксіз. Сондықтан да Бағдарлама іске қосылғалы бері тек қана 20 кредит кепілдендірілген. Шағын бизнесті қолдаудағы мемлекет пен ірі инвесторлардың күш-жігерін біріктіру тетігін дәйектеу керек.

Жолдауда әлеуметтік сала бойынша барлық маңызды мәселелер қамтылған. Бірақ Үкімет шешуге тиіс жүйелік проблемалар әлі де бар.

Біріншіден, денсаулық сақтау нысандарын салу мәселесін айқындай түсу керек.

Осының алдындағы жылдардағы «100 мектеп, 100 аурухана» бағдарламасында белгіленген 103 денсаулық сақтау нысанының тек 58-і ғана салынды.

2011 жылғы Жолдауда қосымша 350 аурухана мен емхана салу жөнінде тапсырма берілді. Алайда, олардың 7 нысаны бойынша ғана шығындар қолдауға ие болды. Неліктен бұлай болып отыр? Бұл сұраққа кім түсінікті жауап бере алады?

Премьер-министрдің жеке өзіне аталған жайдың анық-қанығына жетуін баяндауды тапсырамын.

Екіншіден, халықты дәрі-дәрмекпен, әсіресе, күрделі ауруларға қажетті дәрі-дәрмектермен қамту ісінде де кемшіліктер бар.

Мәселен, В және С гепатитімен ауыратындарға, онкологиялық науқастарға қажетті дәрілерді жеткізу жөніндегі келісім-шарттар биыл көп кешіктіріліп жасалды. Ал адамдар қиналуда. Қаржы уақытында бөлінді. Тек оларды дер кезінде алып, науқастарға жеткізіп беру керек. Медицина мекемелеріндегі жоспарлау жүйесін сауықтыруға не, немесе кім кедергі келтіріп отыр?

Үшіншіден, «Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы кадрларға деген нақты бір сұранысты толық ескермей жүргізіліп жатыр. Нақты өлшем қанша жұмыс орнының ашылғандығында емес, қанша қазақстандықтың нақты жұмыспен қамтылғанында болуы керек.

Бұл ретте Білім және ғылым министрлігі қандай кадрларға тапшылық барлығын анықтап, осыған сәйкес мамандар дайындау жөнінде оқу орындарына тиісті тапсырыстар беруі қажет. Өйткені, жұмыс орындары гастарбайтерлерді қамтамасыз ету үшін емес, қазақстандықтар үшін ашылып отыр.

Төртіншіден, Үкімет көші-қон заңдарына аталған жағдайларды ескере отырып, тиісті өзгерістер енгізуі тиіс. Халықтың бүкіл ел көлемінде тиімді орналасуын ынталандыру жүйесін енгізу, «Нұрлы көш» бағдарламасын түбірінен қайта қарастыру қажет.

Барлық жекеленген мәселелердің шешім табуын Премьер-министрдің орынбасары Ербол Орынбаевқа тапсырамын.

Төртінші. Мемлекеттік басқарудың тиімділігін арттыру. Орталық деңгейде мемлекеттік басқаруды оңтайландыру туралы тиісті Жарлық шығардым.

Бізде әр жыл сайын мемлекеттік аппаратта қысқартулар жүреді. Бірақ мемлекеттік құрылымда істейтіндердің саны тездетіп қайта қалпына келіп қана қоймай, одан әрі өсе түседі. Неге бұлай?

Оның жауабы қарапайым. Бізде осы уақытқа дейін мемлекеттік қызметтің тізбесі болып көрген емес. Шешімдердің орындалуын бақылау тетігі қалыптаспаған.

Мен 4 жыл бұрын мемлекеттік органдарда жүйелі түрде аудит өткізуді қамтамасыз етуді тапсырғанмын. Әртүрлі себептермен сырғытылып келеді.

Мен біріңғай қағидат болуы үшін әкімдіктердің құрылымын жетілдіруді тапсырдым. Ол да күні бүгінге дейін орындалған жоқ.

5 жылда мемлекеттік кәсіпорындар саны 4,2 мыңнан 6 мыңға дейін, яғни 1,5 есе өскен. Қаржы министрлігі осыған ақша бөледі. Ал мемлекеттік қаржыны қалай үнемдеу жөнінде ұсыныс бермейді.

Бұл мемлекеттік кәсіпорындарда жұмыс істейтіндердің саны 600 мыңды Қазақстандағы мемлекеттік қызметкерлер санынан 6 есе көп. Бірақ аталған кәсіпорындардың жартысынан астамы зиянмен жұмыс істеуде. Көпшілігі бірін бірі қайталайды.

Үкімет мемлекеттік кәсіпорындар санын қысқартып, холдингтер мен ұлттық компаниялар құрылымын оңтайландырып, бұл мәселенің шешімін тапқандығын 1 сәуірге дейін хабарлау қажет.

Бюджетті үнемдеу тұрғысынан да, сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмыс тұрғысынан да холдингтердің, ұлттық компаниялар мен мемлекеттік кәсіпорындардың басқару аппараттарындағы шенеуніктер санын қысқарту өте маңызды. Бұл ретте босатылған ресурстарды қалған бастықтардың еңбекақысын ұлғайту үшін пайдалануға тиым саламын.

Бүгінде Үкімет басшылығы менің берген тапсырмаларымды жедел орындаудың орнына, оларды министрліктер мен ведомстволарға қайта тапсырады. Сөйтіп, бір тапсырмадан ондаған басқа тапсырмалар туындап жатыр.

2001 жылы 15 мың тапсырманың 80%-ын Үкімет пен Премьер-министрдің Кеңесі берген. Кеңсе басқару органына немесе көшірме жазбалар органына айналып кеткен бе?

Бізде мемлекеттік жоспарлаудың жаңа жүйесі енгізілген. Нәтижесінде есеп беру құжаттарының саны 6 есе өскен. Қазір бүтіндей алғанда 30 мыңнан астам есеп талап етілуде.

Президент Әкімшілігі осы мәселені тиянақты тексеріп, басы артық рәсімдердің бәрін қысқартуы қажет.

Бұл барып тұрған немқұрайдылық. Мемлекеттік қызметшілердің әлеуетін тұрғындардың нақты проблемаларын шешудің орнына, әртүрлі есеп толтыруға ысырап ету.

Біріншіден, бұл ретте бәрін Үкімет Кеңесіне жүктей бермей, Премьер-министрдің орынбасарларының жауапкершілігін, олардың министрлермен және әкімдермен іс-қимыл әрекеттестігін арттыру керек.

Екіншіден, Президент Әкімшілігі Үкіметпен бірлесе отырып жағдайға талдау жасап, мемлекеттік қызмет тізбесін қалыптастыруды 1 мамырға дейін іске асыратын болсын.

Үшіншіден, 1 наурызға дейін министрліктер, ведомстволар мен әкімдіктер құрылымы туралы жаңа үлгі ережені бекітіп, мұнан кейін 2 айдың ішінде оларды оңтайландыру жұмыстарын жүргізу қажет.

Төртіншіден, 15 сәуірге дейін ұлттық холдингтерді, компаниялар мен мемлекеттік кәсіпорындарды оңтайландыру жөнінде ұсыныс әзірленетін болсын.

Жаңа басқару технологияларын жеделдетіп әзірлеуді Премьер-министрдің орынбасары Е.Т. Орынбаевқа тапсырамын. Үкімет «Мемлекеттік қызмет көрсету туралы» заң жобасын әзірлеуді жеделдетуі керек.

Тағы бір мәселе — бизнеске әкімшілік кедергілерді қысқарту. Мұнда да ескеретін жәйттер бар. Осы уақытқа дейін әрекет етіп келген 1 015 рұқсат беру құжаттарын 30%-ға қысқарту жөнінде ұйғарым жасалғаннан кейін олардың 700-ге жуығы ғана қалуы керек еді. Ал 2011 жылдың соңындағы тексеру барысында олардың саны 1 137-ні құрап отырғаны анықталды.

Мұның өзі таң қалатын жәйт. Сонда не болды? Мемлекеттік аппаратты қысқарту үстіндеміз, ал шенеуніктер саны артып келеді. Рұқсат беру үдерістерін азайтудамыз, ал олар өсе түсуде. Мұндай жағдайда Үкіметке көрсетілген сенім ұзаққа созылмауы да мүмкін. Қайталап айтамын, алдағы кезең аса күрделі және жауапты. Мұны барлықтарыңыз білесіздер. Бізге жинақталу және жұмысты жаңа леппен бастау керек. Менің әрбір тапсырмам үшін барлық министрлер мен өңір басшылары алдымда дербес жауап береді.

Осы мәселені бақылауға алуды Президент Әкімшілігінің Басшысына тапсырамын.

Сіздердің барлықтарыңызға Парламент пен мен үлкен сенім көрсеттік. Осы сенімді ақтаңыздар!

Қазақстанда тіркелген шетелдік дипломатиялық миссиялардың басшыларымен кездесуде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 2 наурызы

Құрметті Елші мырзалар және миссиялар басшылары!

Ханымдар мен мырзалар!

Біз дәстүрлі кездесуімізді Қазақстанның сыртқы саясаты үшін мерейтойлық жылы өткізіп отырмыз.

Бүгін еліміздің Біріккен Ұлттар Ұйымына мүшелікке өткеніне 20 жыл толды.

Қаңтарда Қытай Халық Республикасымен, Ұлыбританиямен, Франциямен дипломатиялық қатынас орнағанына 20 жыл болды. Ақпанда — Германиямен, наурызда Түркиямен дипломатиялық байланыс орнатқанымызға да 20 жыл толды.

Осылайша еліміздің осы жылдың әр айы сайын қазір біздің елімізбен қарым-қатынасы бар әлемнің барлық елдерімен байланыс орнатқанына 20 жыл толады.

Мамырда менің Мемлекет басшысы ретінде АҚШ-қа алғашқы ресми сапар жасағаныма 20 жыл толады.

Сол айда біз Ресей Федерациясымен Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы «үлкен» шарттың мерейтойын атап өтеміз. Сіздер біз қазірдің өзінде өзара қарым-қатынасымыздың мерейтойына орай бірқатар мемлекет басшыларымен құттықтау жолдауларын алмасқанымызды білесіздер. Көптеген елдермен бұл үдерісті жалғастыратын боламыз.

Бүгін мен жиналып отырған барлықтарыңызды, сіздердің елдеріңіздің әрқайсысын екі жақты қарым-қатынастың мерейтойлық жылымен шын жүректен құттықтаймын.

Сондай-ақ шілде айында Қазақстанның кәсіби дипломатия қызметінің құрылғанына 20 жыл толатыны аталып өтеді. Дипломатиялық қызметтің қалыптасуы мен дамуы үшін осы 20 жылда Қазақстанда өз елдерінің дипломатиялық миссияларының құрамында жұмыс істеген көптеген шетелдік дипломаттардың қолдауы мен тәжірибесі үлкен маңызға ие болғанын атап көрсеткім келеді.

Екі онжылдықта Қазақстан барлық елдермен — біздің жақын көршілерімізбен, елімізбен ынтымақтастықты дамытуға мүдделі барлық тараппен сындарлы қарым-қатынас қалыптастырды.

Мен қатысып отырған барлық елшілер мен шетел дипмиссиясының басшыларына, біздің барлық дипломаттарымызға біздің елдеріміздің арасындағы екіжақты қатынастарды нығайтуға қосып отырған үлестеріңіз үшін зор ризашылығымызды білдіремін.

Құрметті достар!

Сіздер еліміздің тәуелсіздіктің 20 жылында қандай табыстарға қол жеткізгенін білесіздер. Біз олардың бәрін ел тәуелсіздігінің 20 жылдығына орай ұйымдастырылған салтанатта егжей-тегжейлі айттық.

Мерейтойлық 2011 жыл әлемдік экономикалық дағдарыстың жалғасып жатқанына қарамастан, Қазақстанның әрі қарай экономикалық өсімге қол жеткізіп отырғанын қуаттап берді.

Елдің ІЖӨ-сі 7,5%-ға өсті. Жан басына шаққандағы ІЖӨ көлемі 11 мың доллардан асып түсті. Біз осы көрсеткіштерімізді мақтан тұтамыз, өйткені, бұл көрсеткіштер тәуелсіздік жылдары 16 есе өсті. Біз адам басына жылына 700 доллардан бастаған болатынбыз.

Елді индустриялық-инновациялық дамыту бағытын ұстанған 2 жылда шамамен 400 жаңа өндіріс орны салынды. Индустриялық секторда жаңа 90 мың жұмыс орны құрылды. 60 жаңа кәсіпорын қазірдің өзінде жобалық қуатына шығып, 2 млрд. доллардың өнімін өндірді.

Біз қазір бүкіл әлемде не болып жатқанын білеміз, ал Қазақстанда жұмыссыздық төмендеп келеді.

Инновациялық дамуға жақсы серпін берілді. Өнеркәсіпке технологиялық инновациялар енгізу үшін жұмсалған қаржы 8 есе өсіп, 220 млрд. теңгені құрады. Өңдеуші саладағы еңбек өнімділігі тұтастай алғанда 20%-ға ұлғайды. Дәл осы саламен біз бәрінен де көп айналысудамыз.

Аграрлық секторда кең ауқымды жаңғыртулар жүріп жатыр. Мемлекет ауыл шаруашылығына көмектесіп отыр. Бүгін Қазақстан өзін сапалы азық-түліктің және шикізаттың 2/3 бөлігімен қамтамасыз етеді. Біз барлық түрлер бойынша 100%-дық қамтамасыз етуге жақын жылдары жететін боламыз. Аграрлық сектордың экспорттық мүмкіндіктерін кеңейтудеміз. Бұл әлемдік рынокқа, әсіресе, бидай ғана емес, сондай-ақ ет өнімдерін шығарудан да көрінеді.

Қазақстанның сыртқы сауда айналымы 2011 жылы 126 млрд. долларды құрады. Бұл 2010 жылмен салыстырғанда 40%-ға көп. Қазақстан өнімдерінің әлемдік рынокқа экспорты 88 млрд. доллар құрады. Оның 21 млрд. доллардан астамы — шикізаттық емес тауарлар. Бұл біздің экономикамызда алғаш рет жүзеге асып отыр.

Өткен жылы Қазақстан экономикасына 18 млрд. доллар тікелей шетел инвестициялары тартылды. Бұл — біздің еліміз үшін жақсы көрсеткіш.

Елдің жинақталған алтын-валюта қоры 82 млрд. долларды құраса, оның ішінде Ұлттық қорда 47 млрд. доллар жинақталған, демек алтын-валюта қоры ел ІЖӨ-сінің 40%-нан асады.

Елімізде 15 жыл бойы тиімді дамып келе жатқан «Қазақстан-2030» Стратегиясын жүзеге асыру жалғастырылуда.

Мұны өткен парламенттік сайлау қорытындылары нақты айғақтап берді. Сайлау біздің жас демократия үшін жаңа қадам болды. Парламент Мәжілісіне 3 саяси партия өтті.

Тұтастай алғанда, Қазақстан салиқалы, толысқан елге айнала бастады.

Өздеріңіз білетіндей, өзімнің Қазақстан халқына Жолдауымда мен осы күндері өте маңызды болып табылатын әлеуметтік-экономикалық жаңғырту бағдарламасын ұсындым.

Біз бір мезгілде өзара байланысты екі міндетті қатар шешетін боламыз.

Біріншісі — экономиканы, индустрияны, ауыл шаруашылығын дамыту.

Мен жаңа индустриялық жобалар туралы жарияладым.

Біз өнеркәсіпті дамыту үшін қажетті болатын электр энергетикасы саласын белсенді дамытуды жоспарлап отырмыз.

Балқаш ЖЭС салына бастаса, Мойнақ ГЭС-інің құрылысы аяқталатын болады. Бұл елдің салынып жатқан кәсіпорындарын электр қуатымен қамтамасыз етеді.

Жоспарымызда ел ішін газдандыру, ішкі газ өткізгіштер желісін салу міндеті тұр. Газ-химия саласы мен мұнай өңдеу кәсіпорындарын дамыту жоспарланып отыр.

Жақын жылдары «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» автомагистралінің қазақстандық бөлігі (2 700 км.) аяқталатын болады.

Орталық Қазақстанда «Бейнеу-Жезқазған» темір жол құрылысы басталады. Оның ұзындығы — 1 200 км.

Сондай-ақ ұзындығы 200 км асатын «Арқалық-Шұбаркөл» тармағы салынып жатыр. Бұл елдің дамушы өңірлерінің инфрақұрылымын қамтамасыз етіп, Қазақстанды транзитті мемлекетке айналдырады.

Осы және басқа да көптеген жобалар біз тұрақты түрде жұмыс істеуге шақырып келе жатқан мүдделі шетелдік инвесторлар үшін жақсы мүмкіндік болып табылады.

Жоспарларымыздың ерекше маңызды қыры — елімізде оңтайлы инвестициялық ахуал орнату.

Бұл тұрғыда «электронды үкіметті» дамыту, жемқорлықпен күресті күшейту, бизнеске әкімшілік кедергілерді төмендету бойынша қадамдар белгіленген.

Біздің ауқымды экономикалық жобаларымыз, оның ішінде инфрақұрылымдық жобалар да бар, елімізде өзара пайдалы негізде жұмыс істеу үшін шетел бизнесін қызықтырады ғой деп ойлаймыз. Барлық елдерді Қазақстанмен ынтымақтастыққа шақырамын. Біз аясында шетел бизнесі, Үкімет және зейнетақы қорлары ынтымақтасатын мемлекеттік жекеменшік кәсіпкерлігі саласында жұмыс істеуге дайынбыз.

Екінші стратегиялық міндет — әлеуметтік саланы жаңғырту, халқымыздың әлауқат деңгейін жоғарылату.

Қазақстандықтардың өмірі үшін жақсы жағдай жасау — экономикалық өсімнің кепілі мен жоғары қарқыны және ел дамуының тұрақтылығын сақтау. Біздің таяудағы онжылдыққа арналған ішкі саясатымыздың басты мәні, міне, осында.

Біздің тұрғындарды еңбекпен қамту, тұрғын үй құрылысы, өңірлерді, білім беру мен денсаулық сақтау салаларын дамытудың кең ауқымды бағдарламаларын жүзеге асыру бағытындағы жоспарларымыз да көптеген шетелдік әріптестерімізді қызықтырады ғой деп есептеймін.

Осы күндері Парламентте аталған барлық нысандарды қаржыландыру туралы мәселе қаралады. Кеше мен оларды көріп шықтым. Олардың бәрі толықтай қаржымен қамтамасыз етіледі және біз осы жылдың көктемінде жұмысты бастаймыз. Мен осындағы барлық елшілер мен дипломатиялық миссиялар басшыларынан осы белгіні өз елдеріңіздегі әрбір іскер топтарға жеткізулеріңізді өтінемін.

Қымбатты достар!

Қазақстан — жас мемлекет. Біздің ең үлкен артықшылығымыз сол, Қазақстанның басқа елдермен қарым-қатынасы «таза парақтан» дамып келеді. Оларда іс жүзінде бізге тарихи өткеннің қойнауынан мұраға қалған айтарлықтай проблемалар жоқ.

Сындарлы үнқатысу, өзара тиімділік, кең ауқымды ынтымақтастық негізінде шешуге болмайтын проблемалар да жоқ.

20 жылда біз барлық көрші елдермен мемлекеттік шекара мәселелерін реттедік. Біздің сыртқы шекараларымыз — тату көршілік пен ынтымақтастықтың шебі.

Біздің өңірдегі барлық мемлекеттермен бірлескен күш-жігеріміздің арқасында Орталық Азия, Қазақстан және посткеңестік кеңістіктегі басқа да мемлекеттер барлық стратегиялық бағыттар бойынша мемлекетаралық қатынастардың нақты қазіргі заманғы жүйесін қалыптастырды.

Біріншіден, біздің өңір — ядролық қарудан азат аймақ. Бұл мәртебе Семей шарытында бекітілген. Біз ядросыз өңірлік режимді нығайтып, оның тәжірибесін қазіргі дүниенің басқа да өңірлік қоғамдастықтарына тарату ниетіндеміз.

Екіншіден, Орталық Азия жаһандық энергетикалық орталықтардың бірі болуы үшін орасан әлеуетке ие. Біз өңірдің болашағын көмірсутегі ресурстарын Еуропа мен Азияға экспорттайтын мұнай және газ құбырлары жүйесін дамытудан көреміз.

Орталық Азияның су-энергетикалық әлеуетін нығайту перспективалы бағыт болып табылады. Біз көршілерімізді барлық талас туғызып отырған су шаруашылығы проблемаларын өзара пайдалы және тең құқықты негізді шешу үшін күш біріктіруге шақырамын.

Қазақстанның аса ірі уран қорының иегері ретінде бейбіт ядролық энергетиканы дамытуды жоспарлап отыр. Мұның біздің еліміздің, осы саладағы ынтымақтастықты дамытуға мүдделі өңіріміздегі барлық елдердің, біздің барлық сыртқы әріптестеріміздің мүддесімен сәйкес.

Үшіншіден, Қазақстан Орталық Азиядағы интеграциялық үдерістердің дәйекті жақтасы болып қалып отыр. Біздің ұсыныстарымыз барлық көршілерімізде бар. Біз интеграцияларда бірлескен ірі инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін кең мүмкіндіктерді көреміз.

Менің көзқарасымша, бүгінде өңірлік еркін сауда аймағын құру туралы сөз айту маңызды болар еді.

Траншекаралық еңбек көші-қон саласы бойынша оған қатысты шараларды келісіп, оны қабылдау ерекше маңызды.

Орталықазиялық біртұтас темір жол және автомобиль жолдары жүйесін құру және дамыту қажет.

Біздің өңірдегі мемлекеттер біртұтас өңірлік азық-түлік пулын құру барысында нақты жұмыстарды жүзеге асыра алады.

Біздің өңірде энергетикалық және азық-түлік ресурстары жеткілікті.

Төртіншіден, өңір елдерінің халықаралық терроризммен және экстремизммен, заңсыз көші-қонмен, есірткі транзитімен, басқа да қауіпті сын-қатерлермен күресте әлемдік қоғамдастықтың ұжымдық форпосты мүмкіндігі ауқымды екенін көріп отырмыз. Осы мәселеде Қазақстан БҰҰ, ЕҚЫҰ және басқа халықаралық ұйымдардың мамандандырылған өкілдіктерінің қызметтерін құптайды.

Қазақстан өңірдегі өз миссиясын өңірлік қауіпсіздік пен тұрақтылық жүйесін дәйекті нығайтумен байланыстырады.

Біз өзіміздің өңірлік қауіпсіздік проблемалары және басқа мәселелер бойынша ҰҚШҰ, ШЫҰ, АӨСШК, сондай-ақ НАТО-мен, басқа да халықаралық құрылымдармен әріптестік іс-қимылды тереңдетуге дайынбыз.

Құрметті елшілер және дипломатия басшылары!

Қазақстанның макроөңірлік және жаһандық халықаралық құрылымдарға қатысуына байланысты маңызды жәйттерге айрықша тоқталып өткім келеді.

Бірінші. Биыл Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес үдерісі үшін мерекелік жыл.

Менің осыдан 20 жыл бұрын БҰҰ Бас Ассамблеясының 47-ші сессиясының мінберінен АӨСШК шақыру туралы ұсынысым Қазақстан тәуелсіздігінің сыртқы саясаттағы алғашқы бастамаларының бірі болды және ол табысты жүзеге асырылуда.

Біз бұл үдеріс екі онжылдық бойында нақты дамып келе жатқанына терең қанағаттанушылық білдіреміз. АӨСШК бүгінде Еуразиядағы халықаралық қатынастарды жаһандық деңгейге көтеруде ерекше іс-қимыл танытып келеді. Бұл жерде әңгіме АӨСШК — Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес — толыққанды жаңа халықаралық ұйым құрудың перспективалары туралы болып отыр. Сондықтан бұл тұрғыда жақын жылдары АӨСШК-ге қатысушылардың барлығы бірлесе жұмыс істеуі қажет.

Екінші. Мені, 2010 жылғы желтоқсанда ЕҚЫҰ-ның тарихи саммитін қабылдаушы елдің Президенті ретінде, Астана декларациясын жүзеге асырудағы серпінді қозғалыстың жоқтығы алаңдатпай қоймайды.

«ЕҚЫҰ» аталатын кеме әлі де гуманитарлық өлшемдер бойынша бір жағына қисаюмен жүріп келеді. Елдердің бір тобының келесісіне қысым көрсетуі үшін ұлттық сайлауларда байқаушылар миссиясын құрал ретінде пайдалану әрекеттері байқалуда. Егер де іс осылай жалғаса берсе, онда болашақтағы барлық сайлауларда мұндай миссиялардан бас тартатын боламыз. Бұл тек менің пікірім ғана емес, ТМД-ның барлығында да айтылуда.

Бұл жерде түсінікті қысынсыз таңқаларлық нәрселерді естуге болады. Мысалы, миссияға қатысушылардың көпшілігі сайлауға дейін сайлау үдерісінің ұйымдастырылуы туралы оң пікір айтады. Соңынан қандай да бір стандарттарға сәйкессіздігі жөнінде аңызға бергісіз сол бір сөйлемдерді қайталауға бой алдырады.

Біз олардың сайлауға дейін әзірленген мәтінмен келетіндерін өте жақсы білеміз. Сайлаудан кейін де дәл сол мәтін жария етіледі.

Бұлар бізді өткенге батырады, өзара сенім институты ретінде ЕҚЫҰ-ның ерекшелігіне зиянын тигізеді.

Нақ осы кездерде ЕҚЫҰ осы ұйымға кіретін барлық мемлекеттер басынан кешіп отырған экономикалық «тұңғыықтан» шығудың рецептін іздестіру алаңына айнала алған жоқ. Ал дағдарысқа көптеген жаңа елдер жегіліп жатыр.

Әлемдік валюта жүйесінің қандай қиындықта екендігі бәрімізге белгілі. Алдағы болуы ықтимал дағдарыс бұдан 2 жыл бұрынғы жаһандық дағдарыстан да қауіпті. Бірақ экономикалық қауіпсіздік мәселелері бұрынғысынша ЕҚЫҰ басымдықтарынан тыс қалып отыр.

ЕҚЫҰ-ның әскери өлшемдері де суынып барады. «Корфу үдерісі» де тұйыққа тірелді.

Қазақстан және басқа қатысушы елдердің Ұйым аясында қауіпсіздік себетін кеңейту туралы ұсынысы да әзірге жүзеге аспай тұр.

Менің осы ұстанымымды және алаңдаушылығымды өз үкіметтеріңізге және халықаралық ұйымдарға дейін жеткізеді деп үміттенемін.

Үшінші. Жаһандық қатысу — біздің сыртқы саясат стратегиямыздың алдағы онжылдықтардағы мәні.

Қазақстан әрқашан да әлемдік және өңірлік саясатта лайықты бастамашы ойыншы болып келеді, алдағы кезеңдерде де солай бола бермек.

Біз Семей полигонын жаптық, ядролық қаруға ие болудан бас тарттық. Біз барлық мемлекеттерді Жалпыға ортақ қарусыз әлем декларациясын қабылдауға шақырамыз. Біздің ядролық қаруға тыйым салу жөніндегі жаһандық қозғалысқа қатысуымыз танылған және қағидатталған. Біз алдағы уақытта өтетін Сеулдегі Жаһандық антиядролық саммитке белсенді қатысамыз және жаңа ұсыныстармен шығамыз.

Қазақстан дінаралық және мәдениетаралық үнқатысуды дамыту идеясын жақтап келді, жақтай беретін болады. Оның ерекшелігі өркениетті әлемде тек артумен келеді.

Биылғы жылы Астанада Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезді өтеді. Біз осы форумға барлық діндердің өкілдерін, әр елден саясаткерлерді, қоғам қайраткерлерін шақырдық. Алдағы форум табысты өтетініне сенімдіміз. Форумға мемлекеттер басшылары мен үкіметтер басшыларының, әлемдік дін қайраткерлерінің үлкен қызығушылық танытып отырғанын білеміз.

Төртінші. Қазақстан үшін әрқашан да әлемдік басты трендтер арнасымен жүру маңызды болып табылады.

Біздің сыртқы саясатымыз ешқашан да геосаяси көре алмаушылықтан зардап шеккен жоқ. Сондықтан XXI ғасырдағы әлемдік саяси және экономикалық аймақтандыру үдерісін есепке ала отырып, біз еуразиялық интеграцияны тереңдетеміз.

Қазақстан, Беларусь және Ресей Бірыңғай экономикалық кеңістік құрды. Бұл экономикалық бірлестік екенін тағы да атап өткім келеді.

Біз Еуразия экономикалық одағын құруға қарай дәйектілікпен жүріп келеміз. Ол өңірлік тұрақтылықта, біздің экономикамыздың бәсекелестікке қабілеттілігін арттыруда маңызды фактор болып табылады және ол технологиялық серпілісті қамтамасыз етеді. 1,5 жылдық жұмыс бірлестікке мүше барлық елдер үшін тәжірибе жүзінде тиімді екенін көрсетті.

Бесінші. Бүгінде әлемдік архитектура қозғалыс үстінде. Кейде меніңше, жаһандық жағдайды құбыжықтандыра көрсететін сәуегейліктер айтылады. Егер тарихты тыңғылықты талдайтын болсақ, әлем ешқашан да қарапайым болмағанын көрер едік.

Менің көзқарасымша, қазіргі жағдайдың ерекшелігі адамгершілік тұрғыдан жаңа сапалық жағдайға ауысқанын білдіреді. Бұл ауысудың мәні — жалпы планетарлық ареалда ақпараттық қоғамды кеңейту.

Ақпараттық технология және оның мүмкіндігі барлық елдерді тәжірибе жүзінде прогреске «қуалайды». «Қуалаушы жаңғырту» әдісі, егер бұл «сыртқы қымтану» мәселелеріне қатысты болса, жекелеген дайындықсыз саяси қоғам өлшемдері жеміссіз болатынын көрмеске болмайды. Оны соңғы жылдар оқиғалары көрсетті.

Бұл жағдайда танымал дипломаттардың бірінің дана сөзін ұмыта алмаймыз. «Істікке сүйенуге болады, бірақ оған отыруға болмайды». Ш. Талейран осылай деп айтқан. Сондықтан XXI ғасыр үшін мұндай саяси тәжірибе перспективасыз деп есептеймін.

Алтыншы. Біздің әлем қалыптастырған жаһандық ақпараттық қоғам халықаралық қатынастар жүйесіне жаңа қырынан келуді талап етеді.

Ең бастысы, жаһандық шешімдер қабылдау тәртібі әділ болғаны жөн. Шындық мынадай, бүгінде G-8 де, G-20 да жеткіліксіз. Сондықтан да мен әлемдік қаржы дағдарысы жүйесіндегі ағымдық проблемалардың шешімін іздеу және БҰҰ-ның дағдарысқа қарсы кешенді шараларын әзірлеудің анағұрлым ауқымды алаңын — G-Global жаңа пішінін ұсындым. G-Global — барлық мемлекеттерді, әлемдік саясаттың халықаралық, үкіметтік емес субъектілерін, сондай-ақ жекелеген саясаткерлерді, қоғам қайраткерлерін, сарапшылар мен ғалымдарды өзара іс-қимыл мен ынтымақтастыққа шақыратын алаң.

G-Global — бұл үнқатысудың бір сәттік, виртуалды (интернет желісі арқылы) және нақты үлгісі. Біздің сайт — бұл мәселелерде ең көп қатысушылары бар сайттардың бірі.

Осы пішінде біз биылғы жылдың мамырында өтетін Астаналық экономикалық форумға дайындықты жүргіземіз. Оған қатысуға мүдделі тараптардың барлығын шақырамыз.

Жетінші. Әлемдік саясат жаңа жаһандық қағидаттарға шоғырландырылуы қажет.

XXI ғасыр — үйлесімді көпполярлылық және транспаренттілік, сенім мен саяси толеранттылық, әлемдік эволюциялық үлгіде дамудың басымдығы. Олар БҰҰ-ның арқаулық құжаттарында және барлық халықаралық құқық жүйелерінде бекітілуі қажет.

Дипломаттар айтатындай, халықаралық қатынастарда ең берік элемент барлық уақытта қағаз болып қалып келеді.

Сонымен бірге, барлық мемлекеттерге өз өңірінің және тұтастай алғанда, жалпы планетаның тағдыры үшін ортақ жауапкершілікті түйсіну маңызды.

Тұрақты дамудың барлық мәселелер блогы бойынша барынша тығыз іс-қимыл жасау қажет.

Біз осы жылдың маусымында болатын «Рио+20» Бүкіләлемдік конференциясына үлкен үміт артамыз. Қазақстан «жасыл» трансфертті технологияға бағытталған «Жасыл көпір» бастамасын ұсынғаны белгілі.

Бұған қоса, өткен жылы мен БҰҰ мінберінен Жаһандық энерго-экологиялық стратегияны қабылдауды ұсындым.

Сарапшылардың есептеулері бойынша, жақын 20 жылда адамзаттың электр энергиясына қажеттілімділігі 40%-ға артады. Ол ол ма, 1,5 млрд. астам адам электрсіз өмір сүруде.

Біз осы мәселелердің барлығын Рио-де-Жанейро форумында талқылауды жоспарлап отырмыз.

Біздің елдерімізді, Орталық Азия мен бүкіл әлемді дамытуға қатысты ағымдағы перспективалы мәселелерге келу жолы осындай.

Қымбатты достар!

Биылғы жыл осыдан 15 жыл бұрын сол кездегі Ақмоланың Қазақстанның жаңа астанасы ретінде ресми жарияланғанымен тағы ерекшеленеді.

Шетелдік елшіліктердің біртіндеп осында қоныс аударулары басталды. Біздің жас елордамыз үшін елшіліктер мен халықаралық ұйымдар өкілдіктерінің жұмысы үлкен мәнге ие. Дипломатиялық корпустың қызметі, дипломаттар отбасыларының мәдениеттілігі және дипломатиялық сырбаздық Астана өміріне жаңалық әкелуде.

Біз өз тарапымыздан шетелдік дипломаттардың толыққанды жұмыс істеулеріне, бос уақыттарын ойдағыдай өткізулеріне қажетті барлық жағдайларды жасауға ұмтылып келеміз.

Араларыңызда Астанаға жақында келіп жұмыс істей бастағандар болса, осы қыста біздің климат қаншалықты қатал екеніне көз жеткізген шығар. Алайда болжап болмайтын табиғаттан айырмашылық, Қазақстанның барлық елдермен қарым-қатынасы әрқашан «жылы». Біз оны құрметтейміз және біздің қарым-қатынасымыздың әлеуеті тек нығая түсуі үшін қолдан келгеннің бәрін жасаймыз.

Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II саммитте сөйлеген сөзі

Корея Республикасы, Сеул қаласы, 2012 жылдың 27 наурызы

Жоғары мәртебелілер!

Құрметті саммит қатысушылары!

Ең алдымен ядролық қауіпсіздік жөніндегі саммиттерді ұйымдастырудағы бастамашылдығы үшін АҚШ Президенті Барак Обамаға, осы саммитке шақырғандығы және шараны сәтті өткізуді қамтамасыз еткені үшін Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакқа терең ризашылығымды білдіремін.

Вашингтондағы басқосудан кейінгі 2 жыл уақыт жаһандық ядролық қауіпсіздік саласында елеулі оқиғаларға толы болды.

Біріншіден, 2011 жылы Ядролық қаруларды таратпау туралы шарттың Шолу конференциясы болып өтті.

Екіншіден, 2 жылдың ішінде әлемде ядролық жоғары байытылған уранның елеулі бөлігі жойылды.

Әлемнің 30-дан астам елі ядролық қауіпсіздік саласында ұлттық міндеттеме қабылдады.

Үшіншіден, 2010 жылы Астанада Ядролық терроризм актілерімен күрес жөніндегі жаһандық бастамашылық конференция табыспен өтті.

Әлемдегі ең ірі Семей сынақ полигонын ерікті түрде жабу жөніндегі менің Жарлығымнан кейін 20 жыл өтті.

Оның физикалық қауіпсіздігін арттыру бойынша көпжылдық ынтымақтастық аясында Қазақстан, Ресей және АҚШ өзара сенім негізіндегі әріптестіктің моделін өмірге әкелді.

Біз ұлттық деңгейде 210 тонна жұмыс істелген ядролық отынды қауіпсіз сақтау орнына тасымалдаудың бұрын-соңды болмаған жобасын жүзеге асырдық.

Қазір елімізде реакторды төмен байытылған отынға ауыстыру, ядролық қауіпсіздік жөніндегі өңірлік оқу орталығын құру жұмыстары жалғастырылып жатыр.

МАГАТЭ-мен бірлесіп табиғи уранды есептеу, бақылау және физикалық қорғаудың автоматтандырылған ерекше жүйесін жасақтау дамыз.

Қазақстан жаппай қырып-жоятын қаруды таратпау жөнінде G-8 елдерімен жаһандық әріптестікке қосылды.

Біз ядролық материалды физикалық қорғау туралы конвенцияға енгізілген түзетулерді ратификацияладық және осы құжат 2014 жылы күшіне енуі үшін Сеул саммитінің барлық қатысушыларын Конвенцияға түзетуді жеделдетіп ратификациялау жөнінде шаралар қабылдауға шақырамыз.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Осыдан жетпіс жыл бұрын Чикаго университетінде әлемдегі бірінші ядролық реактор жасалды.

Атом электр стансаларының тарихында әртүрлі деңгейдегі 60 апатты жағдай тіркелген. Солардың соңғысы «Фукусима» атом электр стансасындағы жойқын апат адамзат қауымына бұдан былайғы уақытта қауіпсіздіктің абсолюттік кепілдігі

мен ядролық энергетика жұмысының төмендегідей үш басты қағидаты қамтамасыз етілген жағдайда ғана дамытуға болатындығын көрсетіп берді.

Бірінші — әмбебаптық.

Бейбіт атомды игеру саласындағы жинақталған халықаралық-құқықтық тәжірибені тарту және кодтау қажет.

Мұндағы мақсат — ядролық қауіпсіздіктің заңдық міндетті стандарттарын қабылдау.

Екінші — транспаренттілік және жеделділік.

Ядролық нысандағы кез келген оғаш оқиға туралы толық және жедел ақпарат таратумен қатар, төтенше жағдайда жылдам әрекет етудің нақты тетіктерін әзірлеп, жасау керек.

Үшінші — теңдік және сенім.

Барлық мемлекеттерге бейбіт ядролық технологияға қолжетімділіктің тең құқығы, сондай-ақ Ядролық отын халықаралық банкінің кепілді қорларын пайдаланудың мүмкіндігі берілуі керек. Қазіргі уақытта осындай банкті Қазақстанда орналастыру жөніндегі МАГАТЭ-мен жұмыс өзінің практикалық сатысына көтеріліп отыр.

Бұл біздің таратпау режимін нығайту мен ядролық қарусыздануға қосар нақты үлесіміз.

Құрметті әріптестер!

Қазақстан ядролық қауіпсіздік жөніндегі саммиттерді әр 2 жыл сайын өткізіп отыруды ұсынады. Мұндай саммиттердің бірін біз болашақта Астанада өткізуге дайынбыз.

Қазақстан АҚШ пен Ресей арасындағы Стратегиялық шабуылдау қаруын (СШҚ) қысқарту жөніндегі шарттың күшіне енуін жақтайды және Ядролық қаруды таратпау туралы шарттың (ЯҚТШ) ережелерін сақтайтын мемлекеттерге қатысты ядролық қару қолдаудан бас тарту жөніндегі Президент Барак Обаманың жаңа ядролық стратегиясын қолдайды.

Ядролық қаруы бар барлық мемлекеттерді осындай игі әрекетке шақырамын.

Өкінішке орай, ЯҚТШ шарт режимінің эрозиясы шындыққа айналды, ал ядролық қаруға ие елдер тобының бақылаудан тыс көбеюі ХХІ ғасырда туындаған ең бір ауыр қатердің қатарында қалып отыр.

Кейбір мемлекеттер ядролық қаруға ие болуды қауіпсіздіктің қауіпсіз факторы ретінде қарастырады. Әлемдегі 4-ші зымырандық-ядролық арсеналдан ерікті түрде бас тартқан өз елімнің тәжірибесіне сүйене отырып, мынаны айта аламын: қауіпсіздікке нағыз сенімді кепілдікті орнықты әлеуметтік-экономикалық даму ғана бере алады.

Осыған байланысты, мен ядролық қаруды бірінші болып қолданатын елді оқшаулау және оған бойкот жариялауға дейінгі ең қатал халықаралық шараны қолдану туралы келісуді ұсынамын.

Сонымен бірге, ядролық державалар ядролық қаруды иеленуден бас тартқан мемлекеттерге Біріккен Ұлттар Ұйымы бекіткен қауіпсіздік кепілдігін беруге тиіс.

Алдағы уақытта Ядросыз әлемнің жалпыға бірдей декларациясын қабылдау Ядролық қару жөніндегі конвенцияға қарай жасалған маңызды қадам болар еді деп есептеймін.

Назарларыңызға рахмет.

Қазақстан халқы Ассамблеясының XIX сессиясында «Қазақстан жолы: тұрақтылық, бірлік, жаңғырту» тақырыбында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 27 сәуірі

Құрметті Ассамблея мүшелері!

Қадірменді отандастар! Сессияның қонақтары!

Баршаңызды Қазақстан халқы Ассамблеясы XIX сессиясының ашылуымен шын жүректен құттықтаймын!

Ассамблеяның әр сессиясы еліміз үшін тағдырлы және түбегейлі шешімге жол ашады.

Біз бүгін тұрақтылық, бірлік, жаңғырту ұғымдарын басқосудың күн тәртібіне шығарып отырмыз.

Тұрақтылық — біздің татулығымыз берік болуы үшін табан тірейтін тұғырымыз.

Бірлік — баға жетпес басты байлығымыз.

Жаңғырту — келер күнге, кемел келешекке жетелейтін жарқын жолымыз.

Осы үш ұғым біздің мызғымас мемлекетіміздің тұтастығына тірек болып тұр.

Үндестігі мол үйлесімді ұштаған — мерейлі мемлекетіміздің қасиетті құндылығы.

Бүгін осы ұғымдардың төңірегінде пікір алысып, болашақта бұл ұғымдарды нығайтып, іс жүзіне қалай асыратынымызды әңгімелейтін боламыз.

Құрметті Ассамблея мүшелері!

Қымбатты қонақтар!

Ассамблея сессиясының күн тәртібіне маңызды біртұтас үш мәселе енгізілген.

Тұрақтылық, бірлік, жаңғырту — Қазақстан қоғамының шешуші құндылықтары. Олар табысты Қазақстан жолының негізін құрайды.

Тұрақтылық — тәуелсіз Қазақстан дамуының базалық шарты болған, болып отыр және бола береді. Қазақстандық тұрақтылық — бұл 700-ден астам жаңа ем-хана, аурухана мен медицина орталықтары. Бұл — жаңа пәтерлер мен үйлерде қоныс тойларын тойлаған 1,5 млн. қазақстандық.

Міне, еліміз екінші онжылдық бойы тұрақты экономикалық өсім жағдайында дамып келеді.

2020 жылға дейін біз тағы 1,5 млн. қазақстандықты еңбекке орналастыруды жоспарлап отырмыз.

Индустрияландыру картасы бойынша 2014 жылға дейін 100-ден астам жаңа өндіріс орындары құрылатын болады. Осы жылы индустриялық-инновациялық бағдарламаларды жүзеге асыру үшін Ұлттық қордан бөлінетін қаржы көлемі 1,3 млрд. долларға ұлғаяды.

«Бизнес – 2020» Жол картасын орындау толық көлемінде жүріп жатыр. Кәсіпкерлікке мемлекеттік қолдау көрсететін мұндай бағдарлама әлемнің бірде-бір елінде жоқ. Ал бізде бұл бағдарламаға тек 2012 жылы ғана шамамен 37 млрд. теңге бөлінеді. Бағдарламаның барлық бағыттары бойынша жұмыс істейтіндердің жалпы саны 130 мың дерлік адамды құрайтын 1 мыңнан астам кәсіпорынға қолдау көрсетілуде.

«Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы аясында өткен жылы 1 500-ге жуық жұмысын енді бастаған бизнесмендер шағын несиелер алды. Бір шағын несиенің көлемі 1,8 млн. теңгеден асады. Үстіміздегі жылы шағын несиелеу шығындары 3,5 есеге ұлғайып, ал алушылар саны 8 мыңнан астам адамға өсетін болады.

Біз халықтық IPO жобасын жүзеге асыруға кірісіп кеттік. IPO халықтық рыногына 2015 жылға дейін кезең-кезеңімен «ҚазТрансОйл», «KEGOC», «Air Astana», «Самұрық-Энерго», «Қазақстан темір жолы», «ҚазМұнайГаз», «Қазатомөнеркәсіп» және басқа компаниялар кіретін болады.

Халықтық IPO бағдарламасы — тек жаңа жаппай жекешелендіру емес. Бұл — лайықты өмір сүретін қуатты жаңа меншік иелерінің табын құру үдерісі.

«Тұрғын үй — коммуникалдық шаруашылықты жаңғырту» бағдарламасын жүзеге асыруға 2012 жылы 16 млрд. теңге бөлінді. Бұл бағдарлама әр өңірді, әр қаланы, әр кент пен ауылды қамтиды.

Біздің денсаулық сақтау саласы жыл өткен сайын дами түсуде.

Ең соңғы үлгідегі жабдықтармен жарақталған денсаулық пойыздары шалғайдағы 200-ден астам пункттегі 100 мыңнан астам тұрғынға медициналық көмек көрсетті. Қазіргі кезде 183 телемедицина орталығы жұмыс істейді, олардың арқасында шамамен 200 мың пациентке қашықтықтан консультациялар жүргізілген.

Бүгінде Қазақстанда Ұлттық медициналық холдинг арқауында жүректің жасанды сол жақ қан қуысын ауыстыру бойынша ғаламат оталар жасалды. Осының арқасында Қазақстан кардиоимплантациялар технологиялары қолданылатын 22 дамыған елдер қатарына қосылды. Біз, тұтастай алғанда, кардиологияға қатысты мәселелерді шештік.

Жалпы алғанда, бүгінде қазақстандықтардың 87% өздерін әлеуметтік тұрғыдан орнықты сезінетінін және болашаққа сенімділігін атап көрсетуде.

Қазір бүкіл әлем жаһандық дағдарыстың жаңа толқынын алаңдаушылықпен күтіп отыр. Тіпті, дамыған елдердің өзінде экономикалық қиындықтар үдеп, әлеуметтік шығындар қысқаруда, мемлекеттік қарыздар өсуде. Ал біз Қазақстанда жаңа зауыттар, фабрикалар құрып, шағын несиелер берудеміз, зейнетақыны, жәрдемақыны және еңбекақыны ұлғайтудамыз. Кез келген дағдарысқа дайындық деген, міне, осы.

Қазақстандықтардың бірлігі — бұл Қазақстанның алға басуының кері бұрылмайтынының баға жеткісіз кепілі.

Әлемде мемлекеттің этномәдени бірлестіктерді, Достық үйлерін, театрларды, мектептер мен БАҚ-тарды мұндай кең ауқымда қолдайтын ел аз.

Бүгінде қазақстандықтардың 92% елдегі этносаралық ахуалды оң бағалайды.

Барлық қазақстандықтардың болашағы ортақ.

Мұны сайлаушылардың абсолютті көпшілігі «Нұр Отан» партиясын қолдаған президенттік және парламенттік сайлаулардың нәтижелері тағы бір мәрте көрсетіп берді.

Қазақстандық бірліктің негізі — азаматтық құқықтар мен бостандықтардың теңдігі.

Мәселен, бүгінде Қазақстандағы сөз бостандығы, қолданыстағы заңнамаларға сәйкес, толық көлемінде қамтамасыз етілген. Осы саладағы іс барысы бізде ТМД, ЕурАзЭҚ, ШЫҰ және тағы басқа құрылымдардағы кез келген әріптестеріміздегіден айтарлықтай жақсы және сәтті. Партия құрылысы мәселелерінде біз ешкімнен қалып келе жатқан жоқпыз.

Іс жүзінде біз баспасөз қызметін қамтамасыз етуде еуропалық үлгі-қалыптарға барынша жақынбыз. Ал бірқатар айқындамалар бойынша, мәселен, зорлық-зомбылық пен қатыгездік, терроризм мен экстремизм идеяларын таратпауды бақылау жөнінен біздің заңнамаларымыз әлемнің көптеген елдеріне қарағанда айтарлықтай жұмсақ.

Жаңғырту — жаһандық дамудың императиві.

Бүгінде әлемде экономиканы дамыту, адамдар өмірін жақсарту үшін теңдессіз мүмкіндіктер ашатын жаңа технологиялық революция пісіп-жетілуде.

Қазақстан осы үдерістерде Бірыңғай экономикалық кеңістіктегі әріптестерімен қатар жүруі тиіс.

Сондықтан барлық қазақстандықтарға индустриялық-инновациялық дамудың, әлеуметтік жаңғыртудың, өңірлік және жаһандық интеграцияның тағдыршешті тарихи міндеттерін сезіну маңызды. Жаһандық әлем мен жаһандану тежелу үстінде. Өңірлік интеграциялар барынша үлкен рөл атқаруда. Сондықтан Еуразиялық экономикалық одақ — экономиканы нығайту, тәуелсіздік пен еліміздің болашағы үшін қажеттілік және игілік.

Қымбатты отандастар!

Мен еліміздің түкпір-түкпірінен тұрақты түрде жылы сөздер жазылған хаттар алып тұрамын. Тек соңғы 1,5 жылда менің атыма Ассамблея желісі бойынша шамамен 10 мыңдай хат келіп түсті. Олардың әрбір жолынан барлық Қазақстан халқының ризашыл және ақжарқын көңілі көрінеді. Қазақстандықтар біздің бейбітшілік пен жасампаздық саясатымызға шынайы қолдауын білдіреді.

Қостанай облысының Люблинка ауылынан Виктория Георгиевна Костенко былай деп жазады: «Біз Германияға кетеміз деп шештік, бірақ осында жан-жүрегімізді қалдырғандай болдық. Мен ол жақта Қазақстанның байтақ даласынсыз, туған әуенсіз тұра алмадым.

Отаным туралы, ең бастысы — бірге тұрған адамдар туралы естеліктермен, күнделікті күйбең тіршілікпен және үмітпен күн кештім. Енді мен қайтадан үйімдемін — өсіп-өркендеген және биіктіктерді бағындыра түскен елімдемін.

Біздің жерімізде қашанда бейбітшілік пен келісім салтанат құрсын!».

Рахмет, Виктория Георгиевна! Мен сіздің тілегіңізді барлық қазақстандықтарға жеткіземін!

Бүгінде жаһандық әлем бірліктің формуласын іздейді және оны осы жерден, біздің Қазақстаннан табады.

Менің жақындағы кездесуім барысында БҰҰ бас хатшысы Пан Ги Мун Ассамблея қағидаттарын — өзара құрмет пен толеранттылықты — «БҰҰ қағидаттары деген, міне, осы» деп атап көрсетті.

Осының барлығы біздің еліміздің дұрыс жолмен келе жатқанын айғақтайды.

Бүгінде кез келген этностық немесе діни ұстанымдағы қазақстандық — өз елінің тең құқықты азаматы.

Қазақ халқы мен мемлекеттік тіл дамып келе жатқан қазақстандық азаматтық қоғамның біріктіруші ядросы ретінде көрінуде. Бұл үдеріс объективті жүріп жатыр.

Мемлекеттік БАҚ-тардың 70%-ы қазақ тілінде шығады. Қазақ тілінде білім беретін мектептерде оқитындардың саны 63%-ды құрайды. Біз 2020 жылға қарай

барлық қазақстандықтардың 95% мемлекеттік тілді меңгеруі тиіс деген міндет қойып отырмыз.

Мен тіл туралы мәселе — саясат мәселесі емес екенін талай айтқанмын. Саяси шешім баяғыда, Конституция мен тиісті заңдар қабылдануымен алынған болатын. Тіл туралы мәселе саяси саудалаудың тақырыбы бола алмайды. Енді бұл практикалық мәселе.

Экономикалық және әлеуметтік жаңғыртудың маңызды қыры — тілдердің ұштұғырлығын дамыту.

Іс жүзінде барлық қазақстандықтар орыс тілін біледі. Бұл — біздің жоғалтуға болмайтын ортақ байлығымыз.

Қазақстандықтар үшін инновациялар, технологиялар мен бизнес әлеміне терезе ашатын ағылшын тілінің маңызы мен рөлі артып келеді.

Бүгінде кез келген дамыған елде тұрғындардың абсолютті көпшілігі 2–3 тілде еркін сөйлейді. Сондықтан технологиялық тұрғыдан ілгері кеткен елдерде химия, математика, физика, биология сияқты жаратылыстану пәндері мектептер мен университеттерде көбіне-көп ағылшын тілінде оқытылады. Ал тарих, әдебиет және басқа гуманитарлық пәндер ана тілінде оқытылады.

Мұның ең жаңа мысалы — Малайзия тәжірибесі. Онда халықтың басым көпшілігі елдің мемлекеттік тілін тамаша біледі, бірақ оқыту ағылшын тілінде жүргізіледі. Бұлай болмаған жағдайда, деп есептейді олар, ел технологиялық тұрғыда әлемдік қоғамдастықтан кейіндеп қалады. Бұл — әмбебап педагогикалық қадам. Сондықтан бізге де ағылшын тілін оқу қажет.

Білім және ғылым министрлігіне осындай халықаралық тәжірибені ендіру мәселесін тапсырамын.

Құрметті сессияға қатысушылар!

Биылғы жылдың үлесіне біз ұмытпауға тиісті бірден 2 дата дөп келіп отыр.

Бұл — 1930-шы жылдардың басындағы жаппай аштықтың 80 жылдығы мен сталинизмнің жаппай саяси қуғын-сүргіннің шегіне жетуінің 75 жылдығы.

Бұл қасіреттердің орны толмайды. Ең жалпылама есеп бойынша аштық пен аурудан Қазақстанда, Беларусьте, Ресейде және Украинада 7 млн. астам адам көз жұмған. Сол кезде аштықтан қаза тапқандардың 1.5 млн. астамы Қазақстанға тиесілі. 600 мың қазақ аштық пен аурудан құтқарыламын деп туған жерін тастап кетуге мәжбүр болды. Тек 1937–1938 жылдары, ресми дерек бойынша, Кеңес Одағы аумағында НКВД органдары 1,5 млн. астам адамды тұтқындаған. Біз мұны ұмытпауға тиіспіз!

31 мамырда біз жыл сайынғы Саяси қуғын-сүргін және аштық құрбандарын еске алу күнін атап өтеміз. Осы күні Астанада «Ашаршылық құрбандарына ескерткіш» монументі ашылатын болады.

Сол бір қатыгез дәуірде қазақ халқының қонақжайлығы мен Қазақстанға күштеп қоныс аударылған барлық этностардың өзара қолдауы арқасында республика ауыртпалықты кезеңнің қатыгез жылдарына шыдас бере білді.

Кейінгі кезеңде біз бірлік пен келісім құндылықтарын қоғамның іргетасына, біздің айрықша қазақстандық толеранттылықтың негізіне айналдыра алдық.

Біз бұл құндылықтарды қазақстандықтардың әрбір келер ұрпағына ұқыптылықпен жеткізе білуіміз керек.

Қымбатты достар!

Этносаралық келісімді нығайту ұдайы күш-жігер жұмсауды қажет етеді.

Бірінші. Қазақстандық толеранттылықты нығайту — бәрінен бұрын Қазақстан халқы Ассамблеясын нығайту мен дамыту.

Менің тапсырмам бойынша ҚХА-ны 2020 жылға дейін дамыту стратегиясының жобасы әзірленді. Бізге Ассамблеяның өңірлердегі жұмысын сапалық тұрғыда күшейту қажет.

Өздеріңіз білесіздер, Мәжілісте Ассамблея бейбітшілік, қоғамдық және этносаралық келісім мәселелері бойынша партияаралық ынтымақтастықтың депутаттық тобы құрылды.

Іс жүзінде бұл түрлі партиялар депутаттарының өзара іс-қимылының жаңа тетігі. Өте сауатты қадам. Бұл тәжірибені облыстық мәслихаттар деңгейінде де тарату қажет.

Облыс әкімдері хатшылық меңгерушілерінің сапалық құрамына назар аударуы тиіс. Оларда тәжірибелі және беделді кадрлар жұмыс істеуі керек.

Сіздердің назарларыңызды ҚХА құрылымының облыстардың, Алматы және Астана қалаларының ресми деңгейінде шектеліп қалмауы тиіс екендігіне аударғым келеді. Жоғары оқу орындарының, ұлттық компаниялар мен кәсіпорындардың ірі ұжымдарындағы Ассамблея жұмысының жаңа нысандары туралы мәселені зерттеу қажет.

Ассамблея — біздің ұлттық игілігіміз. Сондықтан оның өңірлік филиалдары жұмысының тиімділігі үшін облыс әкімдері дербес жауап береді.

Белгіленген барлық көзқарастарды ескере отырып, ҚХА-ны 2020 жылға дейін дамыту стратегиясын жетілдіріп, қабылдау қажет.

Екінші. Мемлекеттің зайырлылық қағидаттарын берік ұстану біздің қоғамымыздың тұрақты дамуының берік кепілі болып табылады.

Дін — адам жаны мен моралінің саласы. Әрбір дін уағыздайтын жоғары құндылықтар — исламның, православиенің, католицизмнің, протестанттықтың діни ілімдері әркезде де мемлекеттен қолдау табатын болады.

1 айдан соң біз Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезін қабылдайтын боламыз. Оны өткізу — ХХІ ғасырдағы әлемді қалыптастырудың маңызды қағидаты ретіндегі жаһандық толеранттылықты орнықтыру ісіне қосқан Қазақстанның ең ұлы сыйы.

Бүкіл діни бірлестіктермен өзара байланыстарды нығайту үшін Қазақстанда Дін істері агенттігі құрылды.

Жастарды жалған діни топтар ықпалынан қорғау жөнінен тиімді шаралар кешенін қалыптастыру қажет.

Үшінші. Менің тапсырмама сәйкес Үкімет Жергілікті өзін-өзі басқаруды дамыту тұжырымдамасын әзірлеуде.

Тұжырымдамада жергілікті жерлердегі этносаралық және дінаралық өзара байланыстардың барлық қырлары ескерілуі тиіс.

ҚХА осы құжатты әзірлеуге белсенді атсалысуы керек.

Құрметті сессияға қатысушылар!

Халық Ассамблеясы мәжілістерінде біз ел дамуының ең маңызды мәселелерін талқылаймыз.

Бүгін әлеуметтік жаңғыртудың бірқатар жаңа аспектілерін көтергім келеді.

Қазір қарапайым адамның мүддесі бірінші кезекке шығып отыр. Қоғамда әділ де лайықты еңбекке деген кең көлемді сұраныс бар.

Менің қаңтардағы Жолдауымда осынау халықтық сұранысқа жауап басты орын алды. Мен әлеуметтік әділеттілік туралы егжей-тегжейлі баяндадым.

Индустрияландыру — әншейін мақсат емес. Біздің басты мақсатымыз — Адам, оның мүдделері, тағдыры, білім алуы, еңбекке орналасуы, сапалы тұрғын үй.

Жаңа кәсіпорындар, өнеркәсіптің жоғары өндірісті нысандары жоғары кәсіби мамандарды талап етеді. Демек, Қазақстанда өмір өзгеріп, өзіміз айтып жүрген орта тап өсіп шығады.

XXI ғасырдағы табысты экономика — әлеуметтік жауапкершілік пен әділеттілік экономикасы.

Біздің халық экономиканы жаңғыртуға белсенді атсалысуда және бүкіл жұмыс берушілер тарапынан әділетті қарым-қатынастар күтеді.

Өнімді еңбек үшін әділ табыстарды қамтамасыз ету қажет. Еңбектің және кәсібиліктің беделін толық көлемде қайта қалпына келтіру қажет.

Біздің Жаңаша индустрияландыру дәл осыған бағытталған.

2020 жылы барлығы 1,5 млн. адам еңбекке орналастырылатын болады.

Біз инновациялық экономиканы құрадамыз, әрбір адам: «Мен — қазақстандықпын, менің елімде мен үшін барлық есіктер ашық!» деп айта алатындай әділ қоғам орнатудамыз.

Қазақстан — жас ел, әрбір екінші қазақстандықтың жасы 30-ға әлі жеткен жоқ. Қазақстанның болашаққа серпінді ұмтылысында мен сіздерден зор үміттер күтемін, менің жас отандастарым!

Қазақстан жастарының білім алуы, лайықты еңбек етуі, тұрғын үйге ие болуы, спортпен айналысуы үшін барлық қажетті жағдайлар жасалуда.

Тұрғындарды орта біліммен қамту көрсеткіші бойынша біз Жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексіне қатысушы 182 елдің ішінде 18-ші орын аламыз.

600 мыңнан астам адам техникалық және кәсіптік білім берумен қамтылған.

Тәуелсіздік жылдары ішінде біздің ЖОО-лар 2,4 млн. астам маман даярлады.

«Дипломмен — ауылға!» бағдарламасы аясында 16 мыңнан астам жас мамандарды тарту үшін 2012–2014 жылдарға республикалық бюджетте 21,6 млрд. теңге қарастырылған.

Бүтіндей алғанда, «Ауыл жастары», «Дипломмен — ауылға!» және «Жасыл ел» жалпыұлттық жобаларын қаржыландырудың жиынтық көлемі бүгінде 37,7 млрд. теңгені құрады.

«Жасыл ел» бағдарламасының белсенділерінің өзі бүкіл ел бойынша 43 млн. астам көшет отырғызды. Бұл дегеніңіз 80 мың гектар жаңа орман алқабы. 2020 жылға дейін жас отбасылар үшін 1,2 млн. шаршы метр тұрғын үй құрылысы қарастырылуда.

Қазақстанда әрбір 4-ші мемлекеттік қызметші — жас маман.

Жастардың спортпен айналысуы үшін жағдай жасалуда. Тек өткен жылы ғана 1,5 мыңнан астам жаңа спорт нысандары ашылды.

Жұмыстың маңызды бағыты — жұмыспен қамту және жастарды еңбекке орналастыру.

«Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы аясында «Жастар тәжірибесі» сияқты бағыт табысты жүзеге асырылуда. Осы мақсаттар үшін үстіміздегі жылы 2,7 млрд. теңге бөлінді, ол 15 мың жас тұлғті қамтуға жағдай жасайды.

Озық индустриялы елдерде — Германияда, Англияда, АҚШ-та, Оңтүстік Кореяда — жұмысшы кадрларды даярлаудың дуалдық жүйесі өзін жақсы жағынан көрсетті. Осы жүйе бойынша кәсіптік мектептер оқушылары бір мезгілде өндірісте тағылымгер болып табылады. Даярлаудың осындай жүйесін Қазақстанда да кеңінен енгізу қажет.

«Самұрық-Қазына» қорына арқаулық кәсіпорындар тізімін белгілеп, дуалдық модельді бірте-бірте енгізудің жоспарын әзірлеуді тапсырамын.

Бұл біздің жаңа индустрияландыру үшін кадрларды даярлауды жаңғыртуымызға жағдай жасайды. Оның үстіне Индустрияландыру картасы аясында құны 9,6 трлн. теңге болатын 600 астам жоба жүзеге асырылуда. Жастар үшін барлығы 370 мыңдай дерлік жұмыс орындары құрылуда.

Өздеріңіз көріп отырғандай, қазақстандықтардың жаңа буынын қолдау үшін мемлекет барлық қажетті жағдайларды жасап отыр. Біз бұл жұмысты жалғастыруымыз керек.

Біріншіден, Үкіметке үстіміздегі жылдың 1 қарашасына дейін менің қарауыма Мемлекеттік жастар саясатының 2020 жылға дейінге арналған тұжырымдамасының жобасын ұсынуды тапсырамын.

Екіншіден, үстіміздегі жылдың соңына дейін біздің заңнамаларымызды мемлекеттік жастар саясатты мәселелері бойынша жаңарту қажет.

Үшіншіден, Білім және ғылым министрлігі құрылымында Жастар істері жөніндегі комитет, ал өңірлерде — тиісті басқармалар құруды тапсырамын.

Облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері өңірлік Жастар істері жөніндегі кеңестерді тікелей өздері басқаруы тиіс.

Төртіншіден, қазір жастар үшін жаңа әлеуметтік лифтілер қалыптастырудың маңызы өте зор.

Мемлекеттік қызмет тиімді әлеуметтік лифтілердің біріне айналуы үшін біз бұл бағытта қазірдің өзінде көптеген істер атқардық.

Тек өткен жылы ғана Мемлекеттік қызмет істер агенттігі кадрлық резерв аясында 2 мыңнан астам адамды, негізінен жас мамандарды, жұмысқа орналастырды.

Бірақ тәуелсіз әлеуметтік зерттеулер жұмысқа орналасу және еңбек жолын бастауда жағдайлардың бірдей еместігі жастар үшін ең маңызды мәселе болып табылатынын көрсетіп отыр.

Жақсы, кейде тіпті сапалы шетелдік білім ала отырып, жас маман жұмысқа орналаса алмайтын және өз әлеуетін жүзеге асыра алмайтын жағдайлар да аз емес.

Үкіметке жастар үшін әлеуметтік лифтілер қалыптастыру жөнінен заңнамалық және әлеуметтік-экономикалық шаралардың жүйелі дестесін әзірлеуді тапсырамын.

Бесіншіден, жастар арасындағы үдерістерге терең зерттеулер жүргізу қажет.

Білім және ғылым министрлігіне Гумилев атындағы Еуразия университеті жанынан «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығын құру туралы мәселені ойластыруды тапсырамын.

Алтыншыдан, «Жас Отан» жастар қанатының жұмысын күшейте түсу қажет.

«Нұр Отан» партиясының Орталық аппаратына «Жас Отанның» 2020 жылға дейінгі іс-қимыл стратегиясын әзірлеп, бекітуді тапсырамын.

Азаматтық альянстың және жастар ұйымдарының бастамасымен менің Жолдауыма қолдау ретінде бүкіл ел бойынша «Болашақ бүгіннен басталады!» акциясының басталғанын білемін. Оның аясында мен жастармен кездесулер өткізуге дайынмын. ҚХА істен бейтарап қалмай, жастар проблемаларына көбірек көңіл бөліп, жоғарыда аталған шараларға белсенді қолдау көрсетуге тиіс. «Нұр Отан» партиясымен бірге осы жұмыстарға қатаң бақылауды жолға қою қажет.

Құрметті отандастар!

Бүгінде біздің азаматтарымыз үшін барлық есіктер, барлық мүмкіндіктер, барлық жолдар ашық.

Біз көппіз және біз бәріміз — бір елміз, бір халықпыз. Сондықтан бүкіл саяси күштер, бүкіл қазақстандықтар басты мақсаттарға жету жолында топтасуы тиіс.

Ол — бірлік пен тұрақтылық, азаматтардың әл-ауқатының артуы, дені сау және білімді ұлт.

Өз еліңе пайдалы болу, өз Отаныңның тағдыры үшін жауапты болу — әрбір отандық саясаткердің, әрбір қазақстандықтың борышы мен ар-ожданы.

Алдымызда Қазақстан халқының бірлігі күні жақындап келеді. Мен баршаңызды осынау біздің ортақ мерекемізбен құттықтаймын!

Құрметті қауым!

Қазір біздің бірлігі жарасқан еңселі ел, зайырлы мемлекет екендігіміз баршаға аян.

Татулық пен тұрақтылықты қалыптастыруға Ассамблея айрықша үлес қосты. Бірліктің берекелі бесігіне айналған бұл құрылымның алдағы уақытта да көп жұмыс атқаратынына сенемін.

Ұлтты ұйыстырып, ұлысты ұғыстыра білген еліміз өркендей түссін!

Түрлі халықтың тағдырын тоғыстырып, тұтастығын сақтаған Қазақстан жасай берсін!

Тұғырымыз — тыныштық, тірегіміз — тұрақтылық, тілегіміз — татулық болсын! Баршаңызға табыс тілеймін!

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің XXV пленарлық отырысында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 22 мамыры

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Қымбатты қонақтар!

Тағы бір мәрте Кеңестің XXV мүшелтойлық отырысына қатысушылардың барлығын құттықтай отырып, бірлескен жұмысымызға белсене қатысқандарыңыз үшін алғысымды білдірмейін деп едім.

Шетел инвесторлары кеңесі құрылғалы бергі 14 жыл ішінде Қазақстан айтарлықтай даму жолынан жүріп өтті. Осы жылдар ішінде экономика нақты көрсеткіштер бойынша 2,5 еседен астамға өсіп, 186 млрд. долларға жетті.

2011 жылы ішкі жалпы өнім 7,5%-ды құрады.

Қайта өңдеу саласында еңбек өнімділігі жалпы алғанда 20%-ға артты.

2011 жылы Қазақстанның сыртқы сауда айналымы бұрынғы жылмен салыстырғанда 40%-ға артып, 126 млрд. долларды құрады.

Өткен жылы біз тәуелсіздіктің 20 жылдығын экономиканы әртараптандырудың зор табыстары және инновациялық экономикаға көшумен айшықтадық.

Осы жылдар ішінде Орталық Азияға келген тікелей шетел инвестициясының жалпы көлемінің 70% Қазақстанға құйылған. Бұл жалпы алғанда, 150 млрд. долларды құрайды. Тек өткен жылы елімізге тартылған инвестициялар көлемі 18 млрд. долларға жетті.

Экономиканы индустрияландыру бағдарламасы табысты іске асырылуда. 2 жыл ішінде 400-ге таяу жаңа өндіріс орталығы іске қосылды. Олар қазірдің өзінде 3 млрд. доллардан артық қаржыға өнім шығарды. Тағы да 220 жобаны іске қосу жұмысы жалғасуда. Оның ішінде 30-дан астамы — 300 млн. бастап 1 млрд. астам долларға дейінгі көлемде инвестиция тартылған ірі индустриялық жобалар. Тек қана қайта өңдеу өнеркәсібіне тартылған инвестиция көлемі соңғы 3 жыл ішінде 8,5 млрд. долларды құрады.

Осы орайда, бұл жетістіктер көп ретте біздің шетелдік әріптестеріміздің белсенді рөлінің арқасында жүзеге асырылып жатқандығын атап көрсеткім келеді.

Осынша ауқымды жобаны біз қалай іске асыра аламыз?

Менің пайымдауымша, бұл — Қазақстанның түйінді көлік дәліздерінде халықаралық деңгейдегі сауда-логистикалық, қаржылық-іскерлік, инновациялық-технологиялық және туристік хабтардың бірыңғай кешенін жасау.

Бүгін мен сіздерге «Жаңа Жібек жолы» ауқымды жобасын бірге бастауды ұсынғым келеді.

Қазақстан өзінің тарихи рөлін қайта жаңғыртып, Орталық Азия аймағында ірі іскерлік және транзиттік хабқа айналып, Еуропа мен Азия арасындағы ерекше сипаттағы көпір болуы тиіс.

Осы мега-жобаны жүзеге асыру нәтижесінде 2020 жылға таман Қазақстан арқылы өтетін транзиттік жүк көлемі 2 есеге дейін өсуге, одан арғы жылдар ішінде бұл көрсеткіш кемінде 50 млн. тоннаға дейін жетуге тиіс.

Неліктен ол Қазақстанға тиесілі?

Біріншіден, бұл тиімді географиялық жағдай. Бүгінде әлемде жаһандану үрдісі жүріп жатыр. Сондықтан бұл фактордың маңызы зор. Қазақстан Еуразия құрлығының қақ жүрегінде орналасуы арқылы Қытай, Еуропа, Ресей, ТМД елдері сияқты әлемнің ірі рыноктарын жалғастырады және Орталық Азия мен Парсы шығанағы елдерін көлік маршруттарымен қамтамасыз етеді. Бұл олардың өндіріс пен тұтынушылар ортасындағы байланысты кепілдендіретіндіктен тиімді.

Қазақстан арқылы «Солтүстік – Оңтүстік», «Шығыс – Батыс», «Оңтүстік Шығыс Азия – Орталық Азиялық аймақ» сияқты ірі транскұрлықтық жолдар тоғысады.

Екіншіден, бұл — жүк тасқынының тұрақты өсуі.

Бұл жүк тасқыны әлемдегі екінші экономика — Қытай Халық Республикасын Еуропалық Одақ және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерімен байланыстырады.

2020 жылға таман Қазақстанмен көршілес орналасқан елдер арасындағы сауда операцияларының көлемі 1,5 есе өсіп, 1 трлн. долларға жетеді деп күтілуде.

Қазірдің өзінде Қытай Халық Республикасы мен Еуропа арасындағы сыртқы сауда айналымы 500 млрд. доллардан асып, жыл сайын орта есеппен 8% өсіп отыр. 2020 жылы ол 800 млрд. долларды құрайды.

Қытайды Қазақстан арқылы Еуропамен жалғастыратын транзиттік бағыт талас-сыз басымдыққа ие: ол Суэц каналы арқылы жүретін теңіз жолымен салыстырғанда едәуір қысқа.

Үшіншіден, Кеден одағы елдерінің рыногына тікелей шығу.

Биылғы жылғы шілдеден бастап Бірыңғай экономикалық кеңістік толыққанды жұмыс істей бастайды. Бұл капиталдың, тауарлар мен еңбек ресурстарының еркін қозғалысын қамтамасыз етеді.

Төртіншіден, бұл тиімді инвестициялық ахуал. «Doing Business» рейтингі бойынша Қазақстан 47-ші орынды алса, «инвесторларды қорғау» индикаторы бойынша бірден 34 сатыға көтерілген. Сонымен қатар, Үкіметтің алдына осы салада ОЭСР елдерінің анағұрлым озық стандарттарына жету жөнінде міндет қойылды.

Бесіншіден, саяси және экономикалық тұрақтылық.

Тәуелсіздігіміздің 20 жылы ішінде біз көпұлтты Қазақстандағы татулық пен келісімді айтарлықтай нығайтуға қол жеткіздік. Бұл әлемдік капиталды тарту үшін маңызды фактор болып табылады.

Осыған орай, Кеңестің барлық мүшелеріне Қазақстанның инвестициялық ахуалын жақсартуға және экономикалық дамуына баға жеткісіз үлес қосқандары үшін алғысымды білдіргім келеді.

Ол жетістіктерді бекіте түсу үшін біз 2020 жылға дейінгі дамудың жаңа стратегиялық және бірқатар маңызды мемлекеттік бағдарламаларын қабылдадық.

Алайда, біздің жетістіктеріміз бен бағамдауларымыз Қазақстан алдына анағұрлым кеудемсоқ міндеттерді қоюға және шешуге қабілетті екенін көрсетеді.

Құрметті әріптестер!

«Жаңа Жібек жолы» жобасының бәсекелестік басымдылығы «5С қағидатын» іс жүзіне асыруға негізделеді (яғни скорость — жылдамдық, сервис, стоимость — баға, сохранность — қорғау және стабильность — тұрақтылық).

Осылардың аумақтық және функционалдық өзара ықпалдастықтарының нәтижесінде синергетикалық әсер пайда болуы тиіс.

Нақ сол Дубай немесе Сингапур тәжірибесімен орайлас «Жаңа Жібек жолының» бәсекелестік артықшылығының басты көзіне айналуға тиіс.

«Жаңа Жібек жолы» басты элементі — көлік-логистикалық хабы мынадай жобалардың айналасында дамитын болады.

Біріншіден, қазірдің өзінде «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясының базасында әлемдік дәрежедегі мультимоделдік көліктік-логистикалық компания құрылуда.

Екіншіден, ҚХР шекарасында біз «Қорғас» шекара маңы ынтымақтастығының халықаралық орталығын белсенді түрде дамытудамыз. Қазақстанның батысында «Ақтау» теңіз айлағын ұлғайту және Ақтөбе қаласында логистикалық орталық құрылысын салу жөніндегі жобалар жүзеге асырылатын болады.

Олар Каспий теңізі жағалауына, Ресейге және одан әрі Еуропаға шығатын республиканың «Батыс» қақпасы болады.

Үшіншіден, біз «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» трансқұрлықтық дәлізі» құрылысын жедел салып жатырмыз.

Бұл жоба 2015 жылы іске қосылады. Соның нәтижесінде Қытайдан Еуропаға тасымалданатын жүкті теңіз жолымен салыстырғанда автокөлік арқылы тасымалдау мерзімін 3,5 есе қысқартады.

Төртіншіден, ұзындығы 1200 шақырымнан асатын «Жезқазған-Бейнеу» және «Арқалық-Шұбаркөл» темір жол құрылыстарын салу арқылы елдің темір жол желісінің өткізу жылдамдығын арттыру жөніндегі жұмыс жалғасатын болады.

Бұл бұдан бұрын іске қосылған «Өзен – Түрікменстан – Иран – Парсы шығанағы» және «Қорғас – Жетіген – Каспийге дейінгі екінші темір жол желісі» темір жол желілеріне қосымша болып табылады.

Бесіншіден, Қытайдан Ресейге дейінгі созылатын бүкіл жол бойында, яғни «Қорғас – Шығыс қақпасы» еркін экономикалық аймағында, Алматы, Ақтау және Ақтөбе қалаларында «А» дәрежесіндегі көп қызметті логистикалық орталықтар салынатын болады.

Алматы қаласында іскерлік белсенділікті арттыру, шетел азаматтары үшін қызмет көрсету салаларын кеңейту қала айналасында туристік хаб құру үшін қосымша мүмкіндіктер туғызады. Бұл ретте инвестициялардың негізгі көлемі қыс айларында демалу үшін тау шаңғысы курорттары аймағын және Қапшағайдағы жазғы маусымда демалатын курортты аймағын дамытуға бағытталатын болады.

Сонымен бірге, бұл өңірге әлеуеті зор Балқаш және Алакөл көлдері жақын орналасқан.

Ақтау айлағының инфрақұрылымын және оған жақын орналасқан мұнай сервис кластерін дамыту теңіз жағалауындағы «Кендірлі» курортының құрылысын салуға серпін береді.

Туризмді кешенді түрде қолдау мақсатында визалық режимді жеңілдету жөніндегі мәселелер шешіліп жатыр.

Сыртқы істер министрлігінде 34 мемлекетке қатысты визалық режимді алып тастау туралы мәселе қаралуда.

Ірі компанияларға сервистік қызмет көрсетуге бағытталған инновациялық кәсіпорындар құрылатын болады.

Міне, осылардың барлығы 2020 жылға дейін қазірдің өзінде жұмыс істеп тұрған «Инновациялық технологиялар паркі» еркін экономикалық аймағы базасында

әлеуетті халықаралық инновациялық-технологиялық хаб құруға мүмкіндік береді. Парк аумағында қазірдің өзінде 121 компания тіркелген. Ұлттық компаниялардың ғылыми-зерттеу бөлімшелерін орналастыру жоспарлануда.

Біз әлемдік деңгейдегі инфрақұрылымды дамытуға инвестиция тартуды және қосымша жеңілдіктер мен кепілдеме, соның ішінде ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді жүргізуге мемлекеттік тапсырыстар орналастыру жолымен беруді жалғастырамыз.

Алматыда бүгінгі заманның көлік инфрақұрылымын, әлемдік стандарттарға жауап беретін сервистік кластер құру жөніндегі жұмыс одан әрі жалғасатын болады.

Шетел азаматтары үшін жоғары қауіпсіздік, экологиялық жайлылық және басқа да қолайлылықтарды жасайтын «болашақ қаласы технологиясын» енгізу жөнінде Алматы республикамызда көшбасшы болуға тиіс. Сонымен бірге, Алматыда шетелдік бизнесмендер мен инвесторлар үшін «бір терезе» қағидаты іс жүзіне асырылатын болады. Біз оларға оңайлатылған сызба бойынша — виза алудан бастап, әртүрлі рұқсат беру, мемлекеттік органдармен қатынас және компанияны тіркеуге дейін көрсетілетін қызметтердің толық пакетін ұсынатын боламыз.

Алматы моделін бүкіл еліміз бойынша қолдану арқылы барлық қалаларда осындай ауқымды қайта құрулар жүзеге асырылуы тиіс.

Азия және Еуропа биржаларымен серіктестік жасай отырып, Алматыда халықаралық тауар биржасын құру керек. Ол Қазақстан арқылы өтетін барлық жүк айналымына қызмет көрсетуге тиіс.

Сауда операциялары санының және сауда айналымының артуы «аймақтық Алматы қаржы орталығын» дамытуға серпін беруі керек.

Жоғарыда айтылғандарды ескере келіп, Үкіметке Шетел инвесторлары кеңесінің мүшелерімен бірлесе отырып, осы бағыттарды талқылауды және үстіміздегі жылдың аяғына дейін «Қазақстан — Жаңа Жібек жолы» жобасын жүзеге асырудың кешенді жоспарын жасауды тапсырамын.

Қымбатты достар!

Шетел инвесторлары кеңесінің отырыстарын өткізудің жаңа тәжірибесін енгізуге рұқсат етіңіздер.

Әрбір отырыста міндетті түрде қаралуға тиісті екі тақырыпты айқындауды ұсынамын.

Оның біріншісі — инвесторлардың мүдделерін қорғауды қамтамасыз ететін Қазақстандағы инвестициялық саясатты жүзеге асыру. Бұл өз кезегінде тиісті мемлекеттік органдарға баға беруге мүмкіндік жасайды.

Екінші мәселе — бұл қазақстандық өнімдерді пайдалануды арттыру.

Біз бұдан бұрын бұл мәселеге Кеңестің XX пленарлық отырысын арнаған болатынбыз. Алайда, бұл мәселенің маңыздылығын ескере келіп, оны әрбір отырыста қарауды ұсынамын. Бұл ретте технологияны дамытуға басымдық берілетін болады.

Біздің инновацияны дамытуға көп назар аударып келе жатқанымызды сіздер білесіздер. Қазақстандық өнімдерді пайдалану саясатында жоғары технологиялық, ғылымға негізделген тауарлар мен қызмет түрлерінің үлесі үлкен болғанын қалаймыз.

Осыған байланысты мен Шетел инвесторлары кеңесінің келесі отырысын инновациялық даму мәселесіне арнауды ұсынамын.

Қазіргі кезде менің тапсырмам бойынша, Үкіметте Қазақстан Республикасын 2020 жылға дейін инновациялық дамытудың нақ осындай тұжырымдамасы жасалынып жатыр.

Сіздерден, құрметті инвесторлар, ірі жобаларды жүзеге асырудағы бай тәжірибелеріңізбен бөлісе отырып, Қазақстанның технологиялық даму саясатында дұрыс бағыттарды таңдауға көмектесуге шақырамын. Сондықтан Кеңестің келесі отырысында Тұжырымдаманы жүзеге асырудың нақты тәжірибелік мәселелері туралы пікірлеріңізді білдірулеріңізді сұраймын. Сонымен қатар, Кеңес мәселелерін сапалы пысықтау туралы бірлесе ойласуды сұраймын.

Біз кездесулерімізді 1 жылда бір ретке дейін қысқарттық. Алайда мәселелер ауқымы азайған жоқ. Сондықтан Кеңес жұмысы өз қарқынын бәсеңсітпеуі керек.

Жұмыс топтарының қызметін жыл бойына жандандыру қажет. Сондықтан Индустрия және жаңа технологиялар министрлігіне Шетел инвесторлары қауымдастығымен бірлесіп жұмыс топтары мен Кеңестің құрамдарын сапалық тұрғыдан қайта қарауды тапсыруды ұсынамын. Сонда жақсы үрдіс орнайды.

Барлықтарыңызды 2013 жылғы 22 мамырда өткізу жоспарланып отырған Шетел инвесторлары кеңесінің келесі отырысына, сондай-ақ келесі жылғы 23-24 мамырда өтетін VI Астаналық экономикалық форумға шақырамын.

V Астаналық экономикалық форумда сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 23 мамыры

Құрметті форумға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Елордада бесінші рет өтіп отырған Астаналық экономикалық форумға қош келдіңіздер!

Бүгінгі жиынға әлемдік деңгейде танымал тұлғалар мен мәртебелі қонақтар қатысып отыр. Шақыруымызды қабыл алып, арнайы келгендеріңіз үшін баршаңызға алғыс айтамын!

Қазір дүниежүзінің экономикасы аласапыран өзгерістерге толы алмағайып кезеңді бастан өткеруде. Жаһанды жайлап келе жатқан дағдарыс тұрақты дамуға елеулі қатер төндірмей қоймайды.

Осындай сәтте біздің әлемдік экономиканың даму мәселелерін бірлесіп талқылауымыз өте маңызды.

Құрметті форумға қатысушылар!

Қымбатты қонақтар!

Ханымдар мен мырзалар!

Астаналық экономикалық форум саясаткерлер, ғалымдар мен сарапшылардың жаһандық деңгейдегі үнқатысуының маңызды бір алаңына айналған. Мұны оған қатысушылардың сапалық құрамы да дәлелдей түседі. Бұл форумға қатыссам деген тілекпен әлемнің 90-нан астам елінен 8 мыңнан астам адам өтініш жолдады. Форумға қатысушылар арасында 12 Нобель сыйлығының лауреаты, «Қазіргі заманның 100 ойшылы» атты жаһандық рейтингке кірген 4 белгілі тұлға бар.

Осы ретте мен форумға қатысу үшін Астанаға келген бірқатар қазіргі және бұрынғы мемлекеттер мен үкіметтер басшыларына, әлемге танымал саясаткерлерге, халықаралық ұйымдар мен өңірлік бірлестіктердің басшыларына келген қадамдарыңыз құтты болсын демекпін.

Төрт жылдың ішінде біздің форумның пікірталастар диапазоны елеулі түрде артты. Астана форумы өзінің мағынасына сәйкес жаһандық даму проблемаларына кең ауқымды «еуразиялық көзқарасты» білдіретін пікір тарату мекеніне айналды.

Бұл XXI ғасырдағы жаңа геэкономикалық ақиқатқа айналып отырған табысты қызметіміздің бастауы — Қазақстан, Ресей және Беларусь Бірыңғай экономикалық кеңістігі құрылып отырған сәтте біз үшін ерекше маңызды.

V Астаналық экономикалық форум қазіргі замандық әлемтанудың, жаһандық экономиканы реформалау идеяларын алға жылжытудың жаңа парағын ашатындығына сенімдімін.

Құрметті форумға қатысушылар!

Форумның күн тәртібіне әлемнің экономикалық түрлену жолы туралы маңызды мәселе қойылып отыр. Бұл мәселе бірқатар жылдардан бері талқылану үстінде. Алайда, көптеген идеялар мен ұсыныстар топтамалары әзірге жаһандық деңгейдегі

нақты шешімдер тапшылығын еңсере алмай келеді. Осының ықпалымен әлемдік валюталық-экономикалық дағдарыс әлемдік әлеуметтік дағдарысқа дейін өсіп, көптеген дамыған мемлекеттерді шырмауымен құрсап алды.

Халықаралық еңбек ұйымы жаһандық жұмыссыздық қатері туралы тұжырым түюде. Еуропаның алдыңғы қатарлы елдерінде жұмыссыздық деңгейі өткен ғасырдың соңындағы көрсеткіштерден асып түсті. Италияда — 8,3%, Ұлыбританияда — 8,3%, Германияда — 6%, Францияда — 9,7% болды. Еуроодақтың осы 4 «локомотивінде» 11 млн. адам жұмыссыз қалып отыр. Оның үстіне олардың жартысынан астамы — жас адамдар. Ал Еуропалық одақтың басқа елдеріндегі жағдай бұдан да күрделі. Егер әлем бойынша айтсақ, жұмыс жасындағы адамдардың әрбір үшіншісі немесе 1 млрд. 100 млн. адам, олардың тең жартысы — жастар, ешқандай бір жұмыспен қамтылмаған немесе өз отбасымен күніне 2 доллардың кірісіне ғана қарап отыр.

Жекелеген ұлттық экономикаларды құтқаруға, олардағы теңгерілімдікті сақтауға Дүниежүзілік банк пен Халықаралық валюта қоры тарапынан көлемді қаржы бөлінуде. Өкінішке қарай, әзірге G-8 және G-20 қабылдап отырған оң шаралар осымен ғана шектеліп отыр. Бірақ әрбір жаңа миллиард доллар миллиард жаңа әлеуметтік проблеманы туындататын да есте ұстау қажет. Былайша айтқанда, қазіргі шаралар өртті бензинмен сөндіргендей әсер қалдырып отыр.

Жаһандық дағдарыспен күрес шараларының жартыкештігі — бұл жүйелік дағдарыстың басқа түрінің — халықаралық қатынастар мәселесінің тот басуының жарқын дәлелі.

G-20 тобының құрылуы әлемдік экономиканы реформалау туралы үнқатысу диапазонын елеулі деңгейде кеңейте түсті. Алайда, дағдарыспен күрес G-20 I саммитінен 4 жыл өткеннен кейінгі бүгінгі жағдай мұндай пішіннің өзі жеткіліксіз екендігін танытатындай.

Давосағы соңғы әлемдік экономикалық форумда көптеген әлемдік жетекшілер ақыр аяғында капитализмге, егер нақтырақ айтсақ, оның жаңа либералды қазіргі сипатына қатысты бірдеңе істеу қажеттігі жөнінде келісімге келді.

Өткен жылдың соңында мен Астана форумы аясында біз G-Global деп атап отырған үнқатысулардың жаңа пішінін байқап көру жөнінде ұсыныс жасадым.

Бұл идея саяси, сарапшы және іскер топтар ортасында, әлемдік қоғамдастықта кең қолдауға ие болды. Бар болғаны бірнеше айдың ішінде Астана форумының ресми сайтында құрылған G-Global коммуникативтік Интернет — алаңшасына кіру көрсеткіші 40 есе көтерілді.

Әлемнің 140 елінен 30 мыңнан астам пайдаланушы оның тұрақты қатысушысына айналды. Сөйтіп, жаңа әлемдік экономикалық тәртіпті қалыптастыру жолдарын жүйелі желілік іздеу басталып та кетті.

G-Global алаңшасындағы интерактивті пікірсайыстар тақырыбы әлемдік экономиканы және валюта-қаржы жүйесін реформалау мәселелеріне дейін шапшаң өсіп келеді.

Инновациялық дамудың, ядролық және экологиялық қауіпсіздіктің, этносаралық және дінаралық толеранттылықтың, геосаясаттың және басқа да толғақты мәселелердің кең ауқымды проблемалары талқылау өзегіне айналып отыр.

Бір сөзбен айтқанда, G-Global көп қырлы әлемнің әлеуетті біріктіруші идеясы ретінде әрекет етуде.

Әрбір интерактивті жолдаудан ХХІ ғасырда тұрақты және әділетті әлем құрылысы қалыптасады деген үміт ұшқыны сезіледі. Түсіп жатқан ұсыныстардан қандай қорытынды түюге болады?

Біріншіден, әлемдік қауымдастық жаһандық тарихтың ең бір күрделі де дағдыдан тыс кезеңін бастан кешіруде.

Бұған дейін еш уақытта адамзат сәтті даму үшін де, сондай-ақ өзін-өзі құрту үшін де дәл қазіргідей орасан зор әлеуетке ие болып көрген емес. Осыны түсінудің өзі жалпы әлемдік проблемаларды шешуді кешенді негізде қарастырудың ерекше маңыздылығын көрсетеді.

Бүгінгі күні тек экономика проблемаларын немесе «климаттың жылынуын» шешу жеткіліксіз. Сонымен қатар, ядролық қатерлерге, туындап келе жатқан жанжалдарға, толеранттылықтың жеткіліксіздігіне немесе әлеуметтік топтар деңгейінде де, сондай-ақ жекелеген мемлекеттер деңгейінде де кең көлемді масылдыққа алып келе жатқан әлеуметтік саясаттағы қиғаштықтарға көз жұма қарау мүмкін емес.

Екіншіден, жаһандық коммуникациялық даму еш уақытта қазіргідей деңгейде болып көрген емес.

Қазір де, ал болашақта тіптен де олар қашықтықты қысқарта түсу, уақытты қысымға алу, тарихи, саяси және басқа да кедергілерді еңсеру мүмкіндігіне ие болмақ.

Бұл әлеует ақпараттық арандатудың, «қолайсыз» қоғамдағы моральдық негіздер мен қоғамдық тәртіпті мақсатты түрде бұзудың құралына ғана айналмауы тиіс. Ол ізгілікті мақсаттарға, соның ішінде, әлемнің тұрақты дамуына қол жеткізу үшін жаһандық үнқатысуды қалыптастыруға қызмет етуі керек.

Үшіншіден, әлем қазір жаңа жағдайларда өмір сүруге үйрену үстінде.

Бұл сабақ оңайлықпен қоймайды. Тіпті, кейбір жағдайда аса зор ерекше еңбекпен келеді. Қоғамның прогресс жолымен жүруге, жаңа технологиялық қалыптар мен жаңа қоғамдық қатынастар деңгейіне эволюциялық жолмен жетуге қабілеті бар. Бүгінде көптеген мемлекеттер дамуының сәтті тәжірибесін білу арқылы оларды белсенді қолданудың маңызы да арта түсуде.

Осы ретте Қазақстан мұндай өзара ықпалдастыққа дайын. Қазақстан өзі үйренуге де және өзінің қол жеткізген тәжірибелерін басқа достарымен бөлісуге де әзір.

Төртіншіден, ХХІ ғасырдағы жаһандық әлемнің құрылымы көптеген факторларға байланысты.

Солардың қатарына бүкіл әлем бойынша миллиардтаған адамдардың әділеттілікке деген ұмтылысын көрудің маңызы зор.

ХХІ ғасырдағы әділеттілік — бұл тек мораль санаты емес. Бұл ұлттық және жаһандық табысты дамудың шешуші шарттарының бірі.

ХХІ ғасырда «үшінші әлемнің шикізат ресурстарын «соруға» құрылған әлеуметтік-экономикалық модельдер адамгершілікпен еш сыйыса бермейді. Сонымен бірге, өндірістік мақсаттарға сырттан шектеусіз қарыз ала беру тәжірибесінің, индустриялық дамудан және өз елінің адами әлеуетін дамытуға қаржы салудан бас тартудың ешбір болашағы жоқ.

«Араб көктемі», тіпті, «еуроаймақ дағдарысы» бізге осындай ащы сабағын ұсынып отыр.

Бесіншіден, халықаралық қатынастардың бүкіл жүйесін тоқырау жағдайынан шығару маңызды.

Мұндағы басты міндет — транспарентті әлемдік саясат қалыптастыру. Оның іргетасы мемлекеттер арасындағы сенім деңгейінің жоғарылығынан және әрбір өңірінен бүкіл әлемнің бүгіні мен болашағына деген өзара жауапкершіліктен құрылуы керек.

Бүтіндей алғанда, G-Global идеясы бар болғаны жарты жылдың ішінде өзінің барынша қажеттілігін көрсетіп берді. Одан адамдар жаһандық экономикаға үлкен соққы болып отырған жүйелік дағдарысқа жауап табудың, әлемнің моральдық-өнегелілік қалпын орнықтырудың және халықаралық қатынастарды қайта қалыптастырудың мүмкіндіктерін іздестіруде.

G-Global геосаясат пен геэкономикаға мемлекеттік емес субъектілердің — халықаралық ҰЕҰ, жекеменшік құрылымдар, трансұлттық компаниялар, саясаткерлер және әлемнің әртүрлі азаматтарының артып келе жатқан ықпалын есепке алады.

Ақпараттық дәуірдің өркениетті идеясы ретінде G-Global барлық елдерде, Интернет-кеңістіктің барлық өңірлеріне, Бүкіләлемдік желінің әлемді реформалау және әділетті де қауіпсіз тәртіп орнатуға мүдделі миллиондаған пайдаланушыларына бағытталып отыр.

Мен V Астаналық экономикалық форумның барлық қатысушыларына, оның коммуникативтік Интернет-сегментінің барлық пайдаланушыларына біздің G-Global бастамамызды жоғары бағалағандары және қолдау білдіргендері үшін алғысымды айтамын.

Бәріміз біріге отырып G-Global-дың басты мақсаты — әлемдік қоғамдастыққа XXI ғасырдың әлемдік қарым-қатынастарының тартымды да тиімді моделін ұсынуға қол жеткізе алатындығымызға сенімдімін.

Ханымдар мен мырзалар!

Осыдан 20 жыл бұрын Қазақстан құлаған ірі державаның бір бөлшегіне айналған болатын. Біз жаңа мемлекет пен жаңа экономиканы құруды таза парақтан бастадық.

Біз инфляция деңгейі 2 100%-ға дейін жетіп, толық тұңғыыққа түскен экономикадан бастау алдық.

Реформалар мен бүкіл қоғамның күш-жігері нәтижесінде Қазақстан тамаша табыстарға қол жеткізді.

Қысқа тарихи мерзім ішінде елде жан басына шаққандағы ішкі жалпы өнім көлемі 700 доллардан 12 мың долларға дейін көтеріліп, 16 есе өсті. «Оңтүстік-Шығыс жолбарыстары» елдерінің ешқайсысы 20 жылдың ішінде мұндай табысқа жеткен емес. Олардағы өсім 3-4 есені ғана құрады.

Елге 150 млрд. долларға жуық шетелдік инвестициялар тартылды.

Дағдарыспен сауатты күрес шараларының нәтижесінде әлемдік дағдарыстың ең бір қиын тұсының өзінде біз елдің оң даму бағытын сақтап қала қалдық. Өткен жылы біздің экономикамыз 7,5%-ға өсті. Осындай өсімді биылғы жылдан да күтеміз. Тек өткен жылдың өзінде ғана елімізге 20 млрд. доллар инвестиция тартылды.

Қазір Қазақстан үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын кең көлемді жүзеге асырып жатыр. Бұл бағдарламаның басты мақсаты — шикізаттық

емес экономика құру. Ол 2020 жылға таман экономиканың кемінде 50% өсуін қамтамасыз етеді.

Әрбір жарты жыл сайын елде ондаған жаңа кәсіпорындар ашылуда.

Біз 2015 жылға дейін индустрияландыру картасы бойынша өңдеу өнеркәсібі, аграрлық өндіріс, инфрақұрылым салаларында 350-ден астам инновациялық нысанды іске қосуды жоспарлап отырмыз.

Соңғы 2 жылдың өзінде 100 мыңға жуық жұмыс орындары құрылды. Қазақстан өз тарихында бірінші рет автокөліктер, тепловоздар, ұшақтар шығара бастады. Біз кең көлемді инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асыру үстіндеміз. Мәселен, таяудағы жылдардың ішінде бізде 1,5 мың шақырымды құрайтын жаңа темір жол, мындаған шақырымдық автомагистралдар салынбақ.

Біз Қазақстанда қазіргі күні әлеуметтік жаңғырту шараларын жүргізудеміз.

«Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы аясында 1.5 млн. қазақстандықты қолайлы жұмыспен қамтамасыз етудің аса өршіл мақсаты алға қойылған.

Таяудағы 5 жылда әр жыл сайын 6 млн. шаршы метр тұрғын үй салу, соның ішінде, жастар үшін қолжетімді тұрғын үйлер салу жоспарланған.

Біз білім беру мен денсаулық сақтау жүйелерін жаңғырту жұмыстарын белсенді түрде жүргізудеміз.

Қазақстан шетелдік инвестициялардың арта түсуіне мүдделі. Сондықтан шетелдік бизнестің жемісті жұмыс істеуі үшін қолайлы жағдайлар жасау ісі одан әрі жалғастырыла беретін болады.

Біз кеше Шетел инвесторлары кеңесінің дәстүрлі отырысын өткіздік. Оған қатысушылар Қазақстан экономикасының қуатты даму динамикасын, біздің үдемелі индустриялық даму және әлеуметтік жаңғырту бағдарламамыздың зор әлеуетін атап көрсетті.

Мен ірі инвесторға «Қазақстан – Жаңа Жібек жолы» мега-жобасын бірге іс жүзінде асыруды ұсындым. Осы мәселеге қызығушылық танытатын барлық бизнесмендерді біздің стратегиялық жоспарларымызды іс жүзіне асыруға белсенді атсалысуға шақырамын.

Қымбатты достар!

Тәуелсіз Қазақстан осыдан 20 жылдан астам уақыт бұрын Семей ядролық полигонын жауып, ядролық қарудан мәңгілік бас тартып, әлемнің бір бөлшегі екендігін паш етті.

Бүгінде Қазақстан — ядролық қарусыз әлем қозғалысының көшбасшыларының бірі. Оған Сеул қаласында өткен Жаһандық ядролық қауіпсіздік жөніндегі саммитте жария етілген қазақстандық жаңа ядролық қарулануға қарсы бастамасы толық дәлел болады. Біз Орталық Азия, еуразиялық кеңістік және жалпы әлем тағдырының болашағы үшін өзімізге зор жауапкершілік жүгін алдық. Аймақтық және жаһандық ауқымда игілікті бастамалар көтеру арқылы оны лайықты жалғастырудамыз.

Қазақстан іс жүзінде өзінің таңдап алған жолының өміршеңдігін көрсетіп отырған ел ретінде біздің гүлденуіміз және басқа да мемлекеттердің өсіп-өркендеуі тұрақтылық пен бейбітшілік болмайынша мүмкін емес екендігін жақсы түсінеді.

Осыған байланысты әлем үздіксіз прогреске қарай дамуы үшін барлық мемлекеттер үшін міндетті болатын XXI ғасырдағы әлемдік құрылыстың қағидатты іргетасын қалауы керек.

Адамзат өркениеттің даму құрылымы, менің ойымша, мынандай 5 принципке негізделуі керек, оны мен G-Global қағидаты деп атауды ұсынамын.

Бірінші қағидат: Революция емес, эволюция.

Адамзат төңкеріске және әлемдік соғысқа деген лимитін өткен ғасырда-ақ тауысты деп есептеймін. Сондықтан бүгінде адамзаттың барлық ақыл-ойы бейбітшілікті сақтаумен айқындалады. Бұлай болмайтын болса — өзін-өзі жою. ХХІ жүзжылдықта жаһандық архитектураны ойдағыдай жаңғырту тек эволюциялық жолмен ғана жүруі керек.

«Араб көктемі» көрсеткеніндей, төңкеріс тек қоғам дамуын тежейді, оны артқа құлдыратады, мемлекетаралық қатынастарды шиеленістіреді, бұрынғыдан да көп проблемалар туындатады. ХХІ ғасырда төңкеріс тек ғылыми білім мен технологиялар саласында ғана мүмкін және орын алуға тиіс. Өйткені, олар саяси тәжірибеде және әлеуметтік өмірде құрдымға апарады. Әсіресе, ол дайындалмаған экономикалық ортада белең алатын болса. Реформалар жолы — бұл ХХІ ғасырдағы прогрестің бірден-бір жолы.

Екінші қағидат: Әділеттілік, теңдік, бөту.

ХХІ ғасырда елдерді ұлы және қосалқы, бастаушы және еруші елдер деп бөлу өркениеттілік тұрғысында мүлде ескірген.

Үстемдікке ұмтылу инерциясы прогреске апармайды. Ол планетамыздың жекелеген елдері мен аймақтарын жаһандық дамудан шетқақпай қалдыру қаупін туғызады. Бұл — барша үшін де тығырық.

Геосаяси тәжірибеде оның баламасы жаһандық экономиканы, валюталық жүйені және саясатты барлық мемлекеттердің теңдігіне негізделген әділетті негізде дамыту болып табылады.

Осы орайда әлеуметтік әріптестікке және жауапкершілікке негізделген жаһандық әлеуметтік дамудың жаңа парадигмасына көшу маңызды болып табылмақ. Бұл қарапайым адамдардың экономикалық өсім мен пайданы белсенді түрде пайдалану мүмкіндігін кеңейту жолы.

Болашақта жаһандық шешімдерді барлық деңгейде — БҰҰ-да халықаралық ұйымдарда, діни бірлестіктерде, форумдар мен саммиттерде бөтуалық негізде ғана шығарудың өмірлік маңызы жоғары.

Әлемдік экономикалық жүйені түбегейлі өзгерту «Вашингтондықтан» Жаһандық консенсусқа ауыспайынша мүмкін емес екендігін атап көрсеткен маңызды.

Бұл жерде әңгіме, ең алдымен, дамыған елдердің, сондай-ақ, дамушы елдердің де мүдделерін жаһандық тұрғыда ескерудің жаңа жүйесін ескеру тұрғысында болып отыр.

Үшінші қағидат: Жаһандық толеранттылық және сенім.

ХХІ ғасырда толеранттылық экономикалық дамудың маңызды факторы болатындығы туралы бүгінгі заманның «креативті тап» тұжырымдамасы авторларының түйіндемелері маған ұнайды.

Біз Қазақстанда оны ерте-ақ түсініп, дінаралық үнқатысу бастамасын көтердік.

Енді 1 аптадан кейін Астанада осымен төртінші рет Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі өтеді. Міне, осындай ғылыми көзқарасты дамыта отырып, әлемдік экономиканы рецессия жағдайынан шығарудың бір тетігі жаһандық толеранттылық екендігін атап айтамын.

Бұл этносаралық, дінаралық және мәдениет аралық өзара құрметтеу ғана емес.

Экономиканың және қоғам дамуының дәрежесіне, тарихи тәжірибесіне, жаһандық салмағы мен беделіне қарамастан, мемлекеттер арасындағы қарым-қатынас та толеранттылыққа негізделуі керек.

XXI ғасырдағы әлемнің әртектілігі экономикалық, мәдени, ақпараттық байланыстарға зор мүмкіндіктер береді. Толеранттылық болмайынша жаһандық сенім де болмайды.

Осыдан 20 жыл бұрын БҰҰ мінберінде тұрып, Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңестің үдерісі туралы бастама көтерген болатын-мын. Ол бүгінде халықаралық беделді құрылымға айналды. АӨСШК-нің осындай арқаулық тетіктерін Сенім шараларының каталогы ретінде бүкіл БҰҰ-ның бүкіл жүйесіне таратуға да болар еді. Сондықтан жаһандық сенімсіз дағдарысқа қарсы тиімді де үйлесімді келісімдер жасау мүмкін емес.

Төртінші қағидат: Жаһандық транспаренттілік.

G-Global пішініндегі әлем — бұл транспарентті ұлттар қоғамдастығы. Онда ұлттардың — кіші ұлттардың да, орташа ұлттардың да, үлкен ұлттардың да жетістіктерін кемсітудің ешқандай да «қосарлы стандарттары» болмауға тиіс. Халықаралық шараларға барынша ашықтық және мөлдірлік қажет. Қазақстан өзінің ЕҚЫҰ-ға төрағалығы кезінде және әзірге XXI ғасырда жалғыз ғана болып отырған ЕҚЫҰ-ның Астана саммитінде өзінің барлық әріптестерін осыған шақырды. Тек осындай жағдайда ғана жаһандық экономиканың дамуы ойдағыдай болады. Әрбір халықтың байлығы да артады. Сонда ғана әлем адамдардың күрделі жағдайына, аштыққа, ауруларға байланысты туындайтын көптеген проблемаларынан құтылады.

Бесінші қағидат: Сындарлы көпқырлық

Көп қырлы әлем құру — бұл XXI ғасырдың жаһандық дамуының тренді. Алайда, полюстер арасындағы қарым-қатынас қалай болады, міне, мәселе осында. Ол адал да әділ бәсекелестік, бейбіт сайыс бола ма? Әлде әлем қатал идеологиялық және саяси теке-тірестің алаңына, «жанталаса қаруланудың» жаңа сахнасына айнала ма? Олай болған жағдайда бықсып жатқан аймақтық қақтығыстардың оттары қайтадан өршиді. Адамзат ядролық қаруды таратуды бақылауға қоюды қадағалай алмайды. Халықаралық лаңкестік пен экстремизмнің қаупі күшейеді.

Мұндай қауіптер мен шиеленістерге қарсы тұрудың бірден-бір баламасы — сындарлы көпқырлықты қалыптастыру. Бұл әрқырлы әлемнен мұраға қалған келеңсіз блогтық психология, жаһандық текетірестерден ада жүйе болуы керек. Онда жаһандық көрсекызарлыққа орын болмауға тиіс. Онда қуатты интеграциялық бірлестіктер тығыз баланста және бейбіт қатар өмір сүруі керек. Жақын болашақта Еуразиялық экономикалық одақ соның айқын үлгісі болмақ.

Көп қырлы әлем өзара түсінісу жағдайында ғана жаһандық экономиканың бүгінгі проблемаларын шешетіндігіне және тұрақты даму сатысына көтерілетіндігіне мен сенімдімін. Форумға қатысушыларды G-Global-дың осы қағидаттарын талқылауға шақырамын. G-Global идеясының әлеуетті әлемдік қоғамдастықтың қолдауы арқылы кеңінен дамитындығына мен сенімдімін. Сондықтан арнайы қуатты Интернет-портал құруды маңызды деп санаймын.

Оны G-Global-дың басты идеялары арқылы байыту керек. Бұл мен өзімнің «Дағдарыстан шығудың кілті» және «Бесінші жол» атты мақалаларымда жазған әлемдік экономика және валюта жүйесі болып табылады. Бұл бірінші кезекте

Еуроатлантикалық және Еуразиялық кеңістікте ядролық қарусыз әлем; жаһандық қауіпсіздікті нығайту болмақ. Сонымен бірге, бұл — өркениеттер мен мәдениеттер үнқатысуын кеңейту. Жаһандық энерго-экологиялық даму тұжырымдамасын, оның ішінде «Жасыл көпір» атты қазақстандық бастаманы дамыту болып табылады.

Бұл бағыттар жаһандық болашақ стратегиясының, ХХІ ғасырға және болашақ ғасырлардың қойнауына ұмтылудың құрамдас бөлігі болар еді.

Осындай жобаны ғылыми тұрғыда белгілеу және ауқымды сараптамалық тұрғыда негіздеу үшін Еуразиялық экономикалық клубтың базасында Халықаралық болжамдау институтын құруды ұсынамын.

Құрметті форумға қатысушылар!

Мен ХХІ ғасырдың адамзаттың ұлы ақыл-ойының дәуірі болатынына сенімдімін.

Біз G-Global жобасын бір ғана мақсатпен — сол дәуірді қарсы алуға алғашқы қадам жасау мақсатында ұсынып отырмыз.

Бұл — экономикалық дағдарыстар болмайтын, тиімді, жаңа әлемдік валюта үшін жасалатын қадам.

Осы ретте мен Астана форумына қатысушыларды Жаһандық дағдарысқа қарсы жоспарды белгілеу үшін Бүкіләлемдік дағдарысқа қарсы конференция өткізу үшін БҰҰ-ға Үндеу қабылдауға шақырамын.

Форумның барлық қатысушыларына сәтті әрі нәтижелі пікір алысу, жемісті жұмыс тілеймін.

Назарларыңызға рахмет.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 30 мамыры

Ардақты дінбасылар!

Құрметті делегация басшылары!

Қадірлі қонақтар!

Ханымдар мен мырзалар!

Бүгін Қазақстан жері жоғары руханилық пен алғыс-батаның сәулесімен нұрлана түсуде.

Біз асқан мақтанышпен Астанада төртінші рет әлемнің діни және рухани көшбасшыларын қабылдап отырмыз! Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезіне дүниежүзінің 40 елінен келген барлық 85 делегация басшылары мен қатысушыларын шын жүректен құттықтаймын.

9 жыл бұрын I съезд жұмысына әлемнің 17 елінен 17 делегация қатысқан еді. Біздің форумның жаһандық маңызының сандық және сапалық өскені бірден көрінеді. Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі халықаралық үнқатысудың теңдессіз құрамдасына айналды.

Біз БҰҰ, ЮНЕСКО және ИСЕСКО, сондай-ақ басқа бірқатар халықаралық бірлестіктер жетекшілеріне, белгілі саясаткерлер мен сарапшыларға съезге назар аударып отырғаны үшін ризашылығымызды білдіреміз.

Астанадағы Бейбітшілік және келісім сарайы пирамидасының төрінде әркез діндер мен мәдениеттер арасындағы өзара түсіністікті нығайтудың көкейкесті мәселелері талқыланып келеді. Үшінші мыңжылдықтың басындағы күрделі кезеңде бұрынғы съездердің игілікті бастамалары әлемдік қауымдастық тарапынан қолдау тапты. Олар көп жағдайда әлемнің «өркениеттер қақтығысының» шыңырауына құламауына ықпал етті.

Жаһандық дамудың барлық күрделіліктеріне қарамастан, үнқатысуға деген жан-жақты ұмтылыс қазіргі заманғы жалпыәлемдік үдерістер талап етіп отырған үрдістер болып қалып отыр. Мен IV съезд де тарихқа XXI ғасырда адамзат әділетті әлемдік тәртіп негіздеріне бастайтын жаһандық үнқатысудың маңызды бөлшегі ретінде кіретініне сенімдімін.

Құрметті съезге қатысушылар!

Жаңа ғана Дін көшбасшылары кеңесінің алғашқы мәжілісі болып өтті. Осындай орган құру туралы менің ұсынысым осыдан 3 жыл бұрын өткен съезде қолдау тапқанын еске сала кетейін.

Кеңес құрамына әлемнің жетекші конфессиялары — исламның, христиандықтың, иудаизмнің, буддизмнің, индуизмнің, синтоизмнің, зороастризмнің өкілдері енді. Іс жүзінде бұл діндер арасындағы өзара іс-қимылдың көпжақты пішініндегі алғашқы жұмыс тетігі болып табылады. Кеңес құру бүкіл конфессияаралық үнқатысуды жаңа деңгейге алып шығуға қабілетті.

Біріншіден, оның аясында басқа халықаралық үнқатысу құрылымдарымен өзара іс-қимыл қалыптастырылатын болады.

Екіншіден, үлкен әлеуетке ие, уақыт өте келе жаһандық бітімгершіліктің маңызды құралына айналатын жаңа тұрақты орган құрылады. Оның беделі мен әлеуеті тіпті ықтимал жанжалдар жағдайында да үндеулер мен үндеу-хаттар қабылдауға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, Кеңес шеңберінде дінге сенетіндердің құқықтары мен бостандықтары сақталуына жаһандық мониторинг орнықтыру маңызды.

Төртіншіден, жаңа кеңес аясына топтастырылған діннің рухани күші әлемдік даму үдерістерінде тепе-теңдік қалыптастырудың маңызды элементі рөлін атқаруға қабілетті екеніне сенімдімін.

Бесіншіден, бұдан кейінгі барлық съездерді ұйымдастыру және өткізу жөніндегі жұмыстар қазіргіден сапалы деңгейге көшірілетін болады.

Мен біздің бастамамызды оң қабылдап, құрылған Кеңестің алғашқы қатысушылары болуға келісімдерін берген барлық әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларына ризашылығымды білдіремін.

Күрметті делегация басшылары мен съезд қонақтары!

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съездері өз тарихының 9 жылында да күрделі жаһандық үдерістер ушығып тұрған тұста өткізіліп келеді.

Алғашқы съездер діндер «қақтығысы» қатеріне жауап ретінде және дінді халықаралық терроризм мен экстремизмнің қатерлі мақсатына қарсы қолдану үшін ұйымдастырылды.

III съезд ең күшті әлемдік қаржы-экономикалық дағдарыс қызып тұрған шақта өтті.

Біз биылғы форумды да бүкіл әлем үшін бетбұрысты кезеңде өткізіп отырмыз.

Әлемдік тәртіптің жаһандық трансформациясы басталды. Адамзат іс жүзінде жүйелі дағдарыстың кезеңінен өтуде. Әлем табалдырығына тап болған жаһандық рецессия көптеген қоғамдастықтарға ауқымды әлеуметтік жарылыстар қатерін төндіріп тұр.

Қазіргі дүниеде миллиардтан астам жұмыссыздар бар деп есептелсе, олардың жартысы — жастар. Олардың ішінде жақсы білім алған жастар да бар. Лайықты еңбектену мүмкіндігінің жоқтығына, әлеуметтік кепілдіктердің төмендеуіне байланысты жастар арасында радикализация мен криминализация өсіп келеді.

Осы аралықта моральдық-адамгершілік құндылықтардың жаһандық дағдарысы да үдей түсіп отыр. Көптеген қоғамдарда «жалған бостандық» насихатталып және орнықтырылып отырғанын көрмеу мүмкін емес. Адами қарым-қатынастар табиғатына жат көзқарастарды қазіргі қоғамның қалыбы ретінде көрсетуге тырысушылық байқалады.

Таза еңбекке талпыныс қандай тәсілдермен болса да тез баюға ұмтылыспен алмастырылуда. Және мұндай «антимораль» көп жағдайда абсолют ретінде мадақталады.

Әлемде моральдық-адамгершілік дағдарыстың өрістеуіне тән белгі дінге сенетіндерді баса-көктеп қаралау оқиғалары, дінді әлеуметтік үдерістердің жағалауына ығыстырып шығару әрекеттері болып табылып отыр. Бұлардың қатарына қасиетті кітаптарды көпшілік алдында өртеу, мешіттерді, храмдарды, синагогаларды және басқа да ғибадат орындарын қорлау мен өртеу, дін қызметкерлерінің беделін түсіру, діншілдерді соққыға жығу мен өлтірулер бар.

Неге мұндай жағдайлар орын алып отыр?

Дін — руханисыздық пен ашкөздіктің алдындағы аса берік қорғаушы бөгеттердің бірі.

Көптеген кезеңдерде дәл осы дін халықтық даналықтың, мәдениеттер мен дәстүрлердің кей жағдайда тіпті бірден-бір сақтаушысы болып келді.

Қазақстан қоғамы мұны құдайсыз кеңестік режимдегі өзінің өмір тәжірибесінен, әсіресе, сталиндік қуғын-сүргін кезеңінен біледі.

Съезге қатысушылар ертең бұрынғы зұлымдық шашқан «ГУЛАГ» архипелагы «аралдары» бірінің орнына салынған саяси қуғын-сүргін құрбандарына арналған тарихи-архитектуралық мемориалға барады. Ол «АЛЖИР» — «Отанын сатқандар әйелдерінің Ақмола лагері» деп аталады.

Сол жылдары бұрынғы КСРО аумағында миллиондаған жазықсыз адамдар өлтірілді. Олардың ішінде ондаған мың исламға, христиандыққа және басқа да конфессияларға діни қызмет етушілер болды. Бұл жаратушыға сенім ізбасарлары мен уағызшыларының төзімділігі мен мұқалмастығы үшін діндер төлеген қасіретті құн болатын.

Бүгін дінге қарсы жасалып жатқан өнегесіз іс-әрекеттер, бұл храмдарды «аластауға» әрекеттенген 1920–1930-шы жылдар барысындағы оқиғалар сияқты құбылыс болып табылады.

Біз мұндай қылықтарды шешімді түрде жазғырамыз және барлық дін көшбасшыларына, барлық діндерге жауыққан құдайсыздарға қарсы тұруда қолдау білдіреміз.

Қымбатты достар!

Қазіргі дүние жол айырығында тұр. Сондықтан съезде талқылауын күткен түйінді мәселе 100 есе көкейкестірек бола түседі.

Адамзаттың жаһандық тарихында Бейбітшілік пен Келісімнен өткен құндылықтар болған емес.

Қазіргі дүниеде әлемдік құрылыстың оң тұжырымдамасының тапшы екенін мойындауға тура келеді.

Адамзат, бұрындары талай мәрте болғанындай, оған Жоғары Сана берген жаңалықтардың барлығын әркез әлем игілігі жолына жұмсамауда.

Мәселен, халықтарды біріктіруге тиісті аса жоғары ақпараттық технологиялар мен аса жаңа коммуникациялар көп жағдайда адамдарды бөлу үшін, қоғам іші мен елдер арасына жаңа тосқауылдар қою үшін қолданылуда.

Желілік ресурстар білім таратудың орнына көп жағдайда кесірлі істерді насихаттауға қызмет етіп, жалғандықтың, адамдардың арсыз түйсіктерінің, ағайынаралық өшпенділікке үндеулер мен жеккөрушіліктің ұрығын шашады.

Кез-келген қоғамның моральдық және өнегелілік беріктігі — отбасы, балаларды тәрбиелеу дәстүрі, ұрпақтар сабақтастығы және басқалар бұзылады.

Осының бәрі қазіргі заманның ащы шындықтары.

Өз кезегінде мен өзімнің саяси тәжірибемнің нәтижесі болып табылатын өзімнің көзқарасымды білдіргім келеді.

Жаһандану жағдайында әлемдік экономиканы рецессиялық тығырықтан бүкіл ұлттар қоғамдастығының бірлескен күш-жігерімен ғана алып шығуға болады. Мұны барша жұрт мойындайды.

Сондықтан осыдан 1 апта бұрын V Астаналық экономикалық форумда мен XXI ғасырда әлемдік қарым-қатынастардың тиімді моделін қалыптастырып, жүзеге асыруды ұсындым. Мен оны G-Global деп атадым.

Бұл — дағдарыстардан сенімді қорғалған, тиімді әлемдік валютасы, сауда мен ықпалдастықтың әділетті жүйесі бар өркендеген жаһандық экономика.

Бұл — жоғары технологиялар адамдардың бақыты мен әл-ауқаты үшін қызмет ететін әлем.

Бұл — халықтар мен мемлекеттер арасындағы өңірлік және жаһандық қауіпсіздіктің берік негіздері бар әділеттілік пен сенім әлемі.

Бұл — барлық проблемалар келісім мен құрмет негізінде шешілетін ұлттардың толерантты қауымдастығы.

Бұл — ядролық қырып-жоюдан біржола азат етілген, жаппай қырып-жою құралынан тыс біздің планетамыз.

Мен адамзат 5 іргелі қағидаттарға негізделген осындай модельді құруға қажетті білімдер мен тәрбиелерге ие деп сенемін.

Біріншіден, бұл әлеуметтік-саяси жүйе дамуының эволюциялылығы, саяси дамудың түрі ретіндегі революциядан бас тарту. XXI ғасырда дін емес, дәл осы революция халық үшін апиынға айналды.

Екіншіден, бұл бүкіл мемлекеттер арасындағы қарым-қатынастардағы әділеттілік, теңдік және консенсус.

Үшіншіден, халықаралық қарым-қатынастарда кез келген «қосарлы стандарттарды» және «күбір-сыбыр әңгімені» жоққа шығаратын жаһандық транспаренттілік.

Төртіншіден, өткен жүзжылдықтың блоктық психологиясынан арылған, геосаяси тепе-теңдік жүйесі ретіндегі сындарлы көпполярлылық.

Және ең соңында, бесіншіден, XXI ғасырдағы мәдениетаралық, ретіндегі жаһандық толеранттылық пен сенім.

Мен полимәдениеттілік, этностық және діни саналуандық — ол қоғам үшін қатер емес, орасан артықшылық деп есептеймін.

XXI ғасырда толеранттылық инновациялық экономиканы дамыту мен өркендетудің шешуші факторына айналып отыр.

Соңғы 30 жылда этномәдени сан алуандылығымен ерекшеленген елдердің неғұрлым зор табыстарға жету фактісін көрмеуге болмайды.

Бүгінгі әлем осындай тәжірибені кеңінен таратуға және дамытуға мұқтаж.

Бұл тұрғыда Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі XXI ғасырда әділетті әлем құрудың негізін идеялық-рухани құрылымдауға нақты бағытталған жетекші үнқатысу тұғырнамасы бола алар еді.

Бүгінде жаһандық үнқатысу — ол тек халықаралық форумдар мен кездесулер ғана емес.

Интерактивті қарым-қатынастар жасау арқылы оған барған сайын бүкіл әлем бойынша көптеген адамдар атсалысуда.

Қазақстан ұсынған G-Global идеясы мен пішіні бұл тұрғыда жаһандық өзара түсіністік пен толеранттылық үшін жаңа мүмкіндіктер ашады. Сондықтан мен IV съезге қатысушылардың ақ тілеуімен жаһандық толеранттылық пен сенімді қалыптастыру мен нығайту проблемаларына арналған Интернет-ресурс құруды ұсынамын. Бәлкім, ол G-Global жалпы электронды порталының бір бөлігі де бола алар еді.

Оның шеңберінде Дін көшбасшылары кеңесі мен біздің съезіміз Хатшылығының интерактивті отырыстарын өткізуді, интернет пайдаланушылардың кең ауқымы үшін тұрақты түрде онлайн-форум жүргізуді қарастырудың маңызы зор.

Мен бұл ұсынысқа сіздер қолдау көрсетеді деп сенемін.

Құрметті съезге қатысушылар мен қонақтар!

Бейбітшілік пен келісімнің тиімді моделі — ол біздің еліміздің табысты дамуының арқаулық факторы.

Тәуелсіз Қазақстан — бұл 140 этнос бейбітшілікте және келісіммен өмір сүріп жатқан ел.

Біз ХХІ ғасырдың бірінші онжылдығында экономикасы неғұрлым ырғақты дамыған елдердің үштігіне ендік.

Біз этносаралық келісімнің өзіндік моделін құрдық. Кез келген этносқа және дінге жататын қазақстандық — ол тең құқылы азамат, біртұтас азаматтық қоғамның ажырамас бөлігі.

Біз әрбір адамның өз дінін еркін ұстануы, туған тілін оқып және пайдалануы, өз этносының мәдениеті мен дәстүрлерін дамытуы үшін барлық жағдайларды жасаудамыз.

Кез келген этносқа және дінге жататын қазақстандық — ол тең құқылы азамат, біртұтас азаматтық қоғамның ажырамас бөлігі.

Біз әрбір адамның өз дінін еркін ұстануы, туған тілін оқып және пайдалануы, өз этносының мәдениеті мен дәстүрлерін дамытуы үшін барлық жағдайларды жасаудамыз.

Әрбір дін — ислам, православие, католицизм, протестанттық діни ілім, иудаизм, буддизм және басқалар уағыздайтын жоғары құндылықтар — әркезде де Қазақстан мемлекетінен қолдау тауып келеді.

Сондықтан біздің қоғамымызда 20 жылдан астам уақыттан бері рухани қайта өрлеу үдерісі жүруде.

Жаңа мешіттер мен храмдар бой көтеруде.

Біз Конфессияаралық келісімді нығайтудың 2016 жылға дейінгі бағдарламасының жобасымен жұмыс істеудеміз.

Қазақстанның бастамасымен 2010 жыл Мәдениеттерді жақындастырудың халықаралық жылы ретінде өтті, ал 2013–2022 жылдарды ЮНЕСКО Мәдениеттерді жақындастырудың халықаралық онжылдығы деп жариялады.

Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалығы барысында 2010 жылы біз оған толеранттылықты нығайту мәселесін қоса отырып, әріптестерімізге еуроатлантикалық және еуразиялық қауіпсіздік өлшемдерінің санын кеңейте түсуді ұсындық.

ЕҚЫҰ Астана саммитінің декларациясында конфессияаралық үнқатысуды дамыту, мемлекеттер арасындағы сенімді нығайту туралы біздің бірқатар идеяларымыз көрініс тапты.

Қазақстан 1 жыл бойы Ислам ынтымақтастығы ұйымын басқарды, оның өзі Умма үшін күрделі уақытпен тұспа-тұс келді.

Біз әлеуметтік-экономикалық, гуманитарлық саладағы өткір проблемаларды шешуде мұсылман мемлекеттерінің ынтымақтастығын дамытуға бағытталған бірқатар бастамалар ұсындық.

Бүгінде мұсылман әлемінде күрделі үдерістер жүруде. Мұнда экономикасы ырғақты және елеулі әлеуметтік-саяси проблемалары жетерлік елдер бар.

Ислам — бұл адамзаттың мәдени және материалдық мұраларының орасан зор және өсіп келе жатқан қатпары. Қазіргі заманғы және болашақтағы жаһандық қоғамдастықты Ислам әлемінсіз көзге елестету мүмкін емес. Оған тосқауыл қоюдың кез келген түрі көрегенділік емес, тіпті қатерлі де. Үлкен де көп бейнелі әлемнің осынау бөлігінде болып жатқан оқиғаларға түсіністікпен қарау қажет.

Қазақстан — мұсылман тұрғындары басымдыққа ие ел. Ислам діні — біздің халқымыздың рухани тіректерінің бірі.

Біз олардың қандай дінге және этномәдениетке жататынына қарамастан барлық қазақстандықтардың жалпыұлттық бірлігі мен келісімінің ерекше формуласын қалыптастырдық.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі — бұл Қазақстанның бүкіл әлемге парасатты сыйы.

Алдағы жылы І съездің шақырылғанына 10 жыл толады. Осыған орай алдағы жылы онда үнқатысудың маңыздылығы мен көкейкестілігін, діни рухани көшбасшылардың рөлін арттыруды атап көрсете отырып, Дін көшбасшылары кеңесінің арнайы үндеуін дайындап, қабылдау жөнінде ұсыныс білдіргім келеді.

Қымбатты достар!

Астанада Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезін өткізу діндер арасындағы бітіспес әртүрлілік пен алауыздық туралы тезистің бар болғаны елес қана екенін білдіреді.

Бір-бірімен жауласатын діндер емес, адамдар мен мемлекеттер.

Әлемнің ұлы ойшылдары дінді өнегелілік формуласы деп атайды.

Ұлы Абайда «Дінге сенушінің борышы — жақсылық жасау. Бірақ сенімсіз жасалған жақсылық не тұрады?» деген сөз бар.

Кез келген діннің жоғары мағынасы адам мен адамзатты жоғалтып алған жетілу жолына қайтару болып табылады.

Біздің жоғары мәртебелі форумның басты мақсаты да осыған келіп тіреледі.

Барлық съезге қатысушыларға жемісті және сындарлы пікірталастар тілеймін.

Біздің ізгілікті ниеттерімізде бізге Жаратушының жәрдемі тие берсін!

1932–1933 жылдардағы ашаршылық құрбандарына арналған Астана қаласындағы ескерткіштің салтанатты ашылуы рәсімінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 31 мамыры

Ардақты ағайын!

Қадірлі қазақстандықтар!

Кешеден бері Астана әлем жұртшылығының назарында. Дәл осы күндері қазақ елі тағы да өзіне тән тарихи миссиясын атқару үстінде.

Осымен төртінші мәрте дүние жүзі дәстүрлі діндерінің көшбасшылары 2 күн бойы қазақ топырағында бас қосуда. Олар адамзат болашағының аса көкейкесті проблемаларына арналған құрылтайға жиналды.

Осылайша Астана әлемде бірлік пен татулықтың артуына, тұрақтылықтың орнығуына ұйытқы болып келеді.

Енді, мінеки, сол әлемдік алқалы басқосуден қатар, тарихымызды түгендеп, тағы бір үлкен шара, ата-баба рухына ескерткіш ашудың рәсіміне келіп тұрмыз.

Бүгін бұл жерде өткен ғасырдың 30-шы жылдарындағы алапат ашаршылық құрбандарының рухына тағзым ретінде ескерткіш бой көтерді.

Кеңес Одағы аумағында 1932–1933 жылдары болған ашаршылық адамзат тарихындағы ең қасіретті кезеңдердің бірі. Сол кезде Қазақстанды ғана емес Ресей, Украина, Беларусь жерлерін қамтыған алапат ашаршылық 7 млн. адамның өмірін жалмады.

Қазақ — сондағы жасанды зауалдан ең қатты зардап шеккен халықтардың бірі. Тек 1932–1933 жылдары ең кемі 1,5 млн. қазақ аштықтан ажал құшты. Бұны әлі де зерттеу керек, әрине. Аман қалған қандастарымыздың тағы 600 мыңнан астамы жан сауғалап, шет мемлекеттерге босып кетті. Сол жылдары нәубетке шарпылмаған, аштық тауқыметін тартпаған қазақ қалған жоқ.

Мұның барлығы сол кездегі кеңестік биліктің тоталитарлық саясатымен қолдан жасалды.

Ашаршылықтың алдындағы төркілеу және ұжымдастыру науқандары талай дәуірден бері қапысыз қалыптасқан көшпелі қазақтың шаруашылығын шайқап, тіршілік қалыбын бұзды.

Соның салдарынан қазақ халқы ашаршылыққа дейінгі санына 1970-ші жылдары әрең қол жеткізді. Біздің тарихқа жіті көзбен қарап, өткенді ұмытпауымыз осындай нәубеттердің қайталанбауы үшін қажет. Халықтың қасіретті сәттері әрдайым елдің жадында болуы тиіс. Бұл ретте тұтас ұлтты жойып жібере жаздаған ашаршылық ешқашан ұмытылмақ емес.

Сондықтан да, біз Астананың қақ төрінде ашаршылық құрбандарына ескерткіш орнатып отырмыз.

Бұл біріншіден, ашаршылықта құрбан болған миллиондардың рухына бүгінгі буыннан тағзым. Екіншіден, келер ұрпақ ата-бабаларының қандай қасіреттерді бастан өткергенін біліп жүруіне қажет тағылым.

Біз айтамыз Ұлы Отан соғысы кезінде, Ақтабан шұбырынды кезінде де қаншама адам қырылды деп, бірақ мынандай нәубетті қазақ ешқашан басынан кешірген жоқ. Санақ бойынша, халқымыздың жартысына жуығы, соның ішінде бүлдіршін

балалар ең бірінші болып құрбан болды. Егер олай болмаған кезде халқымыздың саны қанша болар еді, өздеріңіз ойлай беріңіздер.

Құрметті қазақстандықтар, қымбатты достар!

Бұл күндерде Астанада Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезі өтіп жатыр.

Бұдан 9 жыл бұрын, Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының бірінші съезін өткізу кезінде Қазақстан бейбітшілік пен келісімнің мекені деп аталды. Осынау келісімнің негіздерінің бірі жақсылық, бейбітшілік және әділеттілік сияқты мәңгілік құндылықтарды қабылдаудағы біздің бірауыздылығымыз болып табылады. Біз сондай-ақ өткеніміздегі жамандықты, зорлық-зомбылықты және қатыгездікті бірауыздан қабылдаймыз.

Бүгін, Саяси құғын-сүргін және ашаршылық құрбандарын еске алу күні, біз екі бірдей қайғылы датаны есімізге түсіреміз.

Биыл біздің жерімізде жаппай ашаршылықтың орын алғанына 80 жыл және саяси құғын-сүргіннің басталғанына 75 жыл толды.

Қазақстанда ғана емес, Ресей, Украина, Беларусь жерлерін қамтыған алапат ашаршылық 7 млн. адамның өмірін жалмады. Соның ішінде Қазақстаннан ең кемі 1,5 млн. адам аштықтан ажал құшты. Біз бүгін алапат ашаршылық құрбандарының рухына тағзым етіп, ашаршылық құрбандарына ескерткішін ашу үшін жиналып отырмыз.

Большевиктік ұжымдастыру зұлмат эксперимент болып шықты. Ол ғасырлар келе жатқан ауыл өмірінің құлпын тас-талқан етті. Жеріміздегі көшпелі өркениеттің мыңжылдық тұғыры құлатылды. Осының бәрі миллиондаған адамның зардап шегуіне алып келді. Ашаршылық пен оның сорақы салдарлары кеңестік кезеңнің қолдан жасаған аса ірі зұлматы болды. Біздің халқымыз ең қатты зардап шекті. Ашаршылықтан 1,5 млн. астам адам қайтыс болды. 600 мыңнан астам қазақ ашаршылық пен құғын-сүргіннен бой тасалап, тарихи Отанынан тысқары жерлерге көшті.

Бұл халқымыздың жазылмас жарасы, ұмытылмас қасіреті. Қазақстандықтардың жүрегінде, халықтың жадында мәңгі қалады.

Қымбатты қазақстандықтар!

Біз тарихты ұғынуда дана болуға және бұл тақырыпты саясаттандыруға жол бермеуге тиіспіз. Ашаршылықтың, күштеп жер аудару мен адамдардың жаппай қырылуының себебі кеңестік режимнің қатал саясатының нәубеті еді. Құғын-сүргіннің басты күнәһары — адамгершілікке жат тоталитарлық жүйе.

Сонымен бір мезгілде біз ортақ тарихымыздың басқа да жағын есімізден шығармауымыз керек. Осынау барша қиындықтарға қарамастан, қазақ халқының қонақжайлығы арқасында күштеп жер аударылғандардың бәрі Қазақстанда жаңа өмір бастады. Олардың ұрпақтары — бүгінгі біздің отандастарымыз. Біз бірігіп күшті, тәуелсіз Қазақстанды бейбітшілік пен жасампаздық жолымен құрып жатырмыз. Жемісті тәуелсіз дамудың 20 жылы — осының нақты дәлелі.

Алайда, бүгінде әлемде экономикалық дағдарыс жалғасуда. Ол әлеуметтік құндылықтар дағдарысына ұласуда. Көптеген елдерде жұмысшымызды жаппай қысқарту етек алып отыр. Еңбекақы мен зейнетақы кесіліп, кәсіпорындар жабылуда. Азық-түлік тапшылығы өсіп, басқа тауарлардың бағасы көтерілуде.

Осының бәріне қарамастан, Қазақстан тұрақты әрі дәйекті түрде дамып келеді. Біз бұл дағдарыстарды жеңе алдық.

Біз индустриялық даму бағдарламасын іске асырудамыз. Іс жүзінде елімізде әрбір жарты жылда ондаған жаңа кәсіпорындар ашылуда. 2 жылда 100 мыңға жуық жаңа жұмыс орындары құрылды. 2015 жылға дейінгі Индустрияландыру картасы бойынша өңдеу өнеркәсібінде, агроөндірісте, инфрақұрылымда 350-ден астам инновациялық объектілер іске қосылатын болады.

Таяу жылдарда бізде мыңдаған шақырым жаңа темір жолдар мен қазіргі заманғы автомагистральдар салынбақ.

«Жұмыспен қамту — 2020» бағдарламасының шеңберінде біз 1,5 млн. қазақстандықты лайықты жұмыспен қамтамасыз етеміз. Біз әлеуметтік жаңғырту жүргізіп, халықтың әл-ауқатын арттырудамыз.

Біздің басты мақсатымыз — барша қазақстандықтардың аман-саулығы. Барлық жетістіктеріміздің арқауы — бейбітшілік пен тұрақтылық. Әрі бұл — болашақ табыстарымыздың да басты шарты!

Тұрақтылық, бейбіт өмір, бірлік — елдің өсіп-өркендеуі мен байлығы, қазақстандық әрбір отбасы бақуаттылығының сенімді кепілі. Біз оларды сақтап қалуымыз керек. Осыны естен шығармай, ұрпақтарға аманаттау керек.

Қадірлі қазақстандықтар!

Біз болашаққа бет бұрған халықпыз, тәуелсіздігіміздің 20 жылдығын өткен жылы ғана атап өттік.

Кеңес үкіметі билікке келген алғашқы кезде Қазақстаннан көшіп кеткен халық көп болды. Сол кезде халқымыздың саны 4 млн. дейін азайып кетті.

Осы жылдар ішінде нәубет салдарынан және басқа жағдаймен кеткен 1 млн. қандасымызды елімізге қайтардық. Бүгінде халқымыздың әл-ауқаты жақсарып, бала туу деңгейі өсіп, халық саны жылдан-жылға артып келе жатыр.

Денсаулық сақтау мәселесіне көңіл бөлінгелі бері бала туу жасындағы аналар өлімі күрт азайды. Жас сәбилердің шетінеуі азайып келеді. Адамның өмір сүру жасы ұзарды. Тек соңғы 4 жылдың ішінде қазақ халқының жалпы өмір сүру жасы 65-тен 70 жасқа жақындады. Бұл үлкен табыс болып саналады. Біртіндеп 1,5-2%-ға өсіп келе жатыр. Қазірдің өзінде 17 млн. жақын халқымыз бар.

Менің алға қойған мақсатым — жуық арада халық санын 20 млн. жеткізу — ол қол жеткізуге болатын жағдай.

Алдымызда әлі де істейтін шаруамыз көп. Өткенге тағзым етіп, бабаларымызды еске алып отыруымыз керек.

Елдің бірлігі, татулығы сақталып, көпұлтты халқымыз бір-бірімен түсінісуі керек.

Қазақ жерінде өтіп жатқан ауқымды іс-шаралар дүниежүзіне белгілі. Өздеріңіз білесіздер, Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымының ең үлкен жиыны да осы жерде өтті. Міне, енді Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының IV съезін өткізіп жатырмыз.

Мұның барлығы елімізді бүкіл дүниежүзі білсін деп жатырмыз. Сонымен қатар, бұл — бейбітшілік, татулық, ядролық қаруға қарсы бастама, маңызды іс-шаралардың барлығы қазақтың жерінен шығып жатыр деп істеп жатқан үлкен-үлкен істеріміз.

Сондықтан өткенге тағзым етіп, бабаларымызды еске алып, екі білегімізді сыбанып, алға қадам басып, жастарымызды тәрбиелеп, еңбекқор, елді сүйетін, жерді сүйетін патриот халық болып өсе берейік. Аман-сау болыңыздар, еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын!

Индустрияландыру күніне арналған көрме-форумда сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 3 шілдесі

Құрметті кеңеске қатысушылар!

Бүгін біз жартыжылдыққа қорытынды жасаймыз. Менің Үкіметтің алдында тұрған басты үш міндетке тоқталып өткім келеді. Олар — индустрияландыру, өңірлердің теңгерімді дамуы, әлеуметтік жаңғырту мәселелері. Бұлар жөнінде жартыжылдықта қандай жұмыстар атқарылды? Қазақстанның индустрияландыру 5 жылдығының осы бірінші жартысында не істелді?

2010 жылы және 2011 жылдың алғашқы жартысында іске қосылған, ырғалып-жырғалуға кем дегенде 1 жылға жуық уақыты болған 225 жобаның 60%-дан астамы ғана жартылай қуатында жұмыс істеуде.

Бұдан қорытынды шығару керек.

Бірінші. Индустрияландыру картасының мәртебесін көтеруіміз қажет. Ең бастысы осы ретте министрлер мен әкімдер тарапынан индустрияландыру түсінігін оңтайландыру, қарапайымдандыруға жол берілмеуі тиіс. Олардың бірқатарлары басты нәрсе әдемі есеп беру деп біледі. Әдемілеп есеп беріп, лентаны қиса болғаны. Сонан кейін ол істің арты не болғанына мән бере бермейді. Әкімдер жағдайды елей бермейді.

Индустрияландыру картасына жоғары технологиялы өнім шығаратын және нақты негізі бар басым мәндегі жобалардың ғана енгізілуі қажет. Мемлекеттік органдар, ең алдымен әкімдіктер жобалардың жүзеге асырылуын бастапқы кезде ғана қадағалап қоймай, олардың толық қуатына жетуіне дейін жұмыстар жүргізуі керек. Сонда ғана өз міндетін толық орындамағандар нақты айқындалатын болады. Үкімет проблемалы жобаларды үнемі қадағалап отыруы тиіс. Ал кәсіпкерлердің пайда болған проблемалар жөнінде дереу белгі беруге мүмкіндіктері болуы керек. Қазіргі күні индустрияландырумен байланысты жобалардың жайын кәсіпкерлер толықтай біле бермейді. Сондықтан мемлекеттік қолдаудан тысқары қалып жатқандар да бар.

«Атамекен» одағы осы жұмысқа белсендірек қатысу керек.

Индустрияландыру бағдарламасы белгіленген барлық 114 көрсеткіш бойынша орындалуы керек. Артта қалу бар жерде оларды дереу назарға алу қажет. Әрбір проблемалық немесе жұмыс істемейтін жоба жөнінде нақты шара белгіленіп, сөйтіп, қиындықтан шығу керек.

Екінші. Үкімет инвестициялық белсенділік резервін пайдалануы тиіс. Әрине, бұл жерде басты көз — қаржы мәселесі. Маған кәсіпкерлер тарапынан ұзақ мерзімді қаражаттар жағы жетіспейтіндігі туралы шағымдар жетіп жатады. Соған байланысты Ұлттық банкке Үкіметпен бірлесе отырып, екінші деңгейдегі банктердің басы артық қаржыларын нақты экономикаға көмек ретінде ұсынудың жолдарын қарастыру жөнінде тапсырма берген болатынмын.

Сонымен қатар, даму институттарының әлеуетін толық мәнінде пайдалану қажет. Оларда «ұзын» ақшалар бар. Сондықтан олар өздерін коммерциялық қаржы институттары ретінде сезініп қана қоймай, бизнесті нақты қолдауға ұмтылулары керек.

Бұл жерде мәселе тек несиелер беруге ғана тірелмейді. Басты мәселе болашағы үлкен бизнес идеяларды іздестіру және оларды толық жүзеге асырғанға дейін қолдап, қадағалап отыру.

Маған Даму банкі өзінің проблемалық активтерінен құтылғандығы жөнінде мәлімделді. Енді жүйелі және стратегиялық жобаларға қарай ойысу қажет. Бұл реттегі маңызды мәселе жобаларға, әсіресе өңдеу өнеркәсібі саласындағы жобаларға инвестициялар тарту.

Әлемде қазіргідей күрделі дағдарыстар жүріп жатқан кезде халықаралық капиталдың өзіне қолайлы тыныш өңірлерді іздестіретіндігі белгілі. Еліміздегі қолайлы жағдайды пайдалана отырып, осындай капиталды біздің экономикамызға тарту қажет. Инвесторлар іздестіру мәселесімен «Самұрық-Қазына» қоры белсендірек шұғылдануы керек.

Мұнда тек қолында қаржылары ғана емес, сонымен қатар, алдыңғы қатарлы инновациялық технологиялары бар әлемдік деңгейдегі компанияларды тарту қажет.

Мен шетелдерге ресми сапарларым кезінде сол елдердің басшыларымен ынтымақтастық туралы, инвестициялар туралы келіссөздер жүргізіп, құжаттарға қол қоямын. Тек соңғы уақыттарды ғана қамтитын болсақ, мұндай келісімдер Франция, Германия, Корея, Индонезия, Малайзия, Түркия елдерімен жүргізілді. Үкімет міне, осындай мүмкіндіктерді толығымен пайдалана білгені жөн.

Инвестициялар тартуда тарифтік саясаттың да үлкен мүмкіндіктері бар. Бүгінгі күні электр қуатын өндірушілер үшін шекті тарифтер жүйесі енгізілген. Осы арқылы энергетиктерге жаңғырту проблемаларын шешіп, шығындарды тарифтер арқылы өтеу мүмкіндіктері беріліп отыр. Бірақ инвестициялардың өсу динамикасында да, негізгі қорлардың тозғындауын тоқтату мәселесінде де бәлендей өзгерістер байқала қойған жоқ.

Жаңғыртуға жұмсалған қаржы қайда кетті? — деген сұрақ туады. Олар қандай мақсаттар үшін пайдаланылып отыр? Қазірдің өзінде бұл қаржылардың есебінен дивидендтер төлеу фактісі белгілі болуда.

Алдағы уақытта мұндай тәжірибенің жолын қатаң түрде кесу қажет.

Табиғи монополияларды реттеу агенттігі мен Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі тарифтерді көтеру есебінен алынған қаржыларға бақылауды күшейтуі керек. Бұл қаржылар тек негізгі қорларды жаңғырту үшін жұмсалуды тиіс.

Енді қазақстандық үлесті дамыту мәселесі хақында.

Өткен жылы мемлекеттік органдар сатып алатын отандық өнімдердің көлемі 5%-ға төмендеді.

Жекелеген жер қойнауы пайдаланушылардың сатып алуларындағы қазақстандық үлес мөлшерлері мынадай:

- «Теңізшевройл»-да — 4,3%;
- Қашаған жобасында — 2,1%;
- «Ақтөбемұнайгаз»-да — 1,4%;
- «Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.»-да — 1,2%;
- «Қазхром»-да — 3,8%;
- ССКӨБ-те — 3,4% болды.

Бүкіл тізімді жалғастырмай-ақ қояйын.

Бұл жағдайды шешімді түрде түзету қажет. Үкімет мәселені түбірінен оңалтып, егер қажет болатын болса, нормативтік базаға тиісті өзгерістер енгізіп, жер қойнауы

пайдаланушыларды отандық тауарларды сатып алуға ынталандырудың жолдарын қарастыру қажет.

Мен жыл басында Индустрияландыру картасына қосымша құны жоғары болып келетін өнімдерді өндіруге бағытталған жобаларды енгізу қажеттігі жөнінде Үкімет пен «Самұрық-Қазынаға» жауапты тапсырма бердім. Ол тапсырма қалай орындалды?

Индустрияландыру картасына осыдан 1 ай бұрын енгізілген 108 жобаның 70-і агроөнеркәсіптік кешен мен құрылыс индустриясына қатысты. Тек 30 жобаны ғана қосымша құны жоғары өндіріс түрлеріне жатқызуға болады.

Ал 2012 жылға белгіленіп отырған 174 жобаның 14-ін ғана технологиялық күрделіліктің бесінші деңгейіне қосуға болады. Ал экспорттық өндірісті дамыту жайы қалай? Индустрияландыру картасының негізінде іске қосылған 389 жобаның әзірге 65-і ғана экспортқа өнімдер шығарып отыр.

Үшінші. Біз алдыға қарауымыз қажет Үкіметтің қазірдің өзінде келесі 5 жылдыққа дайындалуы қажет. Қазіргі күнде әлемде индустрияландырудың келесі толқынының ағымдары анық байқалады.

Еуропалық елдер өзіндік индустриялық базаны дамыту қажеттігін нақты ұғып отыр.

Бүгінгі күні үшінші жаһандық индустриялық революцияны кімдер жүзеге асырса, солардың ұтысқа шығатындығы мәлім болуда. Композиттік материалдар, нанотехнологиялар өндіріс үшін мүлдем басқаша мүмкіндіктерді қамтамасыз етуде. Ұшақтар бөлшектері өндірісінде көміртекті талшықтар белсенді түрде пайдаланылуда. Олар болаттан да берік әрі одан 2 есе жеңіл. Цифрландыру, автоматтандыру және толық роботтандыру өндірістері. Технологиялардың энергиялық тиімділігі және экологиялық тазалықпен жұмыс істеу мүмкіндігі, қуаттарды тұтынуды, қоршаған ортаға қалдықтарды шығаруды түбірімен төмендету үдерістері, міне, осының барлығы — бүгінгі өмір шындығы. Қуат көздерінің қайта қалпына келу үдерісі де белсенді түрде дамуда. Еуроодақта 191 млн. ғимарат бар. Олардың әрбірін төбедегі шатырдан, қабырғадан, тіпті, қалдықтардан қуат алатын шағын электр стансалары деуге болады.

Мұндай тәсілдер бүкіл экономикалық құрылысқа тұтастай алғанда үлкен өзгерістер енгізуде.

Сонымен қоса, сұраныстың өзі алдағы уақытта тұрақты бола бермейді.

Мәселен, 2008 жылы машина жасау саласы неғұрлым көбірек зардап шекті. Олардың өнімдеріне деген сұраныс 24%-ға төмендеді. Мұнан әрі тұтынушылар сұранысының өндіріс өнімдерінен ұдайы кастомизациялық тауарларға көшу ағымы жалпы жағдайға әсер етеді. Осындай бетбұрысты технологиялар мен ағымдар туралы бізге ертерек ойланып, әлемдік экономиканың өзгерістеріне қазірден бастап дайындалу қажеттігін ескертті. Егер мұндай істерді уақытынан бұрын қолға ала алмасақ, онда енді 10 жылдан кейін әлемдік даму көшінің шетінде қалуымыз да ғажап емес. Сондықтан, үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы мен «Қазақстан-2020» стратегиялық жоспарына жүйелі түрде жүктеме жасап отыруға міндеттіміз.

Білім беру, кадрларды, мемлекеттік қызметкерлерді, инженер мен технологтарды даярлау мен қайта даярлау жүйесін қайта қарастыруымыз керек. Бұл жүйе үшінші өнеркәсіптік революция қажеттігіне бағытталуы тиіс.

Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасының нәтижелілігін көтеру үшін қолжетімді ресурстарды басым бағыттар мен жобалардың мөлшерлі санына қарай шоғырландыру керек. Мұнан әрі бізге өмір қажеттіліктеріне сәйкес жедел түзетулер енгізуге мүмкіндік беретін жаңа технологиялар мен инновацияларға мониторинг жүргізудің тұрақты жүйесі қажет болады. Бізге әлемдік дағдарыстың екінші толқыны келгендей жағдайда қолайсыз кезеңдерде жұмыс істеуге тура келуі мүмкін.

Бізге дағдарыспен күрестің өзіндік тамаша тәжірибесі бар. Осыдан 4 жыл бұрын құлдыраған жаһандық экономика жағдайынан өсу үстіндегі ұлттық саясатты қалыптастыру мүмкіндігіне қол жеткіздік. Демек, осындай істерді қазір де атқаруға міндеттіміз.

Үкімет пен Ұлттық банкке әлемдік рыноктардың төмендеуімен ұтысқа шығатын жаңа дағдарыспен күрес стратегиясын әзірлеуді тапсырамын. Ол барлық қазақстандықтарға түсінікті және олар қабылдай алатын болашақ шақыруларға ұлттық іс-қимылдың әмбебап моделі болуы тиіс.

Алда келе жатқан дағдарыс — мемлекеттік қызмет үшін өзіндік бір емтихан тесті. Баршамызға әлемдік дағдарыстың екінші толқынының көкжиегіне батылдықпен көз тігіп, одан біздің Қазақстанды жаңа өнеркәсіпті елдер қатарында көру мүмкіндігіне ұмтылыс білдіруге шақырамын.

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Ағымдағы жылдың қаңтар айында Үкіметке орталықтың өңірлермен үйлесімділігін едәуір арттыра отырып, өңірлік саясатты екпінді етуге тапсырма бергенмін.

Орталық мемлекеттік органдар, әкімдіктер, мемлекеттік холдингтер төмендегідей бағыттар бойынша әр күн сайын жұмыс істеуі қажет.

Бірінші. Іске қосылған жобаларды жүктемелермен қамтамасыз ету.

Екінші. Облыстар мен аудандар арасындағы дамудың әрқелкілігін төмендете отырып, өңірлер экономикасының резервтерін барынша тиімді пайдалану.

Үкімет әкімдермен бірлесіп, экономика өсімінің резервтерін ашумен әлі де толық мәнінде айналыспай келеді. Ал, өңірлер резервтерін бойынша тиісті талдау әзірленіп, Үкіметке наурыз айында жолданған болатын.

Үшінші. Экономикадағы шағын және орта кәсіпкерліктің үлесін арттыру керек.

Бүгінгі күні кез келген дамыған экономиканың негізін шағын және орта бизнес құрайды. Бірақ біздің көптеген кәсіпкерлеріміз мемлекеттік қолдау шаралары туралы әлі де болса аз біледі. Бұл — Экономикалық даму және сауда министрлігі мен «Даму» қорының тарапынан жіберілген олқылық. Сондықтан бұл жұмысты жеделдету қажет.

3 жылдың ішінде «Бизнестің жол картасы — 2020» бағдарламасын жүзеге асыруға 80 млрд. теңгеден астам қаржы бөлінсе де бұл іске белсенді кәсіпкерлердің 0,3% ғана тартылған.

Биылғы жылғы шағын несиелеуге 12 млрд. теңге бөлінсе, оның 4,1 бөлігін бір ғана Батыс Қазақстан облысы қажет етіп отыр. Ал Қостанай облысының сұранысы — 174 млн., Маңғыстау облысыныкі — 200 млн., Алматы облысыныкі 375 млн. теңгені ғана құрады.

Сонда бұл облыстардың халқы үшін ақша қажет емес пе? Неліктен әкімдер бұл мәселеге жүрдім-бардым қарап, ал Еңбек халықты әлеуметтік қорғау министрлігі тиісті талап қоймайды?

«Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы халықты еңбекпен нақты қамтудың мәселелерін жүйелі шешуі тиіс.

Мәселен, тек өткен жылы ғана оңтүстік облыстарға 9 млрд. теңгеден астам қаржы бөлінсе, биылғы жылы оның көлемі 2,5 есе асып түсті. Ал барлық қажет етушілердің 2% ғана немесе 25 мың адам ғана (Республика бойынша жалпы — 60 мың) жұмысқа орналастырылған.

Республика бойынша барлығы 40 мыңға жуық адам оқытылса, олардың жартысы ғана жұмыспен қамтылған. Оқыта отырып, үміттендіреді екенбіз. Ендеше оларға жұмыс беру керек қой.

Сондай-ақ, аумақтарды теңгерімді дамыту және еңбек ресурстарын орналастыру үшін жұмысқа қабілетті халықты оңтүстіктен солтүстікке көшіруді ынталандырудың маңызы зор.

Бүкіл әлемде адамдар қайда жұмыс болса, сол жаққа қарай барады. Алайда, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі мен әкімдер бұл мәселемен жеткілікті түрде шұғылданбай отыр.

Төртінші. Қазақстандық үлесті едәуір арттыра отырып, отандық тауар өндірушілерді нақты қолдауды қамтамасыз ету қажет.

Мен ұлттық компаниялар мен мемлекеттік органдарға отандық автокөліктерді сатып алуды қамтамасыз ету жөнінде тапсырма бердім.

Алайда, ҰҚК, Республикалық ұлан, Қорғаныс министрлігі мен Төтенше жағдайлар министрлігінен басқа әлі ешкім келісімдер жасасқан жоқ. Бұрынғысынша техникаларды шеттен сатып алып келеді.

Мемлекеттік кәсіпорындардың жасырын монополиясының тамырына түбірінен балта шаба отырып, мемлекеттік сатып алу жүйесін қайта қарау және бағалардың ақпараттық жүйесін қалыптастыру мәселелері әлі шешілмей келеді.

Егер министрліктер, әкімдіктер өздерін бағынысты ұйымдармен «қоршап алып» еркін нарықтағыдан артық бағалап барлығын солардан сатып алып жатса, шағын бизнестің дамуы туралы не айтуға болады?

Аграрлық сектор бойынша.

Ішкі бағаларды теңестіру үшін өткен жылы өңірлерде тұрақтандыру қорлары құрылды.

Бірінші қажеттіліктегі азық-түлік тағамдары қорларын жедел қалыптастыру ісі талдау негізінде және бағалар ауытқымалылығына болжам жасау арқылы жүргізілуі тиіс.

Сонымен қатар, баға дұрыс қалыптасуы үшін ауыл шаруашылығы тауарларын өндіруші субъектілерге сауда рыноктарына тікелей шығу және ауыл шаруашылығы өнімдерін тұрақты өндіру мүмкіндігін беру керек. Біз «ҚазАгро» холдингіне және басқа да даму институттарына көлемді қаржы бөлудеміз. Бірақ нақты қайтарым әлі де болса төмен.

Қазіргі күні «ҚазАгро» холдингі арқылы жеңілдікті несиелермен ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілердің бар болғаны 10% ғана қамтамасыз етілуде.

Ауылдағы кәсіпорындарды сауықтыру жөнінде шаралар әзірлеп, қабылдауды тапсырамын.

Келесі 10–20 жылда әлемде азық-түлік тұтыну көлемі күрт артатындығы белгілі болып отыр. Сондықтан, бүгінгі жағдайда аграрлық индустрияландыруға ерекше көңіл бөлінуі қажет.

Үкіметке облыс әкімдерімен бірлесіп қазірден бастап жиын-терім жұмыстарына дайындыққа кірісу керек. Өткен жылдың қателіктеріне жол беруге болмайды. Астық ашық аспан астында қалмауы тиіс. Астықты бос сақтау қоймалары бар өңірлерге жеткізу жөнінде шаралар қабылдау қажет.

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Мен өз Жолдауымда мемлекеттік саясаттың басты басымдықтарының бірі ретінде әлеуметтік жаңғырту мәселесін айқындағанмын. Мен Үкіметке нақты тапсырмалар бердім. Алайда, Жолдаудағы тапсырманы орындау қарқыны мен сапасы әлі де болса көңілге қонарлықтай емес.

Әлеуметтік мәселелерді кейінге сырғытуға және экономикалық мәселелерден бөлек қарастыруға болмайды. Қарапайым қазақстандықтардың өмірі мен тұрмысына қатысты мәселелердің барлығы қоғамға түсінікті ұзақ мерзімді әлеуметтік саясаттың болуын қажет етеді.

Ең алдымен Әлеуметтік дамудың 2030 жылға дейінгі жалпыұлттық тұжырымдамасын әзірлеу қажет. Бұл тұжырымдама «Қазақстан-2030» стратегиясына, басқа да стратегиялық құжаттарға сүйенуі керек.

Тұжырымдама негізінде біз Жалпыұлттық жоспар әзірлейтін боламыз.

Қазір мен «Әлеуметтік жаңғырту жөніндегі 20 тапсырма» нақты бағдарламасы бойынша жұмыс істеу үстіндемін. Онда қарапайым адамдардың барлық өзекжарды сауалдарына жауаптар берілетін болады.

Бірінші. Әлеуметтік жаңғыртудың кезек күттірмес мәселесі ретінде әлеуметтік-еңбектік қатынастардың тиімді моделін құру болып табылатындығы күмәнсіз.

Бүгінгі күні Қазақстанда еңбек дауларының алдын алу мен оларды сейілтудің тетіктері жеткілікті дәрежеде дамымай отыр.

Екінші. Әлеуметтік-еңбектік кикілжіңдерді туындатқаны үшін құқықтық жауапкершілік жағы жеткіліксіз. Еңбек жағдайы төмендеген, өндірістік үдерістер үзілген, жалақылары кешіктіріліп берілетін және т.б. еңбек ұжымдары кейде осы тараптан көрініс беріп жатады.

Бірақ сонымен қатар біздің кодекстерімізде жұмыс берушілер, жауапты және басқа да тұлғалар тарапынан еңбек кикілжіңдерін туындатқаны үшін жауапкершілік арқалау баптары қарастырылмаған.

Әлеуметтік заңдылықтарды орындау жөнінде отандық ғана емес, сонымен қатар Қазақстанда жұмыс істейтін шетелдік бизнестің де жауапкершілігін арттыру қажет. Бизнестің жекеменшік түрінде болуы өз «заңын» оларға орнатуға құқық бермейді.

Үшінші. Кәсіптік одақтар туралы тиімсіз заңнама да елеулі проблемалар туындайды. Оларда ұжымдық шарттар, тараптардың оларды орындаудағы жауапкершілігі туралы ережелер түсініксіз баяндалған. Тіпті әлеуметтік әріптестік туралы түсінік те жоқ.

Кәсіптік одақтар қозғалысын ең алдымен Қазақстан Кәсіптік Федерациясын қайта жаңғырту жөнінде батыл қадамдар қажет.

Төртінші. Бүгінгі күні индустриялық-инновациялық бағдарлама — біздің еліміздің болашағы үшін нөмірі бірінші мәселе.

Жаңа жұмыс орындары құрылып жатыр. Бірақ «өзін өзі жұмыспен қамтығандар» саналатындардың барлығы жұмыс істеуге ұмтылып отырған жоқ. Өкінішке қарай, бізде жаңа кәсіпті меңгеруден гөрі базарларда «такси» қызметін атқаруға үйреніп

қалушылар психологиясы басымырақ болып отыр. Егер біз бәсекеге қабілетті ұлт болғымыз келетіндігі рас болса, бұл психологиядан арылуымыз қажет.

Жаңа біліктіліктер мен кәсіптерді игеру қажет. Жас та, ересек те қазақстандық үйінде бос отырып, барлығын сынай бермей, жұмыс бар жерлерге баруы, жұмысқа орналасуға ұмтылғандары жөн.

Басқа елдерде адамдар жұмыс үшін шетелдерге де барып, ешбір кепілдіксіз еңбек етуде. Бұл тәжірибе Еуропада, Америкада, Азияда кең қанат жайған.

Ал біз жұмыс орындарын құрып жатырмыз. Өз елімізде жаңа өндірістерді ашу үстіндеміз. Бірақ өкінішке қарай жұмыс пен жалақысы бар жерге ауысқымыз келмейді.

Бесінші. Баспана, үй, пәтер — бұлар әрбір қазақстандық үшін бірінші кезектегі мәселе.

Бұл жеке өмірдің негізгі тірегі және отбасындағы көңіл-күй ахуалдың дұрыс болуының жолы. Мұнсыз отбасында береке мен еңбекте өнімділік бола бермейді.

Арендалық тұрғын үй рыногын дамыту мақсатында заңнама жетілдірудің маңызы зор.

Алтыншы. Әлеуметтік аз қамтылған халық санатына жататын азаматтарды әлеуметтендіру тетіктерін дамыту қажет.

Бұлар, бірінші кезекте мүгедектер мен мүмкіндіктері шектеулі адамдар, көп балалы отбасылардың мүшелері, зейнетақы жасының алдындағы адамдар және тағы басқалар.

Бізде кейбір «пысық» жұмыс берушілер әйелдерді жұмысқа қабылдаған кезде бірден екі өтінішке — жұмысқа қабылдау және екіқабат болған жағдайда жұмыстан босату жөніндегі өтінішке қол қойдырып алуды әдетке айналдырған. Бұл — масқара!

Мұндағы басты тәсіл мемлекеттің қамқоршылдығы емес, оның орнына бұл азаматтар өзіне деген сенімге ие болу, әлеуметтік тиімді еңбекке өз мүмкіндігінің бар екендігін сезінуін қамтамасыз ететіндей шарттарды құру болып табылады.

Осыған байланысты арнаулы заңнама, мәселен әлеуметтік жұмыс орны туралы заң қажет.

Жетінші. Ерекше бағыт — жас қазақстандықтарды дербес өмірге, белсенді еңбекке бейімдеудің тиімді жүйесін құру.

Мемлекет әрбір жас адам өз елінде міндетті түрде қажет болуының барлық шараларын қарастыру үстінде. Мемлекеттік жастар саясаты туралы заңды жетілдіру, жаңғырту қажет. Сонымен қатар, біздің жастарымыз елеспен өмір сүруге тиісті емес. Еңбексіз ырыс жоқ.

Қазақстаннан тысқары жерде ешкімді жұмақ күтіп тұрған жоқ. Бәрін де бірден алудың жолы жоқ. Өзіңнің туған Қазақстаныңда еңбек етіп, өз әлеуетіңді жүзеге асыра біл. Осы үшін мемлекет барлық жағдайларды жасайды және жасай да беретін болады.

Жастарды техникалық және кәсіптік білім алуға, индустрияландыру бағдарламасына қатысуға тартудың шараларын әзірлеу маңызды.

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Қазіргі уақытта жаһандық әлем және оның құндылықтары өзгеріс үстінде. Соңғы онжылдықта бүкіл әлем дамыған елдердегі қоғамды жайлаған тұтынушылық идеологиясы бұқаралық әлеуметтік масылшылдықты туындатқандығын, бұл жаһандық

дағдарыстың басты себептерінің біріне айналғандығын айқын көріп, күмәнсіз көз жеткізіп отыр.

Тіпті, дамыған елдердің өзінде жүзеге асыруға келмейтін бұл масылшылдық идеясына балама боларлықтай және оны еңсерерліктей саналы ой бар. Ол — Жалпыға ортақ еңбек қоғамын қалыптастыру идеясы.

Ақыр аяғында барлық экономикалық және мәдени байлықтар мен игіліктерді виртуалдық қаржы институттары емес, адам еңбегі жасайтындығы айқын. Сондықтан, нақ осы өнімді еңбекті біз өзіміздің әлеуметтік жаңғырту саясатымыздың негізіне алуға тиістіміз.

Либералдық та, социалистік те бағыттардағы утопиялық идеялар өткен ғасырда қалып қойды.

Қазіргі қатал әлемде өмір сүру үшін біздің экономикалық және әлеуметтік саясатымыз бәсекеге қабілетті және қуатты Жалпыға ортақ еңбек қоғамын қалыптастыруға бағытталуы керек.

Егер реалистік көзқараспен қарасақ, ХХІ ғасыр перспективасында тек еңбек қана барлық қазақстандықтарға береке мен сапалы өмірді қамтамасыз ететіндігіне көз жеткіземіз.

Бүгінгі күні Үкімет пен әкімдіктердің алдында үлкен міндеттер тұр.

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Индустрияландыру мен әлеуметтік жаңғыртуды жүзеге асыру — әрбір министр, әрбір әкім үшін тест. Нақ осы екі басты міндетті жүзеге асыру менің командалда кімнің кім екендігін айқындайды.

Мен үшін ең бастысы — әрбір қазақстандық отбасының жеткілікті жағдайда өмір сүруі, қарапайым адамдардың өздерінің ертеңгі күндеріне сенімді болуы. Біздің барлық бағдарламаларымыз осы мақсатқа бағытталған.

Сіздерге осы жолы да үлкен табыстар тілеймін. Босаңсуға еш негіз жоқ.

XXX жазғы Олимпиада ойындарының жеңімпаздарына құрмет көрсету салтанатты рәсiмiнде сөйлеген сөзi

Астана қаласы, 2012 жылдың 17 тамызы

Құрметті отандастар!

Қадірлі Олимпиада жеңімпаздары!

Баршаларыңызды XXX жазғы Олимпиада ойындарындағы Қазақстанның тама-ша жеңісімен шын жүректен құттықтаймын!

2 апта бойы барша Қазақстан халқы ұлы аламанға үкілеп шығарып салған үміттерінің тілеуін тілеп, жанкүйер болды.

Алыс сапарға, жауапты жарысқа елдің батасын алып аттанған ұл-қыздарымыз үмітті ақтады!

Қазақстан спортшылары ел тарихында бұрын-соңды болмаған табысқа қол жеткізді. Лондон төрінде қазақ елінің көк байрағы 7 мәрте әлемнің барлық елдерінің туларынан биікке көтерілді. Отанымыздың әнұраны 7 рет Лондон көгінде әуеледі. Спортшыларымыз олимпиаданың алғашқы күнінен бастап, соңғы сәттеріне дейін қоржынға медаль салумен болды.

Құрметті қазақстандықтар!

Кірпік қақпай теледидарға телміріп, тілекші болған миллиондаған қазақстандықтың ықыласы әрбір спортшыға қанат бітірді.

Осылай барша қазақстандықтардың мерейі үстем болды. Біз болашақта бұдан да биік асуларды бағындыра береміз.

Қымбатты достар!

Мен барша қазақстандықтарды еліміздің ұлттық құрама командасының Лондонда өткен XXX жазғы Олимпиадалық ойындардағы жеңісімен құттықтаймын.

Біздің олимпиадашыларымыздың Лондондағы триумфының мәнін «7», «13» және «12» сандары ашып отыр. Қазақстан спортшылары 7 олимпиадалық алтын медальды жеңіп алды. Өткен Бейжің олимпиадасымен салыстырғанда, біздің олимпиададағы алтын қорымыз 3,5 есе өсті.

Мен, барша қазақстандықтар тәрізді, біздің олимпиадашыларымыздың жеңісінің құрметіне Лондонда еліміздің мемлекеттік Әнұраны 7 рет ойналып, Қазақстан туы 7 рет көтерілгенін мақтан етемін.

13 — біздің спортшыларға тапсырылған барлық олимпиадалық медальдың жалпы саны! Қоржынымызда алтыннан басқа, 1 күміс және 5 қола медаль бар.

12 — Қазақстанның осы олимпиададағы спорттық рейтингісі.

Бейжіңдегі олимпиадада 29-шы орыннан Лондонда алтын медальдардың көптігі есебінен бірден 12-ші орынға көтерілуі бұрын-соңды болмаған серпінді секіріс.

Қазақстан әлемдегі 205 ұлттық құрама арасында жетекші спорттық державаның біріне айналды.

Бұл — барша Қазақстан халқының зор жеңісі.

Құрметті олимпиадашылар!

Біз бәріміз сіздердің жарқын жеңістеріңізді тағатсыздана тостық! 16 күн бойына бүкіл ел сіздердің өнер көрсетулеріңізді жіті қадағалап, сіздер үшін «ауырды».

Лондон тұғырларында өнер көрсете жүріп, бүкілхалықтық қолдаудың қуатын сіздердің сезгендеріңізге мен сенімдімін.

Сіздер барша халықтың үмітін, менің үмітімді ақтадыңыздар!

Бар қазақстандықтардың атынан сіздер, сіздердің бапкерлеріңіз, сіздердің ұлы олимпиадалық жеңістеріңізді сомдағандардың бәріне алғыс айтамын!

Мен бүгінгі рәсімге чемпиондарымыздың ата-аналарын шақырдым. Оларға көпұлтты халқымызды спорттық даңққа бөлеген осынау батырларды тәрбиелегені үшін алғысымды білдіремін!

Қымбатты қазақстандықтар!

Қазақстанда олимпиадалық триумфтың үш қайнар көзі бар.

Біріншісі — мемлекеттің дене шынықтыру ісі мен спортты қолдауы.

Спорт және салауатты өмір салты — «Қазақстан-2030» стратегиясы басымдықтарының бірі. Біз бұқаралық дене шынықтыру мен спорттың даму міндеттерін іске асыру үшін көп нәрсені істеудеміз.

Қазақстандық ең үздік 20 олимпиадашы елдің 16 өңірінің 14-інен. Осының өзі — барлық еліміз бойынша жергілікті спорттық базаның айтарлық дамығандығының айғағы.

2006 жылдан бастап менің тапсырмаммен үздік жетістіктер спортын дамыту бағдарламасын қаржыландыру 3 еседен астам есе ұлғайтылды. 2012 жылдың бюджетінде осы мақсаттарға 10 млрд. теңгеге жуық қаржы бөлінген.

Бүкіл ел бойынша 33 мың спорттық объектілер салынған және жұмыс істеуде. Елімізде 70 мыңнан астам спорттық секциялар істеп жатыр. Ал спортпен шұғылданатын қазақстандықтардың жалпы саны 3 млн. адамды құрайды.

Біз әлі де спортты қолдау саясатын жалғастыра береміз.

Екінші қайнар көз — әрбір қазақстандық олимпиадашының таланты, табандылығы, жеңіске деген ерік-жігері, сондай-ақ асқан жаттықтырушылық шеберлік.

Біз бәріміз спортшылармыз қатысқан жарыстардағы өткір драматизмнің куәгері болдық. Әрбір қазақстандық жеңістің қаншалықты ауыр, әрі сондықтан да сөзсіз еңбек сіңген жеңіс болғанын біз көрдік!

Олимпиаданың бірінші күнінде, алтын медальды еншілеткен Александр Винокуровтың жеңісті жарысы қазақстандық олимпиадалық жетістіктің прологына айналды.

Зулфия Чиншанло, Майя Манеза және Светлана Подобедованың ауыр атлетикадағы алтын медальдары біздің олимпиадашылардың жеңісті жолын жалғастырды.

Өзінің теңдессіз көшбасшы екенін Илья Ильин әлемдік рекордпен дәлелдеді. Сөйтіп, ол тәуелсіз Қазақстан тарихындағы тұңғыш 2 дүркін Олимпиада чемпионы атанды.

Илья мен Зулфия әлемдік рекордтарды жаңғыртса, Светлана жүлқып көтеруден Олимпиада рекордын орнатты.

Біздің жеңіл атлетшіміз Ольга Рыпакованың Олимпиада медаліне қарай жасаған жеңісті үш секірісі де естен кетпестей.

Даңққа бөленген боксшы, Ұлттық олимпиада құрамасының капитаны Серік Сәпиевтің «алтын» жетістігі Қазақстан үшін Лондон олимпиадасындағы жеңісті финал болды. Сөйтіп, Серік жеңісті нүкте қойды және ең үздік техникалы боксшы атанып, Баркер кубогына ие болды. Бейжіңдегі сәтсіздігінен кейін мен оны тікелей қолдадым.

Қазақстанның олимпиадалық жетістіктерінің ортақ қоржынына Олимпиаданың күміс жүлдегері боксшы Әділбек Ниязымбетов, қола награда иегерлері — боксшылар Марина Волкова мен Иван Дычко, балуандар Гюзель Манюрова, Даниял Гаджиев және Ақжүрек Таңатаров өз үлестерін қосты.

Олимпиадалық турнирлерде біздің 7 спортшымыз бокстан, ауыр атлетикадан, грек-рим және еркін күрестен құрметті бесінші орындарды жеңіп алды. Бұл — болашақтың үлкен резерві.

Қазақстандықтар басқа да бірқатар олимпиадалық бағдарламалар бойынша табысты өнер көрсетті. Бұл — біздің спорттың үлкен әлеуетінің айғағы.

Қазақстандық олимпиадашылар жетістігінің үшінші қайнар көзі еліміздің барлық этностарының достығы, халқымыздың бірлігі.

Қазақстан олимпиадалық құрамасы нағыз «халықтың спорттық Ассамблеясы» болды.

Біздің олимпиада чемпиондары мен жүлдегерлері арасында Қазақстанның 6 этносының өкілдері бар.

Олар — 9 облыста, Алматы мен Астана қалаларында өмір сүретін Отанымыздың басым өңірлерінің өкілдері.

Лондонда біздің команда біртұтас отбасы ретінде өнер көрсетті.

Елдің Олимпиада құрамасының жаттықтырушылар құрамы да көпұлтты.

Қазақстандық олимпиадашылардың жеңісі халқымыздың жеңісі халқымызды одан бетер топтастыра түсті, біздің ортақ үйіміз — Қазақстан Республикасында тұратын баршамыздың патриоттық, бірлік, теңдік, бауырластығымыздың ұлы күшін паш етті.

Қымбатты достар!

Олимпиадашыларымыздың жеңісі — жастар үшін және еліміздің барша халқы үшін еңбексүйгіштіктің патриотизм мен өз күшіне сенудің үлгісі.

Биылғы олимпиададағы жеңіс мыңдаған жастық жігерін жанитынына мен сенімдімін.

Тәуелсіздік жылдарында Қазақстан жазғы және қысқы олимпиада ойындарының 63 жүлдегерін, соның ішінде 18 Олимпиада чемпионын тәрбиеледі.

116 қазақстандық түрлі әлемдік чемпионаттарда жүлделі орындарға ие болды.

Қазақстанда 250 мыңнан астам жас жеткіншек 418 балалар мен жасөспірімдер спорт мектептерінде шұғылданады.

Біздің спортшыларымыздың өнегесі стадиондарға жүздеген болашақ чемпиондарды алып келетініне мен сенімдімін.

Әлемдік спорттағы жетістіктер — мемлекет мүмкіндіктерінің ең әдемі тұсаукесері.

XXI ғасырда тек күшті және денсаулығы мықты ұлт ғана бәсекеге қабілетті бола алады. Сондықтан мен Үкімет алдына 2020 жылға қарай еліміз халқының 30% дене шынықтыру ісіне және спортқа тарту міндетін қойдым.

Біздің спортшыларымыздың табыстары — саламатты өмір салтының көрнекті насихатшысы.

Егер әрбір қазақстандық біздің олимпиадашыларымыз қол жеткізген мақсатқа ұмтылатын болса, онда Қазақстан міндетті түрде алдыңғы қатарлы елге айналады.

Құрметті олимпиадашылар!

Біздің чемпиондарымыз!

Сіздердің жеңістеріңіз — Қазақстанның әлемдік чемпионаттар мен спорттық ойындарды өткізу құқығына кездейсоқ ие болып жүрмегендігінің айқын айғағы.

Табысты Азиядадан кейін біздің бай тәжірибеміз бар.

Бүкіл еліміз бізде — Қазақстанда өтетін «Универсиада-2017»-ге дайындалатын болады.

Алдағы уақытта біздің спортшыларымыз 2014 жылы Сочи қаласында өтетін Қысқы олимпиадаға қатысады.

Және, әрине, Рио-де-Жанейро қаласында өтетін XXXI Олимпиада ойындарының жеңістеріне дайындау керек.

Енді біз осынау биік белестен түспеуге тиіспіз.

Қазақстан спортының әлі де көптеген ұлы жеңістері мен жетістіктерінің болатынына мен сенемін.

Олимпиададағы жетістік — Отанға сіңірген ерен еңбек. Сондықтан да мен біздің көрнекті спортшыларымыз бен бапкерлерімізді мемлекеттік наградалармен марапаттау туралы Жарлыққа қол қойдым.

Менің тапсырмам бойынша мемлекеттің есебінен әр Олимпиада чемпионы — 250 мың, күміс жүлдегерге 150 мың, қола медаль иелеріне — 75 мың доллардан төленеді.

Мен барлық облыстардың әкімдеріне өздерінің үздік жерлестерінің олимпиадалық жетістіктерін лайықты атап өтуді тапсырдым.

Ел сіздерді әрқашан да қамқорлыққа бөлейтін болады.

Мысалы, Өскеменде жаңа жеңіл атлетика кешеніне Ольга Рыпакова есімін беруді жоспарлап отырғандарын білемін. Ол шешімді қолдаймын. Спорт мектептері мен стадиондарға олимпиадашыларымыздың есімдерінің берілуі заңды.

Қымбатты отандастар!

Лондон олимпиадасы Қазақстан спорты тарихына алтын әріптермен жазылады.

2016 жылы Рио-де-Жанейро өаласында өтетін XXXI жазғы Олимпиада ойындарына Қазақстан ең мықтылардың қатарында барады. Ендігі міндет — ел абыройын осы биіктен төмендетпеу.

Біз сендерден болашақта да ерен ерліктер, жарқын жеңістер күтеміз!

Жеңістерің жеңістерге ұласа берсін!

Еліміздің мәртебесі биіктей берсін!

Қазақстан жасасын!

«Ядролық сынақтарға тыйым салудан — ядролық қарусыз әлемге» атты халықаралық конференцияда сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 29 тамызы

Құрметті қонақтар!

Қымбатты форумға қатысушылар!

Бүгінгі алқалы жиынға 70-тен астам мемлекеттен парламент басшылары мен депутаттары, үкімет мүшелері, белді халықаралық ұйымдар мен қоғамдық бірлестіктердің өкілдері, танымал саясаткерлер мен ғалымдар келіп отыр.

Осыншама танымал тұлғалардың Астана төрінде бас қосуы — бүгінгі форумда көтерілетін мәселе: «Адамзатты ядролық қарудың алапат қаупінен құтқарудың» мейлінше өзектілігін көрсетеді.

Биыл наурыз айында Сеул қаласында Ядролық қауіпсіздік жөніндегі II жаһандық саммит өткені белгілі.

Бүгінгі халықаралық конференция көктемгі саммитте талқыланған маңызды міндеттерді жүзеге асыру жөніндегі Қазақстанның жаңа қадамы.

Адамзат баласын ядролық қауіптен құтқаруға шешуші үлес қосатын жаһандық деңгейдегі антиядролық қозғалыс құру біздің парызымыз.

Қымбатты достар!

Бүгін әлем Халықаралық ядролық сынақтарға қарсы іс-қимыл күнін үшінші рет атап өтуде. Оны өз аумағындағы ядролық сынақ полигонын тарихта бірінші болып жапқан Қазақстанның бастамасы бойынша БҰҰ тағайындаған болатын.

Осыдан тура 21 жыл бұрын біздің еліміздің халқының ерік-жігерімен жүзеге асырылған осы тарихи актінің орасан зор өркениеттік маңызы бар.

Мен басты үш жайтты бөліп көрсеткім келеді.

Бірінші. Қазақстан үшін бұл шынайы егемендік пен тәуелсіздікке қарай жасалған шешуші қадам болды.

Қазақстан халқы үшін ядролық қару мен радиация тым беймәлім нәрсе емес еді. Олар 40 жылдан астам уақыт бойы біздің жерімізді азапқа салған қатыгез де мізбақпас зұлымдық болатын.

Біздің еліміздің аумағында атмосфералық, жерүстілік және жерастылық әскери және «бейбітшілік мақсатында» делінген барлығы 500-дей сынақтар өткізілді. Бұл — ядролық қару пайда болғаннан бері әлемде жүзеге асырылған барлық сынақтардың тең жартысы.

Радиация айналадағы тіршілік атаулыны бірте-бірте жоя отырып, күн сайын кең байтақ даламызды, өзендеріміз бен көлдерімізді улаумен болды.

Ядролық алапат полигон маңында тұратын 1,5 млн. астам қазақстандықтардың тағдырын тәлкекке салып, денсаулықтарынан айырды.

Ядролық сынақтардың зардабы күні бүгінге дейін сезілуде.

Ядролық сынақтарға қарсы бастамаларымды халықтық қозғалыстың кеңінен қолдауы халық мүддесін қорғауда маған сенім мен күш берді. Кеңес басшылығы мен әскери-өнеркәсіп кешенінің қасарысқан қарсылығына қарамастан мен полигонды жабу туралы Жарлыққа қол қойдым.

Екінші. 29 тамыз күні күллі Орта Азияға ядролық қарудан азат аймақ мәртебесін берудің басталған күні болып табылады.

Қазақстан кеңестік әскери арсеналдан мұра болып қалған әлемдегі 4-ші ядролық әлеуеттен өз еркімен бас тартты.

Бұл жер шарының кез келген нүктесіне жететін 1 200 ядролық оқтұмсығы бар 110-нан астам баллистикалық ракетаны құрайтын.

Сол кезде де айтылған, қазір де Қазақстанның бұл ерлікке пара-пар қадамының маңызын төмендетпек болған пікірлер естіліп қалады.

Мысалы, кейбіреулер Қазақстан атом арсеналын ұстауға мүмкіндігі болмағандықтан бас тартты дегенді айтады.

Айта кетейін, Қазақстан уранның қоры жөнінен әлемде екінші орында, ал өндіру бойынша бірінші орында тұр.

Біздің еліміздің экономикалық әлеуеті кейбір «табалдырықта» тұрған елдердің ІЖӨ-не тең немесе артық.

КСРО тарағаннан кейін бізде әскери ядролық бағдарламаларды жүргізетін мамандар да, қажетті инфрақұрылым да болды.

Сондықтан да екі онжылдық бұрын Қазақстан сияқты жаңа ядролық державаның пайда болуы тек саяси ерік-жігер мен уақыттың мәселесі еді.

Алайда біз саяси ерік-жігерімізді басқа мәселеде таныттық — «ядролық клубқа» мүше болудан қағидатты түрде және үзілді-кесілді бас тарттық.

АҚШ-пен және Ресеймен бірлесе отырып оқтұмсықтар мен жарылғыштар залалсыздандырылды.

2006 жылдың қыркүйегінде біз аймақтағы басқа елдермен бірге Орталық Азияны ядросыз аймақ деп жариялаған Семей келісіміне қол қойдық.

Үшінші. Семей полигонының жабылуына байланысты ядролық қаруды таратпаудың және қарусызданудың жаһандық үдерісінің жаңа кезеңі басталды.

1991 жылдың 29 тамызына дейін ядролық қауіпсіздік саласында негізінен шектеу шаралары қолданылып келді.

Қазақстан бірінші болып ядролық сынақтарға толық және сөзсіз тыйым салу актісін, осыған орай «ақырет күнінің» қаруын жетілдіруді тоқтатуды жүзеге асырды.

БҰҰ-ның шешімі бойынша осыдан 16 жыл бұрын ядролық сынақтарды тыю туралы келісімге қол қоюға жол ашылды. Оған Қазақстан ең алғашқылардың бірі болып қол қойды. Келісімге қазірдің өзінде 183 мемлекет қосылып, 157-сі оны ратификациялады.

«Ядролық клубтың» барлық елдері сынақтарға жарияланған мораторийді сақтап отыр. Семей полигоны жабылғаннан кейін Невададағы, Жаңа Жердегі, Лобнордағы және Муруодадағы аса ірі полигондар үнсіз қалды.

Сондықтан да 29 тамыз бүкіл әлем үшін ядролық ақырзаманның қаупін кейінге ысырған белдеу болып табылады.

Жылдар және онжылдықтар өткен сайын осы күннің ерекше маңыздылығын барлық әлемдік қоғамдастықтың сезінуі арта беретініне сенімдімін.

Ханымдар мен мырзалар!

65 жылдан бері британдық «Атомшы-ғалымдар бюллетені» журналы жаһандық ядролық қауіпсіздік деңгейін «ақырет күнінің» символдық сағатымен өлшеп келеді.

Үстіміздегі жылдың басында оның тілі ықтимал ядролық апат мерзіміне қарай 1 минутке жылжытылды.

Бұлай бағалау неге байланысты болып отыр?

Сөз жоқ, мамандар Сеул қаласында өткен саммитке қатысушылардың назарын осы саладағы қордаланған проблемаларға аударғылары келді.

Шынында да, бүгінгі таңда біз жаһандық ядролық қауіпсіздікті нығайту үдерісі динамикасының төмендегенін байқап отырмыз. Осы тақырыпқа байланысты саммиттердің жиі өткізіліп отырғанына қарамастан жағдай осылай болып отыр.

Біріншіден, әзірше ядролық қаруды таратпау режимінің жан-жақтылығына қол жеткізілген жоқ. «Жаңа» ядролық және кейбір «табалдырықтағы» елдер тиісті келісімнен шет қалып отыр.

Екіншіден, 2 жыл бұрын АҚШ пен Ресей арасында стратегиялық шабуыл қаруларын қысқарту үдерісін жандандырған Париж келісіміне қол қойылды. Алайда, бұл қадам ресми «ядролық клубтың» қалған елдеріне үлгі болған жоқ.

Үшіншіден, ядролық сынақтарға жаппай тиым салу туралы келісім күшіне ене алмауда. Бұған «табалдырық» тобына жататын бірнеше елдің ғана қолы жетпей тұр.

Төртіншіден, ядролық энергетиканың ұлттық бағдарламаларының дамуын жаһандық бақылау мәселесі реттелмеген.

Нақты норманың болмауы іс жүзінде атомды бейбіт мақсатқа пайдалануға ұмтылушы кез келген мемлекетті «ядролық амбицияға» ұрынып отыр, немесе тіпті «ядролық терроризмге қолдау» көрсетіп отыр деген күдікке душар етеді.

Осы көпе-кернеу әділетсіздік ядролық қаруды таратпау режимін нығайтуға кедергі келтіреді, ядролық қауіпсіздік саласында сенімсіздік туғызады.

Енді 2014 жылға жоспарланған Ядролық материалдарды физикалық қорғау туралы конвенцияға түзетулер күшіне енбей қала ма деген қауіп бар. Оған бірқатар елдердің оларды ратификациялауға асықпауы себеп болып отыр.

Бесіншіден, өткен жылы Фукусима АЭС-інде болған апат бүкіл әлемге бейбіт атом нысандарында қауіпсіздікті қамтамасыз ету технологиясының артта қалу проблемасын айғақтап берді.

Ядролық қауіпсіздіктің жаһандық жүйесін қалыптастыру үдерісінің бәсеңсуіне себеп болып отырған мәселелердің бірқатары осындай.

Бірақ бұлардың бәрі ең әуелі себептер емес, салдарлар. Бұл проблемалардың көздері тереңде жатыр.

Жаһандық ядролық қауіпсіздіктің ағымдағы ахуалына көп ретте өткен ғасырлардан мұра болып қалған әлемдік саясаттағы кедергілер қатты әсер етуде.

Бұл — топтық ойлау үдерісінің, елдер арасындағы қатынастарда сенім мен ашықтықтың жетіспеушілігінің, жекелеген мемлекеттердің жауапкершілігінің төмендігінің салқыны.

Көп тарапты бейбітшілікті қалыптастырудың шынайы бағытындағы берекесіздік жағдайды қиындатып отыр.

Әскери атомның есірігі кейбір саясаткерлер мен әскерилерді желіктіруін әлі де қояр емес. Әлемде көп тарапты бейбітшілікті ең алдымен бірқатар ядролық күштер орталықтарының жиынтығы деп тар шеңберде қарайтын күштер бар.

Болашақ өмірде «ядролық зонт» экзотикасына орын болмауы тиіс деген сенімдемін. Мемлекетаралық қарым-қатынастың басқа проблемаларын ядролық қауіпсіздік мәселелері арқылы шешуді адамгершілікке жатпайды деп есептеймін.

Сонымен бірге, ХХІ ғасырды ядролық энергетикасыз елестету де мүмкін емес. Мамандардың пікірі бойынша, 2035 жылға қарай әлем экономикасының энергияны қажет етуі 2 есеге ұлғаяды.

Қазіргі таңда планетада 2 млрд.қа жуық адам электр қуатын мүлде пайдалана алмайды.

Көптеген елдер үшін кедейшілік, жұмыссыздық проблемаларын, азық-түлік жетіспеушілігін шешу мәселесі атом энергетикасын бейбіт жолмен, соның ішінде БҰҰ мен МАГАТЭ-нің қатаң бақылауы арқасында жүргізумен байланысты болып отыр.

Сондықтан біздің қарусыз әлем туралы мәселе қоюымыздың радиофобия-мен немесе бөлшектенген ядроның қуатын алу құпиясын мәңгілік «ұмыту» секілді утопиялық тілекпен ешқандай байланысы жоқ.

Ядросыз әлем бұл — ядролық энергияны әскери мақсатта пайдалануға толық тыйым салу деген сөз.

Менің Ядросыз әлемнің жалпыға бірдей декларациясын талдап, қабылдау жөніндегі ұсынысымның мәні де осында. Мен осы идеяның тұрақты жақтаушысы болдым және солай болып қала беремін.

Құрметті конференцияға қатысушылар!

Саяси реализм тұрғысынан алғанда жаһандық ядролық қауіпсіздіктің түйінді проблемаларын шешу қазіргі заманғы әлемдік тәртіпті трансформациялаудың ортақ үдерісінен ажырағысыз екенін мойындау қажет.

Таяуда, V Астаналық экономикалық форумда сөйлеген сөзімде, мен G-Global пішіні мен қағидаттарында жаңа әлем құрылымын қалыптастыруға шақырдым. Адамзаттың ядролық өзін-өзі құрту үрейінен арылуы оның ең маңызды сипаты болуы тиіс.

Ұсынылған G-Global-дың 5 қағидаты негізінде жаһандық ядролық қауіпсіздік саласында серпінді алға басу мүмкін екеніне сенімім мол.

Бірінші. Барлық ядролық мемлекеттердің қатысуымен, БҰҰ қолдауымен әзірленген және қабылданған Стратегиялық шабуылдаушы қару-жарақты жаппай қысқартудың қадамды жоспары қажет.

Бірінші кезекте ядролық сынақтарға тыйым салатын келісім-шарттың күшіне енуіне қол жеткізу маңызды.

Әлемдік қоғамдастық «ядролық клубтың» барлық мүшелерінің өздерінің атомдық әскери арсеналдарын қысқарту жөнінде міндеттемелер қабылдауына қол жеткізуге құқылы деп есептеймін. Бәрі және бірден емес, біртіндеп.

Мысалы, ескірген ядролық зарядтар мен оларды жеткізетін құралдарды жаңғыртудан бас тарту және қолданудан алу тәжірибесіне көшуге болады.

Әрине, ол екі жетекші ядролық держава — АҚШ пен Ресейдің қарусыздану үдерісімен қоса қабат жүруі тиіс.

Одан әрі, болашақта «ядролық зонтиларды» тоқтату жөніндегі шараларды біз нақты қадам ретінде түсінеміз. Өңгіме ядролық қаруды орналастыру мен сақтауды оларға ие мемлекеттердің ұлттық аумақтары шеңберінде ғана шектеу жөнінде болып отыр.

Екінші. Барлық өңірлік ядросыз аймақтарға қатысушылар үшін берік халықаралық қауіпсіздік кепілдіктері болуының маңызы зор.

Қағидатты түрде соғыстық ядролық бағдарламадан бас тартқан мемлекеттерді ынталандыру тетіктерін қалыптастыру қажет. Тек осы негізде ғана жекелеген елдерде ядролық энергетиканы дамыту перспективаларына байланысты проблеманы әділ шешу мүмкін болмақ.

Бүгінгі күннің өзінде 30 мемлекет ядролық қауіпсіздік саласында ұлттық міндеттемелер қабылдады.

Халықаралық антиядролық құқық пен практикалық саясатта ешқандай «қосарлы стандарттар» мен жеңілдіктер болмауы тиіс.

Үшінші. Осы үдеріске қатысушылардың барлығы үшін айқын сенімділік тетіктері болмайынша, ядролық қарусыздану мен ядросыз әлем туралы айту көкейге қонымсыз болар еді.

Сенімділік қағидаты — ол бой тартудың, соның ішінде ядролық қарудан бой тартудың әскери тұжырымдамаларына ойластырылған балама болмақ.

1 айдан кейін біз Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес туралы қазақстандық бастаманың көтерілгенінің 20 жылдығын атап өтеміз.

Бүгінде АӨСШК — ол өңірлік және жаһандық қауіпсіздіктің дамып келе жатқан перспективалы құрылымы. Оған бүкіл әлем халқының тең жартысы тұратын бүкіл әлемдік өнімнің 1/3 астамы өндірілетін 27 мемлекет қатысады.

АӨСШК-нің табысты дамуы ХХІ ғасырда мемлекеттер арасындағы қарым-қатынастарда туындайтын кез келген мәселені тек сенімділік негізінде ғана сындарлы шешуге болатындығын көрсетеді.

Ядролық қауіпсіздіктің жаһандық жүйесі АӨСШК, ЕҚЫҰ, ИЫҰ және басқа да өңірлік бірлестіктердің әлеуетін толық іске қосуы тиіс. Тиісінше, олардың «қоржындарын» ядросыз әлем құру проблемасымен кеңейтудің маңызы зор.

G-Global идеясын ұсына отырып, мен жаһандық толеранттылықты жаңа әлем құрылысының іргелі қағидаттарының бірі ретінде ұсындым.

Өкінішке қарай, әлемдік тәжірибеде қандай да бір діннің күшін ядролық қару қуатымен «нығайтуға» деген жалған тұжырымдар әлі де байқалуда.

Осыдан 20 жыл бұрын Қазақстанның кейбір «тілектестердің» кеңестерінен және бірінші мұсылмандық ядролық держава болудың күмәнді абыройынан батыл түрде бас тартқанын еске сала кетпекпін.

Ядролық қару — адамзат үшін өз-өзіне ажал шақыру. Ал суицидті тікелей Жаратушы алдындағы асылық ретінде әлемнің бүкіл діндері айыптайды. Осы тұрғыдан алғанда әскери ядролық қуатқа ие болуға ұмтылу — ол барып тұрған күпірлік.

Ядросыз әлем — ол адамзат ұмтылуға тиіс біздің ортақ мақсатымыз. Тек бірлесе қимылдағанда ғана біз өз әлемімізді қауіпсіз және жақсырақ ете аламыз.

Жаһандық қоғамдастықты оған түбегейлі және түпкілікті тыйым салу жөнінде неғұрлым батыл іс-қимылдарға итермелеу үшін біздің ядролық сынақтардың қайғылы зардаптарын тағы да әлемнің есіне салуға мүмкіндігіміз бар.

Дәл осы мақсат үшін Қазақстан бүгінде халықаралық «АТОМ» жобасын іске қосып отыр.

Жобаның атауы ағылшын тіліндегі — «Abolish Testing. Our Mission» — 4 сөздің бірінші әріптерінен тұрып, «Сынақтарды жою — біздің миссиямыз» дегенді білдіреді.

Жоба шеңберінде жер бетіндегі ядролық қаруға қарсы кез келген адам әлем үкіметтерін ядролық сынақтардан біржола бас тартуға шақырған онлайн-петицияға қол қойып, Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы келісім-шарттың тезірек күшіне енуіне қол жеткізе алады.

Мен конференцияға қатысушыларды және барлық ізгі ниетті адамдарды «АТОМ» жобасын қолдауға және ядролық қарусыз әлем құруды біздің ең маңызды мақсатымызға айналдыруға шақырамын.

Төртінші. Мен жаһандық транспаренттілікті ұлттардың болашақ ядросыз қоғамдастығының негіздерінің бірі деп білемін.

Қазақстан өзінің антиядролық тәжірибесімен ядролық қарусыздану мен таратпау мәселелеріндегі ашықтық күшін бүкіл әлемге паш етті.

Таяуда транспарентті негізде біз пайдаланылған 210 тонна ядролық отынды қауіпсіз орынға тасымалдау жобасын жүзеге асырдық.

Қазақстандық реакторларды төмен байытылған отынға ауыстыру жөніндегі жұмыстар да мөлдірлікпен жалғасуда.

МАГАТЭ-мен бірлесіп табиғи уранды есепке алудың, бақылау мен физикалық қорғаудың автоматтандырылған айрықша жүйесі құрылуда.

Қазақстанның біздің елімізде Ядролық отын халықаралық банкін орналастыру туралы МАГАТЭ-ге өтінішін жүзеге асыру жөніндегі жұмыс нақты сипатқа ие болды.

Осының бәрі ядролық қарудан біржола бас тартқан біздің еліміз үшін сөзсіз тиімділіктер мысалы. Сонымен бір мезгілде ол өзге мемлекеттер үшін де үлгі.

Бесінші. Ядросыз әлемге қарай қадам басу — ол сындарлы көп тараптылыққа жол.

Көптеген елдердің бұрынғы Семей полигонын «бейбітшілік аумағына» айналдыру жөніндегі жұмыстарға атсалысуы адамзаттың қауіпсіздік жолындағы ынтымақтастықтағы оң ұстанымын бейнелейді.

Осы мәселедегі Қазақстанның, АҚШ пен Ресейдің арасындағы өзара іс-қимылдарының жоғары деңгейі Сеулдегі саммит күндерінде қабылданған үш ел Президенттерінің бірлескен мәлімдемесінде атап көрсетілді.

Жапония, Канада, Нидерланды, Швейцария, сол сияқты бірқатар халықаралық ұйымдар түрлі реабилитациялық жобаларға қомақты үлес қосты.

Біз ол көмек үшін бәріне терең ризашылығымызды білдіреміз.

Ядролық сынақтар зардаптарын жоюда БҰҰ-ның түрлі бағдарламалары маңызды рөл атқаруда.

Осыдан 2 жыл бұрын Бас хатшы Пан Ги Мунның өзі бұрынғы полигон аумағына келді. Мен Қазақстанның антиядролық саясаты мен бастамаларына қолдау көрсеткені және жоғары баға бергені үшін оған алғыс айтамын.

Бүгінде адамзаттың ядролық коллапс қатерінде шексіз үрей кешуден құтыларлық ғаламат мүмкіндігі бар. Ол үшін бүкіл ұлттардың, бүкіл ізгі ниетті адамдардың күш-жігерлерін бұрын-соңды болмаған жағдайда біріктірудің маңызы зор!

Бүгін осы залда планетамыздың барлық құрлықтарының елдерінен парламентарийлер қатысып отыр.

Сондықтан қазіргі форумды жаһандық антиядролық парламенттік Ассамблеяның үлгісі деп атауға болады. Және мен сіздерге осындай әлемдік қоғамдық құрылым тағайындау мүмкіндігін қарастыруды ұсынамын.

Сонымен бірге қатысушылардың назарын G-Global коммуникативті Интернет-алаңқай жұмысына аударғым келеді. Оның шеңберінде миллиондаған пайдаланушылар қазірдің өзінде ХХІ ғасырда жаңа әлемдік әділетті әлем құрылысын қалыптастырудың кең ауқымды мәселелері бойынша үнқатысулар жүргізуде.

Осынау әлемдік тәртіптің маңызды алғышарты ядросыз әлем болатынына менің еш күмәнім жоқ.

Мен сіздерді G-Global пішініндегі интерактивті пікірсайысқа және ядросыз әлем, біздің болашағымыз бен немерелеріміздің болашағы жолындағы жұмысқа белсенді қатысуға шақырамын.

Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 30 тамызы

Құрметті конференцияға қатысушылар!

Қадірлі қазақстандықтар!

Баршаларыңызды Қазақстанның мерейлі мерекесі — Конституция күнімен шын жүректен құттықтаймын!

Еліміздің Ата заңы «Біз, ортақ тарихи тағдыр біріктірген Қазақстан халқы» деп басталатынын білесіздер.

Конституциямыз — қабылданған күннен бастап, тағдыр тоғыстырған көп ұлтты халқымыздың татулығы мен тұрақтылығына тұғыр болып келеді.

Біз Ата заңға сүйене отырып қазақ мемлекеттігінің іргесін бекіттік, дамудың даңғылына түстік.

Азат елдің ар-намысындай болған Ата заңымыз қазақтың ұлан-байтақ даласының кеңдігін де, елінің ерлігі мен өрлігін де бойына сыйғызған құдірет.

Тәуелсіз елдің мызғымас тұғырына айналған Ата заң елдігіміздің киелі кітабы іспетті қастерлі құжат.

Халықтың жүрегінен шыққан, заман сынына қапысыз төтеп берген мемлекеттігіміздің темірқазығы.

Ата заңымыз қазақ мемлекетінің дамылсыз дамуына, үздіксіз өсуіне кепіл болған барша заңдарымыздың қайнар көзі, бастау бұлағы.

Қазақтың: «Заңын құрметтей білген, заңына бағына білген ел ғана озады», — деген дана сөзі бар. Біз елдігіміздің тұғыры — Ата заңымызды құрмет тұтып, оның әрбір әрпі өмірлік заңымызға айналуын қадағалап келеміз. Соның нәтижесінде асқар асулар мен биік белестерді бағындырдық, еңселі елге айналдық.

Кешегі тарихтан тамыр алған, ертеңгі тарихқа тұғыр болған Ата заңымыз салтанат құрып тұрғанда еліміз толағай табыстарға бөлене бермек.

Құрметті конференцияға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Қазақстан Республикасы Конституциясы күніне арналған халықаралық форумға барлық қатысушылар мен қонақтарды шын жүректен құттықтаймын!

Біздің ең басты мемлекеттік мерекеміздің қуанышын барлық қазақстандықтармен бірге бөліскендері үшін мен шетелдік қонақтарға ризашылығымды білдіремін.

Біз Қазақстанда әлемдік заң ғылымының біздің конституциялық даму тәжірибемізге назар аударғанын жоғары бағалаймыз.

Осы халықаралық форумның Бейбітшілік пен келісім сарайы — Пирамида шыңының астында өтіп отыруының өзі символдық нышанға ие.

Конституция — ол мемлекеттік құрылыстың бүкіл пирамидасының іргетасы.

Бейбітшілік пен Келісім — бұлар оларды бекіту үшін XVIII ғасырда осы саяси-құқықтық инновация енгізілген құндылықтар.

Енді бірнеше күннен кейін — 17 қыркүйекте — әлемде тұңғыш Америка Құрама Штаттары Конституциясын Филадельфияда Конвенттің қабылдағанына 225 жыл толғаны атап өтіледі.

Қазақстан Республикасының Конституциясы америкалықтан 3 есе жас. Бірақ ол еркіндіктің, құқықтық үйлесімділік пен халықтың әл-ауқатына ұмтылудың дәл сол ұлы қағидаттарына негізделген.

Осыдан 17 жыл бұрын қазақстандықтар референдумда Негізгі заңды қабылдау үшін дауыс бере отырып, даналығын, топтасқандығы мен бірлігін танытты.

Біз өзіміздің Негізгі заңымызды жасауға кіріспес бұрын әлемнің 20-дан астам конституцияларына талдау жасадық. Әлемдік даму тенденцияларын, әлем конституцияларының озық баптарын назарға алу керек болды. Сондай-ақ, өзіміздің дәстүрлеріміз бен тарихымызды да ескеру қажет еді. Осы синтезді өзіміздің және шетелдік мамандар жүзеге асырды.

Менімен бірге осы Конституцияны жазғандар бүгін осы залда отыр.

Сарапшылармен талқыға салу нәтижесінде бүкіл халықтың қолдауына ие болған Қазақстан Конституциясы туралы идея мен оның жобасы дүниеге келді.

Бүгін біз 1995 жылғы Конституцияның қазақстандық дамудың ең басты факторы болғандығын мақтанышпен айта аламыз.

Біріншіден, оның негізінде қазіргі заманғы жаңа мемлекет ғимараты бой көтерді.

Біз әлемнің дамыған демократияларының көпқырлы тәжірибесін шығармашылықпен пайдаландық.

Сайланбалылық, биліктің барлық институттарының халық алдындағы есептілігі, адам құқылары мен еркіндіктерін жүзеге асыру — бұлар біздің мемлекеттік құрылымымыздың базалық негіздері.

Қазақстандық тәуелсіз сот жүйесі жетілдірілуде, ұлттық құқық қорғау институттары дамуда.

Сонымен бірге, Конституцияда біздің халқымыздың болмысы мен құқықтық дәстүрлері де бүтіндей ескерілген.

Ұлтына, дініне, әлеуметтік тегіне қарамастан қазақ жерінде өмір сүріп жатқан барлық азаматтардың теңдігі туралы қағида конституциялық тәртіптің діңгегі болып табылады.

Этносаралық келісімнің басты тетігі — Қазақстан халқы Ассамблеясының конституциялық мәртебесі де айрықша сипатқа ие.

Ассамблея біздің еліміздегі бүкіл 140 этностың мүдделерін қамтамасыз ете отырып, өз өкілдерін Парламент Мәжілісіне сайлайды. Мұндай жағдай әлемнің өзге бірде-бір елінде жоқ.

Екіншіден, біздің Конституциямызда экономиканы дамытудың базалық қағидаттары туралы мәселелер тиімді шешім тапқан.

Экономикалық өсімнің халық пен бүкіл қоғам игілігіне бағытталуы туралы қағида онда орталық орында тұр.

Біздің экономикамыз соңғы 1,5 онжылдықта орта есеппен жыл сайын 7%-ға өсуде.

Тәуелсіздіктің бастапқы кезеңімен салыстырғанда ел ІЖӨ-і 16 еседен астамға ұлғайды. Бүгінде жан басына шаққандағы ІЖӨ 12 мың долларға жақындап келеді. 1993 жылы оның небәрі 700 доллар ғана болғанын естеріңізге сала кетейін.

Тәуелсіздік жылдары ішінде біздің экономикамызға 150 млрд. доллар шетел инвестициялары тартылды.

Мемлекеттің қолдауы арқасында шағын және орта бизнес субъектілері саны Қазақстанда 35 есеге артты. 2020 жылы экономиканың осы секторындағы өнім үлесі ел ІЖӨ-інің 40% құрайтын болады.

Бұл Конституция негізінде әлеуметтік жаңғыртудың қалай жүзеге асып жатқанына нақты мысал — орта тап жаппай өсуде.

Үшіншіден, біздің мемлекетіміздің әлеуметтік сипаты туралы конституциялық қағида біздің экономикамыздың ең қуатты жаһандық дағдарыс зардаптарын бастан өткеруіне табысты көмек көрсететін базаға айналды.

2010 жылдан бастап елде 240-қа жуық жаңа индустриялық нысандар іске қосылды, оларда 50 мыңға тарта жоғары білікті жұмысшылар еңбек етуде. Таяудағы 5 жылда тағы да 250-ден астам кәсіпорын салынатын болады. Оларда шамамен 150 мыңдай қазақстандық еңбекке орналаспақ.

Соңғы онжылдықта білім беру мен ғылымды, әлеуметтік қамсыздандыру саласын қаржыландыру бірнеше есеге артты.

370 жаңа мектеп салынып, мектепке дейінгі балалар мекемелерінің саны 7,5 есеге өсті.

Ең озық жабдықтары бар ондаған ірі медициналық орталықтар салынды.

Осы жақында ғана Қазақстан донорлық жүрек ауыстыру бойынша операцияны табысты жасаған әлемнің 22-і елінің бірі атанды.

Біз 2016 жылға дейін 400-ге жуық жаңа денсаулық сақтау нысандарын салуды жоспарлап отырмыз.

Зейнетақымен жабдықтау деңгейі ТМД-да ең жоғары және сенімділердің бірі болып табылады.

Төртіншіден, біздің Конституциямызда Қазақстанның сыртқы саясаттағы ашық бағытқа деген ұстанымы айқын көрініс тапқан.

Біз өзіміздің Кеден одағы және Бірыңғай экономикалық кеңістік бойынша әріптестеріміз — Ресеймен және Беларусьпен экономикалық интеграцияны дамытып келеміз.

Кеше Астанада Қазақстанның бастамасы бойынша жыл сайын аталып өтетін Ядролық сынақтарға қарсы халықаралық іс-қимыл күніне орай халықаралық конференция өтті. Оған қатысушылар Қазақстанның жаһандық антиядролық қозғалысқа қосқан үлесін айрықша атап көрсетті.

Әлем ядродан азат болуы және адамзаттың ядролық соғыстың отына күйіп жойылып кетпеуі үшін біздің бұл қозғалысқа жетекшілік етуге моральдық құқымыз бар.

Біз бірінші болып әлемдегі ең ірі полигонды жаптық. Біз ядролық арсеналдан өз еркімізбен бас тарттық. Сөйтіп, ядролық жарылғыштардың қауіпсіздіктің кепілі бола алмайтынына әлемнің көзін жеткіздік.

Менің бастамам бойынша шақырылған Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес аймақтың қауіпсіздігін нығайтуға ықпал етеді. Үстіміздегі жылы біз осы үдерістің 20 жылдығын атап өтеміз.

Қазақстан өзінің беделінің арқасында аса ірі аймақтық ұйымдар — ЕҚЫҰ мен ИЫҰ ойдағыдай басқарды.

Қазақстан ұлттардың әлемдік қоғамдастығының жауапты қатысушысы ретінде бүкіл әлемге G-Global пішінінде және оның 5 қағидаты негізінде жаңа әлемдік құрылысты қалыптастыру бағытында бірлесе жұмыс істеуді ұсынып отыр.

Осы жөнінде мен кеше Халықаралық антиядролық конференцияға қатысушылар алдында сөйлеген сөзімде тағы бір рет егжей-тегжейлі баяндадым.

Қымбатты достар!

Қазақстанда Жалпыға ортақ еңбек қоғамын қалыптастыру әлеуметтік жаңғыртудың басты мақсаты болып табылады. Соңғы жарты ғасыр бойы әлемге танылған «Тұтынушылық қоғам тұжырымдамасы» бос қиял болып шықты.

Ол бірқатар елдер үшін оларды терең әлеуметтік дағдарыс тұңғышына батырған зардабы мол факторға айналды.

Мұндай ортада еңбектің бағасы құнсызданды. Ал кейбіреулер ерікті еңбек құқын мемлекет көмегі есебінен өмір сүру «мүмкіндігі» ретінде тар шеңберде түсініп және өзінің жеке басының мүддесіне пайдалана бастады.

Сондықтан да Жалпыға ортақ еңбек қоғамы идеясын мен әлеуметтік масылдықтың және еңбек үлесімен бекітілмеген «жылдам ақша жасау» қиялының ұлғаюына балама ретінде көріп отырмын.

Біздің мемлекетіміз азаматтардың барлық тілектерін дерлік қолдап отыр.

Біз «Еңбекпен қамту – 2020» бағдарламасын жүзеге асырудамыз.

Мемлекет селолық жерлерде жұмыс істеуге тілек білдіргендерді шағын несиелермен, ал қалаға көшіп жатқандарды мамандықпен және жұмыс орындарымен қамтамасыз етуде.

Бүгінгі таңда Қазақстанда 4 млн. астам адам әлеуметтік төлемақылар, жәрдемақылар мен зейнетақылар алады. Бұл әрбір жұмыс істейтін қазақстандыққа қосымша салмақ.

Әлеуметтік төлемақылар мен жеңілдіктер дегеніміз не?

Бұл — азаматтардың бір тобы табатын және мемлекет оны басқаларға беретін ақша. Сондықтан азаматтардың шын мәніндегі әлеуметтік тең құқылығын қамтамасыз ету, адал жұмыс істеп әлеуметтік жағынан нашар қорғалған азаматтарды қолдауды қаржымен қамтамасыз етіп отырғандардың құқықтары бұзылмас үшін мәселенің ара-жігін ажырата білуіміз керек.

Заманауи мемлекеттің әлеуметтік саясаты әлеуметтік жағынан тұрмысы төмен азаматтарды қорғап қана қоймай, тұрғындардың жұмысқа қабілетті тобын қолдау қажеттігін де ескеруге тиіс. Бізде әдетте әлеуметтік қорғау дегенді тек әлеуметтік жәрдемақы деп түсінеді. Әлеуметтік қорғау дегеніміз бұл — тек еңбекақы, зейнетақы және басқа төлемдер емес. Әлеуметтік қорғау бұл — мемлекет қазақстандықтардың игілігі мен денсаулығы үшін жасап отырған базалық жағдайлардың жиынтығы.

Бұл — денсаулық сақтау, білім беру, спорт, тұрғын үй құрылысы және тағы басқалар.

Мен еңбексүйгіш адамның тек Жалпыға ортақ еңбек қоғамында ғана өзінің тағдыры мен өмірінің толық қожасы ретінде сезінетініне сенімдімін. Әлеуметтік жаңғыртудың негізі де міне, осында.

Құрметті конференцияға қатысушылар!

Жаңғыртудың басты мазмұны біздің Конституциямыздың әлеуметтік әлеуетін жоспарлы түрде жүзеге асыруға байланысты. Бұл орайда біздің алдымызда бірқатар міндеттер тұр.

Бірінші. ХХІ ғасырда Конституциямызды жаңа бір сүзгіден өткізу қажет.

Негізгі заң — бұл қатып қалған құқықтық қағидат емес. Бұл — жаңа жағдайларға және қазақстандық өмір сапасына сәйкес, конструкциясынан қоғам құқықтық және әлеуметтік инновацияларды алуға тиіс жанды тетік.

Барлық дамыған елдер осы жолмен жүрген. Бұл біздің де табысты даму жолымыз. Сондықтан құқықтанушылардың әсіресе, конституциялық құқық саласы мамандарының міндеті Конституцияның жаңашылдық рухын ашу.

Негізгі заңның қуатын біздің еліміздің өрлеуін қамтамасыз ететін жаңа заңдар мен құқықтық нормалардың іс жүзіне асырылу күшіне айналдыру маңызды.

Екінші. Мен қазақстандық әлеуметтік заңнаманы кешенді түгендеу, сондай-ақ, жаңа заңдар жасау міндетін қойдым.

Бұл — әлеуметтік жұмыс орындары, кәсіби біліктілік жүйесі және басқа заң жобалары.

Үшінші. Біз бүгінгі таңда ақпараттық қоғам мүмкіндіктерін пайдалану арқылы мемлекеттік органдардың азаматтармен кері байланысын қамтамасыз ету тетіктерін дамытуға айрықша мән беріп отырмыз.

Бүгінгі таңда Қазақстанда 8 млн.дай әлемдік ғаламторды пайдаланушылар бар. Бұл барлық қазақстандықтардың жартысы деген сөз. Сондықтан да «электронды үкіметті», «электронды әкімдіктің» үш деңгейлі жүйесін дамыту маңызды міндет болып табылады.

Қазір Үкіметте «Ақпараттық Қазақстан» бағдарламасы жасалуда. 2013 жылдың өзінде барлық рұқсат беру процедураларын электронды пішінге көшіру жоспарланып отыр.

Төртінші. XXI ғасырда заңға жетік адамдар қоғамы ғана табысқа жетеді.

Құқықтық сауаттылықтың негізі ең алдымен Конституцияны білу. Сондықтан да тұрғындарды құқықтық мәдениетке тәрбиелеу әлеуметтік жаңғыртудың маңызды мәселесі болып табылады.

Бұл жұмысты балабақшадан және мектептен бастап, колледждерде және жоғары оқу орындарында, әрбір жұмыс орнында жалғастыру керек. Бұл барлық мемлекеттік органдардың және ұлттық компаниялардың, меншіктің барлық түріндегі жұмыс берушілердің міндеті.

Қымбатты форумға қатысушылар!

Ұлы бабамыз Төле би «Халқы заңын сыйлаған елдің бағы бір мысқал артық» деген.

Біз ықылым замандардан Ата заңына бағына білген, Ата заңын құрметтей білген елдің ұрпағымыз. Ата-бабаларымыз дала заңдарының білгірлері — билеріміздің билігіне сөзсіз бағынған.

Тарихтан тағылым алған бүгінгі буын да игі дәстүрді жалғап, ұрпақ сабақтастығын үзген емес.

Тәуелсіздігіміздің тірегі, мемлекеттігіміздің жүрегі болған Ата заңымыз мәңгілік болсын!

Еліміз шырқау шыңдарға, асқар асуларға алқынбай жете берсін!

Конституция күні құтты болсын!

Қазақстан Республикасы Парламенті бесінші шақырылымы II сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 3 қыркүйегі

Қымбатты депутаттар!

Баршаңызды Парламенттің кезекті сессиясының ашылуымен құттықтаймын.

Сіздер ала жаздай ел аралап, халықтың тыныс-тіршілігімен таныстыңыздар. Сондықтан жаңа сессияның жұмысына тың қарқынмен, белсене кірісетіндеріңізге сенімдімін.

Парламенттің осы сессиясы өзінің жұмысын жаңа әлеуметтік-саяси жағдайда бастағалы отыр.

Біріншіден, Қазақстан барынша қарқынды дамып келеді.

Ішкі жалпы өнімнің өсімі 5,6% болды.

Мемлекеттік бюджеттің түсімі 25%-ға жуық өсті.

Еліміздің халықаралық қоры 15%-ға артып, 83 млрд. доллардан асты.

«Өнімділік-2020» мемлекеттік бағдарламасы белсенді жүзеге асырылып жатыр.

Елімізде өңдеу өнеркәсібінің еңбек өнімділігі 1,5 мың долларға артып, 25 мың долларға жетті.

Ауыл шаруашылығына, оның ішінде орман және балық шаруашылығына құйылған инвестиция 56%-ға артты.

Қолдағы өндіріс орындарының бірқатарын жаңғырту жұмыстары қарқынмен жүргізілуде. Бүгінге дейін 440-тан астам жаңа индустриялды кәсіпорын іске қосылды. Олар жалпы құны 800 млрд. теңге болатын өнімдер шығарып үлгерді. Бұл кәсіпорындарда 50 мыңнан астам жұмысшы табысты еңбек етіп жатыр.

Жалпы алғанда, еліміз жаһанды жайлаған дағдарыстың ең қиын зардаптарын жойып, тұрақты дамудың даңғылына түсті.

Екіншіден, менің әлеуметтік жаңғыру жөніндегі бастамаларым барша қазақстандықтар тарапынан қызу қолдауға ие болуда.

Қоғамымыз әлеуметтік дамудың нақты бағдарын айқындап алды. Ол бағдар — Жалпыға ортақ еңбек қоғамы.

Мен елімізді көздеген мақсатқа жеткізетін 20 міндетті анықтап, құзырлы органдарға тиісті тапсырмалар бердім. Үкімет оны тиімді жүзеге асырып жатыр. Осынау келелі іске халық қалаулылары да белсене атсалысуға кірісті. Осылайша, еліміз бұрынғысынан да жағымды әлеуметтік үрдістерге ие болды.

«Еңбекпен қамту – 2020» және «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламалары табысты жүзеге асырылуда.

Жұмыссыздықтың деңгейі 5,2%-ға дейін төмендеді. Өзін-өзі қамтыған тұрғындардың үлес салмағы азайып келеді. Бірнеше жылдан бері ол бірінші рет еңбекке жарамды барша қазақстандықтардың 1/3 азайды.

Тек биылғы жылдың өзінде 150 мыңға жуық адам жаңа жұмыс орынына ие болды, олардың 1/3 бұрын өзін-өзі қамтыған азаматтар.

Еңбекпен қамту бағдарламасы бойынша 110 мыңнан астам адам әлеуметтік шарттар жасасты. Осы шарттардың аясында жаңа кәсіпке ие болған 96 мың азаматтың тең жартысы жасы 29-ға жетпеген жастар.

Бұл — тұрғындар экономиканың нақты секторына бет бұрғанын көрсетеді.

Биыл Қазақстанда бірінші рет науқасқа донордың жүрегін ауыстырып салу операциясы табысты жүзеге асты.

Бұл ретте жас отандасымыз Игорь Воротников бүгінде барша қазақстандықтардың аузынан түспей жүрген ізгі қадам жасады. Анасы мезгілсіз қаза болып, қасірет жұтқан ол ең қиын сәтте өзге адамдардың өміріне араша түсе алды. Игорь анасының жүрегі мен бүйрегін донор мүшесіне мұқтаж адамдарға беру туралы шешім қабылдады. Сөйтіп, тағдырлары қыл үстінде тұрған екі адамға — Жәнібек Оспанов пен Евгений Кунцқа жаңа өмір сыйлады.

Анасынан айырылған ол қаны бөлек болғанмен, жаны бір бауырлар тапты. Ойлап қарасақ, орыстың баласы анасының жүрегін қазаққа, бүйрегін неміске тапсырды. Операцияны ұлты кәріс Юрий Пя чех әріптесі Жан Пиркпен бірге жасады. Міне, қазақстандық бірлік деген осы. Бұл нағыз азаматтың ісі.

Менің халық бірлігі туралы идеям қарапайым өмірде осылай көрініс тапқаны қуандырады.

Әрбір отандасымыздың денсаулығы — мемлекет үшін ең басты байлық, ең негізгі құндылық.

Менің тапсырмам бойынша елімізде ұлттық скринингтік бағдарлама қолға алынауда. Онда аса күрделі ауруларды науқастың алғашқы сатысында-ақ анықтауға мүмкіндік жасалады.

Күллі еліміз бойынша жаңа емдеу орындары мен мектептердің құрылысы жалғасын табуда.

Осының барлығы менің тапсырмам бойынша үкіметтің атқарып жатқан жұмыстарының нақты нәтижелері. Осы қарқыннан танбау керек.

Үшіншіден, Қазақстан, Беларусь және Ресей елдерінің Бірыңғай экономикалық кеңістік аясында бірігу үрдісі үшжақты келісім-шарттардың күшіне ену кезеңіне сеніммен аяқ басты.

Еуразия экономикалық комиссиясы табысты жұмыс істеуде. Оның мәліметтеріне жүгінсек, биыл Қазақстанның Бірыңғай экономикалық кеңістіктен тысқары, сыртқа шығарылған экспорттық өнімдерінің көлемі 13,5%-ға, ал импорты 38%-ға артқан. Бірыңғай экономикалық кеңістіктің ішіндегі өзара сауда-саттық 13%-ға артты.

Қазақстанның Дүниежүзілік сауда ұйымына қосылу жолындағы келіссөздері де сөреге жақындап келеді.

Бұл біздің экономикамызға көптеген өзекті міндеттер жүктейді. Ондай міндеттердің қатарында заңнамалық базаны жетілдіру мәселесі де бар.

Төртіншіден, біз жаһандық даму үрдісіндегі қиындықтарды назардан тыс қалдыра алмаймыз.

Әлемдік экономика тоқырау мен тұралаудан әлі де арыла алмауда. Тіпті, ең оптимистік сараптамалардың өзі Әлемдік жалпы өнім биыл 2,5%, ал 2013 жылы 3,2%-ға ғана өседі деп болжап отыр.

Еуропаның дербес қарызының дағдарысы шиеленісе түсу қаупі әлі де сейілген жоқ.

Таяу Шығыстағы саяси дағдарыс бұдан бұрын да болғандай күллі дүниежүзіне өзінің зардабын тигізуі мүмкін.

Барлығымызға осындай күрделі жағдайда жұмыс істеп, аса жауапты шешімдер қабылдауға тура келеді.

Құрметті депутаттар!

Парламенттің қазіргі 3 партиялы моделі өзін жақсы жағынан көрсеткенін атап өткім келеді.

Бірінші сессия кезеңінде 36 заң қабылданды. Олардың барлығы бойынша Үкімет, сондай-ақ барлық партия фракциялары мен депутаттық топтар арасында саяси-құқықтық консенсус табылды.

Осы оң іскерлік көңіл күй Парламенттің II сессиясының барлық жұмысының ерекшелігі болуы тиіс.

Енді алдағы кезеңге арналған басты нақты заң шығарушылық туралы айтайық.

Біріншіден. Бюджеттік үдеріс.

Сессия барысында жаңа үшжылдық бюджет жасау міндеті тұр.

Жаһандық экономикалық жағдай күрделене түскен тұста оны қалыптастыру жолы біреу ғана бола алады. Бұл — үнемшілдік пен бюджеттік шығындардың тиімділігі.

Үкімет, үстіміздегі жылдың бюджетін нақтылау барысында, менің тапсырмам бойынша қазірдің өзінде бюджет шығындарын 57 млрд. теңгеге жуық қысқартты. Бюджеттік қаржыны қысқарту үшін де әлі резервтер бар деп санаймын.

Экономикалық өсім мен тұрғындардың жұмыспен қамтылуын қамтамасыз етпейтін шығындар қаралмауы тиіс.

Үкімет мемлекеттік бағдарламаларды сараптауын жалғастыруы қажет. Егер қайтарым болмаса, қаржыны басқа салалар мен бағыттарға қайта бөлу керек.

Қаржылық тәртіпті нығайту қажет. 2011 жылы тәртіп бұзушылықтармен жұмсалған қаржының жалпы көлемі 300 млрд. теңгеге жуықтады. 6 саяси және 130-дан астам әкімшілік мемлекеттік қызметші жауапкершілікке тартылды.

Көлеңкелі экономика мен бюджеттік қаржыны «көлеңкеге» шығаруға ұмтылыс үшін заңнамалық кедергілер құру — маңызды міндет.

Сондай-ақ, сыртқы және ішкі қарыздарға бақылауды күшейту қажет.

Екінші. Экономикалық өсімнің құқықтық базасын жақсарту.

Бұл орайда орталық мәселе — БЭК шеңберіндегі және алдағы БСҰ-ға өту аясындағы интеграциялық үдерістер жағдайында Қазақстанды тиімді экономикалық қатынастармен қамтамасыз ету.

Үкіметке БСҰ-ға өту кезінде қабылданатын міндеттемелерді ратификациялау жөніндегі заң жобаларының арнайы пакетін қалыптастыруды тапсырамын.

Біздің саясатымыз — өңірлік рыноктар сағат сайынғы сараптаулар мен ұзақ мерзімді болжамдарға арқаулануы тиіс.

Қазір қазақстандық мазмұнды қолдаудың барлық жүйесін, әсіресе өңдеуші өнеркәсіпте, аграрлық кешенде, бәсекелестік аз салаларда қайта қарау маңызды.

Әлемнің барлық елдері өзінің өндірісшілерін қолдайды. Бұл тәжірибе біз үшін де маңызды.

Үкіметке «Самұрық-Қазына» қорымен бірлесіп, әлемдік тәжірибені сараптаудан өткізуді және қазақстандық тауар өндірушілерді қолдаудың өз моделін жасауды тапсырамын.

Аграрлық, индустриялық-инновациялық және қаржылық секторлар үшін жаңа заңнамалық нормалар енгізу маңызды.

Заң шығарушы жұмысының маңызды қыры — қайталама энергетика мен экологиялық таза технологияларға негізделген «жасыл экономикаға» өту үшін құқықтық жағдай жасау.

Біздің «Жасыл көпір» жаһандық бастамамыздың мәні, міне, осында. Сондықтан энергия және су үнемдеумен, «жасыл технологияларды» пайдаланумен, экологиялық туризмді дамытумен байланысты заңнамалық ынталандыруды кеңейту қажет.

Үшінші. Таяудағы жылдарға арналған заң шығарушылықтың шешуші бағыты — әлеуметтік жаңғырту.

Өзімнің «Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» мақаламда мен, кем дегенде, толықтырулар мен өзгерістер енгізілуі қажет қолданыстағы 10 заңнамалық актіні атадым.

Сондай-ақ, алдымызда әлеуметтік жұмыс орындары, кәсіби біліктілік жүйесі мен тағы басқалар туралы жаңа заңдар қабылдау міндеті тұр.

Парламентарийлер өмірге қарапайым адамның көзімен қарауы тиіс. Қарапайым қазақстандықтар нақты өмірмен күн сайын бетпе-бет келеді, оны үйлердің кіреберісінде, көшеде, ауруханада, мектепте, дүкенде, автобуста көреді. Адамдарды өздеріне қалай қызмет көрсетілетіні, пәтерлердің жылылығы, шатырдан судың ақпауы толғандырады. Өркім өздерін қоғамдық орындарда қауіпсіз сезіне ала ма? Қарапайым қазақстандықтарды толғандыратын басты мәселелер, міне, осылар.

Заң мәселелерді кешенді шешуі, қоғамдық қатынастарды толыққанды реттеуі тиіс. Қазақстан заңдары азаматтардың өмірін жайлырақ етуі, әрбір заң сыйлайтын азамат үшін түсінікті болуы шарт.

Күн сайын біз түрлі келеңсіздіктерді: қоғамдық көлікте балағат сөздерді естіп, көргенсіздіктерді, жол қозғалысы ережелерін бұзуды, көшелер мен саябақтарда мастарды көреміз. Адамдар бұл жөнсіздіктерге көп жағдайда жүрдім-бардым қарайды. Бірақ кез келген өркениетті елде бұл құқықтық мемлекет азаматы мәртебесімен еш қабыспайтын құқықтық тәртіпті өрескел бұзу болып табылады. Сондықтан құқықтық шектеу тетіктері бірінші кезекте азаматтарды тәрбиелеуі керек.

Менің тапсырмам бойынша, өткен жылы, тәуелсіздіктің 20 жылдығына орай әр қала мен ауыл жайлылық пен қолайлылықтың үлгісі болуы тиіс еді. Бұл — біздің жалғастыруды қажет ететін, оны өмірдің нөмірі бірінші ережесі жасайтын ортақ жұмысымыз.

Түрлі қалаларда балконнан лақтырылған темекінің тұқылы қаншама рет өртке ұрындырды десеңізші!

Жақында ғана біз Алматы қаласында метро аштық. Бүкіл еліміздегі жалғыз метро! Кейбір вагондарда қазірдің өзінде орындықтар бүлдірілген, бояумен жазылған жазулар бар. Бұл — балалық пен ұсақ бұзақылық емес, мемлекеттік меншікке қарсы қылмыс.

Кінәнің еңбекпен өтелуін құқық бұзылған жерде өткізуді ойластырған жөн.

Кіреберісте қоқыс қалдырдың ба — сот орындаушының бақылауымен 1 ай бойы баспалдақтарды жинап, жу. Саябақта шамдарды сындырдың ба — залалдың орнын толтырып қана қоймай, сонымен қатар, айталық, 2 апта бойы аллеяларды жинап, сыпыр.

Мәселен, Америкада киножұлдыздар мен белгілі саясаткерлердің ұсақ бұзақылықтары үшін заңды жаза ретінде көшелерді сыпыратынын жақсы білесіздер. Бізге қоғамдық тәртіпті, қоғамдық орындарда адамдардың тәртібін реттейтін қарапайым да түсінікті заңдар қажет.

Парламент депутаттарына, парламенттік партияларға нақ осындай заңдар қабылдау бойынша бастама көтеру қажет.

Төртінші. Мемлекеттік басқару мен мемлекеттік қызмет жүйелерін жаңғырту қадамдарын тәжірибелік ыңғайға көшіретін уақыт жетті.

Құрметті қазақстандықтар, депутаттар!

Біздің бүгінгі табыстарымыз өздігінен келе салған жоқ. Бұл барша халқымыздың 20 жылдық қажырлы еңбегінің нәтижесі.

Әрбір қазақстандықтың жоғары деңгейдегі құқықтық мәдениетін тірек еткенде ғана біз ХХІ ғасырда елімізді өркендету мақсатына қол жеткізе аламыз.

Жоғары деңгейдегі құқықтық мәдениетсіз тиімді экономика да, ел игілігіне жұмыс істейтін заңдар да, алға қарышты қадам басу да болмайды.

Өркениетті экономика мен құқықтық мемлекетті тек заңға сөзсіз бағынатын, елінің заңын сыйлайтын азаматтар ғана дамыта алады.

Қоғам мен мемлекет бірлесе, қол қоса қимылдай отырып, біз көздеген құқықтық мемлекет қамалының әрбір кірпішін қалауы, ақырында оны түгелдей салып шығуы керек.

Күллі ел болып жұмыла кіріссек қана көздеген мақсатқа жете аламыз.

Баршаңызға жемісті еңбек тілеймін.

Іске сәт!

Назарбаев университетінде «Қазақстан білім қоғамы жолында» тақырыбында оқыған дәрісі

Астана қаласы, 2012 жылдың 5 қыркүйегі

Қадірлі жастар!

Білім жолындағы жас қырандар!

Оқытушылар мен студенттер!

Сіздермен кездесіп, ой бөлісетін дәстүрлі дәріс мен үшін әр уақытта үлкен қуаныш!

Жаңа оқу жылы құтты болсын, берекелі, табысы мен жеңісі мол жыл болсын!

Ықылым замандардан қалған «Білекті бірді жығады, білімді мыңды жығады» деген сөз бар.

Қазақтың бұл мақалының өзектілігі бүгінгі күні айрықша болып отыр. Бұл заман білектен сенетін емес, білімге сенетін заман. Заманауи әлемде елдің қуаты ең алдымен білім мен ғылымда болатын уақытқа келдік. Сол білімді әжетке жаратып, тұрмыс игілігіне жарата білуімен бағаланады.

Инемен құдық қазғандай, қиын да күрделі, орасан қажыр-қайрат пен ерік-жігерді талап ететін білімсіз өмір тұл. Терең білім — тәуелсіздігіміздің тірегі, ақылой — азаттығымыздың алдаспаны.

Құрметті оқытушылар мен студенттер!

Біздің Университет қазір үлкен жолдың ең басында ғана тұр. Бірақ қазірдің өзінде халықаралық өлшем бойынша өзінің жоғары оқыту үлгі-қалыптары мен ғылыми-зерттеулерін құруда. Мұнда білім беру және ізденіс құндылықтары мен дәстүрлердің жүйесі қалыптастырылу үстінде. Бұған қазір тек қазақстандық ЖОО қоғамдастығы ғана емес, сондай-ақ біздің барлық білім беру жүйесі бағдар ұстап отыр.

Осыдан бірнеше жыл бұрын, университетімізді жоспарлап, салуды енді ғана бастаған кезде біз оның Қазақстандағы ең озық ЖОО болғанын қаладық. Жаңа ЖОО қажет болатын. ХХІ ғасырдағы қазақстандық жоғары мектептің болашақ үлгісі бола алатын жаңа ментальді көшбасшы ЖОО. Осылайша мен өзімнің есімімді беруге келіскен ғаламат Университет пайда болды.

Университеттің әлеуеті тұрақты түрде нығайып келеді. Бүгінде мұнда 1,5 мыңнан астам студент білім алуда. Осы жылы конкурс бір орынға оннан астам адамды құрады. Мұнда лекцияны әлемнің жетекші университеттерінен келген профессорлар оқиды.

Өмір туралы ғылым орталығында, Энергетикалық зерттеулер орталығы мен Тәртіп-аралық орталықта ғылыми қызметтер қарқын ала түскен. Мұнда 70 шақты ғылыми-техникалық жоба жүзеге асырылып жатса, жыл соңына дейін олардың саны 100-ге дейін өседі. Әлемнің беделді ғылыми басылымдарында ғылыми еңбектер жарық көріп жатыр. Қазірдің өзінде өнертапқыштық үшін 4 патент алынған.

Біз университетті әрі қарай да дамыта беретін боламыз. Бүгінде біз Білім беру мектебін ашамыз. Жыл соңына дейін Бизнес мектебі мен Мемлекеттік саясат мектебін ашуды жоспарлап отырмыз.

Біз Медициналық және Тау-кен мектептерін ашатын күн де алыс емес.

Мұнда, университеттік білім беру көшбасшысының қабырғаларында, еліміздің жаңа болашағы, мемлекетіміздің жаңа элитасы дүниеге келуде.

Қазақстандықтарға бейбітшілік пен сенімді өркендеуді қамтамасыз ете отырып, Қазақстанды ХХІ ғасырда дамыту міндеті тұрғандар дүниеге келуде.

Бүгін менің лекциямды біздің кең байтақ еліміздің барлық түкпірлерінде миллиондаған жоғары сынып оқушылары мен студенттер тыңдауда.

Бүгін мен сіздермен қол жеткен табыстар мен қиын тәжірибелерге арқа сүйей отырып, еліміздің алға қарай табысты ілгерілеуін жалғастыру үшін біздің бәрімізге білім беруде, ғылымда, экономика мен саясатта жаңадан не істеу керектігі туралы ой-толғамыммен бөліспекпін.

20 жылдық табысты және тұрақты дамуында Қазақстан өзінің басты тарихи мақсатына жетті. Ғасырларға созылған тарихында тұңғыш рет байырғы қазақ жерінде абсолютті халықаралық легитимділікке ие мемлекет орнады.

Танылған мемлекеттік егемендік — бұл аса зор және аса қымбат ресурс екенін айтуға тиіспін.

Осы жылдар бедерінде еліміз осы егемендік пен саяси салмақты жеңіп алу және мойындату үшін жұмыс істеді. 20 жыл өткенде мақсат орындалды.

Тәуелсіздік жылдарында, яғни тек бір ұрпақ шеңберінде, Қазақстан дамушы елден табыс деңгейі орташа және экономикасы өсу үстіндегі елге айналды.

Өмір сапасы еселеп жақсарды, өйткені, біз әу бастан қазақстандықтар өмірінің жоғары үлгі-қалыптарына бағыт алдық. Мәселен, кедейлік деңгейі соңғы 10 жылда 4 есе қысқарды, экономика 16 есе өсті.

Теңгермелі сыртқы саясат Қазақстанға әлемдік аренада үлкен табысқа қол жеткізуге мүмкіндік берді.

Адам ресурсына ұзақ мерзімді және ойластырылған салымдар бізге талантты және, мен сенімдімін, табысты жас ұрпақты сыйға тартты.

Біз сіздер кәсіпқойлар болып, Жер шарының кез келген бұрышында сұранысқа ие, Қазақстанға ХХІ ғасырда табыс пен игілікті қамтамасыз ете алу үшін сіздердің оқуларыңыз бен өз-өздеріңізді жетілдіруге барынша қолайлы жағдайлар туғыздық.

Бұл, қажет деп тапсаңыздар, сіздердің болашақ миссияларыңыз және сіздердің аға буын алдындағы жауапкершіліктеріңіз.

Құрметті аудитория!

Осы ғасырдың алғашқы онжылдығы халықаралық лаңкестіктің тұтануымен басталды, ал содан кейін ұзақ онжылдықтар бойы қалыптасқан әлемдік экономикалық тәртіпті бұзған, ауқымы жөнінен адам айтқысыз жаһандық дағдарыс төбеден төнді.

2007 жылы АҚШ-та басталған дағдарыс 2008 жылы Еуропаға аяқ басса, оны осы уақытқа дейін экономикалық қыспағынан шығармай келеді.

Бүгін әр ел жаңа жаһандық ортадан қайта-қайта өзінің орнын іздеп, бәсекеге қабілетті болып қалу үшін өзін өзгертуге мәжбүр.

Қазір әлемдік экономикалық құрылыстың моделі қайта пайымдалып, тұтыну экономикасы мен әлемдік қаржының негіздері трансформациялануда.

Планетаның бүкіл тарихындағы аса ірі жаһандық қаржы-экономикалық дағдарыс әлі еңсерілген жоқ. Ол барлық елдерге, соның ішінде Қазақстанға да күшті ықпал етуін жалғастыруда.

Және күн тәртібіне жаһандық саяси қозғалыстар, қуат көздері бағасының күлдіреуі мен ресурстық жанжалдар сияқты сыртқы тәуекелдер шықты.

Жаңа тәртіп өз ішінде әр елдің ішкі қауіпсіздігі үшін де сын-қатерлер туындатуда.

Осының барлығы көптеген елдерде әлеуметтік қысымға, тәртіпсіздіктерге арандатуға, дінаралық жанжалдарға және сондай-ақ лаңкестік ұйымдар тарапынан қатерлерге алып келуі ықтимал.

Біздің міндетіміз — осы тәуекелдерді барынша төмендету, сондықтан қазір еліміз үшін барлық маңызды бағыттар бойынша жүйелі жұмыс жүргізудеміз.

Біріншіден, прагматикалық сыртқы саясатта негізгі екпін:

- жаңа өзара қарым-қатынас пен әріптестікті дамытуға;
- экономикалық дипломатияға;
- Қазақстанның өңірлік қауіпсіздіктегі рөлін одан әрі нығайтуға түсірілетін болады.

Түбегейлі дағдарысты басынан кешіп жатқан халықаралық қоғамдастықта Қазақстанның нені қалайтынын білетініне; нені ұсына алатынын білетініне; мәселенің бағасын жақсы есептейтініне және өзінің міндеттемелерін әрқашан орындайтынына күмән болмауы тиіс.

Екіншіден, дамудың жаңа кезеңінің экономикалық саясаты инвестициялық саясатқа айтарлықтай түзетулерді болжамдайды.

Инвестициялар барынша қайтарымы болатын бағыттарға жұмсалады. Қазақстанның қазіргі заманғы экономикалық моделінде пайда мен инвестицияларды қайтару үрдістері озық әлемдік корпорациялардағы сияқты болады.

Біз қазір халықаралық экономикалық ынтымақтастыққа жаңа қадамдарды айқындаудамыз.

Өсудің жаңа нүктелері шағын және орта кәсіпорындар болады.

Осының барлығы жаңа қазақстандық индустрия үшін өте маңызды.

Қазақстанның негізгі стратегиялық басымдықтары — бұл шикізат ресурстары.

Қазір біз еліміздің жаңа экономикалық өсімін қалыптастыру үшін энергетикалық және өндіруші салаларды тиімді пайдалану, аталған салалардың өнімділігі, өнім көлемі мен табысты барынша арттыру мәселелерін қарастырудамыз.

Тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін біз әлеуметтік қамсыздандыру, еңбек және еңбекпен қамту саясатын оңтайландырамыз.

Денсаулық сақтауда басталған реформаларды жалғастырамыз.

Тұрғын үй құрылысы, су қауіпсіздігін қамтамасыз ету жоспарларын қайта бағдарлаймыз.

Жаңа кезеңде әкімшілік реформа өте маңызды. Осы блокта орталықсыздандыру, жеке меншікті қорғау, келісім-шарттық қарым-қатынас институттарын нығайту, заң алдындағы теңдікті қамтамасыз ету мәселелері қарастырылуда.

Осы негізгі бағыттар Қазақстанның жаңа әлемдік тәртіп жағдайындағы Жаңа даму бағытын айқындайды.

Қазір оны Үкімет пен сарапшылар жасау үстінде.

Қымбатты достар!

Бүгін қазақстандықтар — жас және серпінді ұлт. Біздің азаматтарымыздың орта жасы 35-тен аспайды.

2005 жылы басталған туу қарқыны, болжам бойынша, 2016 жылға дейін жалғасады. Балалар бұған дейінгі жылдардан 1,2 млн. көп болады. Олар Қазақстанның жаңа болашақ құрушыларының эстафетасын іліп әкетеді. Біз қазірдің өзінде олардың толыққанды дамуы үшін барлық жағдайды жасауға тиіспіз.

Өздеріңіз білетіндей, Қазақстан халқы Ассамблеясының XIX сессиясында мен мемлекеттік жастар саясатын күшейту бойынша бірқатар тапсырма бердім.

Қазірдің өзінде Жастар істері жөніндегі комитет құрылған. Барлық өңірлерде жастар істері жөніндегі басқармалар жасақталуда. 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған Жастар саясатының жаңа тұжырымдамасын жасау жүріп жатыр.

Жас қазақстандықтар азамат дегеніміз — бұл тек құқық қана емес, бірінші кезекте өзі, өзінің отбасы және біздің Отанымыз үшін ұлы жауапкершілік екенін есте ұстаулары тиіс.

XXI ғасырда қазақстандықтар Ұзақ жасаушылар Ұлты болуы тиіс.

Көп жағдайда денсаулық тек медицинамен байланыстырылады.

Денсаулықты бірінші кезекте адамның өзі қалыптастыруы керек. Мен сіздерді және барлық студенттерді біздің олимпиадашыларымыздың жеңісі құрметіне зиянды әдеттерден бас тартуға шақырамын, спортпен айналысыңыздар, саламатты өмір салтын ұстаныңыздар.

Құрметті тыңдаушылар!

Біз «білім — ғылым — инновациялар» үштігі билеген постиндустриялық әлемге қарай жылжып келеміз.

БҰҰ жанындағы халықаралық ұйымдар, жетекші еуропалық көшбасшылар, көптеген белгілі экономистер мен саясаткерлер қазірдің өзінде Үшінші индустриялық революция тұжырымдамасын ресми түрде қабылдап үлгерді.

Бұл тұжырымдамаға белгілі америкалық ғалым Джереми Рифкин өте айқын түсініктеме берді.

Алғашқы революция бу қозғалтқышын ойлап шығарумен байланысты болса, екіншісі — электр және тұңғыш байланыс құралдарын ойлап шығарумен, үшіншісі сандық байланыспен бірге басталды.

Жақын жылдары Интернет технологиялар мен қайталама көздер Үшінші индустриялық революция үшін жаңа инфрақұрылым құру мақсатында бірігіп кетеді.

«Энергетикалық Интернет» миллиондаған адамға өз үйлерінде, офистерде және зауыттарда таза энергия өндіруге және онымен еркін алмасуға мүмкіндік береді.

Қазір Африкада Сахарада «күн» және «жел» электр стансалары құрылысын салудың ауқымды жобасы дайындалуда.

Оның үстіне энергия Еуропаға Жерорта теңізі арқылы су асты кабелімен жеткізілетін болады.

Қайталама энергетика кәсіпшіліктің біздің халқымыз үшін дәстүрлі түрлерін, сондай-ақ жайлау мал шаруашылығын қайта жаңғыртуға мүмкіндік береді.

Иелігінде кішігірім жел және күн стансасы бар кез келген шопан өзіне ыңғайлы тұрағы, байланысы және суы бар қолайлы жайлауды салып ала алар еді.

Қазақстанда жердің 90% химикаттармен және пестицидтермен ластанбаған. Сондықтан халықаралық рыноктарда үлкен сұранысқа ие таза органикалық ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге мүмкіндік бар. 2050 жылға қарай азық-түлікке сұраныс әлемде 40%-ға артады.

«Жасыл экономика» беретін барлық осы басымдықтар үшінші индустриялық революцияның негізі болады.

Тұрақтылық пен келісімді қамтамасыз ететін этносаралық және дінаралық қатынастар институттарын дамыту өте маңызды.

Діни және этностық кемсітушілік, сондай-ақ осы негіздегі қылмыстар үшін жазалаудың заңнамалық шараларын қатандату қажет.

Қазақстан халқы Ассамблеясының рөлін одан әрі жоғарылатқан жөн.

Қазақстандықтар экстремизм мен радикализмді қабылдамайды.

Біздің азаматтарымыз қашанда саяси боссөзділік пен әлеуметтік алауыздыққа қарсы шығады.

Біз сіздермен бірге әлемнің түрлі түкпірлерінде саяси, ұлтаралық, діни жанжалдар болып жатқанын көріп отырмыз. ХХІ ғасырда олардан ешкім де сақтанбаған. Және бұл жерде жеңімпаздар жоқ.

Мұндай жанжалдарда тек қайыршылыққа, күйзеліске, аштыққа, созылмалы азамат соғысы мен орта ғасырларға кері кетуге алып келетін жамандық қана жеңеді.

Бүгін, ХХІ ғасырда біз «шыны әлемде» өмір сүріп жатырмыз. Бұл әлем — мөлдір және нәзік. Мұнда тас лақтыруға болмайды. Оны сақтай білу керек.

Мен біздің халықтық игілігіміз болып табылатын қазақстандық табыстың үш кілті туралы еске сала кеткім келеді.

Бірінші. 140 этностың басын құрайтын барлық қазақстандықтардың бірлігі — бұл ғаламат құндылық.

Біздің міндетіміз — оны қорғау, сақтау және байыту. Біз әлемдік мұхитта өз бағытымен аман-есен жүзіп келе жатқан қайығымызды ешкімнің шайқауына жол бермейміз.

Екінші. Біздің барлығымызға және әрқайсымызға тән тағаттылық.

Этностық және діни айырмашылықты байыппен түсіну және құрметпен қабылдау. Осының арқасында біздің әралуандығымыз біздерді бөлмейді, қайта біріктіреді. Егер біздің тағаттылығымыз болмаса, онда біздің қайығымыз бағытынан ауытқып кетуі ықтимал және әрі қарай апаттан қорғалмайтын болады. Біз апатқа ұшырап, «SOS» белгісін беретін теңіз саяхатшыларына айналамыз.

Үшінші. Бұл тарихи тағдырымыздың ортақтығы.

Біздің мақсатымыз — өзгермелі әлемдегі жаңа жағдайларда тек тірі қалу емес, сондай-ақ бұрынғы табыстарымызды нығайта, осы жаңа әлемге өзіміздің ықпал ету мүмкіндігімізді кеңейте отырып, дамуымызды жалғастыру.

Қымбатты достар!

Инновациялар негізіндегі индустрияландыру біздің қоғамымыздың жаңа құнды бағдарына айналды.

Біздің еңбексүйгіштігіміз біздің екінші құнды жеңісіміз болып табылады.

Мен «Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» атты өзімнің бағдарламалық мақалама көптеген жылы үнқатулар алудамын. Еңбексүйгіштік әркезде де қазақстандықтардың ерекше сипаты болғандықтан, бар және бола беретіндіктен ол таңғаларлық емес.

Қазақстандықтар — елдің өркендеуі әр азаматтың еңбегіне, оның біліміне, жауапкершілігіне байланысты болып табылатын біртұтас және бөлінбейтін отба-

сы. Бүгінде бос орындар жұмыссыздардан аз емес. Бүгінде білікті жұмыс қолдары жетіспейді. Жұмыс істерісі келгендердің бәрі жұмыс табады және бір емес, екі жұмыс тауып, еңбекақы алу мүмкіндігі бар. Тек ниет болуы керек.

Ахуалды сауатты басқара білу қажет. Оны еңбек ресурстарын бөлу арқылы жүзеге асыру қажет — жұмыс қолдары мен ақылды бастар барлық жерге де керек.

Біз жылдам өсім есебімен жақсы өмірге тез үйреніп алдық. Біздің адамдарымыз өзге елдерде не болып жатқанын жиі ұмытып кетеді.

Онда қарапайым адамдар еңбекақының, зейнетақының, жәрдемақылардың деңгейі немесе тағы басқалар туралы айтпайды. Оларда әйтеуір бір жерге орналассақ деген жалғыз-ақ арман бар.

Ал біздің Қазақстанда әркімнің тұрақты өмір сүріп және отбасын асырап қана қоймай, балаларына білім беріп және болашақты жоспарлау мүмкіндігі бар.

Дамыған елдердегі ең басты қағидат мынандай — жұмыс адамды емес, адам жұмысты іздейді.

Әр адам жұмыс істеуге, орналасуға және өмір сүруге мүмкіндік бар жерлерге ұмтылады. Бұл әлемнің барлық дамыған елдері үшін аксиома.

Егер біз өмір сапасының әлемдік жоғары үлгі-қалыптарына жетеміз десек, онда соған сәйкес еңбек ету қажет. Сондықтан да тәртіп пен еңбек сапасы айрықша маңызға ие болуда. Осынау қарапайым ережелерсіз табысты әлеуметтік жаңғырту туралы сөз де болмақ емес.

Мемлекет халықтың әл-ауқатының деңгейін арттыру үшін қаншалықты күш-жігер жұмсаса да, егер әрбір қазақстандық өз тағдырының еңбексүйгіш қожайынына айналмаса, елдегі бар жақсылардың бәрін қадірлеп, оларды одан әрі еселемесе, ол артпайды.

Қазір қол қусырып қарап отыруға болмайды. Бүгінде әр қазақстандық өзді-өзінен елімізге жақсы болып, біздің Отанымыздың дәулеті артуы үшін мен не істедім деп сұрауы керек. Егер әр азамат осылай пайымдайтын болса, бүкіл еліміз өзінің дамуына қарқын қосарына менің сенімім мол. Маңыздысы — тәртіп пен реттіліктің ең басты мәселе екенін есте сақтау қажет.

Сендер менің жұмысшы шекпенінен өсіп шыққанымды білесіңдер, сондықтан мен әрбір өндірісте, әрбір ұжымда еңбек тәртібі қажет деп есептеймін. Сондықтан мемлекет түпсіз донор емес, қоғам мен Қазақстан азаматтарының әл-ауқатының өсуіне жағдай жасайтын әріптес болатындай жаңа пішінге көшудің маңызы зор.

Тағы бір бұлжымас құндылық бар — ол білімге ұмтылу.

Әлемдік сарапшылар білікті кадрларға деген өткір тапшылық орнайды деп болжауда. Болжамдарға сәйкес әлемдік рынок 2020 жылға қарай жоғары білімді 40 млн. қызметкерді, 45 млн. кәсіптік-техникалық білімі бар мамандарды қосымша қажет ететін болады.

Қазірдің өзінде инженерлер, дәрігерлер, химиктер, биологтар мен «нақты» және «табиғи мамандықтардың» өзге де өкілдері айрықша тапшылық туындатып отыр.

Қараңыздар, Жапония, Қытай, Оңтүстік Корея, Сингапур, Малайзия сияқты елдер өздерінің идеялары мен технологияларын шебер орындауының, өздерінің тиянақтылығы мен еңбегінің арқасында табыстарға жетіп отыр.

Біздің заманымыздың ең белгілі теорияшыл физиктерінің бірі Стивен Хокингтің айтуынша, адамзат үздіксіз жаңғыртуды қажет ететін өз эволюциясын өзі айқындайтын дәуірге аяқ басты.

Сендердің білімдерің — ол сендердің еңбектеріңнің нәтижесі. Сендер өздігінен білім алуға неғұрлым көбірек еңбектенсеңдер, соғұрлым көбірек білетін боласыңдар.

Білімді біз мемлекеттің экономикалық ресурсы, өндіріс факторы ретінде қарастырамыз.

Біз халықаралық үлгі-қалыптарға жақындата отырып, ұлттық білім беру жүйесін бірізділікпен жаңғыртудамыз.

Соңғы 3 жыл бойына Қазақстан ЮНЕСКО-ның Білім беруді дамыту индексі бойынша әлемнің 129 елі ішінде көшбасшылардың төрттігінде тұр.

Жас таланттарды ашу біздің оқушыларымыздың халықаралық интеллектуалдық жарыстарда жеңіп алған наградалары санының қарқынды өсуін қамтамасыз етті.

Егер 1998 жылы небәрі 8 медаль жеңіп алынса, биылғы жылдың өзінде 957. Өсу 120 есе дерлік!

1993 жылы біз болашаққа ұмтылған шешім қабылдадық. «Болашақ» бағдарламасы инновациялық білім берудің қазақстандық моделін жүзеге асырудың алғашқы шешуші тетігіне айналды.

Бүгінде бұл бағдарлама бойынша білім алып, өздері білім беру жүйесінде, осы университетте еңбек етіп жүрген түлектер мына залда отыр.

Мектепке дейінгі білім беру саласында «Балапан» бағдарламасы ырғақты жүзеге асырылуда. Біз жан басына қаржыландыруды өмірге енгіздік және мемлекет — жеке меншік әріптестігін дамытудамыз. Мектеп жасына дейінгі мекемелер саны 3,5 мыңнан астамға артты. 2 жыл ішінде балаларды қамту 36-дан 65%-ға ұлғайды. 2020 жылға қарай біз балаларды 100% мектепке дейінгі білім берумен қамтуды қамтамасыз ететін боламыз.

Мектеп жасына дейінгі білім беруді жаңғырту одан әрі жалғасуы тиіс, болашақта көп қырлы тұлға қалыптастыру үшін негіз де дәл сонда қаланады. Сондықтан мен Үкіметке мыналарды тапсырамын:

Бірінші. Озық халықаралық тәжірибе негізінде мектеп жасына дейінгі тәрбие мен білім беруге оқытудың қазіргі заманғы әдістемелерін енгізу қажет. Олар инновациялық, ал білім беру технологиясы креативті болуы тиіс.

Екінші. Балаларды мектепке дейінгі білім берумен қамту мәселесіне қатысты жүйелі ұсыныстарды егжей-тегжейлі әзірлеу қажет.

Үшінші. Мектеп жасына дейінгі білім беру деңгейінде 3 тілді оқытуды жаппай енгізуді қамтамасыз ету қажет.

Осылайша біз тілдерді меңгерудің қисынды жүйесін қалыптастыра аламыз: әліпбиі — балабақша деңгейінде, мектепте — базалық деңгей, университет пен колледжде — мамандық бойынша кәсіби тіл.

Орта білім беру жүйесінде біз 12 жылдық оқытуға көшуге дайындықты жалғастырамыз. Жаңа білім беру үлгі-қалыптары әзірленуде.

Орта білім беру инфрақұрылымы жақсартылуда, үш ауысым жойылуда.

2014 жылдың аяғына дейін 522 жаңа мектеп салынатын болады.

Қазіргі уақытта Интеллектуалдық мектептер желісі белсенді дамытылуда. Олардың тәжірибесі біртіндеп бүкіл орта білім беру жүйесіне таратылатын болады. Үстіміздегі жылы елдегі 35 оқу орындары Интеллектуалдық мектептер үлгі-қалыптары бойынша жұмыс істей бастайды.

Озық технологияларды алға бастыру үшін орта білім беруге электронды оқыту енгізілуде. 2012 жылы ол 581 мектепте енгізілетін болады. Бұдан былай ауылдық

мектептер балалары, мүмкіндігі шектеулі балалар оқу материалдарына қол жеткізе алатын болады.

Біз орта білім беруді жаңғыртуды жалғастыруға тиіспіз.

Біздің орта білім беруді жан басына қаржыландыруға сатылап көшіруді қамтамасыз етуіміз қажет. Оқушы басқа мектепке ауысқан жағдайда, ақша да онымен бірге барады. Осылайша, біз мектептер арасындағы бәсекелестікті арттырамыз.

Үкіметке қанатқақты мектептерде жан басына қаржыландыруды енгізуге кірісуді тапсырамын.

Мұғалімдер біліктілігін арттыруға және оларды материалдық ынталандыруға жеке назар аудару қажет.

Біз озық педагогикалық тәжірибелер негізінде әзірленген педагогтарды қайта даярлаудың жаңа үш деңгейлі бағдарламасын енгіздік.

Үкіметке таяудағы 5 жыл ішінде 120 мың мұғалімді біліктілік арттырудың жаңа бағдарламасы бойынша оқытуды қамтамасыз етуді тапсырамын.

Біз мектептер автономиясын дамытып, оларда қадағалау кеңестерін құруымыз қажет.

Іс жүзінде біз мектептер деңгейінде бастапқы жергілікті өзін-өзі басқарудың жаңа тетіктерін тәжірибеден өткізуді бастайтын боламыз.

Қазақстанда әлемдік деңгейдегі колледждер желісі — кәсіптік-техникалық білім беруді дамыту флагмандары құрылуда. Олардың базасында бизнестің қатысуымен оқу орындарын басқарудың корпоративтік түрі, жаңа білім беру үлгі-қалыптары мен оқу бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу сынақтан өтетін болады.

Үкіметке жыл соңына дейін Атырау қаласында Кәсіптік-техникалық білім берудің өңіраралық орталығын ашуды тапсырамын.

2014 жылы Астана мен Алматыда жаңа колледждер өз жұмыстарын бастауы тиіс.

Біз сол сияқты жоғары білім берудің де сапасын арттыруға тиіспіз.

Табысты университеттер дегеніміз, бірінші кезекте автономдық мәртебесі, академиялық еркіндігі бар және ғылыми-зерттеу қызметіне бағдар ұстанған ЖОО-лар.

Назарбаев университеті өз қызметін осы қағидаттарға сәйкес жүзеге асыруда.

Бұл тәжірибені елдің басқа да ЖОО-ларына тарату қажет.

Құрметті оқытушылар мен студенттер!

Назарбаев университеті интеллектуалдық-инновациялық кластер болуға тиіс. Ол үшін не істеу қажет?

Үкіметке мыналарды тапсырамын:

Бірінші. Халықаралық тәжірибені ескере отырып, оның жанынан арнайы экономикалық аймақтар құру мәселесін қарастыру қажет.

Екінші. Индустриялық жоғары технологиялы алаңқайлар құру жөніндегі жұмысты белсенді жүргізу керек.

«Қазатомөнеркәсіп» және «Қазғарыш» ұлттық компаниялары қазірдің өзінде университет жанынан күн энергиясы, ғарыштық технологиялар бойынша ғылыми-зерттеу орталықтарын құруда.

Үкімет пен «Самұрық-Қазынаға» университеттеңірегінде ұлттық компаниялардың жоғары технологиялы өндірістері мен салалық ғылыми-зерттеу институттарын одан әрі орналастыру жөнінен нақты жоспар әзірлеуді тапсырамын.

Қазақстанда жұмыс істейтін шетелдік компаниялар да бұл жобадан тысқары қалмауы тиіс.

Үшінші. Кластердің тұрақты дамуы үшін ұзақ мерзімді болашақта Университет үшін қосымша алаңдар бөлу қажет.

Төртінші. Мен талай жылдан бері айтып келе жатқандай, ғылым мен бизнестің ықпалдастығының белсенділігін арттыру қажет.

Әлемде мұндай ықпалдастықтың жақсы үлгілері бар. Мәселен, АҚШ-та өткен ғасырдың 80-ші жылдарының басында индустрия мен университеттер арасында бірлескен орталықтар құру жөнінен Ұлттық ғылыми қор бағдарламасы іске қосылды. Қазіргі уақытта 700-ден астам профессор, шамамен 800 аспирант пен 200 студент жұмыс істейтін шамамен осындай 50 орталық табысты жұмыс жүргізуде.

Орталықтар жұмыс істеген уақыттар ішінде оларда шамамен 1 мың серпінді технологиялар әзірленді.

Мен «Самұрық-Қазына» қорына Университетпен бірлесіп, индустриялық кәсіпорындар тапсырыстары бойынша жұмыс істейтін Инжиниринг орталығын құру мәселесін қарастыруды тапсырамын.

Бесінші. Технопарк, бизнес-инкубатор, коммерцияландыру және технологиялар трансфертті орталығы, венчурлық қорлар сияқты инновациялық инфрақұрылымдар элементтерін құруға кірісу қажет.

Қазақстанда зерттеу ЖОО-ларын дамыту жөніндегі жұмыстарды одан әрі жалғастыру керек.

Дамыған әлемде инновациялардың үлкен бөлігі және университеттер жанындағы коммерцияландыру офистері жұмыстарының нәтижелері университеттік ғылымға тиесілі.

Оның үстіне жастарды кәсіпкерлікке, инновациялық менеджментке дәл осы университеттерде оқытады, ал ол өз зерттеулерінің нәтижелерінен қаржылай пайда тапқысы келетін кез келген ғалым үшін қажет.

Мәселен, Кембридж университетінде бүкіл әлемде мойындалған инновациялық экожүйенің төмендегідей тиімді институттары бар: Ғылыми офис, Кембридждің бизнес мектебі, инновациялық орталық, ғылыми технопарк, идеялар инкубаторы, Коммерцияландыру және технологиялар трансфертті офисі.

Ендеше, әлеуетті ғалым үшін ол пайдалана алатындай институттар мен құралдардың мол түрі бар. Ол оның таңдауы. Ол үшін коммерцияландыру бойынша іс-қимылдардың жазылған бағыты жоқ.

Университет міндеті — ғылымның нәтижелерін коммерцияландыру үшін барлық қажетті тиімді инфрақұрылым құру.

Бұл ретте Кембридждің бұған ұзақ жылдар бойы эволюциялық жолмен келгенін атап өту қажет.

Қазақстандық тұрғыда, бәлкім, алдымен қолда бар қажеттіліктер мен перспективалы нақтылы жобаларға арқа сүйей отырып, институттардың инновациялық кластер сияқты біркелкі жүйесін құру қажет болар.

Дәл осындай көзқарас сапалы адами капиталдың қайнар көзіне, экономика мен білім қоғамын құрудың негізіне айналмақ.

Құрметті студенттер!

«Бүкіл өмір бойы оқу ендігі жерде балама емес, асқан қажеттілік» дейді Гарвард университетінің нақылдарының бірі. Соған байланысты, сендер алатын сапалы білім бар болғаны жолашар интеллектуалдық капитал болып табылады. Сендерге өзді-өздеріңмен үздіксіз жұмыс істеп, өз білімдеріңді, кәсіби құзырлылықтарыңды арттыру қажет.

Неміс философы Зиммельдің айтуынша, «білімді адам — ол өзі білмейтінді қайдан табуға болатынын білетін адам».

Мен сендерді Интернет алмастыра алмайтын белсенді түрде жан-жақты дамуға, спортпен, өнермен айналысуға, шет тілдерді үйренуге, отандық және әлемдік әдебиеттің терең мұраларын танып-білуге шақырамын.

Сендердің бәрің лайықты өмірдің, әл-ауқаттың, жаңа өмір сапасына қол жеткізудің тек еңбек арқылы ғана келетінін есте сақтауларың керек.

Қымбатты жастар!

Заманымыздың заңғар жазушысы Мұхтар Әуезов «Халық пен халықты, адам мен адамды теңестіретін — білім» деген.

Біз өрлеуді өмірінің өзегі еткен халықпыз. Мына заманда «Өнердің кілтін тапқан ғана өрге шабады».

Сендер, тәуелсіз Қазақстанның келешегі үшін тарихи жауапкершілік арқалайтын азаматсыңдар. Осы жауапкершілікті сезіне біліңдер.

Мемлекеттің ең ұлы мұраты — әрбір азаматының тауқымет көрмей, бақуатты тіршілік кешуі.

Менің «Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» атты мақаламның да түпкі мәні осында.

Қазақ «бейнет түбі — зейнет» дейді. «Ауырдың үстімен, жеңілдің астымен» тіршілік жасау бізге жат қылық болуы тиіс. Біздің қоғамда адал еңбекті терең біліммен ұштастырған ғана табысқа жете алатынын қаперден шығармаған абзал. Бұл — заман талабы.

Сендер Қазақстанның өз ғылымы мен технологиясын, өзіндік ұстанымын жасайтын ғылым иесі болуларың керек.

Кез келген кәсіп иесі өз шаруасын тың тәсілмен, жаңа әдіспен істеуге ұмтылса ғана ешкім жетпеген табысқа жете алады.

Өзгелер салған сүрлеуге түсіп, бөтен іздің шаңын жұту Қазақстан жастарының таңдауы емес. Сендер, тәуелсіз қазақ елінің білімді жастары, өз соқпақтарыңды салып, оны елді дамуға бастайтын даңғылға айналдыруға тиіссіңдер!

Ел болашағының баянды болмағы баста бұлықсыған білім мен қолда ойнаған еңбекке байланысты.

Ендеше, білімдерің толыссын! Еңбектерің жансын!

Назарларыңа рахмет!

АӨСШК 20 жылдығына арналған Кеңеске мүше мемлекеттер Сыртқы істер министрлері кеңесінің мерейтойлық отырысында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 12 қыркүйегі

Жоғары мәртебелілер!

Құрметті министрлер мен делегация басшылары!

Ханымдар мен мырзалар!

1992 жылдың 5 қазанында БҰҰ Бас Ассамблеясы 47-ші сессиясының мінберінен мен ынтымақтастықтың түрлі салаларында сенім шараларын қалыптастыру үшін Азия құлығында мемлекетаралық үнқатысу алаңын құру ұсынысын ілгерілеткен болатынмын.

Бүгінде, екі онжылдық өткеннен кейін, АӨСШК көпқырлы дипломатиялық тиімді форумына айнала отырып, барлық планета тұрғындарының жартысы тұратын, Азия құрлығының 90%-дан астам аумағын алып жатқан 24 мемлекетті біріктіреді.

Мен бұл бастаманы қолдаған және осы 20 жыл бойы бізбен бірге болып, ұйымның дамуына ықпал еткен барлық елдерге зор ризашылығымды білдіремін.

Сондай-ақ менің сіздерді жақында атап өтілетін АӨСШК-нің 20 жылдығымен құттықтап, барлық қатысушыларға тұрақты қолдау мен біздің форумымыздың тиімділігін арттыруға баға жеткізгісіз үлес қосқандарыңыз үшін ризашылығымды білдіруіме рұқсат етіңіздер.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Өткен жылдар бедерінде үлкен жұмыстар атқарылып, айтарлықтай нәтижелерге қол жеткізілді.

Біріншіден, АӨСШК түрлі мәдениеттер, өркениеттер мен даму моделіне ие Азия мемлекеттерінің басым бөлігінің басын қосты. 3 саммит өткізіліп, 3 министрлер кездесуі ұйымдастырылды.

Екіншіден, АӨСШК аясында ынтымақтасуға саяси және құқықтық іргетас қалаған негізгі құжаттар жасалып қабылданды.

Үшіншіден, форумды институттандыру кезеңі аяқталды. Хатшылық пен оның жұмыс органдары табысты жұмыс істеп тұр.

Төртіншіден, АӨСШК қызметінің іс жүзінде барлық бағыттары бойынша тұжырымдама мен іс-қимыл жоспары қабылданған.

Бесіншіден, біздің елдеріміз арасындағы экономикалық ынтымақтастықты кеңейту үшін негіз қалыптастыру үдерістері жүріп жатыр.

Іскерлік кеңесін құруға даңғыл жол ашылса, АӨСШК-нің бизнес-форумдары тұрақты өткізіліп келеді.

Алтыншыдан, халықаралық және өңірлік ұйымдармен және форумдармен байланыстар орнатылған.

Ханымдар мен мырзалар!

Қазақстан 2010 АӨСШК-ге төрағалық ету мандатын Түркия Республикасына берді, аталған ел бұл жауапты миссияны 2014 жылға дейін атқаратын болады.

Өткен 2 жыл ішінде АӨСШК өзінің географиясын айтарлықтай кеңейтті. Форумның жаңа мүшелігіне Вьетнам, Ирак, Бахрейн және Камбоджа қабылданды. Байқаушы елдер құрамына Бангладеш пен Филиппиндер қосылды. АӨСШК-ні дамыту мен нығайтуға, сондай-ақ оның халықаралық аренадағы беделін жоғарылатуға сүбелі үлес қосқан түрік жағына біз ризашылығымызды білдіреміз.

Қазақстан Қытай Халық Республикасының 2014–2016 жылдар кезеңінде АӨСШК-ге төрағалық миссиясын қабылдау ниетін қуаттайды. Қытайдың Азия ынтымақтастығының сенім мен даму секілді күрделі үдерістерін ілгерілетуде бірегей тарихи, саяси және мәдени тәжірибеге ие екенін атап көрсеткім келеді.

КХР-дың төрағалығы АӨСШК-ні нығайтуға және одан әрі дамытуға айтарлықтай серпін беретініне, көпқырлы үнқатысу, өзара мүдделестікті есепке ала келгенде, консенсусқа қол жеткізуге ұмтылыс жолымен Азиядағы бөлінбейтін кооперативтік қауіпсіздік тұжырымдамасын ілгерілетуге мүмкіндік туғызатынына сенім білдіремін.

Құрметті қатысушылар!

Азия құрлығы ХХІ ғасырда өзінің экономикалық әлеуеті бойынша да және әлемдік саясатқа ықпал ету деңгейі бойынша да жаһандық халықаралық қатынастардың басты алаңына айналып келеді.

Қазірдің өзінде аталған өңір елдері жалпыәлемдік ІЖӨ-нің 57%-дан астамын өндіреді.

Сонымен бір мезгілде, өкінішке қарай, Азияда аумақтық таластар мен қарама-қайшылықтарға байланысты шешілмеген мемлекетаралық проблемалар ушыға түсуде. Оның үстіне Азия өңірі ядролық қаруға ие және өзінің әскери әлеуетін белсенді өрістетіп отырған елдер көп шоғырланған аймақ болып табылады.

Азия елдерінің күрт дамуы қазіргі жанжалдардың ушыға түсуімен ерекшеленіп қана қоймай, сенім деңгейінің төмендеуі мен геосаяси бақталастыққа алып келуде. Заңсыз миграция мен есірткінің заңсыз айналымы, аумақтық талап пен сепаратизм, діни экстремизм мен терроризм проблемалары сақталып отыр.

Азия елдері арасындағы сенімді нығайтпай, қауіпсіздіктің жаһандық міндеттерін шешуде айтарлықтай ілгерілеушіліктерге қол жеткізу қиын болатыны анық.

Осыған байланысты, бізге Азиядағы қауіпсіздік пен ынтымақтастық мәселелері бойынша бірлесіп шешім қабылдау үшін форумның әлеуетін барынша пайдалану қажет.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Қазақстан — ядросыз әлем үшін қозғалыс көшбасшыларының бірі. Біз Семей ядролық полигонын жауып және Қазақстан меншігінде болған ядролық қарудан мәңгілікке бас тартып, осы үдеріске тарихи үлес қостық.

Біз барлық елдерді Ядросыз әлемнің жалпыға бірдей декларациясын қабылдауға шақырамыз.

Ядролық қауіпсіздік жөніндегі Вашингтон мен Сеул қалаларында өткен жаһандық саммиттерде Қазақстан МАГАТЭ жетекшілігімен Ядролық отын халықаралық банкін құру туралы жаңа бастама жан-жақты қолдауға ие болды.

Сондай-ақ қазіргі кезде, біздің республикамыз бастамашылық жасаған «АТОМ» халықаралық жобасы шеңберінде, Жер шарының кез келген адамы планета мемлекеттерінің үкіметтеріне онлайн-петицияға қол қойып, ядролық қаруға қарсы шыға алады.

Ядролық қарусыз әлем құру-біздің болашаққа бағдарланған аса маңызды мақсатымыз.

Біз сондай-ақ Солтүстік Кореяның ядролық бағдарламаларын толықтай жою мәселесі алты жақты келіссөздер аясында шешілуі тиіс деп есептейміз.

Иранның ядролық бағдарламасына қатысты айтатын болсам, мұнда мен бұл проблеманы шешу тек дипломатиялық әдіс арқылы ғана мүмкін екендігін тағы да атап көрсетсем деймін.

Осы жолғы форум бүкіл планета үшін өзгерістер уақытында өткізіліп отыр. Әлемдік тәртіптің жаһандық трансформациясы басталды.

Таяу Шығыс пен Солтүстік Африкадағы адам айтқысыз сілкіністер бұған айқын айғақ болып табылады.

Қазақстан Сириядағы дағдарысты жағдайды бейбіт реттеуге бағытталған күш-жігерді қолдайтынын талай мәрте мәлімдеді. Біз ел болашағы тек Сирия халқының қолында екеніне сенімдіміз, осымен байланысты тараптар келіссөз үстеліне отырулары тиіс.

Біздің форумның ең көкейкесті міндеттерінің бірі Ауғанстан проблемасын шешуге бағытталған тұтас бір шаралар кешенін жүзеге асыру болып табылады.

ЕҚЫҰ-ға өзінің төрағалығы барысында Қазақстан осы елдегі жағдайды қалпына келтіру үшін айтарлықтай күш-жігер жұмсады. Ауғанстанға жан-жақты көмек көрсету бүгінде жалғасуда. Біз Қазақстан ЖОО-ларында ауған жастарын оқытып, гуманитарлық жәрдем көрсетудеміз және әлеуметтік нысандар құрылысын қаржыландыруды жүзеге асырамыз. Ауғанстанды өңірлік тасымал жүйесіне толыққанды тарту үшін көлік инфрақұрылымдарын кеңейту жолдары қарастырылып жатыр. Сонымен бірге, халықаралық құрылымдар шеңберінде әріптестерімізбен есірткі өндірісімен және есірткі тасымалымен күресті күшейту бойынша жұмыстар жетілдірілуде.

Құрметті қатысушылар мен қонақтар!

Сарапшылар қоғамдастығы дағдарыстың жаңа толқыны тәуекелінің жоғарылығы сақталып отырған әлемдік экономикаға ауқымды реформалар үшін уақыт келгенін қайта-қайта айта бастады.

Қазақстан жаһандық дағдарысқа қарсы шешімдерді іздестіруге қатысушылар санын түбегейлі кеңейтуге шақырады. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін біз Астаналық экономикалық форум арқауында G-Global коммуникативтік алаң құру бастама ілгерілеттік.

Көлік саласындағы әріптестікті тереңдетудің айтарлықтай перспективалары бар. Қазақстан, орталықазиялық интеграцияның сенімді жақтаушысы ретінде, өңірдегі аса ірі транзиттік және логистикалық хаб, Еуропа мен Азия арасында «көпір» болу ниетінде.

Азия-Тынық мұхиты аймағында түрлі көпқырлы өңірлік және трансөңірлік бірлестіктер іс-қимыл танытуда. Сонымен бір мезгілде, қауіпсіздік саласында дамыған институттары бар Еуропамен салыстырғанда, Азияда ЕҚЫҰ секілді жалпыконтиненталдық ауқымдағы жүйе жоқ.

Осы орайда АӨСШК өңірдегі қауіпсіздік пен ынтымақтастықты қолдаудың институттық құралы ретінде ерекше маңызға және қажеттілікке ие бола түсуде.

Қағидаттар декларациясында, Алматы актісінде және АӨСШК Сенім шаралары каталогінде Азия қауіпсіздігі жүйесінің саяси-құқықтық негізі қаланған.

АӨСШК-ге мүше мемлекеттердің дүниежүзі мен өңірдегі қауіпсіздіктің шешуші тақырыптары бойынша ортақ көзқарасы ұштастырылған.

Сондықтан АӨСШК-ге қатысушылар жақын жылдары осы бағытта бірлесіп жұмыс істеулері тиіс.

АӨСШК-нің төртінші саммитіне қарай біз ұйымды құру бойынша белгілі бір нәтижелерге қол жеткіземіз деген үмітімді білдіремін.

Осы мерзімге дейін, сондай-ақ АӨСШК Хатшылығының басшысы мәртебесін Атқарушы директордан Бас хатшы деңгейіне дейін көтерген жөн. Қолданыстағы рәсімдер ережесіне тиісті өзгерістер енгізу арқылы АӨСШК-нің тұрақты комитетін құру мәселесін қарауды ұсынамын. Сонымен қатар, Еуроатлантикалық және Еуразиялық қауіпсіздіктің ортақ тұғынамасын құруға трансформациялана алатын АӨСШК мен ЕҚЫҰ арасындағы өзара іс-қимылды жалғастыру және дамыту қажет.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Бүгін, яғни Азия күрт дамып жатқан кезде, бізге қауіпсіздік пен ынтымақтастықтың жалпыға ортақ және тиімді институты ерекше қажет. Осы тұрғыдан келгенде, АӨСШК қауіпсіздіктің жаңа жаһандық сәулетінен өзінің лайықты орнын алуы тиіс.

Егер біз проблемаларға тиімді өзара іс-қимыл мен жасампаз сенімді қарсы қоятын болсақ, онда Азияда шешілмейтін түйін болмайтынына сенімдімін. Осынау түйсіну біздің субконтинентіміз бен бүкіл планетаның жарқын болашағына деген үміт отын жағып, сенімді нығайта түседі.

Назарларыңызға рахмет!

Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының IX форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 19 қыркүйегі

Құрметті Владимир Владимирович!

Құрметті форумға қатысушылар мен қонақтар!

Ресей Федерациясының алқалы делегациясын шын пейілден құттықтаймын.

Бұл форумның Қазақстан-Ресей байланыстарын дамытудың маңызды орталықтарының бірі болып табылатын осы қалада өткізілуінің нышандық мәні бар.

Биыл біздің елдеріміз Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шарттың 20 жылдығын атап өтуде.

Бүгінде Қазақстан мен Ресей ұлттық экономика мен инновациялық дамуды жаңғыртуда ұқсас міндеттерді шешуде.

Бұл ретте осы форумның тақырыбы — инновациялық ынтымақтастық ерекше өзекті және өте маңызды.

Инновация мен жоғары технологияны дамыту саласында көп іс атқарылды. Алайда әлі көп іс тындыру керек. Мысалы, тек өткен 2 жыл ішінде Қазақстанда сомасы 12 млрд. долларды құрайтын 440-тан астам жаңа өндіріс орны іске қосылды. Жалпы құны 77 млрд. доллар болатын 700-ден аса индустриялық-инновациялық жобаны іске асыру жоспарлануда. Экономикамызды инновациялық индустрияландыруда бізге ресейлік әріптестеріміз белсенді көмектесуде. Еліміз үшін ерекше инвестиция көлемі 5,5 млрд.тың 26 жобаға биылғы форумның қорытындысы бойынша бірлескен жобалардың портфелі жалпы сомасы 2 млрд. долларды құрайтын тағы 27 келісіммен толыға түспек.

Бүгінде біздің елдеріміз арасындағы индустриялық ынтымақтастық саласындағы серіктестік жаңа деңгейге шығып отыр.

Біріншіден, өнеркәсіп кооперациясын тереңдету қажеттігі маңызды мәселе ретінде қарастырылуда.

Бірыңғай экономикалық кеңістікке біріге отырып, біз кәсіпорындар үшін кедергілерді алып тастадық. Енді тиімді өңіраралық индустриялық кластерлі орнықтыру керек.

Оған табысты мысалдың бірі — Шығыс Қазақстан облысында автомобиль өндірісінің құрылуы. Бұл ауқымда жобаға салынған инвестиция көлемі — 400 млн. доллар, жобалық қуаты — 5,7 млрд. доллар.

Екіншіден, «жасыл» экономика қағидаттарына көшу.

Қазақстан, іс жүзінде экологиялық таза өнеркәсіпті дамыту тетігі болып табылатын «Жасыл көпір» бастамасын дәйекті ілгерілетуде.

Бүгінде мұндай озық технологиялар дамыған елдердің инновациялық өсуінің іргетасы ретінде қарастырылады.

Біз мемлекеттеріміздегі «жасыл» экономиканың технологиялық инфрақұрылымдарын бірлесе құрып, күш біріктіруімізге болар еді.

Үшіншіден, болашақтың салаларын дамытудағы ынтымақтастық. Бұл тұрғыдағы басымдықты бағыт ғарыш саласы дер едім.

Байқоңыр екіжақты қарым-қатынастарды дамытуға сапалы жаңа кезеңнің нышанына және халықаралық инновациялық брендке айналуы қажет. Ғарышты бейбіт мақсатта пайдалану саласындағы бірлескен зерттеулерімізді жүргізу үшін біз бірегей жаңа ғылыми-технологиялық ынтымақтастың алаңы — Байқоңыр инновациялық форумын құруымызға болар еді.

Сондай-ақ, Қазақстан Астанада ғарыштық технологиялар зертханасын салуға мүдделі.

Біз Владимир Владимировичпен бірге үстіміздегі жылғы маусымда, Астанада қабылданған Ғарыш жөніндегі бірлескен мәлімдемені іске асыру арнасында Байқоңыр ғарыш айлағын бірлесе пайдалану және ғарыш саласындағы екіжақты ынтымақтастықтың ұзақ мерзімді бағдарламасын тұжырымдауымыз қажет. Ол бағдарламаға ХХІ ғасыр талаптарына сай қаланы жаңғырту, инфрақұрылымын құру мәселелерін енгізу өте маңызды.

Құрметті форумға қатысушылар мен қонақтар!

Білім, зерттеулер және инновациядан тұратын «білім үш тағанын» барлық үш элементі бойынша кірігу ХХІ ғасырдағы біздің серіктестігіміздің даңғыл бағытына айналуға тиіс.

Ынтымақтастың оң мысалдары бізде қазірдің өзінде бар. Олар «Қазына Капитал Менеджмент» және «Роснано» арасындағы, ЕурАзЭҚ жанындағы Жоғары технологиялар орталығы сияқты бірлескен нанотехнологиялар қорлары.

Жаңа шаралар ұсынамыз.

Ғылыми-техникалық ынтымақтастық саласындағы бірлескен комиссиялар жұмысын жандандыру керек.

Бұл саладағы көптеген келісімдер түбегейлі жаңартуды талап етеді.

Бірлескен ғылыми жобаларды белсенділендіру қажет. Қазіргі кезде 130 жобаның тізбесі қалыптастырылған. Оларды қабылдау керек те, жұмысқа кірісу керек.

Инженер-техник кадрларды даярлау — маңызды мәселе. Біз студенттермен кеңінен алмасуға, техникалық және өзге де мамандықтарды даярлау мен қайта даярлауға мүдделіміз.

Біз жаңа технологияларды әзірлеу саласында әсіресе, ресейлік ЖОО-лар мен ҒЗИ-лармен ынтымақтастықты кеңейтуге даярмыз.

Келесі тақырып — инновациялық кластерлерді дамыту.

Ресей компанияларын Алматыдағы инновациялық технологиялар паркінің жұмысына атсалысуға, аграрлық инновациялық орталықты қалыптастыруға, бұрынғы Семей полигонының орнындағы «Курчатов» ғылыми қалашығын құруға шақырамын.

«Сколково» инновациялық орталығы мен Назарбаев университеті арасында серіктестік байланыстар орнатуды ұсынамын.

Мемлекеттік жекеше серіктестік институтын дамытуда назардан тыс қалмауға тиіс.

Еуропа елдерінің үлгісі бойынша технологиялық платформаларды дамыту — жоғары оқу орындарының, ғылыми-зерттеу орталықтары мен бизнестің қатысуымен бірыңғай зерттеу орталықтары мен бизнестің қатысуымен бірыңғай зерттеу жүйесін құру пайдалы.

Ғылыми әзірлемелерді тиімді коммерциялау — өнеркәсіп өндірісінің бәсекеге қабілеттілігінің негізі.

Қазақстан мен Ресейдің бірлескен күш жұмсауымен болашаққа толыққанды технологиялық және өндірістік альянс құратынымызға сенемін.

Біздің екіжақты қарым-қатынастардың сапасын жаңа деңгейде қалыптасуын аспанмен таласқан зәулім ғимараттың құрылыс үдерісімен салыстыруға болады.

Біздің әр кездесуіміз бен оның шеңберінде қол қойылған келісімдер сол жоғары технологиялық үйдің жаңа қабаттарын көтеруге мүмкіндік береді. Әрі бүгінгі таңда ол бүкіл Еуразия кеңістігіндегі ең үлкен және әдемі ғимарат. Ол басқа елдер үшін бағдар беруші қызметін атқаруда және оған ешқандай дағдарыстар қауіп төндіре алмайды. Себебі, оның іргетасында бауырлас екі халықтың көпғасырлық тату көршілік, достық пен өзара көмек дәстүрлері жатыр.

Назарларыңызға рахмет.

«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы «Жас Отан» жастар қанатының II съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2012 жылдың 16 қарашасы

Армысыңдар, отандастар!

Баршаларыңды «Жас Отанның» II съезінің ашылуымен құттықтаймын!

Жаңа ғана мінбеге шыққан жастар жалынды сөз бен жасампаз істің иесі екендіктерін танытты. Сендер күллі Қазақстан жастарының атынан көшелі ой мен өрелі пікір айттыңдар. Сендердің тың бастамаларыңды мен әрқашан қолдаймын!

Қазақстан қай мағынасынан алғанда да жас мемлекет. Ел азаматтарының 5 млн. жуығы 14 пен 29-дың аралығындағы жастар.

Тәуелсіздіктің алғашқы күндерінен бастап жастар мәселесі менің де, мемлекеттің де ең басты назарында болды.

Бұл салада «Болашақ», «Жасыл ел», «Жастар — Отанға», «Дипломмен ауылға», «Жастар тәжірибесі», «Жас мамандар қоры» сияқты көптеген мемлекеттік бағдарламалар жүзеге асырылып отыр.

Жастар саясаты саласындағы жобаларды қаржыландыру соңғы 7 жылда 10 есеге артты. Тек биылдың өзінде жас мамандардың баспаналы болуына және оларды қолдау көмегіне 12 млрд. теңге жұмсалды.

2020 жылға дейін жас отбасыларға арнап 1,2 млн. шаршы метр тұрғын-үй салуды тапсырдым.

Бұл құрғақ цифрлар ғана емес, әрбір көрсеткіштің артында орасан еңбек пен сендерге шексіз қамқорлық жатыр.

Мен осынау еңбектің жемісі мен қамқорлықтың жылуын жастардың жақсы білетініне кәміл сенемін.

Құрметті съезд делегаттары, менің жас достарым!

Мен осы съезге келген барлық жасотандықтарды құттықтаймын!

Осыдан 4 жыл бұрын «Жас Отан» жас партияшылардың дербес бірлестігіне айналды. Сол кезде мен «Нұр Отанның» жас мүшелеріне өздерінің болашақтағы стратегиясын өздерінің айқындауына мүмкіндік беру туралы шешім қабылдадым. Бұл дұрыс шешім болды.

Біріншіден, бізде өзіміздің саяси авангардымыз пайда болды.

Екіншіден, «Жас Отан» жастардың неғұрлым белсенді және жауапкершілікті бөлігін біріктірді.

Үшіншіден, «Жас Отанның» төңірегінде студенттердің, жас фермерлер мен жұмысшылардың, ғалымдар мен шығармашылық қызметкерлердің кең ауқымды коалициясы қалыптасты.

«Жас Отан» «Жас Қыран» және «Жас Ұлан» сияқты жаңа балалар ұйымдарының тәлімгеріне айналды.

Төртіншіден, сіздердің біздің партияның Мәжілістің соңғы сайлауында, соның ішінде кезекті президенттік сайлаулардағы жеңісіне қосқан үлестерің зор.

Мен біздің ортақ жеңісімізді шындаған барлық жас партияшыларды құттықтаймын.

«Жас Отан» жастар қанаты өте қажет. Бұл ұйымда сіздер өмір сүруге, сөйлесе білуге, бір-біріңмен араласуға үйренесіздер. Іс жүзінде өздеріңізді түрлі жағдайлардағы өмірге дайындайсыздар. Сондықтан жастар ұйымдарындағы белсенді жұмыс сіздердің өмірлеріңізде пайдаға асады.

Бесіншіден, бүгін съезде «Жас Отанның» 2020 жылға дейінгі стратегиясын қабылдайсыздар.

Бұл жобаны өздеріңіз өз тәжірибелеріңіздің негізінде әзірледіңіздер. Стратегияның барлық міндеттері жастарды индустриялық-инновациялық даму, біздің еліміздің қауіпсіздігі мен тұрақтылығын нығайту міндеттеріне тартуға бағытталған.

Менің жас көмекшілерім мен қанаттастарым!

Осыдан 21 жыл бұрын біз Қазақстанның тәуелсіздігін жарияладық. Ал, 15 жыл бұрын еліміздің даму көгіндегі темірқазығы болған «Қазақстан-2030» стратегиялық бағдарламасын қабылдадық.

Қазақ елінің жаңа дәуірдегі болашағын айқындап берген тағдырлы құжат бізді биік мұраттарға бастады. «Қазақстан-2030» Стратегиясын дайындасқан менің серіктерімнің көпшілігі 30-ға да толмаған жас азаматтар еді. Содан бері еліміз айтулы стратегиядан айнымай, қарыштап дамып келеді.

Бір сәт жүріп өткен жолымызға көз жүгіртіп көрейікші: біз кеше кім едік?

Тәуелсіздік алған тұста бұрынғы кеңес одағының соңында қалған республика болатынбыз. Экономикамыз әлсіз, қолда бар өндіріс — зауыттар әбден ескірген. Мұғалімдер мен дәрігерлерге жалақы, зейнеткерлерге зейнетақы тауып берудің өзі қияметтің қиыны болатын. Қазақстанның өзі түгілі аты әлем елдерінің көпшілігіне бейтаныс еді.

Бірақ біз ешуақытта мойыған жоқпыз. Жеріміз бай, халқымыз сауатты, жастарымыз отансүйгіш болды. Арманым орындалды.

Қазіргі күндерге жету үшін біздің буын, сендердің әкелерің, аталарың көп тер төкті. Елдің сыртын жаудан, ішін даудан аман алу үшін деп күндіз-түні тынбай жұмыс істедік.

Қараңдаршы, сол тынымсыз еңбектің арқасында біз қазір кім болдық?

Адам басына шаққандағы жалпы ішкі өніміміз 16 есеге өсіп, 12 мың долларға жетті. Бұл біздің Түркиямен, Малайзиямен, Еуропаның шығыс мемлекеттерімен тереземіз тең болды деген сөз.

Индустрияландыру картасының аясында жалпы құны 9,6 трлн. теңге болатын 600-ден астам жоба жүзеге асырылуда. Бұл біздің жастарымыз үшін 370 мың жаңа жұмыс орнын береді.

Қазақстан бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына қосылу туралы тапсырма бердім.

Дүниежүзілік экономикалық форум мәліметтеріне жүгінсек, соңғы 1 жылда Қазақстан 21-ші сатыға көтеріліп, 51-ші орынға шықты.

Қазақстан халқы татулыққа ұйыған, жастары жасампаздыққа ұмтылған елге айналды. Бір буын ауыспай-ақ, мүлдем басқа сипаттағы жаңа ұлт, жаңа ел болдық. Күллі әлем таныған, құрметтеп төріне оздырған беделді мемлекетпіз. Мұның бәрі бір күнде, бір сәтте бола салған жоқ.

20 жылда 2 ғасырға татитын еңбек сіңіргендіктен ғана қос ғасырға бергісіз табысқа жеттік. Бұл табысқа күллі қазақстандықтардың, оның ішінде біздің жастарымыздың қосқан үлесі орасан зор.

4 жыл бұрын «Жас Отанның» алғашқы съезінде мен «Жастар Отанға» атты шараның тұсауын кескен едім. Осы шараның аясында жастарымыз талай игілікті істей тастырды, талай тың бастама көтерді.

Ақтөбелік жастардың бастамасымен «Ауылдың гүлденуі — Қазақстанның гүлденуі» атты марафон-эстафета өтті. «Жасыл ел» жастар отрядтары құрылды. Ол 700 мыңнан астам жас қазақстандықты біріктірді. Сендердің қолдарыңмен тұтас еліміз бойынша 640 мың көшет отырғызылды. 700-ден астам өзен-көл мен бастау — бұлақ қоқыстан тазартылды. 450 мың тонна қоқыс жиналды. Туған жерге жанашырлық осындай болуы керек.

Мен Ақтөбелік жастарға және «Жасыл елдің» отрядтарына қатысушылардың барлығына жалынды сәлем жолдаймын!

Мен бастамашылық еткен «Дипломмен ауылға» шарасына да «Жас Отан» кеңінен қолдау білдірді.

Соңғы 3 жылда жоғарғы оқу орындарының 20 мыңнан астам түлегі ауылға оралды. Олар «алтын бесік — ауылды» көркейту жолында қажырлы еңбек етіп жатыр. Алдағы бірнеше жылда тағы 16 мыңнан астам жас ауылдарға бармақ.

Ауыл мектептері мен ауруханаларында, кітапханалар мен мәдениет үйлерінде, қала берді шаруашылықтар пен егіс алаңдарында еңбек етіп жатқан жас мамандарға жалынды сәлем!

Мен Солтүстік Қазақстанның, Ақмола және басқа да облыстардың жас фермерлерін, барлық жас аграршыларын құттықтаймын!

Мен «Жастар — жастарға» және «Өрле, ауылым!» жобалары шеңберінде Қарағанды және Жамбыл облыстарындағы жасотандықтардың қала жастарының ауыл жастарына қамқорлық жасау жөніндегі жұмыстарын білемін.

Бұл біздің барлық жастарымыз үшін үлгі.

Қарағандылық және Жамбылдық жастарға менен жалынды сәлем!

«Жас Отан» табиғи апаттардан зардап шеккендерге жәрдем беруге ұмтылатын қазақстандықтардың ең алдында жүреді. «Жас Отанның» студенттік құрылыс отрядтары күллі ел жастары үшін шынайы отансүйгіштік пен жанқияр еңбектің үлгісіне айналды.

Тек Батыс Қазақстан облысының өзінде осындай 20 отряд жұмыс істеді. Ал, Оңтүстік Қазақстанда игілікті іске 8 мыңнан астам жас құрылысшы тартылды.

Мен Батыс және Оңтүстік Қазақстан облыстарының жастарына, сонымен қатар табиғат апаттарынан зардап шеккендерге жанашырлық танытқан барша студенттерге жалынды сәлем жолдаймын!

Мен Шығыс Қазақстан облысында «Жас Отан» белсенділерінің қауіпті учаскелерді қардан тазарту және су тасқынының алдын алу жөнінде отрядтар құрғанын білемін.

Павлодар облысында «Жас Отан» филиалы мүгедек балаларға арналған «Самал» оңалту орталығы төңірегіндегі аумақты көріктендіруге қаржы жинау жөнінен қайырымдылық марафонын өткізді.

Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарының жастарына менен ыстық сәлем!

Мен тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықты жаңғырту нысандарында студенттік практика ұйымдастыру жөніндегі қостанайлық жасотандықтардың бастамасын толықтай қуаттаймын. Облыс әкімі осынау тамаша бастамаға қолдау көрсетуі керек.

Атырау облысының жас ғалымдары 2 жылда 20 инновациялық жоба дайындады. Олар «Инновация арқылы дамуға» атты аймақтық байқауда мақұлданды. Енді олардың іс жүзінде қажетке жарауын қамтамасыз ету барынша маңызды. Облыс басшылығы бұл мәселені айрықша бақылауға алуы керек.

Қостанай мен Атырау облысының жастарына және экономиканы инновациялық дамыту ісіне белсене қатысқан жаңашыл жастарға жалынды сәлем!

«Жас Отан» сыбайлас жемқорлықпен күреске нақты істермен қолдау көрсетті. Бүгінде жасотандықтар сыбайлас жемқорлыққа қарсы қоғамдық кеңестердің және «Нұр Отан» партиясының қоғамдық қабылдау бөлмелерінің ең белсенді мүшелері.

Мен бүкіл ел бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресуші жастарды шын жүректен құттықтаймын.

Бұл өте маңызды жұмыс және мен оны көптен жүргізіп келемін. Төменнен қолдаусыз, сіздердің көмектеріңізсіз біз осынау мемлекет пен қоғам үшін қауіпті құбылысты еңсере алмаймыз.

Мен Алматы облысы «Жас Отан» филиалының өнер мен мәдениеттегі жас дарындарды анықтау мен қолдау жөніндегі жұмысын қуаттаймын.

Алматы жасотандықтары жаңа кадрларды және президенттік резерв үшін де кадрлар дайындайтын «Жас көшбасшылар мектебі» жобасын жүзеге асыруда.

Біздің даңқты алматылық жастарымызға менен жалынды сәлем!

«Туған тіл — тұғырың», — дейді халқымыз. Мемлекеттік тілді дамыту және насихаттау жөніндегі «Таза тіл» атты шара айрықша назар аударуға және күллі ел болып қолдауға лайық бастама.

Мен бұл шараның бастамашылары — Қызылорда облысының жастарына жалынды сәлем жолдаймын.

Мен бүгін біздің әлемдік жарыстардағы чемпиондарымыз бен жүлдегерлеріміздің табыстарын тағы да атап өтпекпін.

VII қысқы Азия ойындары және Лондон қаласындағы XXX жазғы Олимпиада ойындары қазақстандық спорттың асқақ салтанатына айналды.

Мен біздің олимпиадашыларымызды, сондай-ақ барлық қазақстандық спортшыларды құттықтаймын.

«Жас Отан» салауатты өмір салтын насихаттап, жаппай денешынықтыру ісін дамытуда үнемі алдыңғы қатардан табылып келеді.

Мысалы, Маңғыстау облысының «жасотандықтары» «Темекіні таста, жаңа өмірді баста» деген ұран тастады. Маңғыстаулық жастарға сәлемімді айтып, осы ұсынысты баршаларыңыз қолдаса екен деп тілеймін.

Биыл Қарулы Күштер мен құқық қорғау органдарының құрылғанына 20 жыл толады. Оларда негізінен жастар қызмет етуде. Олар елдегі тәртіпті қадағалайды, біздің тәуелсіздігімізді күзетеді. Олардың көбі бейбіт уақытта қаһармандық үлгісін көрсете отырып, қылмыс пен экстремизмге қарсы тұруда өз өмірлерін қиды. Сондықтан да мен біздің армиямыз бен құқық қорғау органдарындағы жас сарбаздарды, сержанттар мен офицерлерді айрықша құттықтаймын!

Бүгін астаналық «Жас Отанның» филиалының жұмысын айрықша атап өткім келеді.

Астана — Қазақстанның жастығы және болашағы. Астаналық жастар барлық халықаралық іс-шараларда волонтер болып жұмыс істеу арқылы Астананың жаһандық даңқын белсенді түрде паш етуде. Елордалық жасотаншылар «Найза» әскери-патриоттық ойынының бастамашылары болды.

Менен жалынды сәлем, сіздерге, Астана жастары!

Жасотандықтар бүкіл ел бойынша Қазақстан халқы Ассамблеясының жұмысына белсенді атсалысады. Этносаралық және конфессияаралық келісім әркезде де жалпыхалықтық жетістік болып қала бермек.

Құрметті делегаттар!

Өздеріңіз білесіздер, биыл мен Үкіметке жастар саясатын күшейту жөнінде нақты тапсырмалар бердім.

Жастармен жүйелі жұмыс жүргізу үшін Білім және ғылым министрлігінде Жастар істері жөніндегі комитет, ал барлық облыстарда — жастар істері жөніндегі басқармалар құрылды. Мен әр өңірде Жастар істері жөніндегі кеңестерді облыс әкімдері тікелей басқаратын болсын деп нұсқау бердім.

Еуразия ұлттық университеті базасында «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығы құрылды.

Мен «Қолжетімді баспана – 2020» бағдарламасы шеңберінде жыл сайын жас отбасыларына 3 мың пәтер бөлу жөнінде тапсырма бердім.

Тек биылғы жылы ғана мемлекет 95 мың жас қазақстандықтың еңбекке орналасуына ықпал етті.

Сіздердің бүгініңіз бен болашағыңызға қамқорлық әр кезде де менің саясатымның басты мәні болған.

Халық бірлігін нығайту — бұл сіздер, жастар үшін!

Жаңа университеттер, кәсіптік колледждер — сіздер үшін.

Жаңа зауыттар мен жұмыс орындары — олар да сіздер үшін.

Саламатты өмір салты мен спорт — сіздер үшін.

Қазақстан елінің халықаралық беделі — ол да сіздер үшін.

Осының бәрі күн сайынғы ауыр еңбекпен құрылды және құрылуда. Бұл Жалпыға ортақ еңбек қоғамының негізі. Сондықтан бүгінде жастар саясатының жаңа міндеттерін белгілеудің маңызы зор.

Бірінші. Менің бастамам бойынша 2020 жылға дейінге арналған мемлекеттік жастар саясатының тұжырымдамасы әзірленуде. Онда «Жас Отанның» 2020 жылға дейінгі Стратегиясының негізгі қағидаларын ескеру қажет.

Бүгінде жастар саясаты жөніндегі заң жобасы әзірленуде. Оны алдағы жылдың бірінші жартыжылдығында қабылдау керек.

Үкіметке «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясымен бірлесіп жобаны сапалы толықтыруды және Парламентке жедел енгізуді қамтамасыз етуді тапсырамын.

Екінші. Жастар саясатының жоғарыдан төмен жүзеге асуын әрбір қала мен ауылға дейін жеткізу керек.

Ірі өндірістік ұжымдардағы жастар істері жөніндегі комитеттердің рөлін күшейту қажет. Дәл осындай жұмыстар барлық ұлттық компанияларда да жүргізілуі тиіс.

Үшінші. Ол — жастар кәсіпкерлігін және жұмыспен қамтуды қолдау.

Үкімет жаңа бастаған кәсіпкерлерге несиелік және консалтингтік көмек туралы мақсатты сегментті бейнелеу үшін «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасына өзгерістер енгізуі керек.

Егер жас адам өз бизнесінің болашағын шынайы көретін болса, онда оған елеулі көмек қажет.

«Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы да толықтырулар енгізуді қажет етеді. Мен «Жастардың еңбек биржасы» бірегей веб-порталын құруды ұсынамын.

Кез келген жас қазақстандық «Дипломмен-ауылға», «Жастар практикасы», «Жасыл ел» сияқты бағдарламаларға қатысу үшін электрондық тапсырыс бере алатын, немесе елге қандай мамандықтар қажет екенін біле алатын болуы керек.

Мен жастарды еңбекпен қамту мәселесі толғандыратынын білемін. 2012 жылы 161 мың жас қазақстандық орта мектептің 11 сыныбын бітірді. Олардың 43 мыңы жоғары оқу орындарына қабылданды. 28 мың адам техникалық және кәсіби білімсіз еңбек нарқына кіргенді жөн көріп, не колледжге, не университетке түскен жоқ. Бұл категорияға мамандық алу барған сайын қиындай түсетін болады. Мамандықсыз жақсы жұмыс пен еңбекақыға иек арту мүмкін емес.

Мен орта мектеп бітірген әрбір қазақстандық мамандық алуға мүмкіндігі болуы үшін Үкімет алдына міндет қоямын. Баршаға бірдей жоғары білім алу шарт емес. Экономикаға орта буындағы техникалық қызметкерлер — слесарьлар, электриктер, механиктер және басқалар да қажет.

Мектепті аяқтаған соң бірден мемлекет мониторинг жүргізуі тиіс. Басқаша айтқанда, жоғары оқу орнына түспегендер колледждерде білім алуға барлық мүмкіндіктерді иеленулері керек.

Енді жастарды жұмыспен қамту туралы.

Елімізде жастар арасында жұмыссыздық экономикалық белсенді тұрғындардың 3,8% ғана құрағанымен, яғни бұл көрсеткіш жоғары болмаса да, үстіміздегі жылы ЖОО бітірген 161 мың жас маманның 38 мыңы әзірше жұмысқа орналаса алған жоқ. Ал колледж бітірген 131 мың адамның 19 мыңы жұмысқа орналаспаған.

Үкіметке осы мәселені қарап, арнайы нақты бағдарлама қабылдауды тапсырамын.

Жастар Қазақстанда қандай мамандыққа сұраныс бар екендігін түсінулері тиіс.

Үкіметтің бағдарламасында кез келген ірі кәсіпорында, мемлекеттік индустрияландыру бағдарламасына қатысушыда, бизнестің жол картасында жастарды оқыту және жұмысқа орналастыру бойынша квота болуы шарт.

Келесі бір маңызды бағыт — жұмысшы кадрларын дайындаудың дуалды жүйесін дамыту.

Осы жүйе бойынша кәсіби мектеп оқушысы бір мезгілде өндірісте тағылымдамадан өтуші болып табылады.

Менің тапсырмам бойынша, бұл модель қазірдің өзінде «Қазақмыс» кәсіпорындарында, Дөң тау-кен байыту комбинатында, Павлодар мұнай-химия зауыты, «KEGOC», «Қазатомөнеркәсіп», «Қазақтелеком», Ақсу ферроқортпа зауыты, Сайрам машина жасау зауыты сияқты кәсіпорындар өздеріндегі оқу орталықтарын дуалды негізде оқытатын колледждерге айналдырды.

Бүгінде дуалды жүйе әлемнің 60 елінде табысты жұмыс істеп тұр. Мен қазақстандық компанияларды шұғыл түрде осымен айналысуға шақырып, ал Үкіметке бұл үдерісті бақылауды тапсырамын.

Тағы бір мәселе — жастарды уақытша баспанамен қамтамасыз ету.

Жастардың мобильді бөлігі алғашқы кездерде тұра алатын студенттік және жастар жатақханаларын көбірек салу қажет.

Осы бағыттардың барлығы Үкіметтің Жұмыспен қамту бағдарламасында қамтылуы керек.

Төртінші, Қазақстанда «Жас Отанды» қоса алғанда 11 ірі жастар ұйымдары жұмыс істейді. Олармен Үкімет, сондай-ақ әрбір министрлік пен ведомство жұмыс істеуі тиіс. Сіздердің өкілдеріңіз Үкіметтік емес ұйымдармен жұмыс істейтін кеңестер құрамына кіруі керек.

Мен Үкіметке Жастар бастамаларының қорын құру мәселесімен айналысуды тапсырамын. Барлық министрліктер мен әкімдіктердің стратегиялық жоспарларына жастар мен жұмыс жөніндегі индикаторларды енгізу қажет.

Бүгін мен «Жас Отан» съезі делегаттарын менің көптен бергі тағы бір арнамынды жүзеге асыруға қолдау көрсетуге шақырғым келеді.

Мен Астанада Жастар сарайын салуды ұсынамын! Егер сіздер қолдасаңыздар, жаңа сарай Астананың ең үздік архитектуралық шедеврлерінің бірі болуы тиіс.

Бесінші. «Жас Отан» жастар қанаты — елді жаңғырту үдерісіндегі қазақстандық жастардың басты саяси үйлестірушісі.

Жастар қанатын қалалар мен аудандар деңгейінде күшейтуді қамтамасыз ету қажет.

«Жас Отан» — болашақ саясаткерлер үшін мектеп. Сондықтан жасотандық депутаттар санын өкілетті органдарда, жергілікті мәслихаттарда, Парламентте көбейту мәселесін шешу маңызды.

«Нұр Отан» партиясының басшылығына осындай жұмысты жүргізуді тапсырамын.

Құрметті съезд делегаттары!

Қазақстан табыстары бүкіл әлемде, әсіресе, XXI ғасырда барлық елдер басынан кешіріп отырған өткір проблемалар тұсында мойындалып отыр.

Жаһандық экономикалық дағдарыс, планетаның тұтастай өңірлері үшін жаппай аштық қатері, жанжалдар мен соғыстар — осының барлығы бүгінгі күннің шындығы.

Сіздердің бүкіл әлемдегі көптеген құрбы-құрдастарыңыз үшін «тұтыну қоғамы» атты жалған тұжырымдама нағыз қақпанға айналды. Адал еңбек тез баю мен ұстамсыз тұтынуға ұмтылумен ауысты.

Материалдық өндіріс қысқарған жағдайдағы қызмет көрсету саласының өсімі бүкіл әлем бойынша жастардың білім беру мен еңбекпен қамтылуындағы дағдарысты тереңдете түсті. Бүгінде G-20 елдерінде 20 млн. жуық жұмыссыз жастар бар. Италияда, Испанияда, Оңтүстік Африка Республикасында — әрбір екінші жас жұмыссыз, ал АҚШ-та, Ұлыбританияда, Францияда, Канадада, Бразилияда, Түркияда — шамамен әрбір бесінші жаста жұмыс жоқ.

Жаһандық экономиканың даму болжамы көңіл көншітерліктей емес. Сарапшылардың көпшілігі жаһандық дағдарыстың жаңа толқынынан қашып құтылу мүмкін емес дегенді айтады.

Қазақстан — осы күрделі әлемнің бір бөлшегі. Әрине, біз превентивті шаралар қабылдап, дағдарысқа қарсы бағдарламалар түздік. Сондықтан

болашаққа «жеңіл саяхат жасау» деген бізде де болмайды. Мен сіздердің, жас қазақстандықтар, осыны білгендеріңізді қалаймын! Осы себепті көп нәрсе сіздердің еңбексүйгіштіктеріңізге, төзімділіктеріңізге, белсенділіктеріңізге, табандылықтарыңызға және жауапкершіліктеріңізге тәуелді болады! Мен бұлар сіздердің ең жақсы қасиеттеріңізге айналады деп сенемін!

Менің жас серіктерім, ізбасарларым, достарым!

Мен сіздердің съездің «Арман! Еңбек! Сенім!» ұранын қолдаймын.

Мен сіздерге сенемін, жас қазақстандықтар! Мен сіздердің біздің еліміз — Қазақстанға деген сүйіспеншіліктеріңізге сенемін! Мен әрқашан бірлікті, тұрақтылықты қорғайтындықтарыңызға, демек, біздің Отанымыздың болашақта өсіп-өркендейтініне сенемін!

Бұл дүниеде бізде бір ғана Отан, бір ғана жер, бір ғана Аспан бар. Біздің Отанымыз ортақ, демек, жүрегіміз де біртұтас, ұмтылыстарымыз да бірдей. Мен сіздерге жұдырықтай жұмылу, белсенділік, жаңа бастамалар мен жеңістер тілеймін. Алға, «Жас Отан»! Алға, Қазақстан!

Қымбатты жас достар!

Барша халқымыздың ең басты құндылығы — тәуелсіздік! Біз — көшпенділердің ұрпағымыз, ат үстінде жүрген елміз. Ержүрек халықтың жалғасымыз.

Естеріңде болсын, тарихта қазақты ешкім ешуақытта жаулап алған жоқ. Жаулап алғысы келгендер ел ішіне іріткі салды.

Бүгінгі тәуелсіз елімізде қазақтың ішкі бірлігі сақталуға тиіс. Біз бір ұлтпыз, қанымыз бір, жанымыз бір. Сыртта жүрсек те, іште жүрсек те, барлық мәселені бірлесіп шешуге тиіспіз.

Ешуақытта басқа ұлттың, басқа діннің адамдарын ренжітуге болмайды. Қандай жаманшылықты өзіңе тілемейсің, басқаларға да сондай тілекші бол. Қазақстандықтардың барлығы бір-біріне тілеулес болғаны жөн. Басқа ұлт болса да, оларда Қазақстанның төлқұжаты бар, осы елде туып-өсті, Бөтеніміз емес. Қоғамның барлық жүгін бірге көтерісіп келеді. Зауыт, фабрикаларды бірге салып жатырмыз.

Бірлігіміз болса, біз бір-бірімізді сыйлаймыз. Бұған дейін осылай болған, бұдан кейін де солай болуға тиіс.

Енді тура 1 айдан соң ел тәуелсіздігінің 21 жылдығын атап өткелі отырмыз. Асылын ардақтай білетін халқымыз тәуелсіздіктің қадірін бір сәт те түсірген жоқ. Тұғырын нығайтып, түтінін түзу ұшыруға барын салып келеді.

Алға, Қазақстан! Алға, «Жас Отан»!

Астана қаласында «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізуге байланысты үндеуі

Астана қаласы, 2012 жылдың 6 желтоқсаны

Құрметті қазақстандықтар!

Өздеріңіз білесіздер, Қазақстан Астанада Халықаралық мамандандырылған «ЭКСПО-2017» көрмесін өткізу құқына қол жеткізді.

Біз елеулі үміткер, осындай халықаралық форум өткізуде тәжірибесі бар бельгиялық Льеж қаласын жеңіп шықтық. Бұл Қазақстанның зор табысы.

«ЭКСПО» көрмесі — бұл мәні жағынан бүкіләлемдік экономикалық форумдармен, ал туристік тартымдылығы жағынан әлемнің ең кең танымал спорт жарыстарымен теңдес жаһандық ауқымдағы оқиға.

Халықаралық көрмелер өткен 160 жылдан астам уақытта олар негізінен экономикалық алыптар саналатын — АҚШ, Франция, Германия, Жапония, Бразилия, Канада, Ұлыбритания, Испания, Қытай және басқа елдерде өтті.

Енді олардың қатарына Қазақстан да еніп отыр. Біздің осынау жаңа табысымыз біздің бүкіл әлемде құрметті елге айналғанымызды тағы да көрсетіп беріп отыр.

Біз үшін Халықаралық көрмелер бюросына мүше 160 мемлекеттің басым көпшілігі дауыс берді. Іс жүзінде Астананы бүкіл әлем таңдады! Сондықтан «ЭКСПО-2017» өткізу — бұл, сонымен бір мезгілде, Қазақстанның бүкіл әлем алдындағы орасан зор жауапкершілігі.

Біз небары 5 жылда Көрме орталығын тұрғызып, жаңа қонақүйлер, жолдар салып, көлікті дамытып, қонақтарды қарсы алуға даярлықты қамтамасыз етіп, үлкен дайындық жұмыстарын жүргізуіміз керек. Бұл міндеттің ауқымы аса зор.

3 ай ішінде «ЭКСПО-2017» көрмесін шамамен 5 млн. шетелдіктер келіп көретін болады. Бүкіл елдер өз павильондарын көрме тақырыбы — «Болашақтың энергиясына» сәйкес дайындайды.

Өткеннің тәжірибесі көрсеткендей, мұндай көрмені өткізу олар өткен қалалар мен елдердің дамуына зор ықпалын тигізді. Бұл біздің еліміз үшін жаңа энергетикалық және «жасыл» технологиялар алуда аса зор мүмкіндік. Бұл «ЭКСПО-2017» дайындау мен өткізу уақытында, сондай-ақ оның нысандарын одан әрі пайдалануда Қазақстанға келіп түсетін миллиардтаған доллар инвестициялар.

Көрмені дайындау мен өткізудің барлық мәселелерін шешу үшін мен Мемлекеттік комиссия құрдым. Астана қаласында жаңа Көрме кешенінің құрылысы үшін жер белгіленді. Бұл Қазақстандағы тағы бір «халықтық құрылыс» болмақ.

5 жыл тез өте шығады.

«ЭКСПО-2017» өткізу құқы жолындағы күрестегі Астананың табысы — ол бүкіл Қазақстан халқының табысы.

Бүкіл қазақстандықтардың Халықаралық көрмені өткізуге белсенді атсалысатынына менің ешқандай күмәнім жоқ.

Мен «ЭКСПО-2017» біздің тарихымыздың тағы бір алтын парағы болатынына сенемін.

Мен бүкіл отандастарымды топтасуға және біздің елімізді осынау кең ауқымды халықаралық оқиғаға белсенді дайындауға шақырамын.

«Қазақстан-2050» стратегиясы — қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы

Астана қаласы, 2012 жылдың 14 желтоқсаны

Қадірлі қазақстандықтар!

Қымбатты отандастар!

Біз бүгін Тәуелсіздік күні қарсаңында жиналып отырмыз.

Міне, біз 20 жыл бойы осы ұлы мерекені мақтанышпен атап өтіп келеміз.

1991 жылғы 16 желтоқсанда біз — Қазақстан халқы — егемендікті, бостандықты, әлемге ашықтықты таңдадық. Бүгінгі күні осы құндылықтар біздің күнделікті өміріміздің бөлшегіне айналды.

Сол кездері, сапарымыздың басында бәрі басқаша болды. Енді біздің ортақ күш-жігер жұмсауымыздың арқасында ел танымастай болып өзгерді.

Біз бүгін — өзіндік бет-бейнесі бар, өзіндік ерекшеліктері мен өзіндік ұстанымы бар табысты мемлекетпіз.

Біздің алғы шепті алуымыз қымбатқа түсті.

Ел 20 жыл бойы егемендігіміз бен саяси салмағымызды нығайтуға жұмыс істеді. 20 жыл өткен соң бұл мақсатқа қол жетті. Қалыптасу кезеңі табысты аяқталды.

Қазақстан XXI ғасырдың басында тәуелсіз әрі өзіне сенімді болып отыр.

Жаһандық дағдарыстың жалғасуының әсерінен әлемде болып жатқан өзгерістер бізді үрейлендірмейді. Біз оларға дайынбыз. Біздің ендігі міндетіміз — егемендік жылдары қол жеткізгеннің барлығын сақтай отырып, XXI ғасырда орнықты даму-ды жалғастыру.

Біздің басты мақсатымыз — 2050 жылға қарай мықты мемлекеттің, дамыған экономиканың және жалпыға ортақ еңбектің негізінде берекелі қоғам құру.

Мықты мемлекет экономикалық жедел өсу жағдайын қамтамасыз ету үшін аса маңызды болмақ.

Мықты мемлекет күнкөріс саясатымен емес, жоспарлау саясатымен, ұзақмерзімді дамумен және экономикалық өсумен айналысады.

Дәл осы себептен де Тәуелсіздік күні қарсаңында, қымбатты менің отандастарым, мен сіздерге жаңа Жолдау ұсынып отырмын.

Бұл — еліміздің даму перспективаларына жасаған өзіндік пайымдауым. Бұл — жаңа саяси бағыт.

I. Қалыптасқан Қазақстан — мемлекеттілігіміздің, ұлттық экономикамыздың, азаматтық қоғамымыздың, қоғамдық келісіміміздің, өңірлік көшбасшылығымыз бен халықаралық беделіміздің дағдарыста сыналуы.

Дәл 15 жыл бұрын біз Қазақстан дамуының 2030 жылға дейінгі стратегиясын қабылдадық.

Бұл 1997 жыл — кеңестік кезеңнен кейінгі бей-берекеттік түбегейлі еңсерілмеген, дағдарыс Оңтүстік-Шығыс Азияны және басқа да кейбір нарықтарды сансыратқан кезең болатын. Бізге де аса қиын соқты.

Осы жылдар ішінде біздің стратегиямыз басты мақсатымыздан ауытқымай, шамшырақ сияқты біздің жолымызға сәуле шашып, алға басуға жігерлендірді.

1997 жыл естеріңізде ме?

Парламентте мен сөз сөйлегеннен кейін абырау мен абыржу болды.

Көпшілік: «Бұл не — насихат па? Әлде аспаннан түскен нәрсе ме?» деп сауал қойып жатты.

Сол кезде алға қойған міндеттер соншалықты асқақ болып көрінетін.

Дегенмен «көз қорқақ, қол батыр» дейді ғой.

Біздің алдымызда оқиғалар барысына өзгеріс енгізу сияқты ауқымды міндет тұрды. Жаңа елдің іргесін қалау керек болды.

Ол міндетті шешу үшін біз үш бірдей жаңғырту жүргізуге тиіс едік: мемлекеттің іргесін қалау мен нарықтық экономикада серпіліс жасау, әлеуметтік мемлекеттің негіздерін қалау, қоғамдық сананы қайта өзгерту. Біз өзіндік жолымызды айқындауға тиіс едік. Бұл жол «Қазақстан-2030» стратегиясында белгіленген болатын. Бұл құжат стратегиялық мақсаттар мен міндеттерді пайымдаған, көзқарасымыздағы маңызды серпіліс болды.

Халық нақылында айтылғандай: «Мақсат — жетістіктің желкені». Орынды мақсаттар ғана табысқа жеткізеді.

Бүгін дұрыс таңдау жасағанымыз туралы айту мен үшін үлкен абырой. 2008–2009 жылдардағы жаһандық дағдарыс осыны айғақтады.

Қазақстан оған төтеп берді. Дағдарыс жетістіктерімізді сетінете алған жоқ, бізді қуатты ете түсті.

Біз таңдаған ел дамуының саяси, әлеуметтік-экономикалық және сыртқы саяси үлгісі өз тиімділігін дәлелдеді.

1. Қуатты да табысты мемлекет.

Біздің басты жетістігіміз — тәуелсіз Қазақстанды құрғанымыз.

Біз шекарамызды заңдық тұрғыдан ресімдедік. Елдің тұтастандырылған экономикалық кеңістігін құрдық. Елде өндірістік байланыстарды қайтадан орнықтырып, нығайттық. Бүгінде барлық өңірлер бір-бірімен ажырағысыз байланыста жұмыс істейді.

Билік тармақтарының бөлінуіне негізделген заманауи мемлекеттік басқару жүйесін жасаған тарихи маңызды конституциялық және саяси реформалар жүргіздік.

Елдің жаңа елордасы — Астананы салдық. Бұл заманауи қала біздің бойтұмарымыз бен мақтанышымызға айналды. Біз еліміздің мүмкіндігін әлемге көрсету үшін оның әлеуетін пайдалана алдық. Дәл сол себептен де халықаралық қауымдастық Қазақстанды «ЭКСПО-2017» Халықаралық көрмесін өткізу орны ретінде таңдады. Егер Астана болмаса, бұл да болмас еді. Мұндай құрмет кез келгеннің еншісіне тие бермейді. Біздің еліміз кеңестен кейінгі кезеңдегі күллі кеңістікте ЕҚЫҰ-ға төрағалық еткен, осы ұйымның саммитін өткізген және ғаламдық ауқымдағы іс-шара — «ЭКСПО-2017» өзінде өткізетін бірінші ел екенін айтсақ та жеткілікті.

2. Демократияландыру мен ырықтандырудың орнықты үдерісі.

Біз «Алдымен экономика — содан соң саясат» деген айқын формуламен ілгерілеп келеміз. Саяси реформалардың әрбір кезеңі экономика дамуының деңгейімен

ұштасады. Сондықтан да біз саяси ырықтандыру жолын дәйекті ұстанудамыз. Осылайша ғана елді жаңғыртып, оны бәсекеге қабілетті етуге болады.

Қоғам әрбір қадам басқан сайын демократияландыру мен адам құқықтары саласындағы ең жоғары стандарттарға жақындап келеді.

Біз ел Конституциясында негізгі құқықтар мен бостандықтарды бекіттік. Бүгінгі күні Қазақстанның барлық азаматтары тең құқықтар мен мүмкіндіктерге ие.

3. Түрлі әлеуметтік, этникалық және діни топтардың келісімі мен татулығы.

Біз қазақ халқына, біздің мәдениетіміз бен тілімізге қатысты тарихи әділдікті қалпына келтірдік.

Этникалық, мәдени және діни әралуандыққа қарамастан, елімізде бейбітшілік пен саяси тұрақтылықты сақтадық.

Қазақстан 140 этнос пен 17 конфессияның өкілдері үшін туған шаңырағына айналды.

Азаматтық татулық пен ұлтаралық келісім — біздің басты құндылығымыз. Көпұлтты еліміздегі татулық пен келісім, мәдениеттер мен діндердің үндесуі әлемдік эталон ретінде танылған.

Қазақстан халқы Ассамблеясы мәдениеттер үндесуінің бірегей еуразиялық үлгісі болды.

Қазақстан жаһандық конфессияаралық үнқатысу орталығына айналды.

4. Ұлттық экономика. Халықаралық еңбек бөлінісіндегі біздің роліміз.

Біз Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығында бірінші болып жеке меншікке, еркін бәсекелестікке және ашықтық принциптеріне негізделген нарықтық экономиканың заманауи үлгісін жасадық. Біздің моделіміз шетелдік инвестицияларды тартудағы мемлекеттің белсенді рөліне негізделген.

Біз елімізге 160 млрд. доллардан астам шетел инвестициясын тарттық.

Кәсіпкерлік қызмет үшін негізгі талаптар мен заманауи салық жүйесі қалыптасты.

Біз ұлттық экономиканы жоспарлы түрде әртараптандырудамыз. Үдемелі индустрияландыру бағдарламасында екі бесжылдықта экономикамыздың бет-бейнесін өзгертіп, оны шикізаттың әлемдік бағаларының ауытқуына тәуелсіз ету міндетін қойдым.

«Қазақстан-2030» стратегиясы қабылданғаннан бері 15 жыл ішінде мемлекетіміз әлемдегі ең серпінді дамушы елдер бестігіне енді.

Нәтижесінде, 2012 жылдың қорытындысы бойынша ІЖӨ-нің көлемі жағынан біз әлемнің 50 ірі экономикасының қатарына кіреміз.

Әлемнің барлық елдері өз дамуын салыстыратын мойындалған рейтингтер бар. Осыдан 6 жыл бұрын мен алдымызға әлемнің бәсекеге қабілетті 50 елінің қатарына кіру жөнінде жалпыұлттық міндетін қойдым. Қазақстан Дүниежүзілік экономикалық форумның рейтингінде 51-орынды иеленді. Біз бүгін осы мақсатымызға таяқ тастам ғана қалдық.

5. Қоғамдық тұрақтылық пен келісімді қамтамасыз еткен күшті әлеуметтік саясат.

Мен үшін әрқашан халықтың тұрмыс деңгейі басты өлшем болды әрі солай бола бермек.

15 жыл ішінде қазақстандықтардың табысы 16 есе өсті.

Табысы күнкөріс деңгейінен төмен азаматтардың саны 7 есе азайды, жұмыссыздар саны 2 есе қысқарды.

Біз әлеуметтік бағдарланған қоғамның негіздерін қаладық.

Біз ұлт денсаулығын жақсарту ісінде едәуір ілгерілеуге қол жеткіздік.

Денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін арттыру үшін оны ұйымдастыру, басқару мен қаржыландыру жүйесі реформаланды.

Соңғы 5 жылда ана өлімі шамамен 3 есе азайды, бала туу көрсеткіші 1,5 есе өсті.

Білім алуға тең мүмкіндіктер жасалуда.

Соңғы 15 жылда білім алуға жұмсалатын қаржы 9,5 есе өсті.

Білім берудің мектепке дейінгіден бастап жоғары білімге дейінгі барлық деңгейлерін түбегейлі жаңғыртуға бағытталған Білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы іске асырылуда.

Біздің адам капиталын дамытудағы ұзақмерзімді салымдар саясатымыздың арқасында қазіргі талантты жас ұрпақты өсірдік.

6. Әлемдік қауымдастық таныған ел.

Әлемдік саясатта біздің еліміз – талассыз халықаралық беделге ие жауапты да сенімді серіктес.

Біз жаһандық қауіпсіздікті нығайту ісінде маңызды роль атқарамыз, халықаралық терроризмге, экстремизмге және есірткінің заңсыз айналымына қарсы күресте әлемдік қауымдастықты қолдаймыз.

Біз өз қауіпсіздігіміз үшін халықаралық үнқатысу алаңы — Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесін шақыруға бастамашылық жасадық. Бүгінгі күні АӨСШҚ халқы 3 млрд. асатын 24 елді біріктіреді.

Соңғы 2-3 жылда Қазақстан Республикасы ЕҚЫҰ, ИЫҰ және ҰҚШҰ-на төрағалық етті.

Астаналық экономикалық форумда біз диалогтың жаңа форматын — G-Global-ды ұсындық. Бұл бастаманың мәні — әділетті де қауіпсіз әлемсипатын жасау ісінде күш-жігерді біріктіру.

Біз жаһандық энергетикалық және азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге лайықты үлес қосамыз.

7. Ядролық қаруды таратпау режимін ілгерілетудегі біздің белсенді роліміз.

Ядролық қаруды таратпау режимін нығайту жөніндегі бастамаларымыз — әлемдік тұрақтылыққа, тәртіп пен қауіпсіздікке қосқан сөзсіз үлесіміз.

Әлемде алғашқы болып Семей ядролық полигонын жауып және атом қаруынан бас тарта отырып, біз жетекші ядролық державалардан — АҚШ-тан, Ресейден, Ұлыбританиядан, Франциядан және Қытайдан қауіпсіздігімізге берік халықаралық кепілдік алдық.

Біз Орталық Азияда ядролық қарусыз аймақ құруда негізгі рөл атқардық және жер шарының басқа да аймақтарында, әсіресе, Таяу Шығыста осындай аймақтар құруға белсенді қолдау көрсетеміз.

Біз әлемдік қауымдастықтың ядролық терроризм қатеріне қарсы тұрудағы күш-жігеріне қолдау жасаймыз.

Қазір біз ядролық қатерді таратпау жөнінде одан әрі табанды шешімдер қабылдау қажеттілігі туралы батыл айтамыз. Ядролық қаруды таратпау туралы шарт таратпау режимінің арқауы болды және солай бола бермек.

Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы шарттың тезірек күшіне енуі таратпау режимін нығайтудың маңызды қозғаушысы болуға тиіс.

Бұдан 3 жыл бұрын БҰҰ-ның Бас Ассамблеясы 29 тамызды Халықаралық ядролық сынақтарға қарсы іс-қимыл күні деп жариялау туралы ұсынысымды қолдады.

Осының барлығы — жаһандық саясаттағы біздің рөлімізді тану.

Осындай жауапты саясатының арқасында Қазақстан ядролық қаруды таратпау режимінің көшбасшысы, басқа мемлекеттер үшін үлгі болып танылды.

8. «Қазақстан-2030» стратегиясы: негізгі қорытындылар.

«Қазақстан-2030» стратегиясында біз еліміздің табысын жоспарладық. Біз алға қойған мақсаттарға дәйекті де табанды түрде қадам басып келеміз. 2008-2009 жылдардағы жаһандық дағдарыстың өзінде ұлттық экономикамыз өсуін жалғастырды.

Бүгінгі күні мен үшін «Қазақстан-2030» стратегиясының мерзімінен бұрын орындауға қол жеткен параметрлерінің тұтас бір қатарын іске асырудың қорытындыларын шығару үлкен абырой.

(1) Ұлттық қауіпсіздік.

Біздің алдымызда Қазақстанның тұтастығын сақтай отырып дамыту міндеті тұрды. Біз жоспарлағаннан да асыра орындадық.

Тұңғыш рет тарихта біздің мемлекет халықаралық дәрежеде танылған нақты шекарасын белгіледі. 14 мың шақырым мемлекеттік шекара межеленді.

Қазақстан Каспий теңізінің айдынындағы ахуалды сенімді бақылауда ұстайды.

Болашақта кез келген аумақтық даулардың туындау қаупі қазір сейілген. Біз ұрпақтарымызға көршілермен даулы аумақтар қалдырған жоқпыз.

Біз адамның, қоғам мен мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін күшті, заманауи, қорғанысқа қабілетті әскерді, пәрменді құқық қорғау жүйесін құрдық.

(2) Біз 140 этнос пен 17 конфессияның өкілдері тұратын елде ішкі саяси тұрақтылық пен ұлттық бірлікті сақтап, нығайттық. Біздің саясатымыз табысты болды.

Біз демократиялық даму үлгісі негізінде азаматтық қоғам институттарын дәйекті түрде қалыптастырдық. Адам құқықтары жөніндегі Омбудсмен институты құрылды.

Бізде бұрын ешқашан көппартиялылық болмаса, қазір еліміздегі күллі саяси спектрді көрсететін партиялар жұмыс істейді. Бізде көппартиялы Парламент, парламенттік көпшілік қолдаған Үкімет бар.

Азаматтық қоғам дамуда, тәуелсіз БАҚ жұмыс істеуде. Түрлі бағыттағы 18 мыңнан астам үкіметтік емес ұйымдар жұмыс істейді. 2,5 мыңдай БАҚ бар, оның 90%-ы — жеке иелікте.

Қазақстан бүгінде мәдениетаралық және конфессияаралық үнқатысудың халықаралық орталығына айналды.

Әлемдік және дәстүрлі діндердің алғашқы 4 съезі нақ біздің елімізде өтті.

XXI ғасырда Қазақстан Шығыс пен Батыстың үнқатысуы мен өзара іс-қимылының көпірі болуға тиіс.

(3) Шетелдік инвестициялар мен ішкі салымдардың деңгейі жоғары, ашық нарықтық экономикаға негізделген экономикалық өсу.

Біз дамудың нақты, орнықты және үдемелі қарқынына қол жеткізу міндетін қойдық. Біз осы міндетті тарихи тұрғыдан алғанда аса қысқа мерзімде шештік.

Дәл осы «Қазақстан-2030» стратегиясында басты назар экономикалық өсуге аударылды.

Нәтижесінде, 15 жыл ішінде ұлттық экономиканың көлемі 1997 жылғы 1,7 трлн. теңгеден 2011 жылы 28 трлн. теңгеге өсті.

Елдің ІЖӨ 16 еседен астам өсті. 1999 жылдан бастап Қазақстанның ІЖӨ-нің жыл сайынғы өсуі 7,6%-ды құрап, алдыңғы қатарлы елдерді басып озды.

Жан басына шаққанда ІЖӨ 1998 жылғы 1,5 мың доллардан 2012 жылы 12 мың долларға жетіп, 7 еседен астам өсті.

Қазақстан әуел бастан жан басына шаққанда тартылған тікелей шетелдік инвестициялардың көлемі жағынан ТМД-да көшбасшы болды. Бүгін бұл 9 200 долларға жетті.

Біз сыртқы сауданың — 12 есе өсуіне, ал өнеркәсіп өнімін өндіру көлемінің 20 есе өсуіне қол жеткіздік.

Осы жылдар ішінде мұнай өндіру — 3 есе, табиғи газ өндіру 5 есе ұлғайды. Біз шикізат ресурстарынан түскен кірісті Ұлттық қорға жібердік.

Бұл — ықтимал экономикалық және қаржылық сілкіністерден қорғайтын сенімді қалқанымыз. Бұл — бүгінгі және болашақ ұрпақ қауіпсіздігінің кепілі.

Үдемелі индустрияландыру бағдарламасы аясында 2010 жылдан бастап жалпы құны 1 797 млрд. теңге болатын 397 инвестициялық жоба іске асырылды, 44 мыңнан астам жұмыс орны ашылды.

«Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасы іске асырылған 2 жыл ішінде жалпы көлемі 101,2 млрд. теңге сомасындағы кредит болатын 225 жоба мақұлданды.

Біз — бүгін халқының табысы орташа деңгейдегі және серпінді дамидын экономикасы бар елміз.

(4) Қазақстан азаматтарының денсаулығы, білімі мен әл-ауқаты.

Адамдардың жағдайын түбегейлі өзгертудің, өмір сүру жағдайын жақсартудың өмірлік маңызы бар. Атқарылған жұмыстың нәтижесі көзге бірден түседі.

Орташа айлық жалақы 9,3 есе өсті. Зейнетақы төлемдерінің орташа мөлшері 10 есе ұлғайды.

Халықтың нақтылы ақшалай кірістері 16 есе өсті.

Егер 1999 жылы қаржыландыру 46 млрд. теңгені құраса, 2011 жылы 631 млрд. теңге болды.

Денсаулық сақтаудың 5 инновациялық объектісі — Балаларды оңалту орталығы, Ана мен бала орталығы, Нейрохирургия, Шұғыл медициналық көмек және Кардиология орталықтары кіретін медициналық кластер құрылды.

Елдің барлық өңірлерінде сапалы медициналық қызметтер алу үшін қажетті жағдай жасалды.

Еліміздің ең шалғай аудандарын медициналық қызметтермен қамтитын көлік медицинасы жедел қарқынмен дамуда.

Ұлттық скрининг жүйесі ауруларды бастапқы сатысында анықтауға және олардың алдын алуға мүмкіндік береді.

Дәрі-дәрмекпен тегін және жеңілдікті қамтамасыз ету енгізілді.

Соңғы 15 жылда халықтың саны 14 миллионнан 17 млн. адамға дейін өсті.

Өмір сүру ұзақтығы 70 жасқа дейін ұлғайды.

Біз қолжетімді және сапалы білім беруді дамыту бағытын дәйекті жүргізудеміз.

«Балапан» бағдарламасын іске асыру балаларды мектепке дейінгі білім берумен 65,4%-ға дейін қамтуға мүмкіндік берді.

Міндетті мектепалды даярлық енгізілді, ол мектеп жасына дейінгі балалардың 94,7%-ын қамтыды.

1997 жылдан бері республика бойынша 942 мектеп, сонымен қатар, 758 аурухана және өзге де денсаулық сақтау нысандары салынды.

Біз әлемдік деңгейдегі зияткерлік мектептер мен кәсіптік-техникалық колледждер желісін дамытудамыз.

Соңғы 12 жылда жоғары білім алуға берілетін гранттар саны 182%-ға ұлғайды.

1993 жылы біз «Болашақ» атты бірегей бағдарлама қабылдадық, соның арқасында 8 мың талантты жас әлемнің таңдаулы университеттерінде озық білім алды.

Астанада халықаралық стандарттар бойынша жұмыс істейтін заманауи ғылыми-зерттеу университеті құрылды.

(5) Энергетикалық ресурстар.

Қазақстанның мұнай-газ кешені күллі экономиканың локомотиві болып табылады және басқа салалардың дамуына ықпалын тигізеді.

Біз экономиканың заманауи, тиімді мұнай-газ және тау-кен өндіру саласын құруға тиіс едік. Біз бұл міндеттің үдесінен шықтық. Біз бүгін шикізат секторының табысын болашақ экономиканы құру үшін пайдаланудамыз.

Елдің ІЖӨ-де мұнай-газ саласы үлесінің тұрақты өсу қарқыны байқалады, ол 1997 жылғы 3,7%-дан 2006 жылы 14,7%-ға және 2011 жылы 25,8%-ға өсті.

Біз өткізу нарықтарын әртараптандырып, өз позицияларымызды берік орнықтырдық, сол арқылы өнімімізді өткізудің бір бағытқа тәуелділігін азайттық.

(6) Инфрақұрылым, әсересе, көлікпен байланыс.

Біз инфрақұрылымды дамыту міндетін алға қойдық. Біз мұны да еңсердік. Өткен жылдар ішінде өнеркәсіп, көлік инфрақұрылымы мен тыныс-тіршілік инфрақұрылымының ірі стратегиялық объектілері іске қосылды. Бұл — автомобиль және темір жол магистральдары, құбыр жолдары, логистикалық орталықтар, терминалдар, әуежайлар, вокзалдар, порттар және т.б.

Осының барлығы көптеген қазақстандықтарға жұмыс тауып берді, біз өңірлік және жаһандық шаруашылық байланыстар жүйесіне кіріктік.

Жыл сайын телекоммуникация тұтынушыларының саны өсе түсуде. Бұл стационарлық телефондарға да, ұтқыр байланысқа да, Интернетке де қатысты.

Электронды үкімет азаматтардың мемлекетпен өзара іс-қимылын едәуір жеңілдетті.

Соңғы 11 жылда автомобиль жолдары саласын дамытуға 1 263,1 млрд. теңге жұмсалды. Осы жылдар ішінде ортақ пайдаланудағы 48 мың шақырымнан астам жол, сондай-ақ 1,1 мың шақырым темір жол салынды және реконструкцияланды.

Қазіргі уақытта біз «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» магистральдық көлік дәлізін салып, Жаңа Жібек жолын жаңғыртудамыз.

Біз «Өзен – Түрікменстан шекарасы» темір жол желісін салып, Парсы шығанағы мен Үлкен Шығыс елдеріне жол аштық. «Қорғас-Жетіген» жолын төсеп, Қытайдың

және күллі Азия құрлығының нарықтарына еніп, Шығыс қақпасын айқара аштық. Біз «Жезқазған-Бейнеу» темір жолын салуды бастадық.

(7) Кәсіби мемлекет.

Біз әкімшілік-әміршілдік жүйенің басқару дәстүрлерінен түбегейлі бас тартып, басқарушылардың заманауи әрі тиімді корпусын құруға тиіспіз. Барлық азаматтар тең құқықтар мен мүмкіндіктерге ие болатын, кадрларды іріктеу мен жоғарылатудың біз жасаған жүйесі мемлекеттік аппарат қызметінің кәсібилігі мен ашықтығының барынша жоғары деңгейін қамтамасыз етеді.

Біз мемлекеттік басқаруда өзіндік тұрғыда төңкеріс жасауға қол жеткіздік, оны халыққа мемлекеттік қызметтерді көрсету сапасын арттыруға қайта бағдарладық.

Осылайша «Қазақстан-2030» стратегиясында белгіленген негізгі міндеттер орындалды, қалғандары орындалу үстінде.

Бүгінгі күні біздің әрқайсымыз «Қазақстан-2030» стратегиясы іске асты, заманауи Қазақстан орнықты» деп айта аламыз. Бұл — біздің бірлігіміздің, табанды да қажырлы еңбегіміздің нәтижесі, ұмтылыстарымыз бен үміттеріміздің жанды көрінісі.

Біз өз жетістіктеріміз үшін мақтаныш сезіміне бөленеміз.

Әлемдік дағдарыс біздің мемлекет пен қоғам ретінде орныққанымызды растады. Біздің шекарамыз, саяси жүйеміз, экономикалық үлгіміз ел ішінде де, одан сыртқары жерде де ендігі жерде елеулі келіспеушіліктер мен талас-тартыстардың өзегіне айналмайды.

Енді біздің алдымызда жаңа міндет тұр. Біз мемлекетіміздің ұзақ мерзімді кезеңге бағдарланған одан әрі даму векторын күшейтуге тиіспіз.

II. XXI ғасырдың 10 жаһандық сын-қатері.

Қазіргі уақытта адамзат жаңа жаһандық сын-тегеуріндермен бетпе-бет келуде.

Еліміз бен өңіріміз үшін мен 10 негізгі сын-қатерді бөліп көрсетемін. Егер біз өз дамуымызда жаңа табыстарға одан әрі қол жеткізуді жоспарлайтын болсақ, олардың әрқайсысын міндетті түрде ескеруге тиіспіз.

Бірінші сын-қатер — тарихи уақыттың жеделдеуі.

Тарихи уақыт аса жеделдей түсуде. Әлем қарқынды түрде өзгеруде және болып жатқан өзгерістердің жылдамдығы адамды таң қалдырады.

Соңғы 60 жылда Жер тұрғындарының саны 3 есе көбейді, ол 2050 жылға қарай 9 млрд. адамға жетеді. Осы кезең ішінде әлемдік ішкі жалпы өнім 11 есе өсті.

Бүкіл әлемдік тарихи процестің жеделдеуі қай кезде де мемлекеттер алдында жаңа шектеусіз мүмкіндіктер ашады, ал оларды толығымен пайдаланғанымызды мен мақтан тұтамын.

Соңғы 20 жылдан астам уақытта біз қоғам өмірінің барлық салаларына өте жоғары қарқынмен жаңғырту жүргіздік. Көптеген басқа елдерге 100, тіпті 150 жыл керек болған нәрселерді атқардық.

Дегенмен осы уақытқа дейін жалпы жаңғырту үдерісіне кірікпеген әлеуметтік топтар бар. Оның объективті себептері де бар. Қоғамда адамдардың моральдық жай-күйі мен қоғамдық аңсар-үмітіне әсер ететін бірқатар теңгерімсіздік әлі де орын алуда.

Біз осы теңгерімсіздікті жойып, қоғамның барлық жіктеріне қоғамдық жаңғырту процесіне кірігу мүмкіндігін беруіміз керек. Олар қоғамда өзінің лайықты орнын тауып, Жаңа саяси бағыт ұсынған мүмкіндіктерді толық пайдалануға тиіс.

Екінші сын-қатер — жаһандық демографиялық теңгерімсіздік.

Жаһандық демографиялық теңгерімсіздік күн өткен сайын күшейе түсуде. Жалпыәлемдік тренд — адамзаттың қартаюуы. Енді 40 жылдан кейін 60 жастан асқан адамдардың саны 15-ке толмағандардан асып түседі. Туудың азаюы және адамзаттың қартаюуы көптеген елдерде еңбек нарығындағы проблемаларға, атап айтқанда, еңбек ресурстарының жетіспеушілігіне сөзсіз әкеледі.

Шиеленісе түскен демографиялық теңгерімсіздік жаңа көші-қон толқындарын туғызып, күллі әлемде әлеуметтік шиеленісті күшейте түседі.

Біз Қазақстанда заңсыз еңбек мигранттары жергілікті еңбек нарықтарын тұрақсыздыққа әкелген елдің жекелеген өңірлеріндегі көші-қон қысымымен бетпе-бет келіп отырмыз.

Біз таяу болашақта кері процеспен — елдің шегінен тыс жерлерден бізге келетін еңбек иммиграциясымен бетпе-бет келуіміз әбден мүмкін екенін түсінуге тиіспіз.

Біз жас ұлтпыз. Еліміздегі орташа жас — 35. Бұл біздің адамдық әлеуетімізді сақтауға, әлемде өзіміздің дұрыс орнығуымызға зор мүмкіндік береді. Бүгінгі күні алға жылжуға бізде жақсы негіз бар.

Елімізде әрбір іздеген адам табуына болатын жұмыс бар. Оның үстіне біздің әрқайсымыздың өзіміз жұмыс істеп, өзімізді асырауға мүмкіндігіміз бар. Бұл - біздің үлкен жетістігіміз.

Мен сіздерді Жалпыға ортақ еңбек қоғамына бастап келемін, онда жұмыссыздар жай ғана жәрдемақы алушылар емес, олар жаңа кәсіптерді меңгеретін болады, мүгедектер жасампаздық қызметпен белсенді түрде айналыса алады, ал корпорациялар мен компаниялар олардың еңбегі үшін лайықты жағдай жасай алады.

Біздің жастарымыз оқуға, жаңа ғылым-білімді игеруге, жаңа машықтар алуға, білім мен технологияны күнделікті өмірде шебер де тиімді пайдалануға тиіс. Біз бұл үшін барлық мүмкіндіктерді жасап, ең қолайлы жағдайлармен қамтамасыз етуіміз керек.

Үшінші сын-қатер — жаһандық азық-түлік қауіпсіздігіне төнетін қатер.

Әлемдік халық саны өсуінің жоғары қарқыны азық-түлік проблемасын күрт шиеленістіріп отыр.

Бүгіннің өзінде әлемде миллиондаған адам аштыққа ұшырап, 1 млрд. жуық адам тағамның ұдайы жетіспеушілігін бастан кешіруде. Тамақ өнімдерін өндіруде революциялық өзгерістер жасамаса, осынау үрейлі цифрлар тек өсе түспек.

Біз үшін бұл сын-қатер астарында орасан зор мүмкіндіктер бар.

Біз қазірдің өзінде астық дақылдарын аса ірі экспорттаушылар қатарына ендік. Бізде аса ірі экологиялық таза аумақтар бар және экологиялық таза тағам өнімдерін шығара аламыз.

Ауыл шаруашылығы өнеркәсібінде сапалы секіріс жасау толықтай қолымыздағы нәрсе. Бұл үшін бізге жаңа тұрпаттағы мемлекеттік ой-сана қажет болады.

Төртінші сын-қатер — судың тым тапшылығы.

Әлемдік су ресурстары да қатты қысым көріп отыр.

Соңғы 60 жылда жер шарында ауыз суды пайдалану 8 есе өсті. Осы жүзжылдықтың ортасына қарай көптеген елдер суды сырттан алдыруға мәжбүр болады.

Су — барынша шектеулі ресурс және оның көздерін иелену үшін күрес жер бетіндегі шиеленіс пен жанжалдар себептерінің бірі ретінде, қазірдің өзінде геосаясаттың аса маңызды факторына айналып отыр.

Сумен қамтамасыз ету проблемасы біздің елімізде де өткір болып отыр. Бізге сапалы ауыз су жетіспейді. Бірқатар өңірлер оның зардабын қатты тартуда.

Бұл проблеманың геосаяси астары да жоқ емес. Қазірдің өзінде біз трансшекаралық өзендердің су ресурстарын пайдалануда бірқатар мәселелермен бетпе-бет келдік. Аталған мәселенің күрделілігіне қарамастан, біз оны саясаттандыруға жол бермеуге тиіспіз.

Бесінші сын-қатер– жаһандық энергетикалық қауіпсіздік.

Барлық дамыған елдер баламалы және «жасыл» энергетикалық технологияларға инвестицияны ұлғайтуда.

2050 жылға қарай алғанның өзінде оларды қолдану барлық тұтынылатын энергияның 50%-на дейін өндіруге мүмкіндік береді.

Көмірсутегі экономикасының дәуірі бірте-бірте аяқталып келе жатқаны анық. Адамзаттың өмір тіршілігі тек бір ғана мұнай мен газға емес, энергияның жаңғыртылатын көздеріне негізделетін жаңа дәуір келе жатыр.

Қазақстан жаһандық энергетикалық қауіпсіздіктің басты элементтерінің бірі болып саналады.

Мұнай мен газдың әлемдік деңгейдегі аса ірі қорларын иеленетін біздің еліміз өзінің энергетикалық саладағы сенімді стратегиялық әріптестік пен өзара пайдалы халықаралық ынтымақтастық саясатынан бір қадам да кейін шегінбейтін болады.

Алтыншы сын-қатер — табиғи ресурстардың сарқылуы.

Жердің табиғи ресурстарының шектеулілігі, түгесілуі жағдайында адамзат тарихындағы теңдесі жоқ тұтынудың өсуі әр бағыттағы, келеңсіз де, оң да үдерістерді үдете түседі.

Біздің еліміз бірқатар артықшылықтарға ие. Жаратқан бізге көп табиғи байлық сыйлаған. Басқа елдер мен халықтарға біздің ресурстарымыз қажет болады.

Бізге өз табиғи байлықтарымызға деген көзқарасымызды ой елегінен өткізудің принципті маңызы бар. Біз оларды сатудан қазынамызға кіріс құя отырып, оларды дұрыс басқаруды, ең бастысы, еліміздің табиғи байлығын орнықты экономикалық өсуге барынша тиімді кіріктіруді үйренуіміз керек.

Жетінші сын-қатер — Үшінші индустриялық революция.

Адамзат Үшінші индустриялық революция табалдырығында тұр, ол өндіріс ұғымының өзін өзгертеді. Технологиялық жаңалықтар әлемдік нарықтың құрылымы мен қажеттіліктерін түбегейлі өзгертеді. Біз бұрынғыға қарағанда мүлде өзгеше технологиялық болмыста өмір сүріп жатырмыз.

Цифрлық және нанотехнология, регенеративтік медицина және басқа да көптеген ғылыми жетістіктер қоршаған ортаны ғана емес, адамның өзін трансформациялап, күнделікті ақиқатқа айналады.

Біз осынау үдерістердің белсенді қатысушылары болуға тиіспіз.

Сегізінші сын-қатер — үдей түскен әлеуметтік тұрақсыздық.

Қазіргі уақытта ең үлкен әлемдік проблемалардың бірі — күшейе түскен әлеуметтік тұрақсыздық. Оның негізгі себебі — әлеуметтік теңсіздік.

Бүгінде әлемде 200 млн. жуық адам жұмыс таба алмай отыр. Еуропалық Одақтың өзінде жұмыссыздық соңғы онжылдықтардағы ең жоғары деңгейге жетіп, көптеген жаппай тәртіпсіздіктерге түрткі болып отыр.

Мұның жанында Қазақстандағы ахуал біршама қолайлы болып отырғанын мойындау керек. Бүгінде біз бүкіл жаңа тарихымыз ішіндегі жұмыссыздықтың ең төменгі деңгейіндеміз. Бұл, сөз жоқ, үлкен жетістік. Солай бола тұра, біз масаттануға тиіс емеспіз.

Әлеуметтік-саяси дағдарысқа ұласатын жаһандық экономикалық дағдарыс Қазақстанға сөзсіз қысым көрсетіп, біздің төзімімізді сынаққа алатын болады.

Сондықтан күн тәртібіне әлеуметтік қауіпсіздік және әлеуметтік тұрақтылық мәселесі қойылады. Біз үшін маңызды міндет — қоғамымыздағы әлеуметтік тұрақтылықты нығайту.

Тоғызыншы сын-қатер — өркениетіміз құндылықтарының дағдарысы.

Әлем ауыр дүниетанымдық және құндылық дағдарысты бастан кешіріп отыр. Өркениеттер қақтығысы, тарихтың ақыры, мультимәдениеттің күйреуін жариялайтын үндер жиі естіледі. Жылдар бойы сыннан өткен құндылықтарымызды қорғай отырып, біз үшін осынау кертартпа көзқарастан тартынуымыздың принципті маңызы бар. Өз тәжірибемізден білетініміз, біздің «осал тұсымыз» деп атаған көпэтностылығымыз бен көпконфессиялығымызды өз артықшылығымызға айналдыра алдық.

Біз мәдениеттер мен діндердің қатар өмір сүруі жағдайында өмір сүріп үйренуіміз керек. Біз мәдениеттер мен өркениеттер диалогына бейілді болуға тиіспіз.

Тек басқа ұлттармен жарастықта ғана біздің еліміз болашақта табыс пен ықпалға қол жеткізе алады. ХХІ ғасырда Қазақстан өзінің өңірлік көшбасшылық ұстанымын нығайтып, Шығыс пен Батыстың үндестігі мен өзара іс-қимылы үшін көпір болуға тиіс.

Оныншы сын-қатер — әлемдік жаңа тұрақсыздық қаупі.

Әлемде не болып жатқанын біздің бәріміз көріп отырмыз. Бұл дағдарыстың жаңа толқыны емес, әлемдік экономика әлі еңсере алмай отырған 2007-2009 жылдардағы дағдарыстың жалғасы.

Жаһандық экономикалық жүйе 2013-2014 жылдардың өзінде елеулі іркіліске ұшыратып, атап айтқанда, шикізатқа әлемдік бағаның құлдырауын туғызуы мүмкін. Біз үшін мұндай көрініс аса тиімді бола қоймайды.

ЕО мен АҚШ-тағы ықтимал рецессия дамыған елдердің шикізат ресурстарына қажеттілігін төмендетуге әкелуі мүмкін.

Еуроодақтағы жоқ дегенде бір мемлекеттің ықтимал дефолты «домино әсерін» тудырып, біздің халықаралық резервтеріміздің сақталуы мен экспорттық өнім беруіміздің тұрақтылығына күмән туғызуы мүмкін.

Валюталық резервтердің қысқаруы валюталық бағамдар мен инфляцияның қысымын күшейтіп, бұл қайтадан әлеуметтік-экономикалық ахуалға кері әсер етуі мүмкін.

Осыған байланысты біз халықаралық ахуал дамуының кез келген көрінісіне жан-жақты дайын болу үшін биліктің барлық тармақтарының, мемлекет пен қоғамның ойластырылған, келісілген және үйлестірілген бағытын тұжырымдауға тиіспіз.

III. «Қазақстан-2050» стратегиясы — тым құбылмалы тарихи жағдайдағы жаңа Қазақстан үшін жаңа саяси бағыт.

Біз шешуге тиісті міндеттер парадигмасы сапалық тұрғыдан өзгерді. Жаңа сын-қатерлерді лайықты қабылдау үшін ендігі жерде «Қазақстан-2030» стратегиясының аясы жеткілікті емес. Біз жоспарлау көкжиегін кеңейтіп, 15 жыл бұрынғыдай кезекті дүниетанымдық серпіліс жасауымыз керек.

Біріншіден, Қазақстан — қазіргі заманғы мемлекет. Біздің мемлекетіміз кемелдікке жетті. Сондықтан да бүгінгі күн тәртібі мемлекеттің қалыптасуы кезеңіндегіден өзгеше.

Дүниеде болып жатқан өзгерістердің сипаты мен тереңдігі, жаһандық өзара іс-қимыл ұзақ мерзімді дамуды талап етеді. Көптеген елдер қазірдің өзінде 2030–2050 жылдардың арғы жағына көз жіберуге тырысады. «Басқарылатын болжамдау» қазіргі тұрақсыз кезде мемлекеттер дамуының маңызды тетігіне айналуға.

Екіншіден, «Қазақстан-2030» стратегиясы біздің мемлекеттілігіміздің қалыптасу кезеңі үшін жасалған болатын. Өзінің базалық өлшемі бойынша ол орындалды.

Үшіншіден, біз жаңа шындық тудырған сынақтар мен қауіп-қатерлерге кезігіп отырмыз. Олар жалпылық сипат алып, барлық елдер мен өңірлерге әсерін тигізуде.

Біз «Қазақстан-2030» стратегиясын тұжырымдаған кезде нәтижесінде жаңа, мүлдем күтпеген, экономикалық және геосаяси жағдаяттар туындайтын, өз көлемі жағынан теңдесі жоқ әлемдік қаржы-экономикалық дағдарыс төнеді деп ешкім күтпеген еді.

«Қазақстан-2030» стратегиясы 1997 жылы ашық құжат ретінде жасалды. Біз о бастан-ақ оған түзетулер енгізу мүмкіндігін ескердік.

Әлемдегі жағдай өзгередінін және өмір өз түзетулерін енгізуі мүмкін екенін түсіне отырып, менің тапсырмам бойынша жаңа жағдайдағы біздің орнымыз бен біздің мүмкіндіктерімізді ой елегінен өткізе отырып жұмыс істейтін жұмыс тобы құрылды.

Олардың талдау жұмыстарын ескере отырып, мен ұлттың 2050 жылға дейінгі жаңа саяси бағытын жасауды ұсынамын, оның ішінде «Қазақстан-2030» стратегиясының міндеттерін орындау жалғасын табатын болады. Уақыт пен жағдай 2030 бағдарламасы сияқты біздің жоспарларымызға түзетулерін енгізетінін нақты түйсінуіміз керек.

2050 жыл — жай бейнелі дата емес. Бұл бүгінде әлемдік қауымдастық бағдар ұстап отырған нақты мерзім. БҰҰ-да 2050 жылға дейінгі өркениеттер дамуының жаһандық болжамы әзірленді. 2050 жылға дейінгі болжамдық баяндаманы Дүниежүзілік азық-түлік ұйымы жариялады.

Қазір елдердің дені осындай ұзақ мерзімді стратегиялар әзірлеп, қабылдауда. Қытай өзі үшін дәл осындай стратегиялық жоспарлау көкжиегін айқындап алды. Ірі трансұлттық компаниялардың өзі алдағы жарты ғасырға даму стратегияларын әзірлеуде.

15 жыл бұрын, «Қазақстан-2030» стратегиясы қабылданғанда біздің жаңа мемлекетімізде дүниеге келген қазақстандықтардың жаңа буыны енді ғана мектепке баруға даярланып жатты. Бүгінде олар еңбек етуде немесе жоғары оқу

орындарын аяқтауда. Енді 2–3 жылдан соң тәуелсіздіктің екінші буыны дүниеге келе бастайды. Сондықтан қазірдің өзінде оларға дұрыс бағдар нұсқау туралы ойланғанның маңызы зор.

Біздің басты мақсатымыз — 2050 жылға қарай әлемнің ең дамыған 30 елінің қатарында болуға тиіс.

Біздің жетістіктеріміз бен қазақстандық даму үлгісі Жаңа саяси бағыттың негізі болуға тиіс.

«Қазақстан-2050» стратегиясы — «Қазақстан-2030» Стратегиясының жаңа кезеңдегі үйлесімді дамуы. «Біз кімбіз, қайда барамыз және 2050 жылға қарай қайда болғымыз келеді?» деген сұрақтарға жауап осы. Жас ұрпақтың нақ осыған мүдделі екеніне сенімдімін.

Осыған орай, ұлттың 2050 жылға дейінгі жаңа саяси бағытының жобасын ұсынамын. Бұл менің Қазақстан халқына Жолдауым болады.

Қазақстан 2050 жылға қарай әлемнің ең дамыған 30 елінің қатарында болуға тиіс.

Дамушы елдер арасында осы клубтағы орынға бәсекелестік қатал болмақ. Күн астындағы орын тек ең мықтыларға арналғанын нақты сезіне отырып, ұлтымыз жаһандық экономикалық тайталасқа дайын болуға тиіс. Біз бірінші дәрежедегі мынадай мақсаттарымызды назардан шығармастан, нысаналы әрі шабытты жұмыс істеуіміз керек:

- Мемлекеттілікті одан әрі дамыту және нығайту.
- Экономикалық саясаттың жаңа қағидаттарына көшу.
- Ұлттық экономиканың жетекші күші — кәсіпкерлікке жан-жақты қолдау көрсету.
- Жаңа әлеуметтік үлгіні қалыптастыру.
- Білім беру мен денсаулық сақтаудың қазіргі заманғы және тиімді жүйесін құру.
- Мемлекеттік аппараттың жауапкершілігін, тиімділігін мен функционалдығын арттыру.

- Халықаралық және қорғаныс саясатының жаңа сын-қатерлеріне парапар саясат құру.

Бүгін, сонымен қатар, мен 2050 жаңа саяси бағыттың табысты басталуын қамтамасыз ететін 2013 жылғы бірінші кезектегі міндеттерді атағалы отырмын.

Осы міндеттерге сәйкес Үкімет шұғыл түрде 2013 жылғы жалпыұлттық іс-қимыл жоспарын әзірлеуі тиіс.

Осынау аса маңызды құжат нақты тапсырмаларды қамтуы және биліктің атқарушы, заң шығарушы және сот тармақтары басшыларының дербес жауапкершілігін көздеуі тиіс. Президент Әкімшілігі оны дайындау және кейіннен іске асыру барысын ерекше бақылауға алуға тиіс.

Енді мен «Қазақстан-2050» стратегиясының негізгі бағыттары туралы өз пайымдауымды алға тартқым келеді.

1. Жаңа бағыттың экономикалық саясаты — пайда алу, инвестициялар мен бәсекеге қабілеттіліктен қайтарым алу принципіне негізделген түгел қамтитын экономикалық прагматизм.

Жаңа бағыт экономикалық саясатының мәні — түгел қамтитын экономикалық прагматизм, шын мәнінде бұл біздің бүгінгі көзқарастарымыз бен ұстанымдарымызды түбегейлі өзгерту.

Бұл нені білдіреді?

Бірінші. Экономикалық және басқару шешімдерін түгелдей экономикалық мақсаттылық және ұзақ мерзімді мүдделер тұрғысында қабылдау.

Екінші. Қазақстан толыққанды бизнес-серіктестік ретінде қатыса алатын жаңа нарықтық тауашаларды айқындау. Экономикалық дамудың жаңа тіректерін құру.

Үшінші. Экономикалық әлеуетті арттыру мақсатында қолайлы инвестициялық ахуал құру. Инвестициядан алынатын кірістілік пен қайтарым.

Төртінші. Экономиканың тиімді жеке секторын құру және мемлекеттік-жекеменшік серіктестікті дамыту. Экспортты мемлекеттік ынталандыру.

Жаңа кадр саясаты.

Жаңа экономикалық саясат табыстылығының басты шарты кадрлар арқылы нығайтылуға тиіс. Бұл үшін біз:

- Басқарушылық ресурсын жетілдіруге тиіспіз әрі бұл үшін бізде резервтер бар. Менеджменттің жаңа құралдарын және мемлекеттік сектордағы корпоративтік басқарудың қағидаларын енгізу қажет.

- Мұнымен бір мезгілде халықаралық еңбек бөлінісінен пайдалы жағын алуымыз, атап айтқанда, біздің жаңа бағытымыздың бірқатар міндеттерін іске асыру үшін аутсорсинг бағдарламалары арқылы сыртқы кадр ресурстарын тартуымыз керек. Біз сонымен қатар ашық нарықтағы ең үздік шетел мамандарын тартуға және оларды елімізге жұмысқа шақыруға тиіспіз.

Кең көлемді халықаралық тәжірибесі бар әрі білімді басқару кадрларды пайдалану екі бірдей нәтиже береді: біз өндірісіміздің менеджментін жаңғыртумен қатар, өзіміздің отандық кадрларымызды үйретеміз. Бұл - біз үшін жаңа тәжірибе.

2050 жылға дейін кезең-кезеңмен мынадай міндеттерді шешу принципті маңызды:

Біріншіден, мемлекеттің макроэкономикалық саясаты жаңғыртылуы тиіс.

Бюджет саясаты:

- Біз бюджет саясатының жаңа принциптерімен қарулануға - өз мүмкіндіктеріміз шегінде ғана шығындануға және тапшылықты барынша мүмкіндікте қысқартуға тиіспіз. Ұзақ мерзімде олардың сақталуын қамтамасыз ете отырып, «қиын-қыстау» күнге резервтер жинау қажет.

- Бюджеттік-қаржылық процеске деген көзқарас жекелей салымдарға көзқарас секілді ұқыпты да ойластырылған болуға тиіс. Басқаша айтқанда, бірде-бір бюджеттік теңге ысырап болмауға тиіс.

- Мемлекет бюджеті ұзақ мерзімді перспектива тұрғысынан қарағанда өнімді, мәселен, экономиканы әртараптандыру және инфрақұрылымды дамыту секілді жалпыұлттық жобаларға бағытталуы тиіс.

Инвестициялар үшін объектілерді олардың мақсаттылығы және қайтарымдылығы тұрғысынан қатаң іріктеу қажет. Ең заманауи объектілердің өзі оларды ұстап тұру үшін шығыстарды талап етіп, бірақ кірістер әкелмейтін болса және ел азаматтарының проблемаларын шешпейтін болса, бюджетке масыл боларын есте сақтаған жөн.

Салық саясаты:

- Өндіріс және жаңа технологиялар саласындағы салық салу объектілері үшін қолайлы салық режимін енгізу қажет. Қазір бұл жұмыс басталды. Оны жетілдіру мақсатын қоямын. Барлық қолданыстағы салық жеңілдіктеріне ревизия жүргізіп, оларды мейілінше тиімді ету керек.

- Біз салық әкімшілігін ырықтандыру және кеден әкімшілігін жүйелендіру саясатын жалғастыруға тиіспіз. Салық есептілігін жеңілдетіп әрі мейлінше азайту қажет. Біз нарық қатысушыларын салықтан жалтару жолдарын іздеуге емес, бәсекелестікке ынталандыруымыз қажет.

- Салықтық қадағалауды прагматикалық азайту шаруашылық субъектілерінің салық қызметімен диалогын азайтуға тиіс. Алдағы 5 жылда бәріміз онлайн-электрондық есептілік режиміне көшуіміз керек.

- 2020 жылдан бастап біз салықтық несиелендіру практикасын енгізуіміз керек. Басты міндет — кәсіпкерлердің инвестициялық белсенділігін ынталандыру.

- Жаңа салық саясаты әлеуметтік бағыт алуға тиіс. Бұл үшін 2015 жылдан бастап ынталандыру шаралары кешенін, соның ішінде білім беруге, өзін, өз отбасын, қызметкерлерін медициналық сақтандыруға қаражат салатын азаматтар мен компанияларды салықтан босату практикасын көздейтін ынталандыру кешенін әзірлеу қажет.

Осылайша, бизнес деңгейіндегі болашақ салық саясаты ішкі өсімді ынталандыруы және сыртқы нарықтарға отандық экспортты, ал азаматтар деңгейінде олардың қорларын, жинақтарын және салымдарын ынталандыруға тиіс.

Ақша-кредит саясаты:

- Әлемдік экономикадағы қолайсыз ахуалды ескере отырып, біз инфляциядан әрбір қазақстандықтың кірістерін қорғауды қамтамасыз ететін және экономикалық өсім үшін лайықты деңгейін ұстап тұратын боламыз. Бұл жай ғана макроэкономикалық мәселе емес, бұл елдің әлеуметтік қауіпсіздігінің мәселесі. Және де бұл — 2013 жылдың өзінен бастап Ұлттық банк пен Үкімет жұмысының басты мәселесі.

- Қазақстандық банктер өз кезегінде өзінің мақсатын орындауға және нақты экономика секторының кредиттік ресурстарға деген қажеттілігін қамтамасыз етуге тиіс. Бұл ретте қаржылық жүйеге бақылауды әлсіретуге болмайды, банктерді проблемалық кредиттерден тазарту және қорландыру мәселелерімен тығыз айналысу қажет.

Бұл үшін Ұлттық банк пен Үкіметке Президент Әкімшілігінің үйлестіруімен экономиканы қажетті ақша ресурстарымен қамтамасыз етуге бағытталған түбегейлі ақша-кредит саясатының жаңа жүйесін әзірлеу қажет болады.

Мемлекеттік және сыртқы қарызды басқару саясаты:

- Біз елдің мемлекеттік қарызының деңгейін тұрақты бақылауда ұстауға тиіспіз. ІЖӨ-ге қатысты бюджет тапшылығын 2013 жылғы 2,1%-дан 2015 жылы 1,5%-ға дейін төмендету керек.

Мемлекеттік қарыз аз мөлшерлі деңгейде қалуға тиіс. Бұл қағидатты міндет, өйткені, біз әлемдік тұрақсыздық жағдайында бюджетіміздің тұрақтылығын және ұлттық қауіпсіздігімізді тек осылай ғана қамтамасыз ете аламыз.

- Экономиканың квазимемлекеттік секторы борышының деңгейін қатаң бақылау қажет.

Екіншіден, біздің инфрақұрылымды дамытуға деген қағидатты түрде жаңа көзқарасымыз болуға тиіс.

Инфрақұрылым экономикалық өсімнің мүмкіндіктерін кеңейтуге тиіс.

Инфрақұрылымды 2 бағытта дамыту: ұлттық экономиканы жаһандық ортаға кіріктіру, сонымен қатар, ел ішінде өңірлерге қарай қадам жасау қажет.

Өз пайдамызды мұқият есептей отырып, Қазақстанның шегінен тыс өндірістік көліктік-логистикалық объектілер құру үшін, елден сыртқа шығуға назар тіктеудің маңызы зор. Біз қазіргі түсініктерімізден арылып, өңірде және барша әлемде — Еуропада, Азияда, Америкада, мысалы, теңізге тікелей шыға алатын елдердің порттары, әлемнің тораптық транзиттік нүктелеріндегі және тағы басқа, көліктік-логистикалық хабтар секілді қазіргі заманғы кәсіпорындар құруға тиіспіз. Осы мақсатта «Жаһандық инфрақұрылымдық интеграция» арнайы бағдарламасын әзірлеу қажет болады.

Біз өз транзиттік әлеуетімізді дамытуға тиіспіз. Бүгінде нәтижесінде 2020 жылы Қазақстан арқылы транзиттік тасымалдау 2 есеге ұлғаюы тиіс болатын бірқатар ірі жалпыұлттық инфрақұрылымдық жобалар іске асуда. 2050 жылға қарай — бұл цифр 10 есе ұлғаюға тиіс.

Осының бәрі басты мақсатқа — экспортымызды тек біздің өніміміз бен қызметтерімізге деген ұзақ мерзімді сұраныс болатын әлемдік нарықтарға қарай жылжытуға бағынуға тиіс.

Инфрақұрылым жасау, сонымен қатар, табыстылық заңына бағынуға тиіс. Жаңа бизнестерді дамытуға және жұмыс орындарын ашуға бастайтын жерде ғана құрылыс жүргізу қажет.

Шалғай өңірлерді немесе тұрғындарының тығыздылығы жеткілікті емес өңірлерді өмірлік маңызды және экономикалық қажет инфрақұрылым объектілерімен қамту үшін біз «инфрақұрылымдық орталықтар» құруға тиіспіз. Бұл үшін көлік жүйесінің озыңқы инфрақұрылымын құруды қамтамасыз ету қажет.

Үкіметке 2013 жылы Инфрақұрылымды дамыту жөніндегі мемлекеттік бағдарлама әзірлеп, қабылдауды тапсырамын.

Үшіншіден, мемлекеттік активтерді басқару жүйесін жаңғырту.

Қазақстан — әлемдік ауқымда көлемі шағын экономика. Сондықтан оны өте тиімді басқару қажет. Ел біртұтас корпорация секілді жұмыс істеуі тиіс, ал мемлекет оның өзегі болуға тиіс.

Корпоративтік ойдың қуаты барлық процестердің біртұтас алып қаралуында жатыр. Барлық деңгейдегі мемлекеттік басқарушылар осындай бизнес-пайымға үйренуге тиіс.

Қайталап айтамын: елдің бюджетін жай бөліп қана қоймай, ойлы да салмақты инвестициялау қажет.

Тиімділіктің басты өлшемі — біздің салымдарымыздан түсетін қайтарым деңгейі. Елдің өндірістік әлеуетін қаншалықты еселей алсақ, Қазақстан халықаралық

Ұлттық қор жаңа экономикалық саясатқа көшудің «локомотиві» болуға тиіс. Ұлттық қордың қаражатын бірінші кезекте ұзақ мерзімдік стратегиялық жобаларға бағыттау керек. 2013 жылы Ұлттық қорда қаражат жинақтау жалғасуы тиіс, бірақ бұл қаражатты мейілінше тиімді де ойластырып пайдалану керек.

Мемлекет Үшінші индустриалдық революция нәтижесінде пайда болатын секторларды ескере отырып, ұлттық компаниялар арқылы болашақтың экономикасын дамытуды ынталандыруы тиіс. Ұлттық индустрия біз өз елімізде өндіруге тиіс ең жаңа композиттік материалдарды тұтынуы керек.

Мемлекет ақпараттық технологиялар саласында транзиттік әлеуетті дамытуды ынталандыруы тиіс. 2030 жылға қарай Қазақстан арқылы біз әлемдік ақпараттық

ағындардың кем дегенде 2–3%-ын өткізуге тиіспіз. 2050 жылға қарай бұл цифр кем дегенде 2 еселенуге тиіс.

Сонымен қатар, жеке компаниялардың өз қаражатын зерттеулер мен инновацияларға салуын ынталандыру керек. Мына нәрсені баса айтқым келеді: инновацияларды енгізудің маңызы зор, бірақ бұл басты нысана емес. Біздің жаңа технологиялар сұранысқа ие болғанда, олар нарықта қажет болғанда ғана ел нақты пайда алатын болады. Олай болмаған күнде инновация — ақшаны босқа шығындау деген сөз.

Жекелеген компаниялар мен салаларды іріктеп қолдау тәжірибесін тоқтату керек. Біз әлеуметтік-маңызды стратегиялық функцияларды атқаратын және өзінің тиімділігін дәлелдейтін салаларды ғана қолдауға тиіспіз.

Төртіншіден, табиғи ресурстарды басқарудың түбегейлі жаңа жүйесін енгізу қажет.

Біз ресурстарды экономикалық өсуді, ауқымды сыртқы саяси және сыртқы экономикалық уағдаластықтарды қамтамасыз ету үшін Қазақстанның маңызды стратегиялық артықшылығы ретінде пайдалануға тиіспіз.

Қазірдің өзінде шикізаттың жаңа қаржылық күйреу жағдайында тұрақсыздандыруға ұшырайтын халықаралық нарықтарға шығуын барынша жеделдету қажет. Біздің негізгі импорттаушыларымыз шикізат сатып алуды елеулі қысқартуы, ал баға күрт төмендеуі мүмкін. Ал біздің озыңқы стратегиямыз кейіннен елге ықтимал жаһандық дағдарыс кезеңінен аман өтуге көмектесетін қаражатты нарықтардың тұрақсыздануы басталғанға дейін өте тез жинақтауға мүмкіндік береді.

Технологиялық революция шикізат тұтыну құрылымын өзгертеді. Мысалы, композиттер технологиясын және бетонның жаңа түрлерін енгізу темір кені мен көмірдің қорларын құнсыздандырады.

Бұл — қазіргі жоғары әлемдік сұранысты елдің мүддесіне пайдалану үшін табиғи ресурстарды өндіру мен әлемдік нарыққа жеткізу қарқынын арттырудың тағы бір факторы.

Көмірсутегі шикізатының нарығында ірі ойыншы болып қала отырып, біз энергияның баламалы түрлерін өндіруді дамытуға, күн мен желдің энергиясын пайдаланатын технологияларды белсенді енгізуге тиіспіз. Бұл үшін бізде барлық мүмкіндіктер бар. 2050 жылға қарай елде энергияның баламалы және жаңғыртылатын түрлерін қоса алғандағы барлық энергия тұтынудың кем дегенде тең жартысы келуге тиіс.

Егер ұлтымыз шикізат ресурстарынан түсетін кірістерді 35 жылдан кейін пайдаланғысы келсе, бұған бүгіннен бастап дайындалу керек. Бізге арнайы стратегия әзірлеу — барлық ірі корпорациялар мен концерндер тәжірибесіндей алда тұрған барлық жылдарға барша жұмысты бөліп жоспарлау үшін басымдықтарды, серіктестерді айқындап алу қажет.

Бұл — біздің төл тарихымыздың басты сабағы: Қашаған бойынша келіссөздер мен дайындықты біз осыдан 20 жыл бұрын дерлік бастадық, ал нәтижесін тек қазір ғана алуға кірістік.

Стратегияны әзірлеудің негізгі бағыттары:

Өңірлер инвестициялар тартуға мүдделі болуы үшін жер қойнауын пайдалануға мораторийді жою қажет.

Біз жай ғана шикізат беруден энергия ресурстарын қайта өңдеу мен аса жаңа технологиялармен алмасу саласындағы ынтымақтастыққа көшуге тиіспіз. 2025 жылға қарай біз өз нарығымызды жаңа экологиялық стандарттарына сай жанар-жағармай материалдармен толықтай қамтамасыз етуге тиіспіз.

Біз инвесторларды елімізге ең заманауи өндіру және қайта өңдеу технологияларын беру шартымен ғана тартуға тиіспіз. Біз инвесторларға еліміздің аумағында ең жаңа өндірістер құратын болса ғана шикізаттарымызды өндіру мен пайдалануға рұқсат беруге тиіспіз.

Қазақстан инвестиция үшін өңірлік тартылыс күші болуы тиіс. Біздің еліміз инвестиция үшін және технологиялар трансферті үшін Еуразиядағы ең тартымды болуға тиіс. Мұның принципті маңызы бар. Біз инвесторларға қолда бар артықшылықтарымызды көрсетуге тиіспіз.

Барлық өндіруші кәсіпорындар тек экологиялық зиянсыз өндірісті енгізуге тиіс.

Ұлт болашағы мен мемлекет қауіпсіздігі мүддесінде көмірсутегі шикізатының стратегиялық «резервін» құру керек. Стратегиялық резерв ел энергетикалық қауіпсіздігінің іргетасы болады. Осылайша біз ықтимал экономикалық сілкіністер жағдайына тағы бір қорғаныс шебін құрамыз.

Бесіншіден, бізге индустрияландырудың келесі фазасының жоспары қажет.

2 жылдан кейін үдемелі инновациялық индустрияландыру бағдарламасын іске асырудың бірінші бесжылдығы аяқталады.

Үкімет индустрияландыру бағдарламасының келесі фазасының егжей-тегжейлі жоспарын әзірлеуі тиіс. Перспективалық технологиялық бағыттарды дамытудың сценарийі қажет.

Нәтижесінде, экспорттың жалпы көлеміндегі шикізаттық емес экспорттың үлесі 2025 жылға қарай 2 есеге, ал 2040 жылға қарай 3 есеге ұлғаюы тиіс.

Бұл үшін не істеу қажет?

- 2050 жылға қарай Қазақстан өзінің өндірістік активтерін ең жаңа технологиялық стандарттарға сәйкес толықтай жаңартуы тиіс.

Бәсекеге ең қабілетті салаларда біз отандық өндірушілер үшін жаңа нарықтық тауашалар қалыптастыру стратегиясын белсенді әзірлеуге тиіспіз. Бұл, әсіресе, ДСҰ-ға кіру перспективаларын ескере отырып, кері индустрияландырудың ықтимал ыдыратушы әсерлерін болдырмауға мүмкіндік береді.

Отандық тауарлар бәсекеге қабілетті болуы тиіс. 2012 жылдың 1 қаңтарынан бастап Қазақстанның, Ресей мен Беларусьтің қатысуымен Бірыңғай экономикалық кеңістік құрудың іс жүзіндегі кезеңі басталды.

Жиынтық ІЖӨ-сі 2 трлн. доллар болатын, 170 млн. тұтынушыны біріктіретін осынау ауқымды нарық біздің бизнесті бәсекеге қабілеттілікке үйретуі тиіс. Бұл ретте осынау экономикалық-интеграциялық үдерісте Қазақстан өз егемендігінің бір мысқалын да жоғалтпайды.

- Біз экспортқа бағытталған шикізаттық емес секторды кеңейтуге негізделген жаңа өндірісті дамытуға тиіспіз.

- Біз Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасын өнеркәсіптік қуаттарды импорттауға және технологиялар алмасуға бағыттауға тиіспіз. Бұл үшін бізге бірлескен халықаралық компаниялар мен ел үшін пайдалы серіктестіктер құру мен дамытудың кіші бағдарламасы қажет.

- 2030 жылға қарай Қазақстан ғарыш қызметтерінің әлемдік нарығындағы өз тауашасын кеңейтіп, басталған бірқатар жобаларды қисынды аяқтауға дейін жеткізуге тиіс. Мен Астанадағы ғарыштық аппараттар құрастыру-сынақтан өткізу кешенін, қашықтан зондтау ғарыштық жүйесін, ғарыштық мониторинг пен жердегі инфрақұрылымның ұлттық жүйесін және жоғары дәлдіктегі спутниктік навигация жүйесін айтып отырмын.

- 2 жетекші инновациялық кластерді — Назарбаев университетін және Инновациялық технологиялар паркін дамытуды жалғастыру керек.

- Бізге төменкөміртекті экономикаға жедел көшу қажет. 2013 жылы «жасыл көпір» халықаралық ұйымын құруды, сонымен қатар, Алматының маңындағы 4 серіктес қалада «Green-4» жобасын іске асыруды бастауды ұсынамын.

Елдің дамудың «жасыл» жолына көшуіне Астанадағы алда тұрған «ЭКС-ПО-2017» қуатты серпіліс беруі тиіс. Астанада ғылым мен техниканың үздік әлемдік жетістіктері ұсынылатын болады.

Көптеген қазақстандықтар біз қол созып отырған «болашақтың энергиясын» өз көзімен көре алады.

Қазір мен еліміздің Үшінші индустриялық революцияға дайындығының шарты болып табылатын ең принципті мәселелерді атадым.

Алтыншыдан, ауыл шаруашылығын, әсіресе, ауыл шаруашылығы өніміне өсіп отырған жаһандық сұраныс жағдайында ауқымды жаңғырту қажет.

Әлемдік азық-түлік нарығының көшбасшысы болу және ауыл шаруашылығы өндірісін арттыру үшін бізге мыналар қажет:

- Егістік алаңын ұлғайту. Мұндай мүмкіндік барлық елдерде бірдей жоқ екенін атап өтемін.

- Егістік түсімін, ең алдымен жаңа технологиялар енгізу есебінен елеулі көтеру қажет.

- Біз әлемдік деңгейдегі мал шаруашылығы жемшөп базасын құру үшін үлкен әлеуетке иеміз.

- Біз экологиялық баса назар аудара отырып, ұлттық бәсекеге қабілетті брендтер құруға тиіспіз. Нәтижесінде мен агроөнеркәсіптік кешеннің алдына — экологиялық таза өндіріс саласындағы жаһандық ойыншы болу міндетін қоямын.

Ауылшаруашылық қайта өңдеуде және саудада фермерлік пен шағын және орта бизнесті дамыту. Бұл — өзекті міндет. Бұл арада бізге:

- Жер өңдеу мәдениетін өзгерту және жаңа ғылыми, технологиялық, басқарушылық жетістіктерді ескере отырып, мал шаруашылығындағы дәстүрлерімізді жаңғыртуымыз қажет.

- Аса ірі экспорттық нарықты меңгеру үшін біз қай азық-түліктің жаппай өндірісін басты етіп қоятынымызды айқындауымыз керек.

- Алынған шаралардың нәтижесі 2050 жылға қарай ел ІЖӨ-дегі ауылшаруашылық өнімінің үлесі 5 есе артуы болуы тиіс.

- 2013 жылдың өзінде Үкіметке мыналарды тапсырамын:

- Ел агроөнеркәсіп кешенінің 2020 жылға дейінгі дамуының жаңа бағдарламасын әзірлеу.

- 2020 жылға қарай ауыл шаруашылығын мемлекеттік қолдаудың көлемін 4,5 есе арттыру.

- Ең жаңа агротехнологияларды қолдануға бағытталған орта және ірі тауарлық ауылшаруашылық өндірістерін құру жөніндегі заңнамалық және экономикалық ынталандырулар жүйесін тұжырымдау.

- Берілгеннен кейін белгілі бір кезеңде игеру қолға алынбаған жерлерге салық мөлшерлемелерін көтеруді енгізу.

Жетіншіден, еліміздің су ресурстарына қатысты жаңа саясат тұжырымдау қажет.

Ауыл шаруашылығы мұқтаждығы үшін бізге аса көп су көлемі қажет. Осыған байланысты біз:

- Басқа елдердегі, мысалы, Австралиядағы сумен қамтамасыз ету проблемаларын шешудің озат тәжірибесін мұқият зерделеп, оны біздің жағдайымызда пайдалануға тиіспіз.

- Бізде елеулі қоры бар жерасты суларын өндіру мен үнемді пайдаланудың ең озат технологияларын енгізу қажет.

- Агроөнеркәсіп секторында ылғал үнемдеу технологиясына кешенді түрде ауысуға тиіспіз.

Қоғамымыздағы ой-сананы түбегейлі өзгерту қажет. Біздің ең асыл табиғи байлығымыз — суды ысырап етуді тоқтатуымыз қажет.

2050 жылға қарай Қазақстан сумен қамтамасыз ету проблемасын түбегейлі шешуге тиіс.

Үкіметке дәйектілікпен, бірінші кезеңде 2020 жылға қарай — тұрғындарды ауыз сумен қамтамасыз ету, 2040 жылға қарай суару проблемасын шешетін ұзақмерзімді бағдарлама жасауды тапсырамын.

2. Кәсіпкерлікті — ұлттық экономиканың жетекші күшін жан-жақты қолдау.

Отандық кәсіпкерлік жаңа экономикалық бағыттың қозғаушы күші болып табылады.

Шағын және орта бизнестің экономикадағы үлесі 2030 жылға қарай, ең аз дегенде, 2 есе өсуге тиіс.

Біріншіден, біз адамға ол үшін мемлекет барлық проблемаларын шешіп беруін күтпей, өзін бизнесте сынап көруге, елде жасалып жатқан экономикалық өзгерістерге толыққанды қатысушыға айналуына жағдай туғызуымыз керек.

Іскерлік мәдениетінің деңгейін көтеру мен кәсіпкерлік бастаманы ынталандырудың маңызы үлкен.

Ол үшін төмендегідей шаралар қажет:

- Шағын және орта бизнестің бірлестіктер мен кооперацияларға ұмтылысын көтермелеу, оларды қолдау мен көтермелеудің жүйесін жасау.

- Жергілікті бизнес-бастамаларды көтермелеу және мейлінше аз, бірақ қатаң реттеу есебінен ішкі нарықты дамыту.

- Бизнеске жасанды бөгеттер тудыратын мемлекеттік шенеуніктер үшін жаңа, әлдеқайда қатаң жауапкершілік жүйесін енгізуді қарастыру.

- Жаңа жағдайларды, соның ішінде біздің Еуразиялық экономикалық кеңістікке қатысуымызды, алда Дүниежүзілік сауда ұйымына (ДСҰ) кіретінімізді ескере отырып, отандық кәсіпкерлерді қолдау тетіктерін жетілдіру және олардың мүдделерін қорғау мен ілгерілету үшін қажетті барлық шараны қабылдау.

Бүгінгі күннің міндеті — ұсақ кәсіпорындар мен жеке кәсіпкерлерді орта деңгейге көшіру үшін жағдай және алғышарттар қалыптастыру.

Өкінішке қарай, қазіргі уақытта шағын және орта бизнеске салық салу жүйесіндегі қиғаштықтар олардың дамуы мен өсуіне кедергі келтіруде. Сондықтан Үкімет 2013 жылдың соңына дейін заңнамаға микро, шағын, орта және ірі бизнес ұғымдарын айқын жіктеуге бағытталған өзгерістер енгізсін. Бұл тұста біз шағын және орта іскерлік сегменттеріне түсетін күшті ауыратпауға тиіспіз.

Мен Үкіметке 2013 жылдың бірінші жартыжылдығының соңына дейін Қазақстан азаматтарының өмір-тіршілігі қауіпсіздігіне тікелей ықпал етпейтін барлық рұқсаттар мен лицензияларды қайтарып алып, оларды хабарландырумен ауыстыруды тапсырамын.

Заңнамалық негізде бизнеске ұсынатын тауар, жұмыс және қызмет сапасын бақылау мәселелерін өзі реттейтін жағдай тудыру қажет. Бізге тұтынушылар үшін сот шешімдерін қабылдаудың көпдеңгейлі жүйесін алып тастап, олардың құқығын қорғаудың жаңа жүйесін әзірлеп шығу керек.

Екіншіден, Мемлекеттік-жекеменшік әріптестігі принципін негізделген сенімді диалог құру үшін бизнесті топтастыруды жалғастыру керек, ол бұл жаңа стратегияны жүзеге асыруда кең ауқымды және барлық кәсіпкерлердің тартылуы міндетін шешіп береді.

Халықаралық тәжірибені талдау көрсеткендей, кәсіпкерлердің палаталарға топтасуы — экономиканың тиімділігінің маңызды факторының бірі, осылай істелген жерлерде «мықты бизнес — мықты мемлекет» қағидасы іс жүзіне асты.

Үкімет «Атамекен» Одағымен бірлесіп, Кәсіпкерлердің ұлттық палатасына міндетті мүшеліктің тұжырымдамалық моделін әзірледі.

Аталған модель кәсіби-техникалық білім, әсіресе, ауылдық жерлер мен моноқалалардағы шағын бизнесті кешенді сервистік қолдау, сыртқы экономикалық қызмет салаларында мемлекеттік органдардың кең өкілеттіктері мен функцияларын құрылатын Кәсіпкерлердің ұлттық палатасына беруді қамтамасыз етеді. Кәсіпкерлердің ұлттық палатасы Үкіметтің сенімді және білікті серіктесіне айналады.

Осыған байланысты Үкіметке тиісті заң жобасын әзірлеп, оны Парламентке келесі жылдың бірінші тоқсанында енгізуді тапсырамын.

Үшіншіден, мемлекет өзінің ролін өзгертуі тиіс. Бізге кең ауқымды жекешелендірудің екінші толқыны қажет.

Бұл оңай қадам емес, өйткені, мемлекет пен нарық арасындағы жауапкершілікті қайта бөлісуді білдіреді. Бірақ біз экономикалық өсімнің жоғары қарқынын сақтау үшін соған баруымыз керек.

Жеке бизнес әрқашан және барлық жерде мемлекеттен гөрі тиімдірек әрекет етеді. Сондықтан біз стратегиялық емес сипаттағы кәсіпорындар мен қызметтерді жеке қолға беруге тиіспіз. Бұл — отандық кәсіпкерлікті нығайту үшін аса маңызды қадам.

Бұл жолдағы алғашқы қадам «Халықтың IPO» бағдарламасының сәтті басталуы болды. Бұл — ең алдымен ұлттық байлықтың халықтың қолына таратылып берілуі. «ҚазТрансОйл» компаниясы тарапынан 28 млрд. теңгені орналастыру туралы хабарланды және қазірдің өзінде тапсырыстар ұсыныстан 2 есе асып кетті.

3. Әлеуметтік саясаттың жаңа принциптері — әлеуметтік кепілдіктер және жеке жауапкершілік.

Біздің басты мақсатымыз — әлеуметтік қауіпсіздік және азаматтарымыздың бақуаттығы. Бұл — қоғамдағы тұрақтылықтың ең жақсы кепілі.

Біздің қоғамда уақыт сынына төтеп бере алатын жаңартылған және әлдеқайда тиімді әлеуметтік саясатқа деген сұраныс өсіп келеді.

Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, әлеуметтік саясаттың мінсіз және әмбебап үлгісі жоқ. Бұл барлық азаматтары сол әлеуметтік жүйеге қанағаттанатындай бірде-бір қоғамның жоқтығы сияқты.

Әлеуметтік қауіпсіздік және азаматтардың бақуаттығы мәселелерін шешу — бұл әрбір қазақстандыққа әсер ететін қиын және өте маңызды міндет. Сондықтан бұл тұста әр қадам мұқият ойластырылған болуы тиіс.

Мен біздер басшылыққа алуға тиіс және оларды ескере отырып, әлеуметтік әділеттілік пен әлеуметтік қамтамасыз ету мәселелеріне деген көзқарастарымызға түзету енгізе алатын қағидаларды өзімің қалай пайымдайтынымды баяндап бергім келеді.

Біріншіден, мемлекет, әсіресе, жаһандық дағдарыс жағдайында, азаматтарға ең төменгі әлеуметтік стандарт кепілдігін беруі тиіс.

Басты міндет — кедейшіліктің өсуіне жол бермеу.

Кедейшілік ешбір қазақстандық үшін әлеуметтік перспективаға айналмауы керек.

Біз өз азаматтарымыз үшін экономика мен бюджеттің өсіміне тікелей тәуелді болатын ең төменгі әлеуметтік стандарттар мен кепілдіктер белгілеуіміз керек.

Олар мынаны қамтуға тиіс:

- Ең алдымен, тұлғаның қажеттіліктері тізімін кеңейту және оған білім беру мен денсаулық сақтау баптарын енгізу (соның ішінде, жұмыссыздар мен еңбекке қабілетсіздер үшін оларды барынша әлеуметтендіру мақсатында), саламатты тамақтану және саламатты өмір салты, зияткерлік және ақпараттық сұраныстарын өтеу, т.б.

- Нақты бағалар бойынша тұлғаның қажеттіліктерінің құнының есебі (тиісінше, елдегі статистиканы жетілдіру қажет).

- Экономиканың өсіміне байлаулы өмір сапасының стандарттарын кезең-кезеңмен сапалы арттыру.

Осы стандарттарды сақтау бүкіл әлеуметтік саланы бюджеттік қаржыландыру көлемін айқындауы тиіс. Бұл бюджеттік процестердің ашықтығын арттырады және біздер бөлетін қаражаттың атаулылығын күшейтеді. Үкіметке тиісті заң әзірлеуді тапсырамын.

Екіншіден, мемлекет әлеуметтік қолдауды тек бұған мұқтаж топтарға ғана көрсетуі тиіс.

Ол үшін не істеу керек?

Мемлекет қоғамның әлеуметтік жағдайы төмен топтарына — зейнеткерлерге, мүгедектерге, еңбекке жарамсыздарға, науқас балаларға және т.б. атаулы көмек үшін толық жауапкершілік алатын болады.

Ұдайы әлеуметтік және зейнетақылық қамтамасыз ету жүйесін жетілдіріп отыру, ананы және баланы жан-жақты қорғау қажет.

Бізде жұмыссыздарды оқыту мен қайта даярлаудың еңбек нарығына бейімделген айқын бағдарламалары болуы керек. Мемлекет жұмыссыздарға әлеуметтік

қолдауды бұл санатқа жататын адам жаңа мамандық игеруіп, қайта даярлықтан өтуге бет бұрған жағдайда көрсетуі керек.

Жұмыс берушілер халықтың әлеуметтік жағдайы төмен топтарын жұмысқа белсене тартып, оларды еңбекақымен қамтамасыз ететіндей жағдай туғызу қажеттігі маңызды. Ең алдымен, бұл мүмкіндігі шектеулі адамдарға қатысты. Әлемнің дамыған елдерінде осылай жасайды. Біз олардың толыққанды еңбек етуіне жағдай туғызуға тиіспіз. Мемлекеттік жәрдемақыны тек шынымен нақты жұмыс істей алмайтындар ғана алуы тиіс. Жұмысқа мүгедектерді алып, оларға жағдай жасайтын компаниялар мен корпорацияларды көтермелеу керек.

Ушіншіден, біз өңірлерді дамытуда әлеуметтік теңгерімсіздік мәселелерін шешуге назар аударуға тиіспіз.

Қазіргі кезде бірқатар өңірлердің экономикалық баяу дамуы еңбекпен қамтудың қамтамасыз етілмеуіне алып келеді. Халықтың кірісінің деңгейі тербеліп тұр.

Ең алдымен, мемлекеттік органдардың өңірлік даму саласындағы жұмыстарын үйлестіруді күшейту қажет.

Міндет — мемлекеттік және салалық барлық бағдарламалардың орындалуын өңірлерді дамытудың басымдыққа ие міндеттерін шешумен үйлестіру.

Үкімет 2013 жылдың бірінші тоқсанында-ақ өңірлердегі қажетті және болашағы бар жобалардың тізбесін анықтауы және тарифтендіруі тиіс.

Өтіп бара жатқан жылда біз моноқалаларды дамыту бағдарламасын жүзеге асыруды бастадық. Жаңа жұмыс орындарын ашуға, әлеуметтік мәселелерді шешуге, кәсіпорындар жұмысын жетілдіруге айтарлықтай ресурстар бағытталды.

Біз жергілікті жерлерде басқарудың сапасын арттыратын боламыз. Бұл жұмыс менің жеке бақылауымда.

Сонымен бірге, бізге өңірлерде әлеуметтік-экономикалық жағдайларды теңестірудің тиімді жаңа тетіктері қажет.

Үкіметке облыстардың әкімдерімен бірлесіп, 2013 жылы шағын қалаларды дамыту жөнінде бағдарлама қабылдауды тапсырамын. Бұл олардың базасында көптеген индустриялық жобалар жасай отырып, ұзақ мерзімге арналуы керек. Олардың міндеті — өңірлердің салаларға мамандану жүйесін құруға көмектесу, ірі агломерациялардың индустриялық-өндірістік серіктес қалаларына айналу, ақыр соңында, жергілікті халықтың тұрмыс деңгейін арттырып, ауыл жастарын жұмыспен қамтамасыз ету.

Бізге көші-қон мәселелерін кешенді түрде шешу бойынша ел өңірлеріндегі еңбек нарығына ықпал ететін шаралар қабылдау қажет.

Шектес елдерден келіп жатқан көші-қон ағынына бақылауды күшейту керек.

Перспективалық міндет ретінде біздің алдымызда шетелдік еңбек нарықтарына көптеп кетіп қалмауы үшін отандық білікті мамандарға қолайлы жағдай жасау міндеті тұр.

Үкімет 2013 жылы Көші-қон мәселелерін шешу жөнінде кешенді жоспар әзірлеп, бекітуі тиіс.

Ерекше назарды шекарамен шектес аумақтарға аударған жөн. Олардың әлеуеті әлі толық ашылған жоқ. Оларды өмір сүруге қолайлы ете түсу қажет. Үкімет облыстардың әкімдерімен бірлесіп, 2013 жылы шекарамен шектес аудандарды дамыту жөнінде қосымша шаралар кешенін әзірлеуі қажет.

Төртіншіден, біз еңбекпен қамтуды қамтамасыз ету және еңбек төлемі саясатын жаңғыртуға тиіспіз.

Әлемдік тұрақсыздықтың басты қатері — жұмыссыздықтың өсуі. Елде жүзеге асырылып жатқан мемлекеттік те, салалық та — барлық бағдарламалар, тек әлдебір бөліктері емес, барлығы нақты жұмысқа орналастыруды қамтамасыз етуі тиіс. Сондықтан Үкіметке және әкімдерге 2013 жылдың өзінде-ақ төмендегіні іске асыруды тапсырамын:

- Кәсіпкерлікті дамыту және бизнесті қолдау жөніндегі бұрын қабылданған барлық бағдарламаларды ықпалдастыру.

- Бюджеттік қаражатты жұмыссыздардың және кірісі аз адамдардың көрсеткіші жоғары өңірлерге бөлу тетіктерін әзірлеу.

Бұл жаңартылған бағдарламаның орындалуына жауапты ретінде мен Премьер-министрдің жеке өзі мен әкімдерді бекітемін.

Бұдан жарты жыл бұрын, «Әлеуметтік жаңғырту: Жалпыға ортақ еңбек қоғамына қарай 20 қадам» атты мақалам жарияланған соң Кәсіподақтар және еңбектің реттелуі туралы Заң әзірлене бастады. Біздің мақсатымыз — еңбеккерлер мүддесін ескерген кәсіпкерлік қолдауын қамтитын еңбек қатынастарының түбірімен жаңа үлгісін жасау.

Күшіне еніп, барлық еңбеккерлердің мүддесін қорғауы үшін бұл заңның қабылдануын жеделдету қажет.

Үкіметке еңбек төлеміне және ондағы сәйкессіздіктерді қысқартуға қатысты мүлде жаңа амалдар табу шараларын қабылдау қажет.

Жаңа кезеңдегі әлеуметтік саясаттың маңызды құрамдас бөлігі ретінде ана мен баланы қорғауды жариялаймын.

Мемлекет үшін және менің жеке өзім үшін де ананы қорғау — ерекше мәселе.

Еліміздің болашақта қандай болатыны балаларымыздың бойына өзіміз қандай тәрбиені сіңіретінімізге тікелей байланысты.

Ең алдымен, біз қыздарымыздың тәрбиесіне көп көңіл бөлуіміз керек. Олар — болашақ жар, болашақ ана, шаңырақтың шырақшылары.

Қазақстан — зайырлы мемлекет. Азаматтарды ар-ождан бостандығымен қамтамасыз ете отырып, мемлекет, дегенмен қоғамға өз бетімен біздің дәстүріміз бен заңдарымызға қайшы келетін әлдебір қоғамдық нормаларды тықпалайтын әрекеттерге өте қатаң қарсы тұратын болады.

Біз Қазақстан қыздарының сапалы білім алып, жақсы жұмысқа ие болуы және тәуелсіз болулары үшін барлық жағдайды жасауымыз қажет.

Олар банк карточкаларына ие болуға, көлік жүргізіп, қызмет жолын қалыптастыра алуға, заманға сай болуға, сәнденуге тиіс және біздерде ешқашан киілмеген, салтымызға жат киімдерге оранып-қымтанбауға тиіс. Біздің халқымыздың өз мәдениеті, өз дәстүрі мен салты бар.

Халқымыз «Қыздың жолы жіңішке» дегенге ерекше мән беріп айтады. Бойжеткеннің жолы, қыздың жолы — қылдай, оны үзуге болмайды. Бойжеткен, әйел заты әрдайым біздің қоғамның теңқұқылы мүшесі, ал ана — оның ең ардақты тұлғасы болды.

Біз әйел затына — анаға, жарға, қызға деген қапысыз құрметті қайта оралтуға тиіспіз.

Біз ананы қорғап-қолдауымыз керек. Мені отбасында әйелдер мен балаларға тұрмыстық зорлық-зомбылық көрсету жайттарының көбеюі алаңдатады. Әйелді

құрметтемеу деген болмау керек. Бірден айтайын, ондай зорлық-зомбылықтың жолы қатаң түрде кесілуі тиіс.

Мемлекет әбден асқынған жыныстық құлдыққа, әйелге тауар ретінде қарайтын көзқарасқа айрықша қатаң түрде тыйым салуға тиіс.

Біздің елімізде толық емес отбасылар көп. Мемлекет баланы жалғыз тәрбиелеп жатқан аналарға көмектесуі керек. Біз әйелдер үшін икемді еңбек түрлерін қалыптастырып, үйде жұмыс жасауларына жағдай туғызуымыз керек. Заң, мемлекет және мен біздің ханымдарымыздың жағындамыз.

Біз бұдан әрі де елімізде әйелдердің рөлі артуы үшін барлық жағдайды жасайтын боламыз. Қазіргі замандағы қазақстандық әйел қызмет істеуге ұмтылуы керек.

Әйелдерді мемлекеттік және қоғамдық басқару ісіне белсене тартқан жөн, әсіресе, жергілікті деңгейдегі өңірлерде. Олардың бизнес ашып, оны жүргізуіне де қолайлы жағдай жасаған абзал.

Бейбіт өмірдің өзінде бізде мыңдаған жетімдер бар — балалар үйлері толы. Бұл, өкінішке қарай, жалпыәлемдік үрдіс және жаһандандудың сынағы. Бірақ біз бұл үрдіспен күресуіміз керек. Мемлекетіміз бен қоғамымыз жетімдерді асырап алуды және отбасы типіндегі балалар үйлері салынуын көтермелеуі қажет.

Ерлердің әйелдер мен балаларға мүлдем жауапсыз көзқарас танытқан оқиғаларының саны өсуде. Бұл біздің дәстүрімізге, мәдениетімізге тіптен жат.

Балалар — қоғамымыздың ең әлсіз және қорғансыз бөлігі және олар құқықсыз болуға тиіс емес.

Елбасы ретінде мен әрбір сәбидің құқығы қорғалуын талап ететін боламын.

Біздің топырағымызда туған кез келген сәби — қазақстандық. Және мемлекет оны қамқорлығына алуға тиіс.

Мен ажырасуға қарсымын, жастарды отбасы құндылығы, ажырасудың қасірет екендігі рухында тәрбиелеу керек, өйткені, оның салдарынан, ең алдымен, балалар зардап шегеді. «Әкесі қой баға білмегеннің баласы қозы баға білмейді». Бала тәрбиесі — тек ананың емес, ата-ананың екеуінің де міндеті.

Ал болған іс болған екен, онда әке алимент төлеуге тиіс. Мемлекет жалғызбасты аналарды қолдауы және алимент төлемегені үшін жазаны күшейтуі керек.

Бала тәрбиелеу — болашаққа ең үлкен инвестиция. Біз бұл мәселеге осылай қарап, балаларымызға жақсы білім беруге ұмтылуымыз керек.

Мен өскелең ұрпақтың озық білім алуы үшін мүмкіндік туғызуға көп күш жұмсадым: «Балапан» бағдарламасы жүзеге асып, Зияткерлік мектептер, Назарбаев университеті, «Болашақ» бағдарламасы жұмыс жасап жатыр.

Өздеріңіз білесіздер, оған тек дайындығы бар және дарынды балалар ғана өте алады. Баланы білім мен еңбекке дайындау — ата-ананың борышы.

«Бар жақсылық балаларға» ұраны барлық ата-ана үшін қағидаға айналуы қажет.

Үкіметке:

- ана мен баланы қорғау, сондай-ақ, отбасы және неке саласында заңнаманы түбегейлі қайта қарауды;

- ана мен балаға қарсы бағытталған қылмыс үшін, сондай-ақ, осы саладағы ең ұсақ деген заңбұзушылықтар үшін жазаны күшейтуді;

- туу мен көп балалы болуды ынталандыру жүйесін реформалауды — жеңілдетілген салық, медициналық және әлеуметтік қызмет, еңбек нарығында жаңа мүмкіндіктер

беру және сол сияқты материалдық және материалдық емес ынталандыруларды қамтитын шаралар көшенін әзірлеуді;

- елде жыныстық ерекшелігі бойынша кемсітушілікке жол бермеу және іс жүзінде гендерлік теңдік пен әйелдерге ерлермен тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуді тапсырамын. Бұл орайда мен сөзімді ең бірінші жұмыс берушілерге арнаймын.

Ұлт денсаулығы — біздің табысты болашағымыздың негізі.

Денсаулық сақтаудың ұлттық жүйесін ұзақмерзімді жаңғырту аясында біз елдің барлық аумағында медициналық қызметтер сапасының бірыңғай стандарттарын енгізуге, сондай-ақ медицина мекемелерінің материалдық-техникалық жабдықталуын бірыңғайландыруға тиіспіз.

Негізгі басымдықтар:

- Сапалы және қолжетімді медициналық қызметтер көрсетумен қамтамасыз ету.
- Аурулар түрінің барынша кең спектрін диагностикалау және емдеумен қамтамасыз ету.

- Профилактикалық медицина аурудың алдын алудағы басты құралға айналуы тиіс. Халықпен ақпараттық-түсіндірмелік жұмыс жүргізуге баса ден қою.

- «Смарт-медицина», қашықтан профилактика және емдеу, «электрондық медицина» қызметтерін енгізу. Медицина қызметтерінің бұл жаңа түрлері біздікі сияқты аумағы үлкен, кең байтақ елде ерекше сұранысқа ие.

- Біз балаларымыздың денсаулығын қамтамасыз етуге жаңа тәсілдер енгізу мәселесімен жұмыс жүргізуіміз қажет. Барлық 16 жасқа дейінгі балаларды медициналық қызметтің барлық спектрімен қамту қажет деп ойлаймын. Оны ең төменгі өмір стандарттарына заңнамалық тұрғыдан бекіту қажет. Бұл қадам ұлт денсаулығын қамтамасыз етуде маңызды үлес болады.

- Медициналық білім беру жүйесін түбірімен жақсарту. Медициналық жоғары оқу орындары жүйесі мамандандырылған орта деңгейдегі білім беру мекемелері желісі арқылы нығайтылуы тиіс. Күнделікті тәжірибе оқу процесімен барынша ықпалдастырылуы тиіс.

- Медициналық жоғары оқу орындары жұмысының тәжірибелік ғылыми-зерттеушілік бөлігіне басты маңыз беру. Адамзаттың жаңа білімдері мен технологиялық жетістіктерін шоғырландыратын жоғары оқу орындары болуы тиіс. Мысал ретінде, ірі және тиімділігі жоғары медициналық орталықтар болып саналатын АҚШ-тағы университеттік госпитальдерді келтіруге болады. Бұл бағытта да мемлекеттік-жекеменшік әріптестігін дамыту керек.

- Жеке медицинаның дамуына жағдай жасау. Барлық дамыған әлемде медициналық қызметтердің айтарлықтай бөлігін жеке сектор көрсетеді. Біз жеке ауруханалар мен емханаларға тезірек көшуге жағдай туғызуға тиіспіз.

- Заңнамалық деңгейде медициналық жоғары оқу орындары мен мекемелердің халықаралық аккредитациясын өткізуді бекіту.

Қазірге дейін ауылдағы медициналық қызметтердің сапасы жөнінде көп сын айтылады. Ал ауыл тұрғындары бізде бүкіл халықтың 43%-ын құрайды.

Денешынықтыру мен спорт мемлекеттің айрықша назарында болуы тиіс. Нақ сол саламатты өмір салты ұлт денсаулығының кілті болып саналады.

Алайда елде барлығы үшін қолжетімді спорт нысандары, спорт құрал-жабдықтары жетіспейді.

Осыған байланысты Үкімет және жергілікті органдар дене шынықтыруды, бұқаралық спортты дамыту және типтік жобадағы денешынықтыру-сауықтыру нысандары, соның ішінде, аула нысандары құрылысы бойынша шаралар қабылдау қажет. Бұл жұмысты келесі жылы-ақ бастау керек.

4. Білім және кәсіби машық — заманауи білім беру жүйесінің, кадр даярлау мен қайта даярлаудың негізі бағдары.

Бәсекеге қабілетті дамыған мемлекет болу үшін біз сауаттылығы жоғары елге айналуымыз керек.

Қазіргі әлемде жай ғана жаппай сауаттылық жеткіліксіз болып қалғалы қашан. Біздің азаматтарымыз үнемі ең озық жабдықтармен және ең заманауи өндірістерде жұмыс жасау машығын меңгеруге дайын болуға тиіс.

Сондай-ақ балаларымыздың, жалпы барлық жеткіншек ұрпақтың функционалдық сауаттылығына да зор көңіл бөлу қажет. Балаларымыз қазіргі заманға бейімделген болуы үшін бұл аса маңызды.

Біздің жұмыстарымыздың білім беру саласындағы басымдықтары.

Бүкіл әлемдегі сияқты, Қазақстан мектепке дейінгі білім берудің жаңа әдістеріне көшу керек.

Сіздер білесіздер, мен басты міндеті балаларымыздың бастапқы мүмкіндіктерін теңестіру болған «Балапан» бағдарламасы бастамасын көтердім.

Ол жүзеге асырыла бастаған сәттен бері 3 956 жаңа балабақша мен шағын орталықтар іске қосылды.

Туу көрсеткішінің жоғарылығын, жалғасып жатқан демографиялық өсімді ескере келе, мен «Балапан» бағдарламасын 2020 жылға дейін ұзартуға шешім қабылдадым. Үкімет пен әкімдердің алдына балаларды мектепке дейінгі білім беру және тәрбиемен 100% қамтуға қол жеткізу міндетін қоямын.

«Қазақстан-2050» жаңа бағытын ескере отырып, Үкіметке 2013 жылдан бастап халықаралық үлгідегі куәліктер беру арқылы инженерлік білім беруді және заманауи техникалық мамандықтар жүйесін дамытуды қамтамасыз етуді тапсырамын.

Кәсіби-техникалық және жоғары білім ең бірінші кезекте ұлттық экономиканың мамандарға деген қазіргі және келешектегі сұранысын барынша өтеуге бағдар ұстауы керек. Көп жағынан бұл халықты еңбекпен қамту мәселесін шешіп береді.

Жоғары оқу орындары білім беру қызметімен шектеліп қалмауы тиіс. Олар қолданбалы және ғылыми-зерттеушілік бөлімшелерін құруы және дамытуы қажет.

Біз академиялық автономия кепілдігін берген жоғары оқу орындары тек оқу бағдарламаларын жетілдірумен шектелмей, өздерінің ғылыми-зерттеушілік қызметін де белсенді дамытуы тиіс.

Жеке бизнестің, үкіметтік емес және қайырымдылық ұйымдарының, жеке адамдардың әлеуметтік жауапкершілігі білім беру саласында айрықша көрінуі керек. Бұл ең бірінші кезекте лайықты білім алуда оқу ақысын өз бетінше төлей алмайтын жастарға көмек беруге қатысты.

Ол үшін қажетті шаралар:

- Жоғары және орта білім беру жүйесін дамыту үшін мемлекеттік-жекеменшік әріптестігі желісін құру.

- Көпсатылы оқу гранттары жүйесін әзірлеу.

- Бүкіл ел бойынша ғылыми-зерттеушілік және қолданбалы білім берудің өңірлік мамандықтарды ескеретін мамандандырылған оқу орындары жүйесін құру.

- Жоғары оқу орындарындағы оқудың екінші курсынан бастап кәсіпорындардағы міндетті өндірістік тәжірибені заңнамалық тұрғыда бекіту.

Бізге оқыту әдістемелерін жаңғырту және өңірлік мектеп орталықтарын құра отырып, білім берудің онлайн-жүйелерін белсене дамыту керек болады.

- Біз қалайтындардың барлығы үшін қашықтан оқытуды және онлайн режимінде оқытуды қоса, отандық білім беру жүйесіне инновациялық әдістерді, шешімдерді және құралдарды қарқынды енгізуге тиіспіз.

- Ескірген немесе сұраныс жоқ ғылыми және білім пәндерінен арылу, сонымен бірге, сұраныс көп және болашағы бар бағыттарды күшейту қажет.

- Орта және жоғары білім берудің оқу жоспарларының бағыттылығы мен басымдықтарын оларға тәжірибелік машықтарға үйрету бойынша және тәжірибелік біліктілікке ие болу бағдарламаларын қосып, өзгерту.

- Кәсіпкерлікке бағдарланған оқу бағдарламаларын, білім беру курстары мен институттарын құру.

Бүкіләлемдік тәжірибенің көрсетуінше, бүкіл инновациялық өндірістік циклды жеке бір елде жүзеге асыруға тырысу — велосипед ойлап шығару деген сөз. Бұл — өте қымбатқа түсетін және әрдайым нәтижелі, жемісті бола бермейтін іс. Табысқа жету үшін ғалымдардың талай буынының тәжірибесіне, тарихи қалыптасқан ғылыми мектептердің арнаулы ақпарат және білімдерінің көп терребайт көлеміне негізделген дербес ғылыми база қажет болады.

Жаңа технологиялық толқын жалына жармасып, теңдессіз инновациялар жасау барлық елдің қолынан келе бермейді. Біз осыны жете түсінуге тиіспіз.

Сондықтан біз өте шынайы, барынша прагматикалық стратегия құрғанымыз жөн.

Біз шығыны көп емес зерттеулер мен әзірлемелерге ден қоюға тиіспіз.

Бізге елімізге қажетті технологиялар трансферті мен оларды қолдану үшін мамандарды оқыту керек. «ЭКСПО-2017» бұл процеске серпін беріп, бізге болашақтың энергиясын дамыту үшін жаңа технологияларды таңдап алуға көмектесуі тиіс.

Біз — жас ұлтпыз және бұл біздің қолымыздан келеді.

Оған қоса, біз ауқымды халықаралық ғылыми-зерттеу жобаларына әбден-ақ белсене қатыса аламыз. Бұл бізге ғалымдарымыздың күш-жігерін шетелдік ғылыми-зерттеушілік қоғамдастықпен стратегиялық инновациялық бағыттар бойынша ықпалдастыруға мүмкіндік береді. Біздің мақсатымыз — жаһандық технологиялық төңкерістің бөлшегіне айналу.

Біз 2013 жылдың өзінде-ақ ғылым мен бизнестің толыққанды кооперациясы жөнінде шаралар қабылдауға тиіспіз. Үкіметке технология трансферті мүмкін болатын салааралық секторларды анықтауды және оларға жер қойнауын пайдаланушылар мен ұлттық компаниялар тарапынан сұраныс тудыруды тапсырамын.

Болашағы зор ұлттық кластерлер қалыптастыру жөнінде нақтылы Жол карталарын әзірлеу аса маңызды.

Мемлекеттік-жекеменшік әріптестігі үшін құқықтық базаны анықтауды да тездету қажет. Міндет — мұндай әріптестіктің бүгінгі күнгі ең озық құралдары мен тетіктерін енгізу.

Авторлық құқықтар мен патенттер мәселелерін реттейтін заңнаманы қайта қарау. Үкімет 2014 жылдың соңына дейін бұған дейін берілген барлық патенттер мен тіркелген авторлық құқықтарды олардың коммерциялануының ықтималдығы жөнінен талдаудан өткізуі қажет.

Мен сөзімді, әсіресе, жастарымызға арнағым келеді.

Бүгін мен жариялаған Жаңа саяси және экономикалық бағыт сіздерге жақсы білім беруді, яғни бұдан да лайықтырақ болашақ сыйлауды көздейді.

Мен сіздерге — жаңа буын қазақстандықтарға сенім артамын. Сіздер Жаңа бағыттың қозғаушы күшіне айналуға тиіссіздер.

Мемлекет басшысы ретінде мен әрдайым сіздердің оқуларыңыз бен өсіп-өнулеріңіз үшін барлық жағдайды жасауға тырыстым. Әлемдік деңгейдегі университет, зияткерлік мектептер аштым, «Болашақ» бағдарламасын құрдым.

Қазір мемлекеттік жастар саясатының жаңа тұжырымдамасы әзірленуде.

Мемлекет сіздердің алдарыңыздан жаңа мүмкіндіктер ашылуы үшін барлығын жасауда. Олар — сіздердің ата-аналарыңыз тіпті ойлап та көрмеген мүмкіндіктер.

Естеріңізде болсын: сіздердің табыстарыңыз — ата-аналарыңыздың табысы, туғандарыңыз мен туыстарыңыздың табысы, отбасыларыңыздың табысы, барлық отандастарыңыздың табысы, біздің Отанымыздың табысы.

5. Мемлекеттілікті одан әрі нығайту және қазақстандық демократияны дамыту.

Біздің мақсатымыз — мемлекеттік басқарудың жаңа түрін қалыптастыру. Ол қоғамға қызмет ету мен мемлекеттілікті нығайтудың жаңа міндеттеріне сай болуы тиіс.

Бірінші. Бізге Мемлекеттік жоспарлау және болжау жүйесін одан әрі жетілдіре түсу керек.

Қойылатын мақсат — жоспарлар мен бағдарламалар әзірлеуде мемлекеттік органдардың жауапкершілігін күшейту. Осыған байланысты Үкіметке беретін тапсырмам:

- Менің пайымдауымдағы Қазақстанның 2050 жылға дейінгі даму стратегиясын ескере отырып, жұмыста және өмірде еліміз басшылыққа алатын стратегиялық құжаттарды қайта қарау.

- Елде Мемлекеттік аудит енгізу тұжырымдамасын әзірлеп, келесі жылы Парламентке тиісті заң жобасын енгізу. Бізге мемлекеттік аудиттің ең озық әлемдік тәжірибесі негізінде кешенді жүйе құру қажет.

- Экономикалық стратегияларымыз жүзеге асуы үшін мемлекет дағдарыстық жағдайларды күні бұрын тиімді түрде біліп, оларға қарсы шара қолдануы тиіс. Бұл үшін бізге дағдарысқа қарсы әрекет етудің көпдеңгейлі жүйесін құру қажет.

Бізде ықтимал дағдарыстық жағдайларға арналған стандартты іс-әрекеттер жиынтығы болуы керек. Бұл, әсіресе, өңірлер үшін маңызды. Ол жүйені әзірлеу барысында мен айтқан барлық қатерлерді ескеру қажет.

Екінші. Біз басқаруды орталықсыздандыруды сауатты жүргізуіміз керек.

Орталықсыздандыру идеясының мәні — шешім қабылдау үшін құқықтар мен қажетті ресурстарды орталықтан өңірлік билік органдарына беру.

Біз 2013 жылы жауапкершілік пен өкілеттіктерді орталық пен өңірлер арасында бөлу жөнінде нақты шаралар қабылдауымыз қажет.

Жергілікті жерлердегі билік органдарының өкілеттіктері қаржылық және кадрлық ресурстармен нығайтылатын болады.

Қоғам және азаматтар мемлекеттік шешімдер қабылдау процесі мен олардың жүзеге асырылуына тікелей қатыстырылуы қажет. Жергілікті басқару органдары арқылы халыққа жергілікті маңызы бар мәселелерді өз бетімен және жауапкершілікпен шешуіне нақты мүмкіндік беру керек.

Мен Жергілікті басқаруды дамыту тұжырымдамасын бекіттім. Ол ауылдық, селолық деңгейде басқару сапасын арттыруға мүмкіндік жасайды және азаматтардың жергілікті маңызы бар мәселелерге қатысуын кеңейтеді.

Біз селолық әкімдіктерге қосымша өкілеттіктер береміз және олардың ауылдағы ахуалға ықпалын күшейтеміз.

Бірақ, сонымен бірге, бізге қоғамдық бақылауды, жергілікті жерлердегі ахуалға азаматтардың ықпалын күшейту керек. Сондықтан мен мәслихат арқылы ауыл әкімдерінің сайланбалылығын енгізу туралы шешім қабылдадым. Сайлауды біз 2013 жылдың өзінде-ақ бастаймыз.

Барлығы 2533 әкім, соның ішінде селолық округтердің, кенттердің және аудандық маңызы бар 50 қаланың әкімі сайланатын болады.

Бұл барлық деңгейдегі әкімдердің жалпы санының 91,7%-ы!

Осылайша, біз азаматтармен тікелей жұмыс жасайтын және мәселені жергілікті жерде шешетін барлық әкімдерді сайланбалылықпен қамтитын боламыз.

Азаматтардың жергілікті жерлердегі өзекті мәселелерді шешуге, жергілікті билік органдарының жұмысын бақылауға белсене араласатын уақыты туды.

Үкіметке Президент Әкімшілігімен бірлесіп, қажетті заңнамалық актілер әзірлеуді тездетуді, ал Парламентке олардың басымдық тәртібімен қабылдануын қамтамасыз етуді тапсырамын.

Біз бүкіл әлеммен бірге өркениетті жолмен жүруге және қоғамның одан әрі демократиялануына бағыт ұстауға тиіспіз.

Парламенттің өкілеттіктерін күшейту жөніндегі саясатымызды жалғастыру керек.

Сонымен бірге, орталықсыздандыруға тек жергілікті деңгейде белгілі бір өкілеттіктер беруге болатын жаңа билік органдарын құру процесі ретінде қараудың керегі жоқ.

Орталықсыздандыру — ең алдымен мемлекеттік басқару жүйесінің сапалық өзгерісі, мәселелерді жергілікті деңгейде шешу жүйесін өзгерту.

Бұл орайда орталықсыздандыру жоғарыдан төмен қарай басқару билігінің әлсіреуіне, орындаушылық тәртіп мен реттіліктің төмендеуіне апарып соқтырмауы тиіс. Оған жол беруге болмайды. Жергілікті жерлерде әкімдер, Үкімет мұны ерекше бақылауда ұстауға тиіс.

Үшінші. Алдымызда, мен бүгін жариялаған қағидаларға сәйкес, халыққа және мемлекетке қызмет етуді барлығынан жоғары қоятын кәсіпқой мемлекеттік аппарат қалыптастыру міндеті тұр.

Біз мемлекеттік қызметтің кадрлық құрамын іріктеу және кәсіби даярлықтың жетілдірілген әдістемелерін енгізу арқылы сапалы түрде жақсартуымыз керек.

Басқарушылық шешімдер мемлекет деңгейінде төмендегідей талаптарға сай болуы тиіс:

- Тек қысқамерзімді ғана емес, ұзақмерзімді нәтижелерді де есепке алу.
- Басқарушылық шешімнің мультипликативті әсерін есепке алу.
- Адал бәсекелестік және кәсіпкерліктің еркіндігі ережелерін қамтамасыз ету.
- Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдық міндеттерінің екі түрлі түсіндірілуін болдырмау. Олардың қызметінің заңнамалық тұрғыдан дәл регламенттелуі.

Жаңа талаптарды ескере отырып, біз әкімшілік реформасының екінші кезеңін бастап кеттік.

Ең алдымен мемлекеттік аппарат реформаланатын болады. Мен мемлекеттік қызметтің жаңа жүйесі туралы Заңға қол қойдым. Ол сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды күшейтуді, мемлекеттік қызметшілерді іріктеуде ашықтықты арттыруды, меритократия қағидаларын енгізуді, яғни жақсы кадрларды ілгерілетуді қамтамасыз етеді.

Біз Кадр саясаты жөніндегі ұлттық комиссия құратын боламыз. Мемлекеттік саясаттың нақты бағыттарын жүзеге асыруға жауапты кәсіпқой басқарушылардың мүлдем жаңа санаты — «А» корпусы құрылады.

«А» корпусына бірінші кезекте жауапты хатшылар мен облыс әкімдерінің аппарат басшылары, комитет төрағалары, қалалар мен аудандар әкімдері кіреді. Өзімнің Әкімшілігіме «А» корпусына үміткерлерге қойылатын біліктілік талаптары туралы Жарлық жобасын дайындауды тапсырамын.

Бұдан былай мемлекеттік қызметші лауазымдық сатымен кезең-кезеңмен, билік иерархиясының бір сатысынан келесісіне өзінің машығын жетілдіре және кәсіби деңгейін арттыра отырып көтерілетін болады. Белгіленген көрсеткіштерді асыра орындағандар мен өзінің тиімділігін көрсеткендерге және жоғары нәтижеге қол жеткізгендерге ғана ерекшелік жасалуы керек.

Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттікке 2013 жылдың соңына дейін мемлекеттік қызметшілердің лауазымдық өсуінің осындай мүлде жаңа тетігін енгізуді тапсырамын.

Ерекше назарды мемлекеттік қызметтер көрсетудің сапасын арттыруға аудару қажет. Міндет — мемлекеттік аппараттың халықпен өзара қарым-қатынастарында біржақты-өктем көзқарастардан арылып, азаматтарға мемлекеттік қызметтерді тиімді және жедел түрде көрсетуге көшу.

Қазір Парламентке «Мемлекеттік қызмет туралы» заң жобасы енгізілді. Оны 2013 жылдың бірінші тоқсанының соңына дейін қабылдау керек.

Біз мемлекеттік органдарды оларға тән емес функцияларды орындаудан босатып, мемлекеттік институттардың дербестігін сапалық тұрғыдан кеңейтуге тиіспіз. Үкімет оның орындалуын 2014 жылдан бастап жергілікті бюджет қалыптастырудың жаңа тетігін енгізумен ұштастыруы керек.

Төртінші. Мемлекеттік аппарат бизнес-қауымдастықпен жаңа өзара іс-қимыл жүйесін құруы керек.

Біз бизнеске араласпауға және «бәрін қолынан жетелеп жүрмеуге» тиіспіз. Біз бизнеске ертеңгі күнге деген сенімділік сіңіруге тиіспіз, кәсіпкерлер өздерінің күшіне сенуге және мемлекет оларды алдамайтынын, қорғайтынын білуге тиіс. Олардан тек адал жұмыс істеу ғана талап етіледі.

Бұл үшін біз, біріншіден, жекеменшік құқығының беріктігін іс жүзінде қамтамасыз етуге кепілдік беруге тиіспіз деп санаймыз. Екіншіден, шарттық міндеттемелерді қорғауға кепілдік беру керек.

Мемлекеттің міндеттемесі — азаматтарға олардың іскерлік белсенділігін жүзеге асыруға барынша мүмкіндік беру. Ал бұл дегеніміз — отандық бизнес үшін инфрақұрылым құрудың қамын ойлау.

Осы мақсатта жаңа 2013 жылдың өзінде ұлттық құқықтық жүйені жаңғыртудың кезекті кезеңін бастау керек.

Заңнама тек ұлттық мүдделерді ғана қорғап қана қоймай, қарқынды дамып отырған халықаралық құқықтық ортамен де үйлесуге тиіс. Үкіметке жария, сондай-ақ жеке құқықтың барлық базалық салаларында біздің құқық жүйеміздің бәсекелестігін арттыру жөнінде жүйелі шаралар қабылдауды тапсырамын.

Үкіметке 2013 жылы Президент Әкімшілігімен бірлесіп атқаратын мынадай тапсырма беремін:

- Қылмыстық және Қылмыстық-іс жүргізу заңнамаларын реформалауды бастау керек. Ілгері ізгілендіруге, оның ішінде, экономикалық құқық бұзушылықты қылмыссыздандыруға маңыз беру керек;

- Парламентке 4 жаңа кодексті: Қылмыстық-іс жүргізу, Қылмыстық, Қылмыстық-орындаушылық және Әкімшілік құқық-бұзушылық туралы кодексті әзірлеп, енгізу керек.

Бұл өзекті заң актілерінің қабылдануы қылмыстық сот ісін жүргізуді және, ең алдымен, қылмысқа қарсы мемлекеттің күрес саясатын тұжырымдық тұрғыдан жаңғыртады, біздің құқықтарымызды қазіргі сын-қатерлерге өз дәрежесінде әрекет жасайтындай деңгейге көтереді.

Бесінші. Мемлекет тәртіпсіздікке мүлдем төзбеушілік принципін ұстануға тиіс.

Дамыған қоғам барлық жерде тәртіп пен реттілік орнатудан, жайлы подъезден, жинақы ауладан, таза көшеден және жарқын жүзді адамдардан басталады.

Біз ең ұсақ құқық бұзушылықпен, бұзақылықпен, мәдениетсіздікпен ымыраға келмеуіміз керек, өйткені, осының өзі қоғам тыныштығын бұзады, өмірдің сапасына селкеу түсіреді.

Тәртіпсіздік пен бетімен кетушілікті сезіну одан да елеулі қылмыстарға жол ашады.

Ұсақ құқық бұзушылыққа төзбеу ахуалы — қоғамдық тәртіпті нығайтуға, қылмыспен күреске бастайтын маңызды қадам.

Біз құқықтық нигилизмді жеңіп, қоғамды қоғамдық тәртіпті қорғау ісіне тартуымыз керек.

Біз әлеуметтік бүлдіргі пиғылды жұмысқа орналасу мәселесімен байланыста қарауымыз керек. Біз қоғамдық орындардағы бұзақылық әрекет үшін жеке іс қағазында және резюмеде міндетті түрде көрсетілетін және жұмысқа қабылдау, қызмет сатысы бойынша өсіру кезінде ескерілетін жаза қолдануды енгізуіміз керек.

Мұның бәрі қоғамдық өмірдің нормасы болуға тиіс.

Алтыншы. Мемлекет пен қоғам жемқорлыққа қарсы күресетін бір күш болуға тиіс.

Жемқорлық — жай құқық бұзушылық емес. Ол мемлекеттің тиімділігіне деген сенімді сетінетеді және ұлттық қауіпсіздікке төнген тікелей қатер болып саналады.

Біз түпкі мақсатымыз — жемқорлықты құбылыс ретінде жою үшін жемқорлыққа қарсы заңнамаларды жетілдіру арқылы жемқорлықпен күресті қатты күшейтуіміз керек.

Жетінші. Біз құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтердің реформасын жалғастыруға тиіспіз. Онсыз біз тәртіпсіздікке мүлдем төзбеуді қалыптастыру және жемқорлықты түбірімен жою жөніндегі міндеттерді шеше алмаймыз.

Соңғы 3 жылда құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтердің бірқатар маңызды реформалары жүргізілді. Бұл — мемлекеттікті нығайтудың маңызды қадамы. Олардың жұмысының құқықтық базасы жақсартылды. Функциялары нақты айқындалды. Қызметтің қайталануы жойылды. Қылмысқа қатысты саясат ізгілендірілді.

Барлық құқықтық құрылымдардың қызметкерлері түгелдей аттестаттаудан өткізілді. 100 мыңнан астам адамнан 12,5 мың адам аттестаттаудан өтпей қалды және органдардан босатылды.

Біз бұл жұмысты одан әрі жалғастыра береміз.

Президент Әкімшілігі мен Қауіпсіздік кеңесіне және Үкіметке бірлесіп атқаратын мынадай тапсырма беремін:

- Құқық қорғау органдары қызметкерлерін ақшалай қамтамасыз ету және зейнетақымен қамсыздандыру деңгейін арттыру жөніндегі іс-қимыл жоспарын дайындау керек. Осы 2013 жылдан бастап арнайы атақтар үшін төленетін қосымша ақы мөлшерін әскери атақтар бойынша төленетін жалақы деңгейіне дейін көтеруді тапсырамын.

- Құқық қорғау органдарының Кадр саясаты тұжырымдамасын әзірлеу керек.

- Жоғары аттестаттау комиссиясы базасында құқық қорғау органдарындағы кадр саясаты жөніндегі тұрақты жұмыс істейтін құрылым құру керек.

- Құқық қорғау және арнайы органдар жетекшілерінің Президентік резервін қалыптастыру керек.

Президент Әкімшілігіне, Қауіпсіздік кеңесіне Үкіметпен бірлесіп, ведомствоаралық жұмыс тобын құруды және 2013 жылдың екінші тоқсанының аяғына дейін Құқық қорғау жүйесін одан әрі жаңғырту бағдарламасының жобасын әзірлеуді тапсырамын.

Құқықтық саясаттың маңызды мәселесі азаматтардың Конституция кепілдік беретін сот арқылы қорғалу құқын жүзеге асыруы болып табылады.

Бұл үшін сот төрелігін жүзеге асыру процесін оңайлату, оны басы артық бюрократиялық рәсімдерден арылту керек. Жаңа ақпараттық технологияларды белсенді енгізген жағдайда мұны істеу қиын емес.

Сонымен бір мезгілде соттардың жұмысын жеңілдету мақсатында дауларды соттардан тыс реттеу институттарын дамытуды жалғастырған жөн. Болмашы мәселелер бойынша дауларды шешу соттардан тыс тәртіппен жүргізілетіндей тетіктер қарастыру қажет.

Сот билігінің беделі орындалмаған сот шешімдерінен төмендейді. Осыған байланысты, бұл жағдайды түбегейлі өзгерту жөніндегі шаралар қабылдануға тиіс.

Шекара қызметінің ауқымды реформасын жүргізу керек. Міндет — оның тиімділігін түбегейлі арттыру, материалдық-техникалық базасын жаңғырту.

Бұл үшін Қауіпсіздік кеңесіне Президент Әкімшілігімен және Үкіметпен бірлесіп, Шекара қызметін дамытудың және мемлекеттік шекараны орта мерзімді кезеңде орнықтырудың арнайы Кешенді жоспарын әзірлеуді тапсырамын.

6. Дәйекті және болжамды сыртқы саясат — ұлттық мүдделерді ілгерілету мен аймақтық және жаһандық қауіпсіздікті нығайту.

Қазақстан тәуелсіздік жылдарында халықаралық процестердің тең құқықты қатысушысы болып қалыптасты және біз қолайлы сыртқы ахуал құруға қол жеткіздік.

Біздің басымдықтарымыз өзгермейді — көршілеріміз — Ресеймен, Қытаймен, Орталық Азия елдерімен, сондай-ақ АҚШ-пен, Еуроодақпен, Азия елдерімен серіктестікті дамыту мәселесі болып табылады.

Біз Кеден одағын және Бірыңғай экономикалық кеңістікті нығайтатын боламыз.

Біздің таяудағы мақсатымыз — Еуразиялық экономикалық одақ құру. Осыған орай біз мәселелердің консенсус арқылы шешілетінін нақты мәлімдейміз. Саяси егемендікке қысым көрсетілмейді.

Сыртқы саясатымызды теңдестіру әлемдік істерде елеулі рөл атқаратын және Қазақстан үшін практикалық қызығушылық туғызатын барлық мемлекеттермен достық және болжамды қарым-қатынастарды дамыту дегенді білдіреді.

Алайда халықаралық ахуал және геосаяси орта қарқынды өзгеруде және әрқашан жақсы жағына қарай ойыса бермейді. Солтүстік Африка мен Таяу Шығыстан Солтүстік-Шығыс Азияға дейін тұрақсыздықтың алып белдеуі созылып жатыр. Күштердің ара салмағы жаһандық деңгейде де, сонымен қатар, Жер шарының жекелеген аймақтарында да елеулі өзгерістерге ұшырауда. Соған сәйкес, БҰҰ, ЕҚЫҰ, НАТО, ҰҚШҰ, ШЫҰ, АӨСШК және басқа аймақтық қауіпсіздік тетіктерінің рөлі арта түседі. Орталық Азияда ұлттық қауіпсіздікке төнген жаңа қатерлер пайда болды.

Мұндай ахуалда Қазақстанның сыртқы саясаты ішкі саясаты сияқты жаңғыртылуға тиіс.

Сыртқы саясатты жаңғыртудың басымдықтары:

- Аймақтық және ұлттық қауіпсіздікті жан-жақты нығайту.

- Экономикалық және сауда дипломатиясын белсенді дамыту.

- Мәдени-гуманитарлық, ғылым-білім және басқа шектес салалардағы халықаралық ынтымақтастықты арттыру.

- Азаматтарымызды құқықтық қорғауды, олардың шетелдердегі жеке, отбасылық, іскерлік мүдделерін қорғауды күшейту.

Біріншіден, ұлттық мүдделерді сыртқы саясатта ілгерілету айрықша прагматикалық принциптерге негізделген.

Біздің міндеттеріміз: сыртқы саясатты әртараптандыру, ұлттық экономикалық және сауда мүдделерін ілгерілету үшін экономикалық және сауда дипломатиясын дамыту.

Екіншіден, біз әрі қарай да аймақтық қауіпсіздік үшін өз жауапкершілігімізді сезінуге және Орталық Азияны тұрақтандыруға өз үлесімізді қосуға тиіспіз.

Біздің міндетіміз — аймақтағы тартысты жағдайдың алғышарттарын жоюға барынша көмектесу.

Орталық Азияны тұрақтандырудың озық тәсілі — аймақшілік бірігу. Нақ осы жолмен біз біздің аймақтың тартыстық әлеуетін төмендетіп, толғақты әлеуметтік-экономикалық проблемаларды шешіп, су-энергетикалық және басқа да қайшылықтардың түйіндерін жаза аламыз.

Біздің дауысымыз барлық әлемге естіліп тұруға тиіс. Сондықтан мен Астаналық экономикалық форумда өзіміз G-Global деп атаған диалогтың жаңа түрін ұсындым.

Әлемде бірде-бір ел бастан кешіп жатқан дәуірінің қатерлерін жалғыз өзі жеңе алмайды. Менің бастамамның мәні — әділ және қауіпсіз әлем орнықтыру үшін баршаның күшін біріктіру.

Үшіншіден, біздің еліміз халықаралық прогрессивті бастамаларды бәрін одан әрі қолдап, жаһандық қауіпсіздікке үлесін қоса беруі керек.

Қазақстан барлық мүдделі серіктестермен және біздің көршілерімізбен бірге Ауғанстан мәселесін тезірек саяси реттеуге және қайта қалпына келтіруге қол жеткізетін болады.

Қазақстан ИЫҰ-ның белсенді қатысушысы бола отырып, Таяу Шығысты реттеу процесінің бейбіт сипатына шын жүректен мүдделілік танытады. Араб-ислам әлеміндегі халықтық толқудан босаған күш-қуаттың жасампаздық арнаға бағытталып, аймақтың әлеуметтік-экономикалық проблемаларын шешуге қызмет етуі маңызды.

Біз озық қарқынмен Азия-Тынық мұхиты аймағының елдерімен экономикалық тұрғыдан жақындасуға тиіспіз. Бұл бізге тек экономикалық дивиденд беріп қана қоймайды, сыртқы саясатымыздың теңгерімділігін де нығайта түседі.

Төртіншіден, Қазақстан өзінің қорғаныс қабілеті мен әскери доктринасын нығайтуға, түрлі қорғаныстық тежеу тетіктеріне қатысуға тиіс.

Біз ұлттық қорғаныс моделін әзірлей отырып, түрлі елдермен және ұйымдармен ынтымақтасуға тиіспіз.

Қазақстан ҰҚШҰ бойынша одақтастармен тығыз жұмыс істейтін және жедел қимылдайтын Ұжымдық күштердің әлеуеті мен жауынгерлік қабілетін арттыруға көмектесетін болады.

7. Жаңа Қазақстандық патриотизм — біздің көпұлтты және көпконфессиялы қоғамымыз табысының негізі.

Біздің бұл бағыттағы басты мақсатымыз қарапайым және түсінікті: біз қоғамдық келісімді сақтауға және нығайтуға тиіспіз. Бұл — біздің мемлекет ретінде, қоғам ретінде, ұлт ретінде өмір сүруіміздің айнымас шарты.

Қазақстан патриотизмінің іргетасы — барлық азаматтардың тең құқылығы және олардың Отан намысы алдындағы жалпы жауапкершілігі.

Биыл Лондон Олимпиадасында біздің спортшыларымыз 205 ұлттық құрама арасынан 12-ші орын алды. Біздің команда көпұлтты Қазақстанның, көптеген этностардың берік және ынтымақты шаңырағының біртұтас жасағы ретінде сайысқа түсті. Олимпиададағы жеңіс салтанаты халқымызды одан әрі біріктіре түсті, патриотизмнің ұлы күшін танытты. Бұқаралық спорт және жоғары жетістіктерге жеткізетін спорт кешенді жүйелі тәсілді талап етеді. Тек саламатты ұлт қана бәсекелестікке қабілетті болмақ.

Үкіметке әлемдік озық тәжірибені есепке ала отырып, Бұқаралық спорт пен жоғары жетістікке жеткізетін спортты дамыту бағдарламасын әзірлеуді тапсырамын.

Бірінші. Жаңа қазақстандық патриотизм.

Болашаққа деген сенім болмаса, толыққанды мемлекет құруға болмайды. Мемлекет пен азаматтың мақсаттары барлық бағыттар бойынша сәйкес келуі өмірлік тұрғыдан маңызды. Мемлекеттің басты міндеті де осы.

Азаматтар мемлекетке болашақ бар болса, даму үшін, жеке және кәсіби тұрғыдан өсу үшін мүмкіндіктер болса ғана сенім артады.

Мемлекет және халық мұны сезініп, бірлесіп жұмыс істеуге тиіс.

Өз бойымызда және балаларымыздың бойында жаңа қазақстандық патриотизмді тәрбиелеуіміз керек. Бұл ең алдымен елге және оның игіліктеріне деген мақтаныш сезімін ұялатады.

Бірақ бүгінде қалыптасқан мемлекеттің жаңа даму кезеңінде бұл түсініктің өзі жеткіліксіз. Біз бұл мәселеге прагматикалық тұрғыдан қарауымыз керек. Егер мемлекет әр азаматтың өмір сапасына, қауіпсіздігіне, тең мүмкіндіктеріне және болашағына кепілдік беретін болса, біз елімізді сүйеміз, онымен мақтанамыз. Осындай тәсіл ғана патриотизмді және оны тәрбиелеу мәселесіне прагматикалық және шынайы көзқарасты оятады.

2050 жылға қарай біз Қазақстанның кез келген азаматы ертеңгі күнге, болашаққа өте сенімді болатындай саяси жүйе құруымыз керек.

Біздің балаларымыз бен немерелеріміз сырт елден гөрі Отанында өмір сүргенді артық көретіндей, өйткені, өз жерінде өзін жақсы сезінетіндей болуға тиіс. Біздің еліміздің әрбір азаматы өзін өз жерінің қожасы ретінде сезінуге тиіс.

Екінші. Барлық этностар азаматтары құқықтарының теңдігі.

Біз — бәріміз тең құқықты, тең мүмкіндіктерді иеленген қазақстандықтармыз. Жаңа қазақстандық патриотизм барлық қоғамды, барлық этностық әркелкіліктерді біріктіруге тиіс.

Біз — көпұлтты қоғамбыз. Және де ұлтаралық қатынастар мәселесінде ешқандай қосарланған стандарттар болмауға тиіс. Мемлекетте бәрі де тең болуға тиіс. Этностық немесе басқа да белгілер бойынша жақсы немесе жаман деген болмауға тиіс.

Бұл мәселе мен үшін декларативті емес. Егер біреуге этностық белгісі бойынша қысым жасалса, онда бүкіл қазақстандықтарға қысым жасалды деп есептеу керек. Ешқандай этносқа ешқандай артықшылық болмайды және болмауға тиіс, барлығының құқықтары мен міндеттері бірдей. Біз тең мүмкіндіктер қоғамын, бәрі заң алдында бірдей болатын қоғамды құрудамыз. Біз ешқашан оқуға түсу, жұмысқа тұру және қызмет бабында өсу этностық белгі арқылы шешіледі дегенді ойға да алмауға тиіспіз.

Мен Үкімет пен әкімдердің еңбек саясатына тәртіп енгізуін талап етемін. Жұмысқа, әсіресе жергілікті билік органдарына этностық ерекшеліктеріне қарамастан, үздіктер алынуы керек. Өлшем біреу ғана — өте жоғары этика және кәсібилік. Министрліктер мен әкімдіктердің барлық буындарында кадр таңдауда байқалатын біржақтылықты түзеу керек.

Біздің қоғамымызда «артық» немесе «бөтен», «біздікі» немесе «біздікі емес» деген болмауға тиіс. Біз еліміздің бірде-бір азаматын сыртта қалдыра алмаймыз. Әрбір қазақстандық биліктің қолдайтынын және тірек екенін сезінуге тиіс.

Ұлттардың этносаралық келісіміне сына қағуға тырысатындардың барлығы да заңмен қудаланады.

Мұнда ерекше жауапкершілік біздерге, қазақтарға артылады.

Қазақстан — біздің қасиетті мекеніміз. Кейінгі ұрпақ осынау қастерлі өлкеде өмір сүріп, өркен жаятын болады.

Қазақ жеріне тағдырдың жазуымен алуан түрлі ұлт өкілдері қоныс аударды. Біз оларға құшағымызды ашып, қазақи қонақжайлылықпен қарсы алдық. Олар біздің елімізде өсіп-өніп, бауырларымызға айналды. Қазір біз көпұлтты сипаты бар, біртұтас елміз.

Жаһандану дәуірі — көпұлтты мемлекеттер дәуірі. Бұл — әлемдік үрдіс.

Еліміздің дамуына барша ұлт пен ұлыс өкілдері бірге үлес қосты. Ендеше, тәуелсіз қазақ елінің азаматтарын алалауға, бауырластығын бұзуға ешкімнің

хақысы жоқ. Барлық ұлт өкілдерімен тіл табысып, тату-тәтті, бейбітшілік пен келісімде өмір сүру — барша қазақтың басты қағидасы болуы шарт. Өз халқын сүйетін адам, өз жұртына жақсылық тілеген жан өзге халықтарды ашындырмайды, өз ұлтын ешкімге қарсы қоймайды. Біз ел иесі ретінде биік бола білсек, өзгелерге сыйлы боламыз.

Тіл туралы жауапкершілігі жоғары саясат біздің қоғамымызды одан әрі ұйыстыра түсетін басты фактор болуға тиіс. Біз алдағы уақытта да мемлекеттік тілді дамыту жөніндегі кешенді шараларды жүзеге асыруды табандылықпен жалғастыра береміз. Кез келген тіл өзге тілмен қарым-қатынасқа түскенде ғана өсіп, өркен жаятынын әрдайым есте сақтаған жөн.

Осы заманғы ғылыми терминологияның негізін латын тілінен енген сөздер құраса, ақпараттық технология дамыған қазіргі дәуірде күн сайын дерлік ағылшын тілі дүние жүзі халықтарының тілдеріне жаңа сөздер мен ұғымдар арқылы батыл ену үстінде. Бұл үдерістен біз де тыс қалмауымыз керек.

Қазақ тілінің осы заманның биік талабына сай, бай терминологиялық қорын жасаған соң оны рет-ретімен, кезең-кезеңімен қоғамдық өмірдің бар саласына батыл енгізуіміз керек.

Мемлекеттік тілмен қатар Қазақстанда тұратын барлық ұлттар мен ұлыстардың тілін, мәдениетін және салт-дәстүрін дамытуға барынша жағдай жасауды алдағы уақытта да жалғастыра беретін боламыз.

Үшінші. Қазақ тілі және тілдердің үштұғырлылығы.

Жауапкершілікті тіл саясаты қазақ ұлтын біріктіруші басты факторлардың бірі болып табылады.

Қазақ тілі — біздің рухани негізіміз. Біздің міндетіміз — оны барлық салада белсенді пайдалана отырып дамыту. Біз ұрпақтарымызға бабаларымыздың сандаған буынының тәжірибесінен өтіп, біздің де үйлесімді үлесімізбен толыға түсетін қазіргі тілді мұраға қалдыруға тиіспіз. Бұл — өзін қадірлейтін әрбір адам дербес шешуге тиіс міндет.

Мемлекет өз тарапынан мемлекеттік тілдің позициясын нығайту үшін көп жұмыс атқарып келеді. Қазақ тілін кеңінен қолдану жөніндегі кешенді шараларды жүзеге асыруды жалғастыру керек.

Біз 2025 жылдан бастап әліпбиімізді латын қарпіне, латын әліпбиіне көшіруге кірісуіміз керек. Бұл — ұлт болып шешуге тиіс принципті мәселе. Бір кезде тарих бедерінде біз мұндай қадамды жасағанбыз.

Балаларымыздың болашағы үшін осындай шешім қабылдауға тиіспіз және бұл әлеммен бірлесе түсуімізге, балаларымыздың ағылшын тілі мен интернет тілін жетік игеруіне, ең бастысы — қазақ тілін жаңғыртуға жағдай туғызады.

Біз қазақ тілін жаңғыртуды жүргізуге тиіспіз. Тілді заманға сай үйлестіріп, терминология мәселесінен консенсус іздеу керек. Сонымен қатар, әбден орныққан халықаралық және шет тілінен енген сөздерді қазақ тіліне аудару мәселесін біржола шешу қажет. Бұл мәселе оқшауланған қайраткерлердің ортасында шешілмеуге тиіс. Үкімет мұны реттегені жөн.

Бүкіл әлемде бірдей қабылданған терминдер бар. Олар кез келген тілді байытады. Біз өмірді өзіміз күрделендіре түсеміз, түсінбестікке бой алдырып, ақыл-ойды сапырылыстырамыз, көнерген сөздердің шырмауынан шықпаймыз. Мұндай мысалдар аз емес.

Мен қазіргі тілде жазылған кемінде жүздеген қазіргі кітаптардың тізімін жасап, қазақ тіліне қазіргіше аударуды ұсынамын. Бәлкім, жастар арасында конкурс жариялау керек шығар: өздеріне не нәрсе қызықты әрі пайдалы екенін олар да айтсын.

Қазақ тілін дамыту саясаты одан жерінуге, тіпті қазақтардың өздерінің бойды аулағырақ ұстауына ықпал етпеуі керек. Керісінше, тіл Қазақстан халқын біріктіруші болуға тиіс. Бұл үшін тіл саясатын сауатты және дәйекті, қазақстандықтар сөйлесетін бірде-бір тілге қысым жасамай жүргізу керек.

Сіздер біздің саясатымыз туралы — 2025 жылға қарай қазақстандықтардың 95% қазақ тілін білуге тиіс екендігін білесіздер.

Бұл үшін қазір барлық жағдай жасалған.

Қазірдің өзінде еліміздегі оқушылардың 60%-дан астамы мемлекеттік тілде оқиды. Мемлекеттік тіл барлық мектептерде оқытылады. Бұл — егер бала биыл мектепке барса, енді 10–12 жылдан соң жаппай қазақша білетін қазақстандықтардың жаңа ұрпағы қалыптасады деген сөз.

Қазақстанның болашағы — қазақ тілінде.

Қазақ тілі 2025 жылға қарай өмірдің барлық саласында үстемдік етіп, кез келген ортада күнделікті қатынас тіліне айналады. Осылай тәуелсіздігіміз бүкіл ұлтты ұйыстыратын ең басты құндылығымыз — туған тіліміздің мерейін үстем ете түседі.

Тәуелсіздігін алған тұста еліміздегі қазақтың саны 6,8 млн. немесе 41% болса, қазір 11 млн. жетіп, 65%-дан асты. Қазақтың саны 4 млн. артты. Егер әрбір қазақ ана тілінде сөйлеуге ұмтылса, тіліміз әлдеқашан Ата заңымыздағы мәртебесіне лайық орнын иеленер еді.

Қазақ тілі туралы айтқанда, істі алдымен өзімізден бастауымыз керектігі ұмыт қалады. Ұлттық мүддеге қызмет ету үшін әркім өзгені емес, алдымен өзін қамшылауы тиіс.

Тағы да қайталап айтайын: қазақ қазақпен қазақша сөйлессін. Сонда ғана қазақ тілі барша қазақстандықтардың жаппай қолданыс тіліне айналады.

Тілге деген көзқарас, шындап келгенде, елге деген көзқарас екені даусыз. Сондықтан оған бей-жай қарамайық.

Қазақ тілі жаппай қолданыс тіліне айналып, шын мәніндегі мемлекеттік тіл мәртебесіне көтерілгенде, біз елімізді Қазақ мемлекеті деп атайтын боламыз.

Қазір біз балаларымыз қазақ тілімен қатар орыс және ағылшын тілдерін де белсенді меңгеру үшін жағдай жасауға шаралар қабылдап жатырмыз. Үштілділік мемлекеттік деңгейде ынталандырылуы керек.

Орыс тіліне және кириллицаға біз қазақ тіліне қандай қамқорлықпен қарасақ, сондай қамқорлықпен қарауымыз керек. Орыс тілін білу — біздің ұлтымыздың тарихи артықшылығы екені баршаға белгілі.

Дәл осы орыс тілі арқылы қазақстандықтар бірнеше ғасыр бойы қосымша білім алып, ел ішінде де, шет жерлерде де өз дүниетанымдары мен араласатын ортасын кеңейтіп келе жатқанын жоққа шығармауға тиіспіз.

Біз ағылшын тілін игеруде серпіліс жасауымыз керек. Қазіргі әлемнің осы «лингва франкасын» меңгеру біздің еліміздің әрбір азаматына өмірдегі шексіз жаңа мүмкіндіктерді ашады.

Төртінші. Мәдениет, дәстүр және даралық.

Дәстүр мен мәдениет — ұлттың генетикалық коды.

Патшалықтың, төңкеріс дүмпуі мен тоталитаризмнің барлық ауыртпалығы мен қиыншылықтарына қарамастан, біздің еліміздің аумағында тұратын қазақтар және басқа да халықтардың өкілдері өздерінің мәдени ерекшеліктерін сақтай алды.

Тәуелсіздік жылдарында, жаһандану мен вестернденуге қарамастан, біздің мәдени іргетасымыз беки түсті.

Қазақстан — бірегей ел. Біздің қоғамда әртүрлі мәдени элементтер бір-бірімен біріккен және бірін-бірі толықтырып тұрады, біріне-бірі нәр беріп тұрады.

Біз өзіміздің ұлттық мәдениетіміз бен дәстүрлерімізді осы әралуандығымен және ұлылығымен қосып қорғауымыз керек, мәдени игілігімізді бөлшектеп болса да жинастыруымыз керек.

Бірлігі бар ел озады, бірлігі жоқ ел тозады. Бұл — тарих заңы. Сондықтан қазақтың бірлігі — елдігіміздің кілті, ең басты мәселесі. Ел бірлігі — ең асыл қасиет. Бірлік, ынтымақ, сабырлылық пен парасаттылық ең алдымен өзімізге — қазақтарға керек.

Қазақты ешуақытта сырттан жау алған емес. Қазақ әлсіресе, алауыздықтан әлсіреген, күшейсе, бірліктен күшейген. Үйдің берекесі қабырғасының қиюымен емес, теңінің жиюымен, отбасындағы сыйластықпен, татулықпен кіреді. Мемлекет те солай. Қазақстанның елдігі асқан, ерлігі тасқан, кемел де келісті елге айналуына бізден — қазақтардан артық мүдделі кім бар?!

Қазақтың ішкі тұтастығын бұзғысы келетін рушылдық, жершілдік әңгімемен ел бірлігін бүлдіргісі келетін күштердің пайда болуы Елбасы ретінде мені алаңдатпай қоймайды. Ондай жымысқы ниеттілердің айқайына құлақ асып, айтағына ілескен жан әр атаның шежіресін әспеттеп, әр жаққа тартқанын аңдамай қалуы мүмкін.

Ру мен тайпаға бөліну — ұлттық тұтастықтан айырылудың өте қауіпті түрі.

Қазақ шежіресінің түпкі мәнін ұмытпау керек, алып дарақтың бұтақтары сияқты күллі рулардың түбін қуа келгенде, барлығы бір ғана ұлы тамырға — қазақ деген ұлтқа барып тіреледі.

Қай шежірені алып қарасаңыз да, ол қазақтың бірлігін, тұтастығын әйгілейді. Шежіре — қазақты бөлшектейтін емес, керісінше, біріктіретін ұғым.

Барша адамзаттың Адам атадан басталатыны сияқты, бүкіл қазақтың шежіре атаулысы Атам қазақтан бастау алатынын әрбір қазақ жүрегінің төрінде ұстауға тиіс.

Тек бірлесіп қана, бүкіл халықтың күш-жігерін біріктіріп қана біз алға баса аламыз. Бірлігі берекелі, тірлігі мерекелі, ынтымағы жарасқан елдің ғана ырысы мен табысы мол болмақ.

Бесінші. Ұлттық интеллигенцияның рөлі.

Біз мемлекеттілігіміздің рухани мәселелер экономикалық, материалдық мәселелерден ешбір кем бағаланбайтын даму кезеңіне келіп отырмыз. Рухани дамуда негізгі рөлге әрқашан интеллигенция ие.

2050 жылғы Қазақстан прогрессивті идеалдар қоғамы болуға тиіс. Біздің қоғамымыздың қазіргі көзқарастарының негізін дәл осы интеллигенция беруі керек.

Интеллигенция қалыптасқан мемлекет кезеңінде жаңа жалпыұлттық құндылықтар жасауда алдыңғы қатарлы күш болуы керек. Олар заманға сай және болашаққа құлшынысты болуға тиіс.

Біз жастарымыз бағыт алып, бой түзеуге тиіс өз заманымыздың жаңа қаһармандарын көрсету және жасауымыз керек.

Интеллигенция менің пайымдауымдағы «Қазақстан-2050» жаңа саяси бағыты негізінде ел болашағының ментальді, дүниетанымдық үлгісін жобалауда негізгі рөлді қолға ала алады және алуға тиіс.

Біз ұлттың тарихи санасын қалыптастыру жұмысын жалғастыруымыз керек. Бүкілқазақстандық бірегейлік біздің халқымыздың тарихи санасының өзегіне айналуға тиіс.

Бүгінде кез келген этносқа жататын немесе дінді ұстанатын қазақстандық — өз елінің тең құқықты азаматы.

Қазақ халқы және мемлекеттік тіл даму үстіндегі қазақстандық азаматтық тұтастықтың біріктіруші ұйытқысы болып келеді.

Біз: «Мен — қазақстандықпын, өз елімде мен үшін барлық есік ашық!», — деп айта алатын әділетті қоғам құрып жатырмыз.

Бүгінде біздің азаматтар үшін барлық есік, барлық мүмкіндік, барлық жол ашық.

Біз көппіз және бәріміз — бір Елміз, бір халықпыз.

Өз еліне пайдасын тигізу, өз Отанының тағдырына жауапты болу — әрбір жауапты саясаткер үшін, әрбір қазақстандық үшін парыз және абырой.

Біз бірлік пен татулық құндылықтарын қоғамның іргетасына, қазақстандық ерекше толеранттылықтың негізіне айналдырдық. Біз осы құндылықтарды қазақстандықтардың әрбір болашақ буынына аялай ұсынуымыз керек.

Алтыншы. XXI ғасырдағы Қазақстандағы дін

Бүгінде біздің халқымыз үшін дәстүрлі емес діни және жалған діни ағымдар мәселесі өткір тұр.

Жастарымыздың бір бөлігі өмірге осы жат жалған діни көзқарасты көзсіз қабылдайды, өйткені, біздің қоғамның бір бөлігінде шеттен келген жалған діни әсерлерге иммунитеті әлсіз.

Біздің Конституция сенім бостандығына кепілдік береді, бұл — факт. Бірақ, өздеріңіз білетіндей, шексіз еркіндік деген болмайды. Ол дегеніміз — хаос. Барлығы да Конституция мен заңдар аясында болуға тиіс.

Әркімнің таңдау құқығы бар. Діни таңдауға өте үлкен жауапкершілікпен қарау керек, өйткені, адамның өмірлік салты, тұрмысы, көп жағдайда бүкіл өмірі соған байланысты.

Бүгінде, интернет пен жоғары технологиялар ғасырында, ақпараттар тасқындаған заманда, «сүзгі» адамның ішінде болу керек.

Ішкі «сүзгі» сұрақтар қойып отыруға тиіс: аналарымыз, әпке-қарындастарымыз, қыздарымыз орамалға оранып алып, басқа халықтардың киімін кигені бізге керек пе? Бізбен бір дастарқанда отырып тамақ ішпеуге тиіс пе? Көлік жүргізбеуі керек пе? Мұның бәрі — басқа елдердің орныққан дәстүрлері, біздің даламызда ондай дәстүрлер ешқашан болған емес. Классиканы оқыңыздар, фильмдерді көріңіздер.

Біздің әйелдерде ұлттық тәкаппарлық, қалыптасқан киіну стилі бар, оны олар ибалылықпен ұстана біледі және біз, ерлер, әйелдердің осы қасиетін жиі теріс пайдаланамыз.

Біз мұсылманбыз, оның ішінде Әбу Ханифа мазһабын ұстанатын сүнниттерміз.

Бабаларымыз ұстанған бұл жол ұлттық салт-дәстүрді, ата-ананы сыйлауға негізделген. Ендеше, бүгінгі ұрпақ та әлемдегі ең ізгі дін — ислам дінін қадірлей отырып, ата дәстүрін ардақтағаны абзал.

Қазір кейбір сыртқы күштер жастарымызды ислам дінінің хақ жолынан адастырып, теріс бағытқа тартуға тырысуда. Мұндай ұлттық табиғатымызға жат келеңсіздіктерден бойымызды аулақ салуымыз керек.

Біз мұсылман үмбетінің бір бөлігі екенімізді мақтан тұтамыз. Ол — біздің дәстүріміз. Бірақ бізде зайырлы қоғамның дәстүрлері де бар екенін, Қазақстан зайырлы мемлекет екенін ұмытпауымыз керек.

Біз елдің дәстүрлері мен мәдени нормаларына сәйкес келетін діни сана қалыптастыруымыз керек. Біз өзін өзі ұстаудың ерекше үлгілерін алуға тиіспіз. Мен жария етіп отырған стратегия біздің халқымызды орта ғасырларда емес, ХХІ ғасырда өмір сүруге дайындайды.

Мемлекет пен азаматтар радикализмнің, экстремизмнің және терроризмнің барлық түрлері мен бой көрсетулеріне қарсы біртұтас шеп құруға тиіс.

Діни экстремизм қаупі ерекше алаңдаушылық тудырып отыр. Дінбасылар да ортақ алаңдаушылық білдіруде.

Біз Жаратушыға деген кіршіксіз сенімнің агрессиялы және қырып-жойғыш фанатизммен алмасуына жол бермеуіміз керек. Соқыр фанатизм біздің бейбітсүйгіш халқымыздың психологиясы мен діліне мүлде жат. Ол Қазақстанның мұсылмандары ұстанатын ханафи мазһабына қарама-қайшы.

Қазақстандағы экстремизм мен терроризмде идеялық емес, қылмыстық негіз бар. Жалған діни көпірмеліктің артында қоғамның негізін күл-талқан еткісі келетін қылмыстық іс-әрекет жасырынып жатыр.

Бұл — біздің еліміздегі бейбітшілік пен тұрақтылыққа шабуыл. Бұл — біздің мемлекеттігіміз бен азаматтық кемелдігіміздің мықтылығының сынға түсуі.

Біз діни радикализм мен экстремизмнің пайда болуын бейтараптандыру мақсатында заңдарымызды жетілдіруіміз керек. Біз терроризмге қарсы заңдарды да жетілдіруге тиіспіз. Мемлекет қайдан бой көтерсе де, радикализм мен экстремизмнің жолын кесу керек.

Біз әлеуметтік, этностық және діни шиеленістер мен қақтығыстарды еңсерудің жаңа сенімді механизмдерін жасауымыз керек. Дәстүрлі емес секталар мен күмәнді жалған діни ағымдардың іс-әрекетін қатаң түрде тыйып отыру қажет.

Біз қоғамда, әсіресе, жастар арасында діни экстремизм профилактикасын күшейтуіміз керек.

Өлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі беретін артықшылықтарды да пайдалануымыз керек. Осы әңгімелесу алаңының базасында діни ыңғайдағы дауларды шешудің жаңа платформасын жасауымыз қажет.

Біз діни және этностық дауларды шешу үшін аймақтағы ыстық нүктелерде, Үлкен Таяу Шығыс аясында, тіпті одан да ауқымды деңгейде араағайындық жасауға дайын болуымыз керек.

Біздің мемлекетіміздің зайырлы келбеті — Қазақстанның табысты дамуының маңызды шарты.

Мұны Қазақстанның қазіргі және болашақ саясаткерлері, барлық қазақстандықтар айқын түсінуге тиіс.

Үкіметке Президент Әкімшілігімен бірлесіп, Діни экстремизммен және терроризммен күрес жөніндегі мемлекеттік бағдарлама дайындауды тапсырамын.

Сөйте тұрып, мен ұлтты да сақтандырғым келеді. Экстремизммен күрес әйтеуір жазықтыны іздеп табуға айналып кетпеуге және дінмен күреске жалғасып кетпеуге тиіс.

Дін мәселелерінде ойластырылған қадам және өте мұқияттылық қажет. Мемлекет діни бірлестіктердің ішкі ісіне араласпауға тиіс. Біз ұят, толеранттылық және төзімділік еркіндігі принциптерін қастер тұтуымыз керек.

Құрметті қазақстандықтар!

Менің отандастарым!

Бүгінгі Жолдауымда мен сіздердің әрқайсыларыңызға сөз арнаймын. Ел алдында ірі мәселелер тұр. Мен біздің табысты болатынымызға сенімдімін.

Болашақтың Қазақстанын мен қалай елестетемін?

Мен 2050 жылғы қазақстандықтар — үш тілде сөйлейтін білімді, еркін адамдардың қоғамы екеніне толық сенімдімін. Олар — әлемнің азаматтары. Олар саяхаттап жүреді. Олар жаңа білім меңгеруге құштар. Олар еңбексүйгіш. Олар — өз елінің патриоттары.

Мен 2050 жылғы Қазақстан — жалпыға ортақ еңбек қоғамы екеніне сенімдімін. Ол — барлығы да адам игілігі үшін жасалатын, экономикасы мықты мемлекет. Білім беру саласы да, денсаулық сақтау саласы да үздік. Бейбітшілік пен тыныштық салтанат құрған. Азаматтары еркін және тең құқықты, ал билігі әділ. Онда заң үстемдік етеді.

Мен біздің дұрыс бағытпен ілгерілеп бара жатқанымызға сенемін және бізді ештеңе де тузу жолдан тайдыра алмайды. Егер біз күшті болсақ, бізбен санасатын болады. Егер біз таңғажайыпқа сенсек немесе басқаларға иек артсақ, қол жеткізген жетістіктерімізді жоғалтып аламыз.

Бүгін біз ең дұрыс таңдау жасауға тиіспіз.

«Қазақстан-2050» Жаңа стратегиялық бағытын жүзеге асыруда бізге — қазақ халқына айрықша жауапкершілік жүктеледі.

Тағылымы мол тарихымызбен, ұлы бабалардың ұлағатты өмірінен алар тәлімімізбен біз алдағы асулардан алқынбай асамыз.

Алтау ала болса, ауыздағы кетеді.

Төртеу түгел болса, төбедегі келеді.

Осыдан 3 ғасыр бұрын Аңырақайда болған ұлы шайқаста ата-бабаларымыз бірліктің құдіреті қандай боларын өзіне де, өзгеге де дәлелдеген. Сын сағатта туған елге деген перзенттік парызды бәрінен биік қоя білген. Сол шайқаста төгілген қан барша қазақтың тамырында бар. Бізді бір-бірімізбен біріктіретін де, бауыр ететін де бабалардың бостандық жолында төгілген осы қаны деп білемін.

Елдік мұрат жолындағы ұлы ерлік әрқашан аталарымыздың бойынан табылған. Бабаларымыз тірі болу үшін бір болса, біз әрдайым ірі болу үшін бір болуымыз керек.

Бейбіт күндегі белестерді бағындырып, алдағы сындардан сүрінбей өтеріміз, ең алдымен, өзімізге, бірлігіміз бен берекемізге байланысты.

Біз бәріміз бір атаның — қазақ халқының ұлымыз. Бәріміздің де туған жеріміз біреу — ол қасиетті қазақ даласы. Бұл дүниеде біздің бір ғана Отанымыз бар, ол — тәуелсіз Қазақстан. Біз болашаққа көз тігіп, тәуелсіз елімізді «Мәңгілік ел» етуді мұрат қылдық.

«Қазақстан-2050» Стратегиясы осынау мәңгілік жолдағы буындар бірлігінің, ұрпақтар сабақтастығының көрінісі.

Тәуелсіз елді өз қолымен құрған буыннан басталған ұлы істерді кейінгі ұрпақтың лайықты жалғастыратынына кәміл сенемін.

Бабалардың ерлігі, бүгінгі буынның ерен істері және жас ұрпақтың жасампаздығы арасында сабақтастық болса ғана, біз «Мәңгілік ел» боламыз. Сондықтан барлық буын өкілдеріне үн қатамын!

Алдымен, алдыңғы толқын — аға буын! Сіздердің көрегендіктеріңіз бен өмірлік тәжірибелеріңіз кейінгі буынның ақиқат жолынан адаспай, алға басуына септігін тигізеді.

Ортаңғы буын отандастарым! Сіздердің еншілеріңізге алып империяның күйреп, жас, тәуелсіз мемлекеттің түлеген кезеңі деп келді. Сіздердің күрделі де қиын шешімдер арқылы жинаған өлшеусіз тәжірибелеріңіз — қиындықтардан қыңбай өтуімізге қажетті баға жетпес қазына.

Ал кейінгі толқын жастарға айтарым: Сендер — болашаққа деген үкілі үмітіміздің тірегісіңдер. Біздің бүгінгі атқарып жатқан қыруар шаруаларымыз тек сендер үшін жасалуда. Сендер тәуелсіз Қазақ елінің перзенттерісіңдер. Тәуелсіз елде туып, тәуелсіз елде тәрбие алдыңдар. Сендердің азат ойларың мен кемел білімдерің — елімізді қазір бізге көз жетпес алыста, қол жетпес қиянда көрінетін тың мақсаттарға апаратын құдіретті күш.

Мен барша халқымды жарқын болашаққа жол бастайтын адамзат баласының мәңгілік құндылықтары — ерік-жігер мен еңбексүйгіштік, мақсаткерлік қасиеттерді бойға сіңіруге шақырамын.

Мен ХХІ ғасыр Қазақстанның «алтын ғасыры» боларына сенемін. Бұл бейбітшіліктің, тұрақтылық пен гүлденудің ғасыры болады.

Қазақстан халқы ұлы тарихтың иесі атануға лайық. Біз көздеген мақсатымызға міндетті түрде жетеміз.

Аңсарлы азаттығымыз бен тәу етер тәуелсіздігіміз баянды болсын! Мәңгілік ел болу жолындағы ұлы істеріміз жаңа дәуірлерге жол ашсын!

Баршаларыңызға бақ-береке, отбасыларыңызға амандық тілеймін.

Жаңажылдық құттықтауы

Астана қаласы, 2012 жылдың 31 желтоқсаны

Құрметті отандастар!

Енді санаулы ғана минуттардан кейін біз жаңа 2013 жылға қадам басамыз.

Өтіп бара жатқан жыл Қазақстан үшін жарқын оқиғаларға, жетістіктерге және жеңістерге толы болды.

Еліміз жоғары экономикалық өсімге қол жеткізді.

Қазақстан әлемдегі бәсекеге қабілетті елдер арасында 51-ші орынға табан тіреді. Бұл — біздің сөзіміз бен ісіміздің бір арнада тоғысқанының, ең бастысы, ел болып бір жеңнен қол, бір жағадан бас шығара алатынымыздың дәлелі.

Біздің мақсаткерлігіміз Лондон қаласындағы жазғы Олимпиада ойындары барысында айқын көрінді. Қазақстан құрамасы үздік 12 елдің қатарына кірді. Бұл жеңіс қазақстандықтарды біріктірудің маңызды факторына айналды.

Ардақты ағайын!

Қазіргі сәтте барлығыңыз көтеріңкі көңіл-күймен мерекелік дастарханда бас қосып отырсыздар. Келе жатқан жыл біздің берекелі бірлігімізді, жарасымды татулығымызды, үйлесімді тұрақтылығымызды нықтай түсетін жыл болатынына сенемін.

«Отан — қуат, отбасы — шуақ», — дейді қазақ халқы. Осы бір шуақ шашқан отбасылық мереке баршаңызға бақыт, табыс, шаттық әкелсін! Ел іргесі аман болсын!

Қымбатты отандастар!

1 жылдың басқасымен алмасуы — нышандық уақыт.

Біздің 2012 жылғы қадам басардағы үмітіміз үкіленді. Жарқын жетістіктер біздің бірлігіміз бен патриоттық сезімімізді нығайтты.

Өтіп бара жатқан жылдығы шымылдығы жабылар тұста Қазақстан кереметтей жеңіске кенелді. Астана 2017 жылғы «ЭКСПО» бүкіләлемдік көрмесін өткізу орны ретінде таңдап алынды. Бұл шешім біздің барша халқымыздың толайым табыстарын тану еді.

Құрметті қазақстандықтар!

Жыл қорытындысын шығара отырып, әрқайсымыз да мақтанышқа лайықты нәрсе таба алмаймыз.

Біреу жоғары оқу орнын табысты аяқтады. Енді біреулеріміз жаңа жұмыс тапты немесе қызмет сатысымен өрледі. Біреудің отбасы нәрестемен толысты. Басқа біреулер жаңа пәтердің кілтіне қол жеткізді. Арамызда шығармашылықта, ғылымда танығандар, өз өндірісін жақсартқандар бар. Үлкен-кішілі жеңістерімізді санап шығудың өзі қиын.

Қиындықтар да болды. Алайда олардан қаймығудың қажеті жоқ. Олар бізге сабақ болып, шыңдай түседі.

Жалпы, біздің өміріміздің өзі сол қиындықтар мен жеңістер өріледі. Әрі оның жарқын жақтары басым бола түсуде.

Қазір әркім өз болашағының жоспарын құруда. Біртұтас халық болғандықтан, біздің ортақ мақсаттарымыз да бар. Ол «Қазақстан-2050» стратегиясы. Оның орындауын бастау келер жылды баршамыз үшін ерекшелендіре түсетін болады.

Алайда, алдыға ауқымды мақсаттар қою жақсы өмірді кейінге қалдыру дегенді білдірмейді. Жыл босағадан аттасымен-ақ біз нақтылы нәтижелерді көре бастаймыз.

Қымбатты достар!

Көшелердегі қауіпсіздік, отбасылардағы ырыс-береке, балалардың денсаулығы, жұмыстағы тұрақтылық — бұның бәрі қиын емес, еліміздің айқын басымдықтары.

Арман бізді қанағаттандырады. Мақсат бізге жол көрсетеді.

Біздің барлық армандарымыз мақсатқа айналып, табыстарға жеткізуіне тілектеспін.

Ал, осы жолда сіздерді жақын адамдарыңыздың жан жылуы нұrlандырып жүрсін!

2012 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы заңдарының тізбесі

1. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 2 қаңтардағы №525-IV;
2. «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті — Елбасы туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына толықтыру енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы» 2012 жылғы 2 қаңтардағы №526-IV;
3. «Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы №527-IV;
4. «Ғарыш қызметі туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы №528-IV;
5. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ғарыш қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы №529-IV;
6. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы №530-IV;
7. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Түркия Республикасының Үкіметі арасындағы Қожа Ахмет Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің қызмет шарттары туралы келісімді және 2009 жылғы 22 қазандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Түркия Республикасының Үкіметі арасындағы Қожа Ахмет Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті қызметінің шарттары туралы келісімге өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 9 қаңтардағы №531-IV;
8. «Газ және газбен жабдықтау туралы» 2012 жылғы 9 қаңтардағы №532-IV;
9. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 9 қаңтардағы №533-IV;
10. «Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау туралы» 2012 жылғы 9 қаңтардағы №534-IV;
11. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 9 қаңтардағы №535-IV;
12. «Еуразиялық экономикалық комиссия туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 10 қаңтардағы №536-IV;
13. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне зияткерлік меншік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 12 қаңтардағы №537-IV;
14. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасында қор нарығын дамыту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 12 қаңтардағы №538-IV;
15. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жобалық қаржыландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 12 қаңтардағы №539-IV;

16. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне асыл тұқымды мал шаруашылығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 12 қаңтардағы №540-IV;
17. «Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру туралы» 2012 жылғы 13 қаңтардағы №541-IV;
18. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 13 қаңтардағы №542-IV;
19. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік сатып алу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 13 қаңтардағы №543-IV;
20. «Қаржыландыру туралы негіздемелік келісімді (ҚАЗ: ОАӨЭЫ 2 көлік дәлізі (Маңғыстау облысының учаскелері) инвестициялық бағдарламасы) ратификациялау туралы» 2012 жылғы 14 қаңтардағы №544-IV;
21. «Телерадио хабарларын тарату туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №545-IV;
22. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне телерадио хабарларын тарату мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №546-IV;
23. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық-атқару жүйесі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №547-IV;
24. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 25 қаңтардағы №548-IV;
25. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Америка Құрама Штаттарының Үкіметі арасындағы Жәрдем көрсетуді жеңілдету жөніндегі ынтымақтастыққа қатысты келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 27 қаңтардағы №549-IV;
26. «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» 2012 жылғы 1 ақпандағы №550-IV;
27. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Ұлттық әл-ауқат қоры қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 1 ақпандағы №551-IV;
28. «Қазақстан Республикасының арнаулы мемлекеттік органдары туралы» 2012 жылғы 13 ақпандағы №552-IV;
29. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының арнаулы мемлекеттік органдары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 13 ақпандағы №553-IV;
30. «Ананы қорғау туралы 1952 жылғы (қайта қаралған) конвенцияны қайта қарау туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2012 жылғы 14 ақпандағы №554-IV;
31. «Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасы арасындағы Ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 14 ақпандағы №555-IV;
32. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне проба-ция қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 15 ақпандағы №556-IV;
33. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бюджет процесіне қатысушылардың, бюджет қаражатын алушылардың жауапкершілігін

күшейту және бюджеттік рәсімдердің тиімділігін арттыру бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №557-IV;

34. «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 2 Көлік дәлізі үшін Инвестициялық бағдарлама (Маңғыстау облысындағы учаскелер) — 1-ші жоба) ратификациялау туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №558-IV;

35. «Қазақстан Республикасының сот жүйесі мен судьяларының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №559-IV;

36. «Қазақстан Республикасының Жоғары сот кеңесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу және Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілерінің күші жойылды деп тану туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №560-IV;

37. «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №561-IV;

38. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қорғаныс және әскери қызмет мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №562-IV;

39. «Орындаушылардың, фонограмма жасаушылардың және хабар тарату ұйымдарының құқықтарын қорғау туралы халықаралық конвенцияны ратификациялау туралы» 2012 жылғы 17 ақпандағы №563-IV;

40. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бәсекеге қабілетті кәсіпорындарды сауықтыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 17 ақпандағы №564-IV;

41. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне істерді қараудың апелляциялық, кассациялық және қадағалау тәртібін жетілдіру, сот төрелігіне сенім деңгейін арттыру және қолжетімділікті қамтамасыз ету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 17 ақпандағы №565-IV;

42. «Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 17 ақпандағы 566-IV;

43. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инвестициялар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 20 ақпандағы №567-IV;

44. «Біріккен Ұлттар Ұйымы мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстанда Біріккен Ұлттар Ұйымының Өкілдігін ашу туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 20 ақпандағы №568-IV;

45. «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі Еуразиялық топ туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 21 ақпандағы №569-IV;

46. «Ислам конференциясы ұйымының Жарғысын ратификациялау туралы» 2012 жылғы 21 ақпандағы №570-IV;

47. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы ұжымдық қауіпсіздік жүйесінің күштері мен құралдары құралымдарының мәртебесі туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 15 наурыздағы №1-IV;

48. «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі

принциптері туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы үшінші хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 15 наурыздағы №2-V;

49. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы ұжымдық қауіпсіздік жүйесінің күштері мен құралдарының қалыптастырылу және жұмыс істеу тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 16 наурыздағы №3-V;

50. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымында әскери мақсаттағы өнімдерді шығару жөніндегі мемлекетаралық ғылыми-өндірістік бірлестіктерді құрудың жалпы принциптері туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 16 наурыздағы №4-V;

51. «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2012–2014 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 16 наурыздағы №5-V;

52. «2012–2014 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 16 наурыздағы №6-V;

53. «Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы Азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №7-V;

54. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымына мүше мемлекеттердің әскери мақсаттағы өнімдерді әзірлеу, жасау, пайдалану, жөндеу, жаңғырту, пайдалану мерзімін ұзарту және кәдеге жарату саласындағы ынтымақтастығы туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №8-V;

55. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының ұжымдық қауіпсіздік жүйесі күштері мен құралдарының қару-жарағы мен әскери техникасының техникалық және ақпараттық үйлесімділігін қамтамасыз ету туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №9-V;

56. «Тауар таңбалары жөніндегі заңдар туралы Сингапур шартын ратификациялау туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №10-V;

57. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Испания Корольдігінің Үкіметі арасындағы Ауғанстан Ислам Республикасын тұрақтандыру мен қалпына келтіру жөніндегі халықаралық іс-қимылдарға Испания Корольдігінің қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы әскери мүлік пен персоналдың транзитін қамтамасыз ету туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 20 сәуірдегі №11-V;

58. «Қазақстан Республикасы мен Біріккен Араб Әмірліктері арасындағы Қылмыскерлерді ұстап беру туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 20 сәуірдегі №12-V;

59. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы шеңберінде әскери мақсаттағы өнім жасауға қатысатын кәсіпорындар мен ұйымдардың мамандануын сақтау туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 23 сәуірдегі №13-V;

60. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қорғалған байланыс мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 23 сәуірдегі №14-V;

61. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне әртүрлі заңнамалық актілердің құқық нормалары арасындағы қайшылықтарды, олқылықтарды, коллизияларды және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін нормаларды жою мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 27 сәуірдегі №15-V;

62. «2010 жылғы 5 шілдедегі Еуразиялық экономикалық қоғамдастық Сотының статутына өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 31 мамырдағы №16-V;
63. «Кеден одағының сыртқы шекарасында көліктік (автомобильдік) бақылауды жүзеге асыру туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 11 маусымдағы №17-V;
64. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Өзара қаржылық мәселелерді реттеу және әскери білім беру мен сынақ полигондарын пайдалану саласындағы есеп айырысу шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 11 маусымдағы №18-V;
65. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға және ақшаны қолма-қол ақшаға айналдыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 21 маусымдағы №19-V;
66. «Магистралдық құбыр туралы» 2012 жылғы 22 маусымдағы №20-V;
67. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне магистралдық құбыр және салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 22 маусымдағы №21-V;
68. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне денсаулық сақтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 28 маусымдағы №22-V;
69. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы» 2012 жылғы 28 маусымдағы №23-V;
70. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік рәміздер мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 28 маусымдағы №24-V;
71. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне электр энергетикасы, табиғи монополиялар мен реттелетін нарық субъектілерінің инвестициялық қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 4 шілдедегі №25-V;
72. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасы азаматтарының Қырғыз Республикасының аумағында және Қырғыз Республикасы азаматтарының Қазақстан Республикасының аумағында болу тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 5 шілдедегі №26-V;
73. «Қазақстан Республикасындағы тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 5 шілдедегі №27-V;
74. «2009 жылғы 22 қарашадағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ауғанстан Ислам Республикасының Үкіметі арасындағы Білім беру саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 5 шілдедегі №28-V;
75. «Жылжымалы жабдыққа қатысты халықаралық кепілдіктер туралы конвенцияны және Жылжымалы жабдыққа қатысты халықаралық кепілдіктер туралы конвенцияға Авиациялық жабдық жөніндегі хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 5 шілдедегі №29-V;

76. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің қызметін ұйымдастыру, қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 5 шілдедегі №30-V;

77. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне техникалық реттеу және метрология мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 10 шілдедегі №31-V;

78. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасы Конституциясының 78-ші бабын іске асыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 10 шілдедегі №32-V;

79. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне агроөнеркәсіптік кешенді дамыту және қолдау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 10 шілдедегі №33-V;

80. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік монополия мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 10 шілдедегі №34-V;

81. «Қазақстан Республикасындағы көлік туралы» және «Сауда мақсатында теңізде жүзу туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 10 шілдедегі №35-V;

82. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне рұқсат беру құжаттарын қысқарту және мемлекеттік органдардың бақылау мен қадағалау функцияларын оңтайландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 10 шілдедегі №36-V;

83. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы сауда өкілдіктерін өзара құру туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 27 қыркүйектегі №37-V;

84. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы сауда өкілдіктерінің бөлімшелерін ашу туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 27 қыркүйектегі №38-V;

85. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің капитал қозғалысына байланысты операцияларды реттеу және бақылау жөніндегі валюталық саясатының негізін құрайтын қағидаттар туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 27 қыркүйектегі №39-V;

86. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің ортақ сақтандыру нарығын құру туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 17 қазандағы №40-V;

87. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Австрия Республикасының Үкіметі арасындағы Инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 17 қазандағы №41-V;

88. «Қазақстан Республикасы мен Қасиетті Тақ арасындағы Өзара қатынастар туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 18 қазандағы №42-V;

89. «Қазақстан Республикасындағы мерекелер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 19 қазандағы №43-V;

90. «Қазақстан Республикасы мен Иран Ислам Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 19 қазандағы №44-V;

91. «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2012 жылғы 19 қазандағы №45-V;
92. «Еркін сауда аймағы туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 25 қазандағы №46-V;
93. «Кеден одағының кедендік шекарасы арқылы қолма-қол ақша қаражатын және (немесе) ақша құралдарын өткізу кезінде қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 25 қазандағы №47-V;
94. «Балаларды халықаралық ұрлаудың азаматтық-құқықтық аспектілері туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2012 жылғы 13 қарашадағы №48-V;
95. «Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтерінің Біріккен алқасы туралы шартты ратификациялау туралы» 2012 жылғы 15 қарашадағы №49-V;
96. «Отбасылық міндеттермен еңбек ететін еңбекші ерлер мен әйелдерге арналған тең қарау және тең мүмкіндіктер туралы конвенцияны (156-конвенция) ратификациялау туралы» 2012 жылғы 16 қарашадағы №50-V;
97. «2012–2014 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 20 қарашадағы №51-V;
98. «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2013–2015 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» 2012 жылғы 20 қарашадағы №52-V;
99. «2008 жылғы 25 қаңтардағы Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2012 жылғы 20 қарашадағы №53-V;
100. «2013–2015 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» 2012 жылғы 23 қарашадағы №54-V;
101. «Қазақстан Республикасының Бюджет кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 23 қарашадағы №55-V;
102. «Микроқаржы ұйымдары туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы №56-V;
103. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне микроқаржы ұйымдарының қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы №57-V;
104. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастық шеңберінде Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтері өкілдіктерінің қызметі мәселелері бойынша кеден істеріндегі ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы №58-V;
105. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік қызмет мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 14 желтоқсандағы №59-V;
106. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 24 желтоқсандағы №60-V;
107. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 26 желтоқсандағы №61-V.

2012 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының тізбесі

1. «Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласында төтенше жағдайдың қолданысын ұзарту туралы» 2012 жылғы 4 қаңтардағы №215;
2. «Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің арнайы мемлекеттік мұрағатын құру туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы №216;
3. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы №217;
4. «Индонезия Республикасында Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» 2012 жылғы 13 қаңтардағы №218;
5. «Бесінші шақырылған Қазақстан Республикасы Парламентінің бірінші сессиясын шақыру туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №220;
6. «Н.С. Әшім туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №221;
7. «С.А. Дьяченко туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №222;
8. «Б.С. Ізмұхамбетов туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №223;
9. «О.И. Жұмабеков туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы №224;
10. «С.В. Кулагинді Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №225;
11. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №226;
12. «С.Н. Ахметовті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №227;
13. «Ә.Ө. Исекешевті Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №228;
14. «Қ.Н. Келімбетовті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №229;
15. «Б.Ә. Сағынтаевты Қазақстан Республикасының Экономикалық даму және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №230;
16. «Б.С. Қамалиев туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №231;
17. «А.Қ. Жұмағалиевты Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №232;
18. «Т.А. Ермагеев туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №233;
19. «Б.М. Имашев туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №234;
20. «Н.Ж. Қаппаровты Қазақстан Республикасының Қоршаған ортаны қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №235;
21. «Р.Т. Түсіпбековті Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) төрағасы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №236;
22. «Б.М. Имашевты Қазақстан Республикасының Әділет министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №237;
23. «Н.А. Ноғаевты Батыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №238;

24. «Ә.Қ. Құсайыновты Қарағанды облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №239;
25. «Н.М. Сәдуақасовты Қостанай облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №240;
26. «Е.М. Арынды Павлодар облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №241;
27. «Б.Т. Сұлтановты Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Басшысының орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 қаңтардағы №242;
28. «Қ.П. Қожамжаровты Ақмола облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 21 қаңтардағы №243;
29. «Қ.Б. Саудабаев туралы» 2012 жылғы 23 қаңтардағы №244;
30. «М.А. Құл-Мұхаммедті Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 23 қаңтардағы №245;
31. «Д.Қ. Мыңбайды Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 23 қаңтардағы №246;
32. «А.С. Шабдарбаевты Қазақстан Республикасы Республикалық ұланың қолбасшысы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 23 қаңтардағы №247;
33. «Назарбаев орталығы» мемлекеттік мекемесін құру туралы» 2012 жылғы 23 қаңтардағы №248;
34. «Еуразиялық экономикалық комиссия кеңесіндегі Қазақстан Республикасының өкілі туралы» 2012 жылғы 24 қаңтардағы №249;
35. «А.В. Смирнов туралы» 2012 жылғы 25 қаңтардағы №250;
36. «Е.Б. Бөлегеновті Қазақстан Республикасының Беларусь Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі, ТМД Жарғылық органдарының жанындағы Тұрақты өкіл қызметін қоса атқарушы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 қаңтардағы №251;
37. «Б.А. Дүйсенбаевты Қазақстан Республикасының Испания Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 қаңтардағы №252;
38. «К.В. Жигаловты Қазақстан Республикасының Канададағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 қаңтардағы №253;
39. «Қазақстан Республикасының Таиланд Корольдігіндегі дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» 2012 жылғы 25 қаңтардағы №254;
40. «Д.Ә. Бердәлиев туралы» 2012 жылғы 27 қаңтардағы №255;
41. «Д.Х. Бақышевты Қазақстан Республикасының Корея Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 27 қаңтардағы №256;
42. ««Бірінші басшыларын Қазақстан Республикасының Президенті қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын мемлекеттік жоғары оқу орындарының мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 21 сәуірдегі №573 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 27 қаңтардағы №257;
43. «Емил Рапчаны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2012 жылғы 27 қаңтардағы №258;
44. «Қазан қаласында (Ресей Федерациясы) Қазақстан Республикасының Бас консулдығын ашу туралы» 2012 жылғы 27 қаңтардағы №259;

45. «Қазақстан Республикасының Консулдық жарғысын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 27 қыркүйектегі №217 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 30 қаңтардағы №260;
46. «Мемлекет басшысының 2012 жылғы 27 қаңтардағы «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» 2012 жылғы 30 қаңтардағы №261;
47. «Кешірім жасау туралы» 2012 жылғы 31 қаңтардағы №№262–263;
48. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 31 қаңтардағы №264;
49. «Ұлты қазақ азаматтардың тегі мен әкесінің атын жазуға байланысты мәселелерді шешу тәртібі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 2 сәуірдегі №2923 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 4 ақпандағы №265;
50. «Кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі мамандандырылған ауданаралық соттарды құру және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 4 ақпандағы №266;
51. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Мемлекеттік органдардың мәліметтерді Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияларына жатқызу жөніндегі өкілеттіктер берілген лауазымды тұлғаларының тізбесін бекіту туралы» 2000 жылғы 13 сәуірдегі №371 және «Орталық мемлекеттік органдар мен облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдары қызметінің тиімділігін жыл сайынғы бағалау жүйесі туралы» 2010 жылғы 19 наурыздағы №954 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №267;
52. «Оңтүстік Қазақстан облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы №268;
53. «Ли Бен Хваны II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2012 жылғы 22 ақпандағы №270;
54. «А.Ю. Волков туралы» 2012 жылғы 24 ақпандағы №271;
55. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 27 ақпандағы №272;
56. «Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы Қазақстанның стратегиялық зерттеулер институты туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 13 тамыздағы №3614 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 1 наурыздағы №273;
57. «Әскери қызметтің белгіленген мерзімін өткерген мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерді запасқа шығару және Қазақстан Республикасының азаматтарын 2012 жылдың сәуір-маусымында және қазан-желтоқсанында мерзімді әскери қызметке кезекті шақыру туралы» 2012 жылғы 1 наурыздағы №274;
58. «Қазақстан Республикасы мен Беларусь Республикасы арасындағы 2009–2016 жылдарға арналған ұзақ мерзімді экономикалық ынтымақтастық туралы шартты бекіту туралы» 2012 жылғы 1 наурыздағы №275;
59. «Орталық мемлекеттік органдар мен облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдары қызметінің тиімділігін жыл сайынғы бағалау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің

2010 жылғы 19 наурыздағы №954 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 5 наурыздағы №277;

60. «Назарбаев орталығы» көп функциялы ғылыми-талдамалық және гуманитарлық-ағартушылық мемлекеттік мекемесінің жарғысын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 5 наурыздағы №278;

61. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, алқа сот төрағасы мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2012 жылғы 12 наурыздағы №279;

62. «Қазақстан Республикасының Румыниядағы дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» 2012 жылғы 12 наурыздағы №280;

63. «Қазақстан Республикасы «Сырбар» Сыртқы барлау қызметінің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 26 наурыздағы №773 Жарлығына өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 13 наурыздағы №281;

64. «Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кейбір мәселелері туралы» 2012 жылғы 13 наурыздағы №282;

65. «Құқық арқылы демократия үшін Еуропалық комиссиядағы Қазақстан Республикасының мүшелігі туралы» 2012 жылғы 13 наурыздағы №283;

66. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 13 наурыздағы №284;

67. «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мұнай-газ кеңесі туралы» 2012 жылғы 14 наурыздағы №285;

68. «Финляндия Республикасында Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» 2012 жылғы 15 наурыздағы №286;

69. «Қазақстан Республикасының Норвегия Корольдігіндегі дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» 2012 жылғы 15 наурыздағы №287;

70. «Бразилия Федеративтік Республикасында Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» 2012 жылғы 15 наурыздағы №288;

71. «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатын қалыптастыру және пайдалану тұжырымдамасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 2 сәуірдегі №962 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 16 наурыздағы №289;

72. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының әскери қызметшілері, құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі өртке қарсы қызмет органдары мен прокуратура органдарының қызметкерлері лауазымдарының санаттары бойынша тізімдерін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283 және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 20 наурыздағы №290қбп;

73. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №291;

74. «Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдарының қызметкерлерін кезектен тыс аттестаттаудан өткізу туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №292;

75. «Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдарын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы №501 Жарлығына өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №293;

76. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 және «Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті туралы ережені бекіту туралы» 2002 жылғы 5 тамыздағы №917 жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №294;

77. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі туралы ережені бекіту туралы» 2008 жылғы 11 наурыздағы №552 және «Қазақстан Республикасы Президентінің актілері мен тапсырмаларының жобаларын дайындау, келісу, қол қоюға ұсыну, Қазақстан Республикасы Президентінің актілері мен тапсырмаларының орындалуын бақылауды жүзеге асыру және Қазақстан Республикасы Президентінің нормативтік құқықтық жарлықтарына мониторинг жүргізу ережесін бекіту туралы» 2010 жылғы 27 сәуірдегі №976 жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 8 сәуірдегі №295;

78. «Б.С. Сәрсенбаев туралы» 2012 жылғы 10 сәуірдегі №296;

79. «Кешірім жасау туралы» 2012 жылғы 10 сәуірдегі №297;

80. «Урсула Фарингерді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2012 жылғы 11 сәуірдегі №298;

81. «Н.Б. Ермекбаевты Қазақстан Республикасының Қытай Халық Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 20 сәуірдегі №299;

82. «Б.С. Арын туралы» 2012 жылғы 20 сәуірдегі №300;

83. «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы Қазақстан Республикасы азаматтарының Ресей Федерациясының аумағында және Ресей Федерациясы азаматтарының Қазақстан Республикасының аумағында болу тәртібі туралы келісімге қол қою туралы» 2012 жылғы 20 сәуірдегі №301;

84. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 20 сәуірдегі №302қбп;

85. «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Жастар саясаты жөніндегі кеңес құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 1 шілдедегі №625 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 25 сәуірдегі №303;

86. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2011 жылғы есебін бекіту туралы» 2012 жылғы 25 сәуірдегі №304;

87. «З.Қ. Тұрысбековті Қазақстан Республикасының Украинадағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 сәуірдегі №305;

88. «Ғ.І. Оразбақовты Қазақстан Республикасының Ресей Федерациясындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 сәуірдегі №306;

89. «Б.Қ. Нұрғалиевты Қазақстан Республикасының Израиль Мемлекетіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 сәуірдегі №307;

90. «Қазақстан Республикасы мен Иран Ислам Республикасы арасындағы Ұстап беру туралы шартқа қол қою туралы» 2012 жылғы 26 сәуірдегі №309;

91. «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2012 жылғы 26 сәуірдегі №310;

92. «Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы №957 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 27 сәуірдегі №311;

93. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2012 жылғы 3 мамырдағы №312;

94. «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы 2011 жылғы есепті бекіту туралы» 2012 жылғы 3 мамырдағы №313;

95. «Астана — жаңа қала» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29 маусымдағы №645 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 3 мамырдағы №314;

96. «Б.А. Дүйсенбаев туралы» 2012 жылғы 3 мамырдағы №315;

97. «Жоғары әскери және арнаулы атақтар беру туралы» 2012 жылғы 4 мамырдағы №316;

98. «Б.С. Тасымов туралы» 2012 жылғы 7 мамырдағы №317;

99. «Жоғары офицерлік және басшы құрамның адамдары атқаратын лауазымдар тізбесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 мамырдағы №392 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 7 мамырдағы №318;

100. «Қазақстан Республикасы арнаулы мемлекеттік органы қызметкері антиның мәтінін және оны қабылдау қағидаларын бекіту туралы» 2012 жылғы 7 мамырдағы №319;

101. «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының жалпы әскери жарғыларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 5 шілдедегі №364 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 7 мамырдағы №320;

102. «Қазақстан Республикасы Атом энергиясы агенттігі туралы» 2012 жылғы 7 мамырдағы №321;

103. «Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдарының қызметкерлерін кезектен тыс аттестаттаудан өткізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 8 сәуірдегі №292 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 8 мамырдағы №323;

104. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының әскери қызметшілері, құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар жөніндегі министрлігінің мемлекеттік өртке қарсы органдары мен прокуратура органдарының қызметкерлері лауазымдарының санаттары бойынша тізілімдерін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283 және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдарының қызметкерлеріне

еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 8 мамырдағы №324қбп;

105. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2012 жылғы 8 мамырдағы №325;

106. «Қазақстан Республикасының әділет органдары қылмыстық-атқару жүйесінің туы және нышаны туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 8 қаңтардағы №240 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2012 жылғы 11 мамырдағы №326;

107. «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2012 жылғы 17 мамырдағы №327;

108. «Мемлекеттік билік органдары жүйесіндегі кадр саясатының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №828 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 17 мамырдағы №328;

109. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 18 мамырдағы №329;

110. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 28 мамырдағы №330;

111. «Қазақстан Республикасы құқық қорғау органдарының қызметкерлерін кезектен тыс аттестаттаудан өткізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 8 сәуірдегі №292 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 1 маусымдағы №331;

112. «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттер халықтарының 1941–1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы ерлігі мен батырлығы туралы мәңгі есте сақтау туралы келісімді бекіту туралы» 2012 жылғы 1 маусымдағы №332;

113. «С.В. Лавровты I дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2012 жылғы 7 маусымдағы №333;

114. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2012 жылғы 8 маусымдағы №334;

115. «Е.М. Өтембаевты Қазақстан Республикасының Польша Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 8 маусымдағы №335;

116. «А.Н. Хамзаевты Қазақстан Республикасының Бельгия Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 8 маусымдағы №336;

117. «А.К. Елемесовті Қазақстан Республикасының Италия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 8 маусымдағы №337;

118. «Ф.Т. Қойшыбаевты Қазақстан Республикасының Финляндия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 11 маусымдағы №338;

119. «Шетелде кадрлар даярлау жөніндегі республикалық комиссия туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 қазандағы №470 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 11 маусымдағы №339;

120. «Альберто Антон Кортесті Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен марапаттау туралы» 2012 жылғы 12 маусымдағы №340;

121. «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Тараз қаласының айналма жолы] Жоба) [Батыс Еуропа – Батыс Қытай Халық Республикасы халықаралық транзит дәлізі] қол қою туралы» 2012 жылғы 15 маусымдағы №342;

122. «Қазақстан Республикасы Президентінің Күзет қызметі туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 3 маусымдағы №607 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 21 маусымдағы №343;

123. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 21 маусымдағы №344;

124. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 22 маусымдағы №346;

125. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 27 маусымдағы №347;

126. «Концессияға беруге жатпайтын объектілердің тізбесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 5 наурыздағы №294 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 28 маусымдағы №348;

127. «Дипломатиялық дәрежелер беру туралы» 2012 жылғы 29 маусымдағы №349;

128. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2012 жылғы 2 шілдедегі №350;

129. «Б.Б. Атамқұлов туралы» 2012 жылғы 4 шілдедегі №351;

130. «А.Т. Оразбайды Қазақстан Республикасының Индонезия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 4 шілдедегі №352;

131. «Кешірім жасау туралы» 2012 жылғы 5 шілдедегі №353;

132. «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрылымын одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» 2012 жылғы 12 шілдедегі №354;

133. «Қазақстан Республикасының Қауіпсіздік кеңесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 13 шілдедегі №355;

134. «Е.Ә. Ыдырысов туралы» 2012 жылғы 24 шілдедегі №356;

135. «Б. Ордабаевты Қазақстан Республикасының Бразилия Федеративтік Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 24 шілдедегі №357;

136. «Н.Б. Ермакбаев туралы» 2012 жылғы 24 шілдедегі №358;

137. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 24 шілдедегі №359;

138. «Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының ұйымдық құрылымы мен саны туралы» 2012 жылғы 30 шілдедегі №360;

139. «Сот органдарынан шығатын ресми құжаттарға апостиль қою» мемлекеттік қызметтер стандартын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 26 қыркүйектегі №153 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2012 жылғы 1 тамыздағы №361;

140. «Тәуекелдер контракциясын тәуелсіз бағалау институттарын (рейтингтік агенттіктерді, кредиттік бюроларды) және коллекторлық агенттіктерді одан әрі дамыту тұжырымдамасы туралы» 2012 жылғы 13 тамыздағы №362;

141. «Қазақстан Республикасы мен Португалия Республикасы арасындағы Дипломаттық паспорттардың иелерін визалардан босату туралы келісімді бекіту туралы» 2012 жылғы 13 тамыздағы №363;

142. «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2012 жылғы 14 тамыздағы №364;

143. «Б.С. Рысқалиев туралы» 2012 жылғы 15 тамыздағы №365;

144. «Б.С. Ізмұхамбетовті Атырау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 15 тамыздағы №366;

145. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2012 жылғы 16 тамыздағы №367;

146. «Ғылым жөніндегі жыл сайынғы ұлттық баяндаманы дайындау қағидаларын бекіту туралы» 2012 жылғы 21 тамыздағы №369;

147. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу турады» 2012 жылғы 27 тамыздағы №371;

148. «Қазақстан Республикасындағы кәсіптік және өзге де мерекелер туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 20 қаңтардағы №3827 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 28 тамыздағы №372;

149. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқаларының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2012 жылғы 29 тамыздағы №373;

150. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 1 қыркүйектегі №374;

151. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2012 жылғы 4 қыркүйектегі №375;

152. «Сыныптық шендер мен арнаулы атақтар берілетін Қазақстан Республикасының прокуратура және қаржы полициясы органдары лауазымдарының тізбесін және оларға сәйкес келетін шекті сыныптық шендер мен арнаулы атақтарды бекіту туралы» 2012 жылғы 10 қыркүйектегі №376қбп;

153. «Қазақстан Республикасы ұлттық қауіпсіздік органдарының нышандары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 23 мамырдағы №3526 және «Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін кейбір мемлекеттік органдардың, құқық қорғау органдарының, соттардың, Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың ведомстволық наградалары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 30 қыркүйектегі №155 жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 14 қыркүйектегі №377;

154. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы №7681-KZ Қарыз туралы келісімге («Оңтүстік-Батыс») автомобиль жолдарын дамыту жобасы: Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит

дәлізі (ОАӨЭЫ 1b және 6b)) түзетулерге қатысты Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы келісім хатқа қол қою туралы» 2012 жылғы 18 қыркүйектегі №378;

155. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге («Шығыс-Батыс» автомобиль жолдарын дамыту жобасы (Алматы-Қорғас учаскесі): Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі (ОАӨЭЫ 1b)) қол қою туралы» 2012 жылғы 18 қыркүйектегі №379;

156. «О.Н. Өксімбаев туралы» 2012 жылғы 21 қыркүйектегі №380;

157. «А.Е. Мусинді Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 21 қыркүйектегі №381;

158. «С.Ә. Үмбетов туралы» 2012 жылғы 21 қыркүйектегі №382;

159. «А.А. Бисембаевты Қазақстан Республикасы Президентінің Іс басқарушысы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 21 қыркүйектегі №383;

160. «Кешірім жасау туралы» 2012 жылғы 21 қыркүйектегі №384;

161. «Алматы қаласының шекарасын өзгерту туралы» 2012 жылғы 21 қыркүйектегі №385;

162. «Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімовтің орнынан түсуі туралы» 2012 жылғы 24 қыркүйектегі №386;

163. «К.Қ. Мәсімовті Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 24 қыркүйектегі №387;

164. «С.Н. Ахметовті Қазақстан Республикасының Премьер-министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 24 қыркүйектегі №388;

165. «Қазақстан Республикасы Үкіметінің құрамы туралы» 2012 жылғы 25 қыркүйектегі №389;

166. «Е.А. Досаевты Қазақстан Республикасының Экономикалық даму және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 25 қыркүйектегі №390;

167. «С.С. Әбденовті Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 26 қыркүйектегі №391;

168. «Қ.Е. Көшербаевты Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 26 қыркүйектегі №392;

169. «А.О. Шәкіровті Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкіл қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 27 қыркүйектегі №393;

170. «Тамаш Аянды II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2012 жылғы 27 қыркүйектегі №394;

171. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 27 қыркүйектегі №395;

172. «Е.Х. Қазыхановты Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 28 қыркүйектегі №397;

173. «Е.Ә. Ыдырысовты Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 28 қыркүйектегі №398;

174. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Орнықты органикалық ластағыштардың қалдықтарын жою» жобасын дайындауға арналған грант бөлу туралы келісім-хатқа қол қою туралы» 2012 жылғы 28 қыркүйектегі №399;

175. «Б.Б. Атамқұлов туралы» 2012 жылғы 1 қазандағы №400;

176. «Қазақстан Республикасының экономикасын жаңғырту жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 13 сәуірдегі №314 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 3 қазандағы №401;

177. «2009 жылғы 27 қарашадағы Кеден одағының Кеден кодексі туралы шартқа толықтырулар енгізу туралы хаттамаға қол қою туралы» 2012 жылғы 4 қазандағы №402;

178. «Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы «Орталық коммуникациялар қызметі» республикалық мемлекеттік мекемесін құру және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 5 қазандағы №403;

179. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2012 жылғы 8 қазандағы №404;

180. «Н.Б. Ермакбаев туралы» 2012 жылғы 17 қазандағы №405;

181. «Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 19 желтоқсандағы №495 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 17 қазандағы №406;

182. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 17 қазандағы №407;

183. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2012 жылғы 18 қазандағы №408;

184. «Қазақстан Республикасы мемлекеттік органының үлгі ережесін бекіту туралы» 2012 жылғы 29 қазандағы №410;

185. «Ү. Жетенов туралы» 2012 жылғы 29 қазандағы №412;

186. «Т.М. Мұхаметжанов туралы» 2012 жылғы 31 қазандағы №413;

187. «Қазақстан Республикасы Президентінің байрағы және оның айырым белгілерінің ресми пайдаланылу тәртібі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 29 желтоқсандағы №2736 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 31 қазандағы №414;

188. «Б.Қ. Нұрғалиев туралы» 2012 жылғы 1 қарашадағы №415;

189. «А.К. Елемесов туралы» 2012 жылғы 1 қарашадағы №416;

190. «В.Я. Бобровты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 1 қарашадағы №417;

191. «С.Н. Нөгербековті Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 1 қарашадағы №418;

192. «Республикалық бюджет комиссиясы туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 1 сәуірдегі №780 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 1 қарашадағы №419;

193. «Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы «Орталық коммуникациялар қызметі» республикалық мемлекеттік мекемесінің жарғысын бекіту және «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 2 қарашадағы №420;

194. «Әдебиет пен өнер саласындағы 2012 жылғы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығын беру туралы» 2012 жылғы 2 қарашадағы №421;

195. «Стефан Нелленді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2012 жылғы 2 қарашадағы №422;

196. «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы №1118 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 2 қарашадағы №423;

197. «Р.Т. Ыбыраев туралы» 2012 жылғы 7 қарашадағы №424;

198. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 13 қарашадағы №425қбп;

199. ««Тараз» химиялық паркі» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» 2012 жылғы 13 қарашадағы №426;

200. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 13 қарашадағы №427;

201. «Қазақстан Республикасы Президенті Іс басқармасының құрылымы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 18 тамыздағы №1167 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 13 қарашадағы №428;

202. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 13 қарашадағы №429;

203. «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатын қалыптастыру және пайдалану тұжырымдамасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 2 сәуірдегі №962 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 14 қарашадағы №430;

204. «Мемлекеттік органдардың мәліметтерді Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияларына жатқызу жөніндегі өкілеттіктер берілген лауазымды тұлғаларының тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 13 сәуірдегі №371 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 14 қарашадағы №431;

205. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің және оның ведомстволарының қызметшілері лауазымдарының тізбесін бекіту және «Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдарын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы №501 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 15 қарашадағы №432;

206. «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Ұстап беру туралы шартқа қол қою туралы» 2012 жылғы 16 қарашадағы №433;

207. «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Сотталған адамдарды беру туралы шартқа қол қою туралы» 2012 жылғы 16 қарашадағы №434;

208. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 16 қарашадағы №435;

209. «ЭКСПО-2017» халықаралық мамандандырылған көрмесін дайындау мен оны өткізу жөніндегі мемлекеттік комиссия құру туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы №436;

210. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 26 қарашадағы №437;

211. «Қазақстан Республикасында жергілікті өзін-өзі басқаруды дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы» 2012 жылғы 28 қарашадағы №438;

212. «О.К. Нұрбаевты Қазақстан Республикасының Түрікменстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2012 жылғы 28 қарашадағы №439;

213. «З.Қ. Тұрысбеков туралы» 2012 жылғы 28 қарашадағы №440;

214. «А.Н. Хамзаев туралы» 2012 жылғы 28 қарашадағы №441;

215. «Астана қаласын орнықты дамытудың 2030 жылға дейінгі стратегиялық жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 17 наурыздағы №67 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 28 қарашадағы №442;

216. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2012 жылғы 28 қарашадағы №443;

217. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2012 жылғы 5 желтоқсандағы №444;

218. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2012 жылғы 6 желтоқсандағы №445;

219. «Кеден одағына мүше мемлекеттер болып табылмайтын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттермен өзара саудадағы техникалық кедергілерді жою туралы Кеден одағына мүше мемлекеттердің келісіміне қол қою туралы» 2012 жылғы 7 желтоқсандағы №446;

220. «Қазақстан Республикасы мен Еуропа қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге («Шымкент-Ташкент» жолының учаскесін реконструкциялау) қол қою туралы» 2012 жылғы 11 желтоқсандағы №447;

221. «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің — Елбасының Мемлекеттік бейбітшілік және прогресс сыйлығын беру туралы» 2012 жылғы 12 желтоқсандағы №448;

222. «Мемлекет басшысының 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» 2012 жылғы 18 желтоқсандағы №449;

223. «Қазақстан халқы Ассамблеясының ережесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №149 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 21 желтоқсандағы №450;

224. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін жаңғырту жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 13 қаңтардағы №273 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 21 желтоқсандағы №451;

225. «Ибрахим Хасан Сейфті II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2012 жылғы 24 желтоқсандағы №452;

226. «Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарындағы әскери лауазымдар және оларға сәйкес әскери атақтар тізбесін бекіту және «Жоғары офицерлік және басшы құрамның адамдары атқаратын лауазымдар тізбесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің

2000 жылғы 12 мамырдағы №392 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2012 жылғы 25 желтоқсандағы №453қбп;

227. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2012 жылғы 26 желтоқсандағы №454;

228. «В.А. Чалышевті мемлекеттік наградадан айыру туралы» 2012 жылғы 28 желтоқсандағы №455;

229. «Швеция Корольдігінде Қазақстан Республикасының Елшілігін ашу туралы» 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №456;

230. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына арнайы экономикалық аймақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №457;

231. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің кейбір мәселелері туралы» 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №458;

232. «Мемлекеттік қызметшілердің лауазымдарын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы №501 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №459;

233. «Қазақстан Республикасының дипломаттық және қызметтік паспорттарын беру, есепке алу, сақтау және жою қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №150 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №460;

234. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына өзгеріс және толықтыру енгізу туралы» 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №461қбп.

Қысқартылған сөздер тізімі

- ААҚ — ашық акционерлік қоғам
 АҚ — акционерлік қоғам
 «АЛЖИР» — Отанын сатқандардың әйелдеріне арналған Ақмола лагері
 АӨК — агроөнеркәсіптік кешен
 АӨСШК — Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесі
 АӨСШҰ — Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары ұйымы
 АЭА — арнайы экономикалық аймақ
 АЭС — Атом электр станциясы
 БАҚ — бұқаралық ақпарат құралдары
 БАҰ — Білім беру автономды ұйымы
 БҰҰ — Біріккен Ұлттар Ұйымы
 БЭК — Бірыңғай экономикалық кеңістік
 ГУЛАГ — Еңбекпен түзеу лагерьлері мен жер аударылғандар қоныстарының және қамау орындарының бас басқармасы
 ҒЗИ — Ғылыми-зерттеу институты
 ҒЗТҚЖ — ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар
 ДСҰ — Дүниежүзілік сауда ұйымы
 ЕҚДБ — Еуропа қайта құру және даму банкі
 ЕҚЫҰ — Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы
 ЕурАзЭҚ — Еуразиялық экономикалық қоғамдастық
 ЖОО — жоғарғы оқу орны
 ЖШС — жауапкершілігі шектеулі серіктестік
 ЖІӨ — жалпы ішкі өнім
 ЖЭО — жылу-электр орталығы
 ЖЭС — жылу-электр станциясы
 ИКҰ — Ислам конференциясы ұйымы
 Интерпол — Халықаралық қылмыстық полиция ұйымы
 ИСЭСКО — Білім, ғылым және мәдениет жөніндегі Ислам ұйымы
 ИЫҰ — Ислам ынтымақтастығы ұйымы
 КСРО — Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы
 КСРО ІІХК — КСРО Ішкі істер халықтық комиссариаты
 ҚҚС — қосылған құн салығы
 МАГАТЭ — Халықаралық атом энергиясы жөніндегі агенттік
 МӨЗ — мұнай өңдеу зауыты
 НАТО — Солтүстік Атлантикалық шарт ұйымы
 ОАӨЭЫ — Орталық Азия өңірлік экономикалық ынтымақтастық бағдарламасы
 ПАСЕ — Еуропа кеңесінің парламенттік ассамблеясы
 СШҚ — стратегиялық шабуылдау қаруы
 СЭС — су-электр станциясы
 ТКШ — тұрмыстық-коммуналдық шаруашылық
 ТМД — Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы
 ҰҚШҰ — Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы
 ҰЕҰ — үкіметтік емес ұйым

ХВҚ — Халықаралық валюта қоры

ХЕҰ — Халықаралық еңбек ұйымы

ХҚДБ — Халықаралық қайта құру және даму банкі

ХҚКО — халыққа қызмет көрсету орталығы

ХОК — Халықаралық олимпиада комитеті

ШЫҰ — Шанхай ынтымақтастық ұйымы

ЮНЕСКО — БҰҰ білім беру, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымы

ЯҚТШ — Ядролық қаруды таратпау туралы шарт

Географиялық атаулар көрсеткіші

«Абу-Даби Плаза», әкімшілік-тұрғын үй кешені (Астана қ.)	37
Абу-Даби, әмірлігі (БАӘ)	38, 168
Абу-Даби, қаласы (БАӘ астанасы)	37, 168
Австралия	58, 347
Австрия	11, 12, 14, 132, 160, 161, 163
Азия, құрлығы ...	13, 34, 89, 142, 224, 238, 252, 255, 280, 312, 313, 314, 315, 335
Азиялық-Тынық мұхит, өңірі	314, 362
«Аквапарк», спорттық-сауықтыру кешені (Солтүстік Қазақстан обл., Петропавл қ.)	146
Ақмола, қаласы (Ақмола обл., 1997 жылғы желтоқсанныан бастап — Қазақстанның астанасы, 1998 жылдан — Астана)	191, 241
Ақмола, облысы	27, 42, 43, 124, 125, 196, 222, 228, 231, 321
Ақсу, қаласы (Павлодар обл.)	147, 324
Ақтау, қаласы, теңіз порты (Маңғыстау обл.)	215, 254
Ақтөбе, қаласы	149, 215, 254, 321
Алакөл, көлі	254
Алатау, ауданы (Алматы қ.)	19
«Алмалы», сауда орталығы (Алматы қ.)	75
Алматы, қаласы	3, 7, 8, 10, 18, 19, 23, 28, 33, 41, 71, 75, 82, 86, 97, 105, 142, 147, 148, 149, 155, 173, 174, 188, 203, 205, 215, 222, 232, 248, 250, 254, 255, 284, 300, 309, 314, 317, 347
Алматы, облысы	66, 88, 95, 131, 277, 322
«Алтын дала», шағын ауданы (Ақмола обл., Целиноград ауд., Қосшы к.)	42
«Алтынкөл», теміржол стансасы (Алматы обл.)	88, 89
Америка Құрама Штаттары (АҚШ)	10, 13, 29, 39, 57, 67, 109, 132, 142, 168, 193, 235, 242, 243, 250, 280, 287, 288, 289, 291, 293, 301, 302, 310, 325, 327, 331, 338, 343, 353, 361
Америка, құрлығы	280, 343, 361
Амстердам, қаласы (Нидерланды астанасы)	167
Анкара, қаласы (Түркия астанасы)	157
Арқалық, қаласы (Қарағанды обл.)	221, 237, 254
«Арқанкерген», шекара бекеті (Алматы обл., Алакөл ауд.)	6, 95
Армения	55, 81, 194, 195
Аршалы, ауданы (Ақмола обл.)	43
«Астана Опера», опера және балет театры (Астана қ.)	192
Астана, қаласы (Қазақстан астанасы)	3, 7, 8, 9, 10, 13, 17, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 37, 38, 40, 41, 43, 44, 47, 49, 52, 54, 56, 62, 63, 64, 67, 68, 70, 71, 75, 78, 84, 85, 89, 90, 91, 92, 97, 99, 102, 104, 106, 109, 110, 111, 112, 119, 137, 138, 140, 142, 164, 167, 169, 172, 173, 174, 176, 178, 179, 181, 187, 188, 189, 190, 191, 195, 204, 205, 215, 219, 220, 222, 224, 239, 240, 241, 242, 247, 248, 250, 257, 258, 262, 264, 265, 270, 271, 272, 284, 286, 294, 309, 317, 323, 325, 327, 329, 334, 346, 371
«Астана-Арена», стадионы (Астана қ.)	51, 186

Астрахань, қаласы (Ресей)	149
Ататүрік М.К., кесенесі (Түркия, Анкара қ.)	157
Атырау, қаласы	221, 309
Атырау, облысы	97, 126, 127, 141, 322
Ауғанстан	33, 68, 81, 105, 109, 112, 129, 142, 176, 177, 182, 194, 314, 362
«Ашаршылық құрбандарына ескерткіш», монументі (Астана қ.)	7, 44, 91, 247, 271, 272
Ашғабад, қаласы (Түрікменстан астанасы)	11, 188
Әзірбайжан	11, 125, 130, 131, 142, 159
Әулие-Успен, кафедралды соборы (Астана қ.)	17
Балқаш, көлі	254
Балтық, өңірі	187
Бангладеш	10, 142, 313
Батыс Еуропа, өңірі	101, 147, 221, 237, 254, 334
Батыс Қазақстан, облысы	26, 79, 80, 142, 277, 321
Батыс Қытай, өңірі	101, 147, 221, 237, 254, 334
Батыс Ява, провинциясы (Индонезия)	65
«Баянтау», спорт сарайы (Павлодар қ.)	147
Бейбітшілік және келісім, сарайы (Астана қ.)	21, 134, 191, 265, 292
Бейнеу, кенті (Маңғыстау обл., Бейнеу ауд.)	97, 221, 237, 254, 335
Беларусь	11, 27, 47, 54, 65, 80, 81, 82, 92, 98, 170, 171, 188, 194, 195, 204, 224, 240, 247, 257, 271, 272, 294, 298, 345
Бельгия	39, 53, 100, 327
Берлин, қаласы (Германия астанасы)	12, 33, 34, 36
Біріккен Араб Әмірліктері (БАӘ)	11, 12, 37, 38, 68, 142, 144, 168
«Богатырь», көмір разрезі (Қарағанды обл.)	214
Бразилия	53, 116, 325, 327
Букингем сарайы, Ұлыбритания патшайымының резиденциясы (Ұлыбритания, Лондон қ.)	118
Бурабай, қаласы (Ақмола обл.)	8, 124, 196
Валлис, таулы-шаңғы курорты (Швейцария)	53
Вашингтон, қаласы (АҚШ астанасы)	242, 262, 313
Венгрия	13, 76
Вьетнам	10, 13, 14, 132, 140, 141, 142, 313
Германия (ГФР)	11, 12, 33, 34, 35, 36, 55, 85, 132, 133, 146, 151, 235, 246, 250, 258, 275, 327
Грекия	14, 69
Грузия	10, 14, 58, 132
Давос, қаласы (Швейцария)	258
Джакарта, қаласы (Индонезия)	64
Дубай, қаласы (БАӘ)	254

Египет	14, 142, 179
Екібастұз, қаласы (Павлодар обл.)	147
ЕО (Еуропалық одақ)	33, 69, 161, 162, 175, 177, 182, 253, 258, 338
Еуразия, материгі	178, 179, 217, 239, 240, 253, 315, 318, 345
Еуропа, құрлығы	12, 34, 89, 109, 161, 178, 238, 252, 253, 254, 255, 258, 276, 280, 298, 303, 305, 314, 317, 320, 343
Жамбыл, облысы	87, 88, 221, 228, 321
Жаңа Жер, топаралы (Ресей)	287
Жаңаөзен, қаласы (Маңғыстау обл.)	17, 18, 40, 42, 48, 100, 216
Жапония	67, 142, 200, 291, 307, 327
Жезқазған, қаласы (Қарағанды обл.)	97, 221, 237, 254, 335
Женева, қаласы (Швейцария)	92
Жер, планетасы	303, 313, 335, 361
Жерорта, теңізі	305
Жетіген, теміржол стансасы (Алматы обл.)	88, 254, 334
Израиль	14, 68, 70, 91, 142, 179, 193
Индонезия	11, 12, 14, 21, 64, 65, 79, 111, 142, 179, 275
Иордания	14, 29, 142, 181
Ирак	10, 142, 313
Иран	14, 57, 71, 81, 83, 86, 98, 104, 125, 126, 142, 143, 160, 254, 314
«Исатай», мұнай-газ кен орны (Каспий теңізінің акваториясы)	142
Испания	14, 28, 58, 68, 132, 160, 173, 325, 327
Италия	68, 100, 127, 258, 325
Камбоджа	10, 142, 313
Канада	28, 90, 291, 325, 327
Каспий, теңізі	104, 142, 169, 170, 254, 332
Катар	142
«Кендірлі», демалыс аймағы (Маңғыстау обл.)	254
Коннектикут, штаты (АҚШ)	193
Көкшетау, қаласы (Ақмола обл.)	125, 231
КСРО (Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы, 1922–1991 жж.)	82, 188, 204, 267, 287
Куала-Лумпур, қаласы (Малайзия астанасы)	65
«Қазақ елі», монументі (Астана қ.)	56
«Қазақстан», спорт сарайы (Астана қ.)	24, 47
Қазан, қаласы (Ресей)	29
Қапшағай, курорттық аймағы (Алматы обл.)	254
Қарағанды, қаласы	51, 186
Қарағанды, облысы	26, 144, 186, 228, 321
Қарашығанақ, мұнай-газ конденсатты кен орны (Батыс Қазақстан обл.)	142, 155, 214, 221
Қашаған, мұнай-газ кен орны (Маңғыстау обл.)	155, 214, 275, 344

Қонаев Д.А., мұражай үйі (Алматы қ.)	202, 205
Қонаев, көшесі (Алматы қ.)	205
Қорғас, теміржол стансасы (Алматы обл.)	88, 147, 254, 334
Қостанай, ауданы (Қостанай обл.)	126
Қостанай, қаласы	8, 126, 228
Қостанай, облысы	26, 124, 125, 126, 127, 231, 246, 277, 322
Қосшы, кенті (Ақмола обл., Целиноград ауд.)	42
Құрманғазы, ескерткіші (Астана қ.)	44, 110
Қырғызстан	11, 13, 14, 42, 54, 55, 69, 78, 79, 81, 82, 86, 97, 111, 112, 129, 130, 131, 142, 159, 188, 194, 195
Қытай (ҚХР)	11, 12, 42, 68, 87, 89, 95, 96, 97, 98, 101, 142, 147, 171, 190, 221, 235, 237, 253, 254, 307, 313, 327, 331, 334, 338, 361
«Лесная поляна», шағын ауданы (Ақмола обл., Целиноград ауд., Қосшы к.)	42
Лобнор, уезі (Қытай, Шыңжаң-Ұйғыр автономды ауд.)	287
Лондон, қаласы (Ұлыбритания астанасы)	6, 70, 110, 116, 118, 119, 120, 123, 125, 127, 128, 147, 178, 282, 283, 284, 285, 322, 362, 371
Льеж, қаласы (Бельгия)	327
Люблинка, ауылы (Қостанай обл., Қарасу ауд.)	246
Магнитогорск, қаласы (Ресей)	47
Македония	13, 109
Малайзия	11, 12, 65, 66, 67, 142, 247, 275, 307, 320
Маңғыстау, облысы	17, 18, 22, 39, 42, 48, 100, 142, 277, 322
Маркс К., көшесі (Алматы қ.)	205
Мәскеу, қаласы (Ресей астанасы)	11, 54, 80, 90, 156, 167, 194, 195, 202, 203
Минск, қаласы (Беларусь астанасы)	80
Молдова	55, 194, 195
Монако	13, 167
Моңғолия	99, 142
Муруроа, атолл (Тынық мұхиты)	287
Невада, штаты (АҚШ)	287
Нидерланды	14, 132, 291
Новосибирск, қаласы (Ресей)	149
Норвегия	14, 53, 179
Нұркент, кенті (Алматы обл.)	89
Нью-Йорк, қаласы (АҚШ)	167
Ньютаун, қаласы (АҚШ, Коннектикут штаты)	193
Омбы, қаласы (Ресей)	149
Омбы, облысы (Ресей)	229
Оңтүстік Қазақстан, облысы	39, 48, 137, 198, 199, 321
Оңтүстік, Корея (Корея Республикасы)	14, 126, 131, 142, 250, 307
Оңтүстік-Африка, Республикасы (ОАР)	69, 325
Оңтүстік-Шығыс Азия, өңірі	64, 140, 253, 328

Орал, қаласы (Батыс Қазақстан обл.)	80, 148, 149
Орталық Азия, өңірі	9, 12, 34, 89, 105, 112, 129, 132, 140, 169, 174, 237, 238, 241, 250, 252, 253, 261, 331, 361
Орталық Еуропа, өңірі	163
Орынбор, көшесі (Астана қ.)	9, 56, 111
Орынбор, қаласы (Ресей)	149
«Отан қорғаушылар», монументі (Астана қ.)	78
Өзбекстан	13, 14, 54, 81, 82, 97, 98, 139, 140, 142, 150, 151, 179, 188, 194, 195
Өзен, теміржол стансасы (Маңғыстау обл.)	254, 334
Өскемен, қаласы (Шығыс Қазақстан обл.)	8, 102, 149, 231, 285
«Павлодар», арнайы экономикалық аймағы	229
Павлодар, қаласы	13, 125, 135, 147, 149
Павлодар, облысы	26, 124, 125, 146, 147, 228, 229, 231, 321
Палестина	14, 142, 143, 193
Париж, қаласы (Франция астанасы)	52, 167, 175, 176, 288
Парсы, шығанағы	253, 254, 334
Петропавл, қаласы (Солтүстік Қазақстан обл.)	146
Пәкстан	98, 142
Плзень, өлкесі (Чехия)	163
Польша	51, 99
Португалия	126
Прага, қаласы (Чехия астанасы)	163
Ресей	10, 11, 13, 14, 22, 29, 48, 49, 50, 54, 55, 58, 61, 65, 68, 69, 70, 77, 79, 80, 81, 82, 90, 92, 95, 97, 98, 99, 100, 113, 125, 132, 133, 134, 142, 143, 147, 148, 149, 152, 155, 156, 157, 170, 188, 189, 194, 195, 196, 204, 224, 228, 235, 240, 242, 243, 247, 253, 254, 257, 271, 272, 287, 288, 289, 291, 294, 298, 316, 317, 318, 331, 345, 361
«Риксос-Боровое», қонақ үйі (Ақмола обл., Бурабай қ.)	196
Рим, қаласы (Италия астанасы)	167
Рио-де-Жанейро, қаласы (Бразилия)	241, 285
Румыния	14, 52, 132
Сан-Паулу, қаласы (Бразилия)	167
Сахара, жазығы (Африка)	305
Семей, қаласы (Шығыс Қазақстан обл.)	58, 202, 203, 204, 231, 238, 239, 242, 261, 287, 291, 313, 317, 331
Сербия	14, 179
Сеул, қаласы (Корея Республикасының астанасы)	10, 56, 57, 224, 239, 242, 261, 286, 288, 291, 313
Сингапур	61, 254, 307
Сирия	37, 81, 314
Солтүстік Африка, өңірі	37, 81, 314, 361

Солтүстік қазақстан, облысы	124, 146, 321
Солтүстік Шығыс Азия, өңірі	361
Солтүстік, Корея (КХДР)	314
Сочи, қаласы (Ресей)	285
Суэцк, каналы	253
Сырдария, өзені	151
Таиланд	28, 142
Талғар, ауданы (Алматы обл.)	131
Таллин, қаласы (Эстония астанасы)	139
Тараз, қаласы (Жамбыл обл.)	8, 87, 88, 101, 169
Ташкент, қаласы (Өзбекстан астанасы)	191
Таяу Шығыс, өңірі	37, 81, 86, 109, 143, 144, 181, 193, 298, 314, 331, 361, 362, 368
Теміртау, қаласы (Қарағанды обл.)	186
Тәжікстан	54, 81, 82, 97, 142, 188, 194, 195
Тәуелсіздік, сарайы (Астана қ.)	62, 127, 132, 142
ТМД (Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы)	11, 24, 80, 82, 94, 106, 149, 187, 188, 189, 190, 204, 224, 239, 245, 253, 294, 330, 333
Токио, қаласы (Жапония астанасы)	167
Төлебаев, көшесі (Алматы қ.)	205
Түрікменстан	82, 86, 130, 181, 188, 189, 254, 334
Түркия	11, 12, 13, 14, 17, 18, 57, 86, 130, 131, 132, 142, 151, 157, 158, 159, 235, 275, 312, 320, 325
Украина	55, 70, 82, 92, 142, 188, 195, 247, 271, 272
Ұлыбритания	11, 12, 14, 40, 43, 116, 117, 118, 173, 235, 258, 325, 327, 331
Үндістан	61, 98, 142
Филадельфия, қаласы (АҚШ)	293
Филиппины	10, 142, 190, 313
Финляндия	10, 53, 58, 100
Франция	11, 12, 13, 14, 76, 77, 106, 146, 175, 177, 187, 235, 258, 275, 325, 327, 331
Фукусима, қаласы (Жапония)	242, 288
«Хазірет Сұлтан», мешіті (Астана қ.)	112, 164
Ханой, қаласы (Вьетнам астанасы)	140
Хоргос, теміржол стансасы (Қытай)	88, 89
Целиноград, ауданы (Ақмола обл.)	42, 43
Челябі, қаласы (Ресей)	149
Чехия	11, 12, 163

«Шағала», мұнай-газ кен орны (Каспий теңізінің акваториясы)	142
Шанхай, қаласы (Қытай)	97
Швейцария	53, 119, 291
Швеция	32, 119, 200
Шемонаиха, ауданы (Шығыс Қазақстан обл.)	103
Шортанды, ауданы (Ақмола обл.)	43
Шортанды-Бурабай, курорттық аумағы (Ақмола обл.)	124, 196, 222
Шри-Ланка	13, 98, 174, 175
Шұбаркөл, кенті (Қарағанды обл., Нұра ауд.)	221, 237, 254
Шығыс Еуропа, өңірі	163, 320
Шығыс Әзірбайжан, провинциясы (Иран)	125
Шығыс Қазақстан, облысы	76, 102, 163, 205, 229, 316, 321
Шығыс Қазақстан, өңірі	228
Шымкент, қаласы (Оңтүстік Қазақстан обл.)	51, 97, 137, 191, 198, 199, 215
Ыстамбұл, қаласы (Түркия)	131, 158, 159
Эстония	14, 139, 160

Есімдер көрсеткіші

Абай (Құнанбаев А.)	270	Бекназаров Б.Ә.	44, 100, 197
Абдалла бен Абдел Мухсин	91	Бердәлиев Д.Ә.	29
Абдалла II бен Хусейн	29, 181	Берной О.Й.	179
Абэ С.	200	Бертон Д.	13, 109
Айманов Ш.К.	52	Биго Б.	177
Акино Б.	190	Бисембаев А.А.	149
Акынды Х.	86	Блэр Т.	40, 116
Ақсақалов Қ.І.	115	Бобров В.Я.	167
Алекперов В.Ю.	156	Бокова И.Г.	91
Альбер II (Монако князі)	13	Бордюжа Н.Н.	13, 141
Альберт II (Бельгия Королі)	53	Бөлегенов Е.Б.	27
Аман А.	65	Брежнев Л.И.	203
Аmano Ю.	57	Бушез А.	69
Ансип А.	14, 139, 160	Біләлов С.С.	124
Арын Б.С.	68	Ван Цишань	190
Арын Е.М.	26, 124, 125	Варе А.	24
Атамбаев А.Ш.	11, 13, 55, 78, 97, 111, 129, 130	Вестервелле Г.	33, 132, 133
Атамқұлов Б.Б.	111, 155	Видмер-Шлумпф Э.	119
Ататүрік М.К.	157	Винокуров А.Н.	119, 128, 283
Ауманн Р.	87	Возер П.	182
Ахмадинежад М.	125	Волков А.Ю.	43
Ахметов С.Н.	26, 48, 124, 139, 150, 151, 156, 199, 226, 229, 232	Вольнова М.И.	128, 284
Аян Т.	152	Воротников И.	298
Әбденев С.С.	151	Вульф К.	36
Әбдіқалықова Г.Н.	100, 115	Вуттон Д.	118
Әйтімова Б.С.	67	Вэнь Цзябао	96
Әл-Мадани Ахмад Мохаммед Әли ..	155	Гаджиев Д.М.	128, 284
Әл-Мальки Рияд	143	Гарри Ф.	85
Әл-Нахаян Абдалла бен Заид	144	Гаук Й.	55
Әл-Нахаян Мансур бен Заид	37	Гелл-Манн М.	87
Әл-Нахаян Мухаммед бен Заид ..	38, 168	Генрих VIII	117
Әл-Нахаян Халифа бен Заид	37	Гиллард Д.	58
Әуезов М.О.	311	Глазенберг А.	84
Әшім Н.С.	25	Греф Г.О.	84
Бабанов О.Т.	14, 42, 130	Грилло У.	35
Байменов Ә.М.	101	Гултом Ф.	179
Бақышев Д.Х.	29	Гумилев Л.Н.	250
Балғымбаев Н.Ө.	142	Гүл А.	11, 130, 157, 158
Баняй В.	132	Даррикarrer И.-Л.	83
		Дауылбаев А.Қ.	42, 163, 199

Деноке Г.	35	Клаус В.	163
Дербісәлі Ә.	42	Клементьевс	21
Досаев Е.А.	150	Клос Х.	85
Драганов П.	85	Коморовский Б.	51
Дүйсенбаев Б.А.	27, 76	Кордес Э.	36, 151
Дычко И.Ф.	128, 284	Кортес А.А.	101
Дьяченко С.А.	25	Костенко В.Г.	246
Евтушенков В.П.	156	Көшербаев Қ.Е.	151
Елемесов А.К.	100	Кретьен Ж.	90
Елизавета II	118	Крон П.	175
Ельцин Б.Н.	99	Кубиш Я.	105
Ельцина Н.И.	99	Кулагин С.В.	26
Енча М.	132	Кунц Е.	298
Ермегияев Т.А.	26, 70, 128	Кучеренко П.Г.	187
Ермекбаев Н.Б.	68, 116, 160	Кэмерон Д.	173
Есенбаев М.Т.	82	Қазыханов Е.Х.	39, 67, 152
Жақсыбеков Ә.Р.	70, 199	Қайырбекова С.З.	146
Жәмішев Б.Б.	77, 115, 227	Қамалиев Б.С.	26
Жетенов Ү.	164	Қаппаров Н.Ж.	26, 127
Жигалов К.В.	28	Қасымов К.Н.	41, 196, 199
Жу М.	85	Қожамжаров Қ.П.	27, 124
Жұмабеков О.И.	25	Қойшыбаев Ғ.Т.	100
Жұмағалиев А.Қ.	26, 83	Қонаев Д.А.	7, 19, 20, 202, 203, 204, 205
Жұмағұлов Б.Т.	115, 180	Құл-Мұхаммед М.А.	27, 102, 115
Жұмақанов В.З.	199	Құлыбаев Т.А.	102, 152
Занньер Л.	143	Құрманғазы (Сағырбаев Қ.)	44, 110
Зиммель Г.	311	Құсайынов Ә.Қ.	26
Иванов Г.	13, 109	Лавров С.В.	99, 143
Ильин И.А.	123, 128, 283	Леувен П.	132
Имашев Б.М.	26	Ли Бен Хва	42
Исекешев Ә.Ә.	26, 27	Ли Мен Бак	10, 13, 56, 144, 242
Камалдинов А.Ә.	67	Лукашенко А.Г.	80, 171
Каренина А.	21	Ляйтль К.	162
Каримов И.А.	13, 97, 139, 150	Майлыбаев Б.А.	115
Келер Х.	36, 85	Маккуейд П.	13, 119
Келімбетов Қ.Н.	26, 151, 227, 230	Мами К.А.	40, 89, 102, 138, 172
Келли Г.	167	Мамытбеков А.С.	43, 103, 116, 124
Кидланд Ф.	87	Мангольд К.	35
Кирилл (Мәскеу және бүкіл Русь патриархы)	90	Манделл Р.	87
Киінов Л.К.	104, 152	Манеза М.	120, 128, 283
		Мансур Д.	37, 65
		Манюрова Г.Т.	128, 284

Маркс К.	205	Оразалин Н.М.	141
Марченко Г.А.	105, 145, 168, 230	Оразбай А.Т.	111
Маскин Э.	87	Оразбақов Ғ.І.	68, 70
Матвиенко В.И.	132, 133	Орбан В.	14, 76
Мәсімов К.Қ.	101, 102, 105, 115, 116, 149, 150, 151, 229	Ордабаев Б.	116
Медведев Д.А.	10, 13, 14, 50, 58, 77, 90	Орынбаев Е.Т.	115, 233, 234
Мезилов Г.	130	Оспанов Ж.	298
Меркель А.	35	Өксікбаев О.Н.	41, 149
Мецгер И.	91	Өтембаев Е.М.	99
Микс Г.	13, 109	Өтемұратов Б.Д.	22
Миллер А.Б.	155	Пан Ги Мун	246, 291
Миркович В.	179	Пандзопулос Э.А.	69
Миров Т.	84	Пападимитриу Э.	13, 20
Миттал Л.	159	Парада М.Л.	132
Миттеран Ф.	175	Пирк Ж.	298
Мохаммад М.	65	Писсаридес К.	87
Мохаммадизаде М.	83	Подобедова С.Н.	123, 128, 283
Муллис К.	87	Праммер Б.	160
Мумладзе Д.	132	Прескотт Э.	87
Мусин А.Е.	67, 102, 105, 115, 124, 149	Путин В.В.	13, 48, 49, 55, 61, 79, 82, 97, 113, 134, 147, 148, 156, 157, 170, 189, 196
Мұхамеджанов Б.А.	39, 100	Пэк Чухен	69
Мұхамеджанов Т.М.	164	Пя Ю.В.	298
Мыңбаев С.М.	151	Раджапаксе М.	13, 174
Мыңбай Д.Қ.	27, 115	Разак Н.	66
Мырзахметов А.И.	137	Рапча Е.	29
Нарышкин С.Е.	13, 69	Расизаде А.	11, 130
Наталегави М.	64	Рассел Б.	117
Нгуен Ван Хоа	132	Рауш К.Ф.	35
Неллен С.	168	Рахманова Ж.	51
Нийнисте С.	10, 58	Рахой М.	58
Ниязымбетов Ө.С.	128, 284	Ренье III	167
Ноғаев Н.А.	26	Рифкин Дж.	305
Негербеков С.Н.	167	Робертс Р.	87
Нұрбаев О.К.	181	Рош Д.	133
Нұрғалиев Б.Қ.	70, 167	Рыпакова О.С.	123, 128, 283, 285
Нығматулин Н.З.	69, 102, 150	Рысқалиев Б.С.	127
Нышанбаева Г.	51	Саакашвили М.Н.	10, 58
Ньютон И.	117	Сағдиев М.Р.	131
Нэш Д.	87	Сағынтаев Б.Ө.	26, 115, 150, 170, 227, 230
Обама Б.	10, 57, 168, 193, 242, 243		
Омаров И.	127		
Омуралиев Э.К.	69		

Салахитдинов А.А.	179	Хамзаев А.Н.	62, 100, 181
Салехи А.	14, 104, 143	Хаммонд Ф.	14, 43
Сандерс Ю.	162	Хара А.	85
Сапарбаев Б.М.	76	Хатта Р.	64
Саркози Н.	77	Хокинг С.	307
Сатқалиев А.М.	89	Хорват М.	162
Саудабаев Қ.Б.	27	Хохгернер Й.	162
Сәдуақасов Н.М.	26, 124, 125	Ху Цзиньтао	95, 97
Сәпиев С.Ж.	125, 128, 284	Хусейн бен Талал	29
Сәрсенбаев Б.С.	62	Цзукан Ш.	84
Сейф И.Х.	197	Цзян Цзэминь	96
Си Цзиньпин	96, 171	Цонат А.	87
Симонелли Л.	83	Чалышев В.А.	199
Скарони П.	155	Чиншанло З.	120, 128, 283
Смайылов А.Ә.	171	Чичек Д.	13, 151
Смирнов А.В.	27	Чыонг Тан Шанг	13, 140, 141
Соареш Ж.	13, 20	Шабдарбаев А.С.	27
Содано А.	139	Шах С.	65
Сони Ш.М.	69	Шәкіров А.О.	152
Сүлейменов О.О.	181	Школьник В.С.	68
Сұлтанов Б.Т.	26	Шөкеев Ә.Е.	102, 105, 151, 228
Таламони Ж.П.	177	Шредер Г.	35
Талейран Ш.	240	Штайнмайер Ф.В.	36
Таңатаров А.Д.	128, 284	Ыбыраев Р.Т.	168
Тасмағамбетов И.Н.	44, 54, 62, 188	Ыдырысов Е.Ә.	67, 116, 152
Тасмана Э.	179	Ізмұхамбетов Б.С.	25, 126, 127, 141
Тасымов Б.С.	77	Эйфман Б.Я.	22
Тәжин М.М.	43, 199	Эрдоған Р.Т.	13, 57, 86
Тиллерсон Р.	85	Эрлер Г.	36
Тильс П.	35	Эштон К.	182
Тимофти Н.	55	Юдойоно С.Б.	65
Тоқаев Қ.К.	92, 181	Якунин В.И.	95
Тузель О.	132	Яссауи Қ.А.	17, 18
Түсіпбеков Р.Т.	26, 33, 75		
Тұрысбеков З.Қ.	70, 181		
Тінәлиев Н.А.	110		
Уотсон Д.	70		
Уреке Н.	132		
Үмбетов С.Ә.	149		
Фалеомаваега Э.	133		
Фарингер У.	64		
Фархана Н.	179		

Мекемелер мен ұйымдар көрсеткіші

Австрия Республикасы Парламентінің Ұлттық кеңесі	161
Австрия Республикасы Экономикалық палатасының Экономиканы дамыту институты	162, 163
Австрия Республикасының Үкіметі	160, 161
Австрия Республикасының Парламенті	161
Австрия Республикасының Экономикалық палатасы	162, 163
Австрияның Өлеуметтік инновациялар орталығы	162
Азия даму банкі	39, 101
«Ақ жол»	5, 24, 95
Ақсу ферроқорытпа зауыты	147, 324
«Ақтөбемұнайгаз»	275
АҚШ Индустрия мен университеттер арасында бірлескен орталықтар құру жөніндегі Ұлттық ғылыми қоры	310
«АЛЖИР» (Отанын сатқандардың әйелдеріне арналған Ақмола лагері)	267
«Амангелді»	88
Америка Құрама Штаттары Конгресінің Өкілдер палатасы	109
Америка Құрама Штаттарының конвенті	293
Америка Құрама Штаттарының Конгресі	109, 132, 133
Америка Құрама Штаттарының Үкіметі	29
«Анета»	88
АӨСШК (Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесі)	10, 11, 86, 104, 142, 224, 238, 239, 263, 290, 294, 312, 313, 314, 315, 331, 361
АӨСШК Аға лауазымды тұлғалар комитеті	143
АӨСШК мүше мемлекеттердің Мемлекет және Үкімет басшылары кеңесі	143
АӨСШК мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесі	142, 143, 312
АӨСШК Тұрақты комитеті	315
АӨСШК хатшылығы	143, 315
АӨСШК Іскерлік кеңесі	312
АӨСШК Арнайы жұмыс тобы	143
Араб мемлекеттерінің лигасы	142
«АрселорМиттал Теміртау»	186
«Астана басжоспар»	188
«Астана Моторс»	131
«Атамекен»	102, 111, 152, 274, 348
«Атомшы-ғалымдар бюллетені»	287
Атырау газ-химия кешені	221
Атырау мұнай өңдеу зауыты	221
Ауғанстан Ислам Республикасының Үкіметі	112
Ауғанстандағы БҰҰ миссиясы	105
Балқаш ЖЭС	144, 145, 221, 236
«Барыс» (Астана)	47
«Батыс Күнбағыс»	79
Батыс Қазақстан машина жасау компаниясы	79

Батыс Ява Өңірлік Үкіметі	65
Берлин еуразиялық клубы	12, 34
Бразилия Федеративтік Республикасындағы ҚР Елшілігі	53, 116
БҰҰ (Біріккен Ұлттар Ұйымы)	33, 47, 55, 80, 81, 84, 85, 91, 92, 98,105, 127, 132, 133, 142, 143, 172, 181, 182, 194, 195, 238, 240, 241,246, 262, 263, 264, 265, 286, 287, 289, 291, 305, 312, 332, 339, 361
БҰҰ Бас Ассамблеясы	55, 81, 98, 142, 194, 195, 238, 241, 312, 332
БҰҰ сауда және даму жөніндегі конференциясы	85
«Білім»	138
Біріккен Араб Әмірліктерінің Қарулы Күштері	38, 168
БЭК (Бірыңғай экономикалық кеңістік) ...	50, 61, 65, 69, 95, 98, 102, 129, 161, 204,212, 217, 224, 229, 230, 240, 247, 253, 257, 294, 298, 299, 316, 345, 361
Вьетнам Мемлекеттік банкі	141
«Газпром»	155
Гарвард университеті (АҚШ)	311
Германия өнеркәсібінің Федералдық одағы	35
Германия Социал-демократиялық партиясы	36
Германия Федеративтік Республикасындағы ҚР Елшілігі	36
Германия Федеративтік Республикасының Қоршаған орта, табиғатты қорғау және ядролық реакторлардың қауіпсіздігі Федералдық министрлігі	36
Германия Федеративтік Республикасының Үкіметі	36
Германия Федеративтік Республикасының Экономика және технологиялар Федералдық министрлігі	36
Германия экономикасының Шығыс комитеті	35, 36, 151
Германия энергетикалық агенттігі	36
Германияның Сыртқы саясат жөніндегі кеңесі	34
ГУЛАГ (Еңбекпен түзеу лагерлері мен жер аударылғандар қоныстарының және қамау орындарының бас басқармасы)	267
Гумилев Л.Н. атындағы Еуразия ұлттық университеті	250
«Даму»	277
Дөң тау-кен байыту комбинаты	324
ДСҰ (Дүниежүзілік сауда ұйымы)	85, 102, 143, 223, 229, 298, 345, 347
Дүниежүзілік банк	258
Дүниежүзілік ислам лигасы	91
Діни көшбасшылары кеңесі	90
«Единая Россия»	90
ЕҚДБ (Еуропа қайта құру және даму банкі)	84, 175, 191
ЕҚЫҰ (Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы)	13, 20, 80, 105, ...142, 143, 204, 238, 239, 263, 269, 273, 290, 294, 314, 315, 329, 331, 361
ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясы	13, 20
Ельцин Б.Н. Президенттік орталығы	99
«Ембімұнайгаз»	104
Еуразия экономикалық клубы	264

Еуразия экономикалық комиссиясының алқасы	170
Еуразия экономикалық комиссиясының кеңесі	11, 27, 54, 56, 170, 196
Еуразия экономикалық одағы	11, 69, 195, 224, 240, 246, 263, 361
Еуразиялық экономикалық комиссия	11, 18, 27, 54, 170, 298
Еуразпол (Еуразиялық полиция)	217
ЕурАзЭҚ (Еуразиялық экономикалық қоғамдастық)	11, 54, 80, 92, 152, 159, 171, 180, 195, 245, 317
ЕурАзЭҚ Жоғары технологиялар орталығы	317
ЕурАзЭҚ Интеграциялық комитеті	55, 195
ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесі	11, 55, 195
ЕурАзЭҚ Парламентаралық ассамблеясы	55, 195
ЕурАзЭҚ соты	55, 92, 195
ЕурАзЭҚ хатшылығы	55, 195
«Еурокоптер Қазақстан инжиниринг»	8, 106
Еуропа кеңесі	13, 20
Еуропалық комиссия	52, 162, 182
Еуропалық комиссияның Зерттеулер мен инновациялар бойынша бас директоры	162
Еуропалық сапа менеджменті қоры	63
«Еурохим тыңайтқыш»	87
Жапония Либералды-демократиялық партиясы	200
«Жас Қыран»	319
«Жас Отан»	170, 172, 250, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326
«Жас Ұлан»	319
«Жастар»	323
Жастар бастамалары қоры	325
«Жасыл ел»	173, 249, 319, 321, 324
Женева қаласындағы БҰҰ бөлімі	92
ЖЭО-2 (Астана қ.)	9
Зияткерлік меншік жөніндегі дүниежүзілік ұйым	85
ИКҰ (Ислам конференциясы ұйымы)	41
Индонезия Республикасындағы ҚР Елшілігі	21, 111
Индонезия Республикасының Үкіметі	64
Интерпол (Халықаралық қылмыстық полиция ұйымы)	217
ИСЕСКО (Білім, ғылым және мәдениет жөніндегі Ислам ұйымы)	91, 265
Ислам даму банкі	155
Испания Корольдігінің Үкіметі	58, 68
ИЫҰ (Ислам ынтымақтастығы ұйымы)	86, 104, 155, 224, 269, 290, 294, 331, 362
«КамАЗ-инжиниринг»	228
Кәсіптік-техникалық білім берудің өңіраралық орталығы (Атырау қ.)	309
Кембридж университеті (Ұлыбритания)	117, 310
Киелі тақ кардиналдарының алқасы	139
КСРО ІІХК (КСРО Ішкі істер халықтық комиссариаты)	247

«Курчатов»	148, 317
«КЭМОНТ»	103, 317
«ҚазАгро»	230, 278
Қазақ газ өңдеу зауыты	100
«Қазақмыс»	214, 324
Қазақстан даму банкі	275
Қазақстан Жазушылар одағы	141
«Қазақстан инжиниринг»	106
Қазақстан Коммунистік халықтық партиясы	24, 95
Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы	42
«Қазақстан темір жолы»	10, 87, 187, 228, 245, 254
«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ көліктегі технологиялар орталығы	187
Қазақстан халқы Ассамблеясы	5, 23, 24, 71, 72, 196, 209, 210, 244, 246, 249, 251, 293, 305, 306, 323, 330
Қазақстан электролиз зауыты	146, 147
Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағы	50, 69, 95, 100, 129, 155, 164, 172, 180, 190, 253, 294, 361
Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтерінің Біріккен алқасы	172
Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағының комиссиясы	196
Қазақстан-австриялық іскерлік кеңесі	163
Қазақстан-Қырғыз үкіметаралық кеңесі	79
Қазақстан-ланка сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық және мәдени ынтымақтастық жөніндегі үкіметаралық комиссиясы	174
Қазақстанның Азаматтық альянсы	251
Қазақстанның кәсіподақтар федерациясы	279
Қазақстанның Теннис федерациясы	22
Қазақстан-Франция іскерлік кеңесі	176
Қазақстан-Эстония үкіметаралық комиссиясы	139
«Қазақтелеком»	324
«Қазақфильм»	52
Қазан қ. ҚР Бас консулдығы	29
«Қазатомөнеркәсіп»	10, 68, 198, 229, 245, 309, 324
«Қазкосмос»	309
«Қазмұнайгаз»	10, 104, 142, 152, 155, 156, 163, 245
«Қазмұнайгаз» ҰК салынып жатқан кәсіпорындар дирекциясы	142
«ҚазТрансОйл»	10, 245, 348
«Қазфосфат»	87
«Қазхром»	275
«Қазына Капитал Менеджмент»	317
Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті	186
Қарағанды облысының әкімдігі	26
«Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.»	275
Қасиетті тақ	160
ҚР Атом энергиясы жөніндегі агенттігі	77

ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігі	43, 103, 116, 124, 148, 230, 231
ҚР Әділет министрлігі	7, 26, 76
ҚР Бас прокуратурасы	7, 42, 76, 95, 163, 199
ҚР Білім және ғылым министрлігі	115, 180, 218, 233, 247, 250, 323
ҚР Білім және ғылым министрлігі Жастар ісі жөніндегі комитеті	250, 323
ҚР Дене тәрбиесі және спорт жөніндегі агенттігі	70, 128
ҚР Дін істері жөніндегі агенттігі	248
ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі	100, 115, 151, 277, 278
ҚР Жер ресурстарын басқару жөніндегі агенттігі	231
ҚР Жоғарғы соты	44, 100, 197, 217
ҚР Жоғарғы сот кеңесі	39
ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі	26, 27, 36, 87, 227, 229, 256, 275
ҚР Кадрлық саясат жөніндегі ұлттық комиссия	358
ҚР Кәсіпкерлердің ұлттық палатасы	348
ҚР Қаржы министрлігі	77, 82, 115, 226, 227, 233
ҚР Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитеті	77, 82, 222
ҚР Қаржы министрлігінің Салық комитеті	77, 222
ҚР Қарулы Күштері	6, 38, 75, 76, 77, 111, 115, 198
ҚР Қауіпсіздік кеңесі	3, 6, 43, 49, 50, 95, 115, 169, 199, 360
ҚР Қорғаныс министрлігі	7, 70, 76, 199, 278
ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі	27, 115, 226
ҚР Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттігі	101, 158, 250, 358
ҚР мен Қырғыз Республикасының Жоғарғы мемлекетаралық кеңесі	79, 129
ҚР мен Түркия Республикасы арасындағы Жоғары деңгейдегі стратегиялық ынтымақтастық кеңесі	86, 158
ҚР мен Франция Республикасының Экономикалық ынтымақтастық жөніндегі үкіметаралық комиссиясы	176
ҚР Парламенті	3, 5, 13, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 40, 69, 71, 72, 89, 95, 102, 115, 137, 138, 150, 167, 172, 173, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 221, 224, 226, 234, 236, 237, 293, 297, 299, 301, 323, 325, 329, 332, 348, 356, 357, 358
ҚР Парламентінің Мәжілісі	5, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 69, 72, 95, 102, 115, 150, 205, 206, 210, 236, 293
ҚР Парламентінің Сенаты	26, 40, 89, 102, 138, 167, 172
ҚР Президенті жанындағы Өйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссия	100
ҚР Президенті жанындағы Жастар саясаты жөніндегі кеңес	70
ҚР Президенті жанындағы Қазақстанның стратегиялық зерттеулер институты	47
ҚР Президенті жанындағы мұнай-газ кеңесі	52
ҚР Президенті жанындағы Орталық коммуникациялар қызметі	156, 167
ҚР Президенті жанындағы Халықаралық консультативтік кеңес	40, 117, 161
ҚР Президенті жанындағы Шетел инвесторлары кеңесі	3, 9, 35, 84, 252, 255, 256, 261
ҚР Президентінің Әкімшілігі	3, 7, 8, 26, 28, 62, 67, 88, 102, 105, 115, 124, 137, 149, 150, 151, 180, 217, 230, 234, 340, 342, 357, 358, 359, 360, 368
ҚР Президентінің Күзет қызметі	7, 76, 101

ҚР Президентінің Іс басқармасы	169
ҚР Премьер-министрінің кеңсесі	234
ҚР Республикалық бюджеттік комиссиясы	167
ҚР Республикалық бюджетінің орындалуын бақылау жөніндегі Есеп комитеті	41, 61, 149
ҚР Республикалық ұланы	27, 53, 111, 120, 278
ҚР Республикалық ұланының Президенттік оркестрі	53
ҚР Сауда-өнеркәсіп палатасы	163, 167
ҚР Статистика жөніндегі агенттігі	171, 172
ҚР Сыртқы істер министрлігі	39, 67, 152, 254
ҚР Табиғи монополияларды реттеу жөніндегі агенттігі	275
ҚР Төтенше жағдайлар министрлігі	7, 55, 76, 78, 232, 278
ҚР Тұңғыш Президентінің мұражайы (Қарағанды обл., Теміртау қ.)	99, 186
ҚР Ұлттық академиялық кітапханасы	22
ҚР Ұлттық банкі	8, 56, 62, 68, 70, 78, 105, 112, 141, 145, 168, 172, 200, 220, 226, 227, 230, 274, 277, 342
ҚР Ұлттық ғылым академиясы	205
ҚР Ұлттық ғылыми онкологиялық орталығы	219
ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитеті	7, 52, 76, 81, 95, 198, 199, 278
ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі	198, 199, 360
ҚР Ұлттық қоры	3, 8, 44, 54, 62, 75, 171, 175, 221, 236, 244, 333, 343
ҚР Ұлттық медициналық холдингі	219
ҚР Үкіметі	3, 5, 8, 10, 17, 18, 29, 36, 40, 41, 44, 48, 50, 64, 68, 71, 77, 78, 88, 96, 100, 112, 117, 140, 148, 150, 152, 159, 161, 175, 180, 189, 196, 211, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 230, 231, 232, 233, 234, 237, 248, 250, 253, 255, 256, 274, 275, 276, 277, 279, 281, 284, 286, 296, 297, 299, 304, 308, 309, 310, 323, 324, 325, 332, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 362, 363, 364, 368
ҚР Шетелде кадр даярдау жөніндегі республикалық комиссиясы	100
ҚР Ішкі істер министрлігі	7, 17, 41, 76, 95, 111, 196, 199
ҚР Ішкі істер министрлігінің Арнайы мемлекеттік мұрағаты	17
ҚР Экономика және өңірлік даму министрлігі	227
ҚР Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігі (қаржы полициясы)	26, 33, 75, 222
Құқық арқылы демократия үшін Еуропалық комиссия	52
Құрлықтық хоккей лигасы	47
Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі Еуразиялық топ	41
Қырғыз Республикасының Үкіметі	112
Қытай Коммунистік партиясы	171
Қытай Коммунистік партиясының Орталық комитеті	171
Қытай Халық Республикасының Мемлекеттік кеңесі	96, 190
Қытай Халық Республикасының Үкіметі	96
Лениногорск металлургиялық комбинаты	205
«Лидос LTD»	186

«Лукойл»	156
МАГАТЭ (Халықаралық атом энергиясы жөніндегі агенттік)	57, 242, 243, 289, 291, 313
«Металлург» (Магнитогорск)	47
«Миттал-Стилл»	228
Мойнақ СЭС	89, 236
Монако Экономикалық даму палатасы	167
«Мыңарал Тас Компани»	87
«Назарбаев зияткерлік мектебі»	80, 125, 186, 218, 334, 352, 356
«Назарбаев орталығы»	27, 49
Назарбаев университеті	47, 138, 148, 218, 222, 302, 309, 317, 346, 352
Назарбаев университетінің Бизнес мектебі	302
Назарбаев университетінің Білім беру мектебі	302
Назарбаев университетінің Медициналық мектебі	303
Назарбаев университетінің Мемлекеттік саясат мектебі	302
Назарбаев университетінің Өмір туралы ғылым орталығы	302
Назарбаев Университетінің Тау-кен мектебі	303
Назарбаев университетінің Тәртіпаралық орталығы	302
Назарбаев университетінің Энергетикалық зерттеулер орталығы	302
НАТО (Солтүстік атлантикалық шарт ұйымы)	238, 361
Норвегия Корольдігіндегі ҚР Дипломатиялық миссиясы	53
«Нұр Отан»	5, 7, 9, 22, 24, 25, 28, 69, 95, 115, 150, 170, 172, 173, 211, 216, 226, 245, 250, 251, 319, 322, 323, 325
«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы Саяси кеңесінің бюросы ...	24, 150
Омаров И. атындағы Қостанай облыстық қазақ драма театры	127
Оңтүстік Қытай вагон-локомотив корпорациясы	87
«Оралагрореммаш»	80
«Ордабасы» (Шымкент)	51
Орталық Азиядағы превентивті дипломатия бойынша БҰҰ Өңірлік орталығы ...	132
«Орташа державалар бастамасы»	133
Орыс биографиялық институты	170, 171
Өзбекстан Республикасының Үкіметі	140
«Өзенмұнайгаз»	104
Өскемен арматура зауыты	8, 102
Павлодар мұнай-химия зауыты	142, 324
Павлодар электролиз зауыты	146
Палестина ұлттық әкімшілігі	143, 193
ПАСЕ (Еуропа кеңесінің Парламенттік ассамблеясы)	13, 20, 21
«Ресей темір жолдары»	95
Ресей Федерациясы Федералды жиналысының Мемлекеттік думасы	13, 69
Ресей Федерациясы Федералдық жиналысының Федерация кеңесі	132, 133

Ресей Федерациясының Табиғи ресурстар және экология министрлігі	148
Ресей Федерациясының Үкіметі	100, 148, 152, 196
Ресей Федерациясының Федералдық жиналысы	13, 69, 132, 133
«Роснано»	317
«Россия 24»	69
Румыниядағы ҚР Дипломатиялық миссиясы	52
Сайрам машина жасау зауыты	324
«Самұрық-Қазына»	7, 8, 9, 28, 102, 105, 151, 229, 250, 275, 276, 299, 310
«Самұрық-Энерго»	10, 89, 145, 245
«СарыарқаАвтоПром»	8, 126
«Сбербанк России»	84
Семей ядролық полигоны	58, 203, 204, 239, 242, 261, 286, 287, 291, 294, 313, 317, 331
Сеул ұлттық университеті (Корея Республикасы)	57
Сеул ұлттық университетінің Медициналық орталығы	57
«Система»	156
«СК-Вагулинское»	146
«Сколково»	148, 317
Соколов-Сарыбай тау-кен байыту өндірістік бірлестігі (ССТБӨБ)	275
Стратегиялық ынтымақтастық жөніндегі Қазақстан-Германия іскерлік кеңесі	34, 35
«Сүт өнімдері»	146
«Сырбар»	52
Таиланд Корольдігіндегі ҚР Дипломатиялық миссиясы	28
Тараз металлургия зауыты	87
«Тараз» химиялық паркі	169
«Теңізшевройл»	84, 275
ТМД Атқару комитеті	82, 189
ТМД Мемлекет басшылары кеңесі	11, 82, 188, 189
ТМД мемлекеттерінің қаржылық барлау бөлімшелері басшыларының кеңесі	188
ТМД мемлекеттерінің Қорғаныс министрлері кеңесі	82, 189
ТМД мемлекеттерінің Сыртқы істер министрлері кеңесі	82, 189
ТМД мемлекеттерінің Үкімет басшылары кеңесі	82, 189
ТМД мүше мемлекеттердің Теміржол көлігі жөніндегі кеңесі	187
ТМД Парламентаралық ассамблеясы	82, 189
ТМД Экономикалық соты	82, 189
«Тринити»	117
Түркия Республикасының Мемлекеттік қызмет директоры	158
Түркия республикасының Ұлы ұлттық жиналысы	13, 151
Түркия Республикасының Үкіметі	17, 18
Түркі кеңесі (Түркі тілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесі)	11, 86, 130, 131, 159
Түркі кеңесінің Түркі академиясы	131
Түркі кеңесінің Түркі мәдениеті мен мұрасын қолдау қоры	131
Түркі кеңесінің хатшылығы	131, 159
Түрікменстан Ғылым академиясы	130

ҰҚШҰ (Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы)	11, 13, 75, 80, 81, 82, 194, 238, 331, 361, 362
ҰҚШҰ Біріккен штабы	81, 194
ҰҚШҰ мүше мемлекеттердің Қауіпсіздік кеңесі хатшыларының комитеті	81, 194
ҰҚШҰ мүше мемлекеттердің Қорғаныс министрлері кеңесі	75, 81, 194
ҰҚШҰ мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесі	81, 194
ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі	80, 81, 82, 194
ҰҚШҰ хатшылығы	13, 81, 82, 194
ҰҚШҰ Шұғыл әрекет етудің ұжымдық күштері	194
Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі	160
Үлбі металлургиялық зауыты	177
Финляндия Республикасындағы ҚР Елшілігі	53, 100
Франция Республикасының Атом энергетикасы және баламалы энергия көздері жөніндегі комиссариаты	177
Фраунгофер институты (Германия)	35
«Фукусима»	242, 288
Халықаралық болжамдау институты	264
Халықаралық велосипедистер одағы	12, 119
Халықаралық көрмелер бюросы	52, 178, 179, 327
Халықаралық көрмелер бюросының Бас ассамблеясы	178
Халықаралық көрмелер бюросының Сарапшылар комиссиясы	52
ХВҚ (Халықаралық валюта қоры)	84, 258
ХЕҰ (Халықаралық еңбек ұйымы)	258
ХҚДБ (Халықаралық қайта құру және даму банкі)	147, 152
ХОК (Халықаралық олимпиадалық комитет)	13
«Хоргос»	88, 89
Чикаго университеті (АҚШ)	242
«Шанхай бестігі»	98
«Шахтер» (Қарағанды)	51
Швеция Корольдігіндегі ҚР Елшілігі	200
«Шеминовка»	126
Шетел инвесторлары қауымдастығы	256
Шри-Ланка Демократиялық Социалистік Республикасының Үкіметі	175
Шымкент мұнай өңдеу зауыты	97
ШЫҰ (Шанхай ынтымақтастық ұйымы)	11, 97, 98, 104, 238, 245, 361
ШЫҰ Болжамдау орталығы	97
ШЫҰ мүше мемлекеттер басшыларының кеңесі	11, 97, 98
ШЫҰ мүше мемлекеттердің аумақтық және өңірлік қақтығыстарын реттеу жөніндегі кеңесі	97
ШЫҰ мүше мемлекеттердің министрліктері мен ведомствалары басшыларының кеңесі	98
ШЫҰ мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесі	98

ШЫҰ мүше мемлекеттердің Үкімет басшылары кеңесі	98
ШЫҰ Өңірлік терроризмге қарсы құрылымы	98
ШЫҰ хатшылығы	98
«ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесіне дайындық және оны өткізу жөніндегі мемлекеттік комиссия	180
«Электровоз құрастыру зауыты»	8, 187
«Энерджи-Тараз»	88
ЮНЕСКО (БҰҰ білім беру, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымы)	91, 181, 265, 269, 308
Ядролық қаруды таратпау және қарусыздану үшін Парламентарийлер одағы ...	13, 24
Ядролық отын халықаралық банкі	243, 291, 313
Яссауи Қ.А. атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті	17, 18
«Air Astana»	10, 245
«Airbus S.A.S.»	178
«Al Hilal Bank»	37
«ALM Builders Sdn Bhd»	66
«Alstom»	175, 176
«Alstom Transport»	187
«ArcelorMittal»	159
«Astana Solar»	8, 197, 198
«BASF»	35
«BG Group»	84, 118
«Bumi Armada»	66
«Claas»	35
«CNPC»	96
«Deutsche Bank»	35
«Deutsche Bahn»	35
«Doing Business»	253
«DirgantaraIndonesia»	64
«EADS»	177, 178
«EADS Astrium»	177, 178
«Economist»	63
«ENRC»	84
«Eurocopter»	106, 178
«ExxonMobil Corporation»	85
«Falah Growth Fund»	37

«General Electric Transportation»	83
«Glencore International plc»	84
«Georgmarienhutte»	35
«HadjiKallaGroup»	64
«HSBC»	118
«Hyundai Auto Trans»	131
«Hyundai Motor Co»	131
«Ibris»	64
«KazEnergy»	102
«KEGOC»	10, 245, 324
«Knauf»	35
«Korea Electric Power Corporation»	145
«LG»	174
«Limkokwing University of Creative Technology»	67
«Linde AG»	35
«Markore Energy»	66
«Melewar Industrial Group Berhad»	66
«METRO»	35
«METRO Cash&Carry»	84
«Multistrada»	64
«National Geographic»	63
«North European Gas Pipeline Company»	35
«OMV»	163
«Pertamina»	65
«Pro Team Astana»	119
«PWC»	118
«Royal Dutch Shell plc»	182
«Samsung C&T Corporation»	145
«Sapura Kencana Petroleum»	66
«Shell UK»	118
«Siemens AG»	35
«SinarMasGroup»	64
«ThyssenKrupp»	35
«Total S.A.»	83
«24.kz»	110

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті
Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет хроникасы. 2012 жыл

Тапсырыс беруші: «Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитеті» ММ

Басып шығарушы: «Деловой Мир Астана» ЖШС

Директоры Ш.В. Сыздықова

Аударған: Г.Ш. Қадырова

Беттеген: Б. Бозтай

Фото: С.В. Бондаренко, Б.Қ. Отарбаев, С.А. Мунько